

LỜI VÀNG TRONG MỘNG

- Từ phương xa tiếng gà gáy rộ,
Dội vào tai liền mở mắt ra;
 Xem giờ vừa đúng canh ba,
Trong lòng liền nhớ lại tòa Kim-Sơn.
 Phật dạy phải cất chơn ra thế,
 Cứu nhơn-gian khỏi bể ái-hà;
 Đường trần đèo ải thắm xa,
Nạn tai chồng chất quỷ ma đầy đầy.
 Con mạnh tiến đừng phai trí đạo,
 Giúp được đời quý báu hơn châu;
 Thẳng như lâm phải nạn sầu.
12. Khuyên con mật niệm thường câu Di-Đà,
 Chẳng những được trừ tà diệt quái,
 Còn thoát qua khỏi ải gai chông,
 Con đừng hèn nhát nơi lòng,
Tây-Phương có Phật hộ từng ngày đêm;
 Nguyện độ con gieo thêm giống thiện,
 Quả Bồ Đề được tiến đến nơi,
 Phật khuyên con nhớ thêm lời,
Bởi cơ tận diệt người đời quá lạnh.
 Các thế giới chung quanh trái đất
 Vì quả mùi duyên nghiệp đã thâm
 Đồng sanh trong cõi tục phàm,
24. Tạo gây lắm việc hung hăng khôn lường.
 Tranh lẫn nhau tự cường tự bạo,
 Đủ phương châm trở tráo khó đo;
 “Dò sông dò biển dễ dò,
 Mấy ai lấy thước mà đo lòng người”.
 Câu này rất đúng đời mạt hạ,
 Quá hiểm sâu lòng dạ thế gian.
 Giết người bằng mọi kế ngoan,
Nghĩa nhơn lánh mặt đạo đàng ngo tai.
 Khắp Âu Á tranh tài đấu sức,

- Tạo khí binh ác độc vô ngần.
Khí hùng càng lúc càng tăng;
36. Tăng cho đến tột đầu sấn mới dùng
Trên con đường tách chơn giáo đạo,
Sẽ gặp nhiều gió bão hãi hùng.
Yêu tinh chận đón khắp cùng,
Vây con lấy kiếm Thư Hùng bảo thân.
Lưỡi kiếm này biến phân đủ phép
Con khéo dùng để dẹp tà tông;
Gặp khi yêu dụng hỏa công,
Nhấn Bò Đề chú khá hòng niệm ngay.
Hỏa-Vô-Yên-Tinh hay đột xuất
Động nó đều có khắp mọi nơi
Nó hay khêu tức người đời,
48. Bằng câu danh vọng hoặc lời gác cao
Gia trụ con nó vào ra dễ,
Cửa huệ môn nhớ bé cho cần.
Đầu tiên chưa vẹn trí thần;
Đôi khi hờ hững nó lần chen vô,
Đạo tâm khá qui mô cần mật,
Vững cứng như muôn vách núi đồng;
Sẽ là khỏi phải lo phòng,
Hỏa-Vô-Yên-Quái khó xông phá vào.
Tuy nhiên cũng không sao hết việc.
Còn có nhiều yêu nghiệt khác hơn,
Khắp trong thành thị thôn lân,
60. Tham-Vô-Tận-Quái chúng từng tới lui.
Từ hạng tuổi nên mười nên bảy,
Đến cấp người thành đại thành gia;
Nó thường dùng lấy phép tà,
Làm cho phút chốc mắt lòa như sương.
Nó lừa phỉnh vào đường ướm trước,
Mê hồn như bị thuật thôi miên;
Tay luôn ham nắm lấy tiền,

- Sát nhọn bội ước không kiêng món gì.
Hạng bản tiện thường khi đạo tặc,
Kẻ phú hào chẳng ngớt tham lam.
Tham-Vô-Tận-Quái khéo làm
72. Người đời như kẻ tục phạm đấng tiên
Từ tim não đến bên tai mắt
Nó thường hay biến các cuộc vui;
Kẻ buồn nó muốn cho nguôi,
Bày trường đồ bát với mùi tửu hoa.
Câu thắng bại khi lòa mắt tục
Tự tay mình khuấy đục giá danh;
Gái không còn trọng tiết trinh,
Ném xuân đổi bạc, gieo tình lấy ngân.
Kẻ gì lẽ vạ ân nhứt nhứt,
Chỉ biết câu bán tịch thiên kim;
Nó xui những kẻ hữu quyền,
84. Đoạt ngôi cướp nước mưu riêng cho mình.
Khiến cho cả sanh linh đồ thán,
Làm thần sầu người oán khắp nơi;
Nó xui người nữ giết người,
Để mưu lấy của hoặc lời tặng khen.
Xúi nghèo khó lòng ghen phú hiển,
Mưu hại lừa để chiếm cao sang;
Góm ghê tên quái Tham Tàn,
Khéo dùng lăm thuật mù loàn nhọn sanh.
Xui vợ nữ phụ tình chồng khó,
Khiến chồng đem dạ bỏ vợ nghèo;
Xui con đạo hiếu không theo,
96. Riêng thân no ấm rẻ bèo mẹ cha.
Nó lại xúi nôi da xáo thịt,
Giữa gia đình cốt nhục đệ huynh;
Dẫn nhau kiện cáo tù hình,
Bởi tranh ruộng đất vì ganh của tiền.
Con ơi! Nhớ lời khuyên của Phật,

Thứ yêu này ác nghiệt vô cùng;
Cổ kim nào bá nào hùng,
Nó đều nắm chắc trong lòng bàn tay.
Cõi thế gian các-đài hoa-lệ,
Nội dung đầy hương quế ướp xông,
Từ ngoài cho đến bên trong,
108. Nó đều giăng bủa lưới chông dầy dầy.
Con chú ý chớ say đừng nhiễm,
Máng đeo vào mắt điểm linh quang,
Khó mong trở lại Niết-Bàn;
Đường về Cực-Lạc nẻo đàng lấp ngãng,
Con nên nhớ cửa tảng thanh đạm,
Thường ăn thô mặc tạm qua thời;
Cho nên dễ móng sự đời,
Tham-Vô-Tận-Quái đợi nơi ngày này.
Nó lần tới thuyết bày đủ lẽ,
Khiến vọng Tăng bác bẻ không ra;
Lần lần tâm loạn mắt lòa,
120. Tắm lòng phán đoán chánh tà mất đi.
Lớp vô minh ngu si phủ tới,
Xô đẩy vào đường lối nhuốc nhơ;
Lạc sai chỉ một đường tơ,
Muôn năm khó phục như xưa được nào.
Vây con rón gìn sao cho vẹn,
Phật đang trông thời hạn con về
Tuy rằng nhiệm vụ nặng nề,
Rón thành đạt chớ bỏ bê nửa chừng.
Nghe đến đây ta rung nước mắt,
Liên chấp tay cúi mặt vâng lời;
Phật rằng: này hỡi con ơi,
132. Cõi trần nhằm buổi rớt đời Hạ Nguơn.
Cũng là ngày tạo nhân phải trả,
Như hạn kỳ vay tá đến nơi;
Không phương trì hoãn đổi đời,

- Thế nào cũng phải vốn lời trả xong.
Vay một phải trả chồng năm bảy,
Càng dài lâu lời lãi càng to;
Khác gì sạ lúa trồng mơ;
Gieo ra có một hái vô gấp mười.
Thiện ác cả đôi nơi như thế,
Không làm sai nghiêng trệ mảy nào.
Khắp trong hạ giới trần lao,
144. Ác tâm đã thạnh khí hào đang sung.
Hung thần cũng sanh trong ngũ địa,
Cậy thông minh hội khế ngũ hành;
Vui đùa trong cuộc sát sanh,
Mạng dân như thể chỉ mảnh treo chuông.
Các La-Hán thập phương thế giới,
Cũng hóa thân vào cõi thế gian;
Không ngừng lời lẽ khuyên can,
Chủ trương đoàn kết khai đảng tôn sanh.
Khuyên vũ khí chiến tranh ác độc,
Đem đời làm lợi lộc cho người;
Riêng mình riêng nước riêng ngôi,
156. Vung gươm nhả đạn giết người đành ư,
Mạng như tử hình tù một loại;
Sống tợ ngòi pháo cháy mỏng manh,
Chỉ riêng tật bệnh hoành hành,
Đủ làm khổ não hơn sanh lắm rồi.
Cuộc giết hại nên thôi chớ tạo,
Thương lẫn nhau cơm áo sốt chia;
Đừng đem cửa miệng làm bia,
Ngôn hành phải đợc nhưt tề mới nên.
Chư La Hán tuy khuyên lắm lẽ
Nhưng đời thường bác bẻ nhiều hơn;
Mây sầu luôn ngút cõi trần,
168. Mắt từ-bi ngắm trăm phen xót xa.
Quả đất như rắn già sắp lột,

Mạng số đời dường bọt nước sông,
Nay mai sẽ hóa thành không.
Vậy con nên sớm lập công buổi này.
Khi con lướt chông gai khuyến thiện,
Hột sen này Phật điềm tên con,
Nếu con đạo hạnh vuông tròn;
Hột sen này sẽ nở lần thêm ra.
Công đức con ấy là phân nhựa,
Giúp sen này được trở thêm hoa;
Nhược bằng con ngã đường tà,
180. Hoa này tức héo như là đốt thiêu.
Sen với con có nhiều quan hệ,
Sức cảm thông đáo để phi thường;
Phật dù ở cõi Tây-Phương,
Ngắm sen tức biết rõ đường con đi.
Phật khuyên con nhớ ghi chặt dạ,
Cảnh sen này đợi quả con nên;
Khi về con sẽ ngồi lên,
Mười phương thường gọi rằng tên Liên-đài.
Vậy con nhớ từ đây sấn bước,
Phí phạm thân cứu vớt gái trai,
Quên khi mưa gió dạn dày;
192. Đem kỳ khắc tạm đôi ngày vĩnh miên.
Kiếm Thư Hùng Phật khuyên thêm nữa,
Con nhớ đeo chớ bữa nào thôi;
Ngoài hai thứ quái kể rồi,
Còn nhiều giống quỷ vô hồi độc sâu.
Thứ gọi Sắc-Vô-Đầu-Thượng-Qui,
Nó không phân ngôi vị cấp giai;
Nơi nào nó cũng vãng lai,
Xúi người dâm ái không ngày nào thôi.
Nó biến hóa đủ người đủ dạng,
Ăn náu trong các hạng gái trai;
Trẻ già chẳng luận một ai,

204. Dễ nằm dưới sự khiến sai quỉ này.
Nó thường xúi tôi gây phản chúa,
Vì thông dâm ở giữa cung phi;
Chúa ăn ở lỗi đạo nghi,
Cướp con vợ kẻ hạ ty của mình.
Mê sắc đẹp sát sinh hại mạng,
Khởi đao binh gieo nạn cho dân;
N như người Trụ Kiệt chẳng ngần,
Toàn là làm kế biến phân quỉ này.
Nó luyện được sợi dây phép lạ,
Bực Thần Tiên khó phá chóng mau;
Nếu tâm vọng động trần lao,
216. Nó dùng dây ấy trói nhào như chơi.
Còn đối với hạng người thường tục,
Chúng quỉ này trói buộc dễ dàng;
Nó làm tâm trí mê man,
Hết còn phân biệt được đàng giả chân.
Nó bắt phải lo tảo lo tảo,
Muru nợ kia xây tạo các đài,
Sấm sanh quần áo guốc giày,
Phấn son tô điểm giới mài khắp thân.
Gây tội ác không ngần không ngại,
Miễn được tiền trang trải nợ kia;
Nào đâu đến cực độ mê,
228. Ngày đêm đều chẳng ngớt bề ưu tư.
Vợ lo chồng bị người cướp đoạt,
Phu ngờ thê kẻ khác vãn ve;
Gái trai lòng vẫn ngại e,
Sợ người yêu đôi sang bề khác đi.
Bị chia rẽ hoặc khi bội bạc,
Phát điên cuồng thần sắc kém hao;
Quên ăn mất ngủ tâm bào,
Thuốc men trăm thứ uống vào chẳng tiêu.
Nỗi khổ này kẻ sao cho xiết,

Đều do con nghiệt quỷ đó gây;
 Nào ai chẳng biết khổ này,
240. Nhưng đâu mấy kẻ đủ tài thắng qua.
 Con ơi! Phật xưa đà lắm kiếp,
 Bị nó dùng dây phép trói trắng;
 Song nhờ Phật sớm hồi quang,
Gươm hùng cắt đứt khổ nàn vượt qua.
 Nếu khắp cõi người ta như Phật,
 Sắc-Vô-Đầu-Quy dất được nào;
 Chơn chơn chánh chánh một màu,
Đời cao luân lý, đạo cao hạnh lành.
 Cõi khổ nào biến thành Cực-Lạc,
 Khắp năm châu chung cuộc thanh bình,
 Hết lo đến họa đao binh;
252. Những điều thất tiết phá trinh chẳng còn.
 Tuy bảo thế nhưng con khá hiểu,
 Nghịch duyên đời chẳng níu từ lâu;
 Lo đèn có mấy ai đâu,
Cứ gây thêm mãi đậm sâu nhiều người.
 Vì lẽ ấy sự đời cứ rối,
 Nào oán ân nào mối ghét thương,
 Trừ qua cản lại lắm đường,
Luật nhân quả cứ phán đương mỗi ngày.
 Đến khi nào ai ai cũng tỉnh,
 Sóng đục làm bình tịnh như nhiên;
 Ngày này thiên hạ mới yên,
264. Hòa bình không gọi cũng liền hiện ra,
 Điều này nếu người ta đồng muốn,
 Trong khắc thời sẽ hưởng được ngay,
 Đoạn này ta bỗng thở dài;
Khó làm cho cả nhân loài nhứt tâm,
 Phật bảo: chớ lấy làm kinh hãi,
 Lòng háo sanh cứ dạy chúng sanh;
 Dù không được hết người lành,

- Chỉ diu một kẻ tu hành cũng nên.
Kẻ hữu duyên đã quên căn bản,
Lo nhắc cho người sớm nhớ ra;
Một người qui hướng Phật gia,
276. Sẽ diu hết kẻ trong nhà đều tu.
Con rán lập công phu kỳ chót,
Chớ sanh lòng hoảng hốt đắn đo,
Gặp đường sông biển gay go;
Phật luôn chực sẵn chiếc đò từ-bi,
Con ơi! Đứng ngay kỳ mạt pháp;
Yêu tình hay lẩn áp hiền tăng,
Ít người từng thiện qui căn;
Phần đông theo thuyết vô thần nhiều hơn.
Xưa tả đạo bàng môn phá Phật,
Nay vô thần mưu dứt giáo tông;
Chấu không chống nổi xe đồng,
288. Phật khuyên con nhớ vững lòng độ dân,
Trời hôn ám dùng thần huệ-chúc (1),
Buổi rối loạn mượn khúc tư-duy;
Phàm hơn bất luận món gì,
Họ đều lẩn cướp không chi răn chừa.
Ra đời khá muối dưa đạm bạc,
Thường tâm vô nhứt vật không tăng,
Tất là khỏi việc lẩn ngăn;
Đứng, đi, ngủ, thức, nói, làm tự-do.
Sách kinh dẫu muôn pho chép đề,
Cũng không ngoài nơi lẽ ấy đâu;
Vậy con chớ nhọc xa cầu,
300. Muôn điều sẵn có trong bầu tâm linh.
Suốt thâu đêm tự mình soi lấy,
Chỉ công tìm sẽ thấy mối manh;
Chỉ trong một phút چرا mình,
Bao nhiêu cảnh mộng tan tành còn chi.
Giác với mê chung qui có một,

Khác nào như sóng nước không hai;
Chớ nên vọng chấp bên ngoài,
Hãy dùng trí quán lại ngay trong lòng.
Ngược điều này tất không thấy đạo,
Chỉ luống công giúp giáo kẻ thù;
Người đời thường một bữa tu,
312. Năm mươi ngày bỏ công phu chẳng cần.
Cũng tự cho là chơn Phật tử,
Đạo cứ tìm trong sử trong kinh,
Không soi lại bản tánh mình;
Cứ quen như thế mà hành sớm trưa,
Rồi lại trách sao chưa phát huệ;
Đăm nghi ngờ kinh kệ sai ngoa,
Kệ Kinh chỉ hướng cho ta,
Cứ ngồi một chỗ dễ mà tới đâu.
Có giống sẵn không âu trồng tía,
Ước mơ suông há dễ được ăn;
Nhìn tay không chịu gó trắng,
324. Lại đem ý trách cho rằng tối đen.
Đọa trần bởi theo quen lối tục,
Siêu phạm nhờ đi ngược đường duyên;
Đừng màng chúng gọi khùng điên,
Quày đầu tất quả Phật Tiên đắc thành.
Tuy phải dùng thiên kinh vạn pháp,
Vì muốn cho phù hợp tánh căn;
Chung qui có thể nói rằng,
Cũng đồng nghĩa bước ngược đàng trần duyên.
Nghe đến đây, ta liền cúi lạy,
Xin Phật thương chỉ dạy nguồn cơn;
Lành thay con hữu thiện duon!
336. Phật bèn nói tiếp như nguồn nước trôi.
Con ơi! hiện giữa đời mạt hạ,
Có thứ yêu tên Phá-Thân-Minh;
Nó làm cho kẻ tu hành,

- Trong khi thiên tịnh hay sanh tản thân,
 Rời từ đó mê dần đến ngủ;
 Tâm hết còn tự chủ được thân,
 Sẽ là bị nó dắt lần,
 Vào trong cảnh mộng chưa từng thấy ra.
 Nào lâu gác treo hoa kết tụi,
 Nhiều gái xinh vừa tuổi giắt trâm;
 Đứa thì mặc lối khiêu dâm,
348. Đứa thì lỏa thể dễ làm say mê.
 Chúng áp lại vỗ về quyến rũ,
 Lời bướm ong chọc đủ dục tình;
 Bất ngờ chỉ một khắc canh,
 Tự tay nấu cạn thuốc linh trong lò.
 Kẻ tu niệm bị xô vào đây,
 Như bướm sa vào lưới nhện giăng;
 Chỉ làm mồi chúng nó ăn,
 Nẻo tồn sanh hẹp lại bằng đường tơ.
 Thứ yêu này từ xưa đã có,
 Biết bao người vì nó thối tâm;
 Từ Tiên rớt lại cõi phàm,
360. Nhà Tăng hoàn tục không làm chi xong.
 Con ơi! Nó vô cùng ác nghiệt,
 Trong khi mình chưa được tự do;
 Không nên khinh suất hững hờ,
 Khá phòng như kẻ giữ kho của tiền.
 Ấy là bước đầu tiên hành đạo,
 Tỏ ngộ rồi tung tháo tự nhiên;
 Khi què chân bước chưa yên,
 Tự dung bỏ gậy ngã nghiêng tức thời.
 Luật giới vốn là nơi tá túc,
 Khá nương theo chớ phút nào rời;
 Dù cho mưa nghiệp khắp trời,
372. Không làm ướt át được người trong hiên.
 Lời bảo này con nên ghi nhớ,

Để ra đời nhắc nhở người ta;
 Phá-Thần-Minh thứ yêu ma,
 Mỗi khi thấy kẻ tăng già trì trai.
 Nó thường xúi nhớ ngay cá thịt,
 Bất thềm thường kích thích muốn ăn,
 Một khi kém sức nhẫn dần,
 Tự tay trở đũa, luật răn bất cần.
 Giờ tịnh niệm hoặc cơn bái sám,
 Khiến trong người hôn ám mỗi mê;
 Dân-dà đèn khắc trề bê;
 384. Hoặc là tụng niệm hơ hê lấy chùng,
 Nó có phép hôn thần ám nhãn,
 Ai lâm vào cuồng loạn cả tâm;
 Mắt xem chẳng biết xiển thâm,
 Tai nghe không hiểu đâu làm đâu không.
 Nói cứ nói rần rờng chẳng hẳn,
 Ý thức mờ như khoảng lê-minh;
 Nó là mẹ đẻ tội tình,
 Chúng sanh vì nó xuống lên Ta-bà.
 Từ muôn kiếp lâu xa trở lại,
 Cứ chết rồi liền tái sanh ra;
 Trôi lẩn trong khúc ái-hà
 396. Sinh lên xọp xuống kẻ ra sao cùng.
 Việc khổ nạn chất chồng khắp đất,
 Không lúc nào người được thanh thoi,
 Bốn mùa không lúc nào rời;
 Đông thời lạnh lẽo, Hạ thời nóng oi.
 Xuân mưa tạt, Thu trời đông tố,
 Giàu nghèo đều thọ khổ như nhau;
 Trong khi đói phải ăn vào,
 Ăn rồi lại bắt lo nào tiêu ra.
 Bao nhiêu đó cũng là thấy khổ,
 Huống chi còn tật nọ tật kia;
 Xác thân đòi phải trau-tria,

408. Qua cơn ăn uống tới bề mặc mang.
 Giàu muốn được cao sang hơn nữa,
 Nào các lầu xe ngựa ngọc ngà;
 Nghèo thời tần tảo bôn ba,
 Lo cơm hai bữa, lo nhà để nương.
 Quên hết lúc dầm sương phản mại,
 Lấn chen sao cho lại với người;
 Đêm ngày nào được rảnh ngơi,
 Cứ lo cho đến thở hơi cuối cùng.
 Cái khổ này há không đáng chán,
 Ngoài ra còn nhiều nạn khác hơn;
 Cháy nhà hoặc bị nước dâng,
420. Chết thiêu trong lửa bỏ thân dưới triều.
 Kẻ đã bị nhà thiêu nước cuốn,
 Phủ sạch tay chén muống không còn;
 Bào hao nào vợ nào con,
 Ôm nhau mà khóc chớ còn biết chi.
 Khổ này há không suy nghĩ tới,
 Để lâu rồi mới hối kịp đâu;
 Vậy con nhớ rõ từ câu,
 Ra đời kẻ rõ đuôi đầu người nghe.
 Kẻ thế-gian thường khoe sung sướng,
 Đó là người làm tướng đầy thôi;
 Một khi thăm xét cạn rồi,
432. Thấy đời khổ não như ngồi tù lao.
 Khổ bệnh hoạn ai nào tránh khỏi,
 Đau chỗ nào cũng gọi xôn xang;
 Ngày qua là một ngày tàn,
 Trẻ rồi già kể bước sang tử kỳ.
 Đẹp cho mây cũng qui lại thô,
 Sang đến đâu chỉ số bá niên;
 Ngày đêm tối sáng liền liền,
 Mạng như than lửa khó yên trong lò.
 Khổ nào nói sao cho cùng được,

Người luống công mưu chước trường miên;
Chỉ làm một việc cuồng điên,
444. Có chi tồn tại cho riêng mình dùn.
Vì thân sống người trong hạ giới,
Phí công lao dùn mọi kẻ ngoan;
Nữ gây ra lắm tội oan,
Nhưng thân sống chẳng bảo toàn dài lâu.
Chi bằng tạo lấy câu bác ái,
Giúp đỡ nhau bớt cái khổ nài;
Không làm kẻ trách người than,
Sống trong hành động xóm làng kính yêu.
Lúc bình sanh tiêu điều vô lự,
Khi tạ trần được ngự cõi thanh;
Được như thế tất an lành,
456. Đông Tây các cuộc tranh giành liền ngưng.
Các Hiền Thánh không cần giảng dạy,
Đời tự nhiên trở lại thiện lương;
Con ơi! Thiệt giả đôi đường,
Ít ai chịu khó suy lường cho ra.
Bị lạm phép của ma ngu độn,
Tự quên đi căn bản của mình;
Bao nhiêu tâm trí quang-minh,
Trở nên đen tối tợ nhìn hang sâu.
Trong nhà đạo chấp câu vô hữu,
Ngoài trường đời bám sự ngã nhờn;
Nay nhằm thời buổi Hạ Nguơn,
468. Lòng câu nệ gấp mấy lần hơn xưa.
Chỗ nào cũng ghét ưa hai thứ,
Khiến người đời đa sự ưu tư;
Ghét thời tìm cách xa trừ,
Ưa thì lo liệu cho như ý mình.
Nó là gốc để sanh các cuộc,
Bình nó rồi sẽ được an cư;
Con ơi! Nhưng nó khó trừ,

- Bởi vì đối cảnh thì người vọng tâm.
 Trong lúc ấy đã làm duyên có,
 Cho thứ này xen mó vào trong;
 Tự chia ranh giới nơi lòng,
 480. Từ đây dẫn đến tụ tòng nghiệp duyên.
 Lắm kẻ rõ căn nguyên sự khổ,
 Nhưng không lo hối ngộ tu thân;
 Ấy vì nghiêng nặng bên trần,
 Trong lòng không rảnh để gần Phật gia.
 Hạng người ấy khó mà giáo độ,
 Bởi kệ cơ với họ xem thường;
 Từ bi vẫn sẵn lòng thương,
 Nghe không cũng cứ một đường giáo khuyên.
 Phật xưa đã tiếp liên nhiều kiếp,
 Gánh biết bao tai nghiệp cho người
 Thượng căn Phật thí bằng lời,
 492. Hạ căn thí của cho người âm no.
 Nhiều lúc tự đem cho con vợ,
 Giúp những người cô quả lẻ loi;
 Thí thân cho cạp làm môi,
 Thí luôn cả máu cho loài quỷ ma.
 Đem não óc để hòa với thuốc,
 Cứu cha già trong lúc bịnh nguy;
 Nói chung bất luận món gì,
 Phật đều không chút tiếc chi với đời.
 Việc làm ấy kể thôi vô số,
 Gây duyên lành khắp chỗ mọi nơi;
 Vua quan dân thứ lắm người,
 504. Lánh xa tục lụy đạt ngôi Bồ-Đề.
 Cũng lắm kẻ còn mê chưa tỉnh,
 Phật không ngừng dùng ánh từ-quang;
 Chiếu soi khắp các nẻo đàng,
 Phá cơn tăm tối cứu hàng thiện duyên.
 Chính con đây đang yên giấc ngủ,

Hóa mộng lành Phật phủ lấy con;
Dem về cho biết Kim-Son,
Một phương trong cả muôn phương Phật dùng.
Hơn nữa hiện ở trong thế giới,
Các loài yêu đày khởi mọi nơi;
Đồng mưu sát hại người đời,
516. Bằng muôn vật quái kể thôi sao cùng.
Có một việc con không nên trể,
Hãy nói mau cho kẻ trần hay;
Sớm Đông chiều lợi về Tây,
Hai con rắn độc ở ngay trong trần.
Nó đã sống lâu hơn Bàn-Cổ,
Sức lớn không so đọ chi bằng;
Ngày đêm bò lợi xung-xăng,
Gặp người gian ác bắt ăn không chừa.
Nay cõi thế gặp cơ tận diệt,
Con quái này thêm dịp hành hung;
Dù đem bom lửa súng đồng,
528. Chỉ là chọc giận nơi lòng nó thôi.
Dùng khí giới thêm hơi cho nó,
Hại nhiều người chớ có ích chi;
Bánh xe nhật nguyệt lăn đi,
Tránh sao cho khỏi thời kỳ này đâu.
Phật biết rõ đuôi đầu tự sự,
Muốn cho người bỏ dữ về lành,
Rắn dù có lắm gút nanh,
Cũng không sát hại mạng sanh đực nào.
Người nghe qua tưởng đâu lời phỉnh,
Gặp nó rồi mới tính sao đây;
Kêu Trời, Trời cũng khoanh tay,
540. Réo Thần, Thần cũng đứng ngoài mà trông.
Hãy liệu trước kẻ không tính kịp,
Đến nước rồi mọi việc giai hưu;
Chuyện này ta rất lo ưu,

- Đê đầu lạy Phật xin mưu cứu đời.
Phật liền vỗ vào vai nhè nhẹ,
Rồi ung-dung tiếp kể thêm lên;
 Này con, để dạ đừng quên,
Sau khi thức giấc đem khuyên người đời.
 Trước khi cuộc non dời biển đổi,
 Chúng sanh trong khắp cõi trần dương;
 Đông Tây Nam Bắc bốn phương,
552. Hương nào cũng nhớ niệm luôn Di-Đà.
 Lòng ngày đêm không xa sáu chữ,
 Tất sẽ trừ răn dữ được ngay,
 Pháp môn tuy có nhiều thay,
Hạ Ngươn niệm Phật mỗi ngày cũng nên.
 Niệm Di-Đà đừng quên hương thiện,
 Thì tai ương tất viễn ly thân;
 Chớ nên chờ họa đến gần,
Mới ra công niệm mất phần ứng linh.
 Con nhớ khuyên người gìn đức tín,
 Lòng thi chung nhất định không quên;
 Đường xa càng bước càng bền,
564. Như người tìm mẹ lâu niên lạc loài.
 Không quản lúc chông gai mưa nắng,
 Mẹ khi nào tìm đặng mới thôi;
 Tu hành cũng thế con ôi!
Quyết về gặp Phật cùng ngồi tòa sen,
 Chẳng để phút nào quên tưởng Phật,
 Dù xác thân lắm lúc gian lao;
 Phật xưa khổ hạnh ngàn nào,
Không xiêu ngã mới đứng vào Như Lai.
 Xưa Phật cũng mang đai phàm xác,
 Như chúng sanh nào khác chi đâu;
 Thế mà Phật đạt đạo mau,
576. Chúng sanh há chẳng tu cầu cho nên.
 Trước Phật có vô biên sanh chúng,

Đã chân tu được chứng Niết-Bàn;
Phật không riêng ở Tây-phang,
Mười phương đâu cũng có hàng Như-Lai.
Không khác chi Đông Tây Âu Á,
Nơi nào mà chẳng có người ta;
Nước thì nghèo khổ xấu xa,
Nước thì giàu có lầu tòa vinh vang.
Lấy việc này hiểu sang việc khác,
Có chúng sanh thì Phật nào không;
Hãy tin tưởng mạnh nơi lòng,
588. Để cùng chư Phật ngồi chung Liên-đài.
Kể từ đây đến ngày tận thế,
Nơi Liên trì Phật để nhiều hoa;
Chờ người nơi cõi Ta-bà,
Khi sang đây có dùng mà làm chân.
Sự màu nhiệm vô ngần tốt bực,
Toàn là do công đức tương ưng;
Trong hoa tức có thức thân,
Thức thân an trụ chín từng Liên hoa.
Thân sen vàng trong tòa hoa báu,
Cõi thế gian khó tạo cho ra;
Có muôn ánh sáng chói lòa,
600. Càng trông càng bắt sanh ra kính vì.
Trong ánh sáng ẩn vi hương quý,
Rất thơm tho khác dị hơn phàm;
Cõi này sao chẳng thích ham,
Lại đem lòng mến thế gian mới kỳ.
Người cõi sen mỗi khi khởi niệm,
Tức ứng ngay theo điếm của mình;
Việc nào cũng rất mâu linh,
Những điều gọi trái ý mình là không.
Muốn nghe nhạc tất trong luồng gió,
Thổi vào cây liền có nhạc nghe;
Thân cây màu sắc trong ve,

612. Phật nào mình muốn tức là hiện ngay.
Kệ cho nghe những bài vô thượng,
Thật ngoài điều tưởng tượng của mình;
Cõi này do Phật tạo nên,
Bằng muôn công đức xây trên tu hành.
Những người được thân sanh vào đây,
Trong lòng không hề thấy chán chê;
Đạo mầu càng lúc say mê,
Như dân nghèo khó được kẻ nhà vua.
Kẻ dương thế thích ưa châu ngọc,
Giết hại nhau bóc lột liền tay;
Cõi sen châu ngọc làm cây,
624. Bạc vàng làm đất lót đây khắp nơi.
Giá tuy quý không người giành giựt,
Chẳng một ai thiếu hụt món chi;
Lại thêm tất cả việc gì,
Hễ lòng nếu muốn tức thì có ngay.
Chúng sanh hiện sống ngày lao khổ,
Há không mau đến chỗ báu này,
Từ xưa cho đến những nay;
Phật hằng chờ đón không ngày nào ngờ.
Bao lâu Phật cũng chờ đón mãi,
Nhưng người đời ít thấy ai sang;
Vì mang nợ thế đa đoan,
636. Không giờ phút rảnh để sang bên này.
Lắm kẻ tính đi ngay cho tới,
Song nửa chừng rẽ lối bỏ đi;
Đã bao nhiêu kiếp diên trì,
Đến nay cũng chưa thấy gì quyết tâm.
Lẽ đạo pháp đành rằng mắc-mỡ,
Nhưng cố tìm tất rõ mối manh;
Quyết tu thì ắt sẽ thành,
Có trông có hưởng há rằng không ngờ,
Chúng sanh biết bao giờ nhứt niệm;

Cứ để lòng lui tiến liền khi,
Càng làm xót dạ từ bi,
648. Thương đời còn mãi mê ly biển trần.
Tranh lợi danh chia phân thượng hạ,
Không ngày nào trong dạ được yên;
Ít ai sống được bá niên,
Mà lo những việc lâu bền ngàn năm.
Nào khác chi giống tằm làm ỏ,
Tự trói mình không chỗ chui ra;
Trong khi chưa chín chưa già,
Bị người đem nấu trong lò nước sôi.
Phật đứng ngoài xem đời mộng mị,
Không cười chê vãn ý xót thương;
Khi xưa Phật ở trần dương,
660. Lúc chưa ngộ đạo cũng dường thế ni,
Đường của Phật đã đi đã hiểu,
Thương người còn lụy địu chưa xong;
Cứu cho được mới vừa lòng,
Chúng sanh còn khổ vẫn không ưng tình.
Nghe đoạn này ta sanh cảm động,
Rồi tự dung khóc rống to lên;
Nghĩ rằng tâm Phật rộng thênh,
Giúp người chẳng đợi ai đền trả ân.
Đã nhiều kiếp bỏ thân vì đạo,
Vẫn một lòng chỉ bảo chúng sanh;
Ghét ưa gì cũng mặc tình,
672. Cứ lo tiếp dẫn cứ gìn lòng thương,
Lo như mẹ lo đường con trẻ,
Quên nhọc nhằn chẳng kể nắng sương;
Chúng sanh hữu phước không lường,
Nhờ lời của Phật mở đường mới thông.
Nghĩ đến đâu động lòng đến đó,
Nước mắt càng lụy nhỏ như mưa;
Cúi đầu ta mới liền thừa,

- Biết làm sao trả cho vừa Phật ân.
Con xin Phật chỉ phân ráo rớt,
Những điều con quê dốt chưa thông;
Hay thay! Con khéo phát lòng.
684. Dạy con mọi lẽ Phật không tiếc gì,
Hiện giờ con trong khi đang ngủ,
Chơn linh con về trụ Kim-Son,
Xác con đang ngọa tại trần,
Nằm như khúc củi thức thàn đều không.
Vậy con hãy thử trông lại xác,
Như chết rồi nào khác chi đâu;
Những nào của cải dài lâu,
Những nào trăm thứ sắc màu nọ kia.
Phủi tất cả không hề ngó tới,
Hết còn lo tẩn thối sự chi,
Chúng sanh lấy đó mà suy;
696. Chết rồi cũng thế có gì khác đâu.
Muôn việc đến quan khâu là hết,
Nghèo giàu đều chung kết như nhau,
Uông công lúc sống quơ quào;
Mạng chung tay chẳng nắm vào món chi,
Gây tội chẳng vật gì trường hưởng,
Ấy là người lầm tưởng lớn lao,
Thay vì nghiệp ác chuốc vào;
Nên làm nhơn thiện cho nhiều quý hơn.
Danh được tốt mà ơn cũng có,
Hữu sự ai đành bỏ được mình;
Sống trong cuộc sống an ninh,
708. Không ai đối địch chống kinh mà lo.
Được như thế của kho đâu sánh,
Cũng hơn người quyền bính ác gian;
Tử sanh mà có Niết-Bàn.
Khổ lao mà có thanh nhàn là đây.
Đời cứ mãi sống say chết ngủ,

Lên xuống hoài chịu đủ đắng cay;
Mỗi lần người bị bào thai,
Mỗi lần bỏ một xác thân tại trần.
Thây xác ấy nếu dồn chất lại,
Sẽ lấp đầy cả Thái Bình Dương,
Chúng sanh nào biết nào tường;
720. Cứ say đắm mãi trên đường mê ly.
Từ đây còn lần đi tới nữa,
Đến khi nào lò lửa năm châu;
Bùng lên cháy phủ cả đầu,
Chừng ni mới biết việc đâu đã rồi.
Chúng sanh đã nhiều hồi loạn lạc,
Tay bông con lưng vác hành trang;
Trước đầu lửa cháy đa đoan,
Sau lưng tiếng súng giặc tràn đuổi theo.
Pha lẫn tiếng con kêu khóc mẹ,
Bên đường còn nhiều kẻ thác oan;
Trông vào phách lạc hồn tan,
732. Thấy người rồi bắt nghĩ sang đến mình.
Lúc ấy chỉ mong sanh cho được,
Hết còn lo đến cuộc lợi danh;
Vật chi đổi mạng cũng đành,
Lòng không còn biết tiếc dành món chi.
Cảnh này sẽ nhiều khi hơn nữa,
Cuộc thái bình lần lựa chưa xong;
Rộng tâm chớ có hẹp lòng,
Trước sau rồi cũng tay không chớ gì.
Nên làm phải trước khi hữu sự,
Đến nạn rồi bổ thí ai khen;
Rèn lòng thanh đạm cho quen,
744. Vật khi phải bỏ, bỏ liền như không.
Con há chẳng biết trong lúc giặc,
Có nhiều người vì tiếc cửa nhà,
Ở lý không chịu trốn ra;

- Bị người bắt giết biết là bao nhiêu.
 Mén của tất chết theo vì của,
 Vật không còn thân nọ ra ma;
 Người đời chịu khó suy ra,
 Tự nhiên thấy rõ đâu là bèo mây.
 Trôi theo nước cuốn quây theo gió,
 Cứ rày đây mai đó không yên;
 Có quyền chẳng giữ đặng quyền,
756. Có tiền không nắm được tiền dài lâu.
 Tiền là bạc nó đâu chung thỉ,
 Quyền là hành nó cứ đổi thay;
 Từ ngàn xưa đến ngày nay,
 Tánhngọa hai việc ấy cứ hoài vậ thôi.
 Thế mà người cứ xuôi theo nó,
 Không chịu tìm đường ngỏ cao hơn;
 Món chi ăn mãi cũng lòn,
 Ở trần lâu phải chán trần chớ không!
 Nay nhắm dịp Tây Đông hữu nạn,
 Tất có nhiều người chán đao binh;
 Con nên lấy lễ tu hành,
768. Khuyên người bỏ dũ theo lành từ đây.
 Buổi ban sơ chưa khuây việc thế,
 Không nên dùng kinh kệ khó khăn;
 Chỉ khuyên một ít điều răn,
 Gồm thêm trai giới mỗi trăng bốn ngày.
 Dem giảng kệ của Thầy con dạy,
 Thường đến lui nhắc lại người nghe,
 Những điều nào họ còn mê,
 Dùng lời dịu ngọt vỗ về khuyên lơn.
 Họ chưa hiểu con cần giảng mãi,
 Quên mỗi mê đừng ngại công lao;
 Nên làm cho họ khát khao,
780. Không nên làm họ ngán ngao nơi lòng.
 Phải cẩn thận từ trong lời nói,

Khiến cho người được khởi tâm lành,
Giúp người thêm mạnh đức tin,
Đừng làm cho họ lòng sanhngọa nghi ngờ.
Đến đâu cũng tùy cơ phổ hóa,
Rung chuông lành thức dạ người mê;
Tai không màng tiếng khen chê,
Miễn là đất được người về nhà tu.
Độ một người quày đầu hướng thiện,
Công đức to sông biển há bì;
Con nên noi chí từ bi,

792. Ra tay độ thế quản gì riêng thân.
Quý đạo đức nhiều hơn quý của,
Cứu người nguy vui bỏ mạng căn.
Lòng nhân ấy có chi bằng,
Muôn đời ai lại chẳng hằng noi theo.
Ai cũng vẫn biết điều nhân đức,
Không làm vì chưa dứt ngã tâm;
Tự nhiên trong dạ u thâm,
Nhận nhìn những kẻ đã lầm phước duyên.
Kẻ bảo cho mùi thiền thuốc nhạ,
Vì đứng ngoài bệ cửa trông vào;
Những lời xác đáng thâm cao,

804. Không từng đọc tới làm sao được tường.
Hơn nữa chỉ nhắm phường giả đạo,
Mượn ca-sa lừa đảo thế gian;
Tạo ra chùa lớn Phật vàng,
Để cho bá tánh thập phang cúng tiền.
Kệ kinh vẫn tụng liền nơi miệng,
Hỏi nghĩa mầu một biển không thông;
Cứ tranh đồ chúng cho đông,
Hầu nhiều của cải để dùng cho sang.
Ngồi một chỗ lo ăn sung-sướng,
Không hề đem lòng tưởng đến ai;
Chỉ làm giống Phật bề ngoài,

816. Bên trong chẳng một mảy may tương đồng.
Chỉ làm bại hoại trong Phật pháp,
Đâu phải người thiền giác chơn tu;
Hạng này như kẻ đui mù,
Tự mình chưa độ còn đâu độ người.
Họ không thể thay lời của Phật,
Phật cũng không nhận việc họ làm;
Nếu ai muốn rõ huyền thâm,
Ngó vào họ ắt sai lầm rất to.
Cửa Phật vốn thom tho sáng tỏ,
Họ đang tay bôi lọ cho đen;
 Khiến cho lắm kẻ xemngọa hèn,
828. Lầm cho đạo Phật làm phiền người ta.
Đạo Phật có đâu là như thế,
Hãy lật xem kinh kệ mà tri;
 Phật là vốn tánh từ bi,
Việc lành bất luận điều chi cũng làm.
Từ xã hội bước sang nhân loại,
Chuyện gia đình đến gọi quốc dân;
 Nếu là việc hợp nghĩa nhân,
Tự nhiên sốt sắng xuất thân ra làm.
Trước độ mình sau toan độ chúng,
Câu ấy là rất đúng Phật gia;
 Đừng làm ngôi niệm Di-Đà,
840. *Mặc ai sống chết không ra giúp vùa.*
Ngôi niệm mãi niệm cho đến chết,
Cũng không thành chi hết mà mong.
 Phật là tả đột hữu xông;
Sang Tây cứu thế, qua Đông độ đời.
Chớ đâu có cứ ngôi một chỗ,
Giữ chùa chiền chuông mõ kệ cơ,
 Không làm cho kẻ nào nhờ,
Tu hành như thế bao giờ cho nên.
Giúp người chẳng khoe tên ai biết,

Như mẹ cha lo việc cho con,
Chỉ làm bốn nguyện cho tròn;
852. Đâu cần ai đáp đền ơn làm gì.
Nếu ai được hành y như thế,
Tức là người thừa kế Phật ngôi;
Câu này ta bắt hồi ôi!
Biết bao giờ được mỗi người y theo,
Xin Phật hãy cho nhiều Bồ-Tát,
Xuống thế trần ở khắp mọi nơi,
Hóa ra đủ cả hạng người;
Tùy duyên giáo độ cho đời biết tu.
Trước hết phá sạch câu ngã chấp,
Trong Tăng đồ đã tập từ lâu;
Sau lần đến cả năm châu,
864. Khiến người quyền thế quày đầu ăn năn.
Bớt được tánh hung hăng táo bạo,
Cứu dân lành xương máu bớt rơi;
Hiện giờ khắp chốn cùng nơi,
Liệt cường nào cũng chuyên ngồi súng bom.
Xưa giặc giã dùng gươm với nỏ,
Nay chiến tranh cậy có súng bom;
Một lần giết được hàng muôn,
Dữ dần gấp mấy ngàn lần hơn xưa.
Phật rằng: ấy là cơ tận thế,
Khiến loài người tạo chế thứ hung;
Ấy là tại cái nghiệp chung,
876. Từ lâu nay đã tích tồn lại đây.
Vật tạo lấy sau này tự chịu,
Nó sẽ làm kết liễu người đời,
Nó như là loại chim dơi,
Còn người ví tựa trái mùngot trên cây.
Đã thế còn gặp khi giông gió,
Mạng số đâu hưởng thọ dài lâu;
Với câu thiện ác đáo đầu,

- Rồi đây bá tánh đâu đâu sẽ tường.
Không riêng con ưu buồn việc ấy,
Phật khắp nơi cũng lấy làm đau;
Thế gian bất luận chỗ nào,
888. Có chur Bò-Tát kêu gào khuyên răn.
Nhưng ít kẻ qui căn mộ đạo,
Trái lại còn kiêu ngạo nhiều lời;
Làm cho Phật bất thương ôi!
Cứu căn ngộa không thể cứu rồi số duyên.
Thuốc không uống bịnh thuyên sao được,
Lành chẳng theo cội phước há sanh,
Đến khi quả đất tan tành,
Cũng chưa mấy kẻ giựt mình đâu ư!
Việc nghiệp biết không chờ phải thốt,
Kẻ thế gian ngu dốt làm sao!
Không phân biệt được vàng thau,
900. Trần ai lại mền, đạo mâu thì ngờ.
Trẻ bảo tu hện chờ có tuổi,
Già cho rằng chưa rồi để tu;
Hết Xuân rồi lại đến Thu,
Cứ lần lựa đến khi vào quách quan.
Kẻ làm con ngỗ ngang hung bạo,
Khiến mẹ cha phiền não phát sanh.
Kẻ làm cha mẹ bất lành,
Khiến con bất chước tạo tành bất lương.
Tội lỗi cứ chằng vương như thế,
Hết đời này thừa kế đời sau;
Nghiệp sàu cứ mãi chuyền lao,
912. Chúng sanh biết đến chừng nào rảnh rang.
Nghiệp hoặc (2) cứ tạo mang đầy đầy,
Sự khổ lao vương lấy đa đoan;
Thấy vậy Phật chẳng ngồi an,
Dời con đến để truyền ban đạo mâu.
Sự thế chẳng còn lâu xa nữa,

Nào thiên tai nào lũ yêu tinh;
Đầy đường chật nẻo đáng kinh,
Chúng sanh vì nó bỏ mình làng khang.
Chúng cậy phép tà làn mắt tục,
Con dùng huyền cơ dẹp tà tông,
Luôn đem lấy ngọn hùng phong,

924. Thổi vùng mây ác phủ trong trần đời.
Làm sáng tỏ nơi ngôi Phật pháp,
Hầu cứu người còn chút thiện căn;
Ngày nào mây ác còn giăng,
Là còn mờ mịt ánh trăng cửa thiên.
Ngoài các quái đã khuyên đoạn trước,
Còn nhiều ma lần lượt kể sau;
Não tim con khá ghi vào,
Để mà tỏ lại người nào chưa hay,
Con ơi! Chính ở ngay hạ giới,
Thứ gọi tên là Ngoại-Nhân-Ma,
Vốn không có cửa có nhà,

936. Thường hay lưu lạc ở mà khắp nơi.
Nó có tánh móc moi tọc mạch,
Hết người này đến lượt kẻ kia;
Quê nhà lâu chẳng trở về,
Nó không hề biết đến bề cố hương.
Nó có thuật không nhường ai cả,
Dù thần tiên chưa há thắng qua;
Chúng sanh nơi cõi Ta-bà,
Thường hay bị nó cướp mà tâm linh.
Mắt của nó rất nhanh như chớp,
Liếc xem người ở khắp gần xa;
Người nào đức trọng tài ba,

948. Nó sanh ghen tức sẽ là hại đi.
Hoặc biếm nhẽ khinh khi chỉ trích,
Xúi người đồng công kích không thôi,
Chùng nào hạ được xong rồi,

- Lấy làm khoái chí mới nguôi lòng phiền.
 Nó có tánh ganh hiềm ghét ngỗ,
 Gặp người tu hay xỏ hay xiên;
 Bốn mùa nó chẳng ngồi yên,
 Mắt luôn xéo xắt láo liên không ngừng
 Ngược lại nó cũng từng biếng nhác,
 Ý lại vào kẻ khác đỡ nâng;
 Như mù chỉ động hai chân,
960. Mặc cho người dắt xa gần cũng thây.
 Người nào bị nó lây tánh ấy,
 Lòng tự tin một mấy không còn;
 Trở nên như cái hình nhơn,
 Mặc người sai khiến còn phân biệt gì!
 Nó lại còn mỗi khi thấy của,
 Thì lăm le mưu nọ kế kia;
 Làm sao lấy được đem về,
 Để riêng thọ hưởng mới hê hả lòng.
 Hai mạng người vẫn không ngần ngại,
 Miễn góp trâu mò đẫy nhiều tiền;
 Nó làm nhiều kẻ phát điên,
972. Quên đi sự sống tự quyên thân mình.
 Nó gặp người lịch xinh son trẻ
 Khởi lòng dâm như kẻ đói cơm;
 Không màng trong lúc đêm hôm,
 Hiện ra gheo chọc bắt nhòm đi thôi.
 Khi thì nó dùng lời cám dỗ,
 Khi ra oai khùng bố dẫn đi;
 Bức cường là việc thường khi,
 Nó không biết trọng cái gì là trinh.
 Trong chùa miếu đến dinh đến thự,
 Vẫn ngang nhiên dở sự dâm ô;
 Thường nhơn đến giới tăng đồ,
984. Nó đều đến phá không chừa một ai.
 Nó vốn là thính tai thính mắt,

Tiếng thì thầm đến vật dẫu che;
Nó đều dòm dõi lóng nghe,
Việc không can cũng tò vè sấm soi.
Lời khen tặng nó vui nó thích,
Tiếng chê bai nó ghét nó phiền;
Trong tai nó chẳng hề yên,
Thường hay sạo sự như phiên chợ chiều.
Lúc say sưa nghe điều không rõ,
Nó giận lên như hổ trong rừng;
Việc nghe thấp thỏ chưa phân,
996. Nó sanh nghi kỵ xa gần đa đoan.
Vì thế đã vu oan lắm kẻ,
Hoặc hại lầm vô số hiền hơn;
Nó không hề biết xét thân,
Cứ lo hết việc người gần đến xa.
Ngày lẫn đêm vẫn là phóng ý,
Không lúc nào chẳng nghĩ nọ kia;
Hiện giờ nơi cõi trần mê,
Nơi nào cũng có nó kê cận bên.
Thân người tục từ trên tới dưới,
Cả mắt tai mũi lưỡi đâu đâu;
Chỉ trong nháy mắt không lâu,
1008. Thường hay bị nó cướp thâu bất ngờ.
Khi hóa nhỏ mó rờ không gặp,
Lúc biến to trùm khắp trời xanh;
Thế nên tất cả hài hình,
Chỗ nào nó cũng ẩn mình được luôn.
Với những hạng đã suông vào nó,
Chính họ không biết họ đã lầm;
Thành người có miệng như câm,
Có tai như điếc, mắt làm như đui.
Lúc nó vui cũng thời khó chịu,
Khi nó buồn càng nhiều loạn hơn,
Hình hài nó giống phàm nhân,

1020. Khó đem màu sắc biệt phân được nào.
 Vậy con khá khuyên mau bá tánh,
 Rán tìm phương để tránh nó đi;
 Lâm vào thì ắt khôn nguy,
 Đường về Tịnh độ còn gì mà trông.
 Kẻ đã vương khi lòng được biết,
 Hãy mau tay tự diệt cho xong;
 Niệm câu chú Định Tâm không,
 Đuổi ra khỏi xác cho lòng an nhiên.
 Trừ nó được chớ riêng tự hưởng,
 Hãy mở tâm niệm tưởng đến người,
 Khuyên ai chưa được tỉnh hồi;
1032. Để cùng qui ngưỡng nơi ngôi Phật- Đài.
 Đừng để lạc vào loài yêu quái,
 Hiệp sức nhau đánh bại quỷ ma;
 Rán làm cho cõi Ta-bà,
 Không còn thấy bóng tinh tà vãng lai.
 Xây đắp cõi trần ai mới mẻ,
 Có kỷ cương không kẻ lãng loạn;
 Từ trên các hạng vua quan,
 Đến hàng dân dã biết đàng nghĩa nhân.
 Ngoài xã hội xử phân hòa nhã,
 Trong gia đình thượng hạ phân minh,
 Khắp trong nước chẳng ngục hình,
1044. Chợ quê đâu cũng dân tình hiền lương.
 Cửa rơi chẳng ai màng lượm rớt,
 Nhà ngủ không đóng cửa khỏi lo;
 Không phường đạo tặc rình mò,
 Chẳng ai kiện cáo đôi co rầy-rà.
 Khắp nơi được bình hòa thanh thái,
 Như Thuần-Nghiêu thời đại thuở xưa;
 Cơm no áo ấm thái thừa,
 Cõi Tiên đem sánh cũng vừa đi cho.
 Trở lại mùi thơm tho thượng cổ,

Ai cũng đều biết tỏ biết tông;
Tuy là sống cõi trần hồng,
1056. Mà tâm trong sạch sánh cùng giá gương.
Chúng sanh sống trên giường đau khổ,
Sao lòng không chán bỏ cứ mê,
Chờ khi quỷ bắt hồn về,
Diêm vương phán tội khó bề thở than.
Huống chi cảnh bồng tan sắp tới,
Họa lớn lao thế giới năm châu;
Loài người khắp cả đầu đầu,
Phải qua một cuộc thảm sầu kinh thiên.
Đất động cả trời nghiêng khắp chỗ,
Núi vỡ tan biển nọ thành rừng;
Nơi này chịu nạn nước dung,
1068. Chỗ kia gặp cảnh xa gần lửa phun.
Có nơi gặp thú hung nhiều hại,
Nhiều tà tinh kỳ quái hiện ra;
Chúng sanh như cội lá già,
Gặp cơn giông tố thật là đáng thương.
Khi yêu quái cang cường đại nộ,
E non sanh không chỗ ẩn nương;
Nó bay nó độn đủ phương,
Lộp trời chật lộ không đường nào đi.
Nó thăng thiên hoặc khi độn thổ,
Hóa mưa dầu nắng lửa hại người;
Nó làm nghiêng đất chói trời,
1080. Hóa nhiều ác thú xé người từ manh.
Nó phi đao rất nhanh như chớp,
Muôn người trong nháy mắt giết xong;
Ngày này sẽ có chẳng không,
Chúng sanh chớ có đem lòng dễ người.
Hãy liên kết khắp nơi như một,
Làm hiền nhân chường hột phước duyên;
Nắm tay mở rộng cửa thiên,

- A-Di-ĐÀ-Phật niệm liền trong tâm.
 Lão ấu thầy đồng làm việc Phật,
 Đẹp tà tâm chứa đức từ bi;
 Đến ngày biến đổi Nguơn kỳ,
 1092. Yêu ma sẽ chẳng làm gì được đâu.
 Phép tà đem đổi đầu với Phật,
 Như lửa kia đem nước tát vào;
 Càng làm cho lửa tắt mau,
 Hại chi được Phật hùng hào luống công.
 Vậy con nhớ khuyên trong sanh chúng,
 Đùng đề cho ngày lụn tháng qua;
 Mau tu chớ hẹn tuổi già,
 Đến khi mãn cuộc thì là hết trôi.
 Chim sa lưới khó mong vùng vẫy,
 Cá mắc câu chựa quậy sao ra;
 Chớ rằng thế cuộc còn xa,
 1104. Thành linh việc tới liệu mà sao kham.
 Phật cũng chẳng luận đàm xa xác,
 Nói ngay điều trước mắt mà nghe;
 Thân người như sắt trên đe,
 Búa Trời nhật nguyệt đánh đẽ ngày đêm.
 Qua một phút chết thêm một phút,
 Cứ đi lần đến lúc tắt hơi;
 Đâu ngày nào được nghỉ ngơi,
 Nếu người hẹn một hẹn mơi là lầm.
 Chết bất đắc đâu kham niệm Phật,
 Già lảng tâm đạo đức sao xong;
 Chi bằng trong lúc sự không,
 1116. Trì tâm niệm Phật gia công tu hiền.
 Không gây cuộc oan khiên mai hậu,
 Tránh xa câu nghiệp báo bất lành;
 Sớm hôm ăn ở sạch thanh,
 Cho lòng giữa Phật cùng mình không xa.
 Đòi hễ giàu ở nhà cao quý,

Nghèo sống nơi dơ dáy thấp thoi;
Tu hành cũng giống thế thoi,
Huệ sâu đức lớn được ngòi phẩm cao.
Việc tu niệm càng lâu càng quý,
Trái nhiều năm cây cội càng to;
Đừng sòn những lúc gậy go,
1128. Không người uốn nắn sao cho nên hình.
Huống lại kẻ làm lành thì ít,
Đưa hung hăng gian ác thì nhiều;
Cố nhiên phải bị gheo trêu,
Nếu không chịu nổi phải xiêu theo người
Thiếu đại lực ắt trôi việc lớn.
Không đại hùng khó thắng nguy nan,
Tu như lọc cát tìm vàng;
Việc đâu phải dễ chớ toan ngã lòng.
Trên đời cao sen không thể mọc,
Sống an nhàn khó học chữ tu.
Sự đời tập nhiễm từ lâu,
1140. Chỉ trong tức khắc dễ đâu bỏ liền.
Việc đã nhớ muốn quên rất khó,
Tập thì mau từ bỏ phải lâu,
Rừng già cây cối lợp đầu,
Chỉ trong một bữa dễ đâu phá rồi.
Những kẻ đã trau giồi đạo đức,
Thảng như chưa sáng được cõi lòng;
Nghĩ rằng còn thiếu đức công,
Rán bồi cho đến huệ thông mới vừa.
Hết sớm lại kế trưa rồi tối,
Ngày giờ luôn thúc hối quần linh,
Mau toan về cõi bất sinh;
1152. Kèo thuyền chết đến bên mình hết trông.
Tiếc thì giờ đến không muốn ngủ,
Mê tu hành đến bữa quên ăn;
Chỉ trong một xác làm Tăng,

- Đủ siêu tam giới được thăng Liên-đài.
 Nếu có kẻ nhanh tay hơn nữa,
 Trong nhút thời bụi rửa sạch không;
 Tức là sen được trở bông,
 Tên đề rõ rệt Phật đồng ngợi khen.
 Chúng cỡi hạ như đèn tim lụn,
 Tu như vậy sẽ đúng cách hơn;
 Cần nên nhẹ bước nhanh chơn,
 1164. Mới mong kịp chuyển đò cơn cuối cùng.
 Lần này nếu người không hành đạo,
 Muôn kiếp sau khổ não vô cùng;
 Sanh vào trong cõi mông-lung,
 Ngu mê như thú ở rừng hoang-vu.
 Không gặp Phật không nghe được pháp,
 Đạo không thông việc phước càng mê;
 Nạn tai hứng chịu trăm bề,
 Biết ngày nào được dựa kê Lạc-bang.
 Nay sanh chúng tuy mang thống khổ,
 Được nghe lời dạy dỗ kệ kinh;
 Khác nào bệnh gặp thuốc linh,
 1176. Trong tai-họa có phước lành ẩn nung.
 Không nhận đó là đường tồn tại,
 Thì Phật đây còn phải nói sao?
 Con nên khuyên chúng tu mau;
 Đừng chờ nổi cuộc ba đào mới lo.
 Muốn qua sông gặp đò đến rước,
 Chớ chân chờ hãy bước xuống đi;
 Xưa kia đã lắm diên-trì,
 Mới trôi lần đến thời kỳ này đây.
 Từng chịu cuộc tả tây khảo thí,
 Bận lắm trò huê mỹ mê hồn;
 Há không lấy đó làm khôn,
 1188. Muốn cho giải thoát hãy nôn tu hành.
 Chốn dạ đài hồn linh tông tổ;

Trông cháu con lớn nhỏ làm hiền,
Hầu lây hưởng chút phước duyên,
Khỏi vòng lao lý thoát miền trầm luân.
Hơn nữa cũng sắp gần Long-Hội,
Các Phật Tiên khắp cõi lập thành;
Ban ơn cho kẻ hiền lành,
Muốn mình cũng được nên danh trong hàng.
Phận con cháu nên toan cho vẹn,
Rán độ mình độ đến tổ tông;
Tu cho đắc quả thành công,
1200. Để làm tông tổ nơi lòng được vui

Này con khi thức dậy rồi,
Nhớ đem lời ấy khuyên người đừng quên;
Người đã biết ơn đền nghĩa trả,
Làm việc nào lại há không nên;
Nuôi trong lòng một chữ bền,
Mọi điều chi cũng làm nên như thường.
Việc chi nếu nửa đường lại bỏ,
Dù là điều rất nhỏ cũng hư;
Tu hành cũng giống thế ư,
1210. Không đi đến cuối thì người ra ma.
Lỗi tại người há là tại đạo,
Đừng trách than chớ nhạo không linh;
Linh không thì cũng tại mình,
Gương lau sạch bụi tức hình soi ra.
Biên cứ động thì là nước đục,
Tâm không bình huệ tức không sanh;
Đường bên tay phải Phật hành,
Ngõ nằm phía trái chúng sanh đi hoài.
Đi đến chết mấy thầy cũng vậy,
Không bao giờ được thấy Phật đâu;
Hiền lành Phật dạy từ câu

1222. Chúng sanh không chịu lo âu nửa lời.
 Khác tư tưởng khác nơi hành động,
 Người Niết - Bàn kẻ móng thế gian;
 Càng đau đón khúc đoạn tràng,
 Biết chùng nào được hiệp đảng với nhau.
 Đoạn này khiến ta nhào ra khóc
 Cảm Phật ân rồi trách người đời,
 Cứ say đắm việc ăn chơi;
 Không lòng tin tưởng theo lời từ bi.
 Bị tất cả lưới nghi ám ảnh,
 Làm tinh thần đạo hạnh nhược suy;
 Chẳng gìn ngũ giới tam qui,
1234. Càng thường luân lý bỏ đi không cần,
 Chôn thiện tánh trong rừng mê muội,
 Lấp đạo căn dưới bụi trần ai;
 Riêng thân đã bị đọa đầy,
 Còn làm Đức Phật nhiều ngày thương lo.
 Nghiệp mê chúng đã to như núi,
 Đức huệ con kém cõi ít oi;
 E khuyên họ chẳng nghe lời,
 Nhờ ơn Phật lực khiến đời phát tâm.
 Phật chận lời liền ngâm bài kệ:
*Nước thấm qua các vật.
 Trời soi khắp vạn loài.
 Giống gặp mưa liền phát.
 Đời loạn đạo nên khai.
 Định châu trong đước nước.
 Sức gió thổi tan mây.
 Sắt cứng không đương lửa.
 Thú khiếp sợ tử oai.
 Thuyền không đi trên lộ.
 Nên gạo chịu người xây.
 Thuốc dùng cho kẻ bệnh.
 Đuốc không rọi ban ngày.*

Chớ e trời không mọc.

Trong hột có lá cây.

Kệ nghe qua lòng này hơn hờ,

Như kẻ mù được mở mắt ra;

Thế là trong Phật có ta,

1261. Trong ta có Phật thế mà không hay.

Nghĩ rồi ta chấp tay lạy Phật,

Lòng vô cùng cảm đức của Ngài;

Nguyện đem cái xác mọn này,

Gánh đau sầu cứu mê say cho đời.

Đến khi nào hết người khổ não,

Ta mới vui lòng đáo Tây-phang;

Ngày nào còn kẻ khôn nản,

Ta còn ở thế mở đàng từ bi,

Lời nguyện này bỏ đi muôn xác;

Cũng không quên xin Phật chứng miêng,

Hay thay ! Con khéo phát nguyện,

1273. Con cùng sanh chúng lành duyên từ này.

Họ nhờ con dứt dây oan nghiệt,

Con do người công đức rộng sâu;

Nhiều người khao khát từ lâu,

Con đem nước tịnh trong bầu này đây.

Mau cho họ kéo dầy công đợi,

Sớm chừng nào ích lợi chừng ni;

Cơ duyên nay đã đến kỳ,

Càng không nên để diên trì phút nao.

Hưởng lại khắp trần lao hiện tại,

Thứ gọi tên là Nội-Ngã-Ma;

Khắp trong thế giới Ta-bà,

1285. Nơi nào nó cũng cửa nhà dựng lên.

Nó rất thích sống trên người thế,

Chỉ biết mình không kể tới ai;

Nó hay bắt vật các loài,

Dù thân thích cũng không hay ân cần.

- Tự tạo lấy cho thân riêng hưởng,
 Không biết màng tư tưởng lợi tha;
 Nó dùng đủ phép yêu ma,
 Xây thành đắp lũy gần xa khắp cùng.
 Nó ham muốn vốn không bờ bến,
 Nghĩ cho thân nghĩ đến vợ con;
 Nó không giờ phút ngừng chơn.
1297. Bào hao lo liệu tảo tần ngày đêm,
 Nó thường muốn sống êm trên gấm,
 Dùng đủ phương xâm chiếm của người,
 Kẻ đau khóc, nó vui cười,
 Ăn xương uống máu của người rất ưa.
 Nó yêu mến không chừa một việc,
 Thường mưu mô cướp giết loài người;
 Chúng sanh thế kỷ hai mươi,
 Cũng vì tại nó chịu đời đắng cay.
 Hóa đủ hạng gái trai già trẻ,
 Giả vua quan giả kẻ thường dân;
 Nhà giàu nó cũng ăn thân,
1309. Kẻ nghèo nó cũng đến gần không chê.
 Thấy của cải nó mê nó đắm,
 Mưu lấy đi cho đặng mới thôi;
 Ma nào có chút vị ngời,
 Lòng tham ác lại gấp mười thường ma.
 Người bị nó trầy da phỏng trán,
 Nó khiến sai bất hạng người nào;
 Một khi bị nó nhập vào,
 Điều chi nó bảo cũng nhào ra đi.
 Nó muốn được kẻ quì người bái,
 Thường bày mưu tạo lấy oai danh;
 Nó ưa thích việc sát sanh,
1321. Thường đi chiếm lũy phá thành đối phương.
 Nó muốn ai cũng nhường nhịn nó,
 Hay thét gầm như hổ rừng hoang;

Nó khi được sự giàu sang,
Bắt người nghèo khó làm hàng tớ tôi.
Kẻ trên nó nó soi nó bóí,
Hạng dưới tay đánh chửi lung-lăng;
Nhỏ nhoi hơn lũ ruồi lằng,
Món chi nó cũng uống ăn không chừa.
Thấy ai tạt muối dưa nó nhạo,
Bảo rằng không có đạo Phật Tiên.

Dại gì lại phải làm hiền,
1333. Bị người hiếp đáp quý quyền không ngờ.
Nó khuyên hãy theo phò bên nó,
Chẳng những là giàu có cao sang;
Nào là nhiều bạc nhiều vàng,
Còn thêm nhiều thiệp nhiều nạng giúp vui.
Có ca nhạc làm nguôi cơn thảm,
Sẵn rượu ngon rửa đặng lòng sầu;
Hơi nào móng việc đầu đầu,
Nên lo ngay cuộc sang giàu là hơn.
Lũ nó cứ khuyên lơn như thế,
Còn bày ra đủ kế gạt người,
Nó làm cho khắp cõi đời;

1345. Không còn ai biết tu thời mới ung.
Nó có tánh chê Thần ghét Phật,
Nó thường hay phá phách Tăng đồ;
Giả làm trai đẹp gái tơ,
Khiến cho Tăng chúng ni cô mê hồn.
Khi đã bị thân hôn qui ám,
Bỗng trở nên trí loạn tâm mê;
Từ bi lộn ngỏ quên về,
Nghiêng đảng tục lụy theo bề thế gian.
Tự rút nhíp cầu sang Tịnh-độ,
Giống ruồi theo ác lộ tình ma;
Đạo mầu càng lúc càng xa,
Hết mong cứu vớt như là trứng ung.

- Hạng Tăng đồ còn không tránh nổi,
Người thường nhờn chống chọi sao ra;
Dễ làm con cháu quỷ ma,
1357. Càng suy nghĩ tới thì là càng thương.
Kẻ quan quyền lạc đường chúng nó,
Sẽ gây nên tai khổ muôn dân;
Người thường bị nó vắn chân,
Tự làm con vật thiêu thân của mình.
Nó vốn là không hình không bóng,
Lấy xác thân người sống làm thân;
Nếu không dùng chú Hội Thần,
Thì là không thể biệt phân được nào.
Xác người bị nó vào làm chủ,
Sẽ trở nên làm đủ tội mê;
Hết còn biết sự khen chê,
1369. Cứ làm sao được ngỏ nguê ý mình.
Không còn biết đến tình bác ái,
Chẳng cần nghe đạo ngài ai phân;
Tội nào cũng buộc vào thân,
Càng làm càng bắt tinh thần say sưa.
Rán ngừa nó như ngừa kẻ địch,
Ngày những đêm thường xét trong tâm;
Nếu như thấy bóng sai lầm,
Mau ngăn lại chớ cho thâm nhập vào.
Lòng tinh tấn giới trau đạo hạnh,
Cách ở ăn đúng đắn luật nghi;
Việc làm nào cũng nghĩ suy,
1381. Tránh cho khỏi phạm những gì xấu xa;
Trong tâm niệm Di-Đà không dứt,
Miệng nói lời đạo đức thẳng ngay;
Thuyết tà không để vào tai,
Sự mê dù nhỏ cũng hay ngăn trừ
Tập lòng biết thương người hơn của,
Lo ích chung vui bỏ lợi riêng,

Dùng tiền không bị mê tiền;
Cảnh giàu sang chẳng làm điên tâm hồn.
Hữu tình chẳng bị chôn trong sắc,
Có danh không tự đắc lấy danh;
Áo đời tạm mặc vào mình,
1393. Để làm lợi ích nhơn sanh xa gần.
Xác phàm tục tinh thần Bồ-Tát,
Đồ luôn đưa bên giác không ngưng;
Sống cho khắp cả chúng dân,
Mỗi điều là mỗi vị nhân mà làm,
Tham nhưng chẳng giống tham thường tục,
Dục mà không phải dục phàm tình;
Tham nhiều của giúp nhơn sanh,
Tham cho ai cũng ấm lành áo cơm.
Tham đến đôi điều nhân dù nhỏ,
Cũng vui làm không bỏ trôi qua;
Dục sao cho cõi Ta-bà,
1405. Trở nên Cực-Lạc nhà nhà an cư.
Dục cho mọi người trừ nghiệp dữ,
Lập xong đường sanh tử luân hồi;
Chừng nào việc ấy thành rồi,
Thì tham dục mới chịu thôi trong lòng.
Được ý niệm sạch trong như thế,
Không bao giờ làm kẻ quỉ ma;
Con dùng đạo huệ cao xa,
Độ cho chúng trở nên nhà thiện lương.
Kẻ hiểu đạo soi gương tiến đạo,
Người còn mê được tháo lưới mê;
Mùi thiền thơm nức đường huê,
1417. Trên vui tánh Phật dưới xuê lòng người.
Yêu quái hết để người khuấy rối,
Tinh tà không cơ hội phá phanh;
Chỉ đem công đức hiền lành,
Đủ làm tà phép tan tành liền khi.

- Tà không thể hại gì được chánh,
 Như nước càng đập mạnh càng vắng;
 Khi người hữu đức hữu căn,
 Luôn luôn có ánh hào quang khắp mình.
 Làm cho mắt tà tinh bị chói,
 Không thể gì xông phá lại gần;
 Lúc nào cũng bảo vẹn thân,
 1429. Được an thể xác tinh thần cũng an.
 Ngược lại kẻ lòng gian tách xấu,
 Dễ làm nơi cơ cấu cho ma;
 Khác nào trộm muốn vào nhà
 Được người hở cửa tức là vào ngay.
 Lộ không kẻ vãng lai dòm ngó,
 Tức nhiên là cây cỏ mọc lên;
 Trong lòng cứ mãi bỏ quên,
 Các điều ác dục nó liền sanh ra.
 Rễ chưa mọc diệt đà dễ diệt,
 Châm góc rồi muốn tiết khó khăn;
 Làm sao đừng để ăn năn,
 1441. Khởi đường sanh tử sánh bằng Thần Tiên.
 Người thường hay lãng quên ý thức,
 Lầm lỗi rồi mới sực nhớ ra;
 Chừng ni đã muộn thay là,
 Chi bằng xét trước rồi mà làm sau.
 Việc nào phải thì mau bước tới,
 Điều quấy thì lo thôi cho nhanh;
 Lo cho thân tộc được lành,
 Cũng không quên giúp dân tình hiền lương.
 Mở cho mình rộng đường sanh sống,
 Lại cũng lo giúp vốn người nghèo;
 Gặp ai mắc phải nạn eo,
 1453. Ra tay giúp đỡ tùy theo sức mình.
 Kẻ lỗi phạm mở tình tha thứ,
 Người dốt thời dạy chữ cho thông;

Xử phân rất mực bình công,
Từ ngoài việc chúng đến trong nhà mình.
*Trọng lễ phép biết gìn phong hóa,
Không chửi thề không cả rầy la;
Mỗi lời mỗi tiếng nói ra,
Vừa là êm dịu vừa là thẳng ngay.*
Giàu sang cũng chẳng hay nịnh bợ,
Nghèo hèn không ruộng bỏ khinh khi;
Ai khen cũng chẳng vui gì,
1465. Ai chê cũng chẳng lấy chi làm phiền.
Gặp người có đức hiền thì học,
Thấy ai còn hung ác thì khuyên;
Tuy là sống chốn đảo điên,
Mà lòng vẫn được lặng yên như thường.
Chẳng bị kẻ buộc vương tội ác,
Thường được làm chủ các việc đời,
Vào ra trong chốn ăn chơi;
Như trăng thu nọ lợi bơi trong hồ.
Trăng không bị nhiễm-ô trong nước,
Nước chẳng cầm giữ được bóng trăng;
Tự do đi lại ngày hằng,
1477. Không phiền ai đón ai ngăn được mình.
Sắc chi cũng không chinh được mắt,
Mắt tự do ngắm vật trong ngoài;
Đẹp không vọng niệm mê say,
Xấu không khởi ý chê bai gớm nhèm.
Tiếng chi cũng không làm tai mền,
Tai tự do nghe tiếng dở hay;
Dở không buồn ghét nơi tai,
Hay không buộc phải chuyên lay trong lòng,
Mùi chi cũng chẳng lung được mũi,
Mũi tự do đề ngửi các mùi;
Thơm không làm nảy ý vui,
1489. Hôi không thể khiến cho khơi lòng buồn.

Vị chi cũng chẳng sòn được lưới,
Lưới tự do nếm thử các vị;
 Ngon không làm mển ưa chi,
Dở không sanh khởi ý gì chán chê.
 Cọ đụng chẳng làm mê thân xác,
 Thân tự do đụng các lạnh nồng;
 Lạnh nồng không nhiễm được lòng,
Cứng mềm cũng chẳng trói tròng nơi tâm.
 Vật chi cũng không làm động ý,
 Ý tự do xử trí vật danh;
 Giàu nghèo ưa ghét chẳng sanh,
1501. Có không cũng chẳng khiến tình chấp nê.
 Cảnh không thể làm mê tâm ý,
 Ý tự-do tự trị lấy mình;
 Trong sanh tử, vượt tử sanh,
 Tuy mang xác tục mà tình Thần Tiên.
 Đoạn này rất diệu huyền vô tận,
 Người Hạ Ngươn nếu đặng dịp nghe,
 Sẽ là tỉnh được giấc mê;
Bỏ điều hung ác theo bề thiện lương.
 Ta nghĩ thế không lường mừng rỡ,
 Như chim lồng được mở cho ra;
 Tay liền chấp trước Phật- Đà,
1513. Vừa nghiêng mình lạy vừa là cám ơn.
 Nếu Phật chẳng hóa thân dạy dỗ,
 Đời khó mong giác ngộ đạo màu;
 Cứ vui theo việc đâu đâu,
Càng đào hố tội lỗi sâu thêm nhiều
 Núi dù có bao nhiêu sức nặng,
 Cũng không so kịp đặng Phật ơn,
 Con nguyên giữ dạ keo sơn,
Đem lời Phật thuyết tỏ phân cho đời.
 Bày đạo lý giữa thời hỗn loạn,
 Cố nhiên là nhiều đoạn gay-go;

- Cúi xin Phật trợ giúp cho,
1525. Khiến an được khách mà đồ cũng an.
Phật chận lời bảo rằng chớ ngại,
Phật ban thêm cho gậy Kim-Cang;
Gặp khi yêu quái đón đàng,
Hãy mau lấy gậy đánh tan tức thì.
Gậy chẳng những trị vì yêu quái,
Còn ngăn luôn được loại thú rừng;
Huống là kẻ bạo thường nhân,
Gậy này có sức đương ngăn dễ dàng.
Vây trong lúc lên đàng giảng kệ,
Con nhớ mang chớ để rời xa;
Từ gần cho đến chỗ xa,
1537. Gậy này có thể phi ra như thường.
Sắt đá chẳng hề đương kịp nó,
Nó vào trong lửa đỏ như không;
Đập tan núi hóa thành đồng,
Cứng không chi sánh dẻo không gì bằng.
Thảng gặp vật trở ngăn nguy biến,
Dùng gậy này linh hiển phi thường;
Yêu tinh chẳng những không đương,
Đến như tà giáo cũng luôn khuất tùng.
Lúc ngủ thức cũng không rời nó,
Quỉ ma không dám mó lại gần;
Đây là gậy phép hộ thân,
1549. Con nên gìn lấy cho cần đừng quên.
Gậy này chẳng những riêng con hưởng,
Khi phổ-thông tư tưởng Phật- Đà;
Thảng như gặp kẻ mù lòa,
Gậy này con khá đem ra dắt người.
Kẻ già yếu đứng ngồi khó mỗi,
Dùng gậy này chống chỏi đỡ nâng;
Hoặc là gặp kẻ què chân,
Con mau dùng lấy gậy thần dẫn đi.

- Lúc ăn uống hay khi tiêu tiện,
Hữu sự là dùng đến tự nhiên;
Nơi nào cũng khỏi cũ kiêng,
1561. Như là nước rửa không phiền sạch dơ.
Nhà đạo sĩ không nhờ có gậy,
Chẳng bao giờ tự tại được đâu;
Vậy con chớ dạ lo âu,
Luôn luôn có gậy theo hầu bên con.
Nhận lấy gậy lòng son hơn hờ,
Hơn người nghèo được số bạc to;
Thế là ta bớt nỗi lo,
Sớm hôm được có gậy phò bên ta.
Giữa cõi thế nhiều ma với qui,
Có gậy này ắt trị được ngay,
Ta liền cúi lạy Phật Ngài,
1573. Ôn này muôn kiếp không phai được nào.
Từ mặt Phật có hào quang sáng,
Chiếu vào ta rồi phán lời rằng:
Trong đời có lắm ác tăng,
Thấy con có gậy lòng hằng sanh ghen;
Đợi gặp lúc tối đèn tắt lửa,
Hoặc trong khi hớ cửa trống chun,
Nó vào trộm mắt không chùng,
Con nên cẩn thận chớ đừng lãng lơ.
Kẻ ác tăng đang cơ hưng thịnh,
Mượn cửa thiền làm cảnh giàu sang;
Tục lòng chẳng kém thế gian,
1585. Cũng ưa rượu thịt cũng đàng bướm ong.
Mượn chuối hột lòe trong bá tánh,
Đắp cà sa khoe mảnh thập phương;
Tùng phe tự phái lắm đường,
Chúng làm ngược cả kỷ cương nhà thiền.
Tội của chúng ghi đen cả sách,
Ngày rớt đời đủ cách phạt răn;

Chuỗi kia hóa lại xích thẳng,
Ngày đêm không ngớt trời trăng nơi mình.
Cà sa nọ đổi thành áo sắt.
Giờ phút nào cũng mặc vào thân,
Thịt xương đau nhức không ngần;
1597. Chịu cho đến lúc tiêu lần đi thôi,
Mang lột Phật nói lời tà ác,
Miệng trở nên lửa khạc phun ra,
Mắt thì đỏ tợ huyết dà,
Hình hài xấu xí hơn là quỷ yêu.
Thông khổ biết bao nhiêu mà kể,
Thêm uống ăn như uế tanh hôi;
Thấp hèn hơn loại lẳng ruồi,
Ai trông cũng bắt trề môi gớm nhòm.
Kẻ dối tu cứ ôm lòng ác,
Con khuyên cho họ giác điều này,
Xin đừng mượn tiếng Phương Tây;
1609. Gạt lừa thiên hạ để xây mộng đời.
Hãy ăn ở đúng lời Phật dạy,
Cần trọng tôn luật giải nhà thiên;
Xét chưa dứt đặng trần duyên,
Nên ra ngoài thế chớ nên ở chùa.
Điều này khiến ta ngờ liền hỏi?
Vị có người đã lỗi ăn năn,
Sẽ còn được phép làm tăng;
Hay là vẫn loại khỏi hàng thiên gia.
Phật rằng nếu ai mà phạm tội,
Nếu thật lòng cải hối bỏ đi,
Thì là tội nọ còn chi,
1621. Ví như gió lộng tức thì sóng yên.
Từ trong tâm khởi lên hung dữ,
Cũng do tâm sanh sự hiền lành;
Bỏ tâm vốn thật không hình,
Bởi duyên theo cảnh sanh tình nọ kia.

Duyên theo ác chịu bề lao khổ,
Duyên theo lành đượ có phước ân;
Dữ lành nếu chẳng biết phân,
Khác nào cây cỏ thức thần đều không.
Vây con nhớ khuyên trong sanh chúng,
Lỡ phạm rồi thì cũng ăn năn;
Làm cho bên thiện càng tăng,
1633. Còn bên hung ác ngày càng giảm đi.
Phật ngóng đợi ai qui cửa đạo,
Đề ghi tên nơi bảo Liên-Tri;
Đề ngày Long-Hội mở thi,
Sẽ cùng các Phật đồng qui một đường.
Dụng phép nhiệm âm dương biến hóa,
Quyết làm sao cho quả địa cầu;
Trở nên một cõi báu châu,
Không người lao khổ thăm sầu mới ưng.
Ai cũng đượ hiền nhân đạo đức,
Không có loài quái vật độc trùng;
Hạng người tội lỗi ác hung,
1645. Cho sanh vào cõi bản cùng khác xa.
Con nhớ gọi trẻ già khắp chỗ,
Nếu muốn không bị khổ lâu dài;
Thì là hãy khá tu ngay,
Chớ đừng lần lựa nay mai không rồi.
Bom đạn vẫn chưa thôi chế tạo,
Dân sanh còn điên đảo hết đâu;
Do nhân duyên tạo địa cầu,
Cũng nhân duyên khiến đài lầu tan hoang.
Thế giới đã muôn ngàn lần biến,
Nào phải đâu là chuyển đầu tiên;
Cứ xem còn vực hiểu liền,
1657. Nổi lên chìm xuống có yên bao giờ.
Còn vực nhỏ mau cơ biến đổi,
Quả đất to lâu mới thay hình;

Xét ra há chẳng giựt mình,
Đang ngồi trên đám lục bình giữa song.
Người sao chẳng để lòng suy nghiệm,
Tìm hiểu cho được điểm cao thanh;
Biết bao nhiêu cõi hiền lành,
Lâu bền hơn cõi nhơn sanh hiện giờ.
Không đau khổ chẳng cơ giặc giã,
Sống lâu dài không kẻ nghèo hèn;
Nhân lành nhờ đã tạo nên,
1669. Cho nên mới được sanh lên cõi này.
Người cũng khá sang ngay bên đó,
Được an nhàn và có phước dư;
Cõi trần ai cũng sâu tư,
Giàu nghèo chẳng có mấy người không lo;
Đời sắp rớt tu cho gấp gấp,
Trễ thời kỳ khó lập công phu,
Một giờ đem đổi muôn thu,
Há không chịu khó lo tu cho thành.
Nghe lời này động tình roi lệ,
Phật thương đời như thế là cùng;
Thật là hữu thi hữu chung,
1681. Xưa sao nay vậy không lòng đổi thay.
Cứ thương mãi dù ai có ghét,
Vẫn nhớ hoài cũng mặc người quên;
Nghĩ rồi ta lại khóc lên,
Ôn này biết thuở nào đền cho xong.
Phật liền mới ôn tồn khuyên bảo,
Con chớ nên áo não trong lòng;
Con luôn ăn ở sạch trong,
Ấy là con đã đáp xong ân tình.
Phật dụng lành đem lành đáp lại,
Tức nhiên là đạo ngãi tròn vuông;
Khó chi mà phải ưu buồn,
1693. Hãy nên hoan hỷ lo suôn phận mình.

Con rán tập được tình như Phật,
 Lòng biết thương vạn vật sanh linh;
 Dù ai cay đắng mặc tình,
 Cứ lo khuyên dỗ lời lành cho nghe.
 Khuyên được kẻ không khoe rằng giỏi,
 Người không nghe chẳng khởi lòng hờn;
 Không chờ ai đáp đền ơn,
 Cứ đem lòng thí không cần phải thâu.
 Dạy đến hiểu mau lâu không nệ,
 Miễn người tu không kể lao thân;
 Dù người gạn hỏi bao lần,
 1705. Cũng vui đáp lại không hờn điều chi.
 Cứ biện giải đến khi rõ lý,
 Nghe cũng vui, khinh bỉ không buồn;
 Kệ mầu như suối cứ tuôn,
 Chẳng buồn rêu cản, không buồn cỏ ngăn,
 Lòng thương chúng không ngăn bờ mé;
 Thương người như lòng mẹ thương con,
 Cứ lo phận sự cho tròn;
 Khổ lao chẳng nệ, mất còn không nao.
 Giữ sự lành hơn giàu giữ của,
 Cứ sấm soi không bữa nào rời;
 Lo tu hơn kẻ lo đời,
 1717. Ngày đêm chẳng ngớt vun bồi phước duyên.
 Đời lo được nhiều tiền nhiều của,
 Đạo mong sao nên quả nên công,
 Phật không ngớt niệm trong lòng,
 Phước không quên tạo khắp trong xóm làng.
 Khổ thay đời không than không trách,
 Vui trên đường đạo đức sớm khuya;
 Xác thân có thể vui lia,
 Nhân lành lòng quyết không hề rời ra.
 Thà bỏ mạng không xa chánh đạo,
 Trừ tà tâm hơn tảo trừ thù;

Lòng tham của đời tham tu,
1729. Được như vậy chẳng bao lâu tất thành.
Không thành tại chẳng hành chánh đạo.
Đâu phải do Phật giáo không linh,
Nghề chuyên học tất nghề tinh;
Tâm chuyên niệm Phật tâm linh không lảm.
Câu vạn sự do tâm rất đúng,
Khéo do tâm vụng cũng do tâm;
Thành cù sáu phải chịu nằm,
Muốn soi trăng huệ sóng tâm phải bình.
Cứ như thế mà hành chín-chấn,
Dù quả chi cũng đặng chứng thành.
Con nên khuyên nhủ nhơn sanh,
1741. Nếu người nhận phải thì hành mau đi;
Chờ gặp cuộc biến di thương hải,
E cho người hối cải muộn màng;
Rán lo làm phước làm doan,
Để mà được dự hội hàng Phật Tiên.
Có vị từ hoa sen hiện tới,
Có vị từ trong khối mây ra;
Trên hư không bỗng có nhà
Rồi từ trong ấy đi ra nhiều Ngài.
Có vị từ trong cây mà xuất,
Có vị từ dưới đất chun lên;
Núi non lại hóa lầu đền,
1753. Nơi lung trấp bỗng biến nên thị thành.
Trên trời hiện mây lành ngũ sắc,
Lại có luôn ca nhạc Thần Tiên;
Mưa hoa rơi xuống khắp miền,
Cúng dường các bực Thánh Hiền mười phương.
Hào quang chiếu các đường các nẻo,
Có mây lành phủ kéo khắp nơi;
Phật Tiên lộ vẻ vui cười,
Dung nhan đẹp để gấp mười bông hoa.

Do công đức hiện ra nhiều phép,
 Sức biến thân quý khiếp thân kinh;
 Linh ngoài sức tưởng tượng linh,
 1765. Oai không ai dám địch kinh nổi oai.
 Núi vàng hóa phương Tây hực hỡ,
 Lầu ngọc bày chói rỡ hướng Đông;
 Lắm người đắc phép lục thông,
 Nhiều bà về Phật, lắm ông qui Thần.
 Cõi sen hiện chín tầng chín cấp,
 Do công tu có thấp có cao;
 Có hào quang đủ các màu,
 Người già hóa trẻ cùng nhau tươi cười.
 Các Phật thuyết nhiều lời bí hiểm,
 Khiến nhiều người nghe đặng khai thông;
 Lấy làm hoan hỷ nơi lòng,
 1777. Nào lời tán thán nào bông cúng dường.
 Đâu đâu cũng mùi hương thơm ngát,
 Cảm lấy duyên chim hót thanh thao;
 Đông Tây bất luận chỗ nào,
 Các hoa đều trở để chào Phật Tiên.
 Ngày trời kể đêm liền trăng mọc,
 Bốn mùa không lạnh nực tiết thời;
 Nhà nhà đều được thanh thoi,
 Không ai đui điếc chẳng người què câm.
 Đường không bụi đậu nằm cũng được,
 Cây không gai cỏ mọc lại êm;
 Ngày hằng chí những về đêm,
 1789. Luôn luôn có gió thổi lên nhẹ nhàng.
 Nhiều người biết phi đằng rất chóng,
 Thường ngao du khắp bốn phương trời;
 Cảnh này đáng cảnh vui chơi,
 Thiệt tận thế giới, thiệt người Thượng-Nguơn.
 Ai muốn được để chơn đến đó,
 Phải lương hiền đừng có hung hăng;

Quan dân cư xử công bằng,
Việc nhà việc nước ở ăn dung hòa.
Kẻ nhận lỗi thứ tha khoan đãi,
Người đói nghèo cơm vãi cấp ban,
Giúp người bệnh những thuốc thang;
1801. Lòng nhân bủa khắp xóm làng gần xa,
Được thế sẽ truông qua cõi trước.
Cảnh Thần Tiên sẽ được sống qua,
Lời này của Phật nói ra;
Con đem truyền lại trẻ già được hay,
Ta liền chấp hai tay kính bái,
Xin vâng lời truyền lại nhân gian;
Trên đường phổ biến đạo tràng,
Mong ơn Phật độ cho đàng được xuôi.
Đức đã kém gặp hội diên bái,
Nhu thuyền con đem lái biển to;
Nếu không nhờ Phật giúp cho,
1813. Việc ngưng trước cảnh gay go không chừng.
Phật rằng: việc dù ngưng đi nữa,
Cũng như thời rồi sửa lại sưng;
Khuyên con chớ khởi lòng buồn,
Lớp không gay cần thì tuồng chẳng hay.
Con chớ ngại đức tài non kém,
Độ một người hướng thiện quày đầu;
Đức kia lớn sánh địa cầu,
Giá cao hơn giá bảo châu ngàn lần.
Vậy con hãy tinh thần cứng mạnh,
Xông thuyền ra trước cảnh phong ba;
Cứu người khỏi đắm ái hà,
1825. Trên đầu luôn có Phật- Đà chiếu soi.
Ta vừa được nghe lời Phật thuyết,
Mừng hơn tù được dịp thả ra;
Nguyện từ gần đến chỗ xa,
Nơi nào cũng đến để mà giáo dân.

Nghe cũng tốt không cần cũng mặc,
 Vẫn thương yêu lo nhắc nhở thường;
 Tiện thì nói trước công đường,
 Không thì mượn mực tỏ tường gần xa.
 Từ đáy lòng phát ra lời nguyện,
 Xin Phật Ngài chứng kiến cho đây;
 Phật rằng: duyên ấy lành thay,
 1837. Con mau tinh tấn hành ngay ý mình.
 Trời còn rọi đạo lành còn tỏ,
 Nay nhằm thời Tịnh độ trùng hưng;
 Tự nhiên khắp cả chúng dân,
 Biết câu lục tự không cần dạy cho.
 Họ biết chớ không lo trì niệm,
 Vậy con nên khéo khuyên cho người;
 Đứng, đi hoặc lúc nằm ngồi,
 Di-Đà sáu chữ đừng rời trong tâm.
 Thành lòng niệm khỏi lâm tai họa,
 Cũng năng trừ được cả yêu tinh;
 Đừng ngờ niệm Phật không linh,
 1849. Niệm cho đến niệm chí thành thử coi.
 Xé được vỏ thì ngòi mới lộ,
 Trừ được mê tất ngộ đạo mau;
 Tu hành đừng nệ mau lâu,
 Trước sau cũng đắc có đâu sai lầm.
 Kế đó Phật liền ngâm bài kệ:

*Từ thạch năng hút sắt.
 Ngại vật khó giao bôi.
 Phật cùng tâm vốn một
 Vọng niệm cắt làm đôi.*

*Khi trừ xong ngại vật.
 Từ thạch liền hút sắt.
 Vọng niệm dứt đi rồi.*

Phật cùng tâm thống nhất.

- Lời Phật kệ tai nghe vừa dứt,
Bỗng nhiên lòng sáng rực thêm ra;
Thế là giữa Phật cùng ta,
1866. Cách nhau vì vọng, gần là vì chơn.
Vọng ấy tức là trần-tâm vọng,
Chơn kia là tức bản lai chơn;
Thế thì trong xác tạm trần,
Há không vì ân Phật thân chẳng là.
Liên cúi mặt thưa qua cùng Phật,
Thế theo lời kệ mật vừa qua;
Chúng sanh trong cõi Ta-bà,
Trí, ngu gì có thể là Phật ư?
Phật rằng: vẫn đúng như thế ấy,
Khắp ba ngàn thế giới chúng sanh;
Vọng tâm khi được tịnh thanh,
1878. Trí, ngu đều có thể thành Phật ngay.
Nhưng tâm vọng ít ai dứt được,
Bởi từ lâu nhiễm cuộc hồng trần;
Quen theo mọi vật quanh thân,
Nên khi dứt bỏ trăm phần khó khăn.
Ví như kẻ nhiều năm ghiền nhựa,
Trễ một ngày phát mưa phát đau;
Biết rằng tại hút mà lao,
Có người muốn bỏ không sao bỏ rồi.
Tập thì dễ bỏ thôi rất khó,
Tục thường phân nào có sai đâu;
Tuy là khó bỏ mặc dầu,
1890. Nếu lòng nhưt quyết bỏ sao không rồi.
Hễ tập được bỏ thời cũng được,
Nhẹ thì mau nặng tắt hơi lâu;
Miễn người được có một câu:
Việc nào hễ muốn thì âu thật hành.

Được như thế tất thành diệu quả,
 Trong nhứt thời đạo cả ắt nên;
 Chớ đứng trước thế sau quên,
 Nói vậy làm khác vạn niên không rồi.
 Việc đạo lý nói chơi sao được,
 Đùng dễ người Trời Phật không nên;
 Một khi người đã phát nguyện,
 1902. Dù sanh dù tử cũng chuyên một lòng.
 Con há chẳng hiểu trong dương thế,
 Khi có người lập thế tu hiền;
 Thì trong tất cả Phật Tiên,
 Đều mừng hơn kẻ được tiền bỏ rơi.
 Trái lại cũng vô hồi đau xót,
 Khi có người phai lợt đạo mâu;
 Lòng này sanh chúng biết đâu,
 Khi vui nguyện lấy, lúc sầu lại buông.
 Nghe lời này bắt tuôn nước mắt,
 Ta liền quì tay chấp thừa qua:
 Lòng từ bi rất sâu xa,
 1914. Chúng tu chúng hưởng cũng là mừng cho;
 Chúng phụ vẫn thương lo không giận,
 Đáng kính thay các đảng từ bi.
 Gương này muôn kiếp soi ghi,
 Cúi xin Đức Phật chứng tri cho lòng.
 Phật rằng: lượng khoan hồng nếu có,
 Thì tự nhiên tâm nọ được an;
 Mỗi thù oán chẳng buộc ràng,
 Việc hờn ghét cũng không mang nơi lòng.
 Các Phật lượng khoan hồng thường chứa,
 Cứ độ tha không mưa ghét thương;
 Nếu con lấy đó làm gương,
 1926. Tất là đáng được nối đường Phật gia.
 Đối cảnh trần cứ tha không buộc,
 Thì nghiệp oan giải được liền khi;

Mắt tha mắt huệ tức thì,
Tai tha tai tỏ lời gì cũng thông.
Thân ý cũng tha không hề buộc,
Thân nhẹ nhàng ý được tịnh minh;
Thứ tha được quả rất lành,
Con nên khuyên thế mở tình biết tha.
Riêng phần con khi ra dặt chúng,
Đổi mọi điều thường dụng lòng tha;
Tất là sự chẳng sanh ra,
1938. Đi không ai cản về mà ai ngăn.
Trong lúc phải lóc lăn đây đó,
Gặp đủ người dễ khó tánh tình;
Lòng tha thứ lại cần gìn,
Qua cơn vắn nạn nhạo khinh của người.
Đạo ó đạo trong đời đang thịnh,
Không thứ tha khó tránh đôi co;
Vậy con khá liệu xong lo,
Đừng sai lời Phật dặn dò thiệt hơn.
Ta cúi đầu xin vâng lời giáo,
Miễn sao cho Phật Đạo chân hưng;
Dù đời thử thách bao lần,
1950. Không làm cho khối tinh thần núng nao.
Khi ngược gió cấm sào đậu lại,
Lúc thuận buồm thuyền chạy đi ngay;
Thân này xin hiến Phật Ngài,
Nắng mưa chẳng quản đắng cay đâu sờn.
Phật liền bảo: sau cơn đã thức,
Lời con nguyện với Phật khá ghi;
Cũng như Phật bảo những gì,
Ôm lòng chớ để quên đi lời nào.
Đời đang lúc mưa rào sóng vỗ,
Bát nhã hoàn khá đổ mau ra;
Miễn là cứu được người ta,
1962. Hiểm nguy dầu mấy cũng là kiên gan,

Khi nghe tiếng rên than của chúng;
 Động lòng thương họ cũng như mình,
 Điều chi cũng vẫn hy sinh,
 Giúp người lâm nạn thỏa tình ước mong.
 Chúng sanh hiện sống trong nhà lửa,
 Cảnh hãi hùng càng bữa càng tăng;
 Nhưng vì tử phược thê thẳng,
 Vẫn còn say đắm bảo rằng chưa sao.
 Muốn cứu họ phải giàu gan mật,
 Quyết xông vào kéo dắt họ ra;
 Cho hay rằng có ngôi nhà,
 1974. Đã xây cất sẵn thật là tốt tươi.
 Cố khuyên họ nên rời nhà lửa,
 Ngôi nhà kia về ở tự do;
 Ngày hằng công việc toan lo,
 Muốn chi có nấy âm no đời đời.
 Nhược bằng chẳng chịu rời cho chóng,
 Xác hồn kia hóa đồng tro tàn;
 Riêng thân chẳng được cứu an,
 Còn lôi con vợ chung đàng lửa thiêu.
 Một người mê khiến nhiều kẻ dốt,
 Tội càng lây không ngớt lúc nào;
 Gương lành muôn được nêu cao,
 1986. Con nên nỗ lực kêu gào bá gia.
 Hãy tỉnh giấc Nam Kha cho chóng,
 Cải thiện ngay kiếp sống bất bình;
 Làm theo lời lẽ trong kinh,
 Lúc nào cũng nhớ xét mình không quên.
 Nếu tư tưởng khởi lên việc quấy,
 Muốn lường ai hoặc lấy của ai;
 Tức thì định ý trừ ngay,
 Chớ không để lộ ra ngoài hành vi.
 Lời nào hễ trước khi muốn nói,
 Nếu xét rằng vô lợi bất công;

Cũng là ngăn lại cho xong,
1998. Không chờ đã lỡ mới hòng ăn năn.
Còn đối với việc làm cũng vậy,
Trước khi làm phải quấy xét rành;
Sau rồi mới khởi thi hành,
Ngõ hầu tránh việc bắt lành xảy ra.
Tưởng, nói, làm cả ba phần việc,
Giờ phút nào cũng xét đến luôn;
Tưởng thanh, nói chánh, làm nhân,
Tuy mang phàm xác nhưng Thần Thánh tâm.
Phật lúc nào cũng thầm mong ước,
Cả chúng sanh ở được như vậy;
Thì là Nam Bắc Đông Tây,
2010. Hết còn lo ngại ai gây oán thù.
Dù kẻ chẳng biết tu theo Phật,
Cũng khá gìn nhân cách loài người;
Giữ cho nề nếp tốt tươi,
Không nên bạ nói bạ cười vô duyên.
Nên giữ đạo Thánh Hiền đã dạy,
Đối xử nhau cho phải nghĩa nhân;
Làm con phải biết hiếu thân,
Quạt nồng đắp lạnh đền ơn sanh thành.
Không trộm cướp chẳng tình gian lận,
Thà sạch trong chịu phạt nghèo nàn;
Không lòng phụ khó tham sang,
2022. Ở cho phải đạo tào khang chí tình.
Lúc nào cũng biết gìn chữ tín,
Lời hứa rồi nhứt định không sai;
Mỗi khi chịu nghĩa của ai,
Quyết làm sao đáp được rày mới ưng.
Thì ân chẳng mong ân đáp lại,
Thọ nghĩa thì nghĩa phải lo đền;
Làm dân nợ nước đừng quên,
Gặp cơn nguy biến ra đền đáp ngay.

- Nhớ đừng cậy lấy oai thế mạnh,
Hiếp đồng bào trong cảnh lâm than;
Cũng đừng bán chức mua quan,
2034. Xoi hang mạch nước mưu toan bắt lành.
Việc mãi quốc cầu vinh phải tránh,
Cần gìn lòng trung tín quốc gia;
Trong khi cầm cán nước nhà,
Hai điều liêm chánh phải là nhớ luôn.
Nên tìm cách giải buồn dân chúng,
Chẩn bần cho kẻ túng cơm tiền;
Lấy nhân trị loạn cho yên
Chủ hòa để có kết liên khắp cùng.
Phải trí thức hóa trong dân chúng,
Mở nhiều trường thông dụng ngữ ngôn;
Nên làm cho chúng dân khôn,
2046. Đừng làm cho chúng cả phồn đều ngu.
Dân khôn tất biết câu quốc thủy,
Dân ngu thì luân lý không màng;
Dễ nghe theo kẻ phiến loạn,
Nổi lên phá cuộc trị an nước nhà.
Chùng ấy mới tính ra sao kịp,
Chi bằng lo trước dịp là hơn;
Còn như bốn phận nữ nhơn,
Chữ trinh là báu của thân khá gìn;
Bên trong cửa gia đình khéo xử,
Phải rành bề kim chỉ nấu nêm.
Dung nghi cần được đoan nghiêm,
2058. Nằm ngồi đi đứng càng thêm chỉnh tề.
Đừng tập tánh ngồi lê đôi mách,
Đem chuyện người kẻ vạch cho ghen;
Tập lời dịu ngọt cho quen,
Những lời mắng chửi rửa nguyên phải xa.
Làm cha mẹ phải là khuôn mẫu,
Cần tránh xa tật xấu cho con;

Việc mình phải giữ cho tròn,
Tất là sẽ khiến cháu con theo mình.
Con lỡ phạm kê lên dạy dỗ,
Lẽ nên hư phạm tỏ rạch ròi;
Chớ lời thô lỗ khó coi,
2070. Nhứt là tránh việc đòn roi dữ dằn.
Ở cho phải công bằng thẳng thết,
Đừng đũa thương đũa ghét bất công;
Làm cha mẹ ở hai lòng,
Nguyên nhân chia rẽ giữa trong gia đình.
Chừng khi chết xác mình nằm đó,
Con cái lo chia của cắt rui;
Sẽ làm miệng thế chê cười,
Rằng là vô phúc cho người mẹ cha.
Việc nào cũng phải là cẩn thận,
Chớ vô tình để hận cháu con;
Phải làm tên khắc bảng son,
2082. Đừng đem danh thể vùi chôn dưới bùn.
Đem hai chữ anh hùng cái thế,
Hoặc là câu trời bể đức ân;
Lấy làm tài sản của thân,
Để cho con cháu hay hơn bạc tiền.
Khấp thành thị đến miền thôn dã,
Lớn nhỏ đều giữ dạ theo đây;
Tất là êm ấm trong ngoài,
Ai tròn phận nấy không ai lỗi nghi.
Nhà an được tất thì nước trị,
Cá nhân hòa tất xã hội minh;
Ví như bức lụa đã thành,
2094. Là do nhiều sợi tơ mảnh làm nên.
Đạo trung hiếu lo đèn xong phận,
Khi mạng chung cũng đặng hiển Thần;
Nếu còn sanh lại cõi trần,
Được con thảo thuận và thân an nhàn.

- Điều này khá truyền sang khắp chúng,
Nếu nhận cho rằng đúng đạo nhân;
Cũng nên mạnh mẽ tinh thần,
Làm theo chớ có ngại ngần bỏ qua.
Ngày tháng chẳng chờ ta nên nhớ,
Nay chẳng làm mai xử không trôi;
Ta liền khế thủ vâng lời,
2106. Dem điều Phật thuyết lưu đời năm châu.
Người thượng căn khuyên câu Phật pháp,
Kẻ hạ cơ chỉ nét Thánh hiền;
Tùy thời tùy cảnh tùy duyên,
Quyết lòng mở rộng cửa thiên mới ứng.
Thế lời Phật đã phân đoạn trước,
Đời này không còn được bao lâu;
Sẽ là biển hóa còn dâu,
Dân gian khắp chốn thảm sầu như nhau.
Nạn nhân tạo binh đao độc chất,
Nạn yêu tinh bắt vật loài người;
Nạn nhiều ác thú ra đời,
2118. Nạn do thời tiết đổi dời gây nên.
Nạn dưới nước nạn trên mặt đất,
Nửa lưng trời cũng rớt nạn tai,
Trong nhà cho đến chí ngoài;
Nơi nào cũng có nạn tai chực chờ.
Để cho kẻ có cơ hồi quá,
Con xin đem đạo cả nhủ khuyên;
Mong nhờ Đức Phật giúp duyên,
Khắp trong hạ giới lòng nguyên tu theo.
Phật rằng: Đời khi eo khi ngặt,
Thì luôn môm niệm Phật vái Trời;
Nạn tai khi được qua rồi,
2130. Thì môm niệm Phật vái Trời cũng qua.
Câu hết xôi thì là rồi việc,
Nóng bắt tai nguội biết đâu rờ;

Thật không sai chạy bao giờ,
Lòng người thay đổi bất ngờ lắm con.
 Khi con đến gọi nôn đạo đức,
 Sẽ nhiều người nô nức chạy theo;
 Vì rằng sợ nạn hùm beo,
Vi rằng sợ nạn tinh yêu bắt hồn.
 Sợ cả việc trời long đất lở,
 Sợ lâm vào bom phá chết oan;
 Sợ thân ban trái vương mang,
2142. Sợ lâm ối mưa không an xác trần.
 Sợ bị lửa bạo Tần thiêu hủy,
 Sợ lâm cơn hồng thủy đại nạn,
 Sợ không được gặp hội hàng;
Sợ không được thấy núi vàng Phương Tây.
 Sợ chẳng được sống ngày Thượng cổ,
 Sợ không còn dịp ngộ Thánh Vương;
 Vì rằng lo sợ trăm đường,
Mới là chịu khó dựa nương cửa thiền.
 Nếu cuộc thế còn nguyên chưa đổi,
 Nạn nọ kia chưa tới đó đây;
 Đường tu của họ lần phai,
2154. Lòng hăng hái bỏ trôi dài thời gian.
 Họ tự tay búng ngang gốc thiện,
 Xuôi theo loài ong kiến càng lung
 Đoàn người hữu thi vô chung,
Sẽ làm cửa đạo lạnh lùng chẳng không.
 Trên đường con ruồi rong thuyết-pháp,
 Phải bình tâm khi gặp cảnh này;
 Hạng người tỉnh lại rồi say,
Chẳng qua đã lọt vào tay quỷ tà.
 Con niệm chú Ma-ha Bát-nhã,
 Cứu nạn tai cho kẻ thiếu căn;
 Cứ đem đạo pháp thâm hoằng,
2166. Vừa thông nẻo chánh vừa ngăn đường tà.

Chớ thấy kẻ lẩn xa mỗi đạo,
 Rồi đem lòng áo não ngưng chèo;
 Nên nhìn vào hạng khăn keo,
 Chớ trông đến kẻ để meo Phật- Đài.
 Trong khi lẩn kẻ thay đổi chí,
 Có nhiều người đạo lý gắng công;
 Trước sau ôm chặt một lòng,
 Dù lâm nạn khổ cũng không lỗi nguyên.
 Hạng người này căn duyên sâu thẳm,
 Giống từ bi đã rắm nhiều đời;
 Tánh kia gần tánh Phật Trời,
 2178. Rán thêm chút nữa đạt nơi diệu mầu.
 Họ vốn thật lòng cầu đạo pháp,
 Con cần nên giải đáp cho tường;
 Ngày sau đạo mở rộng đường,
 Sẽ nhờ nơi họ tuyên dương phần nhiều.
 Đòi hiểu lý cao siêu Phật pháp,
 Cũng sẽ do họ lập luận ra;
 Đáng tôn đáng kính sâu xa,
 Đương tiền đáng gọi họ là Phật nhi.
 Đạo thường có lúc suy lúc thịnh,
 Do lòng người khi tỉnh khi mê;
 Gặp thời chánh đạo bỏ bê,
 2190. Tức nhiên tà giáo nhứt tề nổi lên.
 Gây rối loạn từ trên chí dưới,
 Khiến nước nguy, vua tối, dân nghèo;
 Khắp nơi nghi ngút khói yêu,
 Lòng dân không biết mấy chiều mà đo.
 Tà giáo mạnh khổ cho chánh đạo,
 Kẻ tu hiền bị khảo mềm xương;
 Trung cang thường mắc tai ương,
 Nịnh hòa lại được hưởng đường vinh vang.
 Kẻ hiền tài bị gàn bị trở,
 Đứa gian thần được bợ được bung;

Nạn tai thường đổ cho dân,
2202. Nào suu thuế nặng nào thân giày bừa
Tạo ra tiền quên mưa quên nắng,
Thường bị người tay chân lấy đi;
Con ơi! Đạo gặp lúc suy,
Kể sao hết việc quái kỳ xảy ra.
Đời nay cũng giống là như thế,
Đang thời kỳ chánh phé tà hưng;
Phần nhiều trong khắp nhân dân,
Hay tin ma quỷ nhiều hơn Phật Trời
Người chẳng những riêng vời lấy họa,
Còn giục cho nhiều kẻ mang tai;
Có tài lợi dụng tiền tài,
2214. Có oai thì cậy lấy oai hiếp người.
Con cái mê theo lời tà thuyết,
Nỡ xuống tay bắt giết mẹ cha;
Khắp trong châu quận gần xa,
Nơi nào cũng có yêu ma lộng hành.
Có thứ ma tên Khinh-Chúng-Tướng,
Nó rẻ khi phẩm lượng loài người;
Nó mong đập đổ cõi đời,
Chỉ còn dòng dõi của người nó thôi.
Bất luận ai đang vui hoặc khổ,
Nó cũng đều tạt đổ ghét vợ;
Xúi làm những việc nhuốc nhơ,
2226. Cho người bắt giết hoặc xô vào tù.
Nó xúi bạn gây thù với bạn,
Nó xúi người đâm chán loài người;
Lấy điều sát hại làm vui,
Nó bày đủ cách cho đời hại nhau.
Kẻ thất tình xúi mau tự tử,
Người sa cơ cứ bảo sát thân;
Nhà tu nó xúi yếm trần,
Bảo nên bỏ xác để hồn lên mây.

Nó khinh dễ mạng loài nhân vật,
Chẳng hề ra tay giúp một ai;
 Bảo rằng cái xác thúì khai,
2238. Nên đem giết bỏ hơn hay giúp giùm;
 Kẻ rơi vào gông cùm của nó,
 Sẽ tự tay giết bỏ thân danh;
 Không còn trọng mạng chúng sanh,
Cho nên việc phải việc lành ngó lơ.
 Ưu sát hại hơn ưa dung dưỡng,
 Độc ác ngoài ý tưởng loài người;
 Hiện nay khắp chốn cùng nơi,
 Chỗ nào nó cũng thả người nó ra.
 Khắp trong cõi Ta-bà thế giới,
 Bị ma này dứt lối từ bị;
 Không thông luân lý đạo nghi,
2250. Chẳng nhường kẻ dưới không vì người trên.
 Chẳng biết tạo thiện duyên mai hậu,
 Không rành câu vô lậu tận thông,
 Gần bùn mà chẳng hôi bùn,
 Ở nơi ô trọc mà lòng thanh bai.
 Không biết dụng xác thân tạm giả,
 Đề lập nên đạo quả lâu dài;
 Uổng sanh ra kiếp nhơn loài,
 Không lưu sách sử những bài hay ho.
 Vậy con khéo khuyên cho đời biết,
 Rán trừ ma ác nghiệt ấy đi;
 Đừng làm những việc ngu si,
2262. Xúi người hại lẫn hoặc đi giết mình.
 Gặp kẻ nào bị tình phụ rầy,
 Nên dạy câu ân ái ba đời;
 Xưa mình ở bạc với người,
 Cho nên nay mới chịu đời vô duyên.
 Cũng chẳng nên ưu phiền sâu nã,
 Để tránh nhân bất hảo về sau;

Hoặc là quán kiếp trần lao,
Thân không tồn tại tình nào còn chi.
Trong cái đẹp phương phi mỹ nữ,
Chứa biết bao nhiêu thứ tanh hôi;
Chừng khi thân ấy già rồi,
2274. Da nhăn má cúp vô hồi xấu xa.
Rồi lần đến tiêu ra phân cỏ,
Về yêu kiều kia có còn đâu;
Nay người phụ rẫy mặc dầu,
Không nên ưu ái lo rầu làm chi.
Trong lòng biết nghĩ suy như thế,
Tất không rơi vào kế yêu tinh;
Niệm câu huyền chất hư tình,
Tất không bị cảnh làm mình núng nao.
Nếu có chúng sanh nào chưa ngộ,
Con khéo lời để độ người ta,
Nếu sa vào bẫy yêu ma;
2286. Thảm sầu không thể nói ra cho cùng.
Ma có hình ma không bóng dáng,
Hai loại ma lãng vãng trong trần;
Không hình ma ẩn vào thân,
Có hình ma ở bên chân người đời.
Thứ ma xúi ra lời ra lẽ,
Thứ ma dùng mánh khéo trong tâm;
Người làm chẳng biết rằng lầm,
Kế mưu yêu quỷ thâm sâu vô cùng.
Nhà đạo sĩ chưa thông sáu phép,
Thường bị yêu kèm kẹp giữa chừng;
Nếu không tâm khảm thần ngưng,
2298. Bị ma dẫn lộ uổng thân tu hành.
Phật thương sót chúng sanh thọ nạn,
Dùng thần cơ bày cạm cho con;
Khéo gìn chặt lấy tâm son,
Nói gương chư Phật chiều lòng khuyển dân.

Rán bồi bỏ đức ân dày dặn,
Cùng Phật Tiên dựng bảng Phong Thần;
Ta liền cúi lạy xin vâng,
Lời chi của Phật cũng khuân vào lòng.
Đem tâm lực lập công bồi đức,
Kêu cho người đến thức mới thôi;
Bụi trần chùng được sạch trôi,
2310. Sẽ cùng chư Phật chung ngồi tòa sen.
Ta xong lời Phật bèn nói tiếp,
Lời con phân rất hiệp đạo cơ,
Kẻ lành duyên hiện còn chờ;
Khéo làm cho họ được nhờ lối đi,
Giúp họ tu trước khi biến thể,
Chưởng phước điền dành để qua truông;
Dân tâm đang lúc rối cuông,
Khéo lời giúp họ gỡ sông tơ lòng.
Mau gạn đục tâm trong cho kỹ,
Lánh mùi đời tầm lý siêu nhiên;
Xưa vì chưa rõ tục Tiên,
2322. Đến nay còn vẩn trong miền trần ai.
Giờ đã hiểu đâu dài đâu ngắn,
Cũng nên lo cho đặng siêu phàm;
Của trần chớ bận lòng tham,
Từ lâu tham nó đâu làm chi nên.
Tham vốn là căn nguyên sự khổ,
Tham là mồi vô số sanh linh;
Tham danh, tham lợi, tham tình.
Càng tham càng thấy lòng mình không an.
Tham khi được rồi toan lo giữ,
Rủi mất đi sanh sự rầu buồn,
Trong lòng cứ rạo rục luôn;
2334. Phải là tham vốn cội nguồn khổ chằng?
Tham thì gian kế sang đến tội,
Tội vốn là nguồn cội tử sanh;

Bao nhiêu khổ ách hoành hành,
Do lòng tham đắm nẩy sanh phần nhiều.
Vậy rán bỏ đừng chiều nó nữa,
Để cho lòng thường bữa được yên;
Nhưng nào túc trái tiền khiên,
Chỉ là lo trả lòng nguyên không gây.
Chịu cay đắng giới mài chánh đạo,
Hẹn một đời trực đảo Tây-Phương
Vua lòng tay tự cầm cương,
2346. Thắng con ngựa ý trên đường xa xôi;
Không mỗi dạ trước ngôi Phật điện,
Chẳng lảng tâm khi niệm Di-Đà;
Huệ lòng ắt được trở hoa,
Đạo mâu sẽ đắc Phật tòa được lên.
Vật báu quý giá tiền phải mất,
Đạo cao siêu công đức cho dày;
Chớ nên tu niệm sơ sai,
Lòng mong đạt được phép tài Thần Tiên.
Bị khảo đảo không phiền không chán,
Gặp chông gai chẳng ngán chẳng ngao,
Sòng nâu cứ vẹn một màu,
2358. Gương lòng thường được chùi lau không rời.
Đem lợi ích cho người chẳng tiếc,
Ngồi tham thiền mỗi một đừng quên;
Như vậy đạo cả ắt nên,
Con ôn trong trí để khuyên người đời.
Ta liền xin vâng lời chỉ phán,
Đem lời vàng rao dán khắp châu;
Cúi xin Phật dụng phép mâu,
Khiến cho ai cũng qui đầu Phật môn.
Phật ngăn lời ôn tồn dạy bảo,
Lời Phật như cơm cháo trân hào;
Chúng sanh tợ kẻ đói đau,
2370. Bao ăn không chịu làm sao no lòng.

Chúng sanh phải tự trong tâm ý,
Phát nguyện tu mới thị chơn tu;
 Nếu tu vì bị phép mầu,
Việc tu kia có khác nào thôi miên.
 Còn lạm phép còn chiêng còn trống,
 Hết phép rồi mới đóng nhện giăng;
 Dụng phù lên xác nhà tăng,
Không làm thành đạt chỉ năng mê hồn.
 Liên khi bị từ ngôn Phật quở,
 Khiến lòng ta vừa sợ vừa mừng;
 Sợ là sợ nét nghiêm thân,
2382. Mừng là mừng lẽ chưa từng khi nghe.
 Ta cúi đầu tay che lấy mặt,
 Vừa khóc vừa xin Phật thứ tha;
 Vì lòng thương xót bá gia,
Nên con xin Phật dụng ra phép mầu.
 Chẳng rõ lý cao sâu hơn nữa,
 Được Phật thương dạy sửa cho đây;
 Ơn nào sánh kịp ơn này,
Ngâm vành kết cỏ lòng đây chưa vừa.
 Ta vừa dứt lời thưa Phật tiếp,
 Lòng thương người tất hiệp Phật tâm;
 Lời xin ấy dẫu sai lầm,
2394. Cũng không gọi lỗi chớ dầm dề châu.
 Nên mừng được nghe câu chơn lý,
 Khá vui đem tâm chí giúp người;
 Tu hiền như đóa hoa tươi,
Hụng hăng tựa lá úa rơi bên lẽ.
 Hoa tươi lắm người mê kẻ hái,
 Lá rơi đâu ai lại ngó ngang;
 Cạn lời khuyên kẻ thế gian,
Hoa tươi nên chọn chớ màng lá rơi.
 Sắp đến lúc đất Trời găm chuyển,
 Nhơn vật thay, non biển cũng dời;

Thầy người chết tợ bèo trôi,
2406. Trong nhà quỉ khóc, ngoài trời ma rên.
Yêu ma chúng kêu tên kêu họ,
Kẻ lâm vào tất bỏ thân ngay;
Cọc vào nhà công lấy thầy,
Sầu trườn lên lộ gắp nhai người đời.
Khắp Nam Bắc khí trời mù mịt,
Lộ không người nhà bít ngõ ra;
Người chưa từng thấy được ma,
Gặp ma hiện đến sẽ là hồn kinh.
Mặt mày cả gút nanh có đủ,
Thân giống người hình thú xấu xa;
Người thường bị vớ vào da,
2418. Phù mình nhức nhối đến mà tắt hơi;
Kẻ bị nó bóp nơi hầu họng,
Chết liền khi không đặng trời trần.
Những người bị nó nhe răng,
Hồn phi phách tán nổi cơn điên cuồng.
Giết cha mẹ hại luôn con cháu,
Tánh hung hăng táo bạo phi thường;
Ăn dơ ở đáy không lương,
Đến ngày bỏ xác ngoài đường mới thôi.
Có thứ ma dùng hơi gió độc,
Thôi cả làng cảm sốt chết ngay;
Hiện hình đi khắp đó đây,
2430. Đến đâu chết đó phép tài kinh thiên.
Chúng sanh khắp cả miền Âu Á,
Gặp cảnh này mới tá hỏa lên;
Sớm lo phước đức xây nền,
Để làm thành lũy vững bền đuổi yêu.
Gần đến lúc tàn tiêu thế giải,
Bị gai quào cũng hại chết thân;
Đến như cỏ cắt tay chân,
Cũng làm độc đến lần lần bỏ thân.

- Từ trong cỏ trong cây trong nước,
Trong khí trời có chất độc luôn;
Người nào khi đã bị xuyên,
2442. Mạng căn nào khác như đường tơ treo.
Chúng sanh gặp nạn eo khắp chỗ,
Dù khôn ngoan không ngõ trốn ra;
Lòng tà tất gặp lũ tà,
Loại nào theo nấy hẳn là không sai.
Lòng Phật có Phật Ngài đến độ,
Tà hại người, Phật có hại ai;
Chúng sanh xét cạn lời này,
Khá tu chớ để tháng ngày trôi qua.
Một kiếp bị tà ma nhiều hại,
Muôn thu chìm dưới đáy bể trần;
Không riêng lao khổ xác thân,
2454. Còn làm luôn cả chơn thần mờ lu.
Bây giờ chẳng chịu tu cho gấp,
Chùng đầu gối lạy bập sao xong;
Sầu còn biết muốn thành rồng,
Người sao không dạ ước mong siêu phàm.
Mang xác thú không làm thẹn tử,
Còn đem tâm đắm đuối say sưa;
Chẳng lo hành đạo sớm trưa,
Đôi thân sen báu thơm tho lâu dài.
Sao lại chịu sống ngày thống khổ,
Không lo tìm kiếm chỗ thanh nhàn;
Xuống lên trên cõi thế gian,
2466. Ăn cay uống đắng muôn ngàn kiếp qua.
Sao chẳng chịu xét ra cho kỹ,
Chán thói đời đời mị gạt mình;
Nào danh nào lợi nào tình,
Làm mỗi để nhử cho mình mắc câu.
Cũng tại nó mà sâu mà khổ,
Nó làm tuồng bung bọ thân yêu;

Tử thân khi đến gọi kêu,
Thì là nó cũng trốn tiêu hồi nào.
Nào những cái sang giàu oai vệ,
Nó không hề chết thể cho mình;
Lại là nó rất bạc tình,

2478. Khi mình chết, nó bỏ mình ra đi.
Thân trợ trọi nằm lỳ trong quách,
Cho đến tiêu ra đất ra bùn;
Thật loài hữu thử vô chung,
Càng xa sớm được càng không ưu sầu.
Lợi dụng nó làm câu phước thiện,
Đừng để cho nó khiến sai mình;
Rán mà vệt ngút vô minh,
Chớ cho vật tạm làm mình phải ngu.
Giàu nghèo cũng cần tu mau chóng,
Đừng vội quên bỏ trống nhà xưa;
Cõi trần vì quá thích ưa,

2490. Từ lâu nước cũ nhà xưa không về.
Mẹ mỗi gói đọi kê bên cửa,
Cha đau lòng nhớ trẻ xa đường;
Con lành hãy sớm bài bươn,
Mau về lo việc lửa hương sớm chiều.
Nhà xưa ấy thường kêu An-lạc,
Cha mẹ là vốn Đức Như-Lai;
Nguyên do xưa có một ngày,
Đang ngồi con bỗng nhớ ngay cảnh đời;
Khi ấy mới dạo chơi đây đó,
Sanh lòng mê tiếng gió tiếng chim.
Vật chi cũng muốn kiếm tìm,

2502. Đi lần đến vật cứng mềm biệt phân;
Từ ám lạnh đến phần trơn nhám,
Sờ mó vào rồi cảm động tâm;
Chỉ trong phút chốc mê lầm,
Chơn linh mờ mịt quên tầm đường ra.

Hết vật nọ sang qua vật khác,
 Cứ say mê tạo tác liền tay;
 Hằng đêm cho chí những ngày,
 Cứ mê đi đến lạc loài trần gian.
 Bị mọi cảnh buộc ràng không hở,
 Nên lòng không hề nhớ quê nhà,
 Đôi khi cũng sức nhớ ra,
 2514. Đồng thời việc khác cũng là xen vô,
 Rời lại bắt nghĩ lo túi bụi,
 Đến quên luôn căn cội xưa kia;
 Tạo ra vật bị vật mê,
 Mê cho đến tạo ra bè chiến tranh.
 Thân chết chất như thành như núi,
 Nước mắt tuôn tợ suối tợ nguồn;
 Ghét thương mừng giận vui buồn,
 Lúc nào cũng thấy quây cuồng trong tâm.
 Sự khổ não hằng trăm hằng vạn,
 Mà cũng chưa biết chán nơi lòng,
 Như-Lai chẳng ngớt ngóng trông,
 2526. Cho con sớm được tỉnh lòng hồi qui.
 Vừa nghe Đức Từ Bi nhắc tới,
 Việc chúng sanh lạc lối trần gian;
 Tự dựng ta cất tiếng than:
 Vọng tâm một phút gian nan muôn đời.
 Thế thì vẫn từ hồi vô thi,
 Cả chúng sanh đã bị mê lầm;
 Trái qua nhiều kiếp càng thâm.
 Cho nên ít kẻ thức tâm hồi đầu,
 Chẳng nhờ Phật dài lâu chỉ bảo;
 Chúng sanh mong gì tháo cho ra,
 Nghiệt cay thay cõi Ta-bà!
 2538. Khi vào thì dễ khi ra dễ gì!
 Phật ngăn lời tức thì tiếp nói:
 Con chớ nên trách cõi Ta bà,

Ta-bà chẳng nhiễm lòng ta;
Lòng ta tự nhiễm mới ra khổ hình.
Cảnh vô tình tại mình hữu ý,
Sự sanh ra thì lý mới sanh;
 Khá nên tự trách lấy mình,
Chớ nên trách cảnh vô tình là sai.
Danh lợi vốn chẳng hay mê chúng,
Tại chúng sanh mê dụng lợi danh;
 Lợi danh vốn loại vô tình,
2550. Tự mình tạo nó rồi mình lại mê.
 Nếu đi dễ thì về cũng dễ,
 Làm hay không tại lẽ ấy thôi;
 Ta-bà chẳng trói buộc người,
Tại người tự trói vào nơi Ta-bà.
 Nghe Phật quả lòng ta phát điếng,
 Thế là ta hai chuyện hiểu lầm;
 Nếu không Phật chỉ khai tâm,
Chính mình chưa thoát được mùm vô minh.
 Nghĩ xong rồi cúi mình lạy Phật,
 Xin thứ cho lời trách đã lầm;
 Dạy thêm những lẽ diệu thâm,
2562. Giúp con được mở rộng tầm mắt ra.
 Và khiến kẻ gần xa chưa rõ,
 Nhờ lời lành đường ngõ được thông;
 Cúi xin Phật nhỏ phước hồng,
Cứu thân cá chậu chim lồng được ra.
 Phật nhích miệng như hoa tươi nở,
 Lành thay! Con khéo mở tâm linh;
 Thấy lầm, lầm đã khỏi mình,
Nhu ngoài hình mới thấy hình tròn vuông.
 Nên mừng chớ nên buồn vô ích,
 Càng vấn nghi sự tích càng thông;
 Muốn gieo duyên khắp đại đồng,
2574. Đạo đời ý vị phải thông hiểu rành.

Ví như kẻ thường hành hàng hải,
Chỗ cạn sâu còn bãi phải thông;
Lối nguy cần biết đề phòng,
Chỗ an nên hiểu để lòng khỏi lo.
Sự nào chẳng hiểu cho tột lý,
Không bao giờ tâm chí được an;
Cho nên đạo phải rành đàng,
Đâu qua địa phủ đâu sang Tây đài.
Nếu chỉ khởi làm sai một niệm,
Roi vào đường tà kiến muôn thu;
Ví như làm mất đã mù,
2586. Suốt đời chịu tội khó âu trị lành.
Sự tu phải mổ phanh cho biết,
Tại sao tu? Tu được những gì?
Biết rồi thì cứ hành y,
Miễn làm sao được đến khi công thành.
Phật liền chỉ vào mình và nói:
Ví trên thân có bụi đóng đầy,
Tự tay chùi rửa cho ngay;
Đó là ý nghĩa của bài sự tu.
Sau khi được tay thu hết bụi,
Cả châu thân trở lại sạch trong;
Đó là ý nghĩa thành công,
2598. Lấy đây hiểu lý đại đồng như nhau.
Bỏ lại tâm lúc nào cũng sáng,
Niệm trần lao phủ án che mờ;
Niệm trần lao nếu không ngưng,
Bỏ lại tâm trở ban sơ một màu.
Thấy suốt chẳng vật nào cản trở,
Nghe thông không sót bỏ một lời;
Biết rành tâm niệm của người,
Việc mình việc chúng ba đời hiểu thông.
Trong nhứt khắc đạo xong khắp chỗ,
Việc lớn như việc nhỏ không làm;

Diệu màu của bốn lai tâm,
2610. Không lời để ví chẳng làm chi đo.
Phật tạm chỉ để cho dễ biết,
Từ mũi kim cây viết nhỏ nhen;
Đến như vật lớn lâu đền,
Tàu bè máy móc chế nên các loài.
Ấy cũng do bốn lai tâm tạo,
Đâu tự nhiên thành thạo hình hài;
Mê, nên tạo vật trần ai,
Giác rồi tất lập được ngay cảnh màu.
Tâm khi lớn trùm bao vạn vật,
Khi nhỏ thì chun lọt lỗ kim;
Dụng tâm nếu muốn kiếm tìm,
2622. Nhắm vào nét chạm, mà xem thì tường.
Nét lớn nhỏ, tròn vuông, dài ngắn,
Nét cạn sâu, ngay thẳng, quanh co;
Nét cây cỏ đến chim cò,
Cũng là dụng bốn lai do mà thành.
Dựa lẽ ấy chúng sanh sẽ thấu,
Sức bốn tâm tạo cấu thế nào?
Gương lòng bụi tục khá lau,
Để soi bất luận vật nào cũng thông;
Đoạn này nhớ để lòng cho kỹ,
Khi tỉnh rồi con chỉ cho người;
Rán tu đừng có biếng lười,
2634. Hành cho chánh đạo một đời thành công.
Vừa nghe Phật dạy xong lời ấy.
Hốt nhiên ta tự thấy lòng mừng,
Cúi đầu lạy Phật xin vâng;
Sẽ đem lời Phật giáo dân khắp cùng,
Hầu khiến kẻ chưa thông đạo lý,
Được biết câu huyền bí cao siêu;
Từ lâu tội ác đã nhiều,
Nay nghe lời Phật ắt tiêu nghiệp trần.

Xin Phật dạy thêm phần con trẻ,
Khiến cho thông mọi lẽ thật hư;
Để khi ra giục thúc người,
2646. Đủ phương quyền thật đủ lời lại qua.
Nếu làm nghĩa hoặc là không rõ,
Hại cho người cũng khó dặt người;
Thế theo lời Phật vừa rồi,
Nhơn sanh hiện đại nhiều người khôn lanh.
Sự nghi yấn dữ lành của họ,
Mình chẳng thông đường ngõ khứ lai;
Sẽ là không độ được ai,
Lại còn bị họ chê bai nhạo cười.
Duyên mình với mọi người bị đoạn,
Còn khơi tâm ngạo mạn họ lên;
Thế là mình đã gây nên,
2658. Chọc người nên tội, làm duyên Phật ngừng.
Nhu thế sẽ hại phân phổ hóa,
Con cúi xin lượng cả từ bi;
Dạy rành nước bước đường đi,
Để con có thể ứng tùy khuyên dân,
Phật liền phán: con đừng lo ngại.
Phật chỉ cho đại khái việc tu,
Lý mâu đều cũng chứa thu,
Lấy con số một khởi đầu đếm ra.
Dù nhiều mấy cũng là đếm được,
Nên giữ lòng sau trước an nhiên;
Để mà phổ hóa nhơn duyên,
2670. Bằng lời của Phật điểm truyền cho con.
Chúng sanh đang sống mòn từ phút,
Con khéo lời hồi thúc người tu;
Bảo rằng chớ có ngao du,
Thân như lá úa mùa thu mỏng mảnh.
Nên lấy chữ tu hành làm gốc,
Được nhẹ thân được vớt linh hồn;

Dừng ngồi đợi nước đến trôn,
Mới ra sức nhảy ắt không kịp nào!
Nên tính trước để sau khó liệu,
Chớ cho tâm bận bịu mùi đời;
Quyết tu không hẹn chiều mới,
2682. Quý giờ niệm Phật hơn người quý châu.
Ngồi tham thiền bao lâu chẳng biếng,
Xem kệ kinh mấy quyển không nhàm;
Trong lòng bao việc gian tham,
Đổi ra tánh biết muốn ham tu hành.
Lợi dụng trí thông minh văn vật,
Để làm theo việc Phật giáo khuyên,
Ai hung mình vẫn làm hiền,
Ai gian mình vẫn lòng chuyên thật thà.
Sự giúp người thì là vui giúp,
Lợi dụng người một chút cũng không;
Thương người với lý sạch trong,
2694. Không đem nghĩa trực mà trông vào ai.
Sợ tội như sợ đày hải đảo,
Chuộng phước hơn chuộng báu thế gian;
Biết tu là được thanh nhàn,
Biết đời là cõi khổ nản không mê.
Biết quấy là kẻ chê kẻ ghét,
Biết phải là người thích người ưa;
Tự tâm hôm sớm lọc lừa,
Chọn làm những cái người ưa người dùng.
Bao nhiêu đó khéo lòng sửa đổi,
Cũng sẽ không máng tội lỗi vào;
Ngày giờ thắm thoát qua mau,
2706. Bàn cờ thế giới càng xao động hoài.
Trong nháy mắt trời lay đất chuyển,
Người năm châu phách biển hồn phi;
Giang san sự nghiệp còn gì,
Ba năm đốn củi thiêu đi một giờ.

Tai nạn đến bất ngờ khó liệu,
 Lâm nạn người, đến chịu nạn Trời;
 Đòi còn nhiều nạn chưa thôi,
 Rán khuyên người chớ dễ người mà lầm.
 Khá chường phước để ngăn đuổi họa,
 Lo làm nhân khỏi trả báo oan;
 Đòi này vay trả lệ làng,
 2718. Sớm gây tội lại vương mang vào mình.
 Cá nhân vay gia đình chung trả,
 Một người làm cả họ thác oan;
 Thân nằm trong cuộc biến loạn,
 Mạng căn rễ rúng như sàng cá ương.
 Bị nghi kỵ đủ xương thịt nát,
 Vì của tiền chịu thác lăm người;
 Thù nỡ oán chạ khắp nơi,
 Đua nhau bắt giết là đòi này đây.
 Nghiệp oan đã tạo gây từ trước,
 Tới bây giờ đến lượt phải đền;
 Nếu riêng nghiệp đã gây nên,
 2730. Thì là riêng một mình đền đầy thôi.
 Nếu chung nghiệp vay lời vay mạng,
 Thì là chung nhiều hạng lại đền;
 Khắp nơi nức tiếng khóc rên,
 Hồn oan khí hận xung lên ngất trời.
 Không ai được yên nơi yên giấc,
 Trong lòng không hề ngớt sợ lo;
 Lo bề thiếu đủ đối no,
 Lo thân cái chết đến cho ngày nào.
 Sống như giấc chiêm bao một thứ,
 Rủi lâm vào vạn sự buông tay;
 Không ai biết được ngày mai,
 2742. Hôm qua thấy đó bữa nay mất rồi.
 Biết bao cuộc sống đời gió dập,
 Cảnh thảm sầu tới tấp liền tay;

Cám thương già trẻ gái trai,
Sống đời mặt pháp không ngày nào an.
Nên tu niệm hơn toan làm dữ,
Ở hiền lành khỏi sự hung tai;
Biết gìn được bốn ngày trai,
Cũng là được bớt tạo vay nghiệp sâu.
Lúc khuya sớm nhớ câu lục tự,
Niệm cho thường họa dữ cũng lui;
Lửa lòng khá sớm làm nguôi,
2754. Bớt câu thù oán, bớt hồi cuồng tâm.
Buổi loạn dễ bị làm nghịch ý,
Không dẫn lòng tất bị oán thù;
Đến khi lửa dậy mịt mù,
Dập cho được cũng đài lâu tan hoang.
Từ cái ngộ cũng mang tai ách,
Đến cái nghe cái nhách miệng ra;
Nếu không xét cạn nghĩ xa,
Dễ gây lấy họa chớ là không đâu.
Áy cũng tại người tu thì ít,
Kẻ hung hăng gian ác thì nhiều;
Tự gây hoặc bị gheo tru,
2766. Sinh ra hờn ghét hoặc điều đánh thoi.
Vì lẽ ấy khắp người lão ấu,
Muôn khỏi câu tranh đấu thù hằn;
Lửa trong tâm nhớ khéo dẫn,
Mới là khỏi việc ăn năn cho mình.
Đời lắm kẻ quái tinh mưu chước,
Dễ khiến người lâm cuộc khó ra;
Việc nào khi hễ đến ta,
Hãy bình tâm để xét ra đuôi đầu.
Chớ tập tánh bạ đâu làm đó,
Hư phạm rồi sửa có dễ gì;
Việc thường thì chẳng nói chi,
2778. Nếu điều trọng đại mới thì làm sao.

Hạng người có quyền cao chức trọng,
 Sơ một ly hư hồng trăm thiên;
 Hư hao nhà cửa của tiền,
 Cũng còn tạo được ngay liền hoặc lâu,
 Rủi chết mạng để đâu làm sống,
 Sẽ gây nên bi thống nhà người;
 Điều chi cũng xét tới nơi,
 Không nên khinh suất đùa chơi sự nào.
 Ở đời nếu được giàu suy nghĩ,
 Sẽ tránh điều vô ý thường khi;
 Xử phân điều có củ qui,
 2790. Việc nào cũng khiến được đi xuôi dòng.
 Phân đạo lý được lòng cần mật,
 Sẽ giúp cho khỏi mất chơn cơ;
 Không hề để chút hờ sơ,
 Các tà niệm khó xen vô được nào.
 Mỗi cử động mỗi rào mỗi rập,
 Sẽ thường không sai thất lỗi làm;

Thận trọng đến cả tâm mắt ngó,
 Phòng tránh lòng vạy vọ sanh ra;
 Khi nghe khi tưởng cũng là,
 Ngăn ngừa ý quấy xẹt ra bất ngờ.
 Nhứt lời nói bao giờ cũng lọc,
 Buông ra rồi khó hốt lại nào;
 Tục rằng lưỡi bén hơn dao,
 2804. Nói ra một tiếng đoạn bao nghĩa tình.
 Sự vui buồn trọng khinh thương ghét,
 Thường do nơi mồm mép gây nên;
 Chỉ trong một tiếng cất lên,
 Hoặc tan sự nghiệp hoặc nên cửa nhà.
 Lời nói dễ phá hòa ra nghịch,
 Lời nói thường giết chết được người;
 Cho nên tất cả người đời,

Trước khi nói phải lựa lời cho thanh.
Nói tổn đức nói sanh thù oán,
Nói chia lìa nói tiếng trây trua;
Thì là nhứt định phải chừa,
2816. Dù ai cạy lưỡi không thừa thốt lời.
Nhà đạo sĩ khéo lời biện luận,
Giúp cho người biết đặng sự tu;
Trong tâm tan được gút mù,
Đức kia lớn có chi đâu sánh bằng.
Riêng phận con trên đàn giảng giáo,
Cũng khá âu cần đáo ngôn từ;
Vừa cho vẻ mặt vui tươi,
Vừa cho lời nói mát như gió chiều;
Lựa những lẽ kẻ yêu người kính,
Chọn từ câu ngay chính tốt lành;
Khi mềm như tiếng chim oanh,
2828. Khi hùng như chúa rừng xanh thét gầm.
Lời ngọt ản nghĩa thâm vô tận,
Khiến người nghe phấn chấn thêm lên;
Nếu người đạo lý đã quên,
Được nghe giảng giáo trở nên tỉnh lòng.
Gieo lời kệ khắp trong thiên hạ,
Khiến hương lành bay tỏa năm châu;
Cốt làm cho khắp đâu đâu,
Nữ nam lão ấu biết câu tu hành.
Con khéo mở lời lành dắt chúng,
Mượn đuốc thần soi phủng hốc hang;
Khéo làm cho khắp thế gian,
2840. Nắm tay nhau trở lại đàn từ bi.
Thế giới sắp đến kỳ biến hoại,
Gian ác không tồn tại xác hồn;
Vậy con khéo tiếng giục nôn,
Cho người gian ác trở chơn tu hành.
Nếu không thể khiến lành tất cả,

Độ một người cải hóa cũng nên;
 Nếu người không có Phật duyên,
 Như gà khác mẹ khó khuyên được nào.
 Lòng từ thiện phủ bao khắp chỗ,
 Cứ ra tay dạy dỗ khuyên răn;
 Nếu tin thì sớm ăn năn,
 2852. Bằng không cũng chẳng lòng hằng giận ai.
 Không phân biệt cấp giai chủng loại,
 Hễ là người cứ dạy cho tu;
 Lấy lời chơn chánh hòa nhu,
 Chạm lòng người trở hềm thù cũng ung.
 Dem hết cả tâm thân vì đạo,
 Mặc cho đời khảo đảo vẫn vui;
 Đạo mầu đã thấm say mùi,
 Dù ai ưa ghét ngược xuôi như thường.
 Con khá nhớ tận tường lời Phật,
 Chớ để cho sót mất điều nào;
 Thêm đây là một cành lau,
 2864. Con nên dùng nó khi nào qua sông.
 Nó chẳng ngại khi giông gió thổi,
 Sóng càng to càng nổi lên cao;
 Tiện hơn các loại thuyền tàu,
 Giúp con khi gặp lúc nào phong ba.
 ...Nhiều khi yêu hóa phép tà,
 Nước lên ngập núi cửa nhà đều trôi;
 Nó sẽ giúp con ngồi trên nước,
 Được nhẹ mình có lướt nguy nan;
 Nhưng con cần nhớ kỹ càng,
 Ngồi trên nó phải lặng an tâm thần.
 Nếu tâm động việc trần một mảy,
 Nó chìm lặn xuống đáy nước sâu;
 Chừng ni muôn nổi thăm sâu,
 2878. Cửa loài yêu quái bấu câu vào mình.
 Ta cúi đầu nhận cành lau phép,

Rồi chấp tay khép nép lạy dài;
Lòng từ bi rộng lớn thay!
Việc chi cũng chẳng tiếc nài với con,
Ôn đức lớn biển non khó sánh;
Đáng cho đời trọng kính soi gương,
Con nguyện giữ vẹn một đường;
Độ mình và độ khắp phương xa gần.
Riêng con vẫn phải cần gắng sức,
Nhưng cũng xin Phật lực gia trì;
Khác nào kẻ mới biết đi,
2890. Mắt người cha mẹ thường khi xem chừng,
Phật rằng: Chính do phần duyên ấy,
Mới cho con được thấy hôm nay,
Lời mâu Phật dạy bên tai,
Cảnh màu Phật hiện rõ ngay bên mình.
Sẽ giúp con đức tin phần tấn,
Trong lúc chơn chưa đứng vững vàng;
Chỉ đường sanh tử Niết-Bàn,
Để cho con được rành đường tới lui.
Phần con chuyện ngược xuôi được hiểu,
Cũng khiến người đạo diệu rõ mùi;
Lòng con có phải được vui,
2902. Khi nghe đích xác những lời Phật phân.
Ta cúi mình nhận rằng đúng thế,
Lời vàng đâu phải dễ được nghe;
Thân hèn mọn có đâu dè,
Hôm nay được Phật cho nghe lời vàng.
Không những con hân hoan tâm chí,
Đến như người nghe kỹ chuyện này;
Sẽ là cũng được vui lây,
Lòng tin thêm mạnh đường ngay thêm gìn.
Trừ những kẻ vô tình với đạo,
Dù có nghe chỉ nhạo rồi thôi;
Phật rằng: họ khó tỉnh hồi,

2914. Bởi duyên đạo cạn, duyên đời thì sâu.
 Hạng này thường nhiều câu cay đắng,
 Dễ gây cho tức giận nhiều người;
 Vậy con khéo nhẫn khéo lời,
 Để qua tiếng nhạo của người dữ hung.
 Phải chịu được người đùn kẻ thét,
 Mới trở nên màu sắc vàng ròng;
 Mười phương chư Phật Tây Đông,
 Cũng từ lò đúc cối hồng mà ra.
 Chịu khổ được mới là đắc quả,
 Không nhọc tu để há thành công;
 Mang giày nhẫn nhục leo chông,
2926. Mặc y tinh-tân đeo cung đại hùng.
 Trừ cho được giặc trong giặc ngoại,
 Thắng các loài yêu quái tà tinh;
 Làm cho chúng khiếp oai mình,
 Trở làm tùng giả mới bình yên thân.
 Lúc nào cũng tinh thần vững chắc,
 Không để cho ai dắt sai đường;
 Tự làm chủ lấy thân luôn,
 Dù trong giấc ngủ cũng thường không quên.
 Được như vậy ắt nên đạo cả,
 Con khá đem vào dạ từ câu;
 Riêng thân khi đạt đạo mau,
2938. Rán diu bá tánh biết câu tu hành.
 Phật thương chúng không đành ngồi ngó,
 Gọi con vào chỉ rõ nguồn cơn;
 Sắp ngày đảo hải di sơn,
 Do cơ di dịch tuần hườn mà ra.
 Nhon với vật thiết tha tha thiết,
 Khấp hoàn cầu chém giết lẫn nhau;
 Thầy nằm dường thể núi cao,
 Máu trôi ngập đất khác nào nước dâng.
 Cảnh đói khát quỷ thần phải khiếp,

Sự oán thù Trời đất cũng kinh;
Có nhiều thứ bịnh phát sanh,
2950. Lương y đều phải ngồi khoanh mà nhìn.
Khổ với thảm muôn nghìn xảy tới,
Dân khắp trong thế giới chịu chung;
Lòng người càng lúc càng hung,
Nạn tai càng nổi khắp cùng chưa thôi.
Nạn đến đôi nhà vôi nhà gạch,
Bị tan ra bụi cát mịt mù;
Do lòng người chẳng chịu tu,
Mới ra lăm cuộc thảm sâu đó đây.
Việc đã hiện có ngay trước mắt,
Chớ phải đâu xa xắc khó tri;
Tại người không chịu xét suy,
2962. Hoặc là đã hiểu, ngờ đi không cần.
Vây con rán khuyên lần chót hết,
Nếu không tu thì chết cũng ưng.
Đành rằng nếu có xác thân,
Dù ai cũng phải một lần chết đi,
Nhưng kẻ chết hồi qui cõi Phật;
Còn người sao lại thác ra ma,
Hoặc là chết được ngợi ca,
Hoặc là chết để gần xa chê cười.
Kẻ chết già người thời chết yếu,
Hoặc chết êm hoặc chịu chết đau;
Có nhiều cách chết khác nhau,
2974. Cũng nên lựa cách chết nào cho thanh.
Chết hồn được siêu sanh Cực-Lạc,
Chết để đời thường nhắc hiền nhơn;
Chết cho người nhớ công ơn,
Chết cho dân chúng thôn lân miếu thờ.
Chết vì nước, chết cơ phổ độ;
Cách chết này không hổ với ai,
Nhưng mà lòng Phật hiện nay,

- Muốn cho người sống lâu dài như xưa.
 Người muôn tuổi cũng chưa tóc bạc,
 Thân tráng cường trí rất thông minh;
 Trong lòng thường được tự tin,
 2986. Suốt đời chẳng vướng vào mình lỗi chi.
 Tri được mình còn tri được kẻ,
 Cách ở ăn rành rẽ phân minh;
 Vừa ngay vừa sạch tấm tình,
 Với Thần Tiên cũng dám kinh chẳng thua.
 Người chẳng có chanh chua lạnh xảo,
 Biết trung trinh hiếu thảo dạ thưa;
 Muốn này chùng được mới vừa,
 Con mau khuyên chúng sớm trưa tu hành.
 Làm nhơn ái lo dành phước đức,
 Phật sẽ dùng diệu lực đỡ nâng;
 Đưa cho đến lập đời Tân,
 2998. Để cùng chư Phật được gần ngày đêm.
 Lập đời mới nhà êm nước thịnh,
 Không nước nào thôn tính nước nào;
 Cùng đồng ngôn ngữ như nhau,
 Dễ bề thân kết ngoại giao xa gần;
 Khác ngôn ngữ khác phần tư tưởng,
 Khiến biệt phân phẩm lượng khác nhau;
 Nước mình là nước phú hào,
 Nước người là nước bào hao bần cùng.
 Nước lớn nhỏ sanh lòng chấp trách,
 Khởi lên tâm lỗi phách kiêu căng;
 Gây nên chia rẽ thù hằn,
 3010. Dắt lằn đến chỗ thẳng căng chiến trường.
 Điều này rất vô lương bất chánh,
 Không lưu tồn đến cảnh đời tân;
 Vậy con khuyên cả nhơn dân,
 Muốn cho thân được sống gần cảnh ni.
 Phải nhứt quyết bỏ đi việc quấy,

Lo làm lành dù phải nát thân;
Thác đi chúng quả Phật Thần,
Sống thì được hưởng đời tân lâu dài.
Đời tân với bông lai tương tự,
Không có người hung dữ gian phi;
Ai ai cũng biết đạo nghi,
3022. Cảnh vui người đẹp khác gì cõi Tiên;
Sống với tuổi muôn thiên dày dặn,
Người thường hay bay đặng khắp nơi;
Cõi mây xuống đất lên trời,
Đi đâu cũng được không nơi ngại ngừng.
Người người được thung dung tự tại,
Không ai buồn ai hại lẫn ai;
Của rơi không kẻ thò tay,
Nhà không đóng cửa chính ngay đời này.
Dù cho kẻ ngu ngậy thế mấy,
Nghe điều này cũng lấy làm vui;
Bỏ đi cái kiếp lằng ruồi,
3034. Rán tu cho được gặp hồi an cư.
Chớ ngồi đợi việc hư đến nước,
Mới toan lo khó được toàn thân;
Gặp hùm thì cứ leo cây,
Gặp voi thì cứ chạy quay lòng vòng.
Ngồi than mãi ắt không rồi việc,
Nói không làm đến chết không nên;
Ngày giờ mau lẹ như tên,
Cũng cần tu gấp chớ nên chần chờ.
Nếu đợi đến vào lò chúng qui,
Vạn sự đều hư hỉ nan phương;
Khá tu chớ có xem thường,
3046. Nay không liệu gặp sau đương không rồi.
Vì lòng quá thương người hạ giải,
Phật cạy lời quấy phải cho tin;
Vậy con hôm sớm khá gìn,

Sau khi thức giấc trần tình người nghe.
 Tin thì tốt dù chê cũng mặc,
 Nói từ bi cứ nhắc nhở luôn;
 Nói chi cũng chẳng hề buồn,
 Miễn cho đạo mở rộng đường thì hơn.
 Rán giúp khắp muôn dân hiện tại,
 Được sống còn đến cái Tân Nguơn,
 Trừ người số định mẫn phần,
 3058. Thiên Tào bôi sỏ khó dần dài thêm.
 Kẻ nào còn dài niên kỷ mạng,
 Rán giúp cho đôi hạng trường xuân;
 Bao nhiêu lời đã vừa phân,
 Con nên in trí chớ cơn nào rời.
 Ta liền cúi vâng lời vàng ngọc,
 Hẹn từ đây chí dốc tu hành;
 Làm cho rồi phận chim xanh,
 Gieo diêm cho khắp dân lành gần xa.
 Núi cao lớn vẫn là mòn lở,
 Lòng keo sơn không thuở nào rời;
 Làm cho tỉnh thức người đời,
 3070. Làm cho cửa đạo chói ngời đường châu.
 Nguyện vào trận mưa dầu nắng lửa,
 Cứu người cho đến thờ cuối cùng;
 Gương lành cùng Phật nêu chung,
 Thì là mới được toại ung lòng nguyện.
 Cúi xin Phật chứng miêng cho trẻ,
 Và độ giùm khi rẽ xuống trần;
 Vì rằng chỉ có một thân,
 Tả xông hữu đột lắm phần khó khăn.
 Có khác nào Đường Tăng Tam Tạng,
 Gặp yêu ma ngăn cản đầy đường;
 Không nhờ có Phật Tây-Phương,
 3082. Làm sao giải nạn trên đường thỉnh kinh.
 Vậy trước đây con xin với Phật,

Nhận thân này làm vật cúng dường;
Dem về đến cõi Tây-Phương,
Làm người hầu hạ bên giường từ bi.
Phật rằng: đáng nên ghi tâm nguyện,
Phật cùng con chẳng viễn cách nhau;
Lúc nào đến những lúc nào,
Cũng là vẫn được hiệp nhau một đường.
Đây là một dây Cương-Mã-Trị,
Thẳng được con ngựa ý bất thường;
Phật cho con khéo cầm cương,
3094. Trong khi bôn tẩu trên đường độ tha.
Khi ngựa gặp phép tà cuốn vó,
Nhờ cương này thẳng nó dễ dàng;
Dù cho vượt bể đặng san,
Dùng Cương-Mã-Trị tắt an nơi lòng.
Con khéo giữ kéo hòng bị trộm,
Mất đi rồi sẽ khôn dài lâu;
Khó về đến chốn Kim lâu,
Để mà cùng Phật chung bầu hư vô.
Ta liền niệm Nam Mô Tam Phật,
Chứng cho con lãnh vật báu này;
Trong khi dạo khắp Đông Tây,
3106. Dùng Cương-Mã-Trị phá khai núi rừng.
Muốn đi tắt nhẹ chơn đi tới,
Muốn dùng không ngại lối chông gai;
Mầu thay ! Thật rất mầu thay !
Trong khi buồn ngủ gặp rày chiếu mạnh,
Có phải chẳng xưa dành lăm hạnh,
Nay khiến ta được lãnh cương này;
Riêng ta nhẹ gót trông mây,
Khắp người cũng được hưởng lây sự mầu.
Bạc bẩy há dễ đâu mua được,
Vàng mười không thể chuộc cho ra;
Nhịp cầu đến hội Long-Hoa,

3118. Nấc thang leo tới chín tòa Kim Liên.
Chúng sanh sẽ toại nguyên kỳ chót,
Hoặc về Thần về Phật về Tiên;
Lành duyên thật rất lành duyên,
Ai nghe đến chẳng lòng liền phát tâm.
Phật cất giọng thâm trầm liền bảo,
Được như lời ước hảo của con;
Nghịch mê sẽ được tiêu mòn,
Lửa binh tai khổ hết còn phát sanh.
Ai cũng được hiền lành tất cả,
Tất cõi trần sớm hóa ra Tiên;
Đâu mang lấy kiếp khổ phiền,
3130. Cũng không sống cuộc đảo điên lâu dài.
Vậy con phải gọi ngay bá tánh,
Được một người phúc hạnh một người;
Cuối cùng nếu chẳng nghe lời,
Mạng đành theo cuộc đời đời biết sao.
Việc cũng chẳng còn bao lâu nữa,
Biết lo xa mau sửa tốt hơn;
Mở lòng làm phước làm nhơn,
Sớm chiều cầu nguyện Phật Thần độ cho.
Có lòng thành khỏi lo Phật bỏ,
Người đành quên Phật có quên ai;
Phật liền đứng dậy xè tay,
3142. Trong tay ánh sáng xẹt ngay tức thời.
Sáng hơn ánh mặt Trời mấy bức,
Mát diệu không nóng bức chút nào;
Phật rằng: nơi cõi trần lao,
Hiền nhơn khi bị lâm vào nạn tai,
Ánh sáng này liền bay tới chỗ,
Cứu cho người nạn khổ được qua;
Dù người nát thịt tan da,
Cũng lành mạnh lại như là khi xưa.
Phật thường dụng Thần cơ vi diệu,

Kẻ khỏi nản khi hiểu khi không;
Điện thường còn khó được trông,
3154. Huống là điện Phật dễ hòng thấy ư!
Ánh sáng này năng trừ tà quái,
Trong những khi hãm hại hiền nhơn;
Chúng sanh từng được hộ thân,
Nhưng đâu mấy kẻ nào từng biết ra.
Ngày lập hội Long-Hoa tại thế,
Ánh sáng này dành để cứu dân;
Cứu qua cơn lửa bạo Tần,
Cứu khi chuyển động âm thần khắp nơi.
Hiền nhơn chưa dứt lời khẩn nguyện,
Ánh sáng này liền đến bên thân;
Lẹ không sức lẹ nào hơn,
3166. Chỉ trong nháy mắt xa gần tới nơi.
Phật cho con hiểu đời sắp biến,
Để tiện bề nhủ khuyến đó đây;
Phật liền tay chỉ vào cây,
Thân cây bỗng hiện rõ nay việc trần.
Nào nước dâng, nào thân người chết,
Nào bệnh căn, nào phép yêu ma;
Nào là sấu bắt hùm tha,
Nào là giặc giã cửa nhà tan hoang.
Nào bom phá nổ vang trời đất,
Nào lửa hồng cháy lợp khắp cùng;
Kẻ thời ôm chiếu, ôm mùng,
3178. Bồng con bế cái có đùm có đeo.
Con đói khát khóc kêu đòi bữa,
Mẹ túng cùng thắt cổ chết đi;
Cũng còn lại có nhiều khi,
Mẹ cha nỡ dạ ăn thì thịt con.
Kẻ đã chết người còn thoi thóp,
Đến các loài gia súc không còn;
Ăn luôn củ chuối củ thơm,

- Cành cây bụi cỏ không còn lá đeo.
 Lũ ruồi lẳng đánh theo hơi thúí,
 Bay đầy đồng đầy bụi kêu reo;
 Nào thây trôi tấp như bèò,
 3190. Kên kên quạ quạ ó điều mỡ ăñ.
 Núi nổ đá sỏi văng chông đống,
 Đất liền khi không bỗng nứt ra;
 Tự nhiên chôn sống người ta,
 Tai đây những tiếng khóc la kêu cầu.
 Nạn ách đến thân sâu quỷ khóc,
 Từ những nơi hang hốc đâu đâu;
 Nơi nào cũng có thảm sầu,
 Nơi nào thần chết cũng bâu kéo vào.
 Ta vừa ngó vừa lau nước mắt,
 Nếu như vậy nhơn vật còn chi;
 Cúi xin lượng cả từ bi,
 3202. Ra tay độ chúng qua khi tai nạn.
 Phật rằng hiện con đang xem đó,
 Đến ngày kia sẽ có giống y,
 Đó là cuối Hạ Nguơn kỳ,
 Cũng kêu là đại hội thi tại trần.
 Qua lúc ấy đời Tân thành lập,
 Lão ấu đồng hát khúc thanh bình;
 Nhàn an, nước trị, người minh,
 Thân không bệnh hoạn dân tình sống lâu.
 Cảnh này kẻ hung đâu được gặp,
 Toàn là người hiền đức tốt tươi;
 Nếu ai muốn được coi đời,
 3214. Cũng nên ăn ở theo lời kệ kinh.
 Kính Tam-bảo lo gìn Ngũ giới,
 Ăn Tứ trai thường lạy bốn phương;
 Một lòng cải ác tùng lương,
 Lo bề hiếu tử gìn đường Phật nhi.
 Nhịn được việc quấy gì khó nhịn,

Làm được điều chơn chánh khó làm;
Việc hiền thì rất thích ham,
Điều hung thì dạ chẳng làm chi vui.
Thấy việc thiện như hồi khát nước,
Nghe điều hung như lúc điếc tai;
Biết mình có lỗi sửa ngay,
3226. Thấy người hữu đức hữu tài học theo.
Thực hành được mấy điều đã nói,
Sẽ đáng người sống nối đời sau;
VẬY CON KÍP KÍP MAU MAU,
Ra đi khắp chốn kêu gào người tu.
Ta cúi đầu vâng câu chỉ phán,
Phật cho con thấy đặng sự đời;
Con xin kể lại cho người,
May ra người có tình hồi được chẳng.
Sự mầu nhiệm vô ngần khó tỏ,
Không chịu tu biết thuở nào tu;
Nay con như kẻ đã mù,
3238. Phật cho ngó thấy còn đâu vui bằng.
Thấy nẻo khổ, thấy đàng khoái lạc,
Cảnh giả cùng cảnh thật xem qua;
Rõ ràng nơi cảnh Ta-bà,
Vừa tanh hôi cũng vừa là khổ đau.
Tuổi sống ngắn còn bao nạn ách,
Người ở ăn tánh cách tham gian;
Không ai trọn hưởng thanh nhàn,
Nếu càng lánh sớm là càng rảnh thân.
Phật rằng: đúng như con đã nói,
Người sớm tu sớm toại tâm thân;
Xuống lên nơi cõi hồng trần,
3250. Chịu đường sanh tử, chịu phần khổ lao.
Bị làn sóng nghèo giàu lôi cuốn,
Bắt đầu tranh bắt muốn hơn thua;
Lợi danh lo bán lo mua,

Ái tình lo hốt lo vừa vào thân.
 Đi cặp với tâm trần ham hố,
 Nào ưu sầu tai khổ muôn trùng;
 Mạng căn như đóa phù dung,
 Muốn ham chưa thỏa kẻ chun vào hòm.
 Nếu để mắt mà nom đích xác,
 Công Dã Tràng xe cát biển đông;
 Cửa tiền nhiều lớp cạn sông,
 3262. Người yêu đứng lợp cả đồng cũng thôi.
 Uổng công đổ mồ hôi nước mắt,
 Vào tình yêu vào các lợi danh;
 Chỉ gây lấy tội vào mình,
 Thân không trường hưởng, hồn linh đọa đày.
 Chi bằng lấy những ngày trụ lạc,
 Lo tìm đường giải thoát trần ai;
 Đem đời ngắn đổi kiếp dài,
 Đó là biết dụng trí tài phải nơi.
 Kẻ thông minh hoặc người ngu dốt,
 Cũng nên tu lần chót này đây;
 Để xem được hội rồng mây,
 3274. Và trông cho biết phép tài thần tiên.
 Kéo bấy lâu nghe truyền lời miệng,
 Mắt chưa trông thật chuyện nhiệm màu;
 Việc chưa tới bảo rằng lâu,
 Tới rồi như sét ngang đầu khó toan.
 Vậy con nhớ khuyên hàng thiện tín,
 Rằng Phật không lời phỉnh ai đâu;
 Hãy mau hồi cải quày đầu,
 Trễ qua cơ hội dễ đâu kiếm tìm.
 Việc hiếm có cỏ kim khó gặp,
 Gặp được nhờ cùng Phật hữu duyên;
 Tục phạm được hóa Thánh Tiên,
 3286. Chúng sanh về Phật cũng nguyên hội này,
 Rớt hổ thãm được dây bìm sắn,

Roi sông sâu vớ đặng khúc phao;
 Ấy là hạnh phúc đường bao,
Há không hoan hỷ bước vào Phật môn.
 Được người mến được hồn siêu rỗi,
 Giá quý cao gấp bội của tiền;
 Một người đạo quả đắc thiên,
Lại còn cứu được cửu huyền siêu thăng.
 Đó chẳng khác như thoàn một chiếc,
 Chở được nhiều người vượt qua sông,
 Phải là lợi ích lớn không,
3298. Chẳng lo tu niệm còn hồng việc chi.
 Thương quá đôi mới di cơ mật,
 Khấp nhon gian nên thức cơn mê;
 Này con trong cái ao huê,
Có nhiều hoa bồng ủ ê mặt mày.
 Nguyên nhân bởi gái trai trong đạo,
 Tu nửa chừng vội tháo lời ra;
 Nếu không sớm sửa lòng tà,
Hoa xào đến rụi thì là hết trông.
 Nếu ai có được lòng quảng ái,
 Khi xem hoa đều phải châu rơi;
 Ước sao sớm thức được người,
3310. Để hoa trở lại tốt tươi như thường.
 Phật liền chỉ vào phương gần đó,
 Bảo rằng con nên ngó xem hoa;
 Đúng như sự thật chẳng là,
Hay lời Phật nói sai ngoa với đời.
 Trông thấy hoa, nghe lời bi thiết,
 Khiến lòng ta chi xiết ngậm ngùi;
 Hoa tươi xem thấy rất vui,
Hoa xào càng ngấm lòng ôi càng buồn.
 Cái đã khô cái đương xào úa,
 Cũng có hoa ướm nở rồi ngưng;
 Đúng như lời Phật đã phân,

3322. Có nhiều thiện tín tinh thần đang lui;
 Bỗng nhiên ta ghen lời sa lệ,
 Một hồi lâu không kể ra lời;
 Phật rằng: vãn vật thanh thời,
 Dễ làm cho khắp mọi người say mê.
 Cùng kẻ quấy theo về một lối,
 Nẻo tu hành bước thối ra xa;
 Đã rơi lầm kẻ yêu ma,
 Đáng nên thương tiếc biết là dường bao.
 Kẻ đang lầm dễ nào đánh thức,
 Bởi họ tin rằng thật trăm phần;
 Họ ngỡ lãng việc Thánh Thần,
3334. Chỉ lo thật tại cho thân đủ đầy.
 Phật thương xót kẻ này vô hạng,
 Họ khác nào mắt sáng kéo mây;
 Tự làm cho trí ngất ngây,
 Chánh đường nỡ bỏ lại quay đường tà.
 Hạng này chẳng phải là một kẻ,
 Mà đã đang rất có nhiều người,
 Chỉ là một nhỏ mực thôi;
 Nhưng mà có thể lan trôi ra nhiều.
 Họ là kẻ đem nêu gương xấu,
 Cho nhiều người tùng đầu đi sai;
 Vậy con cũng khá mau tay,
3346. Ra công chận lại bớt lây phần nào.
 Tuy rằng hoa đang xào đang úa,
 Nếu ăn năn hoa trở nên tươi;
 Như khi dầu thấm tim rời,
 Ngọn đèn sẽ được lửa khơi mạnh liền.
 Tâm với hoa căn nguyên vốn một,
 Hoa cùng tâm khí cốt tương ưng;
 Xem hoa rõ biết tinh thần,
 Đang cơn hăng hái, hoặc cơn thực lùi.
 Con còn bắt sứt sùi cảm động,

Huống Phật càng bị thống dường bao!
Bị sa đọa một người nào,
3358. Lòng buồn hơn kẻ trần lao thất tình;
Nay gần lúc vang thình Trời đất,
Càng xót thương chúng mất thiện tâm;
Đời này để bị nịch trầm,
Kiếp sau đọa chốn u thâm muôn đời.
Ra tro bụi ra nơi cây cỏ,
Trong bùn lầy hoặc chỗ nhuốc nhờn;
Ở trong thế giới mù mờ,
Khổ sâu hơn tự bao giờ đã mang.
Chúng không thấy trước đàng nguy hiểm,
Nên cứ vui ô nhiễm hồng trần;
Thấy người sắp bị sa chân,
3370. Lòng từ mau đến dứt lần cho ra.
Vậy con khá nhớ qua lời Phật,
Đi đó đây gọi thức chúng sanh;
Không phân cấp bậc giới ranh,
Bắc Nam đâu cũng chỉ rành việc tu.
Người đồng loại khuyên câu nhứt thể,
Kẻ khác nòi dạy lẽ tương thân;
Giàu sang nên giúp cơ bần,
Quan liêu khéo xử cho dân được nhờ.
Chớ mưu việc đầu cơ hối lộ,
Đừng sanh tâm lang hổ hại người;
Xử phân ngay ngắn tốt tươi,
3382. Đáp lời dịu ngọt khi người hỏi han.
Kẻ học thức giúp hàng ngu dốt,
Đừng buông lời cười cợt mỉa mai;
Những người tuy đã lầm sai,
Có lời xin lỗi thứ ngay cho người.
Ăn ở đúng theo lời Hiền Thánh,
Xét mình rồi xét hạnh của người;
Xấu xa cùng việc tốt tươi,

- Cả hai điều đáng cho nơi học hành.
Tốt tươi thì lưu tình bắt chước,
Xấu xa thì biết trước lánh đi;
Trên đời bất luận việc chi,
3394. Cũng đều lợi ích nếu suy xét rành.
Khéo dụng sự như anh thợ mộc,
Cây vạy ngay đều được dùng xong;
Tức là chuyển tội nên công,
Đổi điều họa trở phước hồng như chơi.
Phật liền chỉ vào nơi vô đá,
Hiện ra thuyền Bát Nhã lớn lao;
Hào quang chiếu rực rỡ màu,
Nhưng không có đáy thêm vào không mui.
Phật rằng: thuyền ngược xuôi trên nước,
Vẫn không chìm và được chạy mau;
Thuyền này chùng đến ngày sau,
3406. Trong khi sấm nổ nước trào dâng lên.
Nó sẽ chạy khắp trên các nước,
Để vớt người nhân đức hữu duyên;
Dem về dự hội Hoa Liên,
Khỏi nơi khổ não xa miền trầm luân.
Kẻ bạo ác xác thân trọng trước,
Kéo lên thuyền cũng tuộc chìm đi;
Bởi thuyền do sức huyền vi,
Của chư Phật tạo cứu nguy người lành.
Phật liền chỉ vào cảnh bửu thọ,
Bỗng hiện ra Ty-Hỏa-Thần-Lung;
Rất nên đẹp để hình dung,
3418. Hào quang ngũ sắc chói cùng khắp nơi.
Phật rằng: chùng cả trời lửa cháy,
Núi ra tro sắt chảy thành bùn;
Tức thời Ty-Hỏa-Thần-Lung,
Hiện ra to lớn bao trùm hiền nhơn.
Khỏi thiêu xác trong rừng lửa đỏ,

Mát mẻ như hứng gió mùa thu;
 Những người bạo ác không tu,
Đứng ngoài lòng phép dễ đâu được vào.
 Khắp bốn phía lửa ào phủ xác,
 Thân tiêu ra tro mặt tức thì;
 Phật dù lòng rất từ bi,
3430. Cũng không thể cứu vô nghi bất lương.
 Khi nghiệp đến không phương đào tẩu,
 Luật trả vay khó giấu dung ai;
 Vậy con khéo dụng lời ngay,
Đẻ khuyên bá tánh khéo dày công tu.
 Lời Phật chẳng sai đâu chớ ngại,
 Đời sắp tàn giải đãi sao xong;
 Khá đem vàng nén bạc đồng,
Làm điều nơn ái trừ xong tai nạn.
 Kẻ bo bo đeo mang tiền của,
 Chỉ hại thân đâu có ích chi;
 Những phường trộm cướp gian phi,
3442. Bức cường lấy hết rồi thì tay không.
 Ăn chẳng có mang lòng ích kỷ,
 Thác sẽ làm Ngạ quỷ tanh hôi;
 Phải chăng là việc ngu đòi,
Vật không giữ được cứ ngồi bo bo.
 Vậy con khá bảo cho đời biết,
 Lo tu mau kéo việc không rồi;
 Tới đời đất hứa Trời ôi!
 Đông Tây Nam Bắc ôi thôi tung bưng,
 Giặc-giã lớn chưa từng ngó thấy;
 Chúng dùng nhiều khí giới kinh thiên,
 Làm cho đất động trời nghiêng,
3454. Sinh linh chết chóc muôn thiên khó lường.
 Thây lấp giáp Bình Dương biển lớn,
 Máu trôi đầy khắp chốn cùng nơi;
 Còn chi mạng số người đời,

Nếu không chường phước khó ngôi thế gian.
Phật thấy rõ mọi đàng hư thiệt,
Nên dùng lời chỉ quyết chúng sanh;
Khá tin để sớm tu hành,
Cứu thân và được độ lành mẹ cha.
Việc sắp cuối ngân nga sao kịp,
Phải quyết tâm thi thiết liền khi;
Một lòng nổi chí từ bi,
3466. Xô đùa tất cả những gì bất lương.
Nguyên một kiếp Tây-Phương đến chốn,
Phá chư ma trừ hỗn loạn tâm;
Quyết không chịu kiếp luân trầm,
Dầu sao cũng quyết Lôi Âm dựa kê.
Đã rõ biết sự mê là khổ,
Nên phải lo giác ngộ chơn tâm;
Lấp bằng các hố sai lầm,
Để cho kẻ mên người tâm học theo.
Chớ để dạ ôm đeo việc ác,
Khiến mọi người bài bác khinh khi;
Giá danh hiện chẳng còn gì,
3478. Chết rồi hồn chịu lắm khi đọa đày.
Đầu thai cõi trần ai đau khổ,
Chịu ngu khờ ở chỗ cơ nguy;
Từ sanh cho đến chết đi,
Không ngày nào được hưởng gì sướng vui.
Sống trong cảnh nặc mùi thảm khổ,
Khiến lắm người phun nhổ gớm ghê;
Chúng sanh vì quá còn mê,
Chỉ lo hiện tại quên bề vị lai.
Nay sung sướng ngày mai khổ não,
Mối oan khiên nghiệp báo không làm;
Một vay phải trả thiên trăm,
3490. Cũng là tự đắc cho rằng khôn ngoan.
Phật trông rõ mọi đàng chơn giả,

Rất xót thương lòng dạ người mê;
 Làm hung tuy hiện vinh huê,
Nhưng sau này chịu trăm bề khổ lao.
 Sự khổ nhục khác nào giới tử,
 Ăn bám đồ kẻ mửa người chê;
 Càng nhìn vào cõi trần mê,
Lòng càng quặn thắt không hề thấy vui.
 Bởi thương chúng đang vùi bụi cát,
 Lòng từ bi rào rạc lo âu;
 Cho nên mới dụng phép mầu,
3502. Gọi con về có dạy câu tu hành.
 Chỉ cho biết ngọn ngành thời sự,
 Lành ra sao còn dữ ra sao!
 Cho con hiểu rõ âm hao,
Đến khi thức giấc kêu gào chúng sanh;
 Nếu trể ắt tan tành tất cả,
 Cơ biến thiên sự đã định rồi,
 Chỉ trong một phút một hồi,
Năm châu nhơn loại thân ngồi không yên.
 Rán niệm Phật rán hiền tâm tánh,
 Ngày hai thời cúi kính bốn phương;
 Đến chùng có đại họa ương,
3514. Sẽ nhờ Từ lực khỏi đường thiết tha,
 Phật chẳng nói sai ngoa khá liệu;
 Liệu cho thân khỏi chịu lao lung,
 Dừng chờ đến tiếng nổ đùng,
Pháo kia ra xác còn dùng được đâu.
 Sau rớt hết trong bầu thế giới,
 Có thứ ma tên gọi Thọ-Khâu;
 Ở trong quả đất từ lâu,
Chùng ni nó mới bắt đầu thêm oai,
 Nó có phép biến loài biến vật;
 Tánh thường hay đổ tạt khắp người,
 Gặp ai trẻ đẹp tốt tươi;

3526. Nó làm xấu xí ra người già nua.
Gặp kẻ mạnh nó đùa cho yếu,
Gặp tráng cường bắt chịu ốm đau;
Thấy người yêu mến lẫn nhau,
Nó làm chia rẽ héo xào đôi nơi.
Nó khiến gần những người mình chán,
Nó bắt xa những hạng mình ưa;
Nó làm trái ngược gió mưa,
Gây nhiều bệnh tật không chữa một ai.
Việc sắp thành nó gây cho bại,
Đang mừng vui nó hại buồn rầu;
Khi người đang muốn sống lâu,
3538. Nó làm chết yếu để sâu thân nhân.
Khiến quan trở thành dân thất lộc,
Tướng hườn binh chịu nhục suốt đời;
Khiến người giàu trở tả toại,
Hại người nghèo đến thở hơi cuối cùng.
Nó khiến nhớ việc không đáng nhớ,
Nó xui quên việc khó thể quên;
Vật nào có xác có tên,
Nó làm cho khó vững bền dài lâu.
Ai lại chẳng âu sầu vì nó,
Nó không hề chữa bỏ một ai;
Còn mê xác chất thúï khai,
3550. Còn lòng mến tục còn ngày nó theo.
Nay nhằm lúc nạn eo khấp chỗ,
Nó lại càng tăng độ hoành hành;
Nó vào trong xác chúng sanh,
Đục mòn cho đến tan tành ruột gan.
Không riêng kẻ thế gian bị nó,
Đến như loài sản cỏ côn trùng;
Cũng đều bị nó hành hung,
Làm cho khô héo ngấn-ngùn số căn.
Nó độc ác vô ngần khó kể,

Quyết làm cho cõi thế không người;
Nó gây lắm cuộc đời đời,
3562. Từ nơi thể xác đến nơi tâm hồn.
Đời bị nó thêm dồn lắm khổ,
Chỗ có người có nó vắng lai;
Bom hơi súng điện tàu bay,
Không trừ được nó chỉ quay hại người.
Ma này kêu Trời ơi đất dạ,
Nó có tài biến hóa lạ lùng;
Hóa người để hại thế gian,
Vào trong tâm chúng xui đàng sâu ưu.
Người càng dụng xảo mưu chống nó,
Càng hại thân chớ khó thắng qua;
Chỉ phương nhưt Niệm Di-Đà,
3574. Niệm cho đến Phật tay xoa vào đầu.
Mùi ướm trước khắp châu thân mắt,
Có hào quang phủ khắp cả mình;
Tức là khiến nó hãi kinh,
Dang ra không dám đến rình bên thân.
Trừ được nó chắc phần đắc đạo,
Sẽ thắng luôn tà giáo chur ma;
Được vào tận hội Long-Hoa,
Hết già hóa trẻ vốn là nơi đây.
Nước đã trải nhiều ngày bọt đục,
Cổ lóng hoài rớt cuộc cũng trong;
Quen lâu thói xấu mặc lòng,
3586. Quyết tâm trừ mãi ắt xong có ngày.
Đã biết rồi mau tay gỡ rối,
Không sớm thì muộn mỗi cũng sưng;
Nghiệp trần vay tạo luồng tuông,
Khéo chừa trả sẽ tròn vuông ngày nào.
Trước không tính để sau khó liệu,
Ngày cứ đi khó kéo ngược dòng,
Cuộc đời nào khác pháo bông;

Cháy lên chốc lát rồi hồng tắt đi.
 Cảnh giả tạm có gì đáng mến,
 Hãy mau tu kịp đến hội lành;
 Nay không lánh trước tìm thanh,
 3598. Ất không còn dịp để mình hồi tâm.
 Phật e chúng sa lầm đường khổ,
 Nên xưa nay dạy dỗ không ngừng;
 Nào cơ chữa trị bịnh nhân,
 Nào là mượn lấy xác trần giáo khuyển.
 Kệ trên không, diệu huyền trong nước,
 Dắt hồn linh trong cuộc mộng du;
 Có nhiều phương tiện dạy tu,
 Hằng hà không thể đếm thu cho cùng.
 Vậy con cũng khéo dùng phương tiện,
 Để dắt người khỏi bến sông mê;
 Con nên lo liệu vẹn bề,
 3610. Để mà có sớm trở về Kim-son.
 Ta cúi mình xin vâng ý Phật,
 Nguyện ra tay dẫn dắt nhơn sanh;
 Dem lời trong giấc mộng lành,
 Kể cho người biết ngọn ngành giả chơn.
 Tuy lời nói trong cơn đang ngủ,
 Nhưng chứa đầy ý tứ diệu mâu;
 Nào là rõ việc Kim lâu,
 Nào là ao báu sen màu tốt tươi.
 Nào gậy phép chói ngời ánh sáng,
 Nào gương linh nhấp nháng hào quang;
 Lại thêm có bát nhã toàn,
 3622. Có cảnh lau phép quá giang rất màu.
 Còn lại có những câu mật chú,
 Trừ loạn tâm, trừ thú ác hung;
 Niệm câu đại lực Thần-cung,
 Bắn ra tất hiện muôn trùng tên bay,
 Mỗi mũi mỗi găm loài ác thú,

Tuy giản đơn có đủ hiệu năng,
Trăm lần trăm trúng chắc rằng,
Lời vàng của Phật dạy răn không làm.
Con nguyện để vào tâm không sót,
Quyết kê ra cho nốt người nghe;
Nếu tin thì lánh đường mê,
3634. Không tin cũng mặc không hề giận ai.
Nguyện đem một kiếp này độ thế,
Dù tan xương chẳng nệ chi thân;
Miễn làm cho khắp chúng dân,
Biết theo nẻo chánh lánh thân đường tà.
Phật dùng lấy đóa hoa màu nhiệm,
Chuyên hôn con và điểm lấy danh;
Ơn này chất mấy muôn thành,
Đền cho vạn kiếp lai sanh không rồi.
Phật liền tay xoa nơi tụ đỉnh,
Bảo rằng: con chớ tánh phạm phu;
Chữ ân của hạng sĩ nhu,
3646. Lấy câu nghĩa cả để âu đáp đền.
Nếu con giúp cho nên chánh đạo,
Thì ân này sẽ báo đền xong;
Có chi đến phải bận lòng,
Nhu người dương thế rao rong bên ngoài.
Đời sắp rớt nay mai không đợi,
Con mau lo kêu gọi chúng sanh;
Phút qua là phút tan thành,
Việc nay lòng chớ để dành ngày sau.
Khi con đến kêu gào bá tánh,
Gặp chông gai là cảnh rất thường;
Lòng nên đầy đủ can cường,
3658. Đừng lui trước cảnh tai ương phúc nào.
Con mạnh tiến giúp vào người tiến,
Khéo làm cho sớm hiển đạo màu;
Bất kỳ con đến nơi đâu,

Luôn trong tầm mắt Phật thấu biết liền.
Độ sanh chúng khắp miền thế giới,
Chớ không riêng một khối một nơi;
Tùy cơ dù phải xa vời,
Đừng buồn trong lúc ly nơi quê nhà.
Đi theo chữ Ma-ha Bát-nhã,
Thân đó đây dày đã chớ nao;
Mạng người quý giá dường nào,
3670. Thân mình chớ quản ra vào chông gai.
Gặp lúc phải thân trai hóa gái,
Cũng nhiều khi giả đại qua truông;
Đủ phương ứng biến chiều luôn,
Để mà thức được người đang sai lầm.
Chớ ngại tiếng thì thâm chế nhạo,
Miễn khai thông cửa đạo đó đây;
Cơ nguy sắp đến cận ngày,
Vạy con cần phải ra tay giúp người.
Phật phương tiện dùng nơi bí pháp,
Gọi hồn con trong lúc đang say;
Chỉ rành sự thế nay mai,
3682. Cho con biết để gọi ngay người đời.
Tu cho kịp cơ trời biến đổi,
Một đời tu được rồi muôn thu;
Bây giờ nếu chẳng chịu tu,
Sau dầu hối tiếc sự âu muộn màng.
Phật liền phóng hào quang chói rực,
Tay cầm lên một bát nước hoa,
Vừa cười vừa sôi vào ta;
Ta liền cúi lạy, tiếng gà vừa nghe.
Mắt liền mở không dè nằm mộng,
Mùi hương còn dư đọng thơm tho;
Nhưng lời Phật đã dạy cho,
3694. Nhớ ra không sót và lo vô cùng.
Và từ ấy khắp vùng đây đó,

Thường đến lui cạn tỏ đạo mầu;
 Nắng mưa nào quản chi đâu,
Hao hơi tổn sức chẳng câu than phiền.
 Thề lời Phật cứ khuyên tu mãi,
 Miễn cho người hỏi cải là hơn;
 Nay vì chưa được thuận con,
Nên ta phải tạm tách chơn nước ngoài.
 Giữa đường bỗng chia tay đôi ngã,
 Ngày như đêm lòng dạ xôn xang;
 Nhưng đâu là cũng thế gian,
3706. Việc tu có thể bủa tràn khắp nơi.
 Không riêng độ một người một chỗ,
 Mà vẫn lo giác ngộ bốn phương;
 Chóng lo đạo mở rộng đường,
Khắp người thế giới biết nương Phật- Đài.
 Ước quê nhà gái trai lớn nhỏ,
 Việc tu hành chớ có lãng xao;
 Tuy rằng xa cách mặt nhau,
Nhưng lòng đừng một phút nào chia ly.
 E việc thế còn nghi chưa rõ,
 Cho nên ta đem tỏ chuyện này;
 Trẻ già nhớ đọc nơi đây,
3718. Sẽ tường mọi cuộc chuyện xoay thế nào.
 Khi biết được rồi mau tu tỉnh,
 Đừng kể chi hoàn cảnh lâu mau;
 Tâm hồn khuya sớm chùi lau,
Cố làm sạch các điều nào bợn nhơ.
 Giảng bốn cuốn chớ ngỡ dạ đọc,
 Tám điều răn là gốc khá gìn;
 Mỗi câu mỗi giống như in,
Lấy mùi dữ đổi mùi lành ngày đêm.
 Sự tu tiên càng thêm chớ bớt,
 Biết thương nhau chia sót ngọt bùi;
 Dù đời có lắm ngược xuôi,

3730. Khuyên nam nữ cũng cứ vui tu hành.
Rán chịu khó mới thành được việc,
Đem thân phàm đỗi kiếp Thánh Tiên;
Xin nên phát một lòng nguyện,
Quyết tu hành đến khi thiêng mới thôi.
Hiện xác ta đang ngồi đất khách,
Tâm hồn không xa cách quê nhà;
Những người kính mộ Phật gia,
Lúc nào cũng có hồn ta đứng gần.
Người trong sạch ta mừng không ngớt,
Khi nhuốc nhơ ta rất lo buồn;
Mong người uống nước nhớ nguồn,
3742. Bốn ân khá đáp cho vương phận mình.
Bớt xa xỉ để dành tiền bạc,
Giúp cho người đói khát cần lao;
Tiếng thơm và đức phước sau,
Cho con cháu hưởng cho cao hồn mình.
Đừng ích kỷ chớ tình khe khắc,
Gặp tai nạn của mất không ơn;
Biết xài tiền đúng nghĩa nhơn,
Ấy là người biết sống cơn ly loạn.
Bao nhiêu việc tham gian vô lý,
Chẳng ai ưa nên trị lấy thân;
Giữ người đồng đạo xa gần,
3754. Thứ nhau khi lỗi nhắc chừng khi mê.
Đã lắm việc vụng về vô lối,
Do người mưu riêng lợi gây ra;
Khiến cho miệng thế gần xa,
Đầy lời kêu ngạo há là không nghe.
Việc chi cũng phải dè dặt kỹ,
Để tránh điều nhục sỉ tông môn;
Thiệt tu qui luật phải tôn,
Giả vờ khi lộ đuôi chồn khó coi.
Ngày tháng lẹ như thoi như dệt,

Chẳng bao lâu kẻ chết đến nơi;
Rán treo gương tốt để đời,
3766. Chớ lưu tiếng xấu cho người cười chê.
Xác hải ngoại, hồn quê đất tổ,
Lòng không quên tưởng nhớ trẻ già;
Khi nghe việc quấy xảy ra,
Quên ăn quên ngủ, lòng ta như dần.
Nay sự thế đã gần bên vách,
Thân ta còn ở cách phương xa;
Nghĩ rằng không thể dần-dà,
Kết lời Phật dạy viết ra quyển này.
Đề thay mặt cho đây về trước,
Gặp đồng môn trong nước xa gần;
Nhớ cầm lên đọc nhiều lần,
3778. Nghĩa sâu cạn khá tách phân kỹ càng.
Việc đạo lý nên toan liệu gấp,
Ngày lẫn đêm tu tập cho cần;
Bao nhiêu nghiệp vương vào thân,
Nhứt tâm quyết rửa một lần cho tiêu.
Ta còn quên một điều Phật dạy,
Nếu có người trai gái cõi trần;
Trước khi đổi vật đổi nhân,
Chỉ trong một phút không cần chi lâu.
Ngồi hoặc đứng cách nào cũng đặng,
Chấp tay và ngó thẳng phương Tây;
Lòng không móng việc đó đây,
3790. A-Di-Đà Phật niệm rày một câu.
Thì cũng được nạn sâu thoát khỏi,
Nhờ hào quang Phật rọi vào thân;
Tiêu ma tiêu các chướng trần,
Khác nào cỏ úa lửa phừng cháy qua.
Chỉ một niệm cũng là khỏi nạn,
Huống chi là niệm đặng dài lâu;
Dù cho muôn thảm ngàn sầu,

Cũng tan tất cả như bầu không trung.
Khuyên đồng đạo khắp vùng đây đó,
Khá ghi lòng chớ có bỏ qua;
Nhớ câu nhứt cú Di Đà,

3802. Bất lao đàn chỉ đạo mà Tây-Phương.
Vả lại máy âm dương thay đổi,
Trận cuồng phong sẽ thổi nay mai;
Nếu không chứa đức sâu dày,
Khó qua đại nạn trong ngày biến thiên.
Thanh-Sĩ một lời khuyên cùng cuối,
Hiện thân còn đang gởi nước ngoài;
Quê nhà già trẻ gái trai,
3810. Cũng nên nghe đến đêm ngày lo tu.

Viết xong ngày 15-7-1958

Ghi Chú:

- (1) ‘ huệ chúc’: đuốc huệ
- (2) ‘nghịệp hoặc’: nghịệp mê lầm.

VẠN NIÊN
HUYNH ĐỆ

- Đang thiếp mắt ở trên giường bệnh,
Bỗng nhiên nghe sét đánh bên tai;
Từ Bắc phương một ánh sáng dài,
Đã chiếu thẳng vào ngay thân xác.
Đồng thời có mùi hương ngào ngạt,
Thơm khắp phòng hơn rắc nước hoa;
Rồi tự đứng ở trước mặt ta,
Một Đạo-Sĩ từ xa đi tới.
Về đoạn nghiêm phạm phu khác thói,
10. Vừa chấp tay vừa nói lên rằng:
Muôn năm xưa cùng một song thân,
Nước Đơn Tố cha Nhân mẹ Hạo.
Cha mẹ hiền anh em rất thảo,
Lại được bề gia-đạo vinh-vang,
Nhưng phần anh dạ đã không màng,
Nên đã sớm tìm đảng đạo hạnh.
Vào sơn đánh tu chơn dưỡng tánh,
Lánh trần gian dứt cảnh ái ân,
Nơi động tiên khuya sớm tu cần,
20. Chẳng hề để bước chân xuống thế.
Vì lẽ ấy đã bao thế hệ,
Chẳng cùng em hội ngộ phút nao,
Nhưng phần anh bất luận lúc nào,
Việc em, cả trước sau biết rõ.
Thâm mừng em đạo mầu sớm tỏ,
Khiến vui lòng Tông Tổ suối vàng,
Cũng soi đường cho cả thế gian,

- Bớt được sự lỗi lầm vô lý.
Vừa rồi đúng vào giờ chánh tỵ,
30. Đang khi anh tọa vị tham-thiền,
Thấy em đang thọ bệnh bất yên,
Và đang khởi tâm nguyên bỏ xác.
Vì nghịch cảnh vì người bi bạc,
Khiến lòng em muốn thác nhiều hơn.
Anh không đành ngồi lặng cao sơn,
Mới vội vã hiện thân đến đây.
Trước thăm em cho em nhớ lại,
Việc đệ huynh đã trải muôn đời,
Sau riêng anh cũng có vài lời.
40. Khuyên em chớ vội rời phàm xác,
Em đã gặp cụ già tóc bạc,
Chính Thầy em ký thác nhiều câu,
Phận chưa tròn bốn nguyện đã sâu.
Sao em lại mong cầu cái chết,
Người liễu đạo chết đâu phải hết,
Sống độ đời dù chết độ đời.
Độ đến khi khắp cả mọi người,
Đều được rõ thông nơi đạo lý,
Lòng độ chúng có bao giờ nghỉ,
50. Đó mới là thật ý từ-bi.
Sao em không lấy trí xét suy,
Lại muốn việc tử qui vô sự.
Theo anh xét đã chon Phật-tử,
Yếm thế là một sự sai lầm;
Cần phải nên có đại hùng tâm,
Thắng qua các cuộc trần thử thách.
Gặp cay đắng khổ lao đủ cách,
Không núng nao mới đắc đạo mầu;
Em chớ nên đem dạ chán sầu,

60. Hãy vui vẻ gìn câu phổ hóa.
 Xưa nay những ai nên đạo cả,
 Đều trải qua nhiều lẽ khó khăn;
 Quả càng cao khổ hạnh càng tăng,
 Danh muốn rộng công năng phải lớn.
 Em chớ quản chi thân đau đớn,
 Cũng đừng buồn hoàn cảnh khổ khe;
 Trước đây lâu anh đã từng nghe,
 Em nguyện gánh bớt tai khổ chúng.
 Kẻ chơn tu nguyện là có đúng,
70. Em ôm đau đã ứng lời nguyện;
 Những kẻ cùng em có thiện duyên,
 Nhờ em nguyện đã thuyên tai khổ.
 Em đau thế cho đời lắm chỗ,
 Nên vui, đâu nên có lòng buồn;
 Còn gặp người chận ngõ đón truông,
 Ấy thường sự trên đường đạo hạnh.
 Đạo đang suy mà đời đang thịnh,
 Cố nhiên hay gặp cảnh trái ngang;
 Chính nó là những cái nấc thang,
80. Càng bước được càng tăng quả được.
 Đường chông gai khéo tay vệt bước,
 Sẽ đưa thân lần lượt đến xa;
 Riêng phận mình phương hướng thông qua,
 Còn giúp kẻ đi sau yên bước.
 Khuyên em khá xét cùng sau trước,
 Dứt lòng mong bỏ xác ấy đi;
 Nhớ niệm câu hỷ xả từ bi,
 Lặng lẽ đợi thời kỳ phổ độ.
 Ta nằm trơ khác nào tượng gỗ,
90. Chưa vái chào chưa ngõ lời chi;
 Tới đoạn này chùng đã tỉnh đi,

- Liên gương dậy mở lời thưa lại.
Đây nhớ lại lúc lên mười bảy,
Hết mùa thu kể lại sang đông;
Mấy tháng trời thọ bệnh nằm rờng,
Cơm chẳng nếm cháo không dùng mấy.
Thân ốm còn xương da bọc lầy,
Chết chín phần sống chỉ một phần;
Bồng một đêm mê mệt thức thân,
100. Một cụ lão hiện thân trước mặt.
Nhích miệng cười đưa tay ra đất,
Và bảo rằng chưa thác đâu con;
Đời cùng con duyên nghiệp hãy còn,
Con phải sống lo tròn mới được.
VẬY cùng lão mượn đường mây nước,
Dạo đôi nơi Địa-ngục Thiên-đàng;
Để sau này dạy kẻ thế gian,
Cho họ biết kẻ rằng không có.
Khi xem xong hai nơi đã rõ,
110. Rồi cụ đưa núi nọ núi kia;
Đến chùng khi quày trở lộn via,
Ngang qua một núi huê đẹp đẽ.
Cụ liền bảo núi này có kẻ,
Xưa lâu cùng con đã hữu duyên;
Con rón tu chùng Đại hội Tiên.
Sẽ gặp lại cự duyên ấy được,
Từ ngày ấy vẫn thắm mong ước;
Vái làm sao gặp được người duyên,
Thế là non ấy chỗ tọa thiền.
120. Cửa Ngài đã ẩn yên nơi đấy,
Đây chẳng ngờ thân đang hoạn hoại;
Được Ngài thân đến tại bên giường,
Nhắc cho nghe xưa một song đường.

- Còn khuyên dạy tận tường mọi nỗi,
 Ân đức ấy đây xin cảm đội;
 Xin dạy thêm đường lối chưa thông,
 Đạo-sĩ liền cất giọng như đồng.
 Lúc bệnh ấy em không còn nhớ,
 Một hôm nợ có con bạch hổ;
130. Đến thăm em nói rõ tiếng người,
 Rằng: vâng lời Tiên trưởng đến nơi.
 Thăm Phật-tử đang hồi trọng bệnh.
 Bạch hổ ấy chính anh ra lệnh,
 Về hộ em đêm bệnh thậm nguy;
 Anh còn nhờ các vị Thần-kỳ,
 Đêm ngày đến độ em khi mệt.
 Có nhiều ông mặt như sơn phết,
 Màu đỏ đen dễ khiếp phàm nhơn;
 Ông thì phun, ông họa phù thần,
140. Đứng chật khắp quanh thân em đấy.
 Trong lúc ấy chính em đã thấy,
 Hiện giờ em còn nhớ phải chăng?
 Và có đêm em quá trở trăn,
 Hơi gần đứt dương ngăn dương ngắt.
 Trong lúc ấy ở trên tran Phật,
 Có tiếng kêu này Nhứt hơi con.
 Hãy sống lo đạo nghĩa cho tròn,
 Sắp tận thế không còn lâu nữa;
 Đây diệu dược đề mà trị chữa,
150. Chứng bệnh con đang buổi kinh nguy.
 Con nghiêng qua tay mặt mau đi,
 Để uống món thần y này đấy;
 Em liền cựa mình qua bên phải,
 Thuốc đưa ngay vào tại miệng em.
 Thuốc thì em chính mắt đã xem,

- Còn người gọi thì em không thấy;
Này em ơi! Tiếng người gọi đấy,
Chính cụ già thường dạy dỗ em.
Lúc ấy vừa khoảng giữa trời đêm,
160. Dùng thiền quán nên anh đã biết;
Trong lòng lấy làm mừng chi xiết,
Được thấy em đạo nghiệp đã thâm.
Có Thần Tiên có Phật giáng lâm,
Cứu độ lúc xác thân thọ bịnh;
Nếu em khéo tu hành chơn chính,
Quả Bồ-đề đạt đến rất mau,
Giống lành thêm phân tốt bón vào,
Thì bông trái thế nào cũng sớm.
Vì thấy khó rửa đời sạch bợn,
170. Và còn nhiều gai bóm chông chên;
Bước đạo mầu khó tiến rộng lên,
Nên em muốn hủy mình khách thổ.
Để trở gót về nơi Tịnh-độ,
Việc trần gian để phó Thiên cơ,
Điều này anh chẳng nhận bao giờ;
Bởi nó chẳng hiệp cơ từ quảng,
Phải vui chịu mọi điều khổ nạn.
Để cứu đời qua đặng sông mê,
Riêng thân dù muôn vạn ử ê;
180. Xem thường sự chớ hề thôi chí,
Xuôi ngược vẫn trương câu đạo lý.
Nghe hay không cũng chỉ phép tu,
Đâu hơn khi bị đụng kẻ mù,
Há trách phá thuyền tàu lúc gió.
Nên tha thứ tánh phàm xiên xỏ,
Hãy lặng chờ buổi khó đi qua;
Vì muốn cho nguồn đạo rộng xa,

- Cái phàm xác phải là bảo trọng.
 Khi qua sông thuyền bè tạm dụng,
 190. Lên bờ rồi sẽ cắm bỏ ngay;
 Đạo muốn thành không mượn xác thân,
 Thì chẳng khác đốn cây mong trái.
 Là một việc hiểu lầm có hại,
 Em nghĩ xem có phải vậy chẳng?
 Ta cúi mình và mới thừa rằng,
 Ngài dạy ấy trăm phần rất đúng.
 Nhưng đây đã nguyện thiên hóa chúng,
 Phỉ phàm thân gọi không mấy năm;
 Những kẻ nghe cố để vào tâm,
 200. Nhìn kỹ số đôi trăm có một.
 Còn bao nhiêu bay theo gió trốt,
 Chẳng còn lưu được chút hảo hòa;
 Lòng đã quên hẳn chữ Di-Đà,
 Trở lại thói xấu xa hơn trước.
 Ham danh lợi thích điều bạo ngược,
 Ruột nở đành cắt ruột không đau;
 Mắt tinh-thần yêu mến lẫn nhau,
 Ai cũng chỉ lo giàu phần nấy.
 Khắp nơi, tiếng bát lảnh vang dấy,
 210. Càng nghe càng thêm áy ruột rà;
 Chủ-trương đường lối Phật Thích-Ca,
 Đâu xúi việc tà ma ngoại giáo.
 Lẽ chơn chánh bị đòi ngược đảo,
 Hễ nghe ra bắt nã nề lòng;
 Thêm vào đang cảnh ngộ chưa thông,
 Nơi đất khách chờ trông mỗi mắt.
 Mọi việc vẫn còn đang trái mặt,
 Bề hiếu nhi châu chực vẫn không;
 Nội bao nhiêu cũng đủ đau lòng,

220. Thân xác lại còn chồng lấm bịnh.
Làm cho kẻ thật lòng thành kính,
Vì thân này lo lắng đủ điều,
Khiến lòng đây nghĩ đến bấy nhiêu;
Muốn bỏ xác hơn điều muốn sống,
Chẳng ngờ chôn non mây Tiên động.
Ngài được hay hóa bóng đến đây,
Đạo-sĩ bèn ngâm lớn như vậy :

228. *Ánh sáng mặt trời trong một giây,
Đi cùng Nam Bắc khắp Đông Tây;
Thần Tiên huệ cảm mau hơn bội,
Một sát-na thông khắp vạn loài.*

*Vạn loài gói giữa cái hư không,
Không ấy thần cơ vẫn nhứt đồng;
Động tịnh thẳng trâm đầu chẳng biết,
Chớ ngờ cách núi với ngăn sông.*

236. *Sông núi đâu ngăn được tấm lòng,
Tấm lòng trùm phủ cả non sông;
Muốn đi ai cấm về ai cản,
Kim cổ bao giờ vẫn chủ ông.*

*Ông chủ tạo ra được các loài,
Thánh phạm tự nắm lấy nơi tay;
Quyền năng không hạn cùng Trời đất,
Ứng dụng nhiệm màu chữ bế khai.*

244. *Khai bế máy thần mỗi khắc canh,
Cũng duyên xưa cũng cảm căn lành;
Mượn câu quang tịnh thông đường-đệ,*

Giáp mặt cạn bày lẽ tử sanh.

*Sanh tử nhà tu phải hợp thời,
Sanh vì độ chúng tử vì đời;
Tử sanh đặt dưới từ-bi chủ,
Bĩ thái không quyền buộc dứt hơi.*

252. *Hơi dứt sau ngày cửa đạo mình,
Nước non trở lại cuộc thanh bình,
Chợ quê đâu cũng dân An-Lạc,
Yên giấc nhà tu chốn Thửu-Linh.*

*Linh-Thửu đâu dung khách yếm trần,
Việc người không độ, độ riêng thân;
Hẹp hòi trái thuyết Như-Lai dạy,
Chẳng ích lợi gì khắp thế nhân.*

260. *Thế nhân bị nghiệp xấu từ xưa,
Việc quấy hay làm, tốt chẳng ưa;
Kẻ bình lại còn dùng độc dược,
Nên đến khuyên hơn giận lánh đờ.*

*Đờ lánh con người sắp đuổi chơn,
Sát sanh cùng một thứ đờ hơn;
Thời cơ ngang trái dù cho mấy,
Độ chúng hằng lo độ chớ sờn.*

- Tiếng ngâm như chuông ngân trong trẻo,
Mỗi câu đều khéo léo sâu xa;
270. *Rồi tự nhiên lòng thấy ngầy-ngà,
Tiếng ngâm dứt mà ta chưa biết.
Ngồi trên trời như người cầm điếu,*

- Kỳ bí thay! Những việc Thần Tiên,
Sực nhớ ra ta cúi đầu liền;
Đội ơn đức Ngài khuyên cận kẽ.
Đây với chúng duyên đâu muốn bẻ,
Nhưng lý do các lẽ đã bày,
Sống không làm đạo pháp rộng khai;
Sống không gọi khắp ai nghe tới.
280. Sống cái xác ốm đau mệt mỏi,
Khiến đồng môn lắm nỗi lo lường;
Nên muốn lìa sớm cõi trần dương,
Hơn lòng muốn lâu nương hạ giới.
Đạo-sĩ chận lời và mạnh nói,
Nếu muốn cho rộng lối đạo màu,
Cần sống lo đến lúc bạc đầu;
Nửa chừng khó định câu đắc thắt.
Đạo càng lớn càng nhiều giờ khắc,
Cứ truyền khai chớ đặt hạn kỳ;
290. Huống nhằm thời Phật pháp suy-vi;
Trong khoảng ngắn dễ gì quảng đạo.
Nếu các vị tương truyền Tam-bảo,
Hễ kém khai liền cáo tạ trần;
Sẽ khiến cho cửa đạo hẹp lần;
Cho đến lúc không còn vết tích.
Làm như thế lối đường Phật Thích,
“Nguyện độ cho đến hết chúng sanh;
Nếu có người khổ sở hôi tanh,
Còn ở thế gian hành Bồ-tát”.
300. Đò sáu chiếc đưa người bến giác,
Kiếp trải qua như cát sông Hằng;
Mỗi đời đều mỗi gặp khó khăn,
Vẫn tiếp tục con đàng cứu thế.
Gương lành ấy muôn đời soi để,

- Đời đáng tôn làm mẹ làm cha;
 Độ một người căn đạo sâu xa,
 Bỏ thân cũng vẫn là hoan hỷ.
 Tình thương ấy chúng phàm khó nghĩ,
 Thâm dường bao hương vị dường bao;
310. Điều đó em há chẳng hiểu sao?
 Hãy bỏ ý sớm vào cõi tịch,
 Tuy gặp cảnh ngăn giang cách bích;
 Không độ nhiều độ ít cũng nên,
 Trong đôi trăm được một người hiền.
 Cũng quý giá hơn thiên châu báu,
 Theo anh thấy dù người hung bạo;
 Nghe qua lời chánh đạo khuyên răn,
 Tất nhiên lòng đôi phút ăn năn.
 Đôi phút ấy được ngăn tội lỗi,
320. Như vậy cũng là điều ích lợi;
 Sao em không xét tới điều này,
 Huống chi còn nhiều hạng gái trai.
 Biết hỏi cái một ngày một bữa,
 Việc sái quấy không thêm ra nữa;
 Bớt khổ người lại đỡ tội căn,
 Có phải là việc tốt hay chẳng.
 Ai nghĩ đến chẳng rằng hữu ích,
 Nếu được kẻ bền đường Phật Thích;
 Hoặc suốt đời hoặc ít tháng năm,
330. Không làm cho giống ác mọc mầm.
 Điều ấy lại bội phần cao quý,
 Khiến kẻ được bớt điều tà mị;
 Ấy là làm đạo lý chớ gì,
 Em cũng cần suy nghĩ cạn đi.
 Đâu có một điều chi vô ích,
 Ngày nào chẳng phô-trưng đạo Thích;

- Phút nào không giúp ích chúng sanh,
Nếu em đem bàn toán tính rành,
Số lợi ích muôn nghìn triệu ức.
340. Xác ốm đau chớ nên buồn bực,
Tuy rằng làm khổ cực nhiều người;
Kẻ lo em chẳng phải lo đời.
Chính họ vốn là người lo đạo,
Lòng lo ấy vì yêu Phật giáo,
Nên chẳng màng khổ não thân tâm,
Nếu lòng lo kia được thiết tâm.
Duyên Phật pháp càng làm khẩn chặt,
Mượn đau ốm giúp người đạo đắc;
Nên sống đâu nên thác hỏi em,
350. Để chút lòng suy xét thử xem.
Anh bảo đó có nên hay chẳng?
Chón sơn đánh vốn nơi thanh lặng,
Chẳng ngồi yên vì bận đến em.
Không đợi ngày đại hội Thần Tiên,
Đến trước để cạm khuyển em đây;
Cầm phát trần tay liền phe phẩy,
Đạo-sĩ bèn ngâm kệ như vậy:
358. *Muôn kiếp nối liền một sợi tơ,
Khéo xiềng buộc chặt mấy thiên cơ;
Hóa quang gặp trước ngày Long-Hội,
Khuyến chớ ly trần, nhắc gốc xưa.*
- Bất ngờ khi mới vừa được khuyên,
Kế tiếp nghe ngâm tiếng thanh thao;
Ân tình xưa ân nghĩa quý cao,
Lòng bỗng nhớ đâu đâu xa thăm.
Đôi tròng nước mắt lần tươm thấm,

Nghẹn ngào lên không bả ra lời;
 Đạo sĩ chùng như rõ mọi nơi,
 Ngài kể tiếp những lời sau đây:

370. *Nằm yên không cựa quây,
 Thân đau mềm cả thây;
 Chẳng hề mở miệng than,
 Vẫn không lo trốn chạy.
 Từ chỗ chỉ ngo ngoe,
 Đạt đến nơi bay nhay;
 Là câu chuyện tò-vè,
 Hẳn em thường trông thấy.*

- Ta liền thừa đúng như thế ấy,
 Thân tron tru không vảy không vi;
 380. Chỉ bền gan chịu một khắc kỳ,
 Được mọc cánh bay đi khắp cả.
 Thân sâu bọ hoàn toàn biến hóa,
 Hình bướm ong nho nhã dịu dàng;
 Nếu không nằm lặng một thời gian,
 Sâu bọ ắt vẫn hoàn sâu bọ.
 Đạo sĩ liền dùng lời so đo,
 Đối với loài sâu bọ nhỏ nhen;
 Vì muốn cho đời lột thấp hèn,
 Biết chịu khó nằm yên trong ổ.
 390. Người há chẳng vì câu siêu độ,
 Rán nhẫn qua các khổ buổi tu.
 Lửa tắt xong sẽ hết khói mù,
 Nghiệp trả dứt còn đâu họa khổ;
 Kẻ lòng muốn được ngày tỏ ngộ,
 Chết không nao huông khổ xem thường.
 Cũng như người được rộng lòng thương,

- Gánh thay chúng mọi đường lao lý.
Tất cả món của mình yêu quý;
Hiển cho đời chẳng nghĩ hơn thua,
400. Lòng mắng lo đến sự giúp vừa.
Quên nghĩ xác nắn mưa khó nhọc,
Muốn cho chúng đạo mâu vui học.
Đành hy sinh ráo rớt thân tâm;
Đạo như vậy mới gọi cao thâm,
Đáng cho khắp nhơn dân sùng kính.
Không ham danh không màng chung đỉnh,
Chẳng vui ngôi an tịnh riêng thân;
Hằng sống liền xương cốt chúng dân,
Dân đau khổ tức thân đau khổ.
410. Giúp cơm cháo chia cho chẵn khổ,
Lòng thương yêu khó độ sao cùng;
Muốn sống lâu để giúp nhiều lung,
Đâu đành thác khi dân còn khổ.
Nghe đến đây thấy lòng thẹn hổ,
Tự trách mình đức độ kém xa.
Lời chơn nhơn cao cả thay là,
Vừa chánh lý vừa là từ ái.
Ta chỉ nghĩ bỏ thân hoạn hoại,
Dùng chơn thần lựa lại thân sau;
420. Khác thời cơ khác cả sắc màu,
Ắt dễ độ người vào Phật Đạo.
Thân thể một chỉ thay lấy áo,
Mới hơn xưa tiện giáo nhơn sanh;
Trong nhứt thời muôn vạn người lành,
Theo cho kịp máy linh trời đất.
E chậm trễ nước tràn bờ bực,
Chúng sanh làm sao kịp lợi bơi.
Nghĩ đến đây ta chữa mở lời,

- Đạo sĩ đã hiểu rồi và nói;
 430. Xác trần mỗi một kỳ thay đổi,
 Lựa hợp duyên tất đợi dài lâu.
 Thời gian kia ngưng tiếng đạo mầu;
 Không giúp chúng quày đầu hướng thiện,
 Việc hung ác lần lần lan diễn.
 Có phải chẳng một chuyện thất cơ,
 Huống đạo trường khai hóa ban sơ.
 Đâu phải tiện dễ như em nghĩ,
 Không hợp thời không phù căn khí.
 Khó phô bày đạo lý khắp nơi,
 440. Như thầy em ra thuận cơ trời,
 Còn phải chịu năm nhồi mười nắn;
 Đã nếm biết bao nhiêu cay đắng,
 Lăn lóc qua nhiều đoạn héo von.
 Rốt cuộc còn nạn cả bao tròn,
 Đến nay vẫn hầy còn vắng mặt.
 Lòng thiện tín đau như ruột cắt,
 Lối không thông chờ bật tin nhân;
 Sống chia ly, sống phút tai nạn,
 Thảm trạng ấy nhìn càng đau xót.
 450. Kẻ thiện chí cũng nên nổi gót,
 Đem từ ngôn cứu vớt sanh linh.
 Thức giấc mê kẻ sống riêng mình;
 Riêng danh lợi riêng tình thê tử,
 Nỡ gây rối khắp trong dân sự.
 Đánh dứt tình máu mủ tay chân,
 Trái lời Thầy Tổ đã dạy phân,
 Đòi khinh bỉ phải cần sửa lại.
 Biết đạo phải trọng tôn luật giải,
 Nói cho mình làm phải cho chơn.
 460. Xử công bình ăn ở từ nhơn,

Việc chi cũng cân phân tội phước.
Làm hiền đức tránh điều bạo ngược,
Biết thương nhau chia sót ngọt bùi;
Đoàn kết gìn lẽ sống yên vui,
Ai cũng cứ trau dồi đạo lý.
Cả già trẻ đồng tâm nhất trí,
Đừng lợi tư chớ nghĩ riêng thù
Thực hành cho đúng cách người tu,
Cửa đạo tất hết lu lại tỏ.

470. Ai đâu dám đem lời xiên xỏ,
Sẽ làm cho lớn nhỏ khắp người;
Hướng tâm về với lẽ tốt tươi,
Làm bớt được khi trời thảm đạm.
Điều này em hẳn là biết lắm,
Mượn thời cơ để hoán tâm người;
Đức thêm minh đạo sẽ chói ngời,
Có phải lạ hơn đời đời xác.
Cây đã sẵn chỉ công tưới tạt,
Mau trái bông hơn bắt đầu trồng;
480. Hợp máy thiên người cũng hợp lòng,
Em há chẳng nhận rằng của hiểm.
Việc bỏ xác chớ nên khởi niệm,
Khá gìn thân để khuyến dân tu;
Trời có mây ấy giúp cho cù,
Nên mừng chớ có đâu nên ngại.
Đến đây Đạo sĩ liền ngừng lại,
Rồi nghiêm trang chậm rãi ngâm ra :
488. *Con thuyền đã quá nửa giang hà,
Dàng dạn kia là bến Hội Hoa.
Tuy khách mở lòng phu mở cánh;
Rán chèo một mạch nữa thôi là.*

*Rán chèo một mạch nữa thôi là,
Tới bến sẽ thuyền cắm bó qua;
Khách thỏa lòng mong phu thỏa chí,
Bình minh đèn lại lúc phong ba.*

*Bình minh đèn lại lúc phong ba,
Cảnh báu người xinh rất phú hòa;
Các Phật tận mây Tiên tận mặt,
Thường khi đâu dễ bước sang qua.*

500. *Thường khi đâu dễ bước sang qua,
Mới cả dân sinh mới nước nhà;
Trường hưởng thanh bình trường phú túc,
Đao binh không kẻ mở lời ra.*

*Đao binh không kẻ mở lời ra,
Ai cũng hiền lương cũng hiếu hòa;
Tâm trí thông minh siêu dục lợi,
Người cùng thương lẫn khắp gần xa.*

- Người cùng thương lẫn khắp gần xa,
Trẻ biết đưa tay dắt tuổi già;*
510. *Con hiếu vui kê lưng công mẹ,
Xóm làng không tiếng ó rầy la.*

*Xóm làng không tiếng ó rầy la,
Người chẳng thù như chẳng vậy tà;
Ngoài lộ của rơi không kẻ lượm,
Lòng trong như ngọc trắng như ngà.*

Lòng trong như ngọc trắng như ngà,

*Đối với người nay hẳn khác xa;
Ai cũng tự mình làm thước tắc,
Xử phân đầu đó rất dung hòa.*

520. *Xử phân đầu đó rất dung hòa,
Giữa kẻ quan dân chẳng sống xa;
Khổ vẫn cùng chia vui vẫn sót,
Tinh thần như đúc một lò ra.*

*Tinh thần như đúc một lò ra,
Nhà Phật con Tiên hẳn đây là;
Muôn tuổi an cư muôn tuổi sống,
Phu chèo rán giúp khách sang qua.*

- Lời đẹp dễ tự thêu hoa gấm,
Ý nghĩa sâu càng gấm càng hay;
530. Khác hơn lời của kẻ trần ai,
Ta cảm thấy lòng đầy kính trọng.
Khi Đạo sĩ ngâm vừa dứt giọng,
Ta chấp tay quì xuống tạ ân;
Rằng: nếu không Đạo sĩ giáng trần
Tôi sẽ ném mất thân đầu khỏi.
Ân tái tạo tự non cao vọi,
Thân mọn này biết đối sao vừa;
Lòng xin ghi nhớ mãi sớm trưa,
Trải muôn kiếp cũng chưa quên được.
540. Đạo lý vẫn một lòng sau trước,
Vừa độ thân vừa giúp độ người;
Chừng nào không ai khổ trong đời,
Mới đành chịu yên ngôi một chỗ.
Đây từng đứng trước ngôi Phật Tổ,
Đã nguyện ra lời đó nhiều lần;

- Nên dù cho có đổi muôn thân,
 Chí phổ hóa không dưng bỏ được.
 Dù sóng gió dù bao xuôi ngược,
 Lòng thương người sau trước một lòng;
550. Chỉ hềm vì lối bước đây chông,
 Chưa sớm được như lòng đã nguyện.
 Mới nảy ý thay đồ đổi chuyén,
 Chớ đâu quên khuyên thiện nhân sanh;
 Chính lúc nào đây cũng thấy mình,
 Cùng mọi kẻ như hình có một.
 Khi nghe thấy khổ ai vương cột,
 Tự nhiên đây gan ruột như bằm.
 Mất ngủ nghề mất cả ăn nằm,
 Cứ suy nghĩ phải làm sao cứu;
560. Nhưng tài thiếu đức càng không đủ,
 Nhiều khi không thành tựu ý nguyện.
 Càng thấy lòng buồn tủi không yên,
 Ước sao hễ muốn liền nên được;
 Hầu hóa độ những người bạo ngược,
 Bớt khổ sầu qua được nạn tai.
 Đạo sĩ rằng tâm ấy quý thay!
 Nhưng dù Đức Như Lai đi nữa;
 Cũng không thể ra tay cứu chữa,
 Kẻ xưa nay không chứa phước duyên.
570. Giữa chúng sanh đều có oan khiên,
 Luật nhân quả công miêng lăm đấy!
 Vay chi tất phải là trả nấy,
 Không một ai trốn chạy được đâu;
 Chư Phật tuy có đủ phép màu,
 Cũng không nghịch được câu tội phước.
 Mọi tai khổ chỉ cho biết trước,
 Đó là phương cứu vớt chúng sanh;

- Nếu nghe theo tất được an lành,
Bằng trái cải thì đành khốn khổ.
580. Kẻ mắc nạn Phật dù muốn độ,
Nhưng họ không hỏi ngộ chí cầu;
Dù cho lòng muốn độ đến đâu,
Cũng không thể làm sao độ được.
Lắm kẻ biết làm điều bạo ngược,
Tất sa vào địa ngục chẳng không;
Họ bảo rằng cũng vẫn vui lòng,
Chẳng sợ nề cũng không chừa bỏ.
Tội phước có kẻ cho không có,
Việc ác gian lớn nhỏ không chừa;
590. Bảo rằng cần thỏa mọi thích ưa,
Chết là hết có chi hồn phách.
Có kẻ biết đọa siêu rành mạch;
Nhưng vẫn làm đủ cách tội tình,
Bảo dối rằng vì phận gia đình,
Nên không thể tránh mình việc quấy.
Có kẻ đã qui y thọ giải,
Vẫn không chừa những cái xấu xa,
Dem cái tu sơn phết ngoài da,
Lừa bá tánh để mà thủ lợi.
600. Những hạng người đã vừa nói tới;
Nạn ách thường chờ đợi họ luôn,
Họa đến nơi muốn tránh không đường,
Nhu cột mục gặp luồng dông tố.
Khi ấy họ phải đền tội khổ;
Đức tài bao cũng độ không xong,
Vạy khuyên em chớ có buồn lòng;
Rằng thiếu đức việc không như nguyện.
Rán chỉ cách cho người hướng thiện,
Tất nhiên trừ hết chuyện khổ nạn,

610. Thì những điều em đã xốn xang;
 Sẽ nhờ đó tiêu tan tất cả.
 Miễn khắp chúng hiền lương một dạ,
 Có đức hay không há màng chi,
 Em đã nguyện nổi chí từ bi;
 Đường phổ độ cứ đi chớ ngưng.
 Treo gương chánh cho đời soi hưởng,
 Dem lời chơn dạy chúng tu hành;
 Kẻ chưa thông nữ dạ bạo hành,
 Mình cũng nhớ niệm tình hỷ xả.
620. Hết lao lý đến ngày thông thả,
 Trời há không nổi gió một giây.
 Chớ ưu buồn thân gởi nước ngoài,
 Có yêu chúng có ngày trở gót.
 Đạo trường cửu không như bèo bọt,
 Chớ lo không gặp cuộc trùng hưng;
 Nay nơi nào hễ có nhân dân,
 Cứ đến dạy không phân nòi giống.
 Đến đâu cũng đạo màu gieo rộng,
 Đuốc một cây mỗi đặng nhiều nhà;
630. Thật hành câu: tự giác, giác tha,
 Đi khắp chỗ đâu là cũng thế.
 Tiện cũng độ không thì cũng tế,
 Nói cho cùng một kẻ cũng nên;
 Dân khác nào như nước đang lên,
 Cảnh trôi nổi trở nên đâu khỏi.
 Họ chưa rõ cũng cần kêu gọi.
 Lo thuyền bè chống chọi cho qua,
 Nếu đợi khi nước ngập tràn nhà;
 Chùng ấy mới bốn ba sao kịp.
640. Chúng sanh khá tu cho kíp kíp;
 Tránh hung sùng bỏ việc tham lam,

- Giúp nguy nghèo cứu kẻ khổ kham;
Dứt thù oán bỏ tâm nơn ngã.
Nên dắt nhau trên đường đạo cả;
Tạo phúc đời trừ họa cho dân,
Càng rẽ chia càng tự giết thân;
Nnhư bè đứt dây chẳng phải rã.
Nước một giọt đâu thành biển cả;
Cây đôi que dễ há nên rừng,
650. Thân bao to chẳng có tay chân;
Việc chi cũng thập phần bất tiện.
Người càng muốn làm cho lớn chuyện;
Càng phải nên hợp khuyến cho đông,
Một người làm việc cả khó xong;
Đời đạo vẫn thế không sai chạy.
Già trẻ cũng cần mau hợp lại;
Để chống ngăn họa hại dân lành,
Những thù nơn oán chạ đáng khinh;
Nên dẹp gác chớ nên cố ý.
660. Nếu được mạnh tinh thần đạo lý,
Các xấu xa tất thị tiêu tan;
Sẽ thắng qua mọi việc dễ dàng;
Khổ nạn khỏi dân bang hưng thới.
Đạo sanh họa bởi hành sai lỗi,
Như trồng cây trở cội lên không,
Cây héo xào chẳng tại hóa công;
Chính tại kẻ đem trồng ngược ngạo.
Nếu người cứ thật hành chánh đạo,
Nước được yên dân áo được lành,
670. Ai cũng đều biết trị lấy mình;
Trọng phép nước và gìn luật đạo.
Người thương người ở ăn ngay thảo,
Giúp nhau không lừa đảo lẫn nhau,

- Gặp kẻ nguy biết xả thân vào;
 Giúp được kẻ chẳng rao ân nghĩa.
 Mọi người tự kết thân chặt chia,
 Tránh nạn chung gây phúc lợi chung,
 Tuy yếu mà rất mạnh vô cùng;
 Sẽ lui được tử thân giặc đối.
680. Được đi đúng theo lời vừa nói,
 Tất nhiên ai cũng gọi đạo chơn,
 Em mau lo giác đác thiệt hơn;
 Cho bá tánh tu thân kéo trễ.
 Cơ tạo hóa đổi xoay thời thế,
 Đến rất mau dường thể tên bay,
 Tuy không không chừng đến chẳng hay;
 Chớ khi dễ có ngày phải mắc.
 Vì háo danh khi lợi khi nhặt,
 Nhưng giờ này đã thất lại rồi,
690. Chỉ kéo mây trong một khắc hồi;
 Nổi sấm sét dậy trời dậy đất.
 Mây giăng khắp thì mưa kẻ rớt,
 Chỉ nội trong giây khắc không lâu,
 Việc đất trời vừa lạ vừa mâu;
 Xưa nay vẫn tròn câu huyền bí.
 Ví loài kiến thân hình nhỏ tí,
 Không tâm can tỳ vị như người,
 Cũng biết bò đi tới đi lui,
 Gặp mồi biết chạy mồi bày lữ.
700. Đồng loại chết biết lo quần tụ,
 Xúm nhau khiêng về tổ không buông;
 Kiến khác loài khi đến xâm luôn,
 Chúng lại biết kết thân nhau chống.
 Biết bờ cõi biết yêu nòi giống,
 Có cả nhân cả dũng cả tình;

- Thử hỏi người hiện tại thông minh,
Có biết rõ mối manh chẳng nhỉ.
Cơ tạo hóa có đâu gián dị,
Càng nghĩ suy càng thấy minh mờ;
710. Đền như điều dời biên đời sông,
Sự thường có nào không chớ biếm.
Em đã được Phật Ngài chỉ điểm,
Cõi nhơn gian biến chuyển thế nào;
Các việc đều sẽ có ngày sau,
Đâu phải dối nên rao dân biết.
Rán tu sớm đừng chờ tới việc,
Nhân càng lành tai nghiệt càng xa;
Khổ trần gian chỉ một lối ra,
Lối ra ấy chính là đạo đức.
720. Thiếu đạo tợ cá kia thiếu nước,
Khó tránh qua cảnh xác thây phơi;
Thiếu đạo nên mới rối trong đời,
Xem xét kỹ tất người thấy rõ.
Đạo là mắt của đời để ngó,
Mắt nếu không đường ngõ đâu thông;
Đạo nói đây là đạo chánh công,
Không phải thứ tà tông ma giáo.
Chơn Thích-Ca và chơn Không Lão,
Thật từ bi thật đạo trung dung,
730. Thật tâm vô, không tận không cùng;
Tuy ở tục siêu trong thế tục.
Gần bùn vẫn mùi bùn chẳng hút,
Lòng Phật Tiên nào khác hoa sen,
Mang xác phàm sống cảnh đua chen;
Vẫn không bị ô hoen một vật.
Chơn thật kẻ rành đường sáng suốt;
Dắt người không bị dắt bao giờ,

- Nẻo tử sanh thông thạo bến bờ;
 Chẳng phải thứ đũa mờ dặt quáng.
740. Nơi sơn đánh anh dùng đạo nhãn,
 Thấy trần gian nhiều hạng dối tu,
 Chính mắt mình chưa hết chứng mù;
 Dắt cả đám người đi trong tối.
 Nơi trống trải không tìm thấy lối,
 Chỗ bịt bùng cứ nối nhau đi,
 Đến chết mà chưa đạt những gì;
 Điều này rất hại nguy to tát.
 Hại riêng mình hại nhiều kẻ khác,
 Còn hại lây đến nước đến dân,
750. Hại này to hơn hại Ôn-thần;
 Càng truyền rộng càng phần nguy hại.
 Nói đạo lý lòng không bác ái,
 Xung tu hành việc quấy không buông;
 Các quỷ tà cứ ám ảnh luôn,
 Khiến tâm chí thêm cuồng điều ác.
 Thấy sanh chúng bị ma giả thác,
 Càng xem lâu càng bắt đau lòng,
 Nhưng ngặt vì duyên đạo chẳng đồng;
 Tuy thương xót nhưng không thể độ.
760. Nên anh mới cùng em hội ngộ,
 Khuyên em vui chịu khổ xác trần,
 Để cứu người khỏi bến mê tân;
 Núi to mây khó cân công đức.
 Xưa nay đã từng làm việc Phật,
 Em cùng người đã rắc sâu duyên,
 Tất nhiên là lời của em khuyên;
 Sẽ gọi được giống hiền của chúng.
 Đời đã mỏng như đèn tim lụn,
 Trẻ một ngày luống uổng một ngày;

770. Em gắng công đường giác nổi khai,
Sẽ thành việc không sai ý nguyện.
Ta cúi đầu cảm ơn lời khuyên,
Chữ giác dân xin hẹn không quên,
Xác này còn cũng vẫn tiến lên;
Xác đầu mất cũng nguyên tái thể.
Đến chừng nào ngục môn đều phé,
Không còn người tội tộ mới thôi.
Nguyện này xưa từng đã nguyện rồi,
Chưa thành tựu bởi đời gay ngạnh.
780. Lúc nào cũng nằm trong nghịch cảnh,
Khó châu lưu khó gạnh hết câu;
Đạo sĩ liền gặt nhẹ lấy đầu,
Hiện như thế ở đâu cũng thế.
Xưa ác đạo Ma-vương đã thệ,
Phá Phật kỳ mật-thế cho tan!
Lời thệ kia nay đã đến màn,
Chúng đâu cũng tràn lan quấy rối.
Ngăn hại kẻ đạo màu rõ mối,
Cám dỗ người tâm tối chưa thông;
790. Chúng đặt điều nhạo báng đạo tông,
Có đủ cách dứt lòng Phật Thích.
Kẻ bị chê hoặc vì công kích,
Liền thôi tâm bỏ việc tu hành;
Người mang tai hoặc khổ thân sanh,
Đắm khủng hoảng dứt tình nhà Phật.
Chúng ghét cả ai người đạo đức,
Chướng ngại cho kẻ phát thiện tâm;
Nhưng đã là vi diệu thậm thâm,
Đạo Phật vẫn muôn năm sáng tỏ.
800. Càng bó buộc càng nhiều khăn khó,
Càng làm thêm cho có cuộc thi.

- Nếu nhần qua đợc cái khổ nguy,
 Ngõi đạo quả tức thì sẽ đắc.
 Không nạn ách không người gay gắt,
 Thì làm sao biết sắt biết chì;
 Không cam go chẳng gặp hiểm nguy,
 Đường Tam Tạng ai đi cũng đợc.
 Đây là cũng kẻ như bàn lược,
 Càng lắ lư càng đợc lọc trong;
810. Kẻ quyết tu hay chẳng thật lòng,
 Giờ này mới mắt trông thấy rõ.
 Lột che đậy lần lần lột bỏ,
 Thật tướng ngày càng lộ ra ngoài;
 Cảnh ngược xuôi đều lợi cả hai;
 Ấy là lỗi tùy nghi của đạo.
 Nên trì chặt đâu nên lui tháo,
 Đừng để ma khiếp đảo lòng mình,
 Thua chúng ma tất mất chơn linh;
 Mất luôn cả nhân sanh giá phẩm.
820. Sống không khiến cho thiên hạ cảm,
 Thác hồn rơi trong đám Ma-vương,
 Muôn đời không thấy lối Tây-Phương;
 Kẻ sao hết các đường thăm khổ.
 Hiện tại dứt mất cơ tỏ ngộ,
 Ngày biến thiên thân bỏ trôi sông,
 Hoặc thiêu mình trong đám lửa hồng;
 Chẳng gặp đợc buổi rờng-mây hội.
 Tông tổ trách hờn nơi chín suối,
 Rất uổng sanh ra lối con người,
830. Gặp hội lành chẳng sửa tốt tươi;
 Để sa đọa vào nơi hắc ám.
 Dịp báu quý mà không biết nắm,
 Qua rồi muôn kiếp chẳng tìm ra,

- Nơi động trung phóng mắt xem qua;
Mỗi khi thấy người xa đạo cả.
Anh không xiết xót đau trong dạ,
Lòng tiếc thương biết tả sao cùng,
Càng tiếc vì đời sắp qui chung;
Thiện làm một phước đong mười lượt.
840. Đâu cũng có Phật Tiên đón rước,
Nêu thật tu ắt được mau thành,
Thành đạo rồi hưởng quả vô sanh;
Các sóng khổ tức bình tịnh cả.
Nêu thiếu đức không thành chánh quả,
Cũng được đưa qua cõi Thượng Nguơn,
Sống an nhàn với tuổi muôn xuân;
Không hoạnh tử không lâm ác bịnh.
Không can qua không ai thôn tính,
Hạn hán không cơ kính (1) vẫn không,
850. Núi xanh màu sông một sắc trong;
Cảnh hòa hảo người đồng hạnh phúc.
Gặp hội này để đâu mấy lúc,
Chẳng chịu tu hết cuộc nào tu,
Ánh trăng thanh khó cảm người mù;
Lời ấy thật chớ đâu vô lý.
Theo anh đã vừa qua thiết nghĩ,
Phần lớn do chúng quĩ ngăn đường;
Vậy em cần dụng gậy Kim cương,
Vệt lối cứu dân đương mê khổ.
860. Trong nghịch cảnh có người ái mộ,
Ấy chơn duyên rấn độ cho thành;
Có khổ lao mà nhớ tu hành,
Đâu phải kẻ thường tình được có.
Xưa kẻ ấy việc lành lớn nhỏ,
Đã từng làm và có hướng tu;

- Hột giống kĩa hết lúc ép thu,
 Sấp nầy nở mới đầu sanh đò.
 Không trui đốt qua từng lửa đò,
 Sao đúc nên gươm có báu danh;
870. Chịu khổ tu nếu chẳng công thành,
 Anh thê mất thân trên thạch động.
 Lời này chẳng phải lời nói khổng,
 Xin em truyền cho chúng nên tin;
 Rán lo tu cải sửa tánh tình,
 Chớ ngại lối gập ghình khó bước.
 Nếu người chưa tạo nhiều việc phước,
 Trên đầu luôn có Phật Thân che;
 Ác ma không dám đến lăm le,
 Cảnh khổ mây cũng qua khỏi đượ.
880. Thuyền Bát Nhã Phật ngài chực rước,
 Khởi đấm trong biển nước mênh mang,
 Đạo sĩ liền cất tiếng ngâm vang :
883. *Khấp trời tiếng sấm nổ kinh hoàng,
 Nước dậy gió đùa sóng phủ lan;
 Núi ngập thú hùm trôi lênh-nghềnh,
 Nhà trôi nhân loại nổi làng khang.
 Người lành Bát nhã thuyền kê rước,
 Kẻ dữ mập xà cá đến mang;
 Máu vật máu người làm đỏ nước,
 Chúng sanh khó tránh đại tai nàn.*
891. *Đại nạn chẳng có chẳng bình phân,
 Máy tạo khéo dùng cuộc nước dâng;
 Bụi bặm trong trần trôi sạch cả,
 Bợn nhờn trên thế rửa không tron.
 Thay sơn hải cảnh thay điền địa,*

*Mới cỏ cây màu mới vật nhơn;
Chốc lát trở nên tân thế giới,
Bồng lai cũng dám đến so cân.*

899. *So cân chẳng kém cỏi Tiên bồng,
Muôn kiếp để gì được mắt trông;
Kẻ dữ mong xem nên sửa tánh,
Người lành muốn gặp rán trau lòng.
Ít nhiều phước đức lo đừng bỏ,
Hôm sớm Di-Đà niệm chớ không;
Lao khổ dù bao xin gắng chịu,
Đạo mầu sẽ thỏa chí cầu mong.*
907. *Cầu mong khi được hẳn lòng vui,
Quả đạo nhớ vun đến lúc mùi;
Thuận gió thì càng cho tiến tới,
Ngược dòng cũng chớ để quây lui.
Siêu phàm chí nguyện hằng ôm ấp,
Đắc đạo tâm thể vẫn nắm nuôi;
Sau trước khư khư như sắt thép,
Nhiệm mầu có thưở được phanh phui.*
915. *Phanh phui được hết máy âm dương,
Sanh tử tự tay nắm mỗi giường;
Minh nhẹ nhẹ sao không khác gió,
Lòng trong trong đến giống như gương.
Ái ân hết buộc cho sâu khổ,
Danh lợi thôi làm phải khóc thương;
Ở thế nhưng ra ngoài cõi thế,
Thần Tiên cũng bước một con đường.*
923. *Con đường Tiên Thánh khác đường phàm,*

*Nơi chốn trần ai khắp nữ nam;
 Có lỗi ít nhiều nên sám hối,
 Điều nhân nhỏ lớn rán lo làm.
 Nhớ câu tội phước chừa lòng ác,
 Sợ lẽ luân hồi bỏ tánh tham;
 Hôm sớm lo tu theo chánh đạo,
 Đua bơi việc quấy cũng nên nhàm.*

931. *Nên nhàm thói xấu của người đời,
 Ai cũng chẳng qua mấy tất hơi;
 Còn thờ hơn thua bàn đủ lẽ,
 Hết hơi thắng bại nín không lời.
 Cảnh đời đâu ngõ như là mộng,
 Mạng sống nào hay tợ bóng trời;
 Luống uổng đem tâm mưu vạn sự,
 Việc chi rồi cũng trút theo hơi.*
939. *Theo hơi sống cũng theo hơi tàn,
 Hơi nắm quyền trong khắp thế gian;
 Xét cạn há không đâm chán nản,
 Suy rành đâu chẳng khiến buồn than.
 Rán tu để khỏi vòng sanh tử,
 Cần tỉnh cho qua khắp khốn nàn;
 Chớ nhiễm say theo trò giả tạm,
 Vật không trường hưởng tội đeo mang.*
947. *Đeo mang nghiệp tội phải đầu sanh,
 Mang xác trần ai lấm nhọc nhàn;
 Già bệnh làm thân mòn tợ đục,
 Lo sầu khiến trí rối như đnh.
 Điều nào vừa ý không hay gặp,
 Những việc trái lòng cứ vấn quanh;*

*Khổ thảm nhiều hơn là vui sướng,
Muôn xưa như kiếp hiện thân hành.*

955. *Hiện hành có Phật giáng lâm trần,
Nếu biết hồi đầu chuyên phướcduon;
Khỏi kiếp đau sâu ngày Mạt thế,
Được thân khoái lạc buổi Tân nguon.
Nhà Tiên cư trú không già bệnh,
Cảnh Phật nương kẻ chẳng chuyển luân;
Kỳ chót dễ đâu tìm gặp được,
Lo tu cho kịp hội Phong Thần.*

Đạo sĩ vừa ngâm xong và nói,
Ai muốn xem được cõi Thần Tiên;
Cũng nên mau chịu khó làm hiền,
Đem cảnh khổ đời miền Cực lạc.
Dịp hiếm có đừng chờ khi khác,
Rán lo tu để thoát ngục trần;
Giữa núi rừng mà có các lân.

970. Nơi đồng áng phồn hưng phổ xá,
Dành thưởng kẻ biết lo hồi hóa (2);
Há không mau sửa dạ hiền lương,
Riêng cứu thân còn độ song đường.
Hết lao khổ được cơn khoái lạc,
Gặp bầu nước trong khi đang khát.
Hãy mau tay ôm chặt vào lòng,
Lúc mê lầm gặp đạo phổ thông
Không vui học còn trông chi nữa,
Thân khi dơ biết nhờm đi rửa.
980. Tâm thấy hèn chẳng sửa cho mau,
Đời nay thường phía mặt chùi lau;
Ít ai chịu giới trau bề trái,

- Ngoài sạch sẽ trong lòng dơ dáy.
 Vẫn để yên chẳng lấy làm nhòm,
 Khác người xưa trong giữ cho thơm;
 Bề ngoài ít ai cần săn sóc,
 Cũng hình người cũng đồng xương hóc
 Nhưng tâm tình khí cốt khác nhau,
 Càng nhìn lâu càng bắt đớp đau;
990. Cảnh tang tóc bảo sao to tát,
 Tuy nhiên ở dưới từng sỏi cát.
 Có nhiều vàng rải rác đó đây,
 Bỏ trôi chìm thì rất uông thay;
 Em cũng rán ra tay đãi lấy,
 Hết bỉ cực tới ngày thanh thái.
 Xin đừng buồn khi trải nắng mưa,
 Em nhớ chẳng độ bảy năm xưa;
 Cũng đang lúc thời cơ rối rắm,
 Em đã chán muốn về sơn Cấm.
1000. Chẳng muốn nằm trong cảnh tương tàn,
 Khi ấy liền có Phật Tây phang;
 Đêm thanh vắng bên màn hiện đến,
 Rằng con rán đưa người tới bến.
 Có cam go mới hiện đạo màu,
 Không tôi tắm đuốc dục vào đâu;
 Có ác mới có câu khuyên thiện,
 Huống đã thọ ân Thầy như biển.
 Phải rán lo đáp vẹn trọng ân,
 Nên thương người như thể thương thân;
1010. Lo dạy dỗ chớ đừng buồn chán,
 Bởi dốt nát nghĩa màu chẳng hãn.
 Mới dặt nhau đến đoạn máu rơi,
 Há không thương để giảng cặn lời;
 Sao lại muốn về ngòi thạch động,

Người chết hết riêng mình còn sống.
Chẳng buồn sao? Chẳng động tâm sao?
Hiện chúng sanh đang rớt dưới ao,
Giờ không cứu chừng nào mới cứu.
Lòng con chán động trên Linh-Khứ;
1020. Phật đến đây khuyên chớ qui sơn,
Lấy từ bi lưu lại trong trần.
Vớt được một linh căn cũng phải,
Đời mạt pháp thú cầm chi loại;
Còn biết tu cho giải nghiệp oan,
Huống loài người có trí khôn ngoan.
Há chẳng biết tìm đàng đạo đức,
Con chớ ngại cứ lo khuyên dứt (3);
Sẽ còn nhiều người biết hồi đầu,
Hội Long hoa sẽ chẳng còn lâu.
Rán giúp chúng về châu chư Phật,
Phật nói xong hóa quang bay mắt;
Vãng vãng lời kệ rất siêu mầu,
Từ xưa nay dễ mấy ai đâu.
Được mật giáo cao sâu lời kệ,

1035. **Con** lành hiểu máy **Thiên**,
Thanh trước rất tường **Tế**;
Đắc thất cứ lo **Hoàng**,
Đạo đời luôn vẹn **Thệ**.
Kẻ dốt chỉ đường **Khai**,
Sĩ hiền bày cửa **Huệ**;
Thành bại vẫn độ **Nhơn**,
Công đức siêu trên **Thế**.

Vãng bóng Phật hương còn lưu để,
Mùi thơm tho khắp cả gian phòng;

- Em như vừa mới tỉnh giấc nồng,
 Vừa cảm đức vừa lòng kính hãi.
 Lời ấy há em không nhớ lại,
 Để sớm hôm bơi chài cứu đời;
 Nếu trễ qua chẳng kịp cơ trời,
 1050. Thương bá tánh nổi trôi biển cả.
 Ta cúi đầu cảm lời quý hóa,
 Đúng như lời Ngài đã nhắc qua;
 Trước kia vì gặp cảnh nôi da,
 Đây vừa then vừa là chán ngán.
 Muốn qui sơn ngòi trên đá tảng,
 Tịnh thiền cho đến đoạn khí trần;
 Cảnh giết nhau lòng chẳng muốn gần,
 Khi đó Phật hiện thân bảo thể.
 Ân đức ấy lấy chi so kể,
 1060. Đây vẫn còn ghi để không quên;
 Cũng đồng như cảnh tượng ở trên,
 Đây vừa mới nghĩ nên bỏ xác.
 Liên có Ngài hiện ra trước mắt,
 Dem nhiều lời châu ngọc dạy cho;
 Khiến cho lòng thêm nổi âu lo,
 Ân nặng biết sao cho vẹn được.
 Thân gây lại đang nhiều trái ngược,
 Việc khó làm nên được ý mình;
 Nếu cánh buồm bị gió xé banh,
 Ân chẳng vẹn cơ duyên cũng lỡ.
 Lại đang cảnh cửa nhà đồ sộ,
 Cột bé e khó đỡ vững vàng;
 Nói tới đây Đạo sĩ chặn ngang,
 Liên cất giọng kệ vang như kiếng.
1075. *Lái một thuyền lớn ngàn,*

*Chuyển đi khắp hải giang;
Tượng một con tuy ít,
Kéo được gỗ đầy đàng.
Mặt trời vẫn có một,
Soi sáng khắp trần gian;
Đừng buồn thân lẻ một,
Nhỏ đâu có sức lan.*

- Bảo tiếp rằng khắp trong nhân vật,
Thăng hay trầm chỉ một lần này;
Dễ siêu mà cũng dễ đọa đây,
Khá giúp họ khỏi sai đường lối.
Thành Tiên Phật luôn luôn nhàn rồi,
Rớt quỷ ma mãi mãi lao lung;
Được làm người ấy cũng bực trung,
1090. Rơi vào loại côn trùng tôi hạ.
Lành ắt siêu, dữ thì phải đọa,
Chon chánh nên, giả trá thì hư;
Tà bất công, chánh vẫn vô tư,
Thân dù khổ miễn người vui được.
Việc lớn nhỏ cũng vì dân phước,
Chánh đó ư! và phước đó ư!
Tuy giải bày có lắm ngôn từ,
Kết luận chỉ mấy lời nói đó.
Nhiệt tâm có tất làm chẳng khó,
1100. Em nhớ khuyên đời chớ ngại nghi;
Và riêng em khá bớt ưu bi,
Cây một cội chung qui nhiều trái.
Còn cơ duyên xác còn tồn tại,
Dù trải qua đèo ải bao phen;
Chớ ngại chi thân thể yếu hèn,
Trong hèn yếu có chen cứng mạnh.

- Đừng nệ khó cũng đừng than bịnh,
 Máy Trời kia đã định từ lâu;
 Lúc em vừa mười sáu tuổi đầu,
 1110. Đã thấy bóng nhiệm màu có phải?
 Có một vật sáng xanh hình thái,
 Thường đêm bay qua lại trong màn;
 Đẹp như sao sáng sắc dịu dàng,
 Nhìn lâu mấy không chan chói mắt.
 Em đã lăm lăm đưa tay bắt,
 Nhưng không hề nắm được một lần;
 Kỳ diệu thay vật thấy rất gần,
 Vói lấy mãi bao lần không đặng.
 Tuy quái lạ em không kinh khủng,
 1120. Trái lại cho Phật dụng phép màu;
 Khi ấy lòng em rất tin sâu,
 Sự đạo lý bắt đầu tinh tấn.
 Tâm thường sáng hơn thường muôn bận,
 Đêm đêm tai nghe giảng đủ lời;
 Lẽ thanh suy bỉ thối trong đời,
 Đâu chánh giáo đâu nơi tà đạo.
 Nghe không sót những lời châu báu,
 Chon Thần luôn đi dạo khắp phương;
 Như nào là Địa ngục Thiên đường,
 1130. Cảnh vui khổ đã từng thấy rõ.
 Điều ấy rất ít người tìm có,
 Em há không cho đó phi thường;
 Vật sáng kia là Định Minh Cương,
 Phật dùng để ngăn đường tà quái.
 Hộ em lúc xác còn thơ dại,
 Mà lòng tu sớm lại phát sinh;
 Để khỏi loài yêu quỷ trá hình,
 Hại mạng hoặc dắt khuyh đường ác.

- Còn đến chuyện khi ngâm khi hát,
1140. Em thường nghe réo rất bên tai;
Cũng là do nơi Đức Phật ngài,
Mượn lời ấy để khai đạo khí.
Có nhuần thấm được mùi đạo lý,
Giúp cho em thần trí sớm khai;
Để em diu bá tánh sau này,
Được tỉnh giấc mê say lầm lạc.
Người của em từ hồn lẫn xác,
Hầu hết nhờ Đức Phật sắm soi;
Giúp cho em tất giúp cho đời,
1150. Bởi em với mọi người hữu thể.
Lúc ấy Phật rõ ngày hậu thế,
Dùng Định Minh Cương vệ thân em;
Có phải chẳng mỗi lúc em xem,
Vừa hớn hở vừa thêm tin tưởng.
Phật khéo giúp sâu xa ảnh hưởng,
Đạo sớm nên, tâm lượng sớm khai;
Kẻ thọ ân to lớn thế này,
Há chẳng nhớ đêm ngày lo trả.
Nghe đến đây bồi hồi trong dạ,
1160. Nhớ lại khi thấy quả minh châu;
Mỗi đêm thường bay múa trên đầu,
Sáng chẳng chói xem lâu thấy mến.
Mỗi ngày ta chờ cho đêm đến,
Để cùng vui với ánh sáng xanh;
Lòng mộ tu lại gặp điềm lành,
Ta không xiết kính tin mừng rỡ.
Chuyện lạ tự lòng mình hiểu nhớ;
Không đem ra nói hớ cho ai;
Kẻ cũng là mười mấy năm dài,
1170. Nay được nhắc đến tai mới nhớ.

- Ta vừa cúi đầu vừa lời mở,
 Vật lạ kia thật có như lời;
 Đây không nhờ vật ấy đến nơi,
 Chưa ắt trở nên người tu niệm.
 Thêm được có những lời chỉ điểm,
 Tai đây thường nghe đến ngày đêm;
 Khiến cho lòng tinh tấn càng thêm,
 Trọng đạo đức hơn trên vật tạm.
 Ân ấy khiến lòng đây quá cảm,
 1180. Sớm hôm lo bái sám không rời;
 Nói đến đây Đạo sĩ ngăn lời,
 Rằng : em nhớ đang hồi khi ấy.
 Em có viết một bài tấu khái,
 Đã gởi cho thập giải Phật Tiên;
 Chứng cho em có những lời nguyện,
 Gánh bớt khổ dân trên quả đất.
 Noi Thất tổ chỉ đường tu Phật,
 Nguyện đến loài súc vật côn trùng;
 Nghe tiếng em hoặc thấy hình dung,
 1190. Liên cảm mến phát lòng mộ đạo.
 Ngày nào còn có người khổ não,
 Em còn lo chỉ giáo không thôi;
 Thà vui lòng cõi Phật mất ngôi,
 Không vui bỏ một người nào khổ.
 Em còn nguyện mẹ cha tông tổ,
 Bảy đời qua được độ siêu thăng;
 Khi nguyện rồi em có nhớ chăng,
 Một ánh sáng bay băng ngang mặt,
 Lại có mùi thơm tho nồng nặc.
 1200. Lúc ấy em rỏ óc cả người,
 Vừa vui mừng vừa sợ oai Trời;
 Không hình ảnh vô hồi mâu nhiệm,

- Ánh sáng ấy Phật ngài chứng điểm.
Những lời em đã nguyện đầy ư.
Chẳng thành tâm nguyện đến bao chừ,
Cũng khó thấy được nơi điềm quý.
Ta liền thưa : thật là trúng lý,
Tâm của đây lúc ấy thật nguyên;
Nên cảm lòng của các Phật Tiên,
1210. Sau khi nguyện thì liền ứng chứng.
Từ ấy đây hằng lo bốn phận,
Sao vẹn tu? Sao trọn lời nguyện;
Rồi bỗng nhiên này đến bỗng nhiên,
Nhờ các đấng thiêng liêng chỉ bảo.
Đạo sĩ rằng thời cơ đã báo,
Phật Tiên thường mật giáo chư duyên;
Mượn xác phàm hoặc mượn bút nghiên,
Tùy cơ để dạy khuyên trần thế.
Mau hơn việc đầu sanh cơ thể,
1220. Độ chúng sanh khỏi trể thời trời;
Mượn một tay đã độ một người,
Mượn nhiều xác tỉnh hồi nhiều kẻ.
Vừa phương tiện cũng vừa mau lẹ,
Đạo sĩ liền ngâm kệ như vậy:
1225. *Hiện tại ở trên quả đất này,
Bất kỳ thông dốt gái hay trai;
Có duyên Phật, Phật sang diu đất,
Còn nghiệp ma, ma đến phủ vây.
Gieo giống xưa lâu nay vẫn nở,
Tạo nhân xa trước hiện đền ngay;
Lành thì lành đến, hung hung tới,
Quái lạ có nhiều cuộc trí vay.*

- Đạo sĩ luôn tiếp lời nhẹ bảo,
 Nhân ngàn năm quả đáo nhứt thời;
 Người lành duyên sẽ lắm vui tươi,
 Thương kẻ ác vô hồi khổ nạn.
 Số vay trả cuối năm thanh toán,
 Nghiệp dữ lành rớt hạn chia phân;
 Có duyên Thần thì được gặp Thần,
 1240. Có duyên Phật sẽ trông thấy Phật.
 Duyên ma quỷ tất ma quỷ dất,
 Giống nào thì nấy gặp không sai;
 Cảnh trần gian quá đời vắn quay,
 Nhiều sanh lạ nhiều người chết lạ.
 Buổi Mạt thế quái kỳ nhân quả,
 Để mắt vào dễ há không kinh.
 Thêm có nhiều tà phép hữu linh,
 Kẻ đã chết kêu tên sống dậy.
 Tự chặt tay chân rồi ráp lại,
 1250. Không đờn đau không chảy máu me;
 Chúng có nhiều quỷ thuật bày khoe,
 Kẻ mê tín nếu nghe thì khổ.
 Nhiều kỳ chứng kẻ thôi vô số,
 Thương bá gia không chỗ nào an;
 Kẻ hiện sanh trên cõi trần hoàn,
 Ai cũng phải nạn mang nhiều ít.
 Trò văn vật càng nhiều khuyến khích,
 Sự ác gian càng chất thêm cao;
 Càng ăn sang mặc đẹp chừng nào,
 1260. Hố tội lỗi thêm sâu chừng nầy.
 Bên sau lẽ cạnh tranh thắng bại,
 Chẳng ai lo lợi hại xác hồn;
 Nhiều kẻ mưu thân được sanh tồn,
 Trái lại tự làm hồn tiêu diệt.

- Tuy đang sống mà người đã chết,
Nhưng họ không tự biết chi đâu;
Bữa tiệc ngon dễ bị lấy đầu,
Chẳng tìm hiểu cứ bầu cười múa.
Dem muôn kiếp đổi vui một bữa,
1270. Lại tự cho sáng suốt khôn ngoan;
Giỏi đục chui trong đám xương tàn,
Đâu bên bĩ đâu rằng êm ấm.
Nếu sanh chúng để lòng suy gẫm,
Thấy chán đời hơn đăm cảnh đời;
Chán lớp tuồng giả dối gạt người,
Chán thời cuộc lửa vùi mái trại.
Chán kẻ khôn vò đầu đũa đại,
Chán lòng người nỡ hại mạng người;
Chán bên trong xã hội hiện thời,
1280. Đầy tội ác nặc mùi hôi thúi.
Coi mạng người rẻ như cát bụi,
Chán thân mòn như củi trong lò;
Dù mưu cho phú quý bao to,
Không sống mãi để mà bảo vệ,
Chán cái kiếp vua quan dân thế,
Ai cũng đều nô lệ cho thân;
Nó khiến lo tính đủ thế thần,
Rốt cuộc chỉ ra phân cỏ ủ.
Những mặc đẹp ăn ngon sướng thú,
1290. Cũng chôn theo cốt rữ xương tàn;
Có cái nào còn được thế gian,
Kiếp tạm giả phải chẳng đáng chán.
Làm tội ác không trường hưởng đặng,
Mang tiếng đời lại vấn nghiệp mê;
Hết thân này rồi kế thân kia,
Sanh tử mãi không hề ngừng dứt.

- Chi bằng biết thân là tạm vật,
 Chớ vì thân tạo nghiệp bất lành;
 Hãy mượn thân lo việc tu hành,
1300. Ngăn dứt lối tử sanh luân chuyển.
 Hiểu rõ kiếp người không trường viễn,
 Nên đỡ nâng hơn chuyện gạt lường;
 Phải thương nhau và phải hộ tương,
 Hợp sức mở rộng đường sanh sống.
 Chông bịnh tật đói nghèo cũng chông,
 Không ai vui riêng sống một mình;
 Giàu giúp nghèo quan giúp dân tình,
 Mạnh giúp yếu khôn nên thương đại.
 Buôn nhẹ lời cho vay nhẹ lãi,
1310. Sống cho mình còn phải cho người;
 Dưa nhau làm hiền đức tốt tươi,
 Sẽ khiến chẳng còn người hèn hạ.
 Đòi đâu cũng bình yên thông thả,
 Thù oán không chiến họa cũng không;
 Khi thác hồn luôn được thông dong,
 Lúc sống khắp người lòng yêu mến.
 Điều này nếu mỗi người đạt đến,
 Ấy là phương dĩ huyển độ chơn;
 Đem giả thân đổi lấy chơn thân,
1320. Gió nghiệp lặng sóng trần ngưng hạ.
 Huống cỡi thể sắp ngày tàn tạ,
 Cái phàm thân như giá rụng đông;
 Thân mất rồi muôn việc cũng không,
 Luống mưu độc luống công làm ác.
 Sớm tu ắt sớm ngày giải thoát,
 Biết khổ lo cho được khổ qua;
 Lửa cháy bao không chịu bước ra,
 Như thế có phải là tự sát.

- Chỉ một nhin khỏi muôn lần thác.
1330. Đời ít ai chịu xét để làm,
Cứ lo ôm mãi cái lòng tham;
Tham phú quý tham đàng danh vọng,
Tham sắc đẹp tham nhà cao rộng.
Tham bạc tiền tham sống tư riêng,
Do lòng tham tội lỗi chẳng kiêng;
Đêm ngày cứ tiếp liên điều ác,
Giết hại người của tiền cướp đoạt,
Hưởng đôi hồi rồi thác như ai,
Vẫn cứ tham vẫn cứ mê say,
1340. Nồi nhau mãi đời đời không dứt.
Cha chết rồi kẻ con cũng mất,
Cháu bỏ thầy tới chắc chôn thân;
Chồng qua đời kẻ vợ tạ trần,
Vua chúa chết quan dân cũng chết,
Kẻ chết rồi lợi danh cũng hết,
Ai lại không rõ biết điều này;
Chẳng ngán ngao còn mãi mê say,
Mê qua, đến mê này mê tới.
Cha mê kế lại con mê nối,
1350. Từ xưa nay một lối đi hoài;
Thân tham danh tham sắc tham tài,
Tiêu mất cả có ai còn sống.
Trái lại do nơi lòng tham vọng,
Chịu biết bao khổ chốn Ta-bà;
Lòng tham này nếu nhin được là,
Các việc khổ xảy ra sao được.
Đạo-sĩ tiếp kệ nghe thanh thót:

1358. *Lòng tham là gốc khổ,
Tham dứt khổ đâu có;
Việc tu chẳng nói nhiều,
Không tham là đạo ngộ.*
- Tham này là tham ác,
Không phải tham phước đức;
Nên càng nhiều lòng tham,
Càng khổ bao giờ dứt.*
1366. *Biết rằng tham là hại,
Nên khuyên khắp nhơn loại;
Nếu muốn được an vui
Lòng tham mau chừa cải.*
- Tại sao người lại tham,
Tại lòng mến thân phàm;
Nhưng phàm thân vốn tạm,
Tham mấy cũng không kham.*
1374. *Vì lòng tham danh lợi,
Nên khắp trên thế giới;
Chỗ nọ tới chỗ kia,
Chiến tranh thường dấy khởi.*
- Tôi phản chúa cướp ngôi,
Bạn hại bạn lấy lời;
Người giết nười đoạt của,
Do lòng tham khiến xui.*
1382. *Danh mất thân cũng mất,
Mất dân mất cả đất;*

*Bị người đời chê cười,
Cũng tại lòng tham ác.*

*Vì tham bị tham hại,
Người đời tham qua lại;
Cảnh khổ cứ triền miên,
Càng xem càng kinh hãi.*

1390. *Hiện trên mặt đất này,
Chiến họa ướm đó đây;
Mạng dân như hũ mắm,
Cũng lòng tham tạo gây.*

*Đã gọi tham là khổ,
Sự khổ kẻ vô số;
Biết nói sao cho cùng,
Tham tâm nên sớm bỏ.*

Lời Đạo-sĩ tuôn như suối đổ,
Nói không ngừng ý rõ lời thông;
1400. Sau khi ngài ngâm kệ vừa xong,
Ta rằng : đúng như trong lời kệ.
Nếu khắp cả người trên dương thế,
Đồng dứt lòng tội tệ tham lam;
Thì đâu còn có kẻ tục phạm,
Bình lửa khỏi tai nạn cũng khỏi.
Không ai rách cũng không ai đói,
Thế giới này hóa cõi Thần Tiên;
Từ thôn quê cho đến thị thiêng,
Đâu đâu cũng bình yên vô sự.
1410. Tự như nhiên dứt đường sanh tử,
Người là Tiên, Tiên thị là người;

- Cũng sẽ không biến đổi non dòi,
 Ngươn nào cũng màu trời thanh bạch.
 Đạo-sĩ rằng: em phân đúng cách,
 Khắp người không tham tất thái bình;
 Đâu có ngày đất ngựa trời chinh,
 Người nào cũng là Tiên là Phật.
 Điều này có lắm người nhận thức,
 Nhưng thiếu lòng cương quyết thi hành;
1420. Nên bao lâu việc cũng chẳng thành,
 Ta rất tiếc hơn sanh ấy lắm.
 Muôn kiếp khó hiểu chơn-ly đặng,
 Khi hiểu rồi mà chẳng làm theo;
 Chừng khi thân tan rã như bèo,
 Trí hiểu ấy làm sao kiếm lại.
 Đâu mỗi kiếp mỗi làm người mãi,
 Thẳng sanh vào thế giới thú cầm;
 Sống ngu đàn sống kiếp tối tăm,
 Trí minh mãi đâu làm sao có.
1430. Huống nữa nếu sanh loài sâu bọ,
 Hiểu biết càng thâm nhỏ lại hơn;
 Sớm sanh chiều lại chết mất thân,
 Câu chơn-ly đâu từng nghe được.
 Sao lại cứ biết xuôi làm ngược,
 Ấy phần đông nhân vật thế gian;
 Khô nản thêm chất chứa khô nản,
 Đem dầu chữa lửa đang mạnh ngọn.
 Thần chết vẫn bên mình chờ đón,
 Nay lâu cao mai chôn hố sâu;
1440. Mới vui say kẻ chịu thảm sầu,
 Vừa cười đó kẻ âu khóc đó.
 Chúng sanh thể cá nằm trong rọ,
 Há không tìm đường ngỗ trốn đi;

- Đợi đến người đem chặt vảy vi,
Mới lo liệu việc chi đã muộn.
Phải lo tu trước khi nước cuốn,
Rán làm lành lúc chẳng tai ương;
Đừng để khi gặp cảnh thê lương,
Mới trực tình không phương nào kịp.
1450. Việc khi đến đến mau như nhíp,
Đừng rằng chưa thấy việc đổi thay;
Thấy trứng gà lành vỏ bên ngoài,
Chớ tưởng nó còn dài ngày tháng.
Trong trứng có gà con chờ sẵn,
Chỉ phút giây phá trứng chun ra;
Máy thiên cơ cũng thế đâu xa,
Vỏ quả đất vỏ gà rất giống.
Hãy xét kỹ rồi tu mau chóng,
Đến việc rồi hết dụng Nam mô;
1460. Người thường trông thấy việc đã phô,
Không biết được những đồ còn đậy.
Bầu hư không vô biên thế giới,
Ngày đêm luôn có cõi hoại tiêu;
Tợ trên cây bất luận sớm chiều,
Thường có lá úa xào mãi mãi.
Có hình thể tất là có hoại,
Quả đất cùng nhân loại như nhau;
Hết kiếp rồi thì cũng tiêu hao,
Chớ đâu phải sống lâu vô hạn.
1470. Vạn vật phải theo cơ chuyển hoá,
Có thứ nào giữ đặng trường tồn;
Chớ cho rằng đất rộng mênh mông,
Vững chắc mãi chớ không sao cả.
Lớn thế mấy rã thời cũng rã,
To dường bao khi hạ hạ ngay;

- Người có xem cảnh sụp đất đai,
 Tất hiểu được trong đôi phần đấy.
 Nhà gạch lác lư như nhà giấy,
 Người té lã khó chạy đứng yên;
 1480. Rồi tự nhiên lửa dậy khắp miền,
 Đất bằng bỗng sụp nên biển giả.
 Ngoài tưởng tượng của người tất cả,
 Việc này ai lại há không nghe;
 Chúng sanh luôn sống phút không dè,
 Lấy việc nhỏ để mà hiểu rộng.
 Cơ tận thể khác nào đất động,
 Một phút giây đâu cũng tan hoang;
 Rán tu hành này bớ thể gian,
 Chớ ngần ngại ắt mang tai ách.
 1490. Vì thương chúng mới phân tách bạch,
 Em nhớ đem trao hết cho người;
 Khá gắng công chớ có biếng lười,
 Ngày cứ đến bóng trời không đợi.
 Lo trước để sau rồi khó hối,
 Phúc đức là nguồn cội sanh tồn;
 Phúc đức là then Cự lạc môn,
 Chúng sanh rán lo nôn phước đức.
 Thí không tiếc ấy là gọi phúc,
 Thương người như thân tức đức ư,
 1500. Không cần đem nói hết kinh thư,
 Bao nhiêu đó đủ đời phúc đức.
 Mong sanh chúng được lòng chân thật,
 Làm việc chi cũng ắt thành công;
 Nói rồi làm đừng bỏ nằm không,
 Lớn hơi chậm nhỏ trong chốc lát.
 Đạo sĩ liền ung dung cất hát :

1507. *Bắc thang phước đức đặng Tiên,
Nắm dây thành thật leo lên Phật đài;
Quyết lòng tu một kiếp này,
Đạo mẫu được đắc Như Lai được kê,
Nhẹ mình lướt khỏi sông mê,
Trái oan hết buộc nào nề dứt xong;
Độ siêu cha mẹ tổ tông,
Độ luôn quyến thuộc khắp trong bảy đời.
Minh vàng có ánh sáng ngời,
Long Hoa hội được chung ngôi Phật Tiên.*

- Chuông đạo đức đánh lên khắp chốn,
Kẻ lành duyên phẫn bốn qui căn.
Các gông cùm thế tạo đều quặng,
1520. Phi thân đến cung Hằng cho thỏa;
Lúc mê muội gặp đường đạo cả,
Như đói lòng gặp quả đào Tiên.
Há lòng không mừng rỡ tu hiền,
Cởi mở hết oan khiên nghiệp báo;
Xưa tu mười mới là đắc đạo,
Nay một tu vẫn đảo Tây Phương.
Đức từ bi hi xả không lường,
Chúng sanh cũng khá nương đạo pháp;
Ngăn thói tục ngăn lòng ô tạp,
1530. Tập nói lành tập việc làm lành.
Quen thật thà hơn thói gian manh,
Cách đi đứng ngồi nằm đoan chánh;
Mang xác phàm tập cho lòng Thánh,
Giời mài cho đúng hạnh chơn tu.
Ngày hai thời vẫn nhớ công phu,
Thà bỏ xác đường tu không bỏ;

- Muốn cho ngọn tâm đăng sáng tỏ,
 Sáu căn đừng cho gió trần vào.
 Rèn nơi lòng bất luận lúc nào,
 1540. Cũng trong lặng như thau nước lóng;
 Chỗ thanh vắng như nơi sao động,
 Vẫn xem thường chẳng vọng móng tâm.
 A Di Đà Phật nhớ niệm thâm,
 Ý hướng Phật hơn tâm hướng thế;
 Biết rằng thiện làm không sợ trễ,
 Xét là tà chừa để liền khi.
 Kinh dạy sao thì vẫn hành y,
 Đạo quả sớm muộn gì cũng đắc;
 Đạo sĩ ngó ngay ta bảo chắc,
 1550. Nếu thành tâm niệm Phật ba ngày.
 Cứ niệm liền không hở phút giây,
 Chẳng móng việc trần ai một mảy;
 Tất được Phật hiện ra chỉ dạy,
 Chẳng đúng ta chẳng phải là người.
 Lời này em nhớ bảo khắp nơi,
 Già trẻ khá y lời tu niệm;
 Kẻ thật tu Phật đang tìm kiếm,
 Nên khi người chí nguyện thành lòng.
 Tức thời từ các hướng Tây Đông,
 1560. Có chư Phật hóa thân đến chứng;
 Lòng còn chút bợn nhơ xen ản,
 Khó mong gì thấy đặng Phật ngài.
 Tâm bợn nhơ như mắt kéo mây,
 Không thấy được trời đầy sao tỏ;
 Phật Ngài khắp nơi nào cũng có,
 Chúng vọng tâm mắt ngó không ra.
 Cứ tưởng rằng chỉ có người ta,
 Không có Phật mới là gây tội;

- Mê lại sống nhằm đời giả dối,
1570. Khiến lòng mê càng tối thêm hơn.
Quen gạt lờng hơn việc nghĩa nhơn,
Gặp chuyện phải không cần đếm kể;
Người này thế kẻ kia cũng thế,
Lấy kẻ mà chọi kẻ không thôi.
Đua sống bằng mọi cách bại tòi,
Do đó khiến cuộc đời thêm rối;
Vật chất tiến tinh thần lại thối,
Lớp ngoài xinh trong lõi xấu đen.
Vẫn không chừa mọi việc đê hèn,
1580. Hiện đang gọi kim tiền thời đại;
Các tề ấy toàn là chướng ngại,
Làm cho người không thấy Phật Tiên.
Chúng sanh hung còn Phật lại hiền,
Kẻ đi xuống người lên khác lối;
Cố nhiên chẳng bao giờ tương hội,
Hãy cùng đi một lối thử nao.
Chắc chắn là sẽ được gặp nhau;
Người ta có Phật nào không có,
Sắp đến lúc thế gian giữ bỏ.
1590. Chư Phật Tiên càng có thêm nhiều,
Chẳng khác chi ruộng thất bao nhiêu;
Người đi mót càng nhiều chùng nấy,
Gần có cuộc tan thương biến cái.
Nhưng hiền nhơn có mấy ai đâu,
Như thế này chùng cuộc đảo đầu;
Sẽ tiêu hết còn đâu mà kẻ,
Rất thương tiếc cho người dương thế.
Các Phật Tiên mắt để khắp nơi,
Tìm kiếm người lòng dạ tốt tươi;
1600. Độ cho khỏi nạn trời kẻ cận,

- Cũng phương tiện việc tu chỉ dẫn.
 Kịp hội thi để chứng đạo trường,
 Đường từ bi về cõi Tây Phương;
 Có phước đức lên đường Tiên cảnh,
 Trung qui Thân, hiếu qui Nhơn Thánh.
 Phật Tiên đâu hề rảnh phút nao,
 Có người lành bắt kẻ chỗ nào;
 Cũng đi tới để âu diu dặt,
 Trong nhà điếm trong trường đồ bác.
1610. Đến như người đổ rác tanh hôi,
 Có thiện căn có được tâm hồi;
 Phật vẫn đến tận nơi hóa độ.
 Miễn sanh chúng được lòng giác ngộ;
 Phật đâu nài ở chỗ ướ như,
 Tâm sạch trong tuy cái thân dơ.
 Thân ấy rửa bao giờ cũng dễ,
 Thân trong sạch mà tâm như ướ;
 Muôn đời chưa há dễ rửa ra,
 Nên chi dù ở chốn xấu xa.
1620. Có kẻ sạch tâm là Phật đến,
 Hóa đủ cách độ người hướng thiện;
 Đem thân ra quyền biến mọi phương,
 Khiến hung sùng trở lại hiền lương.
 Khỏi đầy đọa trong đường thống khổ,
 Nếu chẳng giúp được người tỉnh ngộ;
 Đến tận đời còn có ai đâu,
 Nên Phật Ngài đi khắp năm châu.
 Dạy sanh chúng đạo mầu được biết,
 Đạo hiểu rồi đường tu mài miệt;
1630. Dứt lỗi lầm bỏ việc nhuốc như,
 Thuận thời trời hợp máy huyền cơ.
 Tất qua khỏi ngày giờ hắc ám,

Tâm Phật có mấy ai thông cảm;
Lo cho đời chẳng hạn ngày đêm,
Biết chừng nào sóng khổ lặng êm.
Để chư Phật ngồi yên một chỗ,
Đôi mắt Đạo sĩ gần ướm đồ;
Ngài ngâm lên bài kệ thiết tha:

1639. *Khắp ba ngàn thế giới,
Ở trong cõi Ta bà;
Chúng sanh này độ dứt,
Chúng sanh khác sanh ra.
Lòng từ bi vô số,
Kẻ hung ác hằng hà;
Xưa độ nay vẫn độ,
Chúng sanh vẫn còn đa.
Chánh quả dù đã đắc,
Không ngồi an Liên tòa;
Mắt xem đời không nháy,
1650. *Tai bên chúng chẳng xa.
Thấy lành thì đến độ,
Nghe nguyện tức chứng qua;
Có thiện duyên liền tới,
Sạch dơ cũng thay là...
Hiện cõi này sắp rớt,
Phật ngài cỡi bốn ba.
Đông Tây duy đạo lý,
Nam Bắc cứu chư gia;
Không phút giờ nào rảnh,
1660. *Đáng kính thay! Phật đà!***

Nghe kệ khiến lòng ta cảm động,
Nhận cho lời ấy đúng không sai;

- Chính thân này đã được Phật ngài,
 Hóa hiện đến giáo khai nhiều bạn.
 Từ thuở bé đến khi khôn lớn,
 Xác hồn này nhờ đáng từ bi;
 Nếu không do nơi sức huyền vi,
 Thân này khó hướng qui cửa Phật.
 Bình được cứu giấc mê được thức,
 1670. Đâu là Tiên đâu tục được tường;
 Toàn nhờ ân Đức Phật Tây Phương,
 Chịu khổ đến bên giường dạy dỗ.
 Phận hèn này Phật còn đến độ,
 Huống chi người được có đại căn;
 Tất Phật ngài gần gũi thường hằng,
 Hơn tình mẹ với con khẩn khít.
 Nghĩ đến đây quá nên cảm kích,
 Rồi tự nhiên nước mắt trào ra;
 Đạo sĩ bèn vỗ nhẹ vào ta,
 1680. Rằng anh chẳng nói ngoa với thế.
 Chính em được Phật Ngài độ tế,
 Tất không còn chỗ để nghi nan;
 E những người chưa thấy mình vàng,
 Chưa biết được Phật tâm từ mẫn.
 Em cũng khá dùng lời chỉ dẫn,
 Giúp trần gian rõ đáng Từ Bi;
 Khá lo tu bỏ lối vô nghi,
 Để chư Phật bớt đi lo lắng.
 Thân mình cũng oan sâu dứt đặng,
 1690. Có phải là được vẹn đôi bề;
 Cõi hồng trần nhiều nỗi thảm thê,
 Nên xa lánh hơn mê nhiễm tới.
 Chữ quyền tước với câu phú quới,
 Đừng để cho nó lợi dụng mình;

- Có tước quyền phú quý hiển vinh,
Nên dùng nó làm lành làm phải.
Được danh thơm lại còn phước đại,
Thí một hai lời lãi chín mười;
Chẳng khác nào cày sạ hợp thời,
Một thúng giống thu hồi nhiều thúng.
1700. Nếu bố thí không lòng lợi dụng,
Được phước hay không cũng mặc tình;
Cũng chẳng cần ai biết đến danh,
Vì thấy khổ động tình giúp đỡ.
Ấy càng được phước nhiều vô số,
Tâm kia cùng Phật có xa chi;
Cứu độ người do tánh từ bi,
Chớ chẳng muốn điều gì tất cả.
Tuy nhiên việc trước kia vẫn trả,
Mặc dù người chẳng dạ mong cầu;
1710. Có gieo thì có trở không đâu,
Xưa nay vẫn chẳng bao giờ sai.
Chẳng ham danh nhưng danh cứ lại,
Không mong lời lời tới tự nhiên;
Khinh phú quyền nhưng trọng phú quyền,
Cho cả xác lẫn hồn được hưởng,
Ấy lời thật chớ không nói bướng.
Đừng vội cho mâu thuẫn trắng đen,
Luật công bằng hơn quả tự nhiên;
Không ai có thể làm sai được,
1720. Kẻ dương thế khá suy nhiều lượt.
Coi lời này có chắc hay không,
Nếu nhận cho là lẽ chí công;
Nên hành gấp chớ hòng ngần ngại,
Em nhớ đem chuyện này tỏ lại.
Cho người đời xét lấy tu hành,

- Khi tu lòng phải được chơn thành;
 Để khỏi kiếp hy sinh vô ích,
 Trời tối lại còn thêm mắt bịt.
 Khách trần gian khó biết lối ra,
1730. Em mau tay dắt đỡ người ta;
 Qua gai góc được ra đại lộ,
 Phó mặc cái phàm thân lao khổ.
 Miễn sao đời tỉnh ngộ là hơn,
 Khổ một mình vui cả muôn dân;
 Há không lấy làm mừng để chịu,
 Chữ gian truân với câu huyền diệu.
 Giá so bằng em hiểu hay chăng?
 Ra công trông mới có trái ăn,
 Đường xa chẳng bước nặng sao tới.
1740. Lúc em đang hai mươi một tuổi,
 Nơi phòng riêng vào buổi ban trưa,
 Thịnh linh nghe ngọn gió phát đưa;
 Một cụ lão đầu phơ tóc bạc,
 Tướng đẹp để phàm phu khác xác,
 Vẻ đoan nghiêm đôi mắt hiền từ;
 Nơi tay cầm chiếc gậy Ý Như,
 Bỗng hiện đến ngay nơi em nghỉ.
 Cụ lão vỗ vào em và chỉ,
 Trong chần mền ngọc quý đầu sanh;
1750. Trên đôi khô sen chẳng nứt nanh,
 Con há chịu yên mình một góc.
 Đập đá cứng mới tìm thấy ngọc,
 Vào bùn lầy sẽ bọc nhiều sen;
 Nói xong rồi cụ biến đi liền,
 Em chưa kịp hỏi thêm chi cả.
 Em vừa mừng vừa là buồn bã,
 Mừng được lời khuyên hóa bề trên,

- Buồn vì chưa một tiếng ơn đền,
Chắc em đã không quên điềm ấy.
1760. Ta thừa rằng thật là có vậy,
Đây dễ quên chuyện ấy bao giờ;
Đang khi đây đôi mắt vừa mơ,
Chíp một cái gió đưa mát mặt.
Thì người cổ đã trông tận mắt,
Lời cao siêu được rót vào tai;
Vừa diêu dàng vừa rất thanh bai,
Từ ấy vẫn đêm ngày kêu hú.
Kẻ lạc lối mau tìm cội cũ,
Hãy chừa đi những thú ăn chơi;
1770. Lo tu hành hương nước chiều moi,
Cầu Phật độ qua nơi khói lửa.
Cơ tận diệt không bao lâu nữa,
Khuyên chớ nên lần lựa một mai;
Hãy đua chen niệm Phật ăn chay,
Ai cũng rán ra tay làm phước.
Nền chánh đạo mấy khi gặp được,
Khi gặp rồi khá bước vào ngay;
Nguyện xả thân tìm thấy Phật Ngài,
Dù lao khổ chớ thay đổi chí.
1780. Rán một kiếp hành chơn đạo lý,
Muôn đời sau khỏi bị trầm luân;
Lại còn xem được cõi Thượng nguơn,
Đúng minh-đức, tâm-dân chí-thiện.
Ấy đại lược lời đây đã khuyên,
Từ chỗ gần cho đến chỗ xa;
Đạo sĩ bèn dùng kệ ngâm ra :
1787. *Giữa trời đêm tăm tối,
Tiếng trống giục gần xa;*

*Trẻ ít người thức giấc,
 Già nhiều kẻ tỉnh ra.
 Góc được lo chi ngọn,
 Con sẽ nói gương cha;
 Huống già nhưng lòng trẻ,
 Còn trẻ tại tâm già.
 Vả lại giã hay trẻ,
 Cũng là giống người ta;
 Độ được thì cứ độ,
 Già mấy chớ bỏ qua.
 Chúng quả trong giây phút,
 Không phải mất đâu xa;
 Đến như người sắp chết,
 Vẫn tỏ ngộ được là.
 Đừng buồn lòng khi thấy,
 Trẻ ít tu hơn già.*

Ta rằng : Ngài kê qua đúng lẽ,
 Già tu nhiều nhưng trẻ ít tu;
 Trẻ có tu chỉ được buổi đầu,
 Lần lượt rút lại sau gần hết.
 Làm cho đây lòng buồn chi xiết,
 1810. Hạng thiếu niên không biết tu hành;
 Tội tệt trong xã hội càng sanh,
 Hại đất nước dân tình cũng hại.
 Khổ tương lai khổ ngay hiện tại,
 Đạo lu mờ đời lại rối ren;
 Người sống trong cái sống tối đen,
 Đức hạnh thiếu nhân tình cũng thiếu.
 Dắt nhau đến cuộc đời bản thiếu,
 Trong ngục tù một điệu giống nhau;
 Toàn là người tội lỗi hùng hào,

1820. Cảnh rừng rợn không sao tả xiết.
 Khiến nhơn loại sớm ngày tiêu diệt,
 Cảnh thương tâm nói biết sao cùng;
 Càng xét ra càng bắt nã nùng,
 Muốn phó cả Thiên-Công định xử.
 Đạo sĩ rằng : vì đời hung dữ,
 Phật mới khuyên em sự dạy đời;
 Nếu bằng ai cũng biết tình hồi,
 Thì Phật chẳng một lời chỉ giáo.
 Phụ lão há chẳng lời dạy bảo,
1830. Đá cứng trong có báu ngọc sanh;
 Phải ra công đập đá tan tành,
 Mới có thể kiếm tìm được nó.
 Chôn bùn lầy có hoa sen trở,
 Muốn hái sen chịu khó bước vào;
 Lời ấy theo em đã nghĩ sao?
 Không chịu khổ dễ nào được chúng.
 Chẳng gần đám hung sùng gian lận,
 Thì làm sao độ chúng thiện căn.
 Hiện trong tay có Phục Yêu Thằng(4),
1840. Há ngại bước Đường Tăng Tam Tạng.
 Thứ sát sanh thứ ham dâm loạn,
 Thứ hung hăng lỗ mãng ngang tàn;
 Cũng dắt cho đến cõi Tây phang,
 Không nỡ bỏ giữa đàng ngơ ngáo.
 Đồng tới chỗ và đồng đắc đạo,
 Lòng từ bi rất ráo tận cùng;
 Hết khổ nạn tới lúc thung dung
 Xưa nay cuộc tuần hườn vẫn thế.
 Lao khổ mấy xin em chớ nệ,
1850. Cũng không nên cố để lòng buồn,
 Em than thâm nhưng lớn tợ chuông,

- Vang động cả chín tầng trời đất,
 Nơi sơn đánh lòng anh quận thất,
 Lo rằng em sớm gác máy chèo;
 Những người đang mồi dạ trông theo,
 Sẽ đứng mãi bên chiều ngư ngác,
 Lui cũng lỡ đến không ai dất;
 Cảnh ấy còn bi đát nào hơn,
 Em há không cạn xét xa gần,
1860. Để giúp kẻ còn chân nún niu.
 Kẻ mền em không riêng đạo diêu,
 Còn mền luôn dáng điệu hình dung,
 Bỏ xác này tạo xác sau cùng,
 Giống mấy họ cũng không tin chắc;
 Huống chi nếu khác mảy khác mặt,
 Lòng họ càng ngờ vực thêm nhiều;
 Thì dầu cho em có rẻo kêu,
 Họ cũng chẳng nghe theo cho mấy.
 Như thế chỉ luống thân hóa cải,
1870. Không khiến cho quảng đại người tu;
 Nếu như em đợi khoảng xa lâu,
 Kẻ quen biết khi nào chết hết.
 Khi ấy dù khác thân khác nét,
 Sẽ không ai phân biệt điều gì;
 Nhưng nếu em chờ đến chừng ni,
 Sẽ chết hết còn chi mà độ.
 Việc tới gấp ở bên cửa sổ,
 Chẳng lo mau ngồi đó mà chờ,
 Người khát đang sắp chết từ giờ,
1880. Than nước ít bảo chờ mưa xuống.
 Người sắp chết khát thì cho uống,
 Nước ít nhưng cứu sống được người;
 Nếu ngồi chờ mưa xuống tới nơi,

- Thì người đã chết rồi hết cứu.
Tài đức đủ hay là không đủ,
Gặp việc lành thì cứ ra tay;
Không dần dà hẹn một hẹn mai,
Coi như lửa cháy mày một thứ.
Cứ một mực lòng người như thử,
1890. Mặc cho câu thiên lý thế nào;
Ví dầu thân vạn khổ thiên lao,
Hành thiện chẳng lãng xao ý muốn.
Rán độ kẻ thế gian kéo muôn,
Nên cùng không một bận này thôi;
Chẳng khác chi sắp cuối mùa rồi,
Không xạ gấp ắt trôi tất cả.
Lần thứ chót rán thi công quả,
Trễ qua rồi dễ há kiếm ra;
Chữ Phật Tiên đâu cũng vẫn là
1900. Tìm nhơn thiện để mà tế độ.
Buôn gặp dịp há ngồi chịu lỗ,
Chẳng đua chen cho có đồng lời;
Loạn dân tâm loạn cả thế thời,
Lấy đạo lý giúp đời bình tịnh.
Thấy khổ mới nhiều người sực tỉnh,
Có đau răng thì miệng hả ra,
Bình thường ai gọi Phật về nhà,
Hữu sự lăm người ta khẩn đảo.
Thường cảnh ấy khiến người theo đạo,
1910. An thân mà thọ giáo ít ai;
Phật tử nên thừa lấy dịp này,
Kêu gọi kẻ còn say chưa tỉnh.
Nhân tai ách hoặc nhân khi bịnh,
Đề độ cho thiện tín thiếu căn,
Ấy là cơ giáo hóa thường hằng,

- Từ xưa các chơn tăng đã dụng.
 Trong hoàn cảnh thăng trầm sanh chúng,
 Phương tiện đưa vào công từ bi,
 Mỗi một lần có cuộc biến di,
1920. Chính là mỗi một kỳ đại độ.
 Một bát cơm một manh áo bố,
 Có thể làm tỉnh ngộ được người,
 Không đợi nhiều bạc bầy vàng mười,
 Mới bố thí cho người cùng khổ.
 Cái nón lá cái tàu mo nhỏ,
 Cũng che người được đỡ cơn mưa,
 Đâu lựa là có phở lâu to;
 Mới giúp kẻ bị mưa trên lộ.
 Lúc buồn ngủ được manh chiếu nhỏ,
1930. Mừng hơn thường khi có nệm cao;
 Việc đang cần dù nhỏ thế nào,
 Cũng sẽ trở nên cao giá trị.
 Em há chẳng lấy đây nghiêm nghị,
 Không còn buồn tài trí thô sơ;
 Nên đem lời Phật mách huyền cơ,
 Để kêu thúc kẻ ngơ ngẩn chí.
 Tuy lao khổ gặp đường đạo lý,
 Ấy là điều báu quý vô cùng,
 Nếu không lo cho vẹn thí chung,
1940. Xác tan nát mà hồn cũng mất.
 Đem giống gieo khơi trên mặt đất,
 Chẳng tưới tăng phân chất bón vào;
 Sẽ khô lằn cho đến tiêu hao,
 Bông trái chẳng khi nào có được.
 Phải gấn công vun phân tưới nước,
 Nên chăm nom săn sóc thường hoài;
 Đủ nắng mưa và đủ tháng ngày,

- Có bông trái đậu sai ý muốn.
Chớ muốn sớm cũng đừng than muộn,
1950. Sớm lên thì chiều xuống đậu thôi,
Tạo hóa xưa nay đã định rồi,
Người không thể đòi dòi khác được.
Việc thời tiết nếu người đi ngược,
Sự bất thành lại chuốc hại thân,
Hãy bình tâm chớ nóng tánh trần,
Đông khi mãn thì xuân liền tới.
Người có đợi hay là không đợi,
Luật tuần hoàn một lối cứ xây;
Hết đêm rồi thì kể đến ngày,
1960. Không hề đứng dừng ngay lại được.
Mỗi ngày qua người ta mỗi bước,
Cứ bước luôn ai được ngồi an;
Bước ngục môn hoặc bước Thiên đàng,
Người một nẻo cứ toan lo bước.
Càng bước càng thấy gần đến trước,
Khô hoặc vui đón rước người đi;
Về thiên đàng do bước đạo nghi,
Sa địa ngục tại vì bất nghĩa.
Trong hai phía tự dòn một phía,
1970. Muốn hay không vẫn thế không sai;
Ai cũng đều theo định luật này.
Không ai đứng khỏi ngoài ấy được;
Người khá chọn đường lành để bước,
Hãy mau mau nẻo ác lui chơn.
Đạo sĩ bèn ngâm lớn lên rằng:

*Nẻo ác tuy rằng có lợi to,
Cũng nên lui bước chớ nên dò;
Vì là chỉ sướng thân đương tại,*

Muôn kiếp sau đây khổ lắm trò.

1980. *Lắm trò khổ sở gánh mang vào,
Xưa sướng dường bao nay khổ bao!
Kể xảo được nên danh với lợi,
Chỉ là ăn trước trả về sau.*

*Về sau phải trả nợ ăn rồi,
Vốn một mà lời đến cả mươi;
Điều ấy cũng cần suy xét tới,
Lợi danh bằng cách ác nên thôi.*

1988. *Nên thôi nẻo dữ để theo lành,
Lợi chẳng hại người danh chánh danh;
Lợi tại kỳ công danh tại nghĩa,
Danh lợi này đâu tội lỗi sanh.*

*Tội lỗi sanh đem phước đổi trừ,
Hư mà sửa mãi chẳng còn hư;
Đừng rằng đã lỡ cho luôn lỡ,
Lỡ lớn ra rồi lấp khó ư!*

1996. *Khó ư! Khi việc muộn màng rồi,
Việc nhỏ dường bao cũng chẳng xuôi;
Nên sớm tính toán hơn muộn liêu,
Lỗi không thêm lớn việc không trôi.*

2000. *Không trôi nhờ sớm quyết nơi lòng,
Nhờ bợn nơi tâm rửa sạch trong,
Bóng nguyệt lãng-nhãng vì sóng vỗ;
Khi lòng tịnh được huệ liền thông.*

*Liên thông rộng cả cái thân tâm,
Không chỗ vương mang những lỗi lầm;
Lầm lỗi đã gây khi trước đó,
Như là cảnh mộng chẳng lưu âm.*

2008. *Lưu âm đã chẳng, chẳng lưu hình,
Những lợi những danh với những tình;
Của mộng vẫn là hoàn lại mộng,
Khéo bày trò hát giữa thâu canh.*

*Thâu canh cảnh khác cảnh ban ngày,
Một trắng một đen cảnh thấy hai;
Cảnh Phật cảnh phàm như thế ấy,
Chán đi hơn để dạ mê say.*

Đạo sĩ ngâm xong bài thơ đó,
Ta cúi đầu liền tỏ lời rằng :
Cám ơn Ngài chẳng ngại khó khăn,
Vui lòng xuống trần gian chỉ giáo,
2020. Nếu khắp cả nữ nam trong đạo,
Được có Ngài đến bảo như vậy,
Mê đường bao cũng sẽ tỉnh ngay,
Hiệu lực gấp mười đây kêu gọi.
Đạo sĩ liền chận lời và nói :
Đứa bé đôi ba tuổi trên đầu,
Mẹ nó tuy nghèo khó mặc dầu,
Nó vẫn mền đi đâu cũng dính,
Ông phú hộ đến gần bên cạnh,
Bảo nó theo hưởng cảnh giàu sang,
2030. Chớ ở chi với mẹ nghèo nà,
Cơm chẳng đủ áo quần cũng thiếu,
Đứa nhỏ lắc đầu rằng không chịu,

- Nhìn người giàu với điệu ngây thơ;
 Vừa không ưa vừa vẻ nghi ngờ,
 Liền bỏ chạy về nhà mẹ nó.
 Em lấy đây mà suy sẽ rõ,
 Không cùng duyên ắt khó gần nhau,
 Nếu trái duyên mà chẳng ngại nào,
 Các Phật đã độ lâu rồi chớ,
 2040. Vì thế mới mượn lời đưa tở,
 Để làm cho nên nợ đời bên.
 Bị cách sông cầu chẳng bắc lên,
 Người đang đứng hai bên khó hiệp,
 Chúng hạ căn ở đời Mạt kiếp,
 Khó hiện thân trực tiếp kêu về,
 Nên dùng huyền để cứu người mê.
 Như gỗ chẳng kê nê khó trực.
 Chúng sanh có được lời kêu thúc,
 Mới tỉnh ra đâu trước đâu thanh,
 2050. Rồi từ đây mới khởi lòng thành,
 Nguyên Phật độ vãng sanh Cực Lạc.
 Theo việc thiện bỏ điều hung ác,
 Gìn giới răn chay lạc kệ kinh,
 Thế đã cùng Phật rắm duyên lành,
 Sự hóa độ sẽ không còn ngại.
 Miễn cho hột giống kia được rãi,
 Có nắng mưa qua lại tự nhiên,
 Mượn lấy duyên độ kẻ không duyên,
 Cứu gấp chúng sanh miền hạ giới,
 2060. Cách độ này rất là hợp lối,
 Chư Phật Tiên đã khởi khắp nơi,
 Muốn bảo cho đứa nhỏ nghe lời,
 Nhờ mẹ nó hoặc người thân thích,
 Cứu người dưới hồ sâu mù mịt.

- Không dùng thang đâu kịp cứu ra,
Nếu chẳng dùng đến vật thứ ba,
Khó hàn gắn khó hòa được vật.
Nên cụ lão cũng là Đức Phật,
Mới dạy em cơ mật từ lâu,
2070. Cũng còn nhiều kẻ có duyên sâu,
Được Phật chỉ nhiệm màu cạn kỹ.
Khấp châu quận cùng là lân lý,
Phật luôn tìm đơn vị nhân duyên,
Để độ người sớm biết tu hiền,
Và cũng chống ngăn luồng ma giáo.
Càng nhiều lũ quỷ ma lung trạo;
Kẻ lành duyên cần tạo thêm nhiều,
Nặng bao nhiêu thuyền lớn bấy nhiêu,
Quyết độ chúng phải theo thời thế,
2080. Ở đức Phật nặng vô số kẻ,
Em há không tìm kế đáp đền,
Duyên cùng đời trước đã tạo nên,
Có lắm kẻ nghe tên liền mến.
Tiếng khuyên dứt một khi nghe đến,
Sẽ nhiều người hướng thiện qui chơn,
Nhờ oai linh của đấng Phật Thần,
Khiến được lắm kẻ lần tỉnh ngộ,
Vệt gai góc ở trên giác lộ.
Phân của chơn tử đệ rán lo,
2090. Phận con dân và phận làm trò,
Khéo xử vụn chớ cho dang dở,
Nếu muốn được sum vầy thầy tớ,
Lo cứu dân lo mở lời lành,
Đem cái thân đã muốn quyên sanh;
Để vào chôn sỏi sành đất chúng,
Nếu để lạnh trứng kia sẽ úng;

- Trúng úng rồi hết móng nở con.
 Duyên đang nồng rón giữ cho tròn,
 Chúng nhẹ dạ hết mòn tâm trí,
2100. Xưa có ông tên là *Thắng Kỷ*.
 Giàu hơn trong lân lý xa gần,
 Tánh hiền từ ăn ở có nhơn,
 Rất kính mến các tăng nhà Phật,
 Mỗi khi gặp các tăng hành khát,
 Ông mời về cơm nước cúng dường;
 Rồi cầu xin giảng nghĩa Phật đường,
 Đã phát nguyện dựa nương Tam-bảo.
 Thời buổi ấy ruộng đồng khô tảo,
 Dân khắp làng cơm gạo thiếu ăn;
2110. Cảnh đói nghèo thê thảm không ngần,
 Ông khui hết kho tàng lúa thóc.
 Và gom cả bạc vàng châu ngọc,
 Kêu mọi người đói khát đến cho;
 Đến các loài rùa trạnh chim cò,
 Cửa kẻ đói bấy nò (5) bắt được,
 Ông mua hết thả ra làm phước.
 Khi ấy lòng ông phát nguyện vầy:
 Những người này những thú cầm này,
 Khi lãnh lấy của đây giúp đỡ,
2120. Do duyên này đến sau muôn thuở,
 Sẽ cùng ta nên nợ Bò-đề.
 Đến chùng nào độ chúng hết mê,
 Ta mới mãn lời thề này được.
 Tên *Thắng-Kỷ* kiếp em thuở trước,
 Lời nguyện kia nay được ứng thành,
 Những người nghèo những vật phóng sanh,
 Phần lớn đã chuyển lên cõi thế,
 Họ đang chờ đợi em cứu tế,

- Đúng như lời đã thệ xưa kia,
2130. Em mau tìm độ họ khỏi mê,
Đang trong cảnh thuyền bè gió tạt;
Họ chưa rõ thông đường giải thoát,
Em mau tay dìu dắt họ đi,
Nếu chân chờ huốt mất thời kỳ.
Đâu thỏa chí từ bi ôm ấp,
Đạo sĩ đem chuyện xưa kết lập,
Khiến cho ta bỗng trực nhớ ra;
Lầu tiên được gặp cụ già,
Cụ lại bảo là nhà Thăng-Kỷ.
2140. Cụ liền cất lên ngâm bài lý :

*Giống nằm tận dưới đất sâu,
Mưa xoi nắng đục nay đầu trời lên,
Một lời xưa đã nguyện nên,
Nay nhiều kẻ đứng đợi trên trần đời.
Màn đời sắp hạ chiều moi,
Há không lo gọi những người còn mê.*

- Cụ chỉ nói sơ qua như thế,
Rồi biến đi không kể chi thêm.
Nay bất ngờ trong khoảng thâm đêm,
2150. Được Đạo Sĩ căn nguyên kể nốt.
Tự thấy lòng ta như châm đốt,
Bất lo âu hơn phút vừa qua,
Đáng lo âu gấp bội nữa là,
Gánh nặng, gặp đường xa, thân yếu;
Biết sao mọi người thông đạo diệu,
Sớm giúp ta kết liễu lời nguyện,
Khi lòng người còn lăm đảo điên,
Ta vẫn thấy không yên trong trí.

- Như đã hiểu rõ lời ta nghĩ,
 2160. Đạo sĩ đưa tay chỉ thẳng xa;
 Rồi tự nhiên ở trước mặt ta.
 Vách phòng bỗng nhiên ã tan mát,
 Hiện ra một con sông trong vắt,
 Ngài chỉ vào dòng nước bảo rằng:
 Dòng nước này có phải yên chăng?
 Thuyền nặng mấy vẫn hằng chở nổi.
 Đường xa mấy vẫn là chảy tới,
 Ngày như đêm cứ nổi chảy luôn;
 Dù có nhiều vật cản ngăn luồng,
 2170. Vẫn chiều ã mà tuôn không nghĩ.
 Đạo sĩ ngắm dòng sông chăm chỉ,
 Rồi tự nhiên trong ấy ứng thình:

- Từ xưa lâu trước ã lâu sau
 Tánh yếu mềm hơn các thứ nào,
 Xa mấy vẫn ã, ã tốt chỗ,
 Nặng bao cứ chở, chở không nao.
 Giúp cho nhơn vật khi khao khát,
 Nhuận thấm cỏ cây lúc héo xào,
 Tùy ý muôn loài cần cứ lấy;
 2180. Ít nhiều chẳng tiếc với ai ãu.*

Em nghe chẳng những câu thơ ấy,
 Há lại không nhận lấy làm gương,
 Giúp muôn loài khắp chôn cùng phương;
 Nặng chẳng mới xa đường không chán.
 Hình tròn méo ãi vuông bất hạn,
 Vẫn uốn chiều theo ãng như thường;
 Người hung sùng hoặc kẻ hiền lương,
 Vẫn giúp khỏi những cơn khao khát.

- Từ xưa mát đến nay vẫn mát,
2190. Mặc dù ai cạy bát thế nào;
Từ nguồn sâu chảy đến lung bầu,
Làm tươi cả cảnh lau cọng cỏ.
Trên đường đi giúp cho muôn họ,
Bị cản ngăn thường có biết bao;
Thông đi nhanh, bí thám lần vào,
Làm theo ý chỗ nào không ngại.
Vẫn đi tận vào trong các loại,
Mời đến liền không chối từ ai;
Ai muốn xài thì cứ lấy xài,
2200. Chẳng hề tiếc với ai một nhỏ,
Nổi sóng lên vì là phát gió,
Tánh vẫn bình nào có giận ai;
Trái lại thường ngăn chặn họa tai,
Và làm mát những ai nóng nực.
Xưa nay tánh dung hòa một mực,
Thời đại nào nhân vật cũng cần;
Sớm gần dân chiều vẫn gần dân,
Thành thị đến thôn lân đều dụng.
Ai lại chẳng vui đem vào bụng,
2210. Vắng một ngày ai cũng ngóng trông;
Kẻ chạy Tây, người lại chạy Đông,
Xa mấy cũng ra công tìm kiếm.
Quên lao khổ quên nơi nguy hiểm,
Lòng khát khao tới điểm cực cùng;
Giờ chẳng dùng lát nữa phải dùng,
Ai dám nói rằng không cần tới.
Trên quả đất bất kỳ các giới,
Đều nhận cho ích lợi phi thường;
Một cọng rau nhỏ mọc bên đường,
2220. Cũng nhờ có thấm nhuần mới sống;

Tình khẩn khít các loài rất rộng.
 Chớ không riêng vì giống cá tôm,
 Cứ đi luôn bất luận đêm hôm;
 Lo tươi tỉnh khắp cùng quả đất.
 Người tu nhân hay là tu Phật,
 Há không theo tánh nước mà tu,
 Được liệt hàng chánh đạo chơn sư,
 Hay được gọi trượng phu quân tử.
 Tánh tình như nước kia một thứ,
 2230. Cần dường bao! Đại sự dường bao!
 Cứ theo đây hôm sớm giờ trau,
 Quả đất dẫu bao cao cũng tới.
 Nếu có thật như lời ta nói,
 Xin tàng cây kia đổi lại dùm,
 Từ trên cây nhánh lá um tùm,
 Bỗng ứng một bài ngâm thanh thót:

*Hơn một ngàn năm đứng tại đây,
 Chính ngay bên cạnh gốc cây này,
 Đã nhiều tặng sĩ siêu Tam giới,
 2240. Có lắm thiền sư đảo cõi Tây.
 Do quán tâm trong như bích thủy,
 Nhờ trau tánh khí tợ nguồn khai,
 Thí luôn không nghĩ, trong nên dạng,
 Được vậy chẳng thành ta héo ngay.*

Cơ huyền bí dễ ai thấy mối,
 Chỗ không không lại nói ra lời,
 Thấy cảnh màu nghe tiếng diệu vời,
 Ta vừa kính vừa vui không xiết.
 Tàng cây xanh bên dòng nước biếc,
 2250. Trên trời thanh che khắp cảnh trần;

- Đứng bên mình một vị chơn nhân,
Tướng tốt đẹp kẻ trần khó sánh;
Cặp mắt sáng như sao lóng lánh,
Râu dài phơ trên mảnh áo dà,
Thân đoan trang nét mặt hiền hòa
Trông liền biết ngay là Thánh hóa,
Lời thao thao như nguồn xối xả,
Khéo dạy khuyên khéo tả nhiều câu;
Từ trên sông phẳng lặng một màu,
2260. Tự nhiên phát nhiều câu thi Thánh,
Nào ủy khúc tùy hình chi tánh;
Nào vị tha cứu cánh chi tâm.
Lời thanh bai ý vị thâm trầm,
Vang trên mặt nước đang êm lặng,
Mầu vô tận, nhiệm không kể đặng,
Nhìn cảnh trần mắt dạng hồi nào,
Những ưu sầu lo ngại đón đau,
Không còn thấy lẫn vào trong trí.
Đồng thờ ngắm cảnh do thần bí,
2270. Trong lòng ta đã nghĩ thâm rằng;
Chẳng vì riêng ta có thiện căn,
Đạo sĩ dụng phép thần cho thấy.
Mà là chính Ngài vì nhơn loại,
Mới làm cho ta thấy cảnh này;
Để truyền cho nam nữ được hay,
Có sớm tỉnh lòng say vật dục.
Nên Ngài mới chỉ rành trong đục,
Lòng thương không kém đức mẹ cha,
Ước mong rằng khắp hết trẻ già,
2280. Lời này được nghe ra liền giác.
Sợ mất đạo hơn là sợ thác,
Năng rèn lòng chay lạt kệ kinh,

- Tự chùi lau trong sạch tánh tình;
 Ôm chặt một lòng tin đức Phật.
 Mặc gai góc mặc lời đố tạt,
 Niệm từ bi để lánh cho qua;
 Dịp huốt rồi khó kiếm sao ra,
 Rán chịu khổ để mà thoát khổ.
 Từ trong cây trái bông được trở,
 2290. Cũng từ cây sâu bọ sanh ra;
 Thành cũng ta mà bại cũng ta,
 Tâm Phật được tâm ma cũng được.
 Phải gạn xét như người lọc nước,
 Đục và trong cố lướt cho ra;
 Ma hung gian Phật vốn hiền hòa,
 Chơn là Phật, nguy là ma quỷ.
 Thê theo đó mà suy xét kỹ,
 Tội sẽ không mang lấy vào mình;
 Tội nếu không, phước đức ắt sinh,
 2300. Phước đức vốn phép linh giải nạn.
 Ước gì khắp Bắc Nam các hạng,
 Đều được trông thấy đặng cảnh này;
 Có tan lòng ngờ vực xưa nay,
 Lo tu để kịp ngày thiên định.
 Đạo sĩ liền khoát tay cái mạnh,
 Trở lại y gian cảnh phòng ta;
 Ngài rằng: em vừa đã nghe qua,
 Lời ấy chẳng phải là lời nguy.
 Thuở xưa có một ông Đạo sĩ,
 2310. Họ là Lưu tên thị là Năng;
 Từ nhỏ đà vào cửa nhà tăng,
 Đã giữ mấy mươi năm chay giới.
 Nhưng bốn tâm chưa tìm ra mối,
 Trong ý luôn thấy rối không ngừng,

- Một hôm kia trong dạ bản thân,
Ông liền mới đi lần đến đây,
Dưới cội cây em trông khi nãy,
Ông liền dừng chân lại một hồi,
Đề ngắm xem dòng nước đang trôi;
2320. Rồi ông bước đến nơi mé nước,
Ông vừa mới cúi mình đến trước,
Định lấy tay khoát nước rửa mày,
Liền từ trong đáy nước sâu dày,
Cả mặt mũi chơn tay hiện rõ,
Ông thấy rồi tâm liền sáng tỏ,
Rằng: tâm và nước có khác chi.
Nhờ tánh trong bất luận vật gì,
Cũng hiện rõ như y thật cảnh,
Nghĩ rồi ông quây chơn đi mạnh,
2330. Trở lại ngồi bên cạnh gốc cây,
Quán tánh trong như nước bảy ngày,
Ý rối loạn xưa nay đều tịnh.
Thoắt một cái đã vào đại định,
Được thấy ra bản tánh Như Lai.
Chính mé sông em mới thấy đây,
Chỗ chứng quả của ngài Đạo sĩ.
Mê với ngộ cách nhau một tí,
Mấy mươi năm chỉ trị một giây;
Đạo sĩ liền cất giọng khoan thai:
2340. *Động đó liền tịnh đó,
Chỉ do một cái ngộ,
Ý loạn mấy mươi năm;
Tiêu tan như mây gió.
Thường rửa mặt mỗi ngày,
Cũng một thứ nước đó,*

- Sao chẳng mở được tâm,
 Bởi vì khác cách ngộ,
 Ngó tánh nước năng soi,
 Hiểu được tâm rất khó;
 2350. Nếu chỉ ngộ bằng thường,
 Mà được sự sáng tỏ,
 Thì độ trong một ngày,
 Thành Phật hết đâu khó.
 Chẳng riêng ngộ nước không,
 Cho đến ngộ này nọ;
 Nếu dung hội được tâm,
 Bỏ lại cũng sẽ rõ.
 Phàm Thánh thân giống nhau,
 Chỉ khác nơi cách ngộ;
 2360. Mong tất cả chúng sanh,
 Cách ngộ này được có,
 Hầu sớm mở tâm mê,
 Để đi về Tịnh độ.
 Xương thịt là hoa sen,
 Có hào quang chiếu tỏ,
 Dung mạo đẹp khác phàm,
 Trên Liên đài sáng rõ.
 Không bệnh cũng không già,
 Sự chết chóc đâu có;
 2370. Chính người ở cõi này,
 Mới thật là trường thọ.
 Muốn gì liền có ngay,
 Khỏi phải ra công khó;
 Có chim ngâm kệ mẫu,
 Có nhạc thổi trong gió.
 Khó niệm Phật Di Đà,
 Trong khi gặp lửa đỏ;

- Lời này hãy nên tin,
Chớ nên lòng ngờ bỏ.
2380. Tu sớm được một ngày,
Thân sớm ngày giải khổ;
Cái chết thúc bên lưng,
Lòng niệm Phật cần có.*

- Lời này em hãy mau kể rõ,
Cho nam nữ lớn nhỏ được tường;
Rán niệm câu Cực Lạc Tây Phương,
Cầu Phật độ khỏi đường sanh tử.
Hãy chịu khó làm lành lánh dữ,
Chớ cho lòng lưỡng lự chần chờ;
2390. Phải gắng tu cho kịp ngày giờ,
Kịp Long Hội, kịp cơ biến hóa.
Chúng phàn lớn đang chung khổ quả
Nghịch từ lâu nay đã thành hình;
Nêu tạo thêm nhiều việc bất lành,
Càng thêm lắm xuất sanh tai khổ.
Lòng thương chúng quyết tâm cứu độ,
Em chớ quên khuyên dỗ người đời;
Ta cúi đầu xin nguyện vâng lời,
Đem kể hết những nơi nghe thấy.
2400. Hoặc nói ra hoặc nêu trên giấy,
Làm cho đời sớm dậy cơn mê,
Mặc xác phàm có lắm ủ ê,
Miễn bá tánh sớm về đường chánh.
Đây thường thấy rất nhiều khổ cảnh,
Giữa loài người tranh cạnh miếng ăn;
Khiến cho lòng đau đớn ngày hằng,
Nên rất muốn nhơn sanh hướng thiện.
Được một người thật tâm tu luyện,

- Nó đã bày ra trước con người,
Sẽ đỡ ra một chuyện rồi ren;
2410. Càng nhiều người đạo hạnh tập rèn,
Càng bớt được nhiều con sâu bọ.
Bởi ích kỷ chiến tranh mới có,
Không từ tâm mới nỡ hại người;
Xem xét kỹ ai người không thấy.
Càng thấy cảnh máu người tay dấy,
Lòng càng mong nhọn loại hòa bình;
Nên muốn cho ai cũng hiền minh,
Có lòng biết yêu mình lẫn kẻ.
2420. Trên sự sống lòng vui san sẻ,
Giúp nhau không lấy lẽ hiếp nhau;
Bất luận là việc lợi ích nào,
Đều thành thật đổi trao dạy chỉ.
Sống bác ái sống đời đạo lý,
Sống ngoài vòng ích kỷ đê hèn,
Ai cũng đều nhòm thói ố hoen;
Biết khắc kỷ biết nên phản tỉnh,
Đạo sĩ rằng : lời em rất chính,
Anh cũng là đồng tính thế ni,
2430. Và chính như các đấng từ bi,
Cũng đều ước mong y lẽ đó.
Quang cảnh này kíp chầy sẽ có,
Nhưng phải qua khãn khó nhiều phen;
Kẻ yêu đời cần phải đua chen,
Mới có thể đổi nên hoàn cảnh.
Em là một trong từ bi tánh,
Cần ra tay cho mạnh thêm lên,
Sự lao tâm khổ xác nên quên,
Cứ nhắm thẳng vào nền hoàng hóa.
2440. Cứu đời khỏi sông mê mới hả,

- Y lời nguyên từ cả xưa nay;
Không nên cho thế ý mòn phai,
Chẳng dùng bước lướt nơi gai bóm.
Phải có đủ tinh thần can đởm,
Mới diu đời khỏi chốn lao lung,
Phật còn không đành hưởng thung dung,
Trong lúc chúng sanh còn mê muội;
Huống mình dẫu chơn Ngài quyết nói,
Há ngồi an phòng nội được sao.
2450. Cũng phải nên lo liệu cách nào,
Để cứu khách trần lao thoát khổ.
Chúng đang bị màn đời cám dỗ,
Lòng say mê đến độ cực cùng;
Tánh tình lần biến đổi ác hung,
Chẳng còn biết hiếu trung đạo lý.
Chỉ biết sống cho thân phì mị,
Sống theo lòng ích kỷ tổn nhơn;
Cứ mãi lo phụng sự riêng thân,
Sống theo lối dục trần đề tiện.
2460. Lo thỏa mãn tâm lòng say nghiện,
Chẳng màng nghe những tiếng thị phi;
Mặc cho thân có lắm vết tì,
Miễn là được hưởng thì sung sướng.
Điều cao khiết chúng không hề tưởng,
Chỉ lo làm lo hưởng hiện thời;
Chẳng nghĩ câu báo ứng nay mơi,
Cho nên dễ phạm nơi tội lỗi.
Thấy sanh chúng khinh thường việc tội,
Phật nóng lòng như xối nước sôi;
2470. Lịnh cho chư Bồ tát xuống đời,
Lo kêu gáp cho người tỉnh ngộ.
Giả đủ hình ảnh mình khắp chỗ,

- Tùy mọi phương dạy dỗ chúng sanh;
 Miễn cho người bỏ dữ theo lành,
 Thân đâu quản bần sinh lao khổ.
 Nếu có kẻ đường tu ái mộ,
 Dù mấy dơ dù chỗ mấy xa;
 Cũng đến nơi và cũng tùy hòa,
 Chịu đủ cách để mà hóa độ.
2480. Quyết dắt người vào nơi Phật lộ,
 Thân ra sao cũng chớ hề màng;
 Đồng tâm hồn cứu độ nhân gian,
 Em khéo bẻ cho an tay lái.
 Miễn bá tánh được lòng tu cải,
 Mặc cho thân dơ dáy đừng nao;
 Thân tuy dơ mà chí thanh cao,
 Sự dơ ấy lòng nào e ngại.
 Vào bần mới cảnh sen được hái,
 Lời cụ già đã dạy cho em;
2490. Chớ núng nao phạm xác luốc lem,
 Dem thân ấy lẫn chen khắp đất.
 Dắt hết người có căn Tiên Phật,
 Mặc cho đời thử thách dường bao;
 Khổ càng nhiều đạo quả càng cao,
 Muốn bắt cọp phải vào hổ huyết.
 Ngài liền ngâm bài thơ thống thiết:

*Xưa cũng như nay vẫn một đàn,
 Đầy lòng ưu mẫn khắp nhơn gian;
 Quên ăn lúc thấy người làm tội,*
 2500. *Bỏ ngủ khi nghe kẻ mắc nạn.
 Mẹ mến yêu con âu có một,
 Phật thương xót chúng gấp muôn ngàn;
 Theo chiều đâu cũng ra tay độ,*

Mất mạng hao tài chẳng tiếc than.

- Dấu hiền cha, chơn con khá giảm,
Em đừng quên soi tấm Phật gương;
Phải cho thân trải tuyết dầm sương,
Để thực hiện tình thương nhơn loại.
Thấy ai có làm điều chi sai,
2510. Trách buồn nhưng khuyên dạy cạn lời;
Chớ nên noi theo lối người đời,
Buồn ai chẳng muốn cho gặp mặt.
Bởi mê dốt lối lầm vương mắc,
Nên ra tay diu dắt cho người;
Há làm ngơ để bụng ngạo cười,
Chẳng chỉ vẽ những nơi thiếu sót,
Ở đời sự lỗi ai đâu lọt,
Cần dạy nhau phải tốt hơn không,
Người lỗi mình ngồi để mắt trông;
2520. Khi mình lỗi khó mong người chỉ.
Kẻ chỉ dạy phải cho thành ý,
Người lỗi lầm nên thị nhận ngay,
Thì tự nhiên không việc gở gây,
Kia cũng tốt mà đây cũng tốt;
Biết đổi trao với tình thiết cốt,
Dù cho người mấy dốt cũng thông,
Tội có đâu lang lợp cả đồng,
Ai lo nấy chớ không ai tiếp.
Chữ tương tồn với câu tương hiệp,
2530. Mong người đời được thuộc nằm lòng;
Để giúp nhau bớt lúc cay nồng,
Kẻ dư quá người không hề đủ.
Đành căn kiếp người bần hay phú,
Do nghiệp xưa hoặc sức làm nay;

- Có làm nhiều tất có nhiều nhai,
 Xưa nhơn đức ngày nay phú quý.
 Kẻ nghèo bởi nghiệp xưa ích kỷ,
 Hoặc nghiệp nay chẳng chí công làm;
 Vì vậy nên đâu đó chẳng kham,
2540. Lẽ sống của nhơn gian như thế.
 Tuy nhiên nếu người đồng tương tế,
 Đời sống liền cải chế được ngay;
 Nghiệp oan không cơ hội kéo dài,
 Giống khổ bị khô mà khó mọc.
 Vui hoặc khổ do người làm gốc,
 Người năng sanh xuất vật nọ kia,
 Nếu người đồng hiệp lại một bè,
 Lập bằng biển và tề bằng núi.
 Điều này há lại không nghe tới,
2550. Để hợp nhau mở lối bình minh;
 Bỏ đi lòng chỉ biết riêng mình,
 Lo nghĩ đến cái tình nhơn loại.
 Cái tình ấy phải cho tồn tại,
 Dù ở bao thời đại biến thiên;
 Tình ấy còn thiên hạ bình yên.
 Tình ấy mất đảo điên bá tánh,
 Tình ấy nhiều là nhiều sức mạnh;
 Tình ấy tan sẽ tán oai quyền,
 Tình ấy sâu thành Phật thành Tiên.
2560. Tình ấy cạn nên ma nên quỷ,
 Tình ấy có, có người từng thị;
 Tình ấy không, không trị được ai.
 Tình ấy đầy tâm trí mất tai,
 Ngôi Phật sẽ có ngày kế tự.
 Vậy em khéo gọi hàng nam nữ,
 Tình ấy nên giữ chặt vào lòng;

- Ai cũng thương ai cũng xử công,
Chớ chia rẽ giống dòng Nam Bắc.
Tánh nhờn ngã dễ làm gây giặc,
2570. Không tánh này tất hết giết nhau;
Khắp Bắc Nam bắt luận người nào,
Nên cố gắng trừ mau tánh ấy.
Người được biết tu hành trai gái,
Tánh ngã nhờn càng phải sớm rời;
Chỉ biết lòng yêu khắp người đời,
Không ý biệt phân người quen lạ.
Sống ngoài cái tánh tình nhờn ngã,
Không trọng giàu chẳng dạ khinh nghèo;
Luôn đem mâm bát ái rải gieo,
2580. Cho đâu đó bớt điều thù hận.
Giặc chẳng phải tự nhiên khai hân,
Mà do người vì giận hoặc tham;
Giận với tham hỏi tại đâu làm?
Trả lời: vốn tánh phàm nhờn ngã.
Trừ nó được mới là thông thả,
Còn vương mang còn họa liên miên;
Ví dù cho là bậc Thần Tiên,
Còn đeo nó còn hườn phạm tục.
Em khá nhớ ra tay kêu thúc,
2590. Các sắc trần chớ bận lòng mê,
Mê chẳng được chịu bễ lao khổ
Kéo bá gia quên phút ra về;
Cảnh nguy thể nay gần miệng hồ,
Chẳng thương nhau đừng có trách than;
Sống riêng thân là sống khôn nản,
Biết ngược lại sẽ an lạc phận.
Kêu đời chẳng chịu nghe phát giận,
Như thấy người đánh lẫn con cò;

- Giận nhưng mà không nỡ làm ngo,
 2600. Cô kêu mãi để cho cải hối.
 Lòng yêu chúng trần trề tim phổi,
 Dù sao sao cũng nói dạy luôn;
 Xông lớt qua gió thảm mưa buồn,
 Dem mảnh áo nâu sồng che khắp.
 Ai chười mắng cũng đành tai lấp,
 Niệm A-Di-Đà Phật đi qua;
 Nay không duyên người chẳng nghe ta,
 Nên ngâm giống để mà sau rải.
 Sớm ghét kẻ chiều thương trở lại,
 2610. Ở thế gian chuyện ấy có thường;
 Em ơi đời phức tạp không lường,
 Nội hai chữ ghét thương đủ khổ.
 Ghét dễ khiến nhúng trề môi mỗ,
 Thương cũng gây vàng vỏ mặt mày;
 Ghét với thương gia vị các loài,
 Kể sao hết điều cay với đắng.
 Gọi cõi tạm bao giờ lâu đặng,
 Mà khách trần gian chẳng núng nao;
 Trên non Tiên ngó xuống chùng nào,
 2620. Lòng càng bắt xót đau chùng này.
 Biết bao cuộc đất bằng sóng dậy,
 Mà cũng chưa thấy mây ai tu;
 Chờ đến cơn trâu rống chó tru,
 Cảnh thảm đến mới cầu khó cứu.
 Gặp Phật giáo là điều hy hữu,
 Người không nghe vì ngủ quá mê;
 Do lòng thương mà phải đổ về,
 Chớ nào phải vì bề danh lợi.
 Thương quá đổi réo kêu ơi hỡi!
 2630. Rất kính thay! Các giới từ tâm,

- Đôi phen quên cả việc ăn nằm;
Vì lẽ quá bận chân phổ độ.
Anh còn nhớ ở vào đời nợ,
Có một ông tên Thố họ Chiêu;
Từ sau khi vọng niệm trừ tiêu,
Rời am tự châu lưu khắp chốn.
Đến đâu cũng khuyên soi tâm bản,
Bởi tâm là chủ động các đường;
Khi thấy tâm như thấy trong gương,
2640. Tất sẽ thấy Phật tường tận mặt.
Vào thuở ấy rất nhiều người đắc,
Nhờ được y theo pháp ấy hành;
Một ngày kia ông tự biết mình,
Vào giờ ngộ mạng sanh sắp cuối.
Bữa cơm trưa cũng vừa dọn tới,
Kế có người hấp hối gần bên,
Ông thấy người ấy có căn duyên;
Sắp chết chẳng biết tên Đức Phật,
Ông bỏ ăn và liền lật đật,
2650. Đi đến bên người sắp ra ma;
Ông bảo nên niệm Phật Di Đà,
Phật sẽ đến dắt qua Cự lạc.
Người ấy y lời ông khuyên nhắc,
Bèn nhiếp tâm niệm Phật ba câu;
Liên hóa thân của Phật đến thân,
Hồn ấy được vào châu Phật quốc.
Ông liền trở về nơi am thất,
Ngôi ngay mình rồi mất tự nhiên;
Vì cứu người đã có Phật duyên,
2660. Không màng đến bữa cơm rớt mạng.
Tình yêu chúng sanh không giới hạn,
Độ đời cho đến đoạn cuối cùng;

- Lòng từ bi trọn thi trọn chung.
 Ai nghe đến lòng không thương kính,
 Các Bồ Tát vốn đồng một tánh;
 Tự giác rồi lo đến giác tha,
 Lúc nào thời cũng vẫn bốn ba.
 Lo cho thế hơn là lo phận,
 Mạnh tình ấy chẳng bao giờ bản;
2670. Cỗ với kim cũng vẫn một màu,
 Yêu đời bằng lối mở cùm lao.
 Chẳng yêu cách chôn vào hang hổ,
 Yêu đời với tinh thần giác ngộ;
 Độ khỏi mê chẳng bỏ cho mê,
 Tay mặt đưa tay trái lấy về,
 Chuyện lừa ấy chẳng hề nào có.
 Đời lợi dụng nhau từ việc nhỏ,
 Đạo vẫn đi ngược nó luôn khi;
 Lánh tâm phàm hiểu tánh từ bi,
2680. Tất sẽ chẳng hề khi nào đúng.
 Đừng nhắm một ít người lợi dụng,
 Mà vội cho ai cũng dối tu;
 Nguyên một loài như sấu với cù,
 Phải hiểu khác chớ cho rằng một.
 Cũng một đạo cũng người đồng lối,
 Nhưng tấm lòng xấu tốt khác nhau;
 Tuy bề ngoài cùng một sắc màu,
 Vàng chẳng giống như thau ten ó.
 Khá quan sát cho tường tận chỗ,
2690. Chớ vội quơ đũa cả nắm sai;
 Có trầm hương ẩn giữa rừng cây,
 Hãy tìm lấy về ngay kéo uông.
 Gặp hiền đức phải nên kính chuông,
 Đừng đụng đầu khinh bướng chê càn;

- Em khá khuyên khắp hết thế gian,
Phải lọc lựa chân hằng lời nói.
Kẻo làm đến con người thượng cõi,
Sẽ chết không kịp trời một lời;
Có các Thần trà trộn khắp nơi,
2700. Giả đủ cách thử người dương thế.
Không lấy mắt xét xem đạo để,
Sẽ làm cho người dễ lạc lầm;
Thật tu hành hay giả đạo tâm,
Khi đó sẽ lộ mồm ra hết.
Cũng xác người giống nhau như hệt,
Rất khó đem phân biệt Thánh phàm;
Thế cho nên khắp hết nữ nam,
Cần ngôn hạnh kẻo lâm khó gỡ.
Nhiều lúc kẻ hung mồm vừa mở,
2710. Máu liền trào giã giữa chết ngay;
Lỗi phạt răn của các Thần này,
Rất nghiêm khắc lâu nay ít có.
Tánh rất nóng còn hơn lửa đỏ,
Lòng luôn hờn ghét đũa hung hoang;
Có nhiều khi thấy kẻ tà gian,
Liên bề cổ số căn bất kể.
Nhòm kẻ ác tợ thùng dơ uest,
Thấy lũ tà mắt thể gai đâm;
Gặp thì trừ chớ chẳng ngại tâm,
2720. Các Thần Thánh hi hằm như thế.
Chớ vội thấy ngu khờ khi dễ,
Thường khiêm nhường nghĩa lễ tốt hơn;
Gặp thử mà không bị lâm thân,
Tất sẽ được các Thần theo hộ.
Giúp đỡ cho được đi tới chỗ,
Ngày như đêm chẳng hờ phút nào;

Cứu hộ cho những buổi ốm đau.
 Che chở lúc lâm vào tai ách,
 Đạo sĩ liền chỉ tay vào vách;
 2730. Một vị Thần hiện cách tự nhiên,
 Về oai phong tay chống gươm thiêng;
 Liền cất giọng ngâm lên bài kệ:

*Để bảo vệ hiền thế,
 Để tội phước ghi kê;
 Cho nên khắp nhà nhà,
 Có ta ở môn bệ.*

Vị thần chỉ mấy lời như thế,
 Rồi biến đi không kể chi hơn.
 Đạo sĩ rằng: ấy Kiểm Vệ Thần,
 2740. Nhà nào cũng ân thân xem xét;
 Việc tội phước ghi rành từ nét,
 Tâu Thiên Đình xử xét chí công.
 Mắt phàm như thấy cửa vắng không,
 Nhưng mà có Minh Thần ẩn ánh;
 Nên nhớ, giấu việc làm bất chánh,
 Kẻ thế gian chớ tánh dễ người;
 Việc này em khá nhắc cho đời,
 Đừng tưởng chỗ vắng người làm quấy.
 Người chẳng thấy nhưng thần luôn thấy,
 2750. Tội phước đều chớp lấy rành rành;
 Phước thì ban còn tội thì hành,
 Báo ứng rất phân minh từ chút.
 Nhân thiện ác định cho họa phúc,
 Từ cổ kim chưa lúc nào sai;
 Khắp thế gian dù gái dù trai,
 Rán sửa tánh thẳng ngay chơn chất.

- Đầu đội trời còn chơn đạp đất,
Đất Trời luôn soi xét mỗi ngày;
Tuy lặng thình mà rất có oai,
2760. Há chẳng sợ hơn người dương thế.
Oai Trời Đất nêu người kiên nê,
Tất không gây tội lệ vào mình;
Tưởng chỗ nào cũng có Thần minh,
Sẽ không dám tạo tành điều ác.
Xưa có người tên là Bàn Đạt,
Thường xuyên nghề đạo tặc nuôi thân;
Có một hôm vào một nhà dân,
Đang rón rén vác khuân đồ đạc.
Nghe có tiếng động trên sàn gác,
2770. Bàn Đạt liền ngược mặt ngó lên;
Thấy nơi tran có tượng Phổ-Hiền,
Ẩn sau một ngọn đèn leo lét;
Lòng bỗng thấy vô cùng sợ sệt,
Rằng Phổ Hiền thấy hết việc mình;
Liên bỏ nguyên đồ đạc đang rinh,
Lui khỏi cửa đi êm một nước.
Vừa đi vừa nghĩ suy từ trước,
Cho đến nay những việc đã làm;
Chỉ giấu che đợc mắt người phàm,
2780. Chớ Thần Thánh đã xem thấy rõ.
Tự biết lỗi bắt đầu từ đó,
Nghề trộm liền dứt bỏ lo tu;
Sớm khuya bèn một chí công phu,
Đợc Phật hóa thân thu về Phật.
Nhân tượng giả độ nên người thật,
Là chuyện người Bàn Đạt thuở xưa;
Trong nhất thời nghề trộm đợc chừa,
Nhờ tưởng có thần cơ quan sát.

- Mọi vật có thể làm người giác,
 2790. Nếu để lòng suy xét cho rành;
 Bàn Đạ tuy là kẻ gian manh,
 Biết hối cải còn thành được đạo.
 Lấy tâm dám làm điều tàn bạo,
 Đòi ra tâm dám tạo phước điền;
 Tức nhiên là từ giới phạm duyên,
 Leo đến bậc Phật Tiên chẳng khó.
 Chỉ nhân một cái quày đầu gối,
 Được trở nên tinh ngộ nơi lòng;
 Tội trộm xưa đều giữ sạch không,
 2800. Còn thừa phước đức sang Phật quốc.
 Trai với gái ở thời văn vật,
 Há để thua Bàn Đạ xưa sao!
 Xưa ngu khờ mà được giác mau,
 Nay thông thái tại sao chậm tỉnh;
 Xưa dốt nát nhưng giàu trí tín,
 Nay khôn lanh nhưng kém tinh thân;
 Chỉ hay ho với lối tục trần,
 Không soi thấu được phần siêu việt.
 Biết cái giả chớ không biết thiệt,
 2810. Làm nhiều mà chẳng được hưởng lâu;
 Ốc thông minh đem để vào đâu,
 Chẳng tìm biết cái nào chơn giả;
 Cứ mưu nọ thế kia gây họa,
 Gạt lừa nhau chiếm bã lợi danh;
 Giới về mưu lẩn đất cướp thành,
 Việc xô xát dân tình là giới.
 Mình muốn sống thì người khỏi nói,
 Cũng hiểu lòng họ đối thế nào;
 Vẫn biết yêu mạng sống như nhau,
 2820. Đâu muốn bị người nào giết hại.

- Mình tồn tại cho người tồn tại,
Nỡ dứt tình đồng loại sao đành;
Sống bằng phương xô xát nhọn sanh,
Cách sống ấy hôi tanh như thú.
Sống nhọn đạo sống tình cảm đủ,
Mới sống theo ý vị loài người;
Chỉ đấu tranh bằng trí bằng lời,
Cũng đủ lựa gì nơi nanh vuốt.
Dắt nhau đến chỗ gây chiến cuộc,
2830. Ý vị loài người mất hết rồi;
Thay vì dùng nanh vuốt tranh mỗi,
Dùng đao kiếm cướp xôi với bánh.
Mất hết cả cái gì thiên tánh,
Chỉ là loài mạnh đặng yếu thua;
Hiện nay như đồng rác sắp đũa,
Kẻ bạo ác cũng chưa thấy thức.
Thế là họ phải đành yên giấc,
Theo ngày tàn của đất Hạ nguơn;
Chỉ thương người còn chút thiện duyên,
2840. Họ bị kẹp kèm hơn tự tạo.
Em khéo giúp hạng này biết Đạo,
Họ tỉnh rồi việc đáo đến nơi;
Việc cũng không còn phải xa vời,
Em chớ để người trôi mất uông.
Nước có lên rồi thì có xuống,
Em đừng buồn đám ruộng ngập nhiều;
Thứ nào chằm cạn rẫy thì tiêu,
Mùa tiết phải chiều theo khó cái.
Ấy là cũng một phương lựa đãi,
2850. Quét sạch loài cỏ dại phá mùa;
Em buồn anh lòng cũng bắt chua,
Việc chi cũng do cơ tạo hóa.

- Em thường trách sao hiền mang họa,
 Còn đũa hung thông thả không sao;
 Em nhớ rằng danh mộc chùng nào,
 Càng chịu đục chịu bào chùng ấy.
 Không chịu thế sao nên hình đây,
 Còn những nào cây vạy (6) đứng yên;
 Ấy chỉ là đợi lớn thêm niên,
2860. Dùng làm củi ra than là dứt.
 Huống những kẻ hiền lành hơn đức,
 Cũng như nền của một ngôi nhà;
 Những khó khăn những nỗi xót xa,
 Là kèo cột rui đà cho đó.
 Các vật này thảng như không có,
 Cái nền kia suốt gió suốt mưa;
 Ai đặng cay ai có giày bừa,
 Em rán chịu chớ ngơ chí lực.
 Trước sau vẫn lo câu đạo đức,
2870. Chớ quá buồn đành dứt xác trần;
 Chúng sanh đang khô chôn mê tân,
 Mạng sống tựa như đèn dây thừng.
 Lòng bác ái há ngồi yên đặng,
 Cũng không đành nín lặng Tây Phương;
 Huống lời xưa đã thệ tỏ tường,
 Nay không độ đợi cơn nào độ.
 Biết bao kẻ bơ vơ trên lộ,
 Há không đưa tay trở đường về;
 Thấy lạc lầm mình phải ủ ê,
2880. Tình ấy vốn trong lễ nhà Phật.
 Một khi để cho tình ấy mất,
 Sẽ không trông thấy mặt Như Lai;
 Bao kiếp qua khổ cực chẳng nài,
 Há lại tiếc làm chi kiếp chót.

- Chớ vô ý để người dùng gót,
Thưa bóng người cửa Phật chẳng nên;
Kẻ mền em khéo dắt họ lên,
Chớ để họ rớt chìm trở lại.
Không dễ có được lòng hăng hái,
2890. Để mất rồi khó tái được đâu;
Một khi người đã biết hồi đầu,
Đừng để họ lờn câu đạo lý.
Nếu họ trở nên lờn tâm trí,
Khó gọi cho tỉnh lại như xưa;
Kẻ tu do hoàn cảnh đẩy đưa,
Chừng bỏ đạo cũng do tình thế.
Những hạng ấy không nên nhắm kẻ,
Bởi họ theo thời thế ấy thôi;
Thời sớm yên thì họ tu dôi,
2900. Thời chậm đến họ trôi theo nước.
Họ bèn được thì là rất phước,
Bằng không là tại ít căn duyên;
Cũng chẳng nên đem dạ trách phiền,
Bỏ luôn kẻ sâu duyên với Phật.
Nhờ có sự lễ nghi phong chất,
Loài người cùng thú vật khác nhau;
Muốn thế không đạo lý chặm vào,
Như nhuộm chẳng cầm màu bay hết.
Làm người để mất đi chính nét,
2910. Khác nào hoa mất hết mùi hương;
Xã hội nào không kẻ hiền lương,
Xã hội ấy mất đường thanh trị.
Em khéo giúp người thông đạo lý,
Tất nước nhà trở lại an ninh;
Và chừng khi có cuộc vang thinh,
Khổ họa cũng chẳng sanh ra lớn.

- Dân còn bước chơn hài chơn hớn,
 Phần lớn do thiếu thốn đức tin;
 Ấy là mầm tai họa đáng kinh,
2920. Khéo giúp họ được minh nơi trí
 Dân trong nước không thông chơn nguy,
 Sẽ rồi luôn khó trị cho yên,
 Dân trí khi được mở sáng lên;
 Đâu hư với đâu nên thấy rõ,
 Cố nhiên nẻo tà liền tự bỏ.
 Tự xếp mình vào ngõ chánh chơn,
 Muốn thế là theo lẽ trước hơn;
 Phải phát mạnh tinh thần đạo đức.
 Lấy đạo đức để tri giả thật,
2930. Như địa bàn chỉ Bắc với Nam;
 Độ được ngay tất cả việc làm,
 Giúp đỡ chẳng gian tham là chánh.
 Lợi dụng hoặc gạt lừa bá tánh,
 Ấy phải nên quyết định là tà;
 Cứu mình rồi lo cứu người ta,
 Ấy đúng thuyết Thích Ca đã dạy.
 Độ mình chẳng độ người hoặc hại,
 Quả quyết rằng tông phái của tà;
 Cứ lấy đây mà xét rộng ra,
2940. Sẽ biết được đâu tà đâu chánh.
 Tà là phải mau lo xa lánh,
 Chánh thì nên phát mạnh lòng tin;
 Nào luật nghi qui củ chặt gìn,
 Xấu mấy cũng trở nên người tốt.
 Trừ những kẻ chỉ mang có lột,
 Không chịu đem lòng thật hành y;
 Dù bao lâu cũng chẳng nên gì,
 Cây không uốn hình chi chẳng giống.

- Người vốn lấy tánh quen mà sống,
2950. Cả món chi đều cũng do quen;
Dù tanh hôi dù quá thấp hèn,
Người ta có thể quen được cả.
Ví dụ sợ Trời khi quen dạ,
Không bao giờ dám há miệng kêu;
Đến uống ăn cử động các điều,
Do quen tánh phần nhiều thành tật.
Thói quen rất là quan hệ nhứt,
Cho nên cần lựa tập thói quen;
Đừng cho quen những thói hư hèn,
2960. Nên tập sửa tánh quen hơn đức.
Quen tha thứ quen lời chơn chất,
Quen thương người quen giúp gần xa;
Lòng cho quen thờ mẹ kính cha,
Thấy ai khô cũng là quen cứu.
Quen niệm Phật như người quen rượu,
Quen thế này tội lỗi đâu sanh;
Đời cứ quen những việc bất lành,
Do đó tạo muôn ngàn tội ác.
Đã quen dữ đời lành khó thật,
2970. Nhưng cố lòng tập riết sẽ quen;
Em khá mau đem hết lời khuyên,
Khiến người sớm lòng quen đạo lý.
Chớ thấy khó khăn mà nản chí,
Thú tập lâu còn múa nên nghề;
Thì loài người từ chỗ vụng về,
Tập mãi sẽ nên bề khéo léo.
Nay sự thế đã là mỏng meo,
Khá rèn lòng quen nẻo thiện lương;
Nếu không tin như giặc cùng đường,
2980. Xác hồn chẳng còn phương cứu gỡ.

- Chớ vội nói việc chi không sợ,
 Việc đến nơi hồn vỡ mật tan;
 Quả địa cầu chỉ một tiếng vang,
 Nhon loại đủ xương tan thịt nát.
 Bần với phú cũng ra tro mật,
 Mái tranh cùng nóc gạch ra bùn;
 Kiếp trần gian như ấm nước đun,
 Không thấy hết mà lần khô cạn.
 Kẻ lớn nhỏ nên suy cho hãn,
 2990. Để lo tu càng sớm càng nên;
 Trên sen đài khi được đề tên,
 Châu báu há dám đem so sánh.
 Mỗi khi nghĩ đến Tây Phương cảnh,
 Anh còn nôn muốn đến ở ngay;
 Tại sao người trong cõi trần ai,
 Chẳng lo trở gót hài về đó.
 Chùng ngày hội Long Hoa mở ngõ,
 Đức Thế Tôn hiện rõ cảnh này;
 Để cho người mong ước lâu nay,
 3000. Được thấy rõ ở ngay trước mắt.
 Ngày ấy cũng không còn xa vắng,
 Anh đang chờ góp mặt vào đây;
 Cùng chư Tiên thi thố phép tài,
 Rõ công đức của ai nhiều ít.
 Có nhiều Tiên ẩn nơi u tịch,
 Muôn triệu năm cách biệt hồng trần;
 Ngày ấy đều giá hạc đăng vân,
 Xuống thế để chúc mừng Thánh Đức.
 Kể sao xiết mùi thơm nồng nức,
 3010. Mây đủ màu chói rực mười phương;
 Các Thần Tiên dung mạo khác thường,
 Mây đỡ gót long lân châu chực.

Em cũng rán tạo thêm công đức,
Đề cùng anh hiệp mặt chốn này;
Khi ấy em khéo độ gái trai,
Được đi tới hội này cho phi.
Kẻ trung hiếu với người liêm sĩ,
Cùng hạng người thành ý tu hành;
Và những người làm phước làm lành,
Đều có thể đồng sanh tới đó.
Phần thưởng ấy để dành cho họ,
Nhắc nhở cho họ nhớ kéo quên;
Nói đến đây Đạo sĩ ngâm lên:

3024. *Đến được hội này có mấy ai,
Nóc đền lợp lợp lấy ngũ tường mây;
Bên mình Tiên trưởng ra muôn phép,
Trước ngõ Thần linh hiển đủ oai.
Thú nói tiếng người không đáp đáp,
Sân châu sen ngọc ngát hương bay.
Khéo diu thiện tín về nơi ấy,
Em sẽ gặp anh ở hội này.*
3032. Đạo sĩ dứt xong bài thơ ấy,
Ta rằng : xin nhớ lấy y lời;
Quyết đưa thân này với mọi người,
Đồng đi đến tận nơi hẹn ấy.
Dù cho phải khó khăn đến mấy,
Cũng không nao tâm trí đã nguyện,
Riêng lòng đây sau trước đồng nhiên,
Chỉ ngại chúng không nguyện một lời.
3040. Thảng như thế ngày Rông Mây hội,
Một thân này trợ trợ đến nơi;
Mặt mũi nào dám ngó chín Trời,

- Và thẹn hổ những lời Ngài dạy.
 Vừa nghe Đạo sĩ liền chận lại,
 Rằng: Em đừng lấy đó làm lo;
 Nếu không thành như sự hẹn hò,
 Lẽ ấy cũng là do người đẩy.
 Nếu em đã tận tâm khuyên dạy,
 Chẳng nghe theo lỗi ấy tại người;
3050. Em lỗi chi mà thẹn chín Trời,
 Cùng anh ngại trước nơi gặp gỡ.
 Nhưng việc ấy chẳng bao giờ có,
 Vì còn nhiều người nhớ đến em;
 Họ đang lo rửa chỗ luốc lem,
 Kẻ ấy sẽ cùng em đi tốt.
 Nước nhà họ cũng là rường cột,
 Việc tu hành lại rất kỹ cang;
 Họ sẽ đeo cho tới Niết Bàn,
 Em chớ ngại một thân trơ trọi.
3060. Rất nhiều kẻ có căn thượng cõi,
 Họ nhờ em được hồi phần đông;
 Những kẻ này trung hiếu đầy lòng,
 Họ sẽ vẹn thỉ chung với đạo.
 Theo anh thấy khí lành tiên báo,
 Ngày chung qui thành đạo nhiều người;
 Em gặp anh với vẻ vui tươi,
 Chớ chẳng phải sâu vơi đâu nhĩ.
 Vậy em chớ quá nên xa nghĩ,
 Nghe hay không tự ý người đời;
3070. Lòng từ bi cứ nhắc chiều mơ,
 Quên bụi cát quên trời mưa nắng.
 Lấy đạo vị bán mùi cay đắng,
 Thấy thương đời chớ chẳng thấy đau;
 Xưa thơm tho nay vẫn ngọt ngào,

- Tình bác ái chẳng bao giờ mòn.
Câu thệ hải sơn minh gìn trọn,
Quyết độ người khỏi chốn nản tai;
Lời thệ kia chẳng kết hình hài,
Vẫn còn phải chuyên lai không nghỉ.
3080. Em dụng hết tinh thần ý chí,
Kiếp này diu hết kẻ thiện duyên;
Đề sau khi qua cuộc biến thiên,
Em đến động anh thiên một lúc.
Cõi thế mặc cho người chen chúc,
Ngày vui qua đến phút khổ sang;
Đời Thượng nguon muôn tuổi lạc nhân,
Hạn kỳ hết cũng lần đến khổ.
Chỉ khi nào về nơi Tịnh độ,
Mới không còn sự khổ tái hồi;
3090. Thế nên dù sau cuộc lập đời,
Đạo Phật vẫn khắp nơi truyền giáo.
Tuy no ấm tuy đời quý báu,
Nhưng không ai bận bịu tâm vào;
Gái cùng trai bất luận người nào.
Tinh thần cũng vượt cao thường tánh,
Nhờ đó chẳng ai thềm tranh cạnh;
Đời sống trong phong cảnh Thần Tiên,
Cũng lâu vàng các ngọc muôn thiên;
Chỉ tạo để mà xem chẳng mến.
3100. Bề trí đạo rất là cao viễn,
Nên chẳng ai gây chuyện sai lầm;
Đây thật là thế giới Minh Tâm,
Người người vẫn nói làm một rập.
Sẵn hiền đức thêm lòng tu tập,
Cho nên siêu về Phật phần đông;
Buồm to thêm gió thuận xuôi dòng,

- Đưa thuyền đến bến trong chốc lát.
Muốn hái trái có thang sẵn bắc,
Quả đào kia sẽ chắc vào tay;
3110. Nhờ thế mà người được sang đây,
Tất sẽ đến được Tây phương Phật.
Khấp trai gái sao còn mê giấc,
Khá lo tu để gặp đời tân;
Say đắm chi các thứ tạm trần,
Dục chưa mãn kể thân tàn tạ.
Sự thất vọng nhiều hơn thỏa dạ,
Ai cũng như thế cả khác đâu;
Nay gặp kỳ thiện ác đảo đầu,
Nỗi buồn khổ càng sâu gấp mấy.
3120. Người đời nay biết lo hồi cải,
Theo đường lành mới phải khôn ngoan;
Tuy biết rằng vạn sự đầu nan,
Nhưng nếu được kiên tâm giai vị.
Rán chịu khó theo đường đạo lý,
Cho hồn linh khỏi bị đọa sa;
Mọi tai nạn thân được lánh qua,
Chớ theo mãi cái đà hung dữ.
Đạo sĩ bèn kể bài thời sự :
3129. *Trung ương ba tiếng sấm,
Nghe tiếng gáy phụng hoàng;
Nhìn trời vừa đứng ngộ,
Phật vương xuất thế gian.*
- Ngày giờ này chưa tới,
Nhân sanh trong thế giới;
Còn khổ nạn nhiều bề,
Không nơi nào tránh khỏi.*

*Khấp người trong thiên hạ,
Lấy phước để trừ họa;
Chớ chữa lửa bằng dầu,
Xác hồn mau tiêu phá.*

3141. Kê xong Đạo sĩ liền niệm nhỏ,
Rồi bỗng nhiên hiện rõ vùng non;
Từ trong non có một Sơn Thân,
Mặc áo mũ đàng hoàng bước tới;
Chào Đạo sĩ và ông liền nói,
Được lệnh trên sắp đổi về Đông,
Dãy non này sẽ hóa đồng không,
Cảnh xinh đẹp vô cùng khó kể.
Những người sớm khuya rèn kinh kệ,
3150. Lòng hiền lương hiếu để trung cang;
Sẽ được xem cảnh ấy rõ ràng,
Ngoài ý của trần gian đã tưởng;
Ai cũng được ấm no sung sướng,
Không ai không mãn trướng tốt tươi.
Trải muôn năm mới có một đời,
Chớ đâu phải mỗi thời mỗi có;
Dịp này nếu khấp người lớn nhỏ,
Chẳng lo tìm sao khó gặp ra,
Nơi non này nhiều vị Tiên gia;
3160. Đều xuống thế để mà hóa độ.
Các vị chẳng nài thân lao khổ.
Len lỏi trong khắp chỗ trần gian,
Quyết độ đời khỏi cảnh lầm than;
Lo tu niệm dứt đàng sanh tử,
Đại hội đồng các Tiên đã dự,
Cuộc biến thiên lành dữ thế nào;

- Được biết rành mọi việc trước sau,
 Nên lòng quá xót đau hạ giới.
 Mới đành tách chân ra khỏi núi,
 3170. Lâm trần gian chỉ lối tu hành;
 Rất mong cho khắp cả chúng sanh,
 Lo bỏ dữ về lành cho sớm.
 Để sau cuộc nạn tai ghê gớm,
 Sắp nổi ra khắp chốn cùng nơi;
 Sự thâm thê khó kể hết lời,
 Phía Tây của ngọn đồi kè đá.
 Có nhiều loài thú cầm kỳ quái,
 Rất hung hăng không loại nào bì;
 Đến thời kỳ chúng nó ra đi,
 3180. Ăn xé kẻ bất tri như nghĩa.
 Ai gặp nó cũng bay hồn vía,
 Nhưng nó không hại kẻ lương hiền;
 Ấy là do lệnh của hoàng thiên,
 Trị tội kẻ không kiêng trời đất.
 Không hiểu để chẳng lòng trung trực,
 Cho hùm tha sấu bắt cũng vừa;
 Kẻ ở ăn ngay thảo sớm trưa,
 Chúng thú sẽ lưng đưa cho cỡi.
 Ấy phần thưởng người tròn đạo ngài,
 3190. Qua biển rộng vượt lối núi rừng;
 Nói đến đây ông bỗng liền ngưng,
 Rồi lại tiếp kể lên oai khí:

*Kẻ ngồi trên sư tử,
 Người lại ngự chim bằng;
 Thiếu chi ông cỡi cọp,
 Nhiều vị ngồi trên lân;
 Ai cũng đều nghiêm chỉnh,*

- Đến dự hội Phong Thần.
Chim mừng kêu ríu rít,
3200. Hoa cảm nở rộ rần;
Chính Thần khi nghĩ đến,
Lòng hoan hỷ muôn phần.
Ước mong người hạ giới,
Đồng rần sức lập thân;
Nếu không siêu về Phật,
Cũng rần được qui Thần.
Làm hiền chớ làm dữ,
Để xem cõi Thượng nguồn;
Thần chỉ biết nhiều đó,
3210. Không còn nói chi hơn;
Xin chúc cho nhị vị,
Duyên muôn năm sớm gần.

- Dứt kê xong Sơn Thần biến mất,
Đạo sĩ liền đưa mắt ngó ta;
Rằng: Sơn thần đã nói vừa qua,
Em lãnh hội gần xa được chớ?
Xưa có một người vào non ở,
Sớm khuya lo chuông mõ tu hành;
Sự tương rau trai giới chặt gìn,
3220. Lòng hằng muốn thác sanh cõi Phật.
Nhưng lửa giận trong lòng chưa dứt,
Thường hay phiền những vật trái lòng;
Một hôm kia có một bò đồng,
Phá đám rẫy ông trông rất tốt;
Lòng ông phát nóng lên như đốt,
Rượt đánh bò gần chết mới thôi.
Sau ít ngày ông lánh cõi đời,
Hồn được hóa Thần ngồi giữ núi,

- Muốn về Phật mà lòng chưa nguội;
 3230. Phạm tội gần như tội sát sanh,
 Thế cho nên quả Phật chẳng thành.
 Làm thần cứ đi quanh theo núi,
 Chính là vị thần vừa mới tới;
 Sắp tới ngày phải đổi về Đông,
 Bởi dãy non ấy sẽ hóa không;
 Mộc trở lại phương đông rất đẹp.
 Cả vạn vật cứ luôn tan hiệp,
 Thợ Trời ông khéo sắp đặt ra;
 Cuộc đời dời ở một lần ba,
 3240. Quá lớn đến quỷ ma cũng biết.
 Sự có thật chớ sao nguy thuyết,
 Khấp chúng sanh nên quyết lòng tin;
 Để sớm khuya hương nước gấn gìn,
 Ngó bốn hướng lòng thành khẩn Phật.
 Cầu hồn được về An dưỡng quốc,
 Độ xác thân qua cuộc đại nạn;
 Làm hiền lương đâu tốn bạc vàng,
 Mà lại được khỏi mang ác báo.
 Con cái nhớ gìn câu hiệu thảo,
 3250. Vợ chồng cho phải đạo xứng tuyền;
 Người đời nhau cần biết lễ nghi,
 Sự tốt đẹp còn chi hơn được.
 Người đời chẳng chịu suy sau trước,
 Tạo làm chi những cuộc bất hòa;
 Mãn kiếp rồi cũng hóa ra ma,
 Hơn người cũng chỉ là hơn tạm.
 Nay nhằm lúc gió mưa u ám,
 Ổ chim đời khó bám trên cây;
 Cuộc xoay vần rày đó mai đây,
 3260. Giàu nghèo có mấy ai cầm chắc.

- Nên đem những mồ hôi nước mắt,
Rửa bụi tâm hơn tát vào đời;
Phải sớm lo kịp hội nay mới,
Cửa Tiên Phật định đời tội phước.
Tuổi sống lâu thân no ấm được,
Nếu ai mà có ước trong lòng;
Hãy lo tu sẽ thỏa dạ mong,
Lời Phật Thánh vẫn không dối gạt.
Cổ đèn sách tắt ngày đồ đạt,
3270. Có trồng thì sẽ chắc có ăn;
Gái cùng trai khá giữ đạo hằng,
Chớ đem dạ ngại ngục sè sệt.
Em khá dụng đủ lời kêu thúc,
Khiến cho người bỏ tục tầm Tiên;
Cõi hồng trần muôn thảm ngàn phiền,
Khá tỉnh thức chớ nên ngủ mãi.
Chùng gặp cuộc tang điền thương hải,
Có vật chi tồn tại được đâu;
Chi bằng mau tìm kiếm đạo màu,
3280. Thân dù mất hồn đâu dễ mất.
Huống chi nếu được nhiều âm chất,
Sẽ được như rắn lột không chùng;
Thân vạn niên ở cõi trường xuân,
Quý báu có chi cần cho xứng.
Trên đường đạo lắm người lạng khụng,
Nửa muốn lui nửa muốn tiến đi;
Tâm chí không rõ rệt quyết kỳ,
Ngày rớt cuộc chẳng nên chi cả.
Anh càng thấy càng thêm xót dạ,
3290. Hạng ấy như gói giá ấy thôi;
Nằm trong bao nứt mọng đâm chôi,
Không phân bón không trời mưa nắng.

- Trái bông chẳng bao giờ sanh đặng,
 Mạng căn kia tiếc uổng dường bao;
 Em khéo nhiều lời ví thấp cao,
 Cứu vớt kẻ vàng thau chưa rõ.
 Em gọi được cơn mê của họ,
 Công đức kia lớn có chi bằng;
 Nếu sau này họ được siêu thăng,
 3300. Độ được cả thân bằng quyến thuộc.
 Nêu cao một tấm gương sáng suốt,
 Quý báu này châu ngọc đâu so;
 Nhiệm vụ này em khá âu lo,
 Chầy kíp cũng phải cho hoàn tất.
 Tuy anh ở động trung tịch khuất,
 Nhưng phải đâu ẩn dật tỵ trần;
 Anh luôn dùng đến lối phân thân,
 Cho đi khắp xa gần độ thế.
 Về phương diện kiến nguy chi tế,
 3310. Có phút nào anh để cho quên;
 Lòng đâu màng ai biết đến tên,
 Miễn cứu được người hiền là quý.
 Em đã được cùng anh một chí,
 Khiến duyên xưa mùi vị thêm nồng;
 Khi thấy em định bỏ thân hồng,
 Làm anh phải bôn chôn lai viếng.
 Trễ một phút mảnh gương nát biến,
 Rồi làm sao hàn gắn cho nguyên;
 Thấy việc em, anh chẳng ngồi yên,
 3320. Mọi tình cả vạn niên còn đây.
 Xưa cha để lăm lời khuyên dạy,
 Rằng: anh em bây hãy thương nhau;
 Thăng Kết khuyên, thăng Cầu nghe vào,
 Hai đứa khá dạy nhau mọi việc;

- Được như thế cha dù có chết,
Lấy làm vui chẳng tiếc hận chi.
Lời của cha quý báu dường ni,
Lòng anh vẫn luôn ghi nhớ mãi;
Vậy em khá cùng anh nhớ lại,
3330. Làm theo lời cha dạy khi xưa;
Muôn năm qua như kiếp hiện giờ,
Tình huynh đệ vẫn là có một.
Điều phải chẳng dạy nhau ráo rớt,
Quyết khơi nguồn đạo đức khắp nơi;
Đề làm cho tất cả người đời,
Ai đều cũng nên người lương thiện.
Còn Trời đất còn non nước biển,
Tình đệ huynh còn mến nhau luôn;
Trong Phật đài anh trông em chuông,
3340. Giục thúc kẻ trên giường mê mộng.
Họ chết cả mình đâu vui sống,
Họ cùng mình dòng giống không hai;
Họ nhơn loài mình cũng nhơn loài,
Rất quan hệ như cây với lá.
Giúp họ tất giúp mình không lạ,
Huông chi là sẵn dạ từ bi;
Giúp họ riêng mình có tiếc gì,
Nguyện sao lập cận đi biển khổ.
Đề cho cả nữ nam lớn nhỏ,
3350. Ai cũng luôn được có an vui;
Khắp nơi đều đạo đức nức mùi,
Không còn thấy một nơi nào khổ.
Ách nước không, tai trời chẳng có,
Không nghe ai làm khó cho ai;
Trên thanh liêm dưới rất thẳng ngay,
Trong khuôn phép và ngoài lễ nghĩa.

- Ai cũng tự gương lòng trau tría,
 Biết thẹn khi lầm lỡ điều gì;
 Cảnh này chừng nào được hiện y,
 3360. Lòng của kẻ từ bi mới thỏa.
 Người được ở ăn như thế cả
 Cõi tục liền được hóa nên Tiên;
 Không tử sanh không sợ nã phiền,
 Đâu đâu cũng ôn yên nhàn nhã.
 Ngày ấy phải làm cho kết quả,
 Em cũng nên tuyên hứa cùng anh;
 Cõi Lạc An cố tạo cho thành,
 Để cho khắp dân lành được hưởng.
 Nếu chưa được nên như ý tưởng,
 3370. Còn xông pha liệu lượng chưa thôi;
 Vui cho thân gió bụi tô giới,
 Miễn sanh chúng được hồi an lạc.
 Ta liền cúi đầu xin ghi tạc,
 Thân tâm này trút hết cho đời,
 Cảnh Lạc An chừng được xong rồi,
 Đây mới chịu yên ngồi bàn thạch.
 Đạo sĩ liền chỉ tay vào vách,
 Một vị Thần hiện bước ra chào;
 Đạo sĩ rằng: lời hứa thế nào,
 3380. Nhà ngươi đã trước sau nghe rõ.
 Hãy làm chứng cho lời hứa đó,
 Vị Thần rằng: Xin nhớ y lời;
 Nói xong rồi chơn nọ vừa lui,
 Vừa biến hóa tự hồi nào mất.
 Đạo sĩ rằng : chớ nên sai thất,
 Có Thần minh chứng thật hẳn hoi;
 Ngày giờ qua mau lẹ như thoi,
 Ý nguyện chớ để trôi một khắc.

Cuộc thế biến đổi trong nháy mắt,
3390. Có rồi không, không lập thành hình;
Đò từ bi chực rước chúng sinh,
Không để khách hữu tình huốt đổi.
Đạo sĩ liền kệ lên inh ỏi :

*Muốn nên được vách lầu,
Nhờ nhiều gạch kết cầu;
Rừng sâu một ngọn đuốc,
Khó rọi sáng khắp đâu.
Nếu không chur Bồ Tát,
Lời Phật chẳng truyền sâu;*
3400. *Thằng anh không đến sớm,
Em đã rút nhịp cầu.
Không em đương tại thế,
Lời anh gửi vào đâu;
Chon duyên đâu dễ có,
Có được quý hơn châu.
Đường xa chở đông khách,
Xe được có hai trâu;
Chắc chắn về đến chốn,
Nhu ý nguyện không lâu.*
3410. *Đạo không người truyền bá,
Đâu lan khắp địa cầu;
Anh mừng em bình chí,
Trên đường rải đạo mầu.
Công đức ngày càng lớn,
Bảy báu dám so đâu;
Chúng sanh tuy hiện khổ,
Được nghe rõ lời châu;
Đâu vui và đu khổ,
Siêu đọa hãn đuôi đầu.*

3420. *Tiền nhiều đầy học tử,
 Khó đổi đạo một câu;
 Thường tự do nghe pháp,
 Tiền bạc chẳng bị thâu.
 Nữ nam sao lại chẳng,
 Hoan hỷ để tu cầu;
 Tu được hưởng phước lạc,
 Hiện tại và ngày sau;
 Lời nói trong tình thật,
 Không dối gạt ai đâu.*
3430. *Khắp làng quê chợ búa,
 Khá chiêm nghiệm từ câu;
 Đừng chỉ nghe thấp thỏ,
 Vội le lưỡi lặc đầu.
 Khi gặp mà không thấy,
 Qua rồi kiếm được đâu;
 Rán lo tu cần kíp,
 Chớ để dạ cơ cầu.
 Cuộc đời chùng đến việc,
 Trăm thắm với ngàn sầu;*
3440. *Cơm sẽ không đủ bữa,
 Nước chẳng thấm ướt hầu.
 Sao người không tính trước,
 Chường phước để dành sau.
 Anh mỗi khi tưởng tới,
 Bất thương hại dường bao;
 Vậy những lời anh nói,
 Em nên nhớ ghi vào.
 Để tùy phương đất chúng,
 Ra khỏi cảnh đồ lao;*
3450. *Lo gấp đừng để trễ,
 Cánh gà vàng bay mau.*

- Ta rằng : những lời nào Ngài dạy,
Đây xin nuôi dưỡng mãi trong lòng;
Có dịp liền đem nó phổ thông,
Cho khắp kẻ xa gần được biết.
Tánh thô bạo nếu người trừ diệt,
Ấy là do ân đức của Ngài;
Phận hèn này thuyên khảm tất tay,
Việc chẳng thám vào đâu cho mấy.
3460. Bẩm tánh đã vốn yêu nhân loại,
Được hay không vẫn phải lo ôn;
Ngày như đêm cứ mãi bồn chôn,
Lo đến đổi phổi tim bầm dập.
Muốn bỏ xác vì câu tái lập,
Chớ tình yêu vạn vật đâu quên;
Nay được Ngài dạy rõ hư nên,
Tình yêu ấy càng thêm rộng lớn.
Chùng nào rửa sạch đời như bọt,
Thì lòng này mới đặng yên vui;
3470. Ngày nào còn có kẻ ngược xuôi,
Đây còn phải tới lui chỉ dạy.
Ước gì chẳng gặp điều trở ngại,
Để tình yêu này rải gieo xa;
Mọi việc luôn nhờ đức Phật-Đà
Đã dạy dỗ gần xa cận kẻ.
Khiến tinh thần đây thêm mạnh mẽ,
Không cảnh nào bâng bề được lòng;
Hồn thường đêm gần gũi Phật ông,
Được truyền hóa tâm lòng từ ái.
3480. Dù sống thác vẫn thương hơn loại,
Độ đến khi trai gái đồng thành;
Thì lòng đây mới dứt đường sanh,

- Cùng chư Phật đồng yên cõi tịnh.
 Những danh lợi với câu chung đỉnh,
 Lòng đây không bận đến điều nào;
 Rất coi thường chức trọng quyền cao,
 Chỉ quý trọng tình yêu hơn loại.
 Lao khổ mấy cũng đeo nó mãi,
 Vui hy sinh cả thấy mọi điều;
3490. Đạo sĩ rằng : Ý nguyện cao siêu,
 Đáng cho chúng noi theo đòi bữa.
 Nếu ai cũng như em xem sửa,
 Cõi đời không bao thuở lao lung;
 Em khá đeo lòng ấy đến cùng,
 Với chư Phật vốn không sai lạc.
 Rán cho ý nguyện kia thành đạt,
 Để khắp nơi được bớt âu sầu;
 Khi gái trai đồng biết đạo màu,
 Tự trị lấy chẳng cầu ai trị.
3500. Không ra oai mà an thành thị,
 Chẳng dụng quyền vẫn trị thôn hương;
 Ai cũng đồng đi có một đường,
 Thương người cũng như thương mình vậy.
 Lo làm phải không vui làm quấy,
 Thấy hại người như hại lấy mình;
 Dưới trên cùng đồng khí đồng thanh,
 Chung sức tạo hòa bình no ấm.
 Mùi đạo khắp người đồng nhuần thấm,
 Nói với làm tất chẳng trái nhau;
3510. Không như người chỉ thếp ra màu,
 Chẳng thành thật theo câu đạo lý.
 Vì lẽ chẳng trừ xong tệ ý,
 Cảnh dễ xui lòng khởi việc tà;
 Hễ khi nào thuận cảnh đưa ra,

- Ý xấu chụp như gà gập thóc.
Chỉ mé nhánh không đào tận gốc,
Mé bao nhiêu càng mọc bấy nhiêu;
Tâm ý là mẹ đẻ các điều,
Nó xấu khiến bao nhiêu điều xấu.
3520. Thói giả dối khó phương che giấu,
Sớm muộn gì cũng lộ ra ngoài;
Cho nên phường lòn sự lạt chay,
Thường hay bị kẻ ngoài bắt gắp.
Làm lấy có chớ không thật tập,
Dù việc chi cũng thất bại luôn;
Nên sự tu chớ có làm tuồng,
Phải thành thật từ trong tim não.
Khỏi bị người lột trần mũ áo,
Lại có ngày quả đạo tay râu;
3530. Khiến quý thần đều phải khấu đầu,
Nghiep sanh tử còn đâu lai vãng.
Cõi thanh tịnh vui câu trường mạng,
Hết lo ai trả oán báo thù;
Thật quý thay người được chơn tu,
Khổ một thuở nhàn du vĩnh kiếp.
Vậy em lựa phải cơ phải dịp,
Đem lời này khuyên khắp nhơn sanh;
Rán hướng theo Phật pháp tu hành,
Bớt lo lối cạnh tranh bất thiện.
3540. Dù người có tạo tành lắm chuyện,
Cũng đổ theo cảnh biến không còn;
Của thế thời bị thế thời mòn,
Sản vật vẫn là con thời thế.
Luông công dụng đến muôn xảo kế,
Thân mất đi hoặc thế đổi đời;
Mọi vật trong tay thấy đều rời,

- Cảnh giả dối giống nơi cảnh mộng.
 Nghiệm xét kỹ lấy làm bi thống,
 Làm nhiều nhưng thường chẳng bao nhiêu;
3550. Phước ít xong phần tội thì nhiều,
 Cứ luân chuyên mãi theo nghiệp tạo.
 Thường gánh chịu ngàn muôn ác báo,
 Kê sao cùng sự nảo khổ thân;
 Đứng ngoài xem thấy rõ kiếp trần,
 Lòng Tiên Phật bội phần thương xót.
 Nếu ai cảnh khổ chưa thoát lọt,
 Thời kỳ này nên biết lo tu;
 Ngày giờ không nán để ngao du,
 Chớ lẩn lưa việc nào cũng hỏng.
3560. Đời chẳng giữ bền câu danh vọng,
 Đạo không thông đến chốn cơ huyền;
 Tục chẳng rời Tiên lỗ hội Tiên,
 Hết lời đề tả nên khổ ấy.
 Đúng như Phật đã cho em thấy,
 Khổ cuối đời trong đại thọ gương;
 Người đời tuy chưa thấy tận tường,
 Nhưng lắm kẻ đã thường nghe tới.
 Nếu chẳng chịu ăn năn chừa lỗi,
 Chùng đáo đầu tiếc hối muộn màng;
3570. Giờ này trong khắp cõi thế gian,
 Còn tu được khá toan liệu gấp.
 Việc lẩn mồn như cây nến thấp,
 Phật Tiên không dối gạt người đời;
 Rán để tâm nghiên cứu cạn lời,
 Hào tìm hiểu được nơi đáng hiểu.
 Bỏ những việc không nên lựu đi,
 Để nghiệp không trì níu được mình;
 Được tự do đến cõi bất sanh,

- Ngày nào cũng ninh bình khoái lạc.
3580. Không bị ép trong đường sống thác,
Tâm hồn vui thân được nhẹ nhàng;
Quả đất này dù có nát tan,
Thân cũng chẳng lụy mang tai khổ.
Riêng phần được hoàn toàn siêu độ,
Sức còn thừa để phổ cứu người;
Có phải chẳng là việc tốt tươi,
Đáng thi thiết đáng nơi học hỏi.
Vậ em rán ra công kêu gọi,
Kéo người không nghĩ tới đoạn này;
3590. Đạo sĩ liên cất giọng khoan thai,
Ngâm liên tiếp hai bài tứ tuyệt.

*Vật nặng không thuyền khó quá giang,
Nghệp sâu không Phật cứu sao an,
Chúng sanh khắp cõi Ta-Bà khổ,
Nên hiểu lo tu kéo muôn mạng.*

*Lạc nẻo được người chỉ dắt cho,
Há không mừng rỡ để theo dò,
Người qua bóng khuất không trông thấy,
Khổ ấy người sao chẳng xét đo.*

3600. Vừa trách thiện vừa là khuyến dạy,
Khiến lòng ta kính ái thêm hơn;
Cúi mình rằng lời của chơn Nhơn,
Rất chí lý đáng dân truyền tụng.
Đây xin hứa nói ra khắp chúng,
Khiến cho ai đều cũng được nghe;
Đạo sĩ rằng nhưng phải đặt dè,
Lựa phải lúc nói ra mới quý.

- Đừng để chúng làm rằng lời nguy
 Làm cho mùi đạo lý mất thanh,
3610. Lúc hiểm hoi người mới mua đành;
 Khi ế động họ đành ngó lảng,
 Lựa chỗ có người thường lai vãng.
 Để ra công lập quán bán hàng,
 Đừng để sau khi bụng no rang;
 Mới đem dọn đây bàn vô ích.
 Đâu đợi phải có nhiều cá thịt,
 Lúc đói dù muối cục cũng ngon;
 Em lấy đây định việc mất còn,
 Nên hư chỉ một cơn này đây.
3620. Ta rằng : Xin vâng theo ý ấy,
 Đất bán ra ế đây cất vào;
 Thiếu thì thêm, dư bớt ra mau,
 Không gánh củi trở vào rừng núi.
 Mọi việc phải xem theo thời buổi,
 Để không cho lỗ tới lỗ trưa;
 Việc làm chi cũng phải cho vừa
 Vừa sở nguyện vừa cơ tạo hóa,
 Cứ như thế mở đường đạo cả,
 Sẽ không lầm sai có phải chăng;
3630. Đạo sĩ rằng : Ý rất thâm hoằng,
 Cứ theo đó mà hành thì đúng.
 Ta rằng : nhưng còn lo cho chúng,
 Nhạc tuy hay mà chẳng biết nghe;
 Cho rằng như tiếng nhái tiếng ve,
 Như thế rất tiếc cho bài bản.
 Đạo sĩ rằng : người đâu một hạng,
 Trong mười người tất đặng năm ba;
 Nhạc dở hay được biết phân ra,
 Họ biết cảm khi hòa đúng nhịp.

3640. Nhạc sĩ há chẳng nên thừa dịp,
Đưa hồn người đến tốt trời xanh;
Quên hết bao mưu mẹo bất lành,
Sống trở lại với tình trăng nước.
Em còn nhớ hơn mười năm trước,
Đang lúc em ngồi chuốt cung tên;
Nghe bên tai có tiếng nói lên :
Nhắm cho đúng hồng tim mà bắn.
Ấy là lời cụ già khéo dặn,
Trong số đông có hạng thiện căn;
3650. Rán tìm ra đệ độ siêu thăng,
Ví như kẻ bắn cung thiện nghệ.
Ta rằng : đã có nghe như thế,
Không thấy ai đứng kể bên mình;
Việc thường nghe nên lấy làm tin,
Cứ một mực nhắm nền đạo lý.
Đạo sĩ rằng : lời như Phật chỉ
Một câu nhưng nhiều ý ẩn vào,
Huệ ít nhiều thành hiệu khác nhau,
Chung qui cũng đồng vào cửa đạo.
3660. Theo em hiểu nghĩa lời cụ lão,
Ấy về phần tiến đạo tự thân;
Còn lời anh vừa mới tổ trần,
Nghĩa ấy vốn thuộc phần nhiếp hóa.
Hai nghĩa cũng đi về đạo cả,
Độ mình rồi độ kẻ đồng siêu;
Sông rạch tuy là nhánh ra nhiều,
Cũng nơi biển chảy nào đâu khác.
Lý của em cứ ôm gìn chặt,
Không trái ngang sai lạc mà lo;
3670. Nhưng buổi qua với lúc hiện giờ,
Phận sự khác thời cơ cũng khác.

- Buổi qua ở trong phần tự giác,
 Còn hiện giờ đến lượt giác tha;
 Đúng theo lời dạy của cụ già,
 Mũi tên phải bắn ra cho trúng.
 Em khá nghĩ cách nào độ chúng,
 Đừng để cho mắt giống hiền nhân;
 Anh non đài không thể ngồi trên,
 Cũng vì lẽ thương dân còn khổ.
3680. Mượn thân thông hiện ngay tới chỗ,
 Để cùng em phân tỏ ngọn ngành;
 Đừng vội rời bỏ xác tuổi xanh,
 Hãy mượn nó để mình đạo lý.
 Việc rất gấp không còn hồ mị,
 Chẳng sớm lo để trễ hết lo;
 Sẵn gươm thân lại sẵn có đò,
 Không rước khách còn chờ chi nữa.
 Trên đường lộ lại thêm có ngựa,
 Sự tiến lui đây đó tiện bề;
3690. Há không lo cứu gấp người mê,
 Qua khỏi chốn ử ê thăm nã.
 Anh còn quên một điều quý báu,
 Mười năm qua ngay dạo ban trưa;
 Bất ngờ em đã gặp mẹ xưa,
 Đã chỉ giáo thời cơ lắm việc.
 Biết bao lẽ bi ai thống thiết,
 Mẹ đã đem nói hết cho em;
 Tuy động trung anh đã được xem,
 Vừa thấy mẹ và em cả thấy.
3700. Lòng anh rất vô cùng kính ái,
 Xưa mẹ tâm rộng rãi vô biên;
 Thường giúp người đói lạnh cơm tiền,
 Thời buổi ấy xóm giềng đều mến.

- Mẹ mộ đạo vốn không bờ bến,
Nhờ thế mà đạt đến Phật đài;
Vậy khi nào thuận tiện giờ ngày,
Em đem hết những lời mẹ dạy.
Nào sanh tử nào câu thành bại,
Kể ra cho cả thầy được nghe;
3710. Nay việc đời đã mỏng tợ the,
Không còn phải dấu che chi nữa.
Lời của mẹ ngọt như mật sữa,
Nếu em đem kể rõ cho đời;
Chắc sẽ làm cảm được nhiều người,
Bỏ hung ác theo nơi lương thiện.
Mặc dù đã muôn năm cách viễn,
Anh không hề quên tiếng mẹ xưa;
Nhân duyên này đâu phải dễ mua,
Em khá nhớ đừng ngơ phút chốc.
3720. Nghe Đạo sĩ nhắc ta liền khóc,
Việc ấy là có thật không sai;
Những lời khuyên tao nhã thanh bai,
Còn văng vẳng bên tai ta đây.
Rằm tháng mười chính là ngày ấy,
Câu chuyện kia hiện lại cho ta;
Xin hẹn cùng lớn nhỏ trẻ già,
Việc ấy sẽ kể ra kỳ tới.
Ta vừa nghĩ vừa tuôn mắt xối,
Rằng lâu rồi nào phải mới đây;
3730. Nhưng xét vì chưa tiện để bày,
Nên chẳng kể cho ai được biết.
Nhưng lòng vẫn chờ khi xuôi việc,
Đem kể ra cho hết ngọn ngành;
Để người Nam Bắc được biết rành.
May ra có xuôi tình đạo đức.

- Đạo sĩ rằng: Người đang chò chực,
 Nên nói ra hơn cất vào lòng,
 Đành rằng khi thuận nước xuôi dòng,
 Sẽ dễ nói rộng trong khắp chúng.
3740. Nhưng việc gấp như thòàn đã lũng,
 Nên nói mau hơn ngóng chờ thời;
 Nếu cuộc đời còn thấy xa vời,
 Anh chưa đến tận nơi em đây.
 Vui cho em bỏ thân gầy ấy,
 Để đổi thân khác phải tốt chẵn;
 Anh xuống đây vì lẽ thấy rằng,
 Sự thế chẳng dùng dằng được nữa.
 Làm cho tốt chẳng nên mưa mưa,
 Được hay không một bữa này thôi.
3750. Thế nên anh mới dụng hết lời,
 Khuyên em tiếp tục nơi phổ hóa;
 Lo gấp tợ chữa nhà phát hỏa,
 Trễ một giờ sẽ hóa đồng bằng;
 Rán thương người còn chút thiện căn,
 Lo cứu họ khỏi tan hồn xác.
 Mùi đạo được thơm ra bát ngát,
 Cũng ở trong thời cuộc này đây,
 Những kẻ làm vinh diệu Phật đài;
 Em vốn cũng một trong tay ấy.
3760. Có một hôm em nằm ngó thấy,
 Trong đồng hoang cỏ dại mênh mông,
 Một bụi sen đứng tợ trời trong;
 Em vừa đến một bông liền nở,
 Hoa có vẻ tươi cười mừng rỡ;
 Như tợ kia gặp chủ xa đàng,
 Ấy điềm lành để báo trước rằng:
 Em nên đạo trong cơn loạn lạc.

- Việc đã đúng như điềm chẳng khác,
Em vẫn còn nhớ chắc phải không?
3770. Ta rằng: đâu quên được trong lòng,
Việc màu ấy vô cùng khích lệ;
Nguyên do sau khi đây phát thệ,
Nhu những điều đã kê trước đây.
Thì liền đêm ấy được thấy ngay,
Đúng như chuyện của Ngài vừa kể.
Trong đồng cỏ âu sâu hoang phế,
Một bụi sen được ló cao lên;
Khi đây vừa đến kế một bên,
Thì hoa lại trở liền lập tức.
3780. Mùi thơm tho bay ra nồng nực,
Khiến cho bao thảo vật chung quanh;
Nhu cảm lây mùi vị thơm lành,
Về ủ dột đổi thành tươi tắn.
Thấy việc đã chưa từng thấy đặng,
Khiến lòng đây vô hạn vui mừng;
Ngọn gió từ đâu quét vào thân,
Đây liền thức nhưng lòng còn tiếc.
Đạo sĩ rằng : diệu huyền khó biết,
Điềm ấy do phép Đức Như Lai;
3790. Vừa cho em hiểu phận sau này,
Vừa khiến để miệt mài thêm nữa.
Nếu chẳng gắng trau tria thường bữa,
Sẽ khô lằn như cỏ chung quanh;
Đức từ bi khéo hiện điềm lành,
Không phải kẻ tu hành khó hiểu.
Phật thương chúng sanh hằng muôn triệu,
Chúng sanh không một nhều biết ơn;
Lòng bạc đen còn có chi hơn,
Vì thế cứ đọa luôn cõi khổ.

3800. Thùng rác sắp đến ngày đem đổ,
 Cũng chưa vui rời bỏ cho an;
 Đợi đến khi ra đồng tro tàn,
 Chùng áy mới ăn năn sao kịp.
 Muốn khỏi họa chính nay nhằm dịp,
 Rán mà lo kéo huốt trôi qua;
 Em khá đem ví dụ gần xa,
 Khuyên trần thế rán mà cải hóa.
 Nay còn có thể làm công quả
 Thì nên lo chớ khá biếng lười;
3810. Chiu khó làm hiền đức tốt tươi,
 Sau được hưởng yên nơi yên chỗ.
 Làm hung dữ như hùm như hổ,
 Thêm hận thù thêm khổ cho thân;
 Mạnh dù bao cũng sẽ yếu lần,
 Không ai được đứng trên một chỗ.
 Hòn thua cũng đi về tử lộ,
 Tạo làm chi những thứ bất lương;
 Cũng cần đem hết trí suy lường,
 Để sớm có mở đường giải thoát.
3820. Thấy bá tánh lòng còn bạc ác,
 Xem thường lời Tiên Phật dạy khuyên;
 Quá thương thành đến phải trách phiền,
 Muốn nín lặng ngồi yên sơn động.
 Nhưng không nỡ đứng xa để ngóng,
 Cảnh đê mê của chúng nay mai;
 Nếu cố tình trách kẻ mê say,
 Bụng dạ khác chi người dương thế.
 Huống chi đã trải muôn thế hệ,
 Vẫn không quên cứu tế các loài;
3830. Nên mới dùng đến phép phi hài,
 Qua lại khắp trần ai độ chúng.

- Cơ Trời đất khéo xoay rất đúng,
Anh gặp em trong chốn hồng gian;
Rồi từ đây phải rẽ đôi phang,
Mỗi người mỗi nơi toan việc đạo.
Câu thế giới “Liên dây hòa hảo”,
Em khá lo chu đáo mọi bề;
Mang ân thầy chi xiết nặng nề,
Rán trả chớ bỏ bê lỡ dở.
3840. Chùng được khi rảnh rang nần nợ,
Lòng mới yên đây đó ngao du;
Mọi việc còn trong cảnh rối bù,
Há lơ lảng cho đâu hồng đấy.
Sao Trời mắt khi trông ngó thấy,
Vận toàn thân để nhảy khỏi bồn;
Không lo trườn ra đến mé cồn,
Thân đâu khỏi bị chôn trong chảo.
Người lòng đã biết tin theo đạo,
Rán tiến lên chớ ngáo ngơ lòng;
3850. Kể nào đường Phật pháp chưa thông,
Xin hãy rán ra công học hỏi.
Em cố nhớ hết lời anh nói,
Để khuyên người còn tối việc tu;
Ngọn đèn trần càng lúc càng lu,
Cảnh tăm tối có đâu tránh khỏi.
Lớp ma vật lớp người cùm trói,
Kể sao cho hết nỗi thiết tha;
Nói đến đây Đạo sĩ chan oà,
Rằng em nhớ mười ba năm trước.
3860. Đang trong lúc em ngồi uống nước,
Bỗng nhiên nghe trong ruột bàng hoàng;
Bỏ đi nằm liền phát mơ màng,
Có một vị mình vàng hiện tới;

- Rằng có sự liên quan thế giới,
 Rồi dắt em đi đến Kiều-Xà,
 Khi đến nơi đã chận người ta;
 Kẻ kêu khóc người la inh ỏi.
 Hai bên lộ núi cao vọi vọi,
 Trước mặt thì cầu nổi ngang sông;
 3870. Phía sau đây thú dữ lửa hồng,
 Chỉ độc đạo chớ không nẻo khác.
 Ai cũng phải xô nhau ô ạt,
 Để qua cầu hầu thoát khỏi nản;
 Nhưng dưới cầu rấn độc làng kang,
 Nếu ngoài điều nhắm mắt chạy ngang;
 Không còn cách nào hơn nữa được.
 Ván cầu vì quá nên trơn nhót,
 Nên nhiều người bị trượt xuống sông;
 Hầu hết đều bị rấn mạng vong,
 3880. Cảnh thê thảm nói không hết được
 Em có hiểu những người đã trượt,
 Họ thuộc vào hàng bực nào không;
 Ấy hạng người ăn ở hai lòng,
 Ngoài lương thiện mà trong ác đức.
 Nên phải bị rấn kia cắn rứt,
 Vừa với tâm ác độc đang mang;
 Cầu ấy khi người bước qua ngang,
 Nếu ác đức mắt liền bị chóa,
 Chon run lên không phương kiếm tởa;
 3890. Sức mạnh bao cũng ngã tức thì,
 Trái lại người hiền vẫn cứ đi,
 Cũng như lộ thường khi chẳng khác.
 Người thiện chẳng giống như kẻ ác,
 Có khí lạnh xông khắp cả thân;
 Khiến quỷ ma không dám đến gần,

- Loài rắn rít cũng không nhiều hại.
Em nghĩ sao? Cây cầu rắn ấy,
Do người hai lòng mới có ra;
Có luôn loài hung dữ độc xà,
3900. Mọi việc tại nghiệp mà thành có.
Người hung với người hiền đồng ngộ,
Kẻ hung thì, thấy có rắn đầy;
Còn người hiền thấy nước với cây,
Sự thấy ấy vẫn sai nhau cả.
Nhu giụi mắt thấy lẩn lữa nhóa,
Chẳng giụi thì không có thấy chi;
Thấy rắn hay không cũng thế ni,
Cứ lấy đó mà suy thì hiểu.
Còn những bậc đã nên đạo diêu,
3910. Giả với chơn được hiểu cả hai;
Thấy rõ đâu là rắn là cây,
Nghiệp hoặc chẳng mờ tai với mắt.
Mọi lời này em nên góp nhặt,
Để khuyên người chưa được hiểu thông;
Rán mà tu để có qua sông,
Khỏi bị rắn làm vong thân mạng.
Ta rằng: Những lời Ngài quý đáng,
Đây có bao giờ dám lãng quên;
Kể từ này mọi việc hư nên,
3920. Đây xin nguyện sẽ đem kể nốt.
Đúng như lời của Ngài vừa thốt,
Kiều-Xà làm hoảng hốt nhiều người;
Đây xem qua lòng bắt rụng rời,
Rồi tự hỏi sao đời quá khổ.
Vị mình vàng chùng như đã rõ,
Trả lời rằng: “cảnh độ với lòng”;
Lời đơn sơ ý rộng bao đồng,

Đây còn nhớ mãi trong não trí.
 Đạo sĩ rằng: đã qua giờ tỵ,
 3930. Vậy anh xin hỏi vị non mây;
 Chúc em nhiều công đức lần này,
 Cùng anh sẽ chờ ngày gặp lại.
 Đạo sĩ liền ngâm lên chậm rãi,
 Một bài thơ nghĩa ái sâu xa :

*Muôn năm qua tợ một ngày qua,
 Tình nghĩa đệ huynh vẫn mặn mà;
 Trò chuyện đã nhiều xin giã gót,
 Hẹn nhau gặp tại hội Long-Hoa.*

Ngâm xong Ngài ngó ta lần chót,
 3940. Rồi ung dung quày gót bước đi;
 Đi trong làn ánh sáng uy nghi,
 Lần lần biến thân về phương Bắc.
 Cảm lời xưa cảm lời son sắt,
 Khiến ta rơi nước mắt đậm đà;
 Không một lời chi tiễn đưa ra,
 Cứ nín lặng như là khúc gỗ.
 Chừng Đạo sĩ biến đi khuất chỗ,
 Ta mới là sực nhớ lại thân;
 Đang ngồi trên giường bệnh tần ngần,
 3950. Một mình với ngọn đèn bên góc.
 Vừa nằm xuống vừa ôn trong óc,
 Lời hư nên đã được nghe qua;
 Tự thấy rằng không thể kiếm ra
 Cố nhớ chẳng rời xa một đoạn.
 Tuy đang bệnh nhưng ta cũng rán,
 Gượng viết ra thành bản này đây;
 Rất mong rằng lớn nhỏ gái trai,

- Nhớ đọc kỹ chớ nài mệt mỏi.
Bởi thấy khổ Phật Tiên mới gọi.
3960. Nào phải đâu chuyện nói bông đùa,
Lời hôm nay như những lời xưa;
Thanh Sĩ chẳng bao giờ nói dối,
Xác hải ngoại hồn trong quốc nội.
Vẫn không quên nghĩ tới anh em,
Thấy ai còn mặt mũi lọ lem;
Ta như thể kim châm gan ruột,
Hãy chùi rửa những điều như nhuốc;
Đề giúp cho đây bớt âu lo,
Mặc dù đường tu lắm gay go,
3970. Chớ lấy đó cóp co tâm chí,
Trên cùng dưới hãy nên nhứt trí,
Đề mà lo tạo phúc lợi chung;
Rán cày cày chống nạn bần cùng,
Lo học hỏi cho thông đầu óc.
Thà chịu chết đừng rời cội gốc,
Hết khổ lao đến lúc thanh nhàn;
Mọi việc đều theo luật tuần hoàn,
3978. Chớ bỏ cuộc nửa đàng rất uổng.

Viết xong ngày 20-11-1958
Thanh Sĩ.

Ghi chú:

- (1) ‘cơ kinh’ đồng nghĩa với ‘cơ căn’
- (2) Có bản ghi ‘hôi quá’:hôi lổi (từ Hán Việt)
- (3) ‘đức’ (từ xưa) có nghĩa là: than vãn.
- (4) ‘Phược Yêu Thằng’: dây trói yêu quái.
- (5) ‘bẫy nò’: bẫy dùng bắt thú, nò dùng bắt cá.

(6) ‘vạy’: cong theo 3 chiều trong không gian.

(‘cong’ được dùng trong mặt phẳng 2 chiều.)

RẪM THÁNG MƯỜI

- Rằm tháng mười hai mươi mốt tuổi,
Vào khoảng trưa đang nhụi trong thoàn;
Đang khi nằm đọc Pháp-Bửu-Đàn,
Có một khối hào quang bạch sắc.
Bỗng nhiên lại rớt ngay vào mặt,
Cả châu thân đều bắt tê rần;
N như ngặt mình đành phải nằm trôn,
Muốn ngồi dậy nhưng không thể dậy.
Tay chân cũng hết còn động đậy,
10. Rồi bắt đầu từ đấy mê man;
Từ trên không có tiếng kêu vang,
Rằng có mẹ đẩy con khá tỉnh.
Ta ngược mặt nhìn lên không cảnh,
Một lão bà đang đứng trên mây;
Đầu bạc phơ như tuyết phủ đầy,
Tay vừa chống lấy cây gậy trúc.
Mình mặc bộ đồ dà nhùng-nhục,
Có hào quang phủ khắp châu thân;
Vẻ mặt tròn da trắng tuyết trôn,
20. Môi đỏ sậm má hường dòn-dợt.
Có hai cái hoa sen đỡ gót,
Vẻ trang nghiêm khó thốt sao cùng;
Lão bà liền cất giọng ung dung,
Rằng mẹ đẩy! ở con sớm thức.
Tuy muôn năm thân nương Lạc-Quốc,
Lòng mẹ luôn ở sát bên con;
Xưa sao thì nay vậy chẳng mòn,
Trong lòng mẹ nhớ thương con mãi.
Mẹ đẩy con! Con ơi nhớ lại,
30. *Nhờ lòng thành sớm bái Phật-đà;*
Và thường lo giúp đỡ gần xa,
Nên mẹ đã sanh qua Cực-Lạc.
Mẹ đẩy con! Xưa nhà rần-rát,

- Tớ gái trai gần chút năm mươi;
Con đã không có dạ khinh người,
Khiến ai cũng nức lời khen ngợi.
Mẹ đấy con! Xưa con thường nói,
Người chẳng xem nhờn loại thú cầm,
Phải biết thương biết kính nơi tâm;
40. Giàu nghèo chẳng làm hèn người được.
Mẹ đấy con! Lời con đã thốt,
Lúc ấy ai cũng bắt kính thâm;
Tư tưởng con khác với thường tâm,
Rất bình đẳng trong tâm nhận xét.
Mẹ đấy con! Anh con là Két,
Trong sang giàu chẳng mét sang giàu;
Thường nói rằng phú quý dưng bao,
Thân khi mất sang giàu cũng mất.
50. Mẹ đấy con! Anh con nhận thức,
Thân mất thì của mất liền theo;
Thế nên lòng chẳng chút đăm đeo,
Đành vượt ải băng đèo tầm đạo.
Mẹ đấy con! Tâm trần phũ ráo,
Nên anh con đắc đạo từ lâu;
Nay vẫn còn thiên-quán sơn đầu,
Con sớm muộn thế nào cũng gặp.
- Mẹ đấy con! Riêng con lập bập,
Đường đạo không quyết lập vào tâm;
Kiếp thì tu kiếp bỏ dập bậm,
60. Đến nay vẫn còn nằm trong thế.
Mẹ đấy con! Nhiều đời con tệ,
Bị nghiệp lôi vào bể khổ trần;
Mang khốn nạn chịu đọa đày thân,
Mẹ đau xót như dân gan ruột.
Mẹ đấy con! Con chưa hiểu được,

- Mẹ thương con đến mức nào đâu;
Biển kia còn đo được cạn sâu,
Mẹ thương trẻ khó âu lượng nổi.
Mẹ đẩy con! Xác trần khi cõi,
70. Hồn mẹ liền theo dõi Di-Đà;
Về Tây-Phương thân ngự Liên tòa,
Kẻ cũng vạn niên qua rồi đấy.
Mẹ đẩy con! Muôn năm qua ấy,
Mẹ xem như việc mới hôm rồi;
Kiếp chúng sanh theo bóng mặt trời,
Mau lẹ tợ như thoi đưa nhĩ.
Mẹ đẩy con! Tuy trăm thế kỷ,
Lòng mẹ đâu quên nghĩ đến con;
Thường thấy con bị nghiệp cuốn tròn,
80. Khác nào nhộng nằm trong ổ kén.
Mẹ đẩy con! Mẹ luôn ngào nghẹn,
Tâu Phật xin cho giáng trần ai;
Phật rằng duyên ấy phải chờ ngày,
Đến sớm cũng không tài gỡ nổi.
Mẹ đẩy con! Phật Ngài bảo đợi,
Mẹ ôm lòng sớm tối ngồi chờ;
Thấy con nhiều kiếp rồi như tợ,
Lòng mẹ nóng tợ hơi bên lửa.
Mẹ đẩy con! Con đâu có nhớ,
90. Muôn năm xưa khi đẻ con ra;
Thấy mặt con sáng sữa hiền hòa,
Mẹ mừng đến đổi sa hột nhỏ.
Mẹ đẩy con! Liền trong khi đó,
Mẹ tự dung nói rõ trong tâm;
Đứa con này trải ức muôn năm,
Mặt mày nó không làm quên được.
Mẹ đẩy con! Mẹ hay chương phước,

- Nên nói chi liền được có ngay;
Từ ấy dù về cõi Phật-đài,
100. Lòng mẹ vẫn nhớ hoài con trẻ.
Mẹ đẩy con! Mẹ là thật mẹ,
Mặt mũi con khi để trên giường;
Lòng mẹ còn nhớ rõ như thường,
Con khó thấu tình thương của mẹ.
Mẹ đẩy con! Muôn năm cách rẽ,
Mẹ vẫn là người mẹ trung thành;
Lòng thương con không vắng khắc canh
Mẹ chẳng ngớt tâm lên Đức Phật.
Mẹ đẩy con! Mẹ tâm bao lượt,
110. Phật vẫn rằng đợi cuộc trùng lai;
Duyên lành kia gặp lại có ngày,
Chớ để dạ u hoài cho nhọc.
Mẹ đẩy con! Do lời Đức Phật,
Mẹ yên tâm chờ cuộc trùng phùng;
Nhưng mỗi lần thấy trẻ lao lung,
Gan ruột mẹ vô cùng chua xót..
Mẹ đẩy con! Việc con mãi mọt,
Mẹ thấy rành không sót điều nào;
Nhiều kiếp con được chức quyền cao
120. Cậy oai thế hiếp bao kẻ yếu.
Mẹ đẩy con! Nghiệp kia chẳng níu,
Kiếp kế con lại chịu hoành hành;
Bị tù đày bị nhục mạ danh,
Con vợ khổ gia đình tan nát.
Mẹ đẩy con! Mẹ trông tận mắt,
Lây làm đau như chặt như bằm;
Mẹ dù thương xót mấy nơi tâm,
Nghiệp riêng khó thể sang cứu đặng.
Mẹ đẩy con! Trong muôn năm ngấn,

130. Con đã sanh lên xuống cõi trần;
Mỗi một lần mang một xác thân,
Tính ra cũng hơn ba trăm xác.
Mẹ đẩy con xác kia chồng chất,
Ai trông qua cũng bắt rùng mình;
Và hơn ba trăm cái gia đình,
Nước mắt đã đổ bằng sông suối.
Mẹ đẩy con! Vì hoành-tử-tội,
Có kiếp con vừa mới sanh ra;
Mắt chưa hề thấy mẹ thấy cha,
140. Đã chết chẳng khóc la một tiếng.
Mẹ đẩy con! Có nhiều kiếp chuyền,
Nghiệp dặt con đến bến trần ai;
Vừa trưởng thành vừa đẹp đẽ trai,
Bỗng thọ bệnh đôi ngày bỏ mạng.
Mẹ đẩy con! Thảm kia vô hạn,
Kẻ thương con chưa mẫn nơi lòng;
Nửa chừng con đã bỏ cõi hồng,
Muốn tự tử để cùng đồng thác.
Mẹ đẩy con! Vì nhờn ở bạc,
150. Có kiếp con bị gạt vì tình;
Gần điên cuồng gần muốn trảm mình,
Sự sản hết giá danh cũng mất.
Mẹ đẩy con! Từ Tây phương Phật,
Thấy con vì tài sắc khổ thân;
Mẹ muốn sang kêu lớn lên rằng,
Con ơi hãy bỏ trần theo mẹ.
Mẹ đẩy con! Mẹ dù nghĩ thế,
Phật rằng tuy con trẻ bị đày;
Nhưng rồi đây cũng sẽ có ngày,
160. Không đấm mãi trần ai đâu nhĩ.
Mẹ đẩy con! Nhiều khi mẹ nghĩ,

- Riêng mẹ an ngôi vị Tây Phương;
 Còn con đang lặn lội trần dương,
 Mẹ chỉ thấy buồn hơn mừng rỡ.
 Mẹ đẩy con! Nghĩ suy thế đó,
 Mẹ muốn phương tiện bỏ Liên đài;
 Để chuyển mình đến cõi trần ai,
 Cứu con sớm khỏi ngày mê muội.
 Mẹ đẩy con! Ý kia khi tới,
170. Phật liền thân đến gọi ngay rằng;
 Lâm trần không phù hạp cơ căn,
 Dễ đọa kiếp khó tăng công đức.
 Mẹ đẩy con! Phật còn gặng chắc,
 Giống Phật con đã rắc gieo sâu;
 Sẽ nở ra chẳng mất nơi đâu,
 Hãy an trí chớ sầu quá lẽ.
 Mẹ đẩy con! Mẹ thương con trẻ,
 Với tình thương cao cả thiêng liêng;
 Nhược bằng thương theo lối trần duyên,
180. Có lẽ đã đọa miền trần hạ.
 Mẹ đẩy con! Do tình cao cả,
 Thương dường bao nhớ trẻ dường bao;
 Nhưng mẹ không vọng niệm trần lao,
 Nghiệp thương chẳng buộc vào mẹ đặng.
 Mẹ đẩy con! Nghĩa tình sâu nặng,
 Muôn năm rồi không vắng một ngày;
 Tuy mẹ ngồi trên cảnh sen đài,
 Mà lòng cứ vắng lai bên trẻ.
 Mẹ đẩy con! Tình thương của mẹ,
190. Muôn năm rồi vắng vẻ một mình;
 Chưa được con biết đến mẫu tình,
 Làm cho mẹ thêm phần buồn tủi.
 Mẹ đẩy con! Vì con mê muội,

- Nên mới không nhớ tới mẹ xưa;
Mẹ đáng thương chẳng trách bao giờ,
Lòng không ngớt đợi chờ con tỉnh.
Mẹ đẩy con! Xưa con hiền tánh,
Tiếng mẹ cha biết kính vâng lời.
Biết thương anh và biết trọng người,
200. Khiến mẹ đã vô hồi thương mến;
Mẹ đẩy con! Chính con gây đến,
Anh của con cũng mến thương con;
Nên đã nguyên còn nước còn non,
Thì lòng mến thương con còn mãi.
Mẹ đẩy con! Do lời nguyện ấy,
Ngày gần đây con thấy anh con;
Một người anh đạo hạnh vuông tròn,
Thương con tợ hồi còn ở thế.
Mẹ đẩy con! Qua nhiều thế hệ,
210. Anh con luôn mắt để bên con;
Con lâm nạn cũng bắt héo-von,
Nhu mẹ đối với con đẩy vậ.
Mẹ đẩy con! Khôi tình thương ấy,
Riêng anh con ôm lấy non đài;
Chưa được con hiểu đến mấy may,
Anh con cũng chưa khuây tác dạ.
Mẹ đẩy con! Mỗi lần con đọa,
Lòng mẹ cho đến cả anh con;
Quên ngủ ăn ngồi lặng trên non,
220. Mắt theo dõi bên con không hở.
Mẹ đẩy con! Vì tài nghiệp nợ,
Có kiếp con từ nhỏ bị đày;
Vào làm tôi tớ kẻ hào tài,
Bị đánh đập nhiếc xài thậm tệ,
Mẹ đẩy con! Mẹ trông thấy thế,

- Nước mắt rơi ướt cả đài vàng;
 Thương con đang khổ ở trần gian,
 Bị lưới nghiệp buộc ràng đòi bữa.
 Mẹ đẩy con! Mẹ thường lụy ứa,
 230. Thấy con vừa mới rửa nghiệp qua;
 Kê nợ sau liền đã tạo ra,
 Cứ nói mãi mới là thống khổ.
 Mẹ đẩy con! Cũng đà nhiều thưở,
 Con biết lo hồi ngộ tu hành;
 Nhưng lòng tham ái vẫn còn sanh,
 Vì thế bật nẻo lên Cực lạc.
 Mẹ đẩy con! Khi con rơi rớt,
 Ruột mẹ đau như cắt từ manh;
 Liền đến tâu Phật rõ sự tình,
 240. Phật rằng: giống ấy sinh nhiều hột.
 Mẹ đẩy con! Nghe lời Phật thốt,
 Mẹ hiểu ngay ý Phật nói rằng:
 Trên bước đường con bị trầm thặng;
 Sẽ giúp lắm chúng sanh hướng thiện,
 Mẹ đẩy con! Phật cho ý kiến,
 Nhờ vậy lòng mẹ khiến hơi an;
 Nhưng lại rồi đến kiếp kế sang,
 Con sanh ở gia đình phú hộ.
 Mẹ đẩy con! Kiếp sang giàu đó,
 250. Con cứ quanh theo mớ bạc vàng;
 Nào rượu chè thêm lắm hầu nàng,
 Cứ như thế đi lần đến thác.
 Mẹ đẩy con! Ngồi bên Cực Lạc,
 Thấy con vì tiền bạc làm mê;
 Phí một đời vào chỗ hèn đê,
 Mẹ tiếc đến tràn trề nước mắt.
 Mẹ đẩy con! Trớ trêu xéo xắt,

- Kiếp giàu sang kia bước qua rồi;
Kẻ kiếp nghèo nàn bấu đến nơi,
260. Vợ lem luốc con thời tôi tả.
Mẹ đẩy con! Trong khi rách rã,
Nợ đến đòi không hờ ngày nào;
Kẻ thì rằng nhà cửa đem cào,
Người lại bảo đợ con vợ trả.
Mẹ đẩy con! Nợ đòi ra rả,
Con chạy lo cuống cả chân lên;
Ít ngày sau trọng bệnh vương nên,
Rồi tuyệt mạng ở trên giường bệnh.
Mẹ đẩy con! Ngồi trên Phật cảnh,
270. Tiếng con rên thấu đến bên tai;
Ruột mẹ đau mắt mẹ chảy dài,
Than rằng mới sống đây đã chết.
Mẹ đẩy con! Kể sao cho hết,
Mọi việc con tạo kết trong đời;
Lành mẹ vui dữ mẹ buồn vui,
Lòng mẹ vốn hệ nơi con trẻ.
Mẹ đẩy con! Mẹ đâu muốn rẽ,
Muốn gần con luôn cả xác hồn;
Nhưng chẳng qua linh Đức Thế Tôn,
280. Ngài bảo phải đợ con tái ngộ.
Mẹ đẩy con! Ngày chờ đợ đó,
Chính hôm nay nhằm thuở trùng lai;
Vậy con mau nhìn thẳng lên mây,
Có mẹ đứng chờ đây ở trẻ.
Mẹ đẩy con! Mẹ là mẹ đẻ,
Cả thân con đã ngót muôn năm;
Mẹ không riêng mẹ của xác thân,
Còn là mẹ tinh thần con nữa.
Mẹ đẩy con! Tuy qua muôn thuở.

290. Mẹ tưởng như mới bữa nào đây;
 Lòng mẹ thương con vẫn còn đây,
 Xưa nay thế từ đây cũng thế.
 Mẹ đẩy con! Từ nơi Phật bệ,
 Vì thương con nên mẹ đến đây;
 Vậy con mau bừng tỉnh giấc say,
 Để nhớ kỹ mỗi lời mẹ dạy.
 Mẹ đẩy con! Mẹ xin đại khái,
 Bởi gần ngày thế giới biến thiên;
 Thế cho nên mẹ xuống trần duyên,
300. Trước gặp trẻ sau truyền đạo ngữ.
 Mẹ đẩy con! Chơn tình mẫu tử,
 Ngọt muôn thu thương nhớ vô cùng;
 Đến hôm nay mới được trùng phùng,
 Trong lòng mẹ vui mừng tràn ngập.
 Mẹ đẩy con! Con mau tỉnh giấc,
 Mẹ mừng con những kiếp gần đây;
 Hộ giống lành đem rải gieo đây,
 Giúp nhiều kẻ gái trai nên đạo.
 Mẹ đẩy con! Sắp ngày biến ảo,
310. Lắm người còn hung bạo ngổ ngang;
 Họ chưa hề biết đến Phật đàng,
 Sẽ chẳng khỏi tiêu tan hồn xác.
 Mẹ đẩy con! Những phường hung ác,
 Lúc mới sanh tánh chất hiền lành;
 Lớn lên rồi vì nhiễm lợi danh,
 Mới liêu lĩnh tạo tành tội lỗi.
 Mẹ đẩy con! Sắp ngày thay đổi,
 Hạng ấy nên tìm lối cứu ra;
 Trong số người ăn ở vậy tà,
320. Khéo dạy bảo sẽ là tình được.
 Mẹ đẩy con! Nhờ duyên kiếp trước,

- Lời của con sẽ được thức người;
Vậy con mau kêu gọi khắp nơi,
Giúp kẻ có duyên hồi tỉnh dậy.
Mẹ đây con! Theo nơi mẹ thấy,
Con với đời đã rải sâu duyên;
Cứu khổ trần con đã lắm nguyên,
Con khá thực hiện nên ý nguyện.
Mẹ đây con! đang khi thời biến,
330. Vì sanh nhai vì tiền thân danh;
Ai cũng đều nỗ lực cạnh tranh,
Tội ác mấy cũng không kiêng kê.
Mẹ đây con! Đời càng tội tệ,
Đạo càng nên rộng mở khắp cùng;
Dạy hiền lành dạy lễ hiếu trung,
Đề cảm hóa kẻ lòng gian ác.
Mẹ đây con! Mê con sớm giác,
Hầu tỉnh cho kẻ khác đang mê;
Cuộc chuyển luân sắp đến cận kề,
340. Chẳng sớm thức uổng quê một kiếp.
Mẹ đây con! Dễ đâu có dịp,
Mẹ con ta được hiệp chốn này;
Muôn năm qua chỉ có một ngày,
Ngày ấy chính hôm nay đây trẻ.
Mẹ đây con! Hãy nghe lời mẹ,
Khá mau chơn độ kẻ gần xa;
Bóng quang âm càng thấm thoát qua,
Thì mạng sống cũng là nhấp nháy.
Mẹ đây con! Sắp ngày thương hải,
350. Vật có hình đều hoại chẳng không.
Kẻ say sưa chưa tỉnh ngộ lòng,
Mau đánh thức kéo không tu kịp;
Mẹ đây con! Hết tan rồi hiệp,

- Vong phé qua đến cuộc hưng bình.
 Lá vàng rơi đến đọt non sanh,
 Vạn vật cứ thặng trầm như thế.
 Mẹ đẩy con! Ngay trong cơ thể,
 Mỗi ngày luôn suy phé không ngừng;
 Người luống công tâm bỏ cho thân,
 360. Rốt cuộc cũng không cầm giữ được.
 Mẹ đẩy con! Kia là bọt nước,
 Nổi rồi tan không được dài lâu;
 So kiếp người nào khác chi đâu,
 Cạn xét đến làm sao không chán.
 Mẹ đẩy con! Đời như mây ráng,
 Lệ đường bao và ngắn đường bao,
 Xưa đã mau nay lại càng mau;
 Người đủ cách xô nhau xuống huyết.
 Mẹ đẩy con! Muôn ngàn thảm thiết,
 370. Đang nằm sau cái lớp văn minh;
 Một khi tàn thuốc rớt ngún lên,
 Tai đây tiếng khóc rên áo nã.
 Mẹ đẩy con! Của người tác tạo,
 Mỹ lệ bao tình xảo đường bao;
 Lông trên mình chim trĩ khác nào,
 Tiếc mấy cũng không sao vô sự.
 Mẹ đẩy con! Tạo không biết giữ,
 Chỉ nuôi gà bên thú hồ ly;
 Người đua nhau sống lối vô nghì,
 380. Sống ấy chỉ hiểm nguy bất ổn.
 Mẹ đẩy con! :”dĩ-tâm vi-bôn”,
 Tâm an thì khắp chốn đều an;
 Trái lại như đèn dưới gió đàn,
 Càng mạnh gió đèn càng mau tắt.
 Mẹ đẩy con! Con mau mở mắt,

- Có mẹ đang chờ chực đẩy con;
Nợ hồng gian con trả cho tròn,
Đề cùng mẹ trở chơn Cực-Lạc.
Mẹ đẩy con! Nhịp cầu đại giác,
390. Con mau ra tay bắt cho liền;
Giúp khách trần qua khúc tử xuyên,
Kéo hồn xác trở nên sương mộng.
Mẹ đẩy con! Màn trời đã mỏng,
Sống khổ nhiều hơn sống an vui;
Do ác tâm xảo trí của người,
Trở lại hại người đời thêm khổ.
Mẹ đẩy con! Biết bao nhiêu độ,
Mẹ thấy con thọ khổ trần ai;
E bước chơn con khó nổi quày,
400. Mẹ lo mãi đêm ngày không dứt.
Mẹ đẩy con! Đúng như lời Phật,
Giống lành kia đã nứt mộng ra;
Mọi việc đời con đã lánh xa,
Lòng trong trắng ngọc ngà dám ví.
Mẹ đẩy con! Riêng lành tâm ý,
Ấy còn nằm trong lý hẹp-hòi;
Phải lành cho khắp hết muôn loài,
N như thế mới đúng người từ thiện.
Mẹ đẩy con! Bước chân cận viển,
410. Khá đi ra phổ biến đạo màu;
Ngồi một nơi đọc sách bao lâu,
Cũng không thể rời câu đạo lý.
Mẹ đẩy con! Con đừng hồ mị,
Mở mắt ra nhìn kỹ mẹ đây;
Mẹ vì con mới xuống cõi này,
Con nên sớm làm khuây lòng mẹ.
Mẹ đẩy con! Mẹ thương con trẻ,

- Mẹ sẽ đem hết lễ giải bày;
 Vậy con cần mau tỉnh giấc say,
 420. Lắng nghe kỹ những lời mẹ dạy.
 Mẹ đẩy con! Người trong hạ giới,
 Đủ hạng người các cõi giáng sanh;
 Cũng thi tài đấu sức hùng anh,
 Kẻ quá dữ người lành quá lẽ.
 Mẹ đẩy con! Hiền lành ít kẻ,
 Còn hạng người hung dữ thì nhiều;
 Nên khắp nơi thường nhuộm máu điều,
 Thảm với khổ kẻ sao cho xiết.
 Mẹ đẩy con! Con ơi có biết,
 430. Hằng muôn ngàn cảnh chết thê lương;
 Diễn ra trên khắp cõi trần dương,
 Quỷ thần cũng phải tuôn nước mắt.
 Mẹ đẩy con! Đâu đâu cũng giặc,
 Không vật chi là chắc của mình;
 Trong đồng khô trên chót núi xanh,
 Đâu cũng có kẻ rình người rập.
 Mẹ đẩy con! Thiếu cơm thiếu bắp,
 Phải dùng rau với ốc đỡ lòng;
 Cảnh hải hùng lợp cả ruộng đồng,
 440. Có sông rạch mà thông chẳng được.
 Mẹ đẩy con! Thiếu chi là nước,
 Không làm sao giải khát đáng thương;
 Người bước đi ra một tắc đường,
 Sự sống chết không lường biết được.
 Mẹ đẩy con! Kẻ giàu khi trước,
 Nay hóa nghèo thiếu mặc thiếu ăn;
 Còn lắm người lúc trước khó khăn,
 Giờ lại có của hằng muôn triệu.
 Mẹ đẩy con! Con đâu có hiểu,

450. Mạnh thì hơn còn yếu thì thua;
Mặc kẻ hung ra sức hốt vùa,
Ai cũng muốn làm vua một cõi.
Mẹ đây con biết thương dòng dõi,
Nên mở xiềng chó trói lẫn nhau;
Nhìn kỹ ra thì cũng đồng bào,
Chặt bẻ sống nở vào bẻ lưỡi.
Mẹ đây con! Kê sao hết nổi,
Cảnh âu sầu khắp cõi người ta;
Quá hải hùng quá đổi thiết tha,
460. Tiếng chó sủa cũng làm phách tán.
Mẹ đây con! Trong đời nhiều hạng,
Vì oai danh vì mến bạc đồng;
Nữ giết người hơn giết muỗi mòng,
Tội lỗi có hay không chẳng xét.
Mẹ đây con! Mẹ lòng như thét,
Thương những người bị giết uổng oan;
Chết dễ làm, làm sống khó toan,
Trách kẻ bạo sao không suy nghĩ.
Mẹ đây con! Có nhiều thuyết ngụ
470. Khéo thêu thùa dối mị lòng người;
Làm cho nên phong hóa suy đồi,
Chẳng màng đến những nơi tình cảm.
Mẹ đây con! Những người bị cám,
Sẽ không còn biết cảm mẹ cha;
Với anh em bè bạn cũng là,
Lòng chẳng chút thiết tha kẻ mó.
Mẹ đây con! Hạng người nói đó,
Tuy hình người chẳng có lòng người;
Họ chỉ lo cho họ đây thôi,
480. Họ là kẻ giết người không gớm.
Mẹ đây con! Con mau tỉnh sớm,

- Cứu đời đang trên bóm trên gai;
 Mẹ càng nhìn càng bắt thở dài,
 Thương bá tánh chưa ngày an lạc.
 Mẹ đẩy con! Đang thời hỗn sát,
 Biết coi thường tiền bạc lợi danh;
 Ấy là người biết cách sống sanh,
 Tiến thêm một bước lành nữa quý.
 Mẹ đẩy con! Con ơi khá nghĩ,
490. Người vì câu danh vị lợi quyền;
 Mà gây thành đất ngửa trời nghiêng,
 Đâu ai sống thiên niên để hưởng.
 Mẹ đẩy con! Người đời làm tướng,
 Hại được người rồi hưởng tự do;
 Có hay đâu thân tợ ngao cò,
 Đệ tam giả đứng chờ sau gót.
 Mẹ đẩy con! Hãy nên thương xót,
 Những kẻ đang say gục mộng trần;
 Dem chuông lành rung khắp xa gần,
500. Gọi thức kẻ chưa từng nghe gọi.
 Mẹ đẩy con! Như lời mẹ nói,
 Cuộc đời thay hạ cõi sắp gần;
 Bị sàng qua sẩy lại muôn lần,
 Rớt cuộc lớp hiền nhân tồn tại.
 Mẹ đẩy con! Cũng vì lẽ ấy,
 Mẹ mới khuyên con lại ra đời;
 Dem những lời đạo đức tốt tươi,
 Dạy dỗ những ai người chưa hiểu.
 Mẹ đẩy con! Nhắc đời sớm liệu,
510. Làm phước dươn đa thiếu cũng nên;
 Đừng chờ khi tai họa đến bên,
 Mới hối hả sao nên kịp được.
 Mẹ đẩy con! Ở trong kiếp trước,

- Lại nhằm khi cùng rớt cuộc đời;
Việc giáo dân khó lắm con ơi,
Nhưng làm được biển trời so đức.
Mẹ đẩy con! Con nên nỗ lực,
Tạo cho nhiều công đức kiếp này;
Mặc dù thân khổ mấy cũng thầy,
520. Miễn giúp được gái trai tinh ngộ.
Mẹ đẩy con! Lấy lòng đại độ,
Vì người đời vui bỏ riêng thân;
Ai khen chê gì cũng chẳng cần,
Cứ một mực lo phần cứu độ.
Mẹ đẩy con! Nếu không lao khổ,
Mỗi đạo màu đâu phổ thông xa;
Có từ bi hay chẳng cũng là,
Khi hữu sự người ta mới biết.
Mẹ đẩy con! Đem lòng thanh khiết,
530. Lăn trong đời thì việc hòa quang,
Chớ ngồi yên trong một chiếc thuyền;
Đến rũ xác công ân chẳng có.
Mẹ đẩy con! Lắng tai nghe rõ,
Mẹ vì con vì cả chúng sanh;
Chỉ cho điều đáng bỏ đáng hành,
Nên ghi nhớ chớ nên quên lãng.
Mẹ đẩy con! Đời con biết chán,
Chẳng say mê chẳng máng vào tâm;
Ấy giúp con được khỏi lỗi lầm,
540. Mẹ cũng lấy làm mừng cho trẻ.
Mẹ đẩy con! Chán đời một lẽ,
Bỏ đời đâu phải kẻ từ bi;
Đời còn nhiều như nhớp vết tỳ,
Càng gìn giữ để thi thiết đạo.
Mẹ đẩy con! Những lời Phật giáo,

- Từ lâu xưa chí đạo ngày nay;
 Vẫn là chơn lý tuyệt trần ai,
 Không có thể bẻ bai gì được.
 Mẹ đây con! Khéo tùy theo cuộc,
 550. Dem lời chơn của Phật nói ra;
 Từ người gần cho đến kẻ xa,
 Khiến cho họ biết ra đường đạo.
 Mẹ đây con! Theo lời Phật bảo,
 Đời là trường khổ nào âu sâu;
 Giàu nghèo nào ai thoát khỏi đâu,
 Không khổ xác cũng sâu khổ trí.
 Mẹ đây con! Khổ chồng muôn lũy,
 Vốn là do tâm ý muốn ham;
 Vì muốn nhiều thành phải nhiều làm,
 560. Phụng sự cái thân phàm đời bữ.
 Mẹ đây con! Thân như hoa lửa,
 Càng cháy mau thì nó tàn mau;
 Có sanh là có tử khỏi nào,
 Định luật ấy ai đâu tránh được.
 Mẹ đây con! Nghiệp không triền-phược,
 Không đâu sanh trong cuộc hồng trần;
 Tất nhiên là khỏi lão tử thân,
 Mọi sầu khổ cũng không hề có.
 Mẹ đây con! Muôn như thế đó,
 570. Cần phải tu chớ có lời thôi;
 Lòng tham sân si ái dút rồi,
 Chẳng còn bị luân hồi sáu nẻo.
 Mẹ đây con! Nghiệp không lôi kéo,
 Được tự do trực đạo Niết bàn;
 Cùng các chư Bồ Tát đồng hàng,
 Làm chủ các con đảng sanh tử.
 Mẹ đây con! Siêu trên phàm sự,

- Tâm trí không ưu-lự nào phiền;
Lúc nào lòng cũng được an nhiên,
580. Hết còn bị các duyên chi phối.
Mẹ đấy con! Tâm lìa hạ giới,
N như cá ra khỏi lưới về đồng;
Mặc ngao du biển rộng mênh mông,
Đâu còn bị lợi danh câu nử.
Mẹ đấy con! Sự sanh sanh sự,
Tuy phải lo đời xử không mê;
N như khách xong rồi phải trở về,
Được vậy sẽ đồng quê với Phật.
Mẹ đấy con! Tâm vô nhứt vật,
590. Ấy là tâm chư Phật đấy con;
Nếu như ai theo đó làm tròn,
Người ấy chính nhục thân Phật đấy.
Mẹ đấy con! Con mau nghe lấy,
Lời mẹ vừa bảo đấy chớ quên;
Khi giảng đài con bước chân lên,
Tỏ lại khắp đời bên được biết.
Mẹ đấy con! Làm lành một việc,
Có sức tiêu tội ác mười điều;
Gạo một ô làm nở ba niêu,
600. Phước lượng bốn-năng siêu cũng thế.
Mẹ đấy con! Khó khăn đừng kể,
Việc nào mà không thể làm nên;
Có người lên mình có thể lên,
Chớ rằng việc Phật Tiên khó với.
Mẹ đấy con! Như lời mẹ nói,
Khó không nao thì mọi việc thành;
Con nhớ đem khuyên kẻ tu hành,
Lấy lời ấy để làm cương mục.
Mẹ đấy con! Kẻ thừa nước đục,

610. Thả câu dằm hại bực hiền lương;
 Rất có nhiều con khéo tùy phương,
 Để mở rộng con đường Phật giáo.
 Mẹ đẩy con! Xả thân vì đạo,
 Việc tử sanh khổ não xem thường;
 Thuyết từ bi cứ mãi chủ trương,
 Cứu vớt kẻ còn đương trầm溺.
 Mẹ đẩy con! Khi sa mù mịt,
 Khoảng trống như khoảng bít đều mờ;
 Kẻ trên sông khó nhận được bờ,
620. Còi khéo túc để cho họ biết.
 Mẹ đẩy con! Thuyền nan một chiếc,
 Năng chở nhiều khách lướt qua sông;
 Chèo mỗi ngày đừng có nệ công,
 Bao nhiêu khách cũng lần đưa hết.
 Mẹ đẩy con! Ở trong mỗi mết,
 Có cái gì siêu việt thiêng liêng;
 Trong âm thầm được đáp lại liền,
 Kẻ tu niệm chớ phiền khổ hạnh.
 Mẹ đẩy con! Nếu không mưa lạnh,
630. Cây héo kia lá nhánh đâu tươi;
 Gặp tai nạn lòng cũng cứ vui,
 Cho rằng nợ vừa rồi đã thiếu.
 Mẹ đẩy con! Ý này nếu hiểu,
 Dù cho ai khuấy nhiễu cách nào;
 Cũng không làm cho dạ nóng nao,
 Càng tinh tấn giới trau đạo hạnh.
 Mẹ đẩy con! Kẻ đời tranh cạnh,
 Người đạo đâu nhứt định ngồi không;
 Ngó ngay về dân chúng đại đồng,
640. Lo cho họ từ hồn đến xác.
 Mẹ đẩy con! Chẳng riêng tiền bạc,

- Mới làm nên phước đức đâu ư;
Đem công ra hoặc tiếng nhân từ,
Giúp người cũng là nơi phước đức.
Mẹ đây con! Giúp người bằng sức,
Bằng tấm lòng bằng đức hy sinh;
Công đức hơn tiền bạc muôn nghìn,
Thế ai cũng làm nên phước được.
Mẹ đây con! Giúp người cơm nước,
650. Ấy giúp cho người được no lòng;
Còn đem lời đạo đức phổ thông,
Ấy là giúp linh hồn giải thoát.
Mẹ đây con! Giúp thân an lạc,
Nhưng tiếc gì thân xác không bền;
Giúp cho hồn cõi Phật được lên,
Linh hồn ấy trường miên khoái lạc.
Mẹ đây con! Như lời mẹ giác,
Giúp cho người siêu thoát phần hồn;
Tất nhiên là công đức cao hơn,
660. Chắc như vậy không cần nghi ngại.
Mẹ đây con! Nhưng mà hai cái,
Tùy sức mình liệu lấy giúp người;
Có của thì giúp của cho đời,
Không thì giúp bằng lời hữu ích.
Mẹ đây con! Nếu theo Phật Thích;
Không những đem giúp ích của tiền;
Mà con lo dạy lễ tu hiền,
Công đức ấy vô biên vô lượng.
Mẹ đây con! Giúp mà không tưởng,
670. Giúp một đồng phước lượng mười đồng;
Đã ra công chẳng lấy làm công,
Công ấy lớn biển đông khó sánh.
Mẹ đây con! Cả muôn công hạnh,

- Nếu từ trong Phật tánh làm ra;
 Thì cùng chư Phật vốn đồng hòa,
 Chơn đạo đức chơn nhà bác ái.
 Mẹ đây con! Bất kỳ môn phái,
 Nếu lấy chơn làm đại bản căn;
 Ấy chính là chánh đạo chơn tăng,
 680. Chẳng còn phải e rằng lầm lạc.
 Mẹ đây con! Lấy chơn thù tạc,
 Cùng người bên Cự lạc khác nào;
 Không ai gian ai xấu lẫn nhau,
 Lòng nghi kỵ người nào cũng khỏi.
 Mẹ đây con! Việc làm lời nói,
 Chơn thật không nguy dối điều nào;
 Nghiệp hoặc (1) đâu lồi cuốn trần lao,
 Chỉ một kiếp được vào cõi Phật.
 Mẹ đây con! Nếu chơn công đức,
 690. Lòng từ bi đâu phút nào rời;
 Lo cho thân ra khỏi bể đời,
 Và tha thiết cứu người đang khổ.
 Mẹ đây con! Chơn tu chơn độ,
 Tu thân và tu cả chúng sanh;
 Độ mình lành độ khắp người lành,
 Thế mới thật tu hành theo Phật.
 Mẹ đây con! Kim thời nhơn vật,
 Ít ai đem tình thật đối nhau;
 Có thể rằng bất luận người nào,
 700. Đều lợi dụng lẫn nhau để sống.
 Mẹ đây con! Mẹ càng bi thống,
 Cảnh đồng sàng dị mộng của đời;
 Cái chơn tình đâu có mấy nơi,
 Vạn sự chỉ ư thoi bạc nén.
 Mẹ đây con! trong bao có hoãn,

- Mặc dù lời nói chẳng nhằm chi;
Cũng có nhiều kẻ dạ người qui,
Lỗi mấy cũng đôi đi làm phải.
Mẹ đây con! Sửa ngay sửa vạy,
710. Cũng đều là dựa cái đồng tiền;
Từ mỹ nhờn cho đến tước quyền,
Đều có thể bị tiền mua chuộc.
Mẹ đây con! Bị tiền ràng buộc,
Có mấy ai đâu được tự do;
Có cũng lo, không cũng âu lo,
Tiền sai khiến người ta đủ lẽ.
Mẹ đây con! Đồng tiền mạnh mẽ,
Xúi giết người, xúi kẻ bất hòa;
Tiểu can qua hay đại can qua,
720. Phần lớn cũng là do tiền bạc.
Mẹ đây con! Biết bao tội ác,
Ai nghe qua cũng bắt châu mày;
Ấy cũng do tiền bạc khiến sai,
Từ xưa đến chí nay vẫn thế.
Mẹ đây con! Mẹ mong toàn thể,
Nên dùng tiền chớ để tiền sai;
Trọng nghĩa hơn hơn trọng tiền tài,
Đừng vì nó mà gây tội lỗi.
Mẹ đây con! Tiền là bạc bội,
730. Nó không trung thành với người nào;
Vào trước rồi nó lại ra sau,
Không ai có thể nào cầm chắc.
Mẹ đây con! Còn ăn còn mặc,
Còn sống trong thù tạc xa gần;
Cố nhiên là tiền bạc phải cần.
Dù ai cũng thế không tránh khỏi.
Mẹ đây con! Như lời mẹ nói,

- Cần tiền đừng bị gói trong tiền;
 Làm ra nhiều để tạo phước duyên,
 740. Chớ dành để hưởng riêng no ấm.
 Mẹ đây con! Nhưng cần suy gẫm,
 Trường hợp nào trong cảnh trạng nào;
 Đói vấn đề tiền bạc tạo đào,
 Cần phải tạo cách nào chánh lễ.
 Mẹ đây con! Lợi mình hại kẻ,
 Lợi bao nhiêu cũng chớ nên làm;
 Đừng vì lòng ích kỷ tham lam,
 Thấy lợi hốt quên thân phải quấy.
 750. Mẹ đây con! Mẹ phân khi nãy,
 Mọi việc điều cần lấy đồng tiền;
 Có tiền ai cũng nể cũng kiêng,
 Vì thế nó có quyền sanh sát.
 Mẹ đây con! Thật ra tiền bạc,
 Cũng như loài cỏ rác khác chi;
 Nó vốn là vô giác vô tri,
 Người tạo nó rồi ti tôn nó.
 Mẹ đây con! Chúng sanh lớn nhỏ,
 Tự tạo ra món nợ món kia;
 Rồi đem lòng bảo thủ say mê,
 760. Đến nỗi tạo nhiều bề tội ác.
 Mẹ đây con! Vấn đề tiền bạc,
 Cũng như là khắp các vật nào;
 Có thì dùng không cũng chẳng sao,
 Tội lỗi sẽ không bao giờ có.
 Mẹ đây con! Vật mình tạo đó,
 Rồi để cho chúng nó khiến mình;
 Gây tội kia lỗi nợ tà đình,
 Sao lại gọi thông minh được chớ.
 Mẹ đây con! Mẹ xem rất rõ,

770. Khắp chúng sanh lớn nhỏ trong đời;
Bận lòng theo tạm vật không rời,
Vì thế mãi sanh nơi cõi khổ.
Mẹ đây con! Ở bên Tịnh Độ,
Đất bằng vàng nhà cửa bằng châu;
Cảnh trang nghiêm xinh đẹp nhiệm màu,
Cõi trần thế có đâu sánh kịp.
Mẹ đây con! Phật Ngài khéo hiệp,
Màu xinh nầy đến sắc đẹp kia;
Kết lại thành một cõi Liên huê,
780. Tuyệt mỹ nói sao cho hết được.
Mẹ đây con! Nhưng mà khắp nước,
Cả lúc nào cũng được hòa bình;
Không ai rằng vật nọ của mình,
Cũng chẳng có ai tranh ai cả.
Mẹ đây con! Tuy nhiều báu lạ,
Mà không ai có dạ tranh giành;
Ấy là nhờ ai cũng trọn lành,
Thấy của chẳng lòng sanh tham những.
Mẹ đây con! Mong rằng khắp chúng,
790. Vật nào mà thiết dụng sắm ra;
Dù lâu dài phở xá muôn tòa,
Xem thường chẳng đấm sa bận bịu.
Mẹ đây con! Gặp ai nghèo thiếu,
Liên ra tay vớt kéo ra giùm;
Tiền bạc không bị nó làm cùm,
Lại cũng chẳng đeo đùm nhà cửa.
Mẹ đây con! Sắm cho nhiều cửa,
Riêng vợ con cha mẹ ấm lành;
Có thừa đem làm lợi nơn sanh,
800. Được như thế tội tình đâu có.
Mẹ đây con! Làm theo lời đó,

- Giàu dường bao của có dường bao;
 Không ai sâu ai oán mãi nào,
 Đêm nằm khỏi rào sau ngăn trước.
 Mẹ đấy con! Làm như vậy được,
 Chẳng mất giàu lại phước có ra;
 Lúc sống an hưởng sự vinh hoa,
 Khi thác khỏi đọa sa địa ngục.
 Mẹ đấy con! Tâm tiên lánh tục,
810. Chẳng gì hơn cõi trước đừng mê;
 Một lòng nguyên tâm đạo Bồ đề,
 Trời (2) mặc những danh kẻ lợi cận.
 Mẹ đấy con! Lợi danh như bản,
 To bao nhiêu dù lớn bao nhiêu;
 Thị như là bèo bọt rác rêu,
 Lòng chẳng chút bấu-diù theo nó.
 Mẹ đấy con! Lợi danh dù có,
 Cũng vẫn nên xem nó như không;
 Lợi danh đều hiển chúng đại đồng,
820. Riêng mình lòng vẫn không một vật.
 Mẹ đấy con! Lấy lòng thành thật,
 Giúp đời không một vật nào từ;
 Người cùng mình như một thể ư,
 Điều tốt chẳng bao giờ tiếc cả.
 Mẹ đấy con! Mẹ chưa yên dạ,
 Đường con đi còn quá xa xôi;
 Biết bao nhiêu sóng gió dập dùi,
 E con chẳng vững nơi tay lái.
 Mẹ đấy con! Lấy lòng quảng ái,
830. Độ đời dù thân phải cách nào;
 Cũng nên vui đừng có núng nao,
 Thương người chẳng khác nào mình vậy.
 Mẹ đấy con! Dù ai có khuấy,

- Mỗi đạo màu vẫn chói khắp nơi;
Bằng không thì như mất ánh trời,
Vạn vật chẳng còn nơi ấm áp.
Mẹ đây con! Mưa sa nắng tấp,
Càng lâu càng cứng cáp thêm nhiều;
Đề đâu làm cho dạ ngã xiêu,
840. Tòng bá vẫn một màu xanh biếc.
Mẹ đây con! Dù ai có giết,
Chỉ hại phân xác thịt thú hôi;
Chớ linh hồn sẵn vị sẵn ngôi,
Lúc nào cũng an ngồi tự tại.
Mẹ đây con! Có chi kinh hãi,
Xác tạm như là cái bao tay;
Lúc không cần thì lột ra ngay,
Đâu mang mãi đâu hay đau đớn.
Mẹ đây con! Chết là cái vốn,
850. Sợ hay không cũng vẫn phải đi;
Nên xem thường chớ hoảng hốt gì,
Tinh thần vẫn uy nghi bình tĩnh.
Mẹ đây con! Biết thân tạm vịn,
Chớ vì thân nẩy tánh bất lương;
Hãy đem thân tạm ấy làm đường,
Đỡ chân kẻ còn đương thống khổ.
Mẹ đây con! Gặp duyên thì độ,
Qua rồi thôi chẳng có để lòng;
Cứ đời không mong đợi nhắc công,
860. Thế mới khỏi bị tròng trói kiếp.
Mẹ đây con! Ai nguy thì tiếp,
Ai khôn nản ra giúp đỡ ngay;
Tồn công hay tồn của chẳng nài,
Được vậy chỉ một đời đắc đạo.
Mẹ đây con! Chia cơm xẻ áo,

- Có mấy ai được thảo lòng đâu;
 Vì thế nên cứ mãi âu sầu,
 Kẻ thừa thãi người đâu cũng thiếu.
 Mẹ đây con! Kẻ giàu muôn triệu,
 870. Người thấy không một điều trong nhà;
 Chẳng động lòng giúp đỡ năm ba,
 Còn lợi dụng mới là đáng trách.
 Mẹ đây con! Giàu sang kiêu cách,
 Hung hiệp người đói rách nghèo nàn;
 Ấy phần đông trong cõi thế gian,
 Mẹ chẳng ngớt buồn than cảnh ấy.
 Mẹ đây con! giàu không biết phải,
 Bị kẻ hèn người lại trách phiền;
 Chùng gập khi cảnh ngộ bất yên,
 880. Thân ấy khổ bút nghiên nào tả.
 Mẹ đây con! lúc sang sang quá,
 Đến khi hèn hèn hạ vô cùng;
 Sự nhục vinh trong một khắc chung,
 Vương tướng đó rồi trùng đế đó.
 Mẹ đây con! được thân giàu có,
 Gặp ai người đói khó hàn vi;
 Nên xót thương chớ dạ khinh khi,
 Hãy giúp họ những gì đáng giúp.
 Mẹ đây con! nếu mình tốt phúc,
 890. Có thời hơn kẻ khác phần nào;
 Nên khiêm nhường chớ có xấc cao,
 Hãy nhân đó để trau việc nghĩa.
 Mẹ đây con! giống lành khá tía,
 Có thân nhọn chặt chia quanh thân;
 Dù gặp khi lỡ bước sa chân,
 Không đến đổi ra thân hèn hạ.
 Mẹ đây con! Có vay có trả,

- Từ xưa nay nhơn quả không lầm;
Kẻ đang đi trong giữa rừng lâm
900. Nói sao tiếng dội làm theo vậy.
Mẹ đày con! phải thì gặp phải,
Còn quấy thì có quấy trả cho;
Đường dữ lành há chẳng toan lo,
Chọn lựa cái thơn tho để lấy.
Mẹ đày con! khi người biết quấy,
Nhưng không lòng hối cải tránh xa;
Chẳng khác nào sông có mấp xà,
Biết mà vẫn lội qua bất kê.
Mẹ đày con! kẻ mê như thế,
910. Mạng căn kia dường thể tơ treo;
Sang trở hèn giàu sẽ trở nghèo,
Nay không gặp mai chiều cũng gặp.
Mẹ đày con! có khi ác tập,
Mà đương thân không gặp hung tai;
Ấy năm rồi lúc vừa còn đây,
Nay tuy đã nhiều xài chưa hết.
Mẹ đày con! nhưng sau khi chết,
Bước sang đời kế tiếp than ôi;
Sự khổ lao suốt cả đời thôi,
920. Vốn một phải trả lời năm bảy.
Mẹ đày con! thế nên việc quấy,
Cả chúng sanh đều phải răn chừa;
Dù cho lòng có lấm thích ưa,
Cũng rán nhẫn chớ rờ mó tới.
Mẹ đày con! bị oan nghiệp trói,
Đọa sanh trong ba cõi sáu đường;
Thân đã là suốt chịu đau thương,
Tâm linh cũng bị luôn mờ ám.
Mẹ đày con! thân sa vào khám,

930. Khổ dường bao hắc ám dường bao;
 Cõi trần ai cũng thế khác nào,
 Muôn nỗi khổ ví bao không hờ.
 Mẹ đẩy con! cũng vì lẽ đó,
 Mẹ hằng mong lớn nhỏ gái trai;
 Nợ hồng trần rần trả đừng vay,
 Cho được khỏi đầu thai cõi trước.
 Mẹ đẩy con! vừa là tu phước,
 Và vừa lo khêu đuốc huê tâm;
 Sẽ vượt qua khỏi bể luân trầm,
940. Chắc như vậy không làm đâu trẻ.
 Mẹ đẩy con! như lời của mẹ,
 Nếu trong đời có kẻ tin theo;
 Và thật hành một cách khẩn keo,
 Chắc chắn sẽ được siêu Cực lạc.
 Mẹ đẩy con! đời trong gang tấc,
 Danh dường bao lợi lộc dường bao;
 Bị nhồi qua một lượng ba đào,
 Muôn việc chỉ chiêm bao một giấc.
 Mẹ đẩy con! khắp người quả đất,
950. Cũng khá suy rồi dứt nghiệp trần;
 Sớm chiều lo lập chí tu thân,
 Lánh cõi tạm tìm chân thế giới.
 Mẹ đẩy con! rồi đây sẽ tới,
 Bảy ngày đêm bật lối trời trăng;
 Biết bao nhiêu yêu quái tinh thần,
 Chúng hiện đến bắt ăn kẻ ác.
 Mẹ đẩy con! cha con xa lạc,
 Tiếng khóc than bi đát thấm sâu;
 Khắp người đều như thế khác đâu,
960. Không ai giúp ai nào được cả.
 Mẹ đẩy con! bụng đà đói rã,

- Cơm cũng không mà cá cũng không;
Rau củ còi khoai củ ráo nông,
Chồng nhìn vợ khóc rờn mới thắm.
Mẹ đẩy con! bảy ngày hắc ám,
Khắp trời đất cũng sấm nổ vang;
Biết bao người vì sự kinh hoàng,
Phát cuồng chạy khắp làng cùng ngõ.
Mẹ đẩy con! người đời đâu rõ,
970. Cảnh tang thương chỉ có phút giây;
Đòng khò khan nước phủ đầy đầy,
Sông biển đó rồi cây rừng đó.
Mẹ đẩy con! nay tuy giàu có,
Biết đâu mai một nợ nghèo nàn;
Sự đổi thay trong một khắc gian,
Chớ bòn xén hãy toan làm phước.
Mẹ đẩy con! mẹ hằng ao ước,
Khắp chúng sanh sớm được quày đầu;
Dù ngày kia có cảnh thảm sầu,
980. Nhờ Thần Phật phép màu cứu hộ.
Mẹ đẩy con! đời chưa hết khổ,
Kể từ đây vô số tai ương,
Đáng lo âu cảnh máu nhuộm đường;
Tai đây tiếng thê lương kêu khóc.
Mẹ đẩy con! cảnh đời tang tóc,
Từ thị thành đến hóc hang cùng;
Đâu cũng đều mang gánh họa chung,
Khổ với thảm vô cùng ở trẻ.
Mẹ đẩy con! nói sao cạn lẽ,
990. Nạn này qua rồi kể nạn kia;
Ngục trần gian khoá bị mất chìa,
Thương sanh chúng nhiều bề khổ nã.
Mẹ đẩy con! ngồi trên sen báu,

- Nhìn chúng sanh không ráo hột châu;
 Từ trẻ thơ cho đến bạc đầu,
 Cũng chung chịu một bầu lao lý.
 Mẹ đày con! đày trong tục lụy,
 Khổ suốt đời đâu nghỉ phút nào;
 Người sang hèn hoặc kẻ nghèo giàu,
 1000. Đều chịu khổ như nhau tất cả.
 Mẹ đày con! khổ thân hoạn họa,
 Khổ về bề giặc giã thù hiềm;
 Lòng sợ lo không phút nào êm,
 Nghèo cũng thế có tiền cũng thế.
 Mẹ đày con! luống mưu trăm kế,
 Chẳng làm sao thân thể không già;
 Hoặc bịnh này tật nọ sinh ra,
 Bao nhiêu đó cũng là thấy khổ.
 Mẹ đày con! của tiền muôn hộ,
 1010. Thân cũng huòn lại thổ khỏi đâu;
 Mưu làm chi những kế độc sâu,
 Cho kẻ khác chịu sâu chịu khổ.
 Mẹ đày con! nay gần đến chỗ,
 Đức Ngọc Hoàng bôỉ sô loài người;
 Nếu không làm hiền đức tốt tươi,
 Hòn xác chẳng còn nơi cứu rỗi;
 Mẹ đày con! đời như ổ mối,
 Chùng gặp khi nước dội khỏi bờ.
 Thì chỉ trong giây lát phút giờ,
 1020. Cả thành quách đều xô theo nước.
 Mẹ đày con! rán mà tích phước,
 Chớ làm điều bạo ngược lung lảng;
 Sẽ thoát qua cuộc đại biến nần,
 Được xem thấy hội hàng Tiên Phật.
 Mẹ đày con! mẹ thương vạn vật,

- Đang sanh trong thế mạt đời cùng;
Vui một hai, khổ thảm muôn trùng,
Nhưng ít kẻ để lòng nghĩ tới.
Mẹ đẩy con bản đồ thế giới,
1030. Đang nằm trên lũ mối tham tàn;
Con hãy xem chỉ một khắc gian,
Bản đồ ấy rã tan từ mảnh.
Mẹ đẩy con! xót thương bá tánh,
Bị lửa nhà bên cạnh cháy lan;
Cả gia đình sự nghiệp tiêu tan,
Một kẻ trút muôn ngàn người khổ.
Mẹ đẩy con! xác cây pháo nổ,
Nó tan ra mảnh nhỏ thế nào;
Quả đất này đến lúc tiêu hao,
1040. Cũng như thế khác nào ở trẻ.
Mẹ đẩy con! con ghi lời mẹ,
Vẹt góc gai tìm kẻ hữu tâm;
Chỉ dạy lời đạo lý thâm trầm,
Kéo việc đến không làm sao kịp.
Mẹ đẩy con! chơn tu một kiếp,
Siêu Phậ-đài thoát nghiệp luân hồi;
Thường lúc nào cũng được an vui,
Không nạn khổ không nơi phiền nã.
Mẹ đẩy con! tu là quý báu,
1050. Nợ trần gian càng tạo càng sâu;
Sự lợi danh như miếng mồi câu,
Say mê nó ngấn thâm số kiếp.
Mẹ đẩy con! khổ lao trùng điệp,
Nên giúp đời chớ bị lừa đời;
Thay vì tiền phung phí ăn chơi,
Làm phước thiện cho người nhờ nhờ.
Mẹ đẩy con! thấy ai nghèo đói,

- Lòng cũng nên biết nhói biết đau;
 Lượng sức mình giúp họ với nào,
 1060. Chớ tiếc của làm màu xa lạ.
 Mẹ đày con! gặp người rách rã,
 Mà không đem lòng dạ xót thương;
 Đến khi mình vướng lấy tai ương,
 Sẽ bị kẻ mở đường nói lảng.
 Mẹ đày con! còn nhiều khổ nạn,
 Việc tới lành dữ toán (3) sao ra;
 Đối với ai cũng lấy hiền hòa,
 Hợp đạo lý cũng là phòng hậu.
 Mẹ đày con! hấn con đã thấu,
 1070. Lúc thuận thì cậu cậu ông ông;
 Thoảng một khi có việc trái lòng,
 Kêu tên tộc chửi không ngại miệng.
 Mẹ đày con! bình thời lặng tiếng,
 Hữu sự thì kiếm chuyện khó khăn;
 Người đời nay lòng biết mấy ngăn,
 Phải dè dặt cách ăn thói ở.
 Mẹ đày con! hùm beo không sợ.
 Sợ thế gian kẻ ở hai lòng;
 Khi vì tiền vì muốn lập công,
 1080. Tình thân mấy họ không hề tưởng.
 Mẹ đày con! lo thân sung sướng,
 Nỡ làm cho người vướng nạn tai;
 Sự có thường trong cuộc đời nay,
 Mẹ càng ngắm càng cay đôi mắt.
 Mẹ đày con! khi thời thế đắ,
 Nỡ xuống tay làm ngạt cô thân;
 Cũng đang nhiều trên khắp cõi trần,
 Thương hại kẻ tay chân hục hạp.
 Mẹ đày con! tiếc cho kẻ ác,

1090. Xài quá hơn số phước đã dành;
Trong nhứt thời mất cả liệt oanh,
Thân ấy khác nào nhành lia cội.
Mẹ đày con! đòn cân phước tội,
Trên hai vai của mỗi người đời;
Rất công bằng lắm ở con ơi,
Rằng không có là người làm đày.
Mẹ đày con! cũng vì lẽ ấy,
Mẹ muốn cho cả thấy nhơn sanh;
Hãy bình tâm chọn lấy điều lành,
1100. Sang trọng thế, rách tanh cũng thế.
Mẹ đày con! biết chừa biết để,
Cùng Phật Tiên cùng bệ khác đâu;
Lấy từ bi hai chữ làm đầu,
Nghịch oan khỏi và đâu khổ kiếp.
Mẹ đày con! chúng sanh bị nghịch,
Lôi kéo vào trong kiếp phù sanh;
Nghịch ấy là việc tạo bất lành,
Bằng ý tưởng hoặc bằng hành động.
Mẹ đày con! giống gieo lên mộng,
1110. Mạnh thì mau yếu rằm hơi lâu;
Hưởng đương đời hoặc đến đời sau,
Đều do nghiệp cạn sâu ra đây.
Mẹ đày con! thứ mau ăn trái,
Thứ đợi lâu mới nảy bông ra;
Giống nghiệp kia cũng thế ấy là,
Chớ cho chôn bao la không mắt.
Mẹ đày con! trâu không ai dắt,
Mà tự nhiên nó biết về chuồng;
Bởi mỗi ngày đi lại thường luôn,
1120. Nên nó đã thuộc quen đường xá.
Mẹ đày con! thế đâu còn lạ,

- Nghiệp mê là do cả thói quen;
 Quen thấp hèn sanh chốn thấp hèn,
 Lạ đường Phật khó lên cõi Phật.
 Mẹ đẩy con! say mê vật chất,
 Phải đi theo đường đất thế gian.
 Lòng không ưa mến cõi Niết bàn;
 Thì đâu hướng chân sang đường Phật,
 Mẹ đẩy con! đẩy là tóm tắt,
1130. Nghiệp lực hay dẫn dắt thế nào;
 Vậy con ơi rón liệu làm sao,
 Đừng bị nghiệp trần lao lôi cuốn.
 Mẹ đẩy con! lựa cho phải luống,
 Thân không như rau muống ở con;
 Rón tìm cho ra lối thường còn,
 Làm một kiếp khổ luôn nhiều kiếp.
 Mẹ đẩy con! thân nên uổng tiếc,
 Chớ ném vào những kẹt hôi tanh;
 Nên hy sinh vào chỗ cao thanh,
1140. Cho nhờn loại hoặc nền trung hiếu.
 Mẹ đẩy con! tiếc thân phải liệu,
 Chớ cho lòng bận bịu nơi thân;
 O bé toàn dùng để làm chân,
 Không có nghĩa quanh quẩn theo nó.
 Mẹ đẩy con! thân khi cần bỏ,
 Thì bỏ ngay chẳng có dằn dà,
 Noi theo gương Đức Phật Thích Ca,
 Mà động chỉ tất là đúng đạo.
 Mẹ đẩy con! thân là quý báu,
1150. Thân cũng là như thảo như rơm;
 Khi quý thì quý chẳng gì hơn,
 Lúc rẻ phải rẻ không chỗ sánh.
 Mẹ đẩy con! đạo thì có hạnh,

- Hạnh là hành của tánh từ bi;
Lợi cho đời bất luận những gì,
Sẵn sàng để thi vi không tiếc.
Mẹ đây con! đặt trên các việc,
Một trí thần suy xét kỹ càng;
Sẽ tránh mình khỏi những nghiệp oan,
1160. Việc không đến dở dang hối hận.
Mẹ đây con! biết làm bốn phận,
Không Phật Tiên cũng đứng về Thần;
Ở phần nào xử vẹn lấy phần,
Đời đạo cứ thế không bại hoại.
Mẹ đây con! lợi và điều hại,
Cho linh hồn và cái xác thân;
Hiện tại hay là vị lai phần,
Biết làm đúng, biết ngưng cho đúng.
Mẹ đây con! điều này đem dụng,
1170. Cho mình và cho chúng khắp nơi;
Cứu riêng thân và cứu người đời,
Sống thảo thuận thác ngôi sen báu.
Mẹ đây con! vì sao hành đạo,
Vì muốn cho dứt nẻo luân hồi;
Nên mọi điều tội lỗi đành thôi,
Làm phước thiện trau giồi trí huệ.
Mẹ đây con! điều này không kể,
Ba tạng kinh dù để nằm lòng;
Cũng chẳng hề đắc quả thành công,
1180. Chỉ đếm bạc của ông đại phú.
Mẹ đây con! tâm luôn tự chủ,
Ngoại cảnh không quên rũ được lòng;
Thường được như một tấm gương trong,
Soi các vật mà không nhiễm vật.
Mẹ đây con! chủ tâm khi mất,

- Khác nào như trong nước không vua;
 Sự loạn ly nổi cả bốn mùa,
 Cảnh đói khổ bao giờ cho hết.
 Mẹ đây con! câu rằng cái nét,
1190. Dù cho đem đánh chết không chừa;
 Chuyện xấu xa hãy răn ngăn ngừa,
 Quen rồi khó làm cho quên được.
 Mẹ đây con! cần quan sát trước,
 Rồi thi hành sau ắt không lầm;
 Thế nên đừng quên chủ lấy tâm,
 Được vậy sẽ ắt làm nên đạo.
 Mẹ đây con! con nhà Phật giáo,
 Phải gìn câu hòa hảo lẫn nhau;
 Đuốc từ bi đâu cũng rọi vào,
1200. Dắt những kẻ đang lao trong tối.
 Mẹ đây con! giới răn là cội,
 Lìa cội rồi bông trái không sanh;
 Nếu luật nghi lòng biết chặt gìn,
 Tất sẽ được đắc thành vị quả.
 Mẹ đây con! nhớ câu hỷ xả,
 Nên thứ tha chớ dạ câu mâu;
 Càng ghét nhau càng chuốc thảm sầu,
 Chỉ có hại nào đâu có lợi.
 Mẹ đây con! khá suy nghĩ tới,
1210. Mang phàm thân ai khỏi vết tỳ;
 Kẻ lỗi lầm biết hối cải đi,
 Người ấy đáng nên ghi người tốt.
 Mẹ đây con! cuộc đời sắp rớt,
 Đạo hạnh cần giữa gọt cho thường;
 Đừng ngại chi những lúc nắng sương,
 Sẽ kịp đến ngày trưng bạng ngọc.
 Mẹ đây con! gần ngày thi lọc,

- Sớm khuya nên đạo học cho siêng;
Rán làm cho đẹp mặt tổ Tiên,
1220. Tên tuổi được nêu trên thư án.
Mẹ đây con! việc trong chớp nhoáng,
Nhu màu rơi vào chén nước trong;
Tục hóa Tiên, núi hóa ra sông,
Con gà hiện giữa tròng vàng trắng.
Mẹ đây con! đạo màu miễn dặng,
Ai lời cay tiếng đắng mặc ai;
Chữ tu hành cứ vẫn miệt mài,
Xong phận tứ lòng thầy cũng hã.
Mẹ đây con! gặp khi tai họa,
1230. Hãy cho như viên đá mài dao;
Mài cộ nhiều kim sẽ nên mau,
Lòng chẳng một mảy nào buồn bã.
Mẹ đây con! muốn cao đạo quả,
Thân phải vui chịu cả khó khăn;
Khó sóng tâm khi phải làm bằng,
Khó nhớ lúc khổ nạn đưa lại.
Mẹ đây con! khó hơn hết thầy,
Ý tưởng luôn thay máy không ngừng;
Nó tưởng điều như xấu nhiều hơn,
1240. Chỗ nào nó cũng từng léo tới.
Mẹ đây con! thần Tiên cảnh giới,
Ý tưởng này chưa gọi toàn trừ;
Có lần vì do sự tưởng tư,
Trong nháy mắt ra người phạm tục.
Mẹ đây con! khuấy lên một phút,
Hò mảy trong cũng đục lại liền;
Trong lòng khi khởi sự đảo điên,
Bao nhiêu trí huệ liền mất hết.
Mẹ đây con! gương trong đem phết,

1250. Chẳng còn soi thấy mặt phải không;
 Khi tham sân ái cảm động lòng,
 Trở tâm tôi hết thông chơn giả.
 Mẹ đày con! hiểu rành đạo cả,
 Sợ vọng tâm hơn sợ tù đày;
 Tù đày làm khổ một kiếp nay,
 Vọng tâm khổ sau này muôn kiếp.
 Mẹ đày con! gió luôn liên tiếp,
 Ngọn đèn không dễ đốt phải chăng;
 Vọng tâm trần cứ mãi xung xăng,
1260. Trí huệ khó khai thông cho được.
 Mẹ đày con! chỉ nhìn vào nước,
 Mà tự nhiên thấy được ánh trăng;
 Ấy là do mặt nước phẳng bằng,
 Nên nó có sức năng hiển vật.
 Mẹ đày con! người trong cửa Phật,
 Phải lấy đây đề thật hành theo;
 Sáu căn không bị sáu trần đeo,
 Sáu thông sẽ về theo tức khắc.
 Mẹ đày con! ngọc vùi trong đất,
1270. Khiến trở nên màu sắc lu mờ;
 Hãy moi ra rửa lớp bùn nhờn,
 Sắc ngọc vẫn sáng như xưa vậy.
 Mẹ đày con! cái viên ngọc ấy,
 Bụi cát bao bọc lấy bề ngoài,
 Chớ bên trong xưa cũng như nay;
 Vẫn trong sáng không sai không khác,
 Mẹ đày con! lau xong bụi cát,
 Ngọc sẽ ra sắc ngọc tự nhiên;
 Khi dứt rồi các mối nghiệp duyên,
1280. Tâm ấy vẫn hườn nguyên sáng suốt.
 Mẹ đày con! rửa dơ mượn nước,

- Ngăn lỗi thì nhờ được giới nghi;
Giới nghi lòng không phút nào ly,
Đạo quả đặc có chi là khó.
Mẹ đẩy con! giới nghi nếu bỏ,
Như ngựa mà không có dây cương;
Làm sao dùng khi lạc bước đường,
Tội lỗi sẽ vùn vờng rất dễ.
Mẹ đẩy con! sống trong cõi thế,
1290. Mọi việc chi cũng dễ nhiệm ô;
Phải xét thân mạng huyễn hư vô,
Để thẳng phục lòng ưa dục lạc.
Mẹ đẩy con! đời vì tạm xác,
Mà tạo ra tội ác phải không;
Tạm xác khi hiểu chán nơi lòng,
Tội ác cũng sẽ không nảy nở.
Mẹ đẩy con! muốn thân béo bở;
Muốn tình yêu muốn có tiền tài,
Muốn vị danh chẳng kém thua ai,
1300. Thành ra lắm người gây nên tội.
Mẹ đẩy con! thoáng qua thấy lợi,
Nhìn kỹ thì có hại phi thường;
Chỉ làm cho thỏa kiếp hiện đương,
Bao nhiêu kiếp sau cam khổ báo.
Mẹ đẩy con! cố tâm hành đạo,
Nên chán thân huyễn ảo mà tu;
Ví cuộc đời như cảnh lao tù,
Ngày đêm vẫn lo câu giải thoát.
Mẹ đẩy con! biết ngoài quả đất,
1310. Có cõi tên Cực lạc Tây Phương,
Thân người bằng sen nức mùi hương;
Không bệnh lão không đường sanh tử.
Mẹ đẩy con! cõi kia đủ thứ,

- Muốn vật chi đều có đến ngay,
 Cõi trần không thể sánh cảnh này,
 Quyết tu để sang ngay cõi ấy.
 Mẹ đẩy con! khi qua bên ấy,
 Nhìn lại đời sẽ thấy rùng mình;
 Ở trong thân của mỗi chúng sanh,
 1320. Đầy giòi tửa hôi tanh khó kể.
 Mẹ đẩy con! đã là như thế,
 Còn tranh nhau đủ kẻ đủ phương;
 Tánh xấu xa không thước đo lường,
 Rốt rồi cũng thịt xương tan rã,
 Mẹ đẩy con! không ai thông thả,
 Ai cũng luôn có dạ lo âu,
 Được hay thua đều chẳng sướng đâu,
 Mà ai cũng lo câu thắng thối.
 Mẹ đẩy con! thấy đời giả dối,
 1330. Buồn rồi thương đến đổi rơi châu;
 Ước rằng ai cũng biết quày đầu,
 Để cùng hưởng được câu an lạc.
 Mẹ đẩy con! ai người được giác,
 Nên đứng ra dìu dắt kẻ mê;
 Đồng tâm nhau đường thiện trở về,
 Cho một kiếp xong tề nghiệp báo.
 Mẹ đẩy con! cùng nhau biết đạo,
 Ai cũng đều ngay thảo một lòng;
 Nước thái bình dân sẽ thông dong,
 1340. Cõi tục trở nên bông lai cảnh.
 Mẹ đẩy con! không nhờn ngã tánh,
 Lòng tham sân sẽ chẳng nơi sanh;
 Tham sân không, không cuộc tranh giành,
 Được vậy sẽ hòa bình vĩnh viễn.
 Mẹ đẩy con! tóm ngắn câu chuyện,

- Thế giới này sắp đến đổi đời;
Qua sau cơn nước lửa đầy trời,
Người sống sót là người hiền đức.
Mẹ đẩy con! gắng công chí sức,
1350. Lo tu cho qua cuộc bể dâu;
Đề xem thần Tiên trở phép màu,
Lập đời mới khắp đâu cũng mới.
Mẹ đẩy con! không phao mà nổi,
Không cánh mà bay tới xa gần;
Ấy là người đại thế giới tân,
Ai cũng vẫn hiền nhân thông thái.
Mẹ đẩy con! rán mà làm phải,
Đề thần Tiên hội lại bên mình;
Trước là trừ được nạn ôn binh,
1360. Sau khỏi các cực hình thê thảm.
Mẹ đẩy con! lòng càng nhúa nhám,
Càng cho thân dễ bám chông gai;
Chùng họa sâu nam bắc đông tây,
Khổ ách đến đầy đầy khó trốn.
Mẹ đẩy con! phước nhân căn bản,
Khi tai nạn nên trốn vào đây;
Của tiền đừng bạ việc xí xài,
Nên làm phước dành ngày mai hậu.
Mẹ đẩy con! việc tu được thấu,
1370. Phước không trau huệ đạo không giỏi;
Khác nào người ôm giữ cái nôi,
Gạo thóc chẳng nước nôi cũng chẳng.
Mẹ đẩy con! nôi không ăn đặng,
Biết không làm việc chẳng hề nên;
Tuổi già gần việc thác kế bên,
Hãy liệu gấp chớ nên bê trễ.
Mẹ đẩy con! con ơi chớ nệ,

- Rán chịu lòn hầu để cứu dân;
 Cứu được người dầu phải mất thân,
 1380. Cũng vui về lòng đừng ngần ngại.
 Mẹ đây con! đem thân tạm hoại,
 Đưa linh hồn đến cõi Niết bàn;
 Ấy là chân hạnh phúc vinh quang,
 Nên sốt sắng chớ toan lười lã.
 Mẹ đây con! thân mình chẳng xá,
 Quý trọng thân tất cả người đời;
 Tâm hồn này dễ có mấy người,
 Kẻ có được đất trời cũng nể.
 Mẹ đây con! con từng lập thế,
 1390. Cứu chúng sanh khỏi bể luân trầm;
 Thân dù cho tan nát dập bầm,
 Cũng hoan hỷ không tâm phiền não.
 Mẹ đây con! chẳng từ bi đạo,
 Đâu thương người khổ não trong đời;
 Biết thương người mới cứu giúp người,
 Hy sinh cả cuộc đời chẳng tiếc.
 Mẹ đây con! tâm hồn siêu việt,
 Con đem giao khắp hết mọi nơi;
 Để cho người chưa tỉnh mộng đời,
 1400. Có dịp cải sửa nơi hèn úa.
 Mẹ đây con! lời lành rộng bủa,
 Cho đạo luôn nơi cửa chật người;
 Ý nguyện con thỏa mãn tốt tươi,
 Phật cũng được phỉ hồi mong ước.
 Mẹ đây con! cửa thiên sau trước,
 Vắng người là thế cuộc khổ nhiều;
 Kẻ từ tâm phải rán réo kêu,
 Cho lão ấu biết điều đạo đức.
 Mẹ đây con! những người đã thức,

1410. Con rán khuyên họ được thức luôn;
Dù khổ lao dù lắm cảnh buồn,
Cũng rán nhẫn cho tròn đạo cả.
Mẹ đấy con! kẻ chưa hối quá,
Họ khác nào như cá ăn câu;
Chẳng nhả ra sẽ mắc khỏi đâu,
Khá khuyên họ hồi đầu hướng thiện.
Mẹ đấy con! trẻ chơi mé giếng,
Con cho rằng nguy hiểm hay chẳng;
Vớ kẻ ưa tính việc ác gian,
1420. Sẽ không tránh khỏi đàng khổ báo.
Mẹ đấy con! nếu không cơm cháo,
Xác thân không thể bảo sanh tồn;
Còn không lòng hướng thiện qui chơn,
Linh hồn chẳng khỏi cơn đày đọa.
Mẹ đấy con! một lần sanh hóa,
Dễ chuyển luân đến cả muôn lần;
Phải rán tu ngay cả hiện thân,
Để sau khỏi hấn phần sanh tử.
Mẹ đấy con! càng làm hung dữ,
1430. Càng chịu thêm đa sự nghiệp oan;
Nợ hồng trần lắm mối buộc ràng,
Không thể tránh khỏi đàng luân chuyển.
Mẹ đấy con! hay làm việc thiện,
Không ai thù ai oán đến mình;
Và chẳng cùng ai mắc tội tình,
Tất nhiên được hồn linh thông thả.
Mẹ đấy con! sanh nơi trần hạ,
Muôn người không một kẻ thanh nhàn,
Chỉ sống trong có một thời gian,
1440. Mà phải liệu trăm ban vạn sự.
Mẹ đấy con! bởi nhiều nghiệp dữ,

- Nên thường mang hung sự nhiều hơn.
 Không người nào được vẹn toàn thân,
 Suy nghĩ kỹ phải chăng là khổ.
 Mẹ đẩy con! ngồi bên Tịnh Độ,
 Thấy chúng sanh lớn nhỏ trong đời;
 Chịu khổ lao không phút nào ngơi,
 Lòng của mẹ vô hồi đau xót.
 Mẹ đẩy con! không ai thoát lọt,
 1450. Lo miếng ăn tấm mặc cho thân;
 Phụ vào nào bè bạn ái ân,
 Ngày nào cũng quây quần theo đó.
 Mẹ đẩy con! miếng ăn không có,
 Bụng trở nên đói khó vô chừng;
 Tấm mặc không đủ đắp che thân,
 Thấy lạnh lẽo không dần run rẩy.
 Mẹ đẩy con! lòng luôn thấy máy,
 Hết muốn này kể lại muốn kia;
 Dù những điều khó được trăm bề,
 1460. Lòng vẫn muốn không hề ngừng nghỉ.
 Mẹ đẩy con! mưu thần chước quỷ,
 Lo sau thành như ý đã mong;
 Tội bao nhiêu cũng thị bằng không,
 Độc ác khác nào chông tẩm thuốc.
 Mẹ đẩy con! thân mưu lảm cuộc,
 Mà cũng không sống được lâu dài;
 Chỉ làm cho thêm kiếp bào thai,
 Lên cõi tạm chịu ngày khổ não.
 Mẹ đẩy con! xét suy chu đáo,
 1470. Tất chán điều gian xảo phần nhiều;
 Vì nó không khiến kẻ thân yêu,
 Còn xô kiếp trôi theo bể khổ.
 Mẹ đẩy con! hãy mau tỉnh ngộ,

- Lánh đường tà tìm ngõ chánh chơn;
Sớm chiều lo làm việc phước nhơn,
Đừng chiều cái tâm trần dục vọng.
Mẹ đây con! cuộc đời đã mỏng,
Nên mượn ngay kiếp sống hiện thời;
Đề giúp người ở khắp mọi nơi,
1480. Những lợi ích khi người thiếu thốn.
Mẹ đây con! lấy thân làm vốn,
Đề gây nhiều công lớn đức dày;
Nên nguyện tu ngay một kiếp này,
Cho được đến Phật đài mới thỏa.
Mẹ đây con! dù cho nhôi quả,
Tự nhủ lòng chớ dạ núng nao;
Càng khổ nhiều đạo hạnh càng cao,
Nên lấy đó làm câu an ủi.
Mẹ đây con! lời kia không dối.
1490. Không gian lao khó nổi công thành,
Chẳng cho chơn đạp sỏi dầy sành;
Tây phương khó đưa mình đến chốn,
Mẹ đây con! mỗi khi nguy khốn,
Mà vẫn vui không núng tim gan.
Là mỗi lần lên một nấc thang,
Càng chịu được là càng cao được.
Mẹ đây con! thói quen khi trước,
Nay bỏ đi là việc khó khăn;
Bỏ được là mới thiệt chơn tăng,
1500. Linh hồn được siêu thăng do đây.
Mẹ đây con! rán mà nhẫn nại,
Buồn này qua rồi lại đến vui;
Chớ bận lòng đến cảnh ngược xuôi,
Hạ buồm giữa biển khơi rất uổng.
Mẹ đây con! mây bay nước cuốn,

- Chớ nó đâu hề đứng một nơi;
 Hết khổ lao rồi đến thanh thoi,
 Lời mẹ dạy con ơi nên nhớ.
 Mẹ đây con! gỡ cho xong nợ,
1510. Qua kiếp này về ở Lạc bang;
 Cùng các chư Bồ Tát đồng hàng,
 Không bệnh lão không đàng sanh tử.
 Mẹ đây con chín từng ngôi thứ,
 Toàn hoa sen có đủ sắc màu;
 Cảnh an vui không sự khổ lao,
 Rán tu niệm để mau qua đó.
 Mẹ đây con! nói xa khó rõ,
 Việc gần đây nên tỏ con hay;
 Cõi Ta-bà chừng đến sau này,
1520. Trở lại cảnh Bồng Lai chẳng khác.
 Mẹ đây con! những người sắp thác,
 Tự biết liền mang xác vào rừng;
 Ngồi dưới cây rồi tự bỏ thân,
 Đất liền nứt tự chôn lấy xác.
 Mẹ đây con! tiết trời luôn mát,
 Người lớn cao khuôn mặt tốt tươi;
 Hiền lành và luôn nét vui cười,
 Ai đều cũng đầy lời lễ nghĩa.
 Mẹ đây con! Rán mà trau tría,
1530. Làm sao cho được nhẹ tâm hồn;
 Để sau ngày biến đổi càn khôn,
 Được sống sót hưởng phần thưởng ấy.
 Mẹ đây con! chừng tân thế giới,
 Chẳng bao giờ chim thấy rũ lông;
 Các loại cây lá úa cũng không,
 Chẳng hề có muỗi mòng châm chít.
 Mẹ đây con! các loài rắn rít,

- Trong miệng không nọc độc như nay;
Và không còn những loại cây gai,
1540. Đâu đâu cũng toàn cây hữu dụng.
Mẹ đây con! khắp đâu đâu cũng,
Nước biển sông như nước ao hồ;
Vẫn trong không một chút bợn nhơ,
Cá vẫn lội không hề khiếp sợ.
Mẹ đây con! ngày đêm sáng rõ,
Có trời trăng thay đổi luôn luôn;
Người vui không hề thấy cảnh buồn,
Ai cũng được thân luôn no ấm.
Mẹ đây con! lúa kia khỏi rậm,
1550. Tự mọc lên trên chôn ruộng đồng;
Khi chín rồi có gió thổi lồng,
Tự bay thẳng vào trong kho dự.
Mẹ đây con! nhà không đóng cửa,
Không lo ai dòm ngó của ai;
Chẳng một người nào bị thiếu xài,
Của rơi cũng chẳng ai thềm lượm,
Mẹ đây con! lòng gian khi ướm;
Tự trong thân lửa đượm cháy ra,
Trong phút giây là tự tiêu ma;
1560. Vì thế kẻ xấu xa không có.
Mẹ đây con! rán theo hiền ngõ,
Để sống cho tới đó mà coi;
Ai cũng đều tài phép hẳn hoi,
Tạo nên một cảnh đời kỳ bí.
Mẹ đây con! nhờ câu đạo lý,
Khỏi tai ương khỏi bị trầm luân;
Được coi đời mẫu nhiệm huyền thâm,
Của Tiên Phật lập nên kỳ tới.
Mẹ đây con! sang qua đời mới,

1570. Mỗi nơi đều có cội Long Hoa;
 Dưới cội thường có Đức Phật-Đà,
 Vì sanh chúng nói ra pháp bảo.
 Mẹ đây con! nhiều người đắc đạo,
 Có lục thông tự dạo bốn phương;
 Nơi Phật-đà rộng mở đạo trường,
 Nói nhiều pháp chưa từng nghe đến.
 Mẹ đây con! đến đây đáng mến,
 Càng mến càng đưa đến đạo mâu;
 Trái oan không hề bị buộc câu,
1580. Dù phải ở bao lâu không chán.
 Mẹ đây con! gần ngày phán đoán,
 Khắp nữ nam hãy rón mà tu;
 Đến ngày kia sẽ được đền bù,
 Những cực khổ từ lâu đã chịu.
 Mẹ đây con! đừng trần bận bịu,
 Rốt cuộc là phải liễu theo trần;
 Nát linh hồn nát cả xác thân,
 Điều ấy há lòng không biết tiếc.
 Mẹ đây con! những khi tận diệt,
1590. Lửa khác hơn lửa thét thường ngày;
 Không vật nào đương nổi lửa này,
 Vì thế chẳng mấy ai tồn tại.
 Mẹ đây con! nước thường ngày chảy,
 Vật nhẹ thì là nổi phải không;
 Nhưng ngày kia có cuộc thủy hồng,
 Vật nhẹ tự sợi lông vẫn đắm.
 Mẹ đây con! mùi thiên khi thắm,
 Lửa không thiêu nước chẳng đắm thân;
 Thường có vì hộ pháp Long Thần,
1600. Đứng sẵn ở bên thân che chở;
 Mẹ đây con! mắt chừng khi mở,

- Lạ nước non lạ cả đất trời;
Pháp Phật Tiên ngài khéo đòi dòi,
Sự mau lẹ vẫn ngoài tướng tượng.
Mẹ đây con! có vàng muôn lượng,
Cũng không qua được chôn ấy đâu;
Chỉ có lòng biết hướng đạo mau,
Mới qua được phía cầu bên ấy.
Mẹ đây con! chớ nên ngần ngại,
1610. Rán mở lòng bác ái từ bi;
Và nhớ luôn niệm chữ A Di,
Giúp đời được điều gì cứ giúp.
Mẹ đây con! hoa sen nở búp,
Rán làm cho đến lúc lớn ra;
Đừng nửa chừng đạo đức rời xa,
Hoa khô héo thì là thông khổ.
Mẹ đây con! sự tu vẫn mộ,
Mặc dù là ai có ghét ưa;
Được như vậy không sớm thì trưa,
1620. Đạo sẽ đắc không hề sai chạy.
Mẹ đây con! rán cầm tay lái,
Đề cho thân qua cái bể sâu;
Mặc phong ba nhồi nhận đến đâu,
Vẫn bình tĩnh lo âu việc đạo.
Mẹ đây con! vì câu hòa hảo,
Mẹ thương con không ráo mạch sâu;
Nhưng đạo mau là vẫn đạo mau,
Núi to dễ ai đâu xô ngã.
Mẹ đây con! lo đường đạo cả
1630. Khác nào như tẩu mã cứu binh;
Mẹ hứa rằng đạo sẽ đắc thành,
Nếu không thể mẹ đành chịu đọa.
Mẹ đây con! từ khi mọc giá,

- Cho đến nay hái quả phải lâu;
 Chẳng trì tâm khó đắc đạo mau,
 Rán ngựa lũ bọ sâu ở trẻ.
 Mẹ đẩy con! khá suy cạn lẽ,
 Những việc nào sắp sẽ làm ra,
 Để tránh điều tà ác xấu xa;
1640. Bao nhiêu đó cũng là gần đủ,
 Mẹ đẩy con! sống say chết ngủ,
 Thương trần gian không chủ lấy tâm;
 Bị vô minh làm lắm sai lầm,
 Khổ chẳng biết luân trầm không thấu.
 Mẹ đẩy con! đeo mang trần cấu,
 Khó đưa thân qua thấu bên kia;
 Hãy mở ra cho hết nặng nề,
 Mới mong được dựa kê đức Phật.
 Mẹ đẩy con! chúng đương mê giấc,
1650. Việc ấy chưa được biết rõ ràng;
 Con khéo lời đánh thức thế gian,
 Nên cố dứt nợ oan chớ kết.
 Mẹ đẩy con! làm cho người chết,
 Hoặc hại người chịu việc thăm sâu;
 Ấy nợ oan chớ có tạo cầu,
 Con rán nhớ để sau khuyên chúng.
 Mẹ đẩy con! đời như tim lụn,
 Sớm muộn gì nó cũng tắt đi;
 Rời thì an nếu nhiễm thì nguy,
1660. Sự như thế không suy cũng biết.
 Mẹ đẩy con! nói cho cạn việc,
 Kẻ bất lương như rác trong thùng;
 Chỉ đợi ngày đem đổ là cùng,
 Cũng nên biết để lòng hồi cải.
 Mẹ đẩy con! cái thùng rác ấy,

- Chờ ngày đầy sẽ quã ra sông;
Ngày giờ kia phải đến chẳng không,
Đời này kết cuộc đồng như thế.
Mẹ đẩy con! tốt thì dành để,
1670. Xấu thì quãng là lẽ xưa nay;
Chùng lập đời cũng giống như vậy,
Cong vạy mát, thẳng ngay còn lại.
Mẹ đẩy con! thiếu chi vật quái,
Đợi ngày ra giết hại đũa hung;
Chết cách này cách khác không cùng,
Nên hồi cải mới mong tránh khỏi.
Mẹ đẩy con! bỗng nhiên có khói,
Từ trên không bay tới khắp nơi;
Kẻ ngửi vào thì hủy cuộc đời,
1680. Chát độc ấy đất trời cũng thảm.
Mẹ đẩy con! mưa qua một đám,
Đủ gây nên bệnh hoạn chết người;
Số mạng đâu có mấy tác hơi,
Thương bá tánh sống đời khó sống.
Mẹ đẩy con! khác nào trúng mông,
Nhè rớt ngay trên đồng đá sành;
Mê lại sanh trong đám bất lành,
Càng dễ khiến mạng căn thêm ngắn.
Mẹ đẩy con! Sắt chì tuy nặng,
1690. Nhưng nghiệp mê bá tánh còn hơn.
Làm chìm sâu dưới đáy bể trần;
Từ vô thi đến thân hiện tại.
Mẹ đẩy con! vô biên thế giới,
Không tử sanh không cái đau sầu;
Người thường vui chẳng sự buồn rầu,
Cõi trần tục có đâu sánh kịp.
Mẹ đẩy con! đã muôn triệu kiếp,

- Còn nằm trong biển nghiệp mê này;
 Không tìm qua những cõi bên dai,
 1700. Có đáng hổ thẹn hay là chẳng?
 Mẹ đây con! cũng còn thể đặng,
 Kể từ đây sớt sáng lo tu;
 Sớm với chiều hai buổi công phu,
 Tất nhiên biển khổ sàu qua được.
 Mẹ đây con! thuyền từ chực rước,
 Những người nào lòng được hiền lành;
 Con ơi! nên khuyên khắp chúng sanh,
 Nên sớm bỏ tánh tình hung dữ.
 Mẹ đây con! muốn thân vô sự,
 1710. Chớ gây điều hung dữ với ai;
 Đức có nhiều thân được lâu dài,
 Sau thông thả mà nay cũng vững.
 Mẹ đây con! thuyền từ không bưng,
 Những kẻ nào còn nặng nghiệp trần;
 Sẽ tự rơi chìm đắm mất thân,
 Việc chi cũng rán cân tội phước.
 Mẹ đây con! gặp khi cuộn nước,
 Bát nhã thoàn đi rước khắp nơi;
 Chìm hay không tội phước định rồi,
 1720. Chẳng hề bỏ một người nào cả.
 Mẹ đây con! khá mau sửa dạ,
 Cho sạch trong như đóa hoa sen;
 Tuy sống trong xã hội đê hèn,
 Mà không bị ô hoen trí não.
 Mẹ đây con! nhứt tâm với đạo,
 Mặc cho ai khảo đảo cách nào;
 Vẫn xem thường lòng chẳng núng nao,
 Ngọc càng giữa sắc màu càng tốt.
 Mẹ đây con! mẹ xin nói rõt,

1730. Nhẫn nhục là nòng cốt sự tu;
Thiếu nó là đạo hạnh mờ lu,
Con nên biết để âu trọn đạo.
Mẹ đày con! con nhà Phật Giáo,
Lành hơn người và thảo hơn người;
Gặp đắng cay cũng vẫn vui cười,
Sức bền dẻo không nơi so đọ.
Mẹ đày con! lành nào không bỏ,
Phước nào dù rất nhỏ cũng làm;
Khó khăn nào cũng nhẫn chịu kham,
1740. Chơn Phật giáo phải làm như thế.
Mẹ đày con! vì câu hiệu đễ,
Đành quên đi thân thể nhọc nhằn;
Sớm chiều lo việc Phật Pháp Tăng,
Cứu cha mẹ siêu thăng Tịnh độ.
Mẹ đày con! vì thương chúng khổ,
Chí công tu cho tỏ ngộ lòng;
Đề dặt dìu những kẻ chưa thông,
Sớm được bước qua sông mê khổ.
Mẹ đày con! kẻ yêu quốc thổ,
1750. Đem lời lành dạy dỗ muôn dân;
Khiến cho ai cũng biết tu thân,
Nước không rối lòng dân thành một.
Mẹ đày con! từ trong não cốt,
Thương yêu người nên thốt lời lành;
Quý thần nghe cũng phải nể danh,
Và công đức lớn không số kể.
Mẹ đày con! trong khi nói kệ,
Loài quỷ ma cũng để tai vào;
Nếu trong lòng khởi niệm trần lao,
1760. Sẽ bị chúng phun vào mây mặt.
Mẹ đày con! lòng son một sắc,

- Tiếng nói ra cảm khắp mười phương;
 Chỉ một đời lo liệu khói hương,
 Vĩnh kiếp được về nương Phật quốc.
 Mẹ đây con! ngày qua rồi mất,
 Chậm trễ e không kịp tuổi già;
 Lòng nhớ luôn sáu chữ Di-Đà,
 Không tốn kém được qua Cực lạc.
 Mẹ đây con! chúng sanh hạ mạt,
 1770. Nếu không lo giải thoát kiếp này;
 Hồn xác tiêu muôn kiếp sau đây,
 Khó mong thấy được ngày khoái lạc.
 Mẹ đây con! sống theo bóng ác,
 Nay còn đây mai thác là thường;
 Chúng sanh nên sớm biết dọn đường,
 Đừng đợi trước Diêm Vương mới hối.
 Mẹ đây con! gây cho lắm tội,
 Như bị cùm mà lội sông sâu;
 Sẽ đắm chìm khó tránh khỏi đâu,
 1780. Hãy xét kỹ rồi âu chừa để.
 Mẹ đây con! chứa lòng tòi tệ,
 Như chậu hoa nơi cội có sâu;
 Hãy trừ đi chớ có để lâu,
 Cội rễ dứt hoa xào cây héo.
 Mẹ đây con! một đời lạc nẻo,
 Nỗi khổ lao sẽ kéo muôn đời;
 Mối đạo màu nay gặp phải nơi,
 Khá nắm chặt chớ rời phút chốc.
 Mẹ đây con! đúng kỳ lựa lọc,
 1790. Con của ai nấy bọc đem về;
 Thứ nào theo thứ nấy một bề,
 Con ơi! khá đi về đường chánh.
 Mẹ đây con! lọc lừa đủ cảnh,

- Mượn lửa hồng để định vàng thau;
Thật tu hành đừng nại lâu mau,
Dễ khó mấy gìn câu đạo lý.
Mẹ đẩy con! con đừng nản chí,
Dù bỏ thân chớ ý phiên hờn;
Sẽ có thân sen báu tốt hơn,
1800. Chớ đâu có mất luôn mà ngại.
Mẹ đẩy con! đem manh áo vải
Đôi thiên y sao lại không mừng;
Vui đem thân ô uế nhục trần,
Đôi lấy cái chơn thân diệu tướng.
Mẹ đẩy con! thương con vô lượng,
Đâu nỡ xô con xuống hầm sâu;
Việc đã làm mẹ rõ đuôi đầu,
Lời mẹ chẳng sai đâu ở trẻ.
Mẹ đẩy con! nói cho cạn lẽ,
1810. Để cho con côi bẻ tâm nghi;
Hăng hái lên lo lắng đạo nghi,
Đường tu được bền đi đến chốn.
Mẹ đẩy con! côi đời chộn rộn,
Bị lợi danh làm hỗn lòng người;
Kẻ tu hành rón giữ tốt tươi,
Kéo uổng mấy năm trời đốn củi.
Mẹ đẩy con! kia trên chót núi,
Có con chim đá nổi từ lâu;
Đến chừng khi có máu thấm vào,
1820. Nó vùng hiện lớn lao bay khắp.
Mẹ đẩy con! một lần nó gấp
Ngàn muôn người vẫn được như thường;
Và mỗi lần cánh nó quạt trương,
Nhà cửa sập phổ phường tan nát.
Mẹ đẩy con! trên trời chim ác,

- Dưới nước thì có các cá hung;
 Thương chúng sanh nạn ách khắp cùng,
 Chết hết chín sông không tới một.
 Mẹ đây con! Thần Tiên phải ngớt,
 1830. Thấy người nằm ngang dọc chật đàng;
 Mạng ngắn như là bọt nước giang,
 Mới sống đó rồi lăn chết đó.
 Mẹ đây con! bạc tiền dù có,
 Lúc rồi loạn cũng khó bảo thân;
 Đáng chán thay nơi cõi hồng trần,
 Người cùng sợ nhau hơn sợ cọp.
 Mẹ đây con! sống luôn thòi thọt,
 Sống buồn rầu sống sót ruột gan;
 Sống trong lòng chẳng ngớt khóc than,
 1840. Là cảnh sông thế gian hiện tại.
 Mẹ đây con! sống trong kinh hãi,
 Sống khác nào chùm gởi trên cây;
 Chẳng lo tu cho giải kiếp đày,
 Còn ngồi đó đợi ngày nào nữa.
 Mẹ đây con! Phật Ngài mở cửa,
 Nên bước vào trong đó mà xem;
 Rất an vui suốt cả ngày đêm,
 Việc lo sợ nào phiền không có.
 Mẹ đây con! trong tù ngoài ngõ,
 1850. Đâu là vui đâu khổ hỡi con;
 Cõi trần lao cứ chết lần mòn,
 Sao chưa lánh hãy còn ngồi đó.
 Mẹ đây con! muốn ra khỏi ngõ,
 Phước huệ là chìa khoá con ơi;
 Sớm mở ra sớm được thành thời,
 Đừng chờ sắp tắt hơi mới liệu.
 Mẹ đây con! chúng sanh lịu địu,

- Mến việc này bận bịu việc kia;
Khối tinh thần mẻ mún phân chia,
1860. Từ lâu kém số về đạo đức.
Mẹ đây con! muốn tu có một,
Muốn việc đời có chục lần hơn;
Ấy phần đông của kẻ tại trần,
Nên sự khổ chưa phần nào giảm.
Mẹ đây con! việc đời thì bảm,
Việc đạo thì chẳng cảm vào lòng;
Đi chơn không nhè lợi trên chông,
Thương sanh chúng quá lòng mê muội.
Mẹ đây con! từ đây đến cuối,
1870. Chẳng bao lâu sẽ tới bên mình;
Con rán đem tiếng kệ lời kinh,
Khuyên kẻ kém đức tin đạo lý.
Mẹ đây con! đợi qua giờ tỵ,
Việc đã rồi hết chỉ hết khuyên;
Giờ này qua giờ khác đến liền,
Cơ trời chẳng đợi riêng ai cả.
Mẹ đây con! tượng đồng cốt đá,
Phép yêu ma khéo hóa nên người;
Nay một hai chừng ấy khổ mười,
1880. Kẻ bạo ác không nơi trốn tránh.
Mẹ đây con! đêm không trăng ánh,
Đâu cũng đều bị cảnh sa mù;
Tai nghe đầy những tiếng chó tru,
Bóng người lợp hình đâu không thấy.
Mẹ đây con! kẻ xem bóng ấy,
Nếu như sanh sợ hãi trong lòng;
Sẽ tiêu hồn lạc phách chẳng không,
Hãy bình tĩnh một lòng niệm Phật.
Mẹ đây con! mặt trời vừa khuất,

1890. Gió từ đâu thổi tắt ngọn đèn;
 Khí yêu ma lạnh đến run en,
 Cảnh trần bỗng trở nên địa ngục.
 Mẹ đẩy con! chỉ trong giây phút,
 Người ra ma ra khúc xương tàn;
 Như củi vào lò cháy ra than,
 Tiên Phật khó cứu an kẻ dữ.
 Mẹ đẩy con! loài người ăn thú,
 Loài thú ăn người sự có ư?
 Cũng có loài quỷ thích máu người,
1900. Kẻ vô phúc để rơi vào nó.
 Mẹ đẩy con! xét suy cho rõ,
 Chúng sanh như cá rọ khác gì;
 Ai muốn ăn thì cứ bắt đi,
 An chẳng thấy, thấy nguy trước mắt.
 Mẹ đẩy con! rán tu cho đắc,
 Quyết làm cho thần thức thai sen;
 Xa hẳn đời giả dối thấp hèn,
 Lúc nào cũng bình yên thanh tịnh.
 Mẹ đẩy con! một đời tu chính,
1910. Sẽ thành công nhất định không sai;
 Giải thoát rồi mới được thành thai,
 Con ơi! rán giồi mài cho kỹ.
 Mẹ đẩy con! rơi vòng ma quỷ,
 Như bướm sa vào chỉ nhện giăng;
 Lòng muốn ham mấy cũng rán dấn,
 Đừng để mất thiện căn ó trẻ.
 Mẹ đẩy con! từ con xa mẹ,
 Ngót muôn thu khổ đã dường bao;
 Giờ không ly khổ đợi chùng nào,
1920. Sớm chẳng tính muộn sao liệu kịp.
 Mẹ đẩy con! có chư Phật tiếp,

- Sự tu hành dễ đạt đạo mầu;
Qua hội này khó kiếm được đâu,
Con nếu biết khá âu khuya sớm.
Mẹ đẩy con! phải cho lý lợm
Suông cũng đi gai bóm cũng đi,
Yêu chặn đường ma quỷ làm nguy;
Cũng tiến tới chớ khi nào thối.
Mẹ đẩy con! cứ đi một lối,
1930. Đường bao xa cũng tới chỗ nơi;
Được nhứt tâm không dạ đổi dời,
Sẽ thành tựu đúng nơi mong ước.
Mẹ đẩy con! thấy nghe đổi ngược,
Nghe trong lòng thấy suốt trong lòng;
Động tịnh gì cũng được rõ thông,
Lòng chẳng chút nào không nghe thấy.
Mẹ đẩy con! lòng khi nghĩ quấy,
Rán chừa ngay không đợi làm ra;
Luôn gạn lừa sạch những niệm tà,
1940. Tai mắt chớ lãng qua một phút.
Mẹ đẩy con! như mèò rình chuột,
Hễ thấy ra liền chụp bắt ngay;
Trị tà tâm cũng giống thế này,
Cõi lòng sẽ có ngày thanh tịnh.
Mẹ đẩy con! tự tâm nghiêm chỉnh,
Chớ tha mình trợ tánh bất lương;
Ác thì trừ còn thiện thì ương,
Thân tâm vẫn được thường xem xét.
Mẹ đẩy con! khi mây đã vệt,
1950. Tự nhiên xem rõ mặt trăng tròn;
Vọng tâm không một mảy nào còn,
Tức sẽ được thấy chơn diệu tánh.
Mẹ đẩy con! trong lòng luôn rảnh,

- Không bận nơi các cảnh trần lao;
 Sắc cũng không, không cũng không nao,
 Được vậy tất nghiệp nào cũng khởi.
 Mẹ đây con! phải cho cứng cõi,
 Đừng nghe theo tiếng gọi dục tâm;
 A-Di-Đà Phật nhớ niệm thâm,
 1960. Dù đi đứng ngồi nằm không dứt.
 Mẹ đây con! niệm khi thuần nhứt,
 Các vọng tâm tự mất liền khi;
 Mặt nước hồ trong trẻo phẳng lý,
 Bóng trăng hiện, sao chi cũng hiện.
 Mẹ đây con! rán mà chuyên luyện,
 Trước khó khăn sau đến dễ dàng;
 Các niệm xằng tưởng quấy liền tan,
 Còn một niệm Phật hằng nghe rõ.
 Mẹ đây con! sóng còn bọt nhỏ,
 1970. Mặt mày kia cũng khó thấy rành;
 Trong lòng cần phải được tịnh thanh,
 Trí tuệ mới phát sanh ra được.
 Mẹ đây con! niệm này khởi trước,
 Các niệm sau lũ lượt nối theo;
 Lượn trước bò kế lượn sau theo,
 Tâm cứ thế làm sao tỏ ngộ.
 Mẹ đây con! bị nhiều cám dỗ,
 Ít ai đi đến chỗ cuối cùng;
 Phần đông thường sa ngã nửa chừng,
 1980. Hoa vừa nụ là phân vừa hết.
 Mẹ đây con! phân không cây chết,
 Mẹ trông vào rất tiếc vô hồi;
 Chịu khó đi tới chút nữa thôi,
 Nếu dừng lại nước nôi đâu có.
 Mẹ đây con! chỉ bao lẽ đó,

Con rán suy cho rõ mà hành;
Cuộc thế gian như sợi chỉ mảnh,
Hãy liệu gấp chớ nên chậm trễ.
Mẹ đẩy con! chén kia khi bẻ,
1990. Dù khéo tay không thể gắn liền;
Họa đến rồi niệm Phật sao yên,
Lùi hơn sự tiến lên là khổ.
Mẹ đẩy con! vắng người trên lộ,
Trong nhà không kẻ ở điu hiu;
Sợ người như gà nọ sợ điều,
Cảnh ấy sẽ còn nhiều chưa hết.
Mẹ đẩy con! nếu là phải chết,
Nên chết cho rạng tiết con người;
Chết vì điều lợi ích cho đời,
2000. Chết ấy sẽ sống hoài ở trẻ.
Mẹ đẩy con! con nhìn nơi mẹ,
Chết mất hay là kẻ sống còn;
Hiện mẹ đây đủ cả xác hồn,
Đã gọi tử mà tồn là thế.
Mẹ đẩy con! xác thân của mẹ,
Bằng hoa sen làm thế đẩy ư;
Vẫn thường còn không hoại không hư,
Không bình tử như người phạm tục.
Mẹ đẩy con! Sen làm cốt nhục,
2010. Nên nhẹ nhàng không chút nặng nề;
Lại cũng không uế trọc ủ ê,
Lúc nào cũng mùi huê bát ngát.
Mẹ đẩy con! vừng mây một đất,
Vẫn chở ngay được xác thân này;
Khác hơn thân xác kẻ trần ai,
Nặng nề lại thêm đầy dơ dáy.
Mẹ đẩy con! Con quay mặt lại,

- Ngó phương Tây sẽ thấy rõ ràng;
 Mọi người đều thân một sắc vàng,
 2020. Thân ấy cũng bằng sen như mẹ.
 Mẹ đẩy con! Người đều vui vẻ,
 Không một ai là kẻ buồn rầu;
 Trên mình đeo đầy hột bửu châu,
 Sáng đẹp mặt trời đâu sánh kịp.
 Mẹ đẩy con! Rán tu kíp kíp,
 Ngày gần đây Phật tiếp đưa về;
 Sẽ được thân bằng đóa liên huê,
 Cũng như mẹ khỏi bề sanh tử.
 Mẹ đẩy con! Chớ làm hung dữ,
 2030. Chuyên một lòng lo sự hiền lành;
 Niệm Di Đà tưởng niệm vãng sanh,
 Cứ như thế mà hành thì được.
 Mẹ đẩy con! Bước đi tới trước,
 Tuy không xa nhưng phút chông gai;
 Dù sao sao con cũng chớ nài,
 Chùng lên đến Phật đài bù lại.
 Mẹ đẩy con! Thương con khờ dại,
 Bị vô minh bẻ lái từ lâu;
 Mê những điều chẳng đáng chi đâu,
 2040. Mà chịu khổ chịu sàu tràn ngập.
 Mẹ đẩy con! Bước qua lâm dập,
 Giờ tỉnh ra mới khiếp dường bao;
 Mạng sống như cảnh cỏ kè dao,
 Xưa đã thế nay nào khác thế.
 Mẹ đẩy con! Đừng nên chậm trễ,
 Biết rồi hành kéo để muợn màng;
 Thân kia như hoa nở rồi tàn,
 Chớ đợi lúc vào quan mới hối.
 Mẹ đẩy con! Ngày giờ đi tới,

2050. Chớ nó đâu có thói bước nào;
Đừng quần chân theo việc trần lao,
Hãy tu niệm cho mau giải ách.
Mẹ đây con! Thương ban đủ cách,
Thoảng như không siêu Phật siêu Thần;
Cũng làm người ở cõi Thượng Nguơn,
Muôn năm được hưởng thân an lạc.
Mẹ đây con! Ở nơi lầu các,
Đâu bằng nơi giải thoát khổ nàn;
Thế nên cần vào cõi Niết Bàn,
2060. Chớ màng cõi thế gian hữu hạn.
Mẹ đây con! Vua lành tôi sáng,
Là cõi đời ở đoạn kể đây;
Nước thái bình dân được thanh thai,
Tốt đẹp sánh hơn ngày Nghiêu Thuấn;
Mẹ đây con! Đạo chưa đặng chứng,
Sang đời này tinh tấn tu thêm.
Thì nác thang đạo quả dễ lên,
Ớ con chớ nên quên điều ấy.
Mẹ đây con! Nhưng lòng mẹ đây,
2070. Muốn sao cho đương tại thân này;
Tu hành cho công đức đủ đầy,
Sớm được có đi ngay về Phật.
Mẹ đây con! Mang phàm xác chất,
Nặng nề và chất ngất ưu sầu;
Mê thì nhiều ngộ ít ai đâu,
Cá khi bị mắc câu khó gỡ.
Mẹ đây con! Đời không nên rở,
Bởi nó còn hơn mỡ hơn keo;
Nếu khinh thường bị nó dính đeo,
2080. Chùng ấy lắm hiểm nghèo bao phủ.
Mẹ đây con! Ngũ thông có đủ,

- Có nhiều Tiên đã rủ tại trần.
 Bị lợi danh bị sự ái ân,
 Làm mất cả tinh thần sáng suốt.
 Mẹ đây con! Chừng khi gặp cuộc,
 Mới biết rằng nhân được hay không;
 Lúc bình thường ai cũng Tiên ông,
 Nào ai chịu cho mình rằng dỡ.
 Mẹ đây con! Chỉ trong phút hờ,
2090. Cũng đủ làm sa ngã được rồi;
 Quanh mình luôn có nhựa có môi,
 Thường bị nó cuốn lôi rất dễ.
 Mẹ đây con! Ở trong cõi thế,
 Mà sạch trong như thể tuyết sương;
 Kẻ ấy đâu phải kẻ phàm thường,
 Mà họ chính là đương tại Phật.
 Mẹ đây con! Chỉ ăn với mặc,
 Cũng đã làm gây giặc trong lòng;
 Huống chi còn lắm chuyện bao đồng,
2100. Nên khó được tâm không vì thế.
 Mẹ đây con! Gọi rằng sâu bể,
 Nổi sâu ưu biết kẻ sao cùng;
 Rơi vào đây do nghiệp dữ hung,
 Kiếp rồi tạo hoặc trong nhiều kiếp.
 Mẹ đây con! Rơi vào lắm dịp,
 Còn nhảy ra thì ít gặp khi;
 May mắn nay được gặp thời kỳ,
 Có thoàn Bát Nhã đi rảo khắp.
 Mẹ đây con! Bước lên cho gấp,
2110. Kéo huốt qua khó gặp lần hai;
 Con lành duyên nay đã đúng ngày,
 Phật xuống cứu ra ngoài biển khổ.
 Mẹ đây con! Hãy mau hồi ngộ,

- Thói đê hèn nên bỏ xong đi;
Mọi việc đời đừng nhiễm món chi,
Theo dõi bước từ bi chớ lạc.
Mẹ đẩy con! gió qua một lát,
Lá úa vàng hầu hết đều rơi;
Rơi thì nhiều đậu chẳng mấy người,
2120. Buồn lòng dạ của người Nguon Hạ.
Mẹ đẩy con! Có ai sa ngã,
Rán khuyên cho cải hóa phần nào;
Và trị thân chớ ngã theo sau,
Trông rồi nhô lên nào có trái.
Mẹ đẩy con! Tự tay cầm lái,
Đừng để ai đổi sái hướng về;
Một phen này bị nạn dựa kê,
Sau sẽ hết lo bề chìm đắm.
Mẹ đẩy con! Ngồi mà suy gẫm,
2130. Lăn nhớ ra từ đoạn trong đời;
Những điều thường làm nước mắt rơi,
Có thể nói là nơi tình ái.
Mẹ đẩy con! Tình gây cuồng dại,
Trí ra ngu, khôn lại ra khờ;
Lòng lúc nào cũng rồi dường tợ,
Nhớ tưởng mãi không giờ nào dứt.
Mẹ đẩy con! Tình gây giận tức,
Khi bị người cướp giật mất đi;
Nỗi lòi đình còn biết kể gì,
2140. Chừng ấy tội lỗi chi cũng mặc.
Mẹ đẩy con! Tình duyên bị cắt,
Lòng thì đau nước mắt thì rơi;
Miệng không ngừng trách đất than trời,
Cơm nước bỏ, nghỉ ngơi cũng bỏ.
Mẹ đẩy con! Tình khi vương nó,

- Mất tự do như bỏ vào tù;
 Đi đến đâu vào ở nơi đâu,
 Lòng cứ mãi để vào nơi đó.
 Mẹ đẩy con! Việc chi cũng bỏ,
 2150. Tâm trí muôn rồi bỏ theo tình;
 Được yêu đương cũng đập bầm mình,
 Bị bạc đãi thân hình tiều tụy.
 Mẹ đẩy con! Tình không dễ trị,
 Giữ sao cho khỏi lụy vì tình;
 Phải sợ hơn sợ lũ yêu tinh,
 Lòng chớ có dễ khinh mà mắc.
 Mẹ đẩy con! Cho nên chữ sắc,
 Trong sáu trần Phật sắp đứng đầu;
 Nó có luôn tiếng nói ngọt ngào,
 2160. Có hương vị thêm vào mềm mại.
 Mẹ đẩy con! Khi người chạm phải,
 Mê thì nhiều tỉnh lại ít người;
 Tội lỗi lần lượt dặt đến nơi,
 Các mối nghiệp lần hồi siết chặt.
 Mẹ đẩy con! Tâm chưa cảm chắc,
 Chớ lân la với sắc tốt hơn;
 Tâm gái trai khi hết biệt phân,
 Chùng ấy mới là chân vô ngại.
 Mẹ đẩy con! Khổ trong thế giới,
 2170. Khổ vì tình hết bảy phần mười;
 Thắng điều này dễ thắng các nơi,
 Mẹ dạy kỹ con ời rán nhớ.
 Mẹ đẩy con! Mất tai là cửa,
 Các việc đều từ đó mà vào;
 Lấy trí suy canh giữ khít khao,
 Chớ cho các quấy vào trong nữa.
 Mẹ đẩy con! Hãy nên mọi bữa,

- Thường hồi quang xem sửa nơi lòng;
Ý xấu vừa khởi đã trừ xong,
2180. Các tội ác sẽ không sanh nở.
Mẹ đây con! Người không mang nợ,
Ăn ngủ không lo sợ đến ai;
Trong lòng khi chẳng bận nợ này,
Chỗ nào cũng khứ lai thông thả.
Mẹ đây con! Nước khi thành giá,
Cứng không thua gì đá phải không;
Trục tâm sau khi được lóng trong,
Sáng tỏ dám sánh cùng nhật nguyệt.
Mẹ đây con! Mắt xem khắp hết,
2190. Tai không nghe một việc nào chừa;
Mà lòng không hề bị nhiễm ô,
Thế sẽ được đạo cơ khai ngộ.
Mẹ đây con! Phải hành tới chỗ,
Thì mới là chứng tỏ đạo màu;
Cứ lưng chừng không chịu đi sâu,
Làm như thế bao lâu cũng luống.
Mẹ đây con! Món chi cũng muốn,
Là tánh người ở chốn hồng trần;
Càng muốn nhiều càng khổ cho thân,
2200. Con ơi rán mà cần cái muốn.
Mẹ đây con! Muốn phạm rơi xuống,
Muốn Thánh thì được cuốn đi lên;
Trong hai đường nhớ xét chớ quên,
Siêu và đọa khá nên chọn một.
Mẹ đây con! Chọn nơi cái tốt,
Đừng thích ham cái lớp tanh hôi;
Cõi trần từ lâu đã khổ rồi,
Nên chấm dứt chớ lồi khổ nữa.
Mẹ đây con! Cũng gần tới cửa,

2210. Rán chạy thêm chút nữa ở con;
 Vào thành rồi hết sự thon von
 Chớ dừng bước sau còn giặc đuổi,
 Mẹ đẩy con! Cũng vì mê muội,
 Nên xưa nay trôi nổi bể sâu;
 Lắm dạn dày chẳng được hưởng lâu,
 Dã Tràng luống cảm đầu xe cát.
 Mẹ đẩy con! Một lòng chay lạt,
 Cho tâm thanh cho xác cũng thanh;
 Một kiếp tu cho được công thành,
2220. Để khỏi bị đầu sanh ra nữa.
 Mẹ đẩy con! Ác tâm không chứa,
 Nào bị xô vào cửa ác nhọn;
 Không mên trần chẳng lụy trong trần,
 Thích uống rượu đưa thân tiếm rượu.
 Mẹ đẩy con! Mộng trong giấc ngủ,
 Phải chẳng con thấy đủ hay không?
 Khi hồn lìa khỏi xác cõi hồng,
 Cũng có cảnh có thân như thế.
 Mẹ đẩy con! Điều này mẹ kể,
2230. Muốn cho con không thể ngờ nghi;
 Rằng chết rồi là mất hết đi,
 Xác cũng chẳng hồn thì cũng chẳng.
 Mẹ đẩy con! Nhận cho chắc chắn,
 Chết thân không chết đặng linh hồn;
 Nhiều cảnh màu ở ngoại càn khôn,
 Kẻ có phước thì hồn đi tới.
 Mẹ đẩy con! Áo quần khi cõi,
 Không đón đau nhức nhối phải chẳng;
 Một người khi đắc đạo bỏ thân,
2240. Cũng như cõi áo quần chẳng khác.
 Mẹ đẩy con! Không nên sợ thác,

- Ngoài cõi này còn các cõi mầu;
Gởi linh hồn chẳng thiếu chỗ đâu,
Chớ tiếc cõi tạm sâu gây tội.
Mẹ đày con! Phước càng dư bội,
Càng được sanh vào cõi thanh cao;
Như có tiền sung sướng sang giàu,
Còn nghèo chịu khổ lao rách nát.
Mẹ đày con! Hồn lia khỏi xác,
2250 Liền sanh qua cõi khác phần nhiều;
Cõi qui Thần hoặc cõi cao siêu,
Loài người hoặc đi theo thú vật.
Mẹ đày con! Ấy là sự thật,
Ví như người vừa lột áo này;
Tức nhiên là áo khác liền thay,
Áo lành hoặc áo đầy rách rã.
Mẹ đày con! Con nên chặm dạ,
Những lời nào mẹ đã nói qua;
Đề lập công trong cõi Ta Bà,
2260. Mượn tạm xác diu mà sanh chúng.
Mẹ đày con! Đời như nhọt mụn,
Sớm muộn gì nó cũng ra cùi;
Nhiều khổ sâu nào thấy an vui,
Há không chán còn chui đục mãi.
Mẹ đày con! Ta Bà thế giới,
Từ vật chi cũng hại được người;
Lọt thú hùm bị xé ăn tươi,
Rơi miệng cá bị nhoi bị nút.
Mẹ đày con! Đeo mang xác nhục,
2270. Ngoài muỗi mòng, trong nhúc lã sên;
Sự nguy nản có khắp bốn bên,
Đâu bì cõi Phật Tiên vô sự.
Mẹ đày con! Không nên do dự,

- Hãy tận tâm tu thử kiếp này;
 Nếu không thành mẹ chịu bỏ thân,
 Không còn ở nơi Tây phương Phật.
 Mẹ đẩy con! Ấy lời hứa thật,
 Con đừng lòng ngò vục nữa ư?
 Giữ gìn cho tâm được nhứt như,
2280. Mẹ đợi trẻ qui cư Cực-Lạc.
 Mẹ đẩy con! Xem người đang khát,
 Không muốn gì hơn bát nước trong;
 Nước càng chưa được uống càng mong,
 Tu như thế thành công ở trẻ.
 Mẹ đẩy con! Buổi đầu mạnh mẽ,
 Sau ngẩn ngơ như kẻ mất hồn;
 Chẳng bao giờ gặp Đức Thế Tôn,
 Con ơi cũng nên nôn chớ biếng.
 Mẹ đẩy con! Một giờ mây chuyển,
2290. Suốt ngày mưa mưa đến lầy đường;
 Lỗi lầm trong nhứt khắc vẫn vương,
 Sự khổ não kéo luôn ngày tháng.
 Mẹ đẩy con! Kia là dằng dặng,
 Chính là bờ giác ngạn đó ư?
 Dù mỗi mê gần muốn quị người;
 Cũng rần gượng tới nơi chớ bỏ,
 Mẹ đẩy con! Việc đâu thường có,
 Phúc muôn năm mới nhỏ một kỳ;
 Đạo gặp rồi lại nỡ bỏ đi,
2300. Uống hơn mất vàng y muôn nén.
 Mẹ đẩy con! Rán tu cho vẹn,
 Cùng Phật Tiên nâng chén Bồ đào;
 Có long lân qui phụng châu bao,
 Cảnh báu quý trần gian đâu sánh.
 Mẹ đẩy con! Từ lâu khổ hạnh,

- Chùng ni là thời thanh vô cùng;
Nhẹ mình đi dạo khắp không trung,
Làm vị Tự-Tại-Thân Bồ-Tát.
Mẹ đẩy con! Chỉ trong chốc lát,
2310. Từ phàm phu đổi bậc Thánh nhơn;
Vạn sự do phúc đức là hơn,
Con ơi chớ nên sồn đạo lý;
Mẹ đẩy con! Phải cho thành ý,
Từ trong tâm tu chí ra ngoài.
Hãy coi thường những sự đấng cay,
Hào quang giữa lông mày sẽ thấy.
Mẹ đẩy con! Con nên nhớ lại,
Thuở kia con làm đại tướng quân;
Lúc đầu grom với kẻ địch nhân,
2320. Vì nháy mắt bỏ thân trên ngựa.
Mẹ đẩy con! Người tu thường bữa,
Trong khi ngồi tưởng nhớ Di Đà;
Vọng động thường từ nháy mắt ra,
Con nên biết để mà ngừa giữ.
Mẹ đẩy con! Đói vào các sự,
Thiếu xét suy một tí không nhiều;
Thường lỗi lầm sanh biết bao nhiêu,
Con ơi phải cho nhiều thận trọng.
Mẹ đẩy con! Đòi như giấy mỏng,
2330. Mà gặp nơi mưa lớn xối vào;
Nay hư rồi hư tuốc đến sau,
Hãy liệu lượng rành câu thành bại.
Mẹ đẩy con! Khổ lao chớ nại,
Sớm hương dâng, chiều lại khẩn nguyện;
Cầu xin cùng chư Phật Thánh Tiên,
Độ cho được khỏi miền trần tục.
Mẹ đẩy con! Tu không hện lúc,

- Ngày tháng nào và phút giờ nào;
 Cũng vẫn tu không dạ lãng xao,
 2340. Được như thế Phật nào không cảm.
 Mẹ đây con! Người nằm trong khám,
 Trong lòng luôn muốn đặng thả ra;
 Con ơi người trong cõi Ta Bà,
 Cũng rán muốn được mà giải thoát.
 Mẹ đây con! Dù muôn lâu các,
 Hay là nhiều dị mục kỳ thỉnh;
 Cũng chỉ là tạm vật tạm hình,
 Đâu trường cửu mà đem dạ mến.
 Mẹ đây con! Hãy suy cho đến,
 2350. Sẽ thấy lòng yêu mến tiêu tan;
 Lo tu hiền cho giải nghiệp oan,
 Không còn muốn tạo toan nần nợ,
 Mẹ đây con! Chỉ nên lo gỡ,
 Chớ nên gây cho mớ rối thêm;
 Ý tưởng và lời nói việc làm,
 Tránh cho khỏi lỗi lầm nhiều ít.
 Mẹ đây con! Những gì chẳng chịt,
 Ngăn ngại điều đạo đức trong lòng;
 Hãy lấy gương trí tuệ cắt xong,
 2360. Để qui nhứt tấm lòng tưởng Phật.
 Mẹ đây con! không còn mấy nấc,
 Rán mà leo chớ tuột nửa chừng;
 Con nên thì lòng mẹ vui mừng,
 Con hư mẹ vô cùng buồn tủi.
 Mẹ đây con! Được đi đến cuối,
 Tất đáp xong các mối trọng ân;
 Nếu lỡ làng hồ thẹn tấm thân,
 Việc tốt xấu phải cần xử trí.
 Mẹ đây con! Chẳng an ngôi vị,

2370. Xuống hồng trần vì nghĩ đến con;
Há để lòng mẹ luống héo von,
Không đáp lại cho tròn hiếu đạo.
Mẹ đẩy con! Hung như beo cáo,
Vào chuồng rồi khó tháo tung ra;
Đề tâm hồn bị lọt đường tà,
Khó gặp dịp để mà trở bước.
Mẹ đẩy con! trái gân ăn được,
Rán ngăn ngừa chim chuột cho thường;
Đạo gân thành hay gặp Ma Vương,
2380. Đừng để chúng nửa đường xô ngã.
Mẹ đẩy con! Sắp nên đạo cả,
Thường có hào quang chói Tây Đông;
Các Ma Vương sợ hại giống dòng,
Nên cố phá không cho thành tựu.
Mẹ đẩy con! Chúng khơi thói cự,
Nào gái xinh nào rượu thịt ngon;
Nào tiếng đờn tiếng sáo véo von,
Nào các tía lâu son đủ thứ.
Mẹ đẩy con! Đủ phương câu nử,
2390. Cho đến trong giấc ngủ không chừa;
Chẳng trí suy dễ bị gạt lừa,
Khiếu huệ mất đạo cơ cũng mất.
Mẹ đẩy con! Trong khi buồn bực,
Thường rơi vào các cuộc truy hoan;
Lấy thể thường làm sự ủi an,
Sẽ dễ phạm vào đàng tội lỗi.
Mẹ đẩy con! Việc buồn đưa tới,
Mượn giảng kinh làm mối giải buồn;
Hoặc trì tâm tưởng niệm Phật luôn,
2400. Buồn sẽ khỏi, khỏi sông đường quấy.
Mẹ đẩy con! Ma thường hay khuấy,

- Rán giữ gìn kéo phải lạc lằm;
 Lưới chúng khi người bị vương nhâm,
 Công tu luyện mấy năm cũng phui.
 Mẹ đẩy con! Một may mười rủi,
 Phải nghĩ suy chớ vội điều nào;
 Hư phạm rồi sửa lại chẳng mau,
 Và còn có biết bao việc hại.
 Mẹ đẩy con! Suy đi xét lại,
2410. Ít lằm là cũng phải ba lần;
 Rồi thi hành sẽ ít lỗi thân,
 Nên dè dặt cho cần như thế.
 Mẹ đẩy con! Nghiệm suy đáo để,
 Mà còn chưa chắc lẽ không lằm;
 Nếu bướng càng dễ bị dập lằm,
 Người hiểu đạo càng tâm thận trọng.
 Mẹ đẩy con! Cho tâm hùng dũng,
 Việc nào khi xét đúng thì làm;
 Dù nguy nan thế mấy cũng cam,
- 2420 Cứ một mực lo làm như yú.
 Mẹ đẩy con! Lòng mong được phi,
 Là nhờ nơi hữu chí mà ra;
 Đừng để thua chúng bạn gần xa,
 Rán có mặt trên tòa Long Hội.
 Mẹ đẩy con! Một cơn gió thổi,
 Xác lá rơi về cõi không lâu;
 Việc bất ngờ xảy tới biết đâu,
 Con ơi rán bền câu đạo đức.
 Mẹ đẩy con! Do thần thông lực,
2430. Trong phút giây núi nứt đá tan;
 Phàm ai ngờ trong chốn rừng hoang,
 Lại được có đèn vàng các ngọc.
 Mẹ đẩy con! Đất liền sông mọc,

- Cầu bắc ngang không cột rất xinh;
Toàn là do những phép màu linh,
Của Tiên Phật lập thành tất cả.
Mẹ đây con! Đồng hoang sơn dã,
Trong khắc kỳ biến hóa thành đô;
Mọi việc đều ngoài sức mưu đồ,
2440. Con ơi máy huyền cơ nhắc nhiệm.
Mẹ đây con! Thành lòng tu niệm,
Sẽ có ngày diện kiến cảnh này;
Người hiền lành với kẻ thảo ngay,
Được đưa đến nơi đây trường hưởng.
Mẹ đây con! Phật đâu hẹp lượng,
Lập cõi thanh để thưởng người hiền;
Bức màn kia gần được vén lên,
Ráng nhân hậu chớ nên hung dữ.
Mẹ đây con! Cùng nơi khắp xứ,
2450 Suốt năm không nghe sự tai nạn;
Khoái lạc đâu kém cõi Tiên bang,
Sắp có tại thế gian kỳ tới.
Mẹ đây con! Khuyên người rán đợi,
Chớ rằng không mà vội ngoi đi;
Vững đức tin gìn trọn đạo nghi,
Hết cực khổ đến khi sung sướng.
Mẹ đây con! Việc đời không tưởng,
Chỉ một lòng qui hướng đạo màu;
Giúp người không tiếc món chi đâu,
2460. Hành như thế mau lâu cũng đắc.
Mẹ đây con! Rán noi dấu Phật,
Kể từ đây hãy đặt chơn ra;
Đi khắp cùng các chỗ gần xa,
Gọi bá tánh trẻ già tu niệm.
Mẹ đây con! Mỗi ngày nằm liệm,

- Trong hoàn nầy cho đến mất thân;
 Cũng sẽ không công đức lâu dài,
 Hãy đứng dậy đó đây lập chí.
 Mẹ đây con! Đem câu đạo lý,
 2470. Gieo khắp nơi thành thị thôn lân;
 Cho người đời được biết tu thân,
 Vậy mới đúng tinh thần bác ái.
 Mẹ đây con! Do mình khuyên dạy,
 Người trở nên hồi cải tu hiền;
 Công đức kia vô lượng vô biên,
 Khó đem món bạc tiền so sánh.
 Mẹ đây con! Thương yêu bá tánh,
 Trong lòng luôn nhớ đến không quên;
 Nghĩ cách nào để vớt hết lên,
 2480 Mới chẳng thẹn mang tên Phật tử.
 Mẹ đây con! Đời càng hung dữ,
 Đạo càng nên rộng mở thêm ra;
 Để thức lòng những kẻ vạy tà,
 Chớ ngồi đó ngâm nga tụng niệm.
 Mẹ đây con! Gặp người thọ hiểm,
 Không động tâm chạy đến cứu ra;
 Đâu phải người học đạo Thích Ca,
 Và cũng chẳng phải là nhơn loại.
 Mẹ đây con! Tùy theo thời đại,
 2490. Đưa chúng sanh khỏi ải tinh ma;
 Mẹ đây con! Làm ra muôn hộ,
 Khó khăn gì cũng chớ bỏ qua,
 Ráng cứu vớt người ta buổi khổ.
 Để giúp người đừng có riêng mình;
 Từ của tiền đến cả thân sinh,
 Đều cho hết dân tình chẳng tiếc.
 Mẹ đây con! Càng nhiều chém giết,

- Dân càng nghèo thiếu mặc thiếu ăn;
Liệu giúp cho họ khỏi khó khăn,
2500. Có sông được mới hành đạo được.
Mẹ đây con! Mượn nơi cơm nước,
Đề gây duyên khắp hết chúng sanh;
Ấy là cơ giáo độ rất tinh,
Một trong bốn phép linh nhiếp hóa.
Mẹ đây con! Rán mà chạm dạ,
Giả dạng này rồi hóa dạng kia;
Đi khắp nơi giục thúc người mê,
Thân chẳng sá chi bề mưa gió.
Mẹ đây con! Người hiền ít có,
2510. Sự khuyên tu rất khó nhiều bề;
Phải tùy thời, lúc tướng lúc hê,
Miễn sao cứu kẻ mê được tỉnh.
Mẹ đây con! Sá chi bùn trịn,
Lòng từ bi luôn mền sinh linh;
Cứu được người dù phải bỏ mình,
Cũng vui chịu không tình rẻ rứt.
Mẹ đây con! Mấy khi gốc mục,
Mà bỗng nhiên được nứt lên chồi;
Người chết mà lại được sanh hồi,
2520. Cảm ơn Đức Phật Ngài vô tận.
Mẹ đây con! Nước hèn dân bản,
Mà trở nên địa phận lớn lao;
Dân thông minh nước được phú hào,
Sự quý báu kể sau cho xiết.
Mẹ đây con! Lại còn nhiều việc,
Sống mà tiêu người chết lại còn;
Kẻ mới nghe chớ vội hỏi đon,
Ấy là cuộc xác hồn biến đổi.
Mẹ đây con! Sao không sớm hỏi,

2530. Sau luống công quì gói lạy dài;
 Phật từ bi cứu kẻ thảo ngay,
 Chớ đâu cứu những ai bất nghĩa.
 Mẹ đày con! Cũng nên traу trĩa,
 Ngày một thêm chớ để mờ lu;
 Tu cho mình cho chúng cùng tu,
 Được tự giác rồi đâu cũng giác.
 Mẹ đày con! Từ lâu đọa lạc,
 Nay phải lo siêu thoát linh hồn;
 Tim cây lành mà đậu mới khôn,
2540. Lừa cõi Phật mà sanh mới trí.
 Mẹ đày con! Nếu cho hữu lý,
 Thiệt hành ngay chớ ý lừng chừng;
 Bởi sự đời sắp đến bên chân,
 Đâu xa xác mà rằng chưa vội.
 Mẹ đày con! Tâm trần sớm gội.
 Cho gương lành được chói mau ra,
 Đừng để cho tư tưởng vạy tà;
 Gây rối rắm mù lòa tâm trí.
 Mẹ đày con! Quấy vừa mới nghĩ,
2550. Đã có nhiều giống quỷ đến gần;
 Chúng xúi làm ra tội lấy thân,
 Theo làm kẻ họ hàng của chúng.
 Mẹ đày con! Há không kinh khủng,
 Lo ngăn ngừa tư tưởng xấu xa;
 Tập cho lòng hay nghĩ hiền hòa,
 Có Tiên Phật đến mà hộ độ.
 Mẹ đày con! Dù cho nghèo khổ,
 Mà biết lo báo bổ song thân;
 Sự tu hiền khuya sớm ân cần,
- 2560 Sẽ thường có chư thần ủng hộ
 Mẹ đày con! Khi lòng tỏ ngộ,

- Dốt nát mà được trở thông minh;
Không học hành mà thạo kỹ kinh,
Phật giúp việc chi hành cũng dễ.
Mẹ đây con! Muốn qua sông bể,
Có thuyền bè đến mé rước cho;
Mặc dù không biết lội chẳng lo,
Kẻ dốt được thông, so cũng thế.
Mẹ đây con! Tâm là chủ tể,
2570. Tâm thông rồi các lẽ đều thông;
Mới tìm ra tất mở được vòng,
Nên biết để cầm lòng làm chắc.
Mẹ đây con! Phật không dụng vật,
Chỉ dụng tâm nhân đức từ bi;
Có tâm này có Phật hộ trì,
Há không rón lập qui cho được.
Mẹ đây con! Chỉ quày một bước,
Trong bất ngờ được thấy Như-Lai;
Lúc đêm hôm như lúc ban ngày,
2580. Cần biết phải chiếm ngay tâm nội.
Mẹ đây con! Ấy là nguồn cội,
Lóng lòng son mà côi phiền lao;
Cõi Niết Bàn lòng muốn được vào,
Cũng do đó mà leo tới chỗ.
Mẹ đây con! Khi tâm chưa ngộ,
Buổi đầu tiên phải nhớ hồi quang;
Thiếu nó là nghiệp hoặc khó tan,
Nên có một, hư ngàn muôn việc.
Mẹ đây con! Trong khi xem xét,
2590. Lẽ vậy ngay muốn biết cho rành;
Nên lựa lời Phật dạy trong kinh,
Tất sẽ được tránh mình lầm lạc.
Mẹ đây con! Khi chưa được giác,

- Bị sự đời dẫn dắt như mù;
 Phải không hay quấy chẳng biết đâu,
 Cứ nhắm mắt đi theo thị dục.
 Mẹ đây con! Nó là quen tục,
 Cho nên dù là lúc đã tu;
 Thói quen kia nào phải hết đâu,
 2600. Không lọc kỹ làm sao sạch được.
 Mẹ đây con! Suy sau xét trước,
 Còn bị tà tâm lướt chánh tâm;
 Nhẹ nổi lên bên nặng thì trầm,
 Rán trợ trường thiện tâm cho mạnh.
 Mẹ đây con! Gặp điều bất chánh,
 Tâm lành thì khuyên tránh chớ ham;
 Tâm dữ thì nó bảo nên làm,
 Rốt thường bị tánh tham làm chủ.
 Mẹ đây con! Mực rơi muôn hủ,
 2610. Nước một thùng khó rửa sạch trong;
 Việc ác thì chứa chất đầy lòng,
 Thiện có một khó hòng ngăn tội.
 Mẹ đây con! Mạng dân thế giới,
 Như tuyết sương gân lồi tàn canh;
 Khi nắng lên âu phải tan tành,
 Rán bồi bổ tâm lành hơn dữ.
 Mẹ đây con! Nhơn vô viển lự,
 Cũng phải lo những sự gần đây;
 Hung hăng nhiều thù oán đầy đây,
 2620. Ngày loạn lạc xác thân khó dẫu.
 Mẹ đây con! Lòng người còn xấu,
 Thì còn ngày tranh đấu chẳng không;
 Rán hiền hòa rán nhẫn nhịn lòng;
 Đòi lên xuống chỉ trong nháy mắt.
 Mẹ đây con! Vừa rồi rất đặc,

- Kể lại trong chốc lát rẽ rẽ;
Phải nghiệm suy chớ có bỏ bê,
Biết chừa để khỏi bề thút mút.
Mẹ đẩy con! Nay tu phải lúc,
2630. Không chịu tu đàn trút linh hồn;
Muôn kiếp sau tro mặt vùi chôn,
Dễ gì gặp được con này nữa.
Mẹ đẩy con! Kỳ này Phật lựa,
Những kẻ nào ăn ở hiền lành;
Đưa cho về nơi các cõi thanh,
Được thông thả khỏi sanh ra nữa.
Mẹ đẩy con! Tây phương mỗi bữa,
Mỗi khi giờ cơm ngộ sắp gần;
Khấp mười phương mẹ thấy rảo chân,
2640. Dem hoa báu cúng dâng chư Phật.
Mẹ đẩy con! Mẹ đều xem khắp,
Nhiều cõi vô số đẹp con ơi;
Đất toàn bằng châu ngọc sáng ngời,
Thân cũng ngọc tốt tươi không chán.
Mẹ đẩy con! Do thân làm sáng,
Chẳng hề dùng đến ánh mặt trời;
Cả ngày đêm đều được sáng ngời,
Các cõi Phật đều như thế cả.
Mẹ đẩy con! Rán mà sửa dạ,
2650. Đúng như lời giáo hóa Phật Tiên;
Nếu không sanh về cõi Hoa-Liên,
Các cõi ấy được lên càng quý.
Mẹ đẩy con! Theo lời mẹ chỉ,
Rán tin theo chớ ý nghi ngờ;
Rán xa lìa cái cõi trước nơ,
Chớ đeo mãi thêm cho khổ kiếp.
Mẹ đẩy con! Nay đà gặp dịp,

- Có Phật Tiên dùng phép cứu an;
 Chịu tu hành chừa tánh ác gian,
 2660. Thì sẽ được dễ dàng qui Phật.
 Mẹ đây con! Lửa đang cháy hực,
 Được có người mở hoát cửa cho;
 Không chịu ra đành chịu ra tro,
 Há chẳng biết để lo đào tẩu.
 Mẹ đây con! Kẻ lòng nơ xấu,
 Chẳng lấy đâu để cứu khỏi nạn;
 Vậy nên khuyên người sớm sửa sang,
 Bỏ tất cả lòng lang dạ sói.
 Mẹ đây con! Người nay tài giỏi,
 2670. Không làm cho nhờn loại an nhân;
 Chỉ gây thêm sự khổ đa đoan,
 Già chết cũng vẫn hoàn già chết.
 Mẹ đây con! Khổ nạn chưa hết,
 Người vẫn già vẫn chết như thường;
 Dù Đông Tây vẫn vật mấy đường,
 Đâu thể giữ xác hồn hết được.
 Mẹ đây con! Thế gian đủ chước,
 Đua nhau bày các cuộc sống sang;
 Vô tình thêm duyên có tham gian,
 2680. Xô nhau đến khổ hơn sung sướng.
 Mẹ đây con! Nếu đua sang trượng,
 Bằng ngàn muôn vật tượng trong đời;
 Ấy là làm tướng lớn của người,
 Sang mấy cũng chẳng hơn trăm tuổi.
 Mẹ đây con! Chúng sanh hạ giới,
 Bị nghiệp trần nên mới ở trần;
 Đã đeo mang lấy cái nhục thân,
 Chết là vốn ai từng tránh khỏi.
 Mẹ đây con! Người trên thượng cõi,

2690. Do nhơn lành đợc tới cõi lành;
Thân mỗi người đều rất khinh thanh,
Nên ai cũng trường sanh tất cả.
Mẹ đày con! Không mưu kế lạ,
Ai cũng đều thông thả sướng vui;
Từ món ăn thức mặc các nơi,
Rất sang cả hơn người dương thế.
Mẹ đày con! Điều này mẹ kể,
Là để cho kẻ thế hiểu rằng;
Sang cõi trần đâu thật là sang,
2700. Sang Thượng cõi mới là sang thật.
Mẹ đày con! Tuy sang tốt bậc,
Mà không ai tâm chấp rằng sang;
Nên chẳng hề có kẻ tham gian,
Nhờ đó sự khổ nạn dứt bật
Mẹ đày con! Người trên quả đất,
Hết chấp này rồi mắc chấp kia;
Tâm để cho các vật làm mê,
Nên thường chịu nhiều bề thống khổ.
Mẹ đày con! Cũng nên tỉnh ngộ,
2710. Làm hiền lương đừng có hung hăng;
Thượng cõi chừng khi đợc siêu thăng,
Mặc sức hưởng cảnh sang bất diệt.
Mẹ đày con! Đây là lời thiệt,
Chớ cho rằng ngụ thuyết mà lầm;
Chim thì bay còn cá thì trầm,
Cứ lấy đó nghiệm xem sẽ biết.
Mẹ đày con! Có sanh có diệt,
Vật tạo ra khi chết cũng buông;
Chớ có ham quyền quý phú cường,
2720. Để kẻ khác vẫn vương tai khổ.
Mẹ đày con! Con ơi khá nhớ,

- Đồi vật chi cũng chớ bận tâm;
 Vì giúp người mỗi việc phải làm,
 Nhưng không để bị giam trong đó.
 Mẹ đây con! Tâm này được có,
 Nơi sang giàu như chỗ nghèo hèn;
 Tâm lòng không hề bị ố hoen,
 Chính là vị thần tiên tại thế.
 Mẹ đây con! Tâm trần đã phé,
 2730. Nghiệp hết lòi vào bể hồng trần;
 Thì đâu còn mang lấy nhục thân,
 Mọi sự khổ cũng không tất cả.
 Mẹ đây con! Biết đời tạm giả,
 Nên dù cho sang cả cách nào;
 Lòng cũng không để đắm say vào,
 Được vậy ắt ngày sau thông thả.
 Mẹ đây con! Tuy lòng không cả,
 Nhưng vì thương những kẻ còn mê;
 Mà tùy cơ tác dụng nhiều bề,
 2740. Để giúp họ trở về đường thiện.
 Mẹ đây con! Ngoài nơi lỗ miệng,
 Còn hy sinh nhiều chuyện khác hơn;
 Cứ xem ngay hoàn cảnh chừ nhơn,
 Giúp họ những việc cần nên giúp.
 Mẹ đây con! A-DI-ĐÀ PHẬT,
 Ngài muốn ai cũng được an nhàn;
 Nên tạo ra cõi Cực Lạc bang,
 Xem việc Phật mà toan thì đặng.
 Mẹ đây con! Chúng sanh mạng ngắn,
 2750. Mà khổ lao tai nạn đầy đầy;
 Cũng nên thương chớ ghét một ai,
 Không giúp được thì thôi chớ hại.
 Mẹ đây con! Nhớ nên ở phải,

- Dù cho ai đổi quấy mặc tình;
Vẫn bình tâm tu trị lấy mình,
Thì oan báo không sanh mai hậu.
Mẹ đày con! Không gây nhân xấu,
Thì đâu mang quả báo đê hèn;
Thau thế nào cũng phải ra ten,
2760. Nó không giống như vàng một sắc.
Mẹ đày con! Lấy nhân làm chắc,
Tạo nhân nào sẽ kết quả ni;
Lên thiên đường hay xuống âm ty,
Xét đã tạo nhơn chi thì biết.
Mẹ đày con! Cõi trần muôn việc,
Việc lành là hơn hết bớ con;
Ít nhiều gì cũng rán mót bòn,
Thân dù bỏ, lành con chớ bỏ.
Mẹ đày con! Gặp ai khốn khó,
2770. Biết xót thương giúp đỡ ít nhiều;
Tâm lòng này càng lớn bao nhiêu,
Tánh nham hiểm càng tiêu chừng nấy.
Mẹ đày con! Tình thương nhơn loại,
Cần phải cho đầy đầy rộng sâu;
Dù lòng tham xúi giục đến đâu,
Cũng không nỡ gây sàu ai cả.
Mẹ đày con! Biết năng sửa dạ,
Sẽ có ngày đạo quả được nên;
Lúc xông pha nếu có chí bền,
2780. Núi cao mây cũng leo tới chót.
Mẹ đày con! Dù bao dằn giọt,
Cũng rán cho khỏi lọt dưới sàng;
Kỳ thi này được chiếm bảng vàng,
Thân danh sẽ hiển vang tốt bực.
Mẹ đày con! Một đời chường đức,

- Muôn kiếp siêu trên bậc thế gian;
 Rán mà lo kéo việc muộn màng,
 Nước khi dậy khó toan trồng tĩa.
 Mẹ đây con! Nay không trau trĩa,
 2790. Người phần đông mất hết trí khôn;
 Có xác nhưng mà chẳng có hồn,
 Không còn biết điều chơn lẽ nguy.
 Mẹ đây con! Đây rồi yêu mị,
 Cướp xác như là qui nhập đồng;
 Trở lại làm hại kẻ giống dòng,
 Sự ác báo kẻ không hết được.
 Mẹ đây con! Kia trong hồ nước,
 Con nhìn vào sẽ thấy tương lai;
 Những người khi bị quỷ khiến sai,
 2800. Trong chốc lát mặt mày đổi khác.
 Mẹ đây con! Kẻ đao người mát,
 Vẻ mặt này những nét hung hăng;
 Như cuồng điên chạy kiếm xung xăng,
 Gặp ai cũng đón ngăn hãm hại.
 Mẹ đây con! Một đêm sáng lại,
 Cảnh tang thương đây đây trên lè;
 Bước cùng đồ của khách trần mê,
 Nỗi thê thảm thảm thê vô số.
 Mẹ đây con! Muốn cho Phật độ,
 2810. Qua khỏi cơn tai khổ quái kỳ;
 Trong lòng đừng ngớt niệm A-Di,
 Thì là bước lâm nguy sẽ khỏi.
 Mẹ đây con! Đổi thay khắp cõi,
 Và nạn tai không lỗi chỗ nào;
 Do nghiệp mà hoặc trước hoặc sau,
 Vì thế mới khuyên mau tu gấp.
 Mẹ đây con! Ngôi nhà hư sập,

- Dỡ hết ra để lập mới lên;
Cây nguyên làm kèo cột vách phen,
2820. Thứ một mỗi ném trên giàn hỏa.
Mẹ đẩy con! Kẻ lòng lang chạ,
Chỉ biết lo cho thỏa dục tâm;
Thói ở ăn như loại thú cầm,
Sẽ làm thứ củi chằm cho lửa.
Mẹ đẩy con! Thấy hư liền sửa,
Xấu đường bao cũng trở tốt tươi;
Khi quấy rồi lòng biết hổ ngươi,
Tất bỏ hẳn không vui tái phạm.
Mẹ đẩy con! Sự hèn lại dám,
2830 Việc tốt không can đảm thiết hành;
Ấy thói thường của khắp chúng sanh,
Gặp khổ nạn cũng đành chớ trách.
Mẹ đẩy con! Dạy răn đủ cách,
Đức Phật không nói sót điều nào;
Mà ít ai chịu khó nghe vào,
Đáng buồn kẻ trần lao biết mấy.
Mẹ đẩy con! Quấy thì gặp quấy,
Làm phải thì có phải đến cho;
Thường thấy sao lại chẳng chịu lo,
2840 Cứ bầu sự vạy vò bất thiện.
Mẹ đẩy con! Muôn trường khi biến,
Con nhìn ngay vào phiến mây kia;
Đương liền nhau có dọc có dề,
Chỉ một ngọn gió kè đủ rã.
Mẹ đẩy con! Mây kia một đóa,
Hình dung ngay được cả thế gian;
Chùng đến khi nổi cuộc bùng tang,
Cũng biến đổi dễ dàng như thế.
Mẹ đẩy con! Con không nên trẽ,

2850. Rán ra công đem lễ hiền từ;
 Khuyên người mau chừa bỏ thói hư,
 Cách ăn ở theo như lời Phật.
 Mẹ đấy con! Ở ăn chơn chắt,
 Không lặn lòng trộm cắp của ai;
 Tuy cơ hàn mà vẫn thanh bai,
 Những kẻ áy Phật Ngài không bỏ.
 Mẹ đấy con! Trong khi nghèo khó,
 Dứt lòng tham nào có dễ chi;
 Gặp một xu có thể ngờ đi,
2860. Thấy trăm bạc ít khi nhìn được.
 Mẹ đấy con! Nếu không ngừa trước,
 Gặp dịp thường bị rút dễ dàng;
 Những điều làm mình phải mê man,
 Thường có mãnh lực hơn sức nhần.
 Mẹ đấy con! Rán mà tinh tấn,
 Giữ mình như ra trận đấu chinh;
 Kẻ địch luôn rình rập bên mình,
 Lúc nào cũng canh phòng cẩn mật.
 Mẹ đấy con! Mắt hay ngấm vật,
2870. Tai thì nghe đủ các tiếng tăm;
 Ý thì hay tưởng tượng âm thầm,
 Miệng hay nói còn thân hay động.
 Mẹ đấy con! Con ơi rán lóng,
 Thấy nghe đừng để vọng nơi tâm;
 Nếu vọng tâm thường nói lỗi lầm,
 Và sẽ khiến việc làm sai quấy.
 Mẹ đấy con! Mắt tai khó đây,
 Nên các điều tệ hại thường vào;
 Dễ làm cho khởi niệm trần lao,
2880. Rồi làm ác hoặc gieo lời ác.
 Mẹ đấy con! Muốn cho giải thoát,

- Phải chủ tâm ở các điều này;
Chừng khi nghe các việc đó đây,
Tâm không vọng là ngày đắc đạo.
Mẹ đây con! Như lời mẹ bảo,
Cứ làm theo chớ dạ nào ngơ;
Tuy khó khăn ngay lúc bây giờ,
Lướt qua được gặp cơ khoái lạc.
Mẹ đây con! Nước kia một bát,
2890. Làm cho người hết khát được ngay;
Một câu kinh tuy ngắn thể này,
Có thể giúp gái trai khỏi khổ.
Mẹ đây con! Con nên ôn cố,
Rồi tùy nghi khuyên dỗ chúng sanh;
Kẻ thiện căn nghe đến lời lành,
Sẽ tinh ngộ tu hành theo Phật.
Mẹ đây con! Phật không dụng vật,
Khi ra về chớ cất mang theo;
Nếu trong lòng còn một vật đeo,
2900. Đắm giữa biển khó chèo tới bến.
Mẹ đây con! Hồng trần còn mền,
Cõi Tây Phương khó đến con ơi;
Dù từ lâu say đắm sự đời,
Nay đây cũng rán thôi chớ nữa.
Mẹ đây con! Kim thành có cửa,
Kẻ tâm không thì nó tự khai;
Những người lòng còn bận trần ai,
Đợi đến chết không ngày nào mở.
Mẹ đây con! Đoạn này khá nhớ,
2910. Để truyền ra khắp chỗ được hay,
Rán sửa lòng cho khỏi đứng ngoài,
Bị ác thú xé thây từng mảnh.
Mẹ đây con! Vào thành mới bảnh,

- Có kẻ dâng rượu Thánh trà Tiên;
 Sẽ rõ câu con thảo cha hiền,
 Việc đâu phải thường niên được có.
 Mẹ đây con! Cũng nên chịu khó,
 Len lỏi khuyên lớn nhỏ lo tu;
 Giờ này chưa phải lúc ngao du,
 2920. Mà là lúc cần tu công đức.
 Mẹ đây con! Tận tâm khuyên dứt
 Đồi với ai chớ chút ngại ngần,
 Nếu buổi này không lập được thân;
 Chẳng còn dịp nào hưng danh phận.
 Mẹ đây con! Buộc năm bảy nặn,
 Vùng vẫy ra cho đặng dễ gì,
 Nếu không lòng cương quyết tu trì,
 Bên mê sẽ khó ly ra khỏi.
 Mẹ đây con! Gặp ai cũng gọi,
 2930. Rán ăn chay giữ giới làm lành;
 Nhả bớt đi bả lợi mỗi danh,
 Sẽ được Phật độ sanh độ tử.
 Mẹ đây con! Khuyên người bỏ dữ,
 Nếu không nghe cũng cứ khuyên hoài;
 Dù cho ai mắng chưởi nhiếc xài,
 Cũng nín chịu chớ gây gổ lại.
 Mẹ đây con! Mở lòng quảng đại,
 Phải cũng thương mà quấy cũng thương;
 Phải thì khuyên giữ phải một đường,
 2940. Còn quấy rán tìm phương dạy sửa.
 Mẹ đây con! Đạo luôn mở cửa,
 Ai cũng vào không lựa riêng ai;
 Thành hay không là tự gái trai,
 Lòng thương xót với ai cũng dạy.
 Mẹ đây con! Kim không chỉ sỏi,

- Đi lạc đường là tại nơi người;
Phật dạy điều hiền đức tốt tươi,
Không nghe mới lâm nơi sâu khổ.
Mẹ đây con! Làm cho tới chỗ,
2950. Mới biết lời Phật có hay không;
Chớ nửa đường rồi vội ngã lòng;
Lại nỡ trách Phật không linh nghiệm.
Mẹ đây con! Tu không chơn niệm,
Hoặc niệm mà thiếu điểm chơn tu;
Vì thiếu bình hoặc giả thiếu dầu,
Tìm dầu có đèn đâu thể cháy.
Mẹ đây con! Theo đây nghiệm lấy,
Sẽ biết ra phải quấy nơi ai;
Tu niệm cần gồm đủ cả hai,
2960. Quả đạo sẽ có ngày kết được.
Mẹ đây con! Tuy làm việc phước,
Mà lòng không có chút từ bi;
Hoặc nghĩ lành mà chẳng hành y,
Tu như thế huyền vi khó thấy.
Mẹ đây con! Thật lòng nhân ái,
Cho một tiền, phước đại dường non;
Niệm Phật bằng cả tấm lòng son,
Chỉ một niệm đủ thân Phật hiện.
Mẹ đây con! Niệm cho liền miệng,
2970. Chẳng thành tâm dù niệm bao lâu;
Phật cũng không hóa hiện đến đâu,
Cảm chẳng có ứng nào có được.
Mẹ đây con! Thành tâm có trước,
Huệ sẽ nên mà phước cũng nên;
Điều này con khá nhớ chớ quên,
Đề nhắc lại nhơn sanh được biết.
Mẹ đây con! Phải cho rạng tiết,

- Đúng là người phụng việc Phật gia;
 Trọng người đời như thể mẹ cha,
 2980. Đâu dám đôi vạy tà sai quấy.
 Mẹ đấy con! Trọng người thế ấy,
 Thì mỗi lần nghe thấy người nguy;
 Tất nhiên lòng có sự thông bị,
 Sẽ giúp chẳng điều gì tiếc uổng.
 Mẹ đấy con! Của người dù muôn,
 Biết trọng người tất chẳng phạm vào;
 Sự muốn kia to lớn dường bao,
 Cũng lần lượt tan vào trong nước.
 Mẹ đấy con! Đây là một chúc,
 2990. Ngăn tội và sanh phước ở con;
 Khá gắng ghi để giữ cho tròn,
 Mẹ đang đợi ngày con đắc đạo.
 Mẹ đấy con! Thương con khờ khạo,
 Bị sự đời lừa đảo không hay;
 Cứ mê man các việc trần ai,
 Thầy thi đã bỏ đầy cõi tạm.
 Mẹ đấy con! Vì mê tâm cảm,
 Cá quên thân bị hãm vào nò;
 Ham gái xinh, của lắm, chức to,
 3000. Người quên kiếp bị xô biển khổ.
 Mẹ đấy con! Gặp kỳ đại độ,
 Có Phật Tiên dạy dỗ khắp nơi;
 Rán tu cho giải khổ cuộc đời,
 Chớ ham việc ăn chơi thái quá.
 Mẹ đấy con! Chim lồng được thả
 Sao lại còn nần ná chưa bay;
 Nếu để cho nhốt lại lần này,
 Sao khó gặp được ngày ân xá.
 Mẹ đấy con! Phèn này hối quá,

3010. Vĩnh kiếp sau khỏi đọa sáu đường;
Được tự do không sự buộc vương,
Làm thân chết phải nhường phải nể.
Mẹ đây con! Nhỏ cho tận rể,
Giống mê lầm đừng để sanh thêm,
Rèn đạo mâu bất luận ngày đêm;
Biển tâm quyết làm êm sóng tục,
Mẹ đây con! Cây rừng một khúc;
Đề vậ hoài đến mục ra chi,
Chịu đẽo bào trong một thời kỳ,
3020. Thành hình tượng giống y ý muốn.
Mẹ đây con! Chớ nên bỏ luống,
Vạy dù bao khéo uốn cũng ngay;
Tuy lắm ưa các việc trần ai,
Cô chừa bỏ có ngày xong được.
Mẹ đây con! Gìn câu thệ ước,
Đã nguyện tu sau trước vẫn tu;
Nay mờ nhưng sau sẽ hết lu,
Tuy lao khổ mặc dầu chớ nệ.
Mẹ đây con! Việc không nên trể,
3030. Biết rồi lo chớ để trôi qua;
Nếu tuồng đời còn diễn lâu xa,
Mẹ đâu xuống để mà hỏi trẻ.
Mẹ đây con! Yếu nương người khỏe,
Tất nhiên không ngã té bao giờ;
Chúng sanh đang rối rắm mê mờ,
Nương lời Phật khỏi lo lầm lạc.
Mẹ đây con! Phật kêu giải thoát,
Bởi lòng thương vạn vật sanh linh;
Các khô lao vây chặt lấy mình,
3040. Xác thịt khổ hoặc tinh thần khổ.
Mẹ đây con! Khổ nản vô số,

Mà cũng không hưởng thọ lâu dài;
 Làm mọi tội cho xác thú khai,
 Cho đến chết không ngày nào rảnh.
 Mẹ đây con! Nếu đem so sánh,
 Cảnh trần đâu khác cảnh tù đày;
 Vì thế nên các Đức Như Lai,
 Kêu giải thoát cảnh này cho sớm.
 Mẹ đây con! Cũng nên biết gớm,
 3050. Xác thân người dơ bản nhất đời;
 Còn lo lường đau khổ đủ nơi,
 Rán tu khỏi luân hồi lại nữa.
 Mẹ đây con! Tuổi mòn từ bữa,
 Nay không tu mai sửa chẳng rồi;
 Số Thiên Tào khi đã bị bồi,
 Thì vạn sự đều thôi tất cả.
 Mẹ đây con! Bừng chừng khi xả,
 Đám bè kia tự rã tự trôi,
 Cảnh linh đình sóng dập gió dồi,
 3060. Sẽ khó kiếm được nơi đùm trú.
 Mẹ đây con! Nay còn mê ngủ,
 Ất ngủ luôn đến rủ thịt xương;
 Uổng một đời sống cõi trần dương,
 Không tìm đến con đường sáng sửa.
 Mẹ đây con! Thấy mây đang bủa,
 Biết rằng điềm sắp có mưa tuôn;
 Nếu không tìm những chỗ ẩn nương,
 Thì đâu tránh khỏi cơn ướt át.
 Mẹ đây con! Mở tâm thánh giác,
 3070. Để mà nghe người các châu vi,
 Đang đua chen chế tạo những gì,
 Dựa vào đó an nguy sẽ biết.
 Mẹ đây con! Người không ác nghiệt,

- Thì là cơ tận diệt cũng không;
Người ác càng ngày một thêm đông,
Cơ tận diệt cũng hồng kế cận.
Mẹ đẩy con! Không nên trì hoãn,
Mau tu hành kéo phận dở dang;
Một lần này đạo hạnh vẹn toàn,
3080. Ngày sau khỏi khổ nạn dương thế.
Mẹ đẩy con! Thấy cây úng rề,
Biết rằng cây không thể sống lâu;
Thấy lòng người càng lắm độc sâu,
Biết người chẳng hưởng lâu dài được.
Mẹ đẩy con! Lâu xưa thuở trước,
Cõi thế gian nhiều cuộc đổi thay;
Chớ phải đâu mới một lần này,
Mà ngờ vực mà bày chuyện huyền.
Mẹ đẩy con! Xưa nhiều cung điện,
3090. Vì gặp khi biến chuyển địa cầu;
Đã bị chìm tận đáy biển sâu,
Nay cũng vẫn còn lưu ngói gạch.
Mẹ đẩy con! Dưới đồng sa mạc,
Đã có nhiều lâu các bị chôn;
Sau một cơn lụt bão kinh hồn,
Hiện thời vẫn còn tồn dấu vết.
Mẹ đẩy con! Sẽ thay đổi hết,
Nhơn vật đều bị chết chín phần;
Mặt đất chừng khi được bình phân,
3100. Cảnh vật lạ thế nhân cũng lạ.
Mẹ đẩy con! Mọi điều mới cả,
Trở lại hồi thiên hạ sơ khai;
Có các Tiên thượng cõi xuống đây,
Làm cho thế giới này đông đảo.
Mẹ đẩy con! Các Tiên xây tạo,

- Nhiều đèn đài quý báu cực kỳ;
 Sức phàm phu không thể sánh bì,
 Vừa tráng lệ vừa vi diệu ẩn.
 Mẹ đây con! Tiên phàm sống lẫn,
 3110. Bởi ai ai đều cũng hiền từ;
 Lòng Phật Tiên sắp cũng gần như,
 Nên Tiên Phật cùng người đồng trụ.
 Mẹ đây con! Nhờ ơn từ vũ,
 Cảnh trở nên thanh tú tuyệt vời;
 Vui khác hơn vui của hiện thời,
 Đâu cũng có trường chơi phong nhã.
 Mẹ đây con! Đứng đi thông thả,
 Không ai tra giấy má khó khăn;
 Có xe tàu bằng sức huyền năng,
 3120. Toàn thế giới giao thông tiện lợi.
 Mẹ đây con! Thật là đời mới,
 Mọi việc đều khác lối thường tình;
 Không ai mang tật bệnh trong mình,
 Người nào cũng thân hình mạnh khỏe
 Mẹ đây con! Tin theo lời mẹ,
 Chí công tu rồi sẽ được coi;
 Nào lâu đài xe cộ hảnh hời,
 Bằng châu báu người đời khó sắm.
 Mẹ đây con! Đừng dùng nhung gấm,
 3130. Không thấy ai mặc tấm vải thô;
 Mặt mày không son phấn điểm tô,
 Vẫn đẹp dễ không thua bức tượng.
 Mẹ đây con! Mẹ không nói bướng,
 Rán làm lành để hưởng cảnh ni;
 Thật an nhàn không sự khốn nguy,
 Muốn dùng đến vật gì cũng có.
 Mẹ đây con! Lướt trong sương gió,

- Đề mà đi tới đó ở con;
Dừng bước nào, bước nầy héo don,
3140. Đòi tạm giả nầy con chớ nhiễm.
Mẹ đây con! Nào đâu dễ kiếm,
Cuộc đời thay trên diêm lục lừa;
Hãy dẫn lòng tu niệm sớm trưa,
Con sẽ thấy việc chưa từng thấy.
Mẹ đây con! Biếng lười thế mấy,
Thời kỳ này cũng phải siêng năng;
Niệm Di Đà quên ngủ quên ăn,
Điều nhân ái lòng hằng ghi nhớ.
Mẹ đây con! Cho lòng sáng rõ,
3150. Ngày như đêm không có bóng đen;
Không hổ trắng cũng chẳng thẹn đèn,
Trong lòng ấy Phật liền hiện tới.
Mẹ đây con! Ta Bà thế giới,
Các linh căn đều đợi kỳ này;
Đọa muôn năm siêu chỉ một giây,
Không công đức sâu dày khó đắc,
Mẹ đây con! Đức tin vững chắc;
Xô không xiêu dẫu lắc không nghiêng,
Sự tu hành vẫn một chí nguyên,
3160. Được như thế sẽ nên đạo cả.
Mẹ đây con! Khổ không đời dạ,
Cứ y lời giáo hóa rèn lòng;
Các vọng tâm cố gắng diệt xong,
Tất là được thành công đắc quả.
Mẹ đây con! Như cây với lá,
Phải gồm tu chớ bỏ điều nào;
Cây tươi thì lá được xanh màu,
Khổ chịu được thì cao quả được.
Mẹ đây con! Thấy trời với nước,

3170. Nào ai hay chùng lúc đến gần;
 Có đất liền có cả nhơn dân,
 Khác hơn lúc xa tầm mắt thấy.
 Mẹ đày con! Một ngày bát cạy,
 Từ xem không đôi thấy có ra;
 Chớ xem không con ngỡ rằng xa,
 Vội lời mái (4) ắt là hồng việc.
 Mẹ đày con! Thân con biết tiếc,
 Rán đừng cho tiêu diệt lần này;
 Được trọn lành dù có mất thân,
3180. Thân ấy vẫn còn hoài không mất.
 Mẹ đày con! Phậ lia xác chất,
 Chớ nào đâu lia mất bản thân;
 Của thể trần trả lại thể trần,
 Thân mình cứ giữ thân chớ bỏ.
 Mẹ đày con! Điều này nếu rõ,
 Tự nhiên con được tỏ ngộ tâm;
 Thật giả cần xét kỹ kéo lằm,
 Trong mộng chết nhưng thân còn sống.
 Mẹ đày con! Lo tu mau chóng,
3190. Mẹ chờ con nơi cổng Phật đài;
 Rán về cho tới chỗ nay mai,
 Đừng để mẹ lâu ngày trông đợi.
 Mẹ đày con! Mẹ thường lui tới,
 Xem cảnh hoa con dưới hồ sen;
 Đóa hoa này đã nở lớn bèn,
 Sớm về để ngồi lên trên ấy.
 Mẹ đày con! Con càng làm phải,
 Thì mùi hoa càng lại thơm ra;
 Và sắc vàng thêm chiếu sáng ra,
3200. Xem hoa mẹ rất là mừng rỡ.
 Mẹ đày con! Rối tâm rán gỡ,

- Cho hết còn tưởng nhớ bá bang;
Chỉ một lòng nhớ Phật Tây phang,
Nơi gương thiện làm an lạc chúng.
Mẹ đấy con! Cho nên cái thúng,
Đừng để ra vành mủng lỗ làng;
Rán tới bờ đừng nửa chừng giang,
Tu cho đắc chớ đừng bất đắc.
Mẹ đấy con! Nay không thành Phật,
3210. Muôn kiếp sau tất mất bồ đề;
Nhớ khuyên ai còn nặng nghiệp mê,
Ráng tỉnh ngộ lo bề tu niệm.
Mẹ đấy con! Khá gìn hạnh kiem,
Cho không còn một điểm nhuốc nhơ;
Người còn thương trời há ngó lơ,
Lúc nào cũng chực chờ cứu độ.
Mẹ đấy con! Nhờ ơn vũ lộ,
Bao nhiêu điều tai khổ được qua;
Ở tốt lành đừng ở xấu xa,
3220. Nên nhắc nhở trẻ già nam nữ.
Mẹ đấy con! Càng làm việc dữ,
Càng nhiều thân nhiều sự họa ương;
Và chẳng làm cho kẻ khác thương,
Giàu mấy cũng không được hạnh phúc.
Mẹ đấy con! Lóng trong chớ đục,
Tuy nghèo mà hạnh phúc bố con;
Chẳng bị ai thù oán ghét hờn,
Tai họa cũng không nhân đâu tới.
Mẹ đấy con! Khắp trong thế giới,
3230. Ai cũng đều theo lối hiền lương;
Dù không về nơi cõi Tây Phương,
Tại thế cũng hưởng đường Cực-lạc.
Mẹ đấy con! Vì còn làm ác,

- Nên còn đường sống thác luân hồi;
 Nghiệp ác khi trừ tuyệt được rồi,
 Sanh tử dứt luân hồi cũng dứt.
 Mẹ đây con! Cũng gần đến mức,
 Đừng để cho ngã gục giữa đường;
 Lấy sức thân để chạy bảy bươn,
 3240. Thành công sẽ danh dương bốn bể.
 Mẹ đây con! Sớm gây tội lỗi,
 Nhưng chiều nguyên triệt để tu hiền;
 Tội lệ kia tức được tiêu liền,
 Còn có thể tu nên chưa muộn.
 Mẹ đây con! Rán tu kéo uổng,
 Có Phật Tiên bước xuống hồng trần;
 Một lần này không lập được thân,
 Chẳng còn dịp nào hưng danh phận.
 Mẹ đây con! Riêng mình tinh tấn,
 3250. Và đừng quên khuyên chúng kiên gan;
 Dù sao sao cũng giữ một đàng,
 An cũng đạo nguy nan cũng đạo.
 Mẹ đây con! Tín đồ Phật giáo,
 Phải gìn câu hòa hảo khắp nơi;
 Lấy từ tâm bác ái ở đời,
 Đẹp hết tánh nhỏ nòi câu nệ.
 Mẹ đây con! Ai dù tòi tệ,
 Biết ăn năn nên để lòng thương;
 Thân nên làm, thù chẳng nên trưng,
 3260. Sẽ khiến được bốn phương đều đến.
 Mẹ đây con! Xác phạm mang mển,
 Chẳng một ai không đến lỗi lầm;
 Nhưng kẻ lầm biết hối nơi tâm,
 Là kẻ trí sẽ làm Tiên Phật.
 Mẹ đây con! Thương người sơ thất,

- Lời chớ không hại mất điều chi;
Thế cho nên ở cấp bậc gì,
Điều ấy cũng cần ghi nhớ rõ.
Mẹ đây con! Chừng nào lớn nhỏ,
3270. Thấy khổ người như khổ của mình;
Biết đỡ nâng và biết động tình,
Người ấy họa đao binh không có.
Mẹ đây con! Người trong Phật ngõ,
Điều ấy cần ghi rõ trong tâm;
Để tránh qua những việc sai lầm,
Thay vì cứu lại làm hại chúng.
Mẹ đây con! Cá trong ao vũng,
Nước cạn đi cá sống sao yên;
Chúng sanh đang ở cõi trần duyên,
3280. Nên thương lẫn chớ nên húng hiếp.
Mẹ đây con! Cũng vì họa nghiệp,
Cả chúng sanh trong kiếp nầy đây;
Có một ngày như gió tuôn mây,
Cảnh thê thảm nào ai tránh khỏi.
Mẹ đây con! Đường tu theo dõi,
Việc thiện lương làm nói không quên;
Cảnh hãi hùng dù có nổi lên,
Sẽ có các Phật Tiên cứu độ.
Mẹ đây con! Thấy đời thống khổ,
3290. Giúp chẳng cùng đâu nữ dôi ngoa;
Cuộc chuyển dời quả đất không xa,
Vì thế mẹ khuyên ra cạn lẽ.
Mẹ đây con! Chờ khi sút mẻ,
Mới lo toan việc đã muộn rồi;
Con rón khuyên già trẻ nơi nơi,
Hãy tu trước khi rơi nạn ách.
Mẹ đây con! Việc còn cách vách,

Gần hóa xa vì mắt khó trông;
Vách lấy rồi việc kể bên hông,
3300. Sự đã ngỡ là không mà có.
Mẹ đẩy con! Đạo tâm chớ bỏ,
Các Phật Tiên bởi nó mà ra;
Rán giới mài ở một kỳ ba,
Về Cục-Lạc mới là hết khổ.
Mẹ đẩy con! Chỉ bao nhiêu đó,
Con nhớ ghi chớ có lãng quên;
Rán tu cho đạo quả sớm nên,
3308. Mẹ xin kiếu về bên Cục Lạc.

Viết xong ngày 15-12-1958
Thanh Sĩ.

Ghi Chú:

- (1) ‘nghiệp hoặc’: nghiệp mê lầm.
- (2) ‘Trối mặc’ có bản ghi là ‘Chối mặc’.
- (3) ‘loại mái’ có bản ghi là ‘loại máy’.

ĐÂU LÀ PHÀM THÁNH

- Đâu là phàm và đâu là Thánh?
Đây xin khuyên bá tánh thập phương,
Lắng tai nghe đây tả mọi đường,
Phàm Thánh cả hai phương sẽ rõ.
Gần năm năm cách xa lớn nhỏ,
Xác tục phàm nương trọ nước ngoài;
Đặt chơn lên quốc tế vũ đài
Chỗ nào cũng vãng lai trà trộn.
Giống đạo đức rải tung khắp chốn,
10. Chuông từ bi đem động khắp nơi;
Lẽ giáo răn Phật Thích tuyệt vời,
Đã giúp được nhiều người tỉnh ngộ.
Nền khoa học càng ngày tiến bộ,
Càng chứng minh lời Tổ không sai.
Những điều xưa Phật đã chỉ bày,
Nhơn loại đến ngày nay mới thấu.
Vạn vật vốn nhơn duyên tạo cấu,
Các việc đều Thành, Trụ, Hoại, Không;
Thân con người như thể cái bông,
20. Huê mỹ chỉ được trong ngày buổi.
Mọi sự của người đang cặm cụi,
Đều đi theo cái tuổi của người.
Phật ngàn xưa cũng đã cặn lời
Rằng vạn sự trong đời là tạm.
Kẻ ngu xuẩn đến người bác lãm
Ai cũng đều nhìn nhận thế ư!
Xưa sao thì nay cũng vẫn như,
Vật đã tạm bao giờ cũng tạm.
Giống tham ái cứ lo chắm bám,
30. Lửa tử sanh ngày tháng thiêu luôn.
Suốt cỗ kim nhân vật quay cuồng,

Không tìm thấy con đường vĩnh cửu.
Mưu hạnh phúc ở nơi hình hữu
Thất bại luôn thành tựu vẫn không;
Nào mấy ai được biết tình lòng,
Cứ phí của phí công vào đây.
Trời Đông vậy trời Tây cũng vậy,
Khắp người trên thế giới một chiều.
Càng văn minh càng lỗi lầm nhiều,
40 Bị vật chất đủ điều cám dỗ.
Thấy vui thú ít người thấy khổ,
Rõ bề ngoài chẳng rõ bề trong;
Kết cuộc nào khác cái pháo bông
Muôn việc góp vào trong tiếng nổ.
Trên vũ đài văn minh tiên bộ,
Khoác lên bao lớp áo tân kỳ.
Múa đủ trò chẳng thiếu món chi,
Người xem dễ mê ly đắm đuối.
Bao nhiêu việc hoàn cầu thế giới,
50 Tập trung vào các lối múa này;
Việc mất còn thật giả không hay,
Mê theo vật chung bày trước mắt.
Hầu hết bị tuồng đời dẫn dắt,
Hết muốn này kẻ bắt muốn kia;
Như vượn chuyền cành cội lìa lìa,
Cho đến chết không hề chán mỏi.
Sự biết quấy mà không chống chỏi.
Cứ làm đùa cho tội triền miên;
Không một đời nào được ổn yên,
60 Chịu đau khổ nối liền muôn kiếp.
Cảnh tạm cứ hiệp tan tan hiệp,
Đời mê luôn còn mất mất còn.
Quả địa cầu còn phải suy mòn,

- Huông là vật ở trên mặt đất.
Sớm ôm giữ kẻ chiều lại mát,
Nay còn đây mai lạc nơi nào?
Có khác gì là cảnh chiêm bao,
Sao chẳng để trí vào suy nghiệm.
Tìm lối sông thanh cao mầu nhiệm,
70. An lạc hơn vĩnh viễn thêm hơn;
Không hư mòn cũng chẳng mẻ khờn,
Buồn thảm chẳng, ghét hờn cũng chẳng.
Được hạnh phúc thái bình chắc chắn,
Không sợ ai thu ngắn tuổi xanh;
Người vui lành cảnh cũng vui lành,
Không các cuộc giựt giành giết hại.
Những điều này ở trong nhân loại,
Nào phải xa mà nói khó tầm;
Lấy ác tâm đổi lại thiện tâm,
80. Cảnh đau khổ biến thành khoái lạc.
Muôn nỗi sầu do lòng bạo ác,
Chừa nó xong tất hết thể lương.
Khuyên người nên cùng biết xót thương,
Hãy giúp đỡ khuyên đừng sát hại.
Việc làm khá tự lòng xét lại,
Phải thì thêm còn quấy thì chừa;
Những điều mình đã lắm thích ưa,
Trái đạo đức nên chừa bỏ hẳn.
Khi lòng khởi muôn điều ngay thẳng,
90. Hãy quyết tâm thật hiện cho nên;
Sự nhiệm ô tuy rất khó quên
Cố quên được chớ nên đeo đuổi;
Việc sai quấy lòng nên thẹn tủi,
Rán đừng cho phạm lỗi hai lần;
Việc mình cùng việc chúng cân phân,

- Sự ích kỷ hại nhân cố tránh.
 Được vậy tất siêu phàm nhập Thánh,
 Quyết làm thì sẽ đặng đâu không;
 Thánh hay phàm vốn ở tại lòng
100. Biết gan lóng thì trong hết đục
 Lòng luôn muốn tâm Tiên lánh tục,
 Sự quấy ai mấy thúc không nghe;
 Màn vô minh dù lăm phủ che,
 Gương trí huệ cắt đi từ mảnh.
 Phàm hay uốn chiều theo tập tánh,
 Thánh thường do dĩ cái chơn tâm.
 Phàm nói làm dễ bị lỗi lầm,
 Thánh suy động không hề sai chạy.
 Phàm ích kỷ nên hay làm quấy,
110. Thánh vị tha nên rất ở ngay.
 Thấy người đau khổ giúp không nài,
 Lòng thương chúng gấp hai thương phận.
 Đường đạo nghĩa một lòng phấn tấn,
 Nẻo bất minh chút ít không đeo.
 Vì nghĩa nhân, quên sự nguy nghèo;
 Lòng thương chúng khác nào cha mẹ.
 Chịu đau đớn để người mạnh khỏe,
 Cam tả toi để kẻ ấm lành.
 Những điều nào lợi ích nhân sanh,
120. Dù lớn nhỏ cũng đành cho cả.
 Việc của chúng không quên trong dạ,
 Chuyện riêng mình chẳng để vào tâm;
 Nắng sương làm cây cỏ mọc mầm,
 Bác ái giúp nhân dân an lạc.
 Tâm Thánh là tâm luôn siêu thoát
 Lòng phàm là lòng rất đọa trầm;
 Buổi ba mươi với buổi trăng rằm

- Sáng sửa với tối tăm khác hẳn.
Nổi vì nhẹ còn chìm vì nặng,
130. Thánh nhờ tu phàm chẳng chịu tu;
Luôn bị lòng tham dục làm ngu,
Phải cho quấy, quấy cho là phải.
Thiếu cương quyết khi cần sửa cải,
Kém tinh thần lúc phải ăn năn;
Nói làm không lấy đạo làm căn,
Suy động chẳng dùng nhân làm gốc.
Vọng tâm khác nào cây rễ mọc,
Càng châm sâu càng mọc khó khăn.
Mé nhánh sao bằng được dứt căn,
140. Ngăn ác nhớ ngăn tâm là chánh.
Phải tự chủ ở trên các cảnh,
Đừng khuất tâm trước mãnh lực nào;
Sự đời dù cám dỗ dường bao,
Thản nhiên chớ mảy nào theo nó.
Từ sự dễ đến điều khăn khó,
Phải thắng luôn chớ có để thua;
Dù trịnh bùn có lấm trây trua,
Hương vị chẳng hề cho hư hoại.
Tâm đạo đức đặt trên cả thấy,
150. Xem sự đời như cái trò chơi;
Chẳng vật chi còn mãi trên đời,
Giữ không được nên thôi không giữ.
Thánh tâm vốn quán thông vạn sự,
Phàm tình hay ngăn ứ bá ban;
Việc đáng chừa mà lại cứ mang,
Sự nên nhớ cứ toan quên mãi.
Cửa Phật chẳng vui lòng đi lại,
Nhà ma thường thích ý vãng lai;
Biết họa tai vẫn tạo họa tai,

160. Hiếu phúc đức chẳng gây phúc đức.
 Lòng đen tối khác nào như mực,
 Tánh xấu xa không mức đo lường;
 Ngày đêm luôn mưu tính đủ phương,
 Lo riêng lợi quên đường phải chẳng.
 Trong tim nào biết bao nhiêu căng,
 Quay tứ tung chớ chẳng hề yên.
 Từ giàu sang đến kẻ nghèo hèn
 Ai cũng bị trần duyên trói buộc.
 Tham tiền bị tiền làm não nuột,
170. Mến sắc do sắc chuốc âu sầu,
 Khoái lạc nào có thấy ai đâu?
 Phàm là khổ chớ nào như Thánh.
 Xét suy kỹ rồi lòng thêm chạnh,
 Tả sao cùng khổ cảnh phàm phu.
 Nơi xa ngàn gởi một lời tu.
 Cho bá tánh đâu đâu được biết.
 Từ ngày đây rời xa đất Việt,
 Nơi ngoại bang gieo rắc đạo mâu.
 Sự khó khăn tuy lắm mặc dầu,
180. Vẫn cố gắng truyền câu Phật giáo.
 Đi đó đây góp tom mùi đạo,
 Làm cho câu hòa hảo thơm xa;
 Xác quê người hồn ở nước nhà,
 Lòng không phút nào xa đồng đạo.
 Chẳng hay lớn nhỏ trong Phật giáo,
 Còn lo tu hay đảo đi xa;
 Dù sao sao nhớ niệm Di Đà,
 Theo Phật chớ theo ma sẽ khổ.
 Đây thường được ơn trên dạy dỗ,
190. Việc nên hư biết rõ nhiều bề,
 Nên viết ra từ đoạn gởi về,

- Nhắc già trẻ gần xa nhớ tới.
Dù nắng hạn cũng xin rán đợi
Giọt mưa ngâu sẽ rưới xuống cho;
Đừng để cho cây cải rầy mò
Lây hại đến uổng cho công tưới.
Nơi hải ngoại đây đang chờ đợi,
Mãn hạn kỳ trở lại gặp nhau;
Ánh đạo màu sáng gặp muôn sao,
200. Mùi Phật pháp thơm đâu cũng tới.
Hỡi trai gái trẻ già rán đợi,
Nửa chừng đường chớ vội phụ nhau;
Quấy có người chớ quấy hết sao?
Buồn đời nữ bỏ tu đâu phải.
Người quấy chớ Tô, Thầy đâu quấy,
Nữ bỏ tu chuyện ấy rất lắm;
Phật dạy điều chơn chánh cao thâm,
Không dạy việc hại dân hại nước.
Nên nhớ lấy để làm mực thước,
210. Thánh là thanh sự thế chẳng ham;
Phạm là phạm việc phạm hay muốn,
Bị thị dục làm cho cuồng cuồng.
Phạm Thánh không còn tưởng nghĩ ra,
Tỉnh ít vì say đắm thậm đa;
Phật quên hẳn còn ma cứ nhớ.
Cửa địa ngục ngày đêm rộng mở,
Ngõ thiên đường năm tháng đóng ngăn;
Thiện giảm lần còn ác cứ tăng.
Họa tạo mãi phước không chịu tạo.
220. Ngày nào đời còn người hung bạo,
Còn khổ đau chưa ráo hết đâu;
Ít người hung đau khổ ít đau,
Nhiều kẻ ác khổ đau nhiều bảm.

- Cứ lấy đây để mà phán đoán,
 Chuyện một mai sẽ đặng hiểu ngay.
 Rán lo tu hỡi bớ gái trai.
 Tu mới được ra ngoài biển khổ.
 Đây khuyên tu là khuyên hối ngộ,
 Có lỗi lầm chừa bỏ ngay đi;
230. Nói hay làm bất luận chuyện gì,
 Nếu trái thuyết từ bi bỏ hẳn.
 Khó mấy cũng bỏ cho xong đặng,
 Mau hay lâu lòng chẳng nệ nài.
 Giữ chí tu cho được dẻo dai,
 Sự cố gắng không ngày nào lãng.
 Việc thế trần khá đem lòng chán,
 Lẽ tu hành hãy gắng tâm theo.
 Dù trải qua muôn ải ngàn đèo,
 Lòng cũng vẫn nhớ đeo Phật giáo.
240. Không vì sự nguy nàn khổ ão,
 Nỡ rời đường chánh đạo Thích Ca.
 Nẻo nhiệm màu quyết chí tìm ra,
 Đường giải thoát phải cho thành tựu.
 Do lời Phật dạy nơi Linh Thứu,
 Cõi trần gian có đủ khổ lao;
 Kể từ đây đến hết tân trào,
 Khổ với thảm kể sao cho xiết.
 Lấy trí đạo xét suy các việc,
 Lời dạy qua của Phật không lầm.
250. Hễ mưu thâm thì họa cũng thâm,
 Nhiều ham muốn thân lâm nhiều khổ.
 Thấy sanh chúng còn trong mê lộ,
 Mắt từ bi lệ đổ ngày đêm.
 Khấp thế trần muốn được bằng êm,
 Già trẻ phải trau thêm đạo đức.

- Việc tai ách xảy ra không dứt.,
Khổ liên miên đến lúc rốt đời;
Liệu lấy mình ở chúng sanh ơi!
Sớm cải hối tìm nơi An Lạc.
260. Lần này chẳng chịu lo giải thoát,
Sau khó mong tìm Bát nhã toàn.
Thương chúng sanh trong cảnh khổ nản.
Chuông từ mới reo vang khắp chốn.
Say sưa mấy khi nghe chuông đổ,
Cũng tỉnh hồn rần mở mắt ra.
Giương cánh bay khỏi khúc ái hà,
Lấy trí đạo thẳng qua thị dục.
Chọn nẻo Thánh, lánh xa trần tục,
Tạo nhân lành, dứt nghiệp ác gian.
270. Cho đời như bọt nước mau tan,
Nên tránh chớ nên mang vào dạ.
Thành chánh đạo mới là thông thả,
Đắm trần ai đày đọa lao lung.
Huống chi đời sắp đến tận cùng,
Mê theo nó hoại chung với nó.
Sự giải thoát nay tìm thấy ngõ,
Hãy mau ra chớ có chần chờ.
Theo như lời Phật chỉ mật cơ,
Cuộc thế khác nào tờ giấy mỏng.
280. Sự biến đổi nay mai rất chóng,
Chẳng chịu tu còn móng nơi đâu.
Đợi gặp khi nắng lửa mưa dầu,
Mới hối quá (1) làm sao cho kịp.
Tạo nghiệp sẽ khổ sâu theo nghiệp,
Liệu sao cho khỏi kiếp luân hồi.
Ngục trần mau trốn lánh ai ôi!
Chớ bận kiếp tanh hôi ấy nữa.

- Nghe lời Phật ngày đêm tu sửa,
 Xét lấy mình lo rửa phàm tâm.
290. Chữ nam mô khuya sớm niệm thầm,
 Câu bác ái ngày đêm chạm dạ.
 Riêng thân chẳng quản bao chi cả,
 Miễn giúp đời được thỏa khát khao.
 Mở lòng nhân biển rộng trời cao,
 Bủa tâm đạo hoàn cầu thế giới.
 Bền giác nguyện đưa người đi tới,
 Rừng mê thè vạch lối quang minh.
 Lấp xong đường bệnh lão tử sanh,
 Chùng ấy mới phỉ tình nguyện ước.
300. Thoàn cứu dân lăm dòng xuôi ngược,
 Vẫn gắng chèo chằng chút núng nao.
 Gặp chua cay trắc trở cách nào,
 Lấy đạo lý làm câu an ủi.
 Thân tạm giả mặc cho may rủi,
 Miễn đạo mầu được buổi thành công.
 Thương nhân sanh quên sự lạnh nồng,
 Mến Phật pháp vẫn không chán mỏi.
 Ngày nào nghiệp phàm chưa dứt khỏi,
 Nguyện không rời đường lối Phật gia.
310. Đâu phàm đâu Thánh quyết tìm ra,
 Hy sinh mấy cũng là vui chịu.
 Thánh, việc phàm không hề bận bịu;
 Phàm, sự đời đeo níu không thôi.
 Thấy khác nhau một vực một trời,
 Kẻ đang ngủ và người đang thức.
 Thật là giả, giả cho là thật.
 Cảnh hiện đương, cảnh giấc chiêm bao.
 Một đảng trong chốc lát tiêu hao.
 Một nẻo chẳng khi nào bại hoại,

320. Suốt vạn cổ vẫn luôn tồn tại,
Trải thiên thu không cái biến di.
Thảm khổ đâu hề vương buộc chi,
Khoái lạc chẳng điều gì sánh kịp.
Hỡi kẻ ở trong đời Mạt kiếp,
Tuy khổ lao gặt dịp đạo khai.
Rán tu hành trì giới giữ chay,
Khó một thuở thành thai muôn kiếp.
Đây được Phật thường đem dạy tiếp,
Nẻo thật hư được biết rõ ràng,
330. Nên mở lời kêu khắp thế gian,
Hãy cố gắng tìm đường giải thoát.
Giữ cho lòng thẳng ngay chay lạt,
Ngày đêm luôn niệm Phật Di Đà,
Làm theo điều của Phật dạy ra,
Tránh hẳn lối tà ma quyến rũ.
Xưa nay những thói hư đã thụ,
Giờ tỉnh lòng dứt bỏ sạch không.
Việc nói làm hiền đức minh công,
Không riêng lợi sanh lòng giết hại.
340. Lòng luôn cho đời là vật hoại,
Nên chán không nên quấy vào tâm.
Mượn giả thân mở đạo huyền thâm,
Lấy kiếp giả để làm kiếp thật.
Sống thác vẫn một lòng theo Phật,
Mở lòng nhân tiếp vật độ sanh.
Vui lẫn mình trong chốn hôi tanh,
Để cứu kẻ chưa lành ý niệm.
Dù muôn vạn khó khăn nguy hiểm,
Cứu được người vẫn nguyện cứu ngay.
350. Thân mình dù sao nữa cũng thay,
Miễn dặt chúng về Tây Phương Phật.

- Lòng từ bi bủa tràn quả đất,
 Thương chớ không hề ghét một ai.
 Mặc cho đời gièm siểm đắng cay,
 Chữ đạo đức vẫn dai đeo mãi.
 Tự xét mình âm thầm sửa cải,
 Quấy chừa ngay còn phải tiến thêm.
 Gương trí luôn dựng mãi ngày đêm,
 Thắng phục các tà tâm tất cả.
360. Lìa phạm nghiệp tìm nơi Thánh quả,
 Một chữ thanh nơi dạ đừng quên.
 Phạm đọa sa còn Thánh siêu lên,
 Đâu hư với đâu nên khá chọn.
 Đạo là lớn chớ nào nhỏ mọn,
 Không quyết tâm tất chẳng đạt thành.
 Hễ biết tu thì phải biết hành,
 Hành đúng cách tử sanh qua khỏi.
 Lúc trắc trở phải lòng cứng cõi,
 Đừng để cho mê mỗi lúc nào.
370. Đây đã từng gặp lắm gian lao,
 Mà lòng chẳng núng nao thối khuất.
 Hoàn cảnh nào cũng rèn đạo đức,
 Quyết đi cho đến mức công thành.
 Không công thành khó cứu chúng sanh,
 Chính mình cũng thân danh lỗ dở.
 Đeo đuổi mãi chờ ngày rục rở,
 Chẳng quản chi nắng Sở mưa Tần.
 Đọa muôn thu, thành chỉ một lần,
 Giải thoát hết không còn sầu khổ.
380. Trong nháy mắt đến bờ Tịnh độ,
 Kẻ lành duyên chớ đồ buồm ngang.
 Ánh trời lên sương giá đều tan
 Màu sáng sữa đầy tràn khắp chốn.

- Trong tim nào cần nên chỉnh đốn,
Đừng để cho hỗn độn lúc nào.
Lũ yêu ma dù lắm hùng hào,
Lòng Phật tử trước sau như một.
Càng bào giũa càng làm tươi tốt,
Năng tu hành đạo học thêm cao.
390. Những thói quen theo lối trần lao.
Chừa bỏ được phải giàu chí cả.
Lạc giữa chốn rừng sâu hoang dã,
Muốn ra ngay phải khá xông pha.
Chịu gai chông mới được thoát ra,
Không dững cảm khó qua miệng thú.
Đạt đạo mâu tinh thần phải đủ.
Thành Phật tiên nên chủ lấy tâm.
Lũ trộm thường rình chỗ âm thầm,
Các đục cũng hay làm bất ý.
400. Lúc nào cũng nội thân tự trị.
Không nên tâm khinh dị lúc nào,
Lửa một diêm phát hỏa cả trào,
Hớ một tí biết bao tội lỗi.
Không hình ảnh đáng ghê vạ bội.
Ngoài mình ai trị nổi lòng mình.
Hư nên gì cũng chính mình sanh,
Mình tự biết tự răn lấy phận.
Thành bại vốn ở lòng tinh tấn,
Một đường tu bước sấn tới luôn.
410. Chọn phải điều đáng mến đáng buồn,
Xét đúng việc nên thương nên ghét;
Vật như bản dễ bôi dễ quét,
Lòng nhiễm ô khó diệt khó trừ.
Nếu bền tâm dù sự đã hư,
Cũng có thể sửa cho nên được.

- Rửa vật như thì dùng lấy nước,
 Trừ tội phạm lấy phước mà trừ.
 Trong nhứt thời làm việc đại từ,
 Là nhứt khắc tiêu dư đại tội.
420. Mau lâu cũng do lòng làm cội,
 Đừng hỏi ai nên hỏi nơi lòng;
 Ý nguyện mình muốn được thành công
 Mình tự gắng lấy lòng làm chắc.
 Chẳng cô tâm sự giai bất đắc,
 Có thành lòng mọi vật đều nên.
 Sự này khuyên già trẻ chớ quên,
 Xưa Thái Tử đạo nên nhờ đó.
 Nói thì dễ còn làm thì khó.
 Nhưng khó mà làm nó sẽ nên.
430. Không khó làm sao được nổi tên,
 Được sùng kính phải đền công trạng.
 Lòng đã nguyện khổ lao chớ nản,
 Sớm muộn gì cũng đặng nên danh.
 Phật tử bi thương khắp chúng sanh,
 Chẳng phụ kẻ hữu tình với đạo.
 Đòi Nguơn hạ hiểm người hiền thảo,
 Càng trọng người mến đạo nhiều hơn.
 Phải nhớ lo làm phước làm nhơn.
 Nguyện đắc đạo ngay trong hiện kiếp.
440. Đừng để bị xô vào ác nghiệp,
 Lấy lương tâm trong sạch sống đời.
 Đã là người phải biết thương người,
 Hại kẻ để lấy lời đâu phải.
 Mình chẳng muốn bị đời nhiều hại,
 Thì người ta cũng lại thế ư.
 Lấy công tâm chớ lấy tâm tư,
 Tất không khiến cho người oán ghét.

- Dem đạo đức ra mà suy xét,
Việc ở đời sẽ được tốt tươi.
450. Không ai khinh cũng chẳng ai cười,
Sống vinh hiển thác hồi Phật quốc,
Chon ngôi vị chẳng bao giờ mất
Thật trường miên hạnh phúc là đây.
Khắp gái trai cõi Hạ Nguơn này,
Nên bưng tỉnh chớ say ngủ nữa.
Thế cuộc vẫn còn nhiều khói lửa,
Cảnh tang thương nào dễ hết đâu.
Cuộc chuyển luân khắp cả địa cầu,
Trong nháy mắt Á Âu vang dậy.
460. Chừng đến việc lửa đâu cũng cháy,
Người năm châu cả thấy kinh hoàng,
Tai nghe đầy những tiếng khóc than,
Thây người chết làng khang như củ.
Việc xảy đến biết đâu may rủi,
Họa phước do nơi mối dũ lành,
Làm hiền lương được Phật độ sanh,
Tạo hung ác yêu tinh cấu xé.
Suy xét kỹ rần làm phải lẽ,
Nay khổ lao mai sẽ thanh nhàn.
470. Việc qua rồi họa chỉ một nang,
Cuộc sắp đến muôn sàng tai ách.
Lấy phước đức để làm thành quách,
Chông đỡ cơn bão táp hãi hùng.
Chúng sanh đang lâm nước cờ cùng.
Không tu niệm khó mong giải nạn
Phép Phật vốn vô hình hữu dạng,
Có công tu sẽ đặng xem coi,
Sức nhiệm màu cứu kẻ yêu nòi,
Oai thần bí độ người chon đạo.

480. Lòng sau trước thờ câu ngay thảo,
 Dạ sớm hôm cầu đảo Phật tiên.
 Dù gặp cơn bát đảo thất điên.
 Cũng được phép diệu huyền Phật cứu,
 Vạn vật dưới mắt đèn Linh Thứu.
 Muôn dân trong lòng của Kim Sơn.
 Chẳng bao giờ bỏ kẻ làm nhơn,
 Người hữu đức có thân gia hộ.
 Đây thường đêm được nghe dạy dỗ,
 Lời nhiệm màu của Tổ của Sư,
490. Được hãn tường những lẽ nên hư,
 Nước mắt rớt khi ngồi nghe dạy.
 Thương đức Phật lòng đầy bác ái,
 Vì chúng sanh chẳng ngại công lao,
 Từ kẻ răng chơn tóc chỗ nào,
 Cũng dạy cả mảy hào không sót.
 Tiếng bỗng trầm lẽ lời dịu ngọt,
 Khiến cho đây cảm xúc vô cùng;
 Ôm lấy chân đức Phật và hun,
 Rằng tiền kiếp có duyên chi đó.
500. Nay được Phật thường đêm đến tận,
 Đem lời vàng chỉ dẫn cạn cùng;
 Phật rằng con ở cõi mộng lung,
 Đã nhiều kiếp khéo trồng giống Phật.
 Đức ấy rằm đầy trong quả đất,
 Cảm đến lòng các Phật khắp nơi;
 Nay sắp gần rớt ráo cuộc đời,
 Phật giúp trẻ toại nơi kỳ chót.
 Hiệp cùng Phật giống lành lo mót,
 Cứu thiện căn qua cuộc lọc lừa;
510. Qua hội này người trở lại xưa,
 Người hiền đức sớm trưa an lạc.

- Không có cảnh bom rơi đạn lạc,
Đủ cơm ăn áo mặc ấm lạnh;
Người thông minh đời rất tịnh thanh,
Tiên Phật với chúng sanh không khác.
Con rán tu cho mau giải thoát,
Đề mà xem Cục Lạc tại trần;
Còn chi bằng sống được đời tân,
Đủ kỳ bí khó phân cho hết.
520. Mọi việc tạm nay đừng mê mết,
Tất không gây lấy việc tội tình;
Thì ngày kia sẽ được siêu sinh,
Con khá nhớ răn mình thường bữa.
Đâu là Thánh đâu phạm khéo lựa,
Đừng để rơi vào cửa ngục môn;
Sung sướng thân mà khổ não hồn,
Việc nên tránh chớ không nên nhiễm.
Trong đầu có linh quang một điểm,
Rán trau tĩa cho đến siêu vời;
530. Lốp vô minh bao phủ muôn đời,
Cổ vệt phá ra nơi sáng sửa.
Chúng sanh hiện như cây lá úa,
Chẳng nước nôi thì khó sống lâu;
Nghe Phật khuyên biết sớm hồi đầu,
Thì sẽ được khỏi câu thê thảm.
Lời của Phật khiến đây quá cảm,
Tưởng như là con đặng gặp cha;
Đã từ lâu đôi ngã lạc xa,
Nay mới được mặt hòa hai mặt.
540. Dù cho ai lòng gang dạ sắt,
Cũng phải rơi nước mắt dầm dề;
Huống chi đây cảm Phật nhiều bề,
Nên giọt lệ tràn trề đôi mắt.

- Hỡi đồng đạo trẻ già Nam Bắc,
 Cũng rán nên cảm Phật như đây;
 Tuy khó khăn lao lý đầy đầy,
 Lòng cũng rán giới mài đạo đức.
 Rồi sẽ được có chư tiên Phật,
 Dạy bảo cho mọi việc như đây;
550. Tất hiểu ra nguyên trạng cõi này,
 Khác nào mắt kéo mây được khỏi.
 Trong bùn lầy vượt ra mới giới,
 Đọa rán siêu mới gọi Phật Tiên;
 Muôn kiếp rồi trong giấc sâu miên,
 Nay tỉnh được Thần Tiên cũng phục.
 Mê thị dục chết trong thị dục,
 Từ xưa nay huyễn nhục bất tồn;
 Tìm chơn thân mới gọi rằng khôn,
 Đòi tạm giả chớ lòng ham hố.
560. Trong trần chẳng sự chi không khổ,
 Khổ mà không hưởng thọ dài lâu;
 Chẳng tỉnh ra còn muốn bám câu,
 Muôn kiếp nữa vẫn sâu vẫn khổ.
 Rán nghe kỹ Phật Ngài dạy dỗ,
 Tự giác xong Phật nợ tức tâm;
 Mang gương màu nhận thấy sai lầm.
 Lột gương sẽ trắng đen biết rõ.
 Vì thương chúng cạn lời to nhỏ,
 Cố khuyên cho đời rõ Phật, ma;
570. Chử tu hành hôm sớm tại gia,
 Lo xong cả việc nhà ì việc đạo.
 Nợ thế rán trả đừng nên tạo,
 Gây thiện nhân ác báo đầu sanh;
 Thẳng như nay gặp sự bất lành,
 Do nghiệp trước tạo thành hung dữ.

- Lành tạo một dữ gây muôn sự,
Khó tránh qua đợc thứ hung tai;
Không trả thời khuyên chớ nên vay,
Vay phải trả dù ai cũng thế.
580. Sự quả báo nhãn tiền khó kể,
Sớm gây thì chiêu trả lệ làng;
Là đời nay khắp cả địa hoàn,
Đâu cũng vẫn trong sàng lọc lựa,
Hãy xét kỹ để mà tự sửa.
Lòng bợn nhớ thường bữa rán chùi;
Lấy đạo mâu làm sự an vui,
Chẳng vì khổ mà thôi đạo lý.
Mai tới cố nhớ lời Phật chỉ,
Dùng thần tâm bình trị xác phàm;
590. Việc phải làm cố gắng lo làm,
Điều nên bỏ quyết tâm chừa bỏ.
Buổi đầu tiên sự chi cũng khó,
Vượt qua rồi sẽ dễ dàng lần;
Khuyên trẻ già cố gắng lập thân,
Kỳ thưởng phạt một lần này rớt,
Xấu mấy cũng rán làm cho tốt,
Sẽ có ngày cõi lột phàm phu;
Tu không thành Phật chẳng dạy tu,
Dạy tu rán công phu tất đạt.
600. Chớ ngờ vực kệ cơ sai lạc,
Phật không hề dối gạt thế gian;
Cõi thế trần vạn sự không màng,
Thì đâu có ý toan lợi dụng.
Thấy dương thế nhiều điều kinh khủng,
Động lòng thương cất giọng réo kêu;
Muốn khỏi nạn thì phải nghe theo;
Sớm biết đạo nạn nghèo sớm khỏi,

- Rất mong khắp xa gần nghe gọi,
 Liên tỉnh ra rồi chỗi dậy ngay;
610. Phát nguyện lành theo Phật Như Lai,
 Gìn luật giới không ngày nào bỏ.
 Trau tria lòng đến khi sáng tỏ,
 Rèn luyện tâm đúng độ từ bi;
 Bao nhiêu điều tà kiến mê si,
 Rửa đến lúc vết tỳ sạch cả.
 Luôn tự chủ được trong lòng dạ,
 Không để cho ai phá được mình;
 Việc làm nào cũng vẫn tĩnh bình,
 Xét tội chỗ hư nên phải trái.
620. Thà chết chẳng chịu làm việc sai,
 Nói làm theo bác ái chơn tu;
 Gây thân yêu nguyện chẳng gây thù,
 Lợi sanh chúng việc nào cũng thí.
 Đem tướng dũng thắng con ngựa ý,
 Dùng chánh chơn bình trị tà nhờn;
 Lòng sắt gang mưa nắng không sòn,
 Đạo muốn đặc cho thân chịu khổ,
 Đi mau tất sẽ mau tới chỗ,
 Lớn mảy thường đẻo bỏ cũng mòn;
630. Lỗi nhỏ không sửa mãi vẫn còn,
 Ác lớn mảy chừa luôn sẽ hết.
 Biết thì liệu đừng chờ đến chết,
 Một ngày qua là hết một ngày;
 Loài người không ai sống lâu dài,
 Việc tu chớ hẹn mai hẹn mốt.
 Nay gặp đạo là cơ hội tốt,
 Hãy nắm ngay để vượt tử sanh;
 Xưa có duyên nay gặp đạo lành,
 Khá sốt sắng tu hành khuya sớm.

640. Nghe việc quấy trong lòng biết gớm,
Sợ nó hơn sợ bóm sợ chông;
Tất nhiên điều quấy sẽ lần không.
Phạm ra Thánh ở trong lẽ ấy.
Cổ phản tỉnh bản tâm sẽ thấy,
Khác hơn tâm động đây thường tình;
Thế mới là gọi cái tâm linh,
Khuyên tất cả nhân sinh rón kiể.
Châu ngọc ở trong đời rất hiếm,
Thì Thánh tâm khó kiể cho nhiều;
650. Lăn lóc trần chẳng nhiệm một điều,
Gương thiện đáng để nêu muôn thuở.
Một phen này gỡ cho xong nợ,
Ức triệu đời sau rở tuổi tên,
Khuyên thế trần hãy gắng cho nên;
Ngày kết cuộc quả đên vạn bội.
Đây thường lúc canh chày tằm tới;
Đức từ bi hiện tới bên mình;
Về đoan nghiêm khác kẻ phạm tình,
Câu luận biện hơn nghìn thác đổ.
660. Sau trước vẫn một lòng cứu khổ,
Từ xưa nay lo độ chúng sanh;
Gương tướng lành lời nói cũng lành,
Thơm tho gấp muôn cảnh hoa huệ.
Cảm ơn đức thành ra sa lệ,
Phật rằng đời là bể con ơi!
Khắp chúng sanh lặn lội hết hơi,
Rớt cuộc chết đuối nơi biển khổ.
Lòng càng lắm say mê ham hố,
Càng thêm nhiều nỗi khổ nọ kia;
670. Chúng sanh luôn sống cảnh xa lìa,
Ái ân mây cũng chia đôi ngã

- Không ai được hoàn toàn thích thú,
 Hầu hết mang lắm lẽ ưu sầu;
 Cái điều mà ai cũng bám câu,
 Là sắc dục có đâu bền chặt.
 Lúc thơ trẻ thì còn hương sắc,
 Khi già rồi mất hết dung nhan;
 So sánh nào khác cánh hoa tàn.
 Trôi trên nước nằm lẫn trên lọ.
680. Từ cái đẹp khiến ai cũng ngó,
 Rồi xấu đi không kẻ nào nhìn;
 Thế mà chưa dứt được ái tình.
 Đeo đấm mãi đến lên giàn hỏa.
 Chịu muôn nỗi cực hình đày đọa,
 Kiếp này qua kể cả kiếp sau;
 Con ơi nhìn thấy cảnh trần lao,
 Lòng Phật rất đốn đau vô hạn.
 Dù có phép biến ra muôn trạng,
 Nghiệp phàm không cứu đặng ớ con!
690. Con khá gìn vẹn tâm lòng son,
 Đem đạo pháp chiều lòng dặt chúng.
 Đây nghe Phật khiến lòng bủn rủn,
 Đời không nghe Phật cũng vẫn thương;
 Nếu chẳng lòng từ ái muôn dường,
 Chắc ngồi mãi Tây Phương không xuống,
 Thật là tấm gương lành đáng chuộng.
 Lòng của đây đã nguyện học theo;
 Phật rằng: con mắt có lông nheo,
 Chính con chẳng khi nào trông thấy.
700. Việc trước mắt còn như thế ấy,
 Huống chi lưng khó thấy ớ con!
 Mỗi ngày qua tuổi sống mỗi mòn,
 Tham cho mấy cũng trong số mạng.

- Muôn việc đời vẫn là hữu hạn,
Từ xưa nay không đặng trường miên;
Nay sắp gần đến cuộc biến thiên,
Sự ngắn ngủi càng thêm ngắn ngủi.
Con ơi! Chớ ngòì trông đời cuối,
Phải lo đường phước tội cho xong;
710. Cửa Phật đài mở rộng minh mông,
Vào sớm được sớm không tai họa.
Phép Phật có vô biên màu lạ.
Ngày chung qui bữa cả trần hoàn;
Kẻ lành duyên như ở lòng bàn,
Ma quái chẳng tràn lan nhiều hại,
Con thường nghe đến câu thương hải,
Nhưng con chưa được thấy lần nào;
Ngày gần đây thương hải ra sao?
Con sẽ được trông vào tận mắt.
720. Những người được đạo màu chơn đặc,
Không cánh mà bay khắp không trung;
Hội Phong Thần diễn lại tứ tung,
Xiển hay Triệt sẽ trông thấy rõ.
Con ơi! Phật tại sao bày tỏ,
Vì thương con mới ngỏ đuôi đầu;
Con khá nghe rồi sớm lo âu,
Vừa tu phận vừa tu cho chúng.
Nghe Phật thuyết như đèn đang lụn,
Mà được dầu châm đụn cháy lên;
730. Cung hai tay thệ chẳng hề quên,
Rán tu niệm để đèn ơn đức.
Phật nheo mày hào quang sáng rực,
Trong hào quang muôn Phật hiện ra;
Kệ rằng: cây một trổ muôn hoa,
Giống Bồ Tát thật là giống quý.

- Đây trông thấy hào quang kỳ bí,
 Càng phát tâm đạo lý thêm hơn;
 Dù muôn đao phủ chẳng mẽ khờn,
 Quyết noi đúng tấm gương đức Phật.
740. Chừng nào được cứu an vạn vật,
 Đây mới là chịu dứt chuyên thân;
 Còn khổ đau một kẻ trên trần,
 Đây còn phải lao thân khắp chốn.
 Nguyện cứu thế dù thân khôn đốn,
 Cũng xem thường chẳng núng nao lòng;
 Hiện thân đây đã lắm cay nồng,
 Ở đất khách long đong nhiều nỗi.
 Khi thiếu bữa đầu bù tóc rối,
 Lúc thân thơ vì túi trống trơn;
750. Thân ốm gầy thêm bệnh lần khân,
 Thiếu ăn uống thiếu luôn thang thuốc.
 Rất cảm ơn trẻ già trong nước,
 Giúp cho đây những lúc nghèo nàn;
 Khiến xác phàm được sự ôn an,
 Để lo việc mở đàn đạo đức.
 Người trong nước nghe lời khuyên đức(2),
 Rán lo tu chớ lúc nào ngừng;
 Đừng ngồi chờ khi nước đến chân,
 Mới lo nhảy ắt không thể kịp.
760. Lời Phật đã khuyên đây liên tiếp,
 Ý muốn đây mau kíp truyền ra;
 Khiến trong đời lớn nhỏ trẻ già,
 Lo tu gấp để mà diệt khổ.
 Khuyên hãy nhớ ghi lời Thầy, Tổ,
 Rán lo làm cho có phước duyên;
 Sự mau lâu cũng chớ nại phiền,
 Phải chờ đợi có liền sao được.

- Một việc xuôi mà muôn việc ngược,
Không nhẫn nằng sao được thành công;
770. Trẻ già trong nước chịu cay nồng,
Đây hải ngoại nào không chua chát.
Lòng nguyện một đường tu giải thoát,
Dù sao sao chớ lạt đùng phai;
Giờ khổ lao chỉ chịu một ngày,
Sau khoái lạc hưởng hoài muôn thuở.
Chắc như thế dặn lòng khá nhớ,
Nhịn ở phạm để ở Thánh Tiên;
Đâu giả duyên, đâu mới thật duyên?
Lọc lựa kỹ lấy nên một cái.
780. Khuyên lớn nhỏ từ trai chí gái,
Thân phạm không tồn tại đừng mê;
Nơi nhà xưa cảnh cũ nhớ về,
Bạn đang ngóng mẹ cha đang đợi.
Khó mấy cũng rán về cho tới;
Gặp gỡ nhau một hội này thôi!
Nếu chần chờ để trễ qua rồi,
Ắt sau trái muôn đời khó gặp.
Rán lo tu hãy tu gấp gấp,
Cho kịp ngày Phật lập hội tràng;
790. Được ghi tên son tại bảng vàng,
Quý hóa sánh hơn ngàn của thế.
Đạo nhân rán gìn câu hiếu để,
Phải thờ cha kính mẹ trọn niềm;
Ân sanh thành từ cổ chí kim.
Là ân nặng phải đền cho vẹn.
Việc non nước cũng đừng để thẹn,
Lo đỡ nâng những đoạn nguy nàn;
Làm những điều nước thanh dân an,
Tránh hẳn việc nước loạn dân khổ.

800. Lấy đạo đức ra mà bồi bổ,
 Nghĩ việc chung chớ có nghĩ riêng;
 Trọng nghĩa hơn là trọng bạc tiền,
 Sửa nhân cách trở nên quân tử.
 Lúc nào cũng có lòng tha thứ,
 Việc ở đời cư xử công bằng;
 Cho đến như lời lẽ nói năng,
 Cũng gìn được dịu dàng êm ái.
 Lời nói rồi khó mong hốt lại,
 Phải cần nên suy nghĩ kỹ càng;
810. Một lời ra mà vạn sự an,
 Nửa câu nói tan hoang sự nghiệp.
 Nước đổ rồi hốt sao cho kịp,
 Lời quấy ra khi biết muộn màng;
 Lời nói mà được phước muôn vàn,
 Cũng lời nói tội mang vô số.
 Nói lựa lời và ngồi lựa chỗ,
 Cách ở ăn của kẻ tu hành;
 Khuyên quê nhà lớn nhỏ xét rành,
 Đừng bạ nói bạ làm vô lý.
820. Rán thiền định để cho mở trí,
 Đối việc chi cũng thấy tận nguồn;
 Mắt đừng cho bị sắc làm cuông,
 Sự mở đóng phải luôn chặt chẽ.
 Tai cũng chớ để mê lời lẽ,
 Âm thanh không uốn bẻ được lòng;
 Trong tâm hồn gìn một chữ không,
 Không các việc của trần đeo đấm.
 Lời Phật dạy sớm khuya suy gẫm,
 So việc làm mình đặng hay chưa,
830. Sự đáng chừa khó mấy cũng chừa,
 Vật phải bỏ đang ưa cũng bỏ.

- Trau tria lòng như gương sáng tỏ.
Soi muôn hình chẳng có nhiều hình;
Rán cho tâm sớm được tịnh bình,
Tâm ấy sẽ mâu linh trở lại.
Muôn việc bởi tại mình làm sai,
Mới làm cho mờ cái bản tâm;
Biết sửa ra trở lại huyền thâm,
Tròn sáng tỏ trắng rằm một thứ.
840. Trong giả sự rán tìm thật sự,
Nơi huyền thân có thứ chơn thân;
Lúc sớm khuya lóng lạng tinh thần,
Mây không áng trời trăng hiện rõ.
Tâm ô nhiễm việc đời dứt bỏ,
Ánh huyền quang chiếu tỏ liền khi;
Nợ thế còn bận một điều gì,
Là còn nghiệp mê si che phủ.
Người tu niệm phải cần tự chủ,
Không nghe lời quyến rũ tà tâm;
850. Bất cứ khi đi đứng ngồi nằm,
Đều thấy rõ trong tâm mỗi việc.
Việc của mình chính mình phải biết,
Nên cùng hư mọi việc đều thông;
Chẳng khi nào bất giác nơi lòng,
Được như thế sẽ không phạm tội.
Sự lầm lỗi thường sanh lúc rồi,
Bình tĩnh luôn bớt nổi lạc sai;
Ánh đạo màu muốn được mở khai,
Tâm tánh phải hôm mai bình tịnh.
860. Lúc nào cũng dặn lòng nên nhịn,
Nhịn tiếng đời nhịn tánh muốn ham;
Nhịn thói quen theo lối tục phạm,
Nhịn cay đắng khi làm đạo đức.

- Nhịn cho được lúc người chọc tức,
 Nhịn những điều thử thách của đời;
 Nhịn chừng nào khỏi nhịn mới thôi,
 Lúc còn phải nhịn thời rán nhịn.
 Nhịn càng mạnh nghiệp càng không dính,
 Sức nhẫn nhiều sớm định tâm nhiều;
870. Dục ý dù lớn mấy cũng tiêu,
 Rán nhịn được những điều khó nhịn.
 Thân còn tạm hưởng gì chung đỉnh,
 Vật trên đời đâu đặng dài lâu;
 Vì mến yêu mà phải ưu sầu,
 Xưa đã thế nay đâu khác được.
 Hãy nhìn thẳng tấm gương kẻ trước,
 Danh lợi bao tình dục dường bao;
 Đến nay đâu tồn tại người nào,
 Người và vật đều tiêu mất cả.
880. Ham muốn ấy chỉ gây khổ quả,
 Hết đời này dẫn cả đời kia:
 Kiếp rồi mê kiếp tới cũng mê,
 Cứ như thế không hề dứt khổ.
 Mắt từ bi xem qua các chỗ,
 Cõi thế gian đâu đó như nhau;
 Được tỉnh ra có mấy ai nào,
 Còn say gục biết bao nhiêu kẻ.
 Nay được có Phật khuyên đủ lẽ,
 Rán tưởng tin mạnh mẽ lo tu;
890. Đừng đem lòng mê muội dại ngu,
 Vui ngồi mãi trong tù đến chết.
 Hãy cương quyết sự đời bỏ hết,
 Tìm ra câu bất diệt bất sanh;
 Có chơn nhơn mở dạy điều lành,
 Làm theo ắt quả thành công tự.

- Lời vàng ngọc vốn là hy hữu,
Nếu bỏ qua muôn thuở khó tìm;
Chúng sanh nay như kẻ sắp chìm,
Có người đến vớt lên rán nắm.
900. *Tiếng giảng kệ rất cao xa lắm,
Không xét suy khó đặng hiểu rành;
Khuyên bá gia các giới tu hành,
Làm một nghĩa uống sanh một kiếp.*
Hiểu cho đúng rồi hành mới kịp,
Không bình tâm khó biết tận nơi;
Một khi người thấy mới được rồi;
Rối mấy cũng lần hồi gỡ được.
Nhớ cạn xét rõ ràng sau trước,
Lời đây khuyên có thật hay chẳng?
910. Ngoài những cơn giấc ngủ mơ màng,
Còn trực tiếp lời vàng chỉ bảo.
Được nhuần thấm mọi lời Phật giáo,
Không bao giờ dối xảo một ai;
Vâng theo lời của Phật chỉ bày,
Khuyên nhắc lại những ai chưa tỉnh.
Rán lo tu chớ nên lơ lỉnh.
Ngày gần đây Phật đến chứng minh;
Đủ phước duyên một tiếng vang thình.
Được mở cả chơn linh viên mãn.
920. Còn có biết bao nhiêu giai đoạn,
Cảnh nổi chìm lên xuống gay go;
Biết mất còn thì hãy mau lo,
Liệu cho khỏi chìm sa tận đáy.
Trên mặt biển có thuyền đang lái,
Phật Quan Âm Nam Hải Phổ Đà;
Chực thuyền từ lo cứu bá gia,
Khuyên trai gái trẻ già rán lội.

- Dù nặng mấy rán chòi cho nổi,
 Phật Ngài không hề bội người lành;
930. Lăn này mà chẳng được siêu sanh,
 Biết bao thưở mới thành được đạo.
 Đây cũng bởi vì câu Phật giáo,
 Tạm nương thân hải đảo Phù Tang;
 Biết bao điều gay trở gian nan,
 Vẫn cương quyết reo vang đạo đức.
 Buổi đầu tiên khó khăn mấy bực,
 Lòng vẫn vui không chút chối từ;
 Cố đem lời Phật pháp chơn như,
 Làm cho khắp mọi người được cảm,
940. Khi tiếng kệ được nhiều kẻ lăm.
 Thân đây như bị cán bị dân;
 Từ thị thành đến chốn thôn lân;
 Chỗ nào cũng chen chân đến cả.
 Quán rượu chè đến trò dĩ thỏa;
 Không nơi nào chẳng để bước qua;
 Lòng muốn sao khắp hết người ta,
 Trong trần tục chẳng sa đắm tục.
 Lòng luôn biết tầm trong lánh đục
 Chẳng chiều theo lòng dục bất minh,
950. Lấy luật nghi làm thước đo mình,
 Khi thấy sai biết kinh lo sửa.
 Việc lớn lao không xong một bữa,
 Cố gắng luôn đến thưở một mai,
 Chùng nào chừa sạch các tà tây,
 Mới vui chịu ngồi ngai tọa vị.
 Mỗi đêm thanh mỗi nhuận chơn lý,
 Lời Phật Ngài thủ thủ bên tai,
 Đâu Thánh căn đâu chốn phạm thai,
 Từ nước bước đường đi chỉ rõ.

960. Ân đức ấy lớn lao khó tả,
Lòng hằng ghi bao thuở nào quên;
Dù tan xương nát thịt nguyện đền,
Không vẹn cả cũng nên đôi chút.
Rất mong khắp người lo chường phúc,
Đề gọi nhuần ơn Đức Phật ban.
Phật chẳng vui gần kẻ hung tàn,
Hung tàn khó bước sang đất Phật.
Hiện tại chẳng được lời cơ mật
Như bịnh nguy không gặp thuốc linh;
970. Mạng căn kia như sợi chỉ mảnh,
An có một mà nghìn nguy kịch.
Việc nhơn ái rán lo chường tích,
Các hung tàn bỏ hết chớ đeo;
Thì chẳng lo vướng sự nguy nghèo,
Mọi việc được y theo nguyện ước.
Đời đến lúc dậy trời chói nước,
Có chừ thần hộ được an thân;
Lo trước đi chớ đợi đến gần,
Nói thì có chẳng không rán nhớ.
980. Nơi xa ngàn lòng lo chẳng hờ;
E quê nhà lớn nhỏ quên tu
Bị màu mè văn vật làm mù,
Nỡ quên hết những câu đạo lý.
Nên đây kể lại lời huyền bí,
Gởi về cho thành thị thôn quê;
Nhắc nhở người còn giấc say mê,
Mau tỉnh dậy lo bề Phật giáo.
Trên cùng dưới gìn câu hòa hảo,
Biết thương nhau com áo sớt chia,
990. Khuyến khích nhau đạo đức trau tria,
Cho cửa Phật thêm bề sáng sửa.

- Mây lành được khắp nơi bay tủa,
 Lưới thân yêu được bủa cùng trời,
 Ai trông qua cũng phải nức lời;
 Rằng không đạo là đời vô vị.
 Lời đây nhắc sớm suy xét kỹ,
 Rồi tự lo tu trị lấy thân;
 Ngày gần đây có ánh tường vân,
 Che phủ khắp xa gần mát mẽ,
1000. Cùng nhau sẽ được hồi vui vẻ,
 Giữa đây cùng già trẻ gặp nhau;
 Sự vui mừng hơn cả lúc nào,
 Được thỏa dạ khát khao mong mỗi.
 Nhớ rèn luyện đức tin cứng cõi,
 Đừng để thua các loại ma vương;
 Giữa trận đời đủ chí cang cường,
 Đem hết sức tả xông hữu đực.
 Tả mạnh mấy vẫn luôn thắng phục,
 Không để cho một lúc nào thua;
1010. Đẹp lòng Thầy ý tứ cũng vừa,
 Đối sách sử ngày xưa đâu thẹn.
 Màn bí mật non dài khi vén,
 Kẻ lành tâm sẽ đến mà xem;
 Ngọc muôn màu kết tụi làm rèm,
 Lầu vạn nóc ngược xem mỗi mắt.
 Hương vô tận bay thơm nồng nặc,
 Gót Thần Tiên nện khắp gần xa;
 Nơi đâu mà chẳng có muôn hoa,
 Trên hoa có hằng hà đức Phật.
1020. Cảnh báu quý ngay trên quả đất,
 Đâu xa xôi nhân vật chớ ngờ;
 Nay rón tu sau được hưởng nhờ,
 Nên nhớ rõ lời cơ nói trước.

- Có trông tất có ngày ăn được,
Làm ân thì được phước khỏi nghi;
Rán tin theo lời đức từ bi,
Sẽ toại nguyện chớ nghi lầm lạc,
Đây thường được tai nghe đích xác,
Gạn hỏi nhiều đâu thật đâu hư;
1030. Phép nhiệm màu của đáng chơn như,
Cũng được thấy nhiều khi tận mắt.
Trong cảnh mộng và nơi cảnh thật,
Được bàn tay Đức Phật chỉ cho;
Giọt cam lồ dịu ngọt thơm tho,
Được Đức Phật rưới cho nhiều lượt;
Đồng tánh nước công năng khác nước,
Có sức làm tan được bịnh phạm;
Bao nhiêu điều tập nhiễm muốn ham,
Cũng nhờ Phật khéo làm dứt được.
1040. Đã cảm đức từ bao kiếp trước,
Nay còn thêm chông chất ân sâu;
Trải muôn đời không thể quên đâu,
Vẫn ghi nhớ lo âu đền trả.
Không vui muốn riêng mình đắc quả,
Luôn muốn cho khắp cả đạo thành;
Ngày năm châu thế giới tan tành,
Được chư Phật độ sanh độ tử.
Lao với khổ ngày kia đủ thứ,
Có muôn loài thú dữ hiện ra;
1050. Làm hiền lành như đức ôn hòa,
Sẽ có Phật Tiên ra cứu giúp.
Còn chi hãi kinh hơn đất sụp,
Không chỗ nào để núp cho an;
Cũng chẳng chi bằng cuộc núi tan,
Đá đâu cũng bay văng tới cả.

- Chẳng thể thôi còn thêm phát hỏa,
 Nhà ngói hay nhà lá cũng tiêu;
 Nếu không nhờ Phật độ ít nhiều,
 Giàu nghèo cũng tiêu theo mây khói.
1060. Vì lẽ đó nên đây mới gọi,
 Việc không ngờ đâu mỗi lời khuyên;
 Khuyên những câu của Phật điểm truyền,
 Chớ đâu có tự quyền la ó.
 Xin bá tánh thập phương xét rõ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ suy rành,
 Nếu lời đây chính đáng rón hành,
 Cố tu nếu chẳng thành đây đọa.
 Lời đây nói đã lừa lọc cả,
 Không đụng đâu bừa bã tung ngang;
1070. Chớ lòng ngờ hãy rón lo toan,
 Đạo đức của trần gian khó sánh.
 Bỏ đường tà tìm về nẻo chánh,
 Cửa thế gian quyết lánh không cần,
 Lòng vẫn vui chịu khổ một thân,
 Để cho khắp vạn dân được phúc.
 Sống cảnh sống hòa bình phú túc,
 Người lạ quen đều biết thương nhau;
 Không một ai vui thú máu đào,
 Sự giặc giã lúc nào cũng tránh.
1080. Lợi cho mình hại người quyết lánh,
 Thói phạm phu tranh cạnh vẫn không;
 Chử từ bi đây ngập nơi lòng,
 Lấy mắt mẹ hiền trông nhân loại.
 Thương người quyết giúp ra khổ hải,
 Thân lóc lẩn thế mấy không nao;
 Dù xông pha giữa trận súng đao,
 Cũng chẳng quản miễn sao cứu thế.

- Lòng hy sinh cho đời khó kể.
Dù sao sao cũng để lòng thương;
1090. Sự quý riêng mây cũng vui nhường,
Dù con vợ cũng luôn bổ thí.
Miễn khắp chúng khỏi nơi sầu mi,
Riêng thân đâu màng nghĩ chi chi;
Khuyên quê nhà lớn nhỏ khá suy,
Đừng vội phụ từ bi hữu tánh.
Ngày lập hội sắp gần bên cạnh,
Rán giữ cho đức hạnh sâu dày;
Tất nhiên là gặp mặt Tổ Thầy,
Danh trò đáng tiếng Thầy cũng tốt.
1100. Nên ghi nhớ những lời Phật thốt.
Từ chơn tâm nói tốt đến ngoài;
Chẳng nghe theo đến lúc nản tai,
Hối hận mấy cũng hoài công cán.
Nay hiểu được phải cần sức rán,
Đừng nại chi ngày tháng mau lâu;
Bị ép đè cũng rán cất đầu,
Chớ hèn yếu trước câu thắng bại.
Theo như lời Phật Ngài đã dạy,
Phải giàu lòng nhẫn nại kiên trì;
1110. Sẽ thắng qua tất cả khốn nguy,
Và làm mọi việc chi cũng được.
Khuyên đồng đạo xa gần trong nước,
Điều ấy nên cương quyết làm theo;
Lóng tâm trần đến lúc trong veo,
Bọn đời chẳng còn đeo một mảy.
Mắt với tai cả hai chánh đại;
Phân biệt rành sự thấy với nghe;
Màu đời dù muôn sắc lập loè,
Cũng không để ánh che được mắt.

1120. Đường cong, chúng quỷ không thể dắt,
 Cửa Phật môn son sắt một lòng;
 Việc ác gian tất cả đều không,
 Sự lương thiện rắc ròn một niệm.
 Phật Ngài bảo rằng tâm vọng nhiễm,
 Là nguyên nhân luân chuyển trong đời;
 Bị vọng tâm nên mới đổi đời,
 Sáu căn buộc máng nơi tà khúc.
 Sóng dậy khiến biên trong hóa đục,
 Tâm vọng làm tánh Phật lu mờ;
1130. Chúng sanh xưa nay lạc bến bờ,
 Do tâm vọng làm mờ chánh kiến.
 Từ tâm vọng mọi điều chuyển biến,
 Thánh hóa phàm nhận huyễn làm chơn;
 Mất hẳn lòng bác ái từ nhơn,
 Chỉ lo lấy riêng thân thỏa mãn,
 Việc chi cũng cứ làm mù quáng,
 Không biết đâu chánh đáng đâu tà;
 Việc mình làm để kẻ thiết tha,
 Lợi một kẻ hại ra muôn mạng.
1140. Trơ mắt ngó những người khổ nạn,
 Chẳng giúp còn cay đắng đủ điều;
 Có tước quyền lên mặt hãnh kiêu.
 Được phú quý lắm điều phách lối,
 Kẻ nghèo khó đầu bù tóc rối,
 Cơm không no áo gói chẳng lành;
 Nhà dột xem thấu tận trời xanh,
 Con vợ đói, đau lên đau xuống.
 Kẻ giàu có nhiều tiền lắm ruộng,
 Người quyền oai hầu họng lớn to;
1150. Cũng nên lòng thương xót giúp cho.
 Chớ ngồi đó bo bo giữ của.

- Quyền một lúc còn giàu muôn thuở.
Không lâu dài chớ có hẹp hòi;
Mở mắt ra cho lớn mà coi,
Xe trước sụp xe sau phải tránh.
Rán mở lòng thương yêu bá tánh,
Bồ thí cho kẻ cảnh bần cùng;
Và gặp khi người bị lao lung,
Hãy ra sức đỡ nâng cứu vớt.
1160. Phật bảo rằng có tâm chia sót,
Vội lòng hay cứu vớt người ta;
Ấy là lòng của các Phật đà,
Kẻ được thế tất là thành Phật.
Tâm ấy nếu lòng không chứa chất,
Chẳng bao giờ khỏi cuộc luân hồi;
Cả chúng sanh nơi cõi trần đời,
Thiếu tâm ấy mới dòn dập nạn.
Giết hại nhau biết bao nhiêu đoạn,
Cũng là do cơ bản ấy ra;
1170. Vây khắp người trong cõi Ta bà,
Muốn hết khổ phải là chia sót.
Thương lẫn nhau tận tâm cứu vớt,
Thì khổ nạn, sẽ bớt được ngay;
Và lần hồi khắp cõi trần ai,
Không còn một nạn tai nào cả.
Trời thanh tịnh lòng người hòa nhã,
Khắp năm châu thông thả an vui;
Một chữ hòa mọi việc xong xuôi,
Đâu còn có nặc mùi bom đạn.
1180. Người không hòa riêng mình cũng rán,
Làm sao cho nên đặng sự hòa;
Một hạt mà khéo rầm gieo ra,
Tất sẽ được đầy đà muôn mẫu.

- Tuy khăn khó biết lo kết cấu,
 Việc sẽ nên chớ có nghi ngờ;
 Lời đây khuyên bá tánh chớ ngơ.
 Rán chịu khó xét cho nhiều bận.
 Phật dạy rằng nếu lòng thành khẩn,
 Có Phật ban cho sớm huệ khai;
1190. Việc khó gì cũng hiểu được ngay,
 Rán lễ bái đông tây nam bắc.
 Nếu chẳng tiện ở ngoài hình thức,
 Nhớ trong tâm không dứt khẩn cầu;
 Phật bên mình chẳng có xa đâu,
 Thành tâm ắt mau lâu cũng gặp.
 Gặp được rồi vàng thoi lót khắp,
 Cũng không sao đổi đáp cho bằng;
 Quý hết còn lời lẽ nói năng,
 Tâm chỉ có lấy tâm để hiểu,
1200. Khuyên hãy rán hành cho đúng điệu.
 Quả khi mùi đạo liễu bớ ai!
 Đây chẳng bao giờ dám nói sai,
 Xin chạm dạ chiều mai lo liệu.
 Quả cao thấp do công đa thiếu,
 Huệ chậm mau tại khiêu tịnh không;
 Chớ trách Thầy, Tổ ở bất công,
 Tịnh ít bữa sao không phát huệ.
 Một ngày tốt mà muôn ngày tệ,
 Mà muốn cho phát huệ làm sao;
1210. Phải bình tâm bất luận lúc nào,
 Mới có thể chiếu hào quang được.
 Hãy nghe kỹ lời đây nói trước,
 Một mảy đời còn buộc nơi thân:
 Thì khó mong đạo huệ mọc mầm,
 Cho nên phải trong tâm cho sạch,

- Phải cương quyết lọc lừa đủ cách,
Làm sao cho dứt hết vọng tâm;
Phát lộ ra hay sự ngấm ngấm,
Cũng đều dứt cho tâm thật tịnh.
1220. Phật ngày đêm dùng chơn ngọc đỉnh,
Soi khắp nơi tìm tánh con dân;
Kẻ thật lòng dứt nợ trần dương,
Thì sẽ có đủ phương ban bố.
Giúp cho khỏi nghiệp trần tai khổ,
Ban phép màu khỏi chỗ tai ba;
Dù cho muôn ngàn phép yêu ma,
Cũng không thể nào mà hại được.
Thật chơn tu thật người chưởng phước,
Tất Thần khâm qui phục hẳn nhiên;
1230. Chớ nghi ngờ làm trí đảo điên,
Lời đây nói do Tiên Phật nói,
Rán nghe kỹ lời đây kêu gọi,
Giờ phút này tiếng nói thiết tha;
Không phải vì đôi một người ta,
Mà vì cả vạn gia bá tánh.
Muốn ai cũng được qua khổ cảnh,
Nên đây dùng lời Thánh kêu vang;
Biết rằng nguy thì sớm lo toan,
Bằng cho sự tâm thường mặc ý.
1240. Ngày tận diệt trên đài Phật ký,
Đừng trách đây chẳng nghĩ đến ai;
Đây vì lòng thương khắp gái trai,
Mà từ trước đến nay chịu khổ.
Trong đất nước biết bao ái ố,
Nơi xứ người đủ chỗ gian lao;
Chịu lóc lẩn trăm sắc ngàn màu,
Thân còn kẻ làm sao hết được,

- Xác này khác nào như dòng nước,
 Chiều quanh co mấy khúc vẫn thường,
 1250. Miễn ruộng đồng nhân vật an khương,
 Thân xá kẻ nắng sương mưa gió.
 Tâm lòng này từ xưa đã có,
 Nào phải nay mới ngỏ ra đâu;
 Ước mong rằng sanh chúng năm châu,
 Được biết sớm kéo lâu buồn bực.
 Hãy xét kỹ chớ đừng ngờ vực,
 Lời của đây do đức Thế Tôn;
 Mỗi đêm thâm nói giọng ôn tồn,
 Dạy rõ việc đâu phạm đâu Thánh.
1260. Nước mắt rơi vì thương Phật tánh.
 Khác xa hơn tưởng định phạm phu;
 Thương mạng người chẳng phải thương xu,
 Tâm đức ấy lớn thu trời đất.
 Trước mắt đây đã xem sự thật,
 Gương từ bi với sức diệu huyền;
 Ôi! khó lường được phép Phật Tiên,
 Có đủ cách biến huyền sâu thẳm.
 Nếu tin đây lo tu châm bắm,
 Sẽ được từ bi chắm chẳng không;
1270. Lời đây khuyên chẳng phải tự lòng,
 Nên tin chắc rón xong đạo lý.
 Từ nay đến ngày hội cự vị;
 Phải dày công lập chí cứu dân,
 Chịu khó khăn qua cuộc bạo Tần,
 Rồi sẽ gặp Thánh nhân truyền hóa.
 Được một lời mở thông đạo cả,
 Cũng như đèn đem chóa hang sâu;
 Sự tối tăm muôn thuở xưa lâu,
 Cũng bừng sáng ngay mau tức khắc.

1280. Mâu nhiệm thay! Đạo khi được đắc,
Sáng tỏ không còn sức nào bì;
Rất lành thay! Đạo của từ bi,
Vì sanh chúng huyền phi đủ cách.
Chúng thống khổ được mau ly tách,
Nhờ Phật Ngài khéo vạch lối ra,
Nhược bằng không khó tránh yêu ma,
Và sẽ chẳng mong ra khỏi khổ.
Ở dương thế rán suy tốt chỗ,
Rồi lo tu chớ có chân chờ;
1290. Đời thường hay một chút hăng hờ,
Mà sau chịu thất cơ muôn lúc.
Khá bịn chặc xin đừng để sút,
Ngày gần đây có Đức Như Lai;
Xuống tại trần hóa đủ gái trai,
Cứu trần thế khỏi tai họa khổ.
Đừng bợ nợ rán bay về ổ,
Mẹ ấp yêu con đỏ ấm lành;
Nửa đường duyên dứt sợi tơ mảnh,
Ấy là kẻ tự mình thất cố.
1300. Rán mà nghe lời xưa dạy dỗ,
Hễ ở trần là khổ chớ quên;
Một phen này đạo quả chẳng nên,
Sau này chẳng còn tìm sao gặp.
Nên gắng chí tu hành cho gấp,
Ngày đôi thay trời đất không xa;
Hữu tâm tu hữu niệm Di Đà,
Sẽ ngời được chín tòa Sen báu.
Hào quang tịnh cực kỳ diệu hảo,
Mây lành che khắp đạo nhơn thân;
1310. Được Phật Ngài cho thấy lắm lần,
Lòng cảm kích chưa từng có được.

Bợn tục trần trôi theo dòng nước,
 Minh ngọc trong sáng suốt mịn màng;

.....

- Tâm khoái lạc nào bằng tâm ấy.
 Ở già trẻ quê nhà nghe đấy,
 Rán trau tĩa cho quấy chẳng còn;
 Màu không thua màu của sắt son,
 Được vậy chẳng hổ con nhà Phật,
 Lòng mong ước sẽ nên sự thật,
1320. Dù sự chi Đức Phật cũng cho;
 Chữ thành lòng có được chẳng lo,
 Đạo nên chẳng đều do nó cả.
 Hỡi lớn nhỏ Bắc Nam để dạ,
 Không cố tâm việc nhỏ cũng hư;
 Phải giữ lòng một chữ nhứt như,
 Thì vạn sự đều cư ý nguyện.
 Vì ngại cuộc ba đào vận chuyển,
 Nơi quê nhà như kiến nước lên;
 Cảnh âu sầu ngập cả muôn đền,
1330. Vô số kẻ thế tình bối rối.
 Nên đây mới kêu lên vang vội,
 Để người trong quê nội gắng thêm;
 Thức lòng rằng thế sự chưa êm,
 Đạo cần phải lo thêm mới được.
 Không để một phút nào suy nhược,
 Tỉnh mắt tai tỉnh được cõi lòng;
 Chẳng sự chi làm trí cuồng nông,
 Lúc nào cũng quán thông các việc.
 Lìa sanh tử ấy là sự thiệt,
1340. Còn luân hồi là việc dối ma;
 Cứ thế mà suy nghiệm rộng ra,
 Sẽ ra khỏi Ta bà khổ hải.

- Phật rằng các việc do nghiệp ái,
Kéo chúng sanh vào các lao lung;
Nghiệp ái không, không cảnh hãi hùng,
Rán tránh nó thì xong các việc.
Vừa chơn lý vừa là siêu việt,
Đáng kính thay lời Phật nói ra;
Nhớ để lòng hồi bố chư gia,
1350. Ngày kết cuộc thiết tha khỏi vương.
Đây chẳng dám một lời nói bướng,
Và đây không hề muốn nói khoe;
Lời Phật Ngài đây đã được nghe,
Chỉ truyền lại không hề dụ dỗ.
Đây đã trót thế câu cứu độ,
Dù sao sao chẳng bỏ như sanh;
Cứ khuyên hoài bất kể khắc canh,
Mặc dù xác đang nằm giường bệnh.
Miễn cho khắp người đều thức tỉnh,
1360. Chịu lóc lắn mấy cũng vẫn cười;
Lời hảo hòa vẻ mặt vui tươi,
Đến đâu cũng gieo lời đạo đức.
Tĩnh riêng mình mà người chưa thức,
Lòng từ bi chẳng chút nào vui;
Giữa mình cùng với khắp mọi người,
Đồng giác ngộ mới rời bỏ nguyện,
Có lắm đêm ngồi như kẻ nghiệm.
Nghĩ nhân sanh nhớ đến quê nhà;
Muốn làm sao giữa kẻ cùng ta,
1370. Đồng thờ một Thích Ca Phật giáo.
Gìn chơn lý ở ăn đúng đạo,
Không một ai lừa đảo một ai;
Biết giúp vừa sức lực tiền tài.
Chẳng ai nỗ nhiên xài ai cả.

- Trên cùng dưới dân quan nhứt dạ,
 Đồng hưng long đạo cả nhiệm mầu;
 Sự thù hiềm các việc đầu đầu,
 Đều dẹp gác gìn câu hòa hảo.
 Không ai muôn giờ trò gươm giáo,
1380. Lấy lời lành dạy bảo lẫn nhau;
 Thấy bần hàn lòng biết xót đau,
 Gặp kẻ nạn liền mau cứu vớt.
 Biết liên kết với lòng chia sót,
 Từ miếng ăn tấm mặc cho nhau;
 Thật đúng niềm cốt nhục đồng bào,
 Tự tay chẳng nở nào cắt ruột.
 Từ nay đến màn đời rớt cuộc,
 Mong trẻ già ở được như vậy;
 Thì tự nhiên hòa hảo liên dây,
1390. Tiếng lành được bủa đầy khắp chỗ.
 Chẳng ai dám đem lời hềm ó,
 Gương từ bi soi tỏ năm châu;
 Đây ngày đêm không ngớt khăn cầu,
 Cho sớm được thành câu nguyện ấy.
 Nơi hải ngoại mượn lời trong giấy,
 Gởi về nhà nhắc lại gần xa;
 Rán tu hành đừng có bê tha,
 Chậm một phút uổng qua một phút.
 Việc khi đến đến ngay một lúc,
1400. Khấp người đều hoảng hốt thần cơ;
 Mau lo toan chớ có chần chờ,
 Đợi đến việc u ơ sao kịp.
 Một ngày tu cứu an muôn kiếp,
 Có mấy khi gặp dịp này đâu;
 Khuyên trẻ già hãy rán lo âu,
 Đừng đợi lúc quan khâu mới hỏi.

- Phật Ngài đã chỉ rành manh mối,
Theo đó thì đường lối chẳng sai;
Ngài bảo rằng : úm gốc tốt cây,
1410. Lớn đức độ lớn ngôi quả vị.
Quả vị lớn để thân chúng qui,
Một lời ra đường thể sấm vang;
Lũ côn đồ với thứ ngỗ ngang,
Thấy đều phải tim gan khủng khiếp.
Oai sư tử thú nào sánh kịp,
Nơi rừng xanh làm khiếp các loài;
Lấy lời đây rồi nghiệm thử coi,
Đức độ có lực oai bao lớn.
Nói sự thật nào đâu nói bỡn,
1420. Rán mà lo tinh tấn tu hiền;
Cho có oai có đức siêu nhiên,
Ngày kết cuộc Phật Tiên tọa vị.
Lòng mong ước giờ đây mới nghĩ,
Nổi mừng vui biết lấy chi đo;
Đây đã cùng già trẻ hẹn hò,
Đồng giải thoát đồng qui bỉ ngạn.
Sự vui khổ sót chia từ đoạn,
Không hề riêng sung sướng một thân;
Gặp khó khăn đưa lại bao lần,
1430. Ý chí vẫn yêu dân như một.
Đây dầu chẳng một lời nào thốt.
Tưởng trẻ già rõ biết lòng đây;
Mong đợi ngày nước gió thuận xoay,
Cùng già trẻ đó đây hiệp mặt.
Ngày nào còn chia đôi Nam Bắc,
Ruột còn đau như cắt mấy khoanh;
Không hòa nhau thì dạ đâu đành,
Hòa nhau mới phỉ tình trông ngóng.

- Nơi hải ngoại đâu vì riêng sống,
 1440. Mà vì câu nhất thống đạo đời;
 Hỡi anh em lớn nhỏ khắp nơi.
 Xin rón hiểu rõ lời đây nói.
 Từ tâm nào đưa ra tiếng gọi,
 Đau dường bao mong mỗi dường bao,
 Chịu xét suy sẽ hiểu thế nào,
 Đừng ngờ mặt cho đau dạ đầy.
 Tu là chiếc thuyền qua khổ hải,
 Khá biết thân hiện tại thế nào;
 Quanh mình muôn ngàn sự khổ đau,
 1450. Đâu khác kẻ tù lao cầm cố.
 Càng ở lâu thân càng thêm khổ,
 Hãy mau mau tìm ngõ trốn ra;
 Có mẹ cha trông đợi nơi nhà,
 Cả bạn tác cũng là chờ ngóng.
 Nghe chuông lành tỉnh hồi giấc mộng,
 Trở thật nhiên chớ sống mơ màng;
 Chuyển với luân khắp cõi trần hoàn,
 Không ngừng dứt như làn mây khói.
 Tự xét hiểu không cần phải nói,
 1460. Nghe nói càng thêm rối trong lòng;
 Phật rằng lo đũa nhỏ bờ sông,
 Chỉ có một lo trần gấp bội.
 Đũa nhỏ té còn mong cứu nổi,
 Trần lâm rồi khó cởi cho ra;
 Tỉnh được thì rón tỉnh mới là,
 Trước sau cũng phải ra khỏi tục.
 Cõi tạm lại tạm luôn thể nhục,
 Còn chi đâu trì trệ nhây nhưa;
 Cuộc đáo đầu không sớm thì trưa,
 1470. Vạn sự chỉ còn chờ tiếng nổ.

- Thuyền sắp đắm còn lo ái ô,
Chẳng tìm phao để có thoát thân;
Thấy bá gia chẳng xét xa gần,
Khiến đây bắt thêm phần đau đớn.
Sao cứ mãi chơn hài chơn hớn,
Không chịu lo qui thống một nguồn;
Nếu hiệp nhau lại gỡ rối cuộn,
Cuộn rối mấy cũng sông lại được.
Nghe cho kỹ lời đây nói trước,
1480. Việc mình không lo được người lo;
Bị chia ba chia bốn nát kho,
Dự phòng trước kéo đò khỏi bến.
Làm đạo đức cho muôn người mến,
Nói pháp lành cảm đến mười phương;
Vì đạo màu vì cả quê hương,
Dem hết sức lo lường không chán.
Ruộng đồng chừng hết khi khô hạn,
Sức tưới tăng mới giảm mới ngưng;
Chớ ngã lòng trong lúc nửa chừng,
1490. Hoa gần trở khuyên đừng nhớm gốc.
Ba nghiệp của thân lo dứt nọc,
Muội ác chừa xong được đấng Tiên;
Phật dạy tu với nghĩa làm hiền,
Không dạy dữ chớ chuyên ý quấy.
Bị sáu trần ngày đêm xô đẩy,
Khiến phạm tâm thấy máy luôn luôn;
Mới phút rồi cái nợ vừa buông,
Kể lại bị vướng luôn cái khác.
Cứ theo điệu tay buông tay bắt,
1500. Muôn nợ duyên thắt chặt vào lòng;
Luân lạc hoài không kiếp nào xong,
Cảnh khổ nói mãi không hề hết.

- Vạn sự đời đi theo cái chết,
 Ai lại không được biết điều này;
 Sao không lo dứt các oan đây,
 Để cho kiếp khỏi gây ra nữa.
 Cõi trần tục đầy đây nước lửa,
 Đâu bì nơi cõi ở khác xa;
 Không ai đau cũng chẳng ai già,
 1510. Sự chết chóc hẳn là không có.
 Làm nhân đức để sanh qua đó,
 Hưởng dài lâu vô số vô biên;
 Bao nhiêu điều túc trái oan khiên,
 Được sạch cả không phiền rối nữa.
 Rán phen này tận tâm tu sửa,
 Ngày thành công là thuở vinh quang;
 Hiện tại đều phú quý hiển vang,
 Đâu sánh kịp ngày sang Phật quốc.
 Châu báu lót đầy trên mặt đất,
 1520. Không khổ lao bệnh tật nạn tai;
 Sạch hết lòng phân biệt gái trai,
 Người nào cũng lòng ngay dạ thẳng.
 Tất cả mối dục tình đều chẳng,
 Đáng mến thay thẳng cảnh Phật đài;
 Cõi này không các sự nồng cay,
 Đáng cho khách trần ai mong mãi.
 Vừa lâu dài vừa nhàn lạc cõi,
 Khác hơn phàm nay đổi mai thay;
 Khuyên quê nhà lớn nhỏ gái trai,
 1530. Lo tu niệm chờ ngày đến đó.
 Muốn thì được nào đâu phải khó,
 Rán làm sao cho có lòng thành;
 Và nhớ rằng muốn Thánh thì thanh,
 Bằng trước ấy là danh phàm tục.

- Một lòng chơn tâm trong lánh đục,
Mau lâu gì cũng được toại nguyên;
Đừng hai lòng nửa tục nửa Tiên.
Hãy kết một đường duyên với Phật,
Đây đã cạn lời khuyên chơn thật,
1540. Chẳng chịu nghe chớ trách họa ương;
Đây khuyên là do lệnh Phật đường,
Rằng lo kiếm hiền lương dẫn dắt.
Gặp thử thách nên trợ tai mắt,
Như núi to gió quật không nao;
Cứ bền tâm cho đến lúc nào,
Đạo quả được nắm vào trọn vẹn.
Sự thế chẳng hề lòng dễ bèn,
Việc Phật gia vun quên không ngưng;
Đến chừng nào hội được tinh thần,
1550. Ngày ấy mới vị phân cầm chắc.
Thần chưa hội quả công chưa đắc,
Rán mà nghe lời nhắc đó ư!
Hội được thần mới thấy chơn như,
Ở tại thế mà cư Phật quốc.
Hiểu được chưa lời khuyên cơ mật,
Khá tìm phăng được gút mới suôn;
Chưa gặp thì mới chớ nên buông,
Cầm giữ mãi đến cơn hết rối.
Đây muốn khắp người thông được lối,
1560. Càng sớm càng khỏi nỗi trầm luân;
Nhưng rất buồn nhiều kẻ vội ngưng,
Nguyện chưa đạt bỗng dựng bỏ dờ.
Trách nợ kia buồn điều Tần Sở,
Rời bỏ qua tất cả thế nguyên;
Riêng đây đau, đau đến Phật Tiên,
Đêm không ngủ ngày quên cơm bữa.

- Đạo đã mở rộng thình các cửa.
 Tại sao không sắn sửa cho mau;
 Muốn cứu thân còn đợi lúc nào,
 1570. Giờ này rất hợp câu thiên lý.
 Ngàn muôn kiếp chỉ trong một tí,
 Giải quyết xong vạn sự đau thương;
 Đừng ngại ngàn huốt mắt chánh đường,
 Uông lăm bố quê hương già trẻ.
 Từ phương xa một lời nhàng nhẹ,
 Gởi về nhà gọi kẻ gần xa;
 Niềm thân yêu với sự hảo hòa,
 Rán chặt buộc cho ra mối đạo.
 Phật chẳng dụng ý mưu lừa đảo.
1580. Đừng hiểu sai lời bảo chơn sư;
 Đọc cho rành giảng kệ thi thư,
 Sẽ được biết thật hư ngành ngọn.
 Việc đời đã bi ly thốn mỏn,
 Còn chi đâu chẳng sớm tu chơn;
 Khi khắp cùng nổi cuộc băng sơn,
 Ngày ấy vái Phật Thần khó cứu.
 Rán lo mau có phù Linh thú,
 Cứu chơn tu và cứu thiện nhơn;
 Già trẻ nên cố gắng tinh thần,
1590. Để gặp được Phật thân hóa hiện.
 Ngày chung kết không còn xa viễn,
 Hăng hái lên chớ biếng lúc nào;
 Nơi xa ngàn cất tiếng kêu gào,
 Là cũng bởi thấy câu bách cận.
 Không trách cứ cũng không hờn giận,
 Lại cũng không nói bõn với ai.
 Rán tin vào để sửa chiều mai.
 Vòng nhật nguyệt khai bùng rõ mặt.

- Đạo khi đắc chỉ trong nhứt khắc,
1600. Nhưng công tu phải rắc gieo lâu;
Do nơi mình chớ chẳng do đâu,
Thành bại ở nơi câu quyết chẳng.
Quyết thì được chẳng thì không đặng,
Đạo hay đời cũng vẫn thế thôi;
Khá nghiệm suy cho kỹ người ôi!
Đừng đổ lỗi cho người nào cả.
Giống nào thì tự nhiên nấy quả,
Dây bí không thể trở trái bầu;
Việc tại mình mình phải lo âu,
1610. Ấy là kẻ biết câu cội rễ.
Có một hôm trong người bẽ nghề,
Năm trở trăn không thể ngủ yên;
Rồi bỗng nhiên Phật hiện đến liền,
Rằng con có biết nguyên nhân ấy.
Trong ngũ tạng một điều chuyển sái,
Toàn châu thân bại hoại không an;
Sự tu hành cũng giống một tràng,
Một trong sáu căn không thanh tịnh.
Thì cả thầy đều không an định,
1620. Tất nhiên là huệ tánh khó sanh;
Thế cho nên phải được trọn lành,
Quả mới chín và danh mới toại.
Sâu vô cùng nhiệm không ranh giới,
Càng nghiệm lâu càng thấy hay thay;
Cứ như vậy hành đạo chiều mai,
Chắc chắn được đủ đầy công quả.
Hồi lớn nhỏ rán nung chí cả,
Làm cho nên mới hả tấm lòng;
Tuy đó đây cách biển ngăn sông,
1630. Khi gió thuận thì không xa xác.

- Gần năm năm mặt không thấy mặt,
 Nhưng mà lòng buộc chặt với lòng;
 Sự thương yêu pha lẫn cay nồng,
 Chữ bạc bội vẫn không hề có.
 Sau trước chỉ một lòng gắn bó.
 Làm cho nhau đây đó một niềm;
 Không theo tuồng thay áo đổi xiêm,
 Xin đồng đạo chớ quên tình ấy.
 Dù sống thác gìn câu sơn hải,
1640. Tiền dễ làm nhơn ngãi khó mua;
 Rán chịu cho qua lúc chát chua,
 Rồi sẽ đến thời cơ hạnh phúc.
 Có lao khổ mới dày công đức,
 Không nhọc nhằn đâu được quả cao;
 Sự cam go của một người nào,
 Đây còn nhớ trời cao đâu bỏ.
 Khá sôt sắng ở người lớn nhỏ,
 Nên thương đây chớ bỏ đường tu;
 Nơi xứ ngoài đây vẫn công phu,
1650. Người trong nước khá âu sùng bái,
 Nếu đây chẳng vì câu thương hải,
 Đâu réo kêu trai gái làm gì!
 Và cũng không ở hải ngoại chi,
 Bỏ mẹ yếu quên đi phụng dưỡng.
 Muốn Phật giáo khắp nơi vang hưởng,
 Riêng thân này nào tưởng chi đâu;
 Vì muôn dân trên mặt địa cầu,
 Đành bỏ mẹ quạnh hiu trong nước.
 Cám thương mẹ rất là vô phước,
1660. Có một con không được cậy nhờ;
 Lúc lạnh nồng vắng trẻ quạt hơ,
 Khi ươn yếu ai lo thang thuốc.

- Tội bất hiếu của con khó chuộc,
Xin mẹ tha con được hưởng nhờ;
Thẳng như chưa sớm gặp thời cơ,
Mẹ con chắc là chưa thể gặp.
Cúi xin mẹ lòng từ rón láp,
Hiển thân con cho khắp người ta;
Nơi gương lành của Phật Thích-Ca,
1670. Thí tất cả dù là con cái.
Mẹ ơi trẻ nào đâu bạc ngãi,
Vì đạo mâu đành phải lánh đi;
Gần năm năm lòng luống ai bi,
Nơi hải ngoại chẳng chi vui cả.
Nhiều đêm nước mắt con xối xả,
Nhớ mẹ già nhớ cả xóm làng;
Càng nhớ càng hột lụy chứa chan,
Muốn về sớm hầu bên cạnh mẹ.
Và gần gũi đạo đồng già trẻ,
1680. Cho phi lòng cách rẽ mấy năm;
Nhưng mẹ ơi! Vì chữ thâm thâm,
Con chưa thể trở chơn sớm được.
Con vẫn biết mẹ già trong nước,
Quá nhớ con thành giấc chiêm bao;
Vì thương con mẹ đã phát đau,
Nước mắt mẹ đã trào mấy lượt.
Cúi xin mẹ rón dần cho được,
Khi nhớ con đến trước Phật đài;
Ngồi kiết dà rồi chấp hai tay,
1690. Mắt ngó thẳng vào ngay sống mũi.
Thở đều đều không ngừng không vội,
Định tâm thần dẹp mọi lo âu;
Niệm A Di Đà Phật một câu,
Niệm nhiều ít mau lâu tùy sức.

- Khi xong rồi cúi đầu lạy Phật,
 Cầu ơn trên xuống đức từ bi;
 Độ dân lành khỏi cuộc tai nguy,
 Cứu sanh chúng qua kỳ lọc lựa.
 Đâu đó sớm dứt ngòi binh lửa,
 1700. Cả Bắc Nam được trở hòa bình;
 Mẹ ơi! Vì còn cảnh điêu linh,
 Nên cần phải cầu xin Phật độ.
 Nếu tất cả người đều hồi ngộ.
 Dầu không cầu Phật độ cũng an;
 Nhưng buồn vì lắm kẻ tham gian,
 Thành ra mới họa tràn khắp chốn.
 Một lợi ích mà muôn hại tồn,
 Nhưng ít người để bụng xét xem;
 Biết bùn lầy là chỗ luốc lem,
 1710. Mà vẫn cứ đua chen đến mãi.
 Chữ tang điền với câu thương hải,
 Kẻ trí ngu xét lại thử nào;
 Há nữ lòng giết hại lẫn nhau,
 Rồi mình cũng chun vào quan quách,
 Kiếp sống tạm nên tìm đủ cách,
 Giúp đỡ nhau chớ sát hại nhau;
 Đạo làm người răn hiểu chút nào,
 Nên nghĩ đến đồng bào đồng loại.
 Không như Phật đầy lòng bác-ái,
 1720. Cũng bằng người rộng rãi ở ăn;
 Chớ tập theo những tánh khó khăn,
 Hãy tha thứ kẻ lầm biết hối.
 Đây xin khuyên trẻ già quê nội,
 Đoàn kết nhau mở lối sống còn;
 Càng rẽ chia càng dễ tiêu mòn,
 Gây thêm khổ chớ không ích lợi.

- Khi gặp phải thời cơ đưa tới,
Thiếu kết liên là mối hại to;
Một người dù có giỏi sức lo,
1730. Cũng không thể cất cho nổi gánh.
Chớ cậy tài cũng đừng ỷ mạnh,
Phải hợp hòa nhiều cánh mới nên;
Gạch một viên chẳng cất thành đèn,
Xin già trẻ chớ quên thông hợp.
Đạo vẫn thế đời càng ăn khớp,
Kể từ nay đến rốt sự đời;
Còn biết bao cuộc diện đối đời,
Không tính trước đến rồi khó tính.
Vui cùng hưởng khổ cùng nhau gánh,
1740. Bỏ tánh tình lánh nặng tìm không;
Thương nhau như cha đẻ một lòng,
Vậy mới gọi người trong Phật giáo.
Dù có gặp muôn ngàn trận bão,
Tình thương yêu hòa hảo không lay;
Nhờ kết liên qua cuộc nạn tai,
Không tương ái đâu tài thoát khổ.
Lời đây nhắc khá suy tột chỗ,
Đừng để như nước đổ lá môn;
Tiếng nói đây nói tận tâm hồn.
1750. Không phải chỉ nói trên chót lưỡi,
Thấy đạo đức nơi người rữ rượi;
Đem lời mâu để tưới cho xanh,
Phật từng khuyên dạy giữa đêm thanh.
Đây quyền biến kết thành từ loại,
Đâu phạm, Thánh đâu là phải trái;
Kể rõ ra từ cái thiệt hư;
Cho người nhà có dạ tưởng tư,
Xét nghiệm kỹ để tu cho chính.

- Phật dạy rằng : ‘hữu lai hữu thỉnh’,
 1760. Có tâm nguyện Phật đến chẳng không;
 Nơi quê nhà lớn nhỏ đạo đồng,
 Khuyên hãy rán thành lòng cung thỉnh.
 Ngày nào thấy hào quang tụ đỉnh,
 Ấy là ngày Phật đến chứng minh;
 Rất diệu màu tốt bực siêu linh,
 Không còn phép nào trên nữa được.
 Thân gầy ốm tướng đầu vô phước,
 Nào hay xưa đã được lắm duyên;
 Nên bên tai thường có lời truyền,
 1770. Mới biết sự diệu huyền hy hữu.
 Đồng đạo rán cùng đây thành tựu,
 Phải dầy công bình trụ tâm linh;
 Một lòng thành theo đúng kệ kinh,
 Thẳng phục các tâm tình sai siển.
 Chẳng để lạc vào nơi tà kiến,
 Sáu trần không, chớ quyến vào tâm;
 Lặng lẽ lòng như nước bình ngâm,
 Gương trong mây là tâm trong mây.
 Chẳng một vật nào không soi thấy,
 1780. Nhưng vẫn không vướng lấy vật nào;
 Việc thế gian dù một mảy hào,
 Cũng không bị điều nào trói buộc.
 Cùng Bồ Tát đồng hàng quyến thuộc,
 Sống trong trần luôn được tự do;
 Thường đỡ chân bằng sáu chiếc đò,
 Ta bà khổ vớt cho hết khổ.
 Ôi! Lòng thương chúng sanh vô số,
 Ai cũng thương chẳng có ghét ai;
 Giúp được thì sẵn dạ giúp ngay,
 1790. Không sợ khổ chẳng nài khó nhọc.

- Thương đời hơn thương người đồng tộc,
Lòng hy sinh đến phút cuối cùng;
Đối với người thật rất tận trung,
Xưa nay vẫn thử chung không đổi.
Tấm lòng này nếu ai hiểu nổi,
Cùng Phật Tiên một lối chung đi;
Ở trong hàng đại giác đại bi,
Lúc nào cũng để qui cõi Phật.
Làm hay nói chẳng sai sự thật,
1800. Từ việc chi cũng rất công minh;
Đáng nêu gương cho khắp chúng sinh,
Học theo đây để nên người tốt.
Rán mà nghe lời đây đã thốt,
Rồi biện phân xấu tốt ra sao;
Chẳng thù thù cũng chẳng pha màu,
Vì sự thật vì câu đạo nghĩa.
Muôn lớn nhỏ đạo tâm trau tria,
Không để cho miệng thế gièm pha;
Đúng đạo màu của Phật Thích Ca,
1810. Cứu sanh chúng gọi là kỳ chót,
Cuộc biến chuyển không ai thoát lọt,
Kẻ sống trong thời cuộc này đây;
Đều bị guồng vật chất cuốn quay,
Rồi quên mất đường ngay nẻo thẳng.
Lòng mến sự đời ngày thêm nặng,
Ý lo tu lặn vắng nơi tâm;
Vui một hồi khô não muôn năm,
Cứ chịu kiếp luân trầm mãi mãi,
Biết chừng nào người đồng tu cải,
1820. Cho cạn đi khổ hải này đây;
Không còn người nào bị họa tai,
Khắp trần thế sâu mây tan cả.

- Ai cũng được sống đời thông thả,
 Nam Bắc không một kẻ khốn nàn;
 Cảnh này chưa hiện đến thế gian,
 Người Phật tử chưa an tâm niệm.
 Học chữ tín cho lòng thâm nhiệm,
 Mới làm nên các chuyện cao xa;
 Chớ thù thù sơn phết ngoài da,
 1830. Miệng nói vậy làm ra thì khác.
 Một lần dối muôn lần lừa gạt!
 Nói quen mồm chụp bắt quen tay;
 Rán mà nghe cho kỹ bớ ai!
 Không tin tất không hay thành thật.
 Vì người quá nói năng sai thất,
 Nên giữa nhau đã mất lòng tin;
 Tin nếu không thì lắm bất bình,
 Luôn có sự bất lành xảy đến.
 Không tin nhau làm sao có mến,
 1840. Một phút ngờ đem đến muôn đau;
 Khấp trẻ già đã nghĩ thế nào?
 Mà chẳng chịu tin nhau như một.
 Có thể nói lòng tin là cột,
 Cột nếu không nhà cất sao nên;
 Xin quê nhà nam nữ chớ quên,
 Muốn hòa hảo phải nên chữ tín.
 Có rời rạt rạn làm liền dính,
 Kết thành bè để đến kia sông;
 Chỉ nhưt thời vỡ cuộc Tây Đông,
 1850. Khấp Nam Bắc trời long đất lở.
 Khá thương nhau khá lo giúp đỡ,
 Vui cùng chia có khổ cùng cam;
 Giữ một niềm thân hữu thiên lam.
 Phật dạy thế rạn làm như thế,

- Ngày lập hội danh vang bốn bể,
Đáng hiên hơn xứng kẻ nêu gương;
Mắt thấy hoa, mũi ngát mùi hương,
Đâu chẳng có kiết tường vân phủ.
Người rần thức chớ nên mê ngủ,
1860. Việc gần bên nào có xa chi;
Tuy mỗi chơn cũng rần bước đi,
Chớ chán ngán ngồi lỳ một chỗ.
Người chịu khổ thì ta cũng khổ,
Khổ ngày nay mai có sướng vui;
Vui lâu dài chịu khổ một hồi,
Sự hơn kém khác thôi muôn bực.
Xin già trẻ vui lòng chịu cực,
Ngày hoàn ca là lúc ăn chơi;
Chớ trách sao lâu lặc cơ Trời,
1870. Cuộc lọc lựa vô hồi khăn khó.
Hai quyền sổ cái đen cái đỏ,
Trừ cán nhau phước nhỏ tội to;
Việc kiếp này lẫn cả kiếp xưa,
Cân qua lại cho vừa đâu dễ.
Lúc nào cũng muốn nuôi dương thể,
Đâu muốn đem hủy phế cho tiêu;
Đến khi nào không thể chắt chiu,
Chùng áy mới đành tiêu một cuộc.
Kẻ leo lên còn người lại tuột,
1880. Đang còn hồi thi cuộc bớ ai;
Cứ lo tu đừng nệ vấn dài,
Sự khi tới tới ngay khỏi nói.
Đây sở dĩ dùng lời kêu gọi,
Là muốn cho mau tới đây ư!
Người xôn xao việc chẳng chân chờ,
Lòng trời vốn theo người khá nhớ!

- Người muốn phải trời đâu bỏ dỡ,
 Nhiều người thành tâm sẽ nên mau;
 Khắp xóm làng một niệm như nhau,
 1890. Tất là việc muốn sao được vậy.
 Phật bảo rằng máy huyền không thấy.
 Nhưng nào đâu phải cái không ngờ;
 Việc ngàn xưa hay việc hiện giờ,
 Không thể sót lọt qua một mảy.
 Mắt Thánh chẳng việc chi không thấy,
 Tai thần lời phải quấy đều nghe;
 Khuyên bá gia hãy nhớ kiêng dè,
 Làm chi cũng xét ra tội phước.
 Đừng để bị hùm tha ma rước,
 1900. Rán xứng người đứng trước muôn dân;
 Không được làm đến bậc Phật Thần,
 Cũng rán được làm dân thượng cổ.
 Làm con phải nhớ ơn tông tổ,
 Đừng quên câu báo bổ sanh thành;
 Nếu con hiền sẽ gặp cha lành,
 Chớ để hổ trước tình phụ tử.
 Hỡi đồng đạo trẻ già trong xứ,
 Nhớ lo xong hai chữ hiếu trung;
 Nghĩa cao đây nguyện đáp đến cùng,
 1910. Lòng son sắt thử chung như nhưt.
 Dầu sao cũng ôm gìn đạo đức,
 Sống thác luôn theo Phật đến cùng;
 Mặc cho đời ghen ty hành hung,
 Người Phật tử vẫn lòng kiên cố.
 Ngày nào chưa qua nơi Tịnh độ,
 Nguyện không rời khỏi ngõ Phật môn;
 Tiếng chuông lành cứ mãi giục nôn,
 Tỉnh thức khắp chúng dân thế giới.

- Đông đạo ơi từ đây sắp tới,
1920. Sẽ đổi thay nhiều lối gay go;
Chữ hòa bình ai cũng hô to,
Lòng tư kỷ làm cho biến cuộc.
Trò chơi khéo nhiều lời trau chuốt,
Đề dễ bề mưu cuộc trá gian;
Miệng nói hòa lòng chẳng muốn an,
Vì thế khắp địa hoàn còn khổ.
Chớ ngó thấy ổn yên vài chỗ,
Mà vội cho đâu đó thanh bình;
Đường đạo tâm bỏ lãng không gìn,
1930. Ngày chung cuộc linh đình sóng vỗ.
Phật Ngài có một đêm giông tố,
Hiện bên màn nói lộ ra rằng;
Con ơi! Nghe câu chuyện Đường Tăng.
Bị yêu quái chặn ngăn biết mấy.
Biết bao cuộc đất bằng sóng dậy,
Để làm cho biến cải chơn tâm;
Nhưng mà lòng Tam Tạng Đường tăng,
Trước sau vẫn một đàng đi tới.
Nếu chẳng được một lòng cứng cõi,
1940. Thì làm sao thắng nổi yêu ma;
Cảnh Tây phương Phật cũng khó qua,
Mong gì gặp Di Đà Phật Tổ.
Ăn miếng thịt sống ngàn năm thọ,
Lời yêu tình lớn nhỏ đồn vang;
Vì thế nên gặp lắm tai nạn,
Xưa đã thế nay càng hơn nữa.
Con hãy rán trông qua nước lửa,
Chớ cho thua hồi thủa Đường tăng;
Giữ thân đừng để bị yêu ăn,
1950. Quyết cho được ngôi toàn Bát Nhã.

- Con chịu khó đem lời truyền hóa,
 Nhắc nhở cho tất cả đều nghe;
 Để hiểu đời mong mẻo tợ the,
 Lo tu niệm cho ra người đạo.
 Ngày chung cuộc được ngồi sen báu,
 Xem Phật Tiên truyền giáo phép mầu;
 Rất gớm ghê khi cuộc đảo đầu,
 Khổ chi sánh mưa dầu nắng lửa.
 Việc đôi ba, còn năm bảy nữa.
1960. Con rán khuyên lớn nhỏ đừng quên;
 Không Phật Tiên khó thể độ nên,
 Sức người chỉ nằm trên quả đất.
 Tài cán mấy cũng là nhơn vật,
 Còn nằm trong bộ luật tuần hoàn;
 Vùng vẫy sao cho khỏi tử thân,
 Đâu như Phật kim thân bất hoại.
 Những tiến bộ ở trong tai hại,
 Càng dễ làm thế giới tan tành;
 Chế tử nhiều ít kẻ chế sanh,
1970. Xem đây cũng ngọn ngành được biết.
 Tự tay chúng tréo dây oan nghiệt,
 Thò đầu vào thắt chết lấy thân.
 Trong khắc kỳ hết cựa ra tân,
 Con rán nhớ khuyên dân tỉnh thức.
 Lời của Phật nói ra vừa dứt,
 Hóa hào quang bay mất liền khi;
 Để lại mùi thơm ngát vân vi,
 Ta ngơ ngẩn dường như ngây ngủ.
 Lời của Phật muôn lần hấp thụ,
1980. Lòng biết ơn khó tỏ sao cùng;
 Quyết noi gương cho vẹn thử chung,
 Hầu đáp lại ơn trong muôn một.

- Nhiều lúc Phật bảo đời sắp rớt,
Giục lòng như lửa đốt muôn vùng;
Muôn tung bay lên tận chín tầng,
Kêu vang vọi khắp dân được tỉnh.
Nơi hải ngoại không hề lơ linh,
Ngày như đêm mờ tính không ngưng;
Làm sao mau cứu được muôn dân,
1990. Khỏi thiên nạn khỏi luôn nhân nạn.
Ai cũng biết theo đường chánh đáng,
Bỏ lợi riêng theo hẳn lợi chung;
Không một ai có dạ hành hung,
Đều ăn ở khoan dung đại độ.
Tai không nghe lời ai thô lỗ,
Mắt chẳng trông thấy chỗ bại tôi;
Người thương người như mẹ con cô,
Khắp Nam Bắc không người thù oán.
Kẻ thiếu ăn cho ăn bất hạn,
2000. Người tả tôi giúp đặng ấm lành;
Dạy cho nhau thông sự học hành,
Chẳng hề có ai khinh ai cả.
Thương nhau tợ ruột rà một dạ,
Hiệp lực nhau hưng hóa nước nhà;
Nào ruộng đồng đường xá mở ra,
Làm cho cả quốc gia phồn thịnh.
Ai cũng được ấm no lành mạnh.
Không ai còn sống cảnh nghèo nàn;
Ở quê nhà hãy khá lo toan,
2010. Cho mọi việc như đang mới nói.
Dù mai một đời đời thượng cõi,
Nay cũng không nhịn đói được ư;
Nên phải cần lo việc sanh cư,
Đúng bốn phận con người tại thế.

- Nếu người biết cùng nhau tương tế,
 Tất sẽ không tội lệ với nhau;
 Dù tạo tành cảnh vật thế nào,
 Cũng không khiến cho nhau phải khổ.
 Sống hiện tại nên khuyên tại chỗ,
2020. Không ngoài câu tế độ tử sanh;
 Xin trẻ già quê nội hiểu rành,
 Liệu lấy việc tu hành cho chính.
 Bát chánh đạo là đường nhập Thánh,
 Rán làm theo sẽ đặng siêu phàm;
 Việc hồng trần cũng chớ nên ham,
 Ấy là kẻ biết làm việc Phật.
 Đây nhiều lúc vừa thiu thiu giấc,
 Tai vừa nghe mấy bực đờn cầm;
 Tiếng thanh tao với điệu bông trầm,
2030. Pha lẫn pháp thậm thâm vi diệu.
 Có thơ rằng: “*nhàn nhàn liễu liễu,
 Đa vô ngần còn thiếu vô biên;
 Huyền không còn có cái trên huyền,
 Niết bàn đó và Tiên Phật đó*”.
 Hỡi đồng đạo lắng tai nghe rõ,
 Bài thơ vừa nói đó ra sao;
 Trong tiếng đờn lời kệ pha vào,
 Mầu nhiệm kẻ làm sao cho hết.
 Rán mà tu chớ chờ đến chết;
2040. Nay không lo thì việc ô hô!
 Nằm trên gò nằm mãi đến khô,
 Chết như thế sao cho người sáng.
 Mắt khi thấy được vàng sao rạng,
 Cổ lóc cho ra đặng bờ sông;
 Thế mới là cá biết hóa long,
 Kẻ thiện chí há không xem đày.

- Khá bước tới chớ nên dừng lại,
Mức ăn thua đã thấy gần rồi;
Đây không buông đó chớ bỏ trôi,
2050. Hẹn nhau gặp tại nơi ước nguyện.
Mọi việc đã không ngừng biến chuyển,
Sự tu hiền cũng tiên cho mau;
Da trời xanh chẳng đổi thật màu;
Trái tim đỏ trước sau một sắc.
Cùng nhau rán tu cho quả đắc,
Đề đổi ra cảnh vật tốt lành;
Khiến cho nhiều thế giới chung quanh,
Được thông cảm niệm lành lui tới.
Cõi lành có cõi lành chơi với,
2060. Nước không ngăn nước nổi một dòng;
Chùng canh tân khắp cõi trần hồng,
Có Tiên Phật đại đồng lai tựu.
Người tất cả đều là bạn hữu,
Cảnh an vui không thiếu vật chi;
Sự khổ lao của kẻ tu trì,
Được đền đáp lại khi này đây.
Đâu phạm Thánh ngày kia sẽ thấy,
Thật cả hai thế giới khác nhau;
Một bên thì đầy sự khổ đau,
2070. Một bên rất dồi dào sung sướng.
Đâu đáng bỏ còn đâu đáng hưởng,
Không nói người cũng lượng được ư;
Rán tu đi sẽ rõ thực hư,
Chùng ấy việc đúng như lời nói.
Còn biết bao nhiêu lời Phật gọi,
Lần lượt đây sẽ nói ra thêm;
Đến khi nào biển lặng sóng êm,
Đây mới chịu bút nghiên tạm gác.

- Ngày nào chúng sanh chưa giải thoát,
 2080. Ngọn bút này chưa gác được đâu;
 Khấn Phật Ngài luôn chỉ lời mầu,
 Cho đây tỏ rành câu đạo pháp.
 Vách trắng ngà tựa ai bôi sáp,
 Đèn điện soi như nhấp sao giăng;
 Nằm vắt tay lên trán nghĩ rằng:
 Không vì đạo đâu nằm đây nhỉ?
 Một thân với một lòng đạo lý,
 Ngày chí đêm lo nghĩ sự đời;
 Tuy là nay ở chốn xa vời,
 2090. Vẫn đi lại khắp nơi truyền giáo.
 Cũng nhờ mượn lấy câu chánh đạo,
 An ủi khi thăm nảo xác thân;
 Chỗ bùn lầy lẩn lóc chẳng cần,
 Nơi nào cũng để chân đến cả.
 Miễn giúp được người đời sửa dạ,
 Xác phàm này còn xá chi đâu;
 Dù chết đi cũng chẳng lo âu,
 Huống là sự khổ lao lẩn lóc.
 Mắt chẳng nhắm thường đêm trần trọc,
 2100. Lòng cứ lo mãi cuộc bể dâu;
 Biết làm sao khắp chúng địa cầu,
 Đồng một ý theo câu Phật giáo.
 Để nhơn loại hết còn đẫm máu,
 Sống an thân thác đáo Phật đài;
 Cuộc đời ở một ngày mai,
 Không ai bị nạn tai thê thảm.
 Ý niệm đây Phật Ngài đã cảm,
 Nên có lời khuyên gián như vậy:
 Con ơi! Cây có vạ có ngay,
 2110. Thì người cũng có vậy có khác.

- Người nào cũng có tai có mắt,
Nhưng không ai một mặt giống nhau;
Nếu một gương như Phật đồng màu,
Thì thiên hạ khổ đau đâu có.
Đối với ai cũng không ghét bỏ,
Ấy là lòng của kẻ từ bi;
Nhưng muốn cho người hết mê si,
Trong nhứt khắc không khi nào được.
Từ muôn triệu ức qua kiếp trước,
2120. Vẫn có người tội phước chẳng đồng;
Không do câu thương phạt bất công,
Mà do nghiệp ở lòng sai khác.
Vì lẽ ấy có người giải thoát.
Còn người đang vương mã hồng trần;
Thấy khổ đời con động lòng nhân,
Lòng ấy với Phật Thần như một.
Nước mắt chảy thấy đời hãm nhót,
Ruột rà đau nghe cuộc nản tai;
Lòng từ bi thật đáng kính thay!
2130. Con nên rán giới mài thêm nữa.
Nếu muốn tắt được xong nhà lửa,
Cần phải lo nước chứa nhiều đầm;
Phải đủ đầy sức nhẫn nại tâm,
Đạo mới có thể làm rộng được.
Một cử động mà nên tội phước,
Đừng để cho sơ sót điều nào;
Ngọn gió trần khi nó thổi vào,
Biển tâm sóng ba đào nổi dậy.
Chớ khinh dễ sự nghe sự thấy,
2140. Khá gạn lừa cho kỹ kéo lằm;
Muốn về cho tới cảnh Lô Âm,
Con ơi! Rán trì tâm giới sát.

- Lời Phật tợ nắng nồng gió mát,
 Nỗi buồn đau đã gác hồi nào,
 Mỗi lần nghe tiếng Phật nói vào,
 Muôn việc cõi trần lao đã gọi.
 Ở lớn nhỏ ở trong quê nội,
 Rán cùng đây tiến tới Phật đài;
 Chưa toại nguyện chưa chịu dừng tay,
 2150. Xin già trẻ từ đây gắn bó.
 Đây chẳng chút quên tình lớn nhỏ,
 Lớn nhỏ xin chớ bỏ lòng đây;
 Dù xa nhau muôn vạn tháng ngày,
 Xin già trẻ chớ phai đừng lợt.
 Mượn giảng kệ để làm nguôi bớt,
 Những khi nào buồn bực nhớ thương;
 Tuy ở ngoài muôn dặm trùng dương,
 Lòng đây vẫn ở thường bên đó.
 Trong khí trời trong mưa trong gió,
 2160. Lòng đây luôn mượn nó gửi về;
 Từ thị thành cho đến thôn quê,
 Lòng đây vẫn cận kề không sót.
 Lòng muôn núi cũng chui qua lợt,
 Lòng ngàn sông vẫn vượt khỏi ngay;
 Cách bóng hình lòng khó cách thay!
 Lòng đây ước gái trai được biết,
 Chữ ưu ái của lòng siêu việt,
 Đã gieo sâu ở khắp quê hương;
 Dù trải qua muôn cuộc nắng sương,
 2170. Không phai lạt tình thương ấy được.
 Thệ với đời thệ cùng non nước,
 Tạo sao cho nên cuộc thanh bình;
 Để giữa đây cùng khắp nhân sinh,
 Cho thỏa mãi mảnh tình sâu sắc.

- Càng lao lý tay càng nắm chặt,
Bao khúc quanh cũng dắt cho qua,
Hiệp lại cho sức mạnh muôn tòa,
Đề đủ sức trừ ma chống quỷ.
Đói cũng đi dù đau chẳng nghĩ,
2180. Sức Huỳnh Côn lực sĩ còn thua;
Được như vậy ai dám hiệp đũa,
Đạt đến mức ăn thua rất chóng.
Đời càng ngày càng lần đến mỏng,
Đạo cũng lo cho chóng mới rồi;
Người bỏ trôi cơ tạo không trôi
Chớ biếng nhác không xuôi được việc.
Tu cho khỏi lâm cơ tận diệt,
Tu cho lòng rõ việc xưa nay,
Tu cho thông các việc cõi ngoài,
2190. Tu cho được phép tài như Phật.
Tu cho được mình vàng chói rực,
Tu cho thân ngồi được Tòa Sen;
Tu cho mình hết sự ố hoen,
Tu cho chúng được lên Phật cảnh.
Tu cho đến dân bang phồn thịnh,
Tu cho người khỏi cảnh đói nghèo;
Tu chùng nào dân hết nạn eo,
Tu cho đến hùm beo quì mọp.
Tu cho xác thân không gầy cốp,
2200. Tu cho hồn xác hợp Phật Tiên;
Tu cho toàn dân hóa ra hiền,
Tu cho giống Rồng Tiên lạc nghiệp.
Tu cho hết phạm phu tội kiếp,
Tu cho trần hòa hiệp cõi Tiên;
Tu chùng nào hết sự đảo điên,
Tu cho khắp xóm riêng hòa hảo.

- Tu cho đến khi nào đắc đạo,
 Tu cho thay thế tạo mới ung;
 Tu suốt đời không chút nào ngưng,
 2210. Tu cho khác hơn trần mới được.
 Tu cho đến khi đầy đủ phước,
 Tu cho người trong nước thương nhau;
 Tu cho mình tu khắp đồng bào,
 Tu cho đến khi nào dứt giặc.
 Tu cho Phật hiện thân đến đất,
 Tu cho thân nồng nặc hương thơm;
 Tu cho dân no đủ áo cơm,
 Tu đến lúc không còn ai khổ.
 Tu hoài mãi tu cho tốt chỗ.
2220. Tu chùng nào Phật Tổ khuyên thôi;
 Tu cho đời hết cuộc luân hồi,
 Tu cho khắp người ngồi sen báu.
 Tu cho ai cũng ngay cũng thảo,
 Tu cho nên chánh đạo mới tu;
 Tu không thua loài sáu hóa cù,
 Tu cho giải ngục tù trần thế.
 Tu cho đúng như lời kinh kệ,
 Tu không ai khinh dễ mới tu;
 Tu cho ra thật kẻ hiền nhu,
2230. Tu cho đến phục thù sáu giặc.
 Tu cả tai và luôn cả mắt;
 Miệng thì chơn lòng rất tinh minh;
 Tu như vậy siêu được hồn linh,
 Không lo sự khổ sanh khổ tử.
 Rán mà nghe cho rành các sự,
 Rồi lo bề Phật tử cho xong;
 Ở quê nhà lớn nhỏ đạo đồng,
 Xin chớ để cho lòng ngơ lãng.

- Cơ tạo hóa muôn cho được hãn.
2240. Thì rán lo choặng bình tâm;
Có Phật Đà ở trước đầu nằm,
Ngài sẽ chỉ huyền thâm cận kẻ.
Hành đạo nếu được cho đúng lẽ,
Thì được lời huyền kệ bên tai;
Khi được rồi bạc bảy chất đầy,
Lòng cũng chẳng nhiễm say một mảy.
Của tạm giả có ngày biến hoại,
Sự nhiệm màu còn mãi bất di;
Tạo của tiền được có lắm khi,
2250. Lời huyền kệ dễ gì nghe được.
Xin đồng đạo trẻ già trong nước,
Rán lo toan cho phước đức nhiều;
Hầu được nghe lời Phật cao siêu,
Như trong tối được nêu ngọn đuốc.
Nay nhằm lúc Phật ra cho thuốc,
Rán trị cho hết được bệnh mê;
Lần này không vị cũ trở về,
Sau muôn kiếp khó bề giải khổ.
Việc biến đổi khắp nơi các chỗ,
2260. Không phải riêng một xó nào đâu;
Đừng quên cơ biến chuyển nhiệm màu,
Lay động khắp năm châu thế giới.
Người trông tới mà chưa thấy tới,
Khi tới nơi tay với không xong;
Kẻ phạm đâu bì sức hóa công,
Khả tính trước kéo không theo kịp,
Mấy nhiệm màu một khi đã nhíp,
Khó lấy ra cho kịp bố ai;
Lo tu hành trai giới chiều mai,
2270. Cầu nguyện đến động tai Phật Thánh.

- Riêng mình được cứu ra khỏi cảnh,
 Cũng cầu xin bá tánh khỏi nạn;
 Khi mưa dầm có được lọng tàn,
 Lúc nắng lửa được vừng mây phủ.
 Có lưới bấu ngăn loài ác thú,
 Được sen nung khi phủ nước lên;
 Trên biển sâu lại nổi ngọc đèn,
 Con hiền đức được yên thân thể,
 Phép Phật bủa khắp nơi trần thế.
2280. Vì chúng sanh đủ kể cứu an;
 Lòng từ bi hơn mẹ thế gian,
 Cứu sanh chúng không màng lao nhọc.
 Ngày này đến cuối ngày lựa lọc,
 Không nơi nào không Phật vãng lai;
 Ở quê nhà lớn nhỏ gái trai,
 Rán cho được Phật Ngài lai đáo,
 Chớ để thẹn con nhà Phật giáo,
 Phải để tên trên bảo liên đài;
 Vun bồi cho hoa nọ được khai,
2290. Quả vị được đến ngày viên mãn.
 Tiếng Thầy tốt danh trò cũng rạng,
 Công và ơn xong đặng cả hai;
 Muôn thanh nhàn bù lúc đắng cay,
 Con hiền thảo trời dày không bỏ.
 Rán chí tu ở người lớn nhỏ,
 Ngày vinh quang còn có bao xa;
 Chớ theo tuồng văn vật bê tha,
 Hội này để mất qua uổng lắm.
 Số đỏ rán được nhiều điểm chấm,
2300. Bìa đen lo bôi trắng mới nên;
 Không xử rồi khi sấm nổ rền,
 Thân ấy mất hồn thiêng cũng mất.

- Cuộc thưởng phạt lần này cùng cực,
Không lọt qua một vật nào đâu;
Công thì đầy ban thưởng báu châu,
Tội thì phạt nhiều câu thăm thiết.
Thành chánh quả hay là tiêu diệt,
Thời kỳ này thúc kết bớ dân;
Nếu không y lời lẽ đã phân;
2310. Thì Tiên Phật đâu cần phải nói.
Lấy sức mạnh tinh thần chống chỏi,
Rán vượt cho qua khỏi rừng mê;
Một lần này dứt sự ử ê,
Muôn kiếp tới hưởng bề khoái lạc.
Phật có nói rằng câu giải thoát,
Bằng đức tin siêu việt phạm phu;
Mong ra ngoài như kẻ tử tù,
Được thế chẳng bao lâu đắc đạo.
Xin trong nước tín đồ Phật giáo,
2320. Lời nói kia khá bảo cho lòng;
Nay không rồi mai cũng rán xong,
Bằng chẳng vậy ủng công tu niệm,
Manh mới đạo dễ đâu tìm kiếm,
Của ít là của hiếm rán nghe;
Chớ khinh thường cũng chớ không dè,
Nắm cho chắc kéo mà than tiếc.
Mặc ai có luận bàn giả thiết,
Việc đáng phân cứ quyết nói ra;
Thẻ theo lời của đáng Phật đà,
2330. Nhắc nhở khắp gần xa được nhớ.
Thân xa xứ lời tuy bỏ ngõ,
Nhưng tình thương vẫn tỏ khúc nôi;
Khá nghe giùm bớ khách trần ôi!
Người còn khổ đây vui sao được.

- Không muốn ai chết trôi theo nước,
 Không muốn ai bị cuộc lửa thiêu;
 Không muốn ai bị nạn ó diều,
 Không muốn kẻ bị yêu tinh bắt.
 Vì lẽ ấy chuông lành thúc nhặt,
 2340. Làm cho dân Nam Bắc tỉnh lòng;
 Tu cứu mình và cứu tổ tông,
 Cùng được dự Hoa Long đại hội.
 Rán cải hối cho tiêu hết tội,
 Để hồn linh siêu rỗi về Tây;
 Chớ lòng say sưa ở cõi này,
 Muôn vật tạm xác thân cũng tạm.
 Ủng công khách trần gian tham lạm,
 Ngày tắt hơi chỉ nắm tay không;
 Xét cho cùng thật quá cuồng ngông,
 2350. Như trẻ nhỏ ra công bắt bóng,
 Tỉnh cho sớm mới là biết sống,
 Chớ đua bơi theo cảnh hồng trần;
 Phải tu mau mới kịp đời gần,
 Khá bồi bổ chữ nhân chữ phước.
 Thì ngày kia mới vinh diệu được,
 Và nạn tai sẽ vượt khỏi qua;
 Niệm Di Đà tất có Di Đà,
 Ngài bao phủ bên nhà lương thiện.
 Việc không có đây đâu đặt chuyện,
 2360. Lời nói ra do tiếng Phật ban;
 Vì thấy gần biến đổi thế gian,
 Nên Phật khắp mười phang ứng ngữ.
 Muốn cho kẻ trần ai lánh dữ,
 Nghiệp tội không thì sự họa không;
 Ai cũng đều ưa uống nước trong,
 Thì Phật cũng ưa lòng nhơn đức.

- Cõi Niết Bàn thơm tho nồng nức,
Do tâm lành các Phật làm ra;
Kẻ hung sùng ăn ở xấu xa,
2370. Đâu có thể sang qua cảnh ấy.
Phật chỉ thương người ăn ở phải,
Không ban ân kẻ quấy bao giờ;
Khuyên trẻ già xét rõ kế cơ,
Tu cho chính đừng cho lạc đạo.
Nơi xa ngàn lệ lòng không ráo,
Vì thương nhau mới bảo cạn lời;
Rán nghe rồi hành đạo đến nơi,
Để chung cuộc cùng ngồi một chỗ.
Lòng dẫn lòng dù cho mấy khổ,
2380. Cũng vẫn vui gắng gỏi tu hành;
Mình thành làm cho khắp người thành,
Đạo như thế đâu sanh thù oán.
Và đâu khiến cho ai buồn chán,
Dưới cùng trên đồng đặng nhứt tâm;
Thật hành câu vi diệu thậm thâm,
Phật giáo đâu muôn năm Phật giáo.
Chữ nhứt thiết vi huyền vi đạo,
Câu vạn ban tất ảo tất minh;
Đốt sáng lên đượ ngọn chơn linh,
2390. Là phần việc của mình khá liệu.
Đường về Phật trong người có khiếu,
Rán mà soi cho liễu bớ ai;
Cuộc xoay vần thật rất mau thay,
Xin ai chớ đợi ngày xuống lỗ,
Phật có, tất có ngày Phật độ,
Lo làm sao cho có Phật về;
Đừng ngày nào đạo hạnh trễ bê,
Phải hăng hái không hề biết mỏi.

- Vậy mới được gặp người thượng cỏi,
 2400. Ngày hội đồng được gọi ngay tên;
 Xin bá gia bá tánh đừng quên,
 Người nào được gọi tên là Thánh.
 Há không mau trau tĩa đạo hạnh,
 Để được nên quả Thánh như người;
 Cuộc thi này nếu để rớt rồi,
 Hồn xác bị tiêu thôi hết kê.
 Rán nghe đây nhắc lời huyền kệ,
 Và từ nay còn kể thêm nhiều;
 Kể hết lời của Phật rẻo kêu,
2410. Cho bá tánh rõ điều huyền bí.
 Có một hôm vừa vào phòng nghỉ,
 Liền thoảng nghe gió nhẹ phất qua;
 Tức khắc nguyên dung đức Phật-Đà,
 Hiện trước mặt như là bức tượng.
 Rằng con ơi! Cùng Thầy chung hưởng,
 Câu huyền sâu vô lượng vô biên;
 Lễ đạo màu có thật có quyền,
 Do sanh chúng tùy duyên hóa độ.
 Sở dĩ Phật lắm lời dạy dỗ,
2420. Mở đường mây cho trẻ qua truông;
 Cuộc thế gian nay quá rối cuồn,
 Không lời Phật khó phương giải cứu.
 Phép của Phật không tân không cựu,
 Nhưng tùy thời có hữu có vô;
 Dạy chúng sanh niệm chữ Nam Mô,
 Ấy là muôn hiệp cơ giáo độ,
 Duyên mỏng khó tự thân thoát khổ,
 Nhờ Di Đà cứu độ cho mau;
 Phép tu này thích hợp dường bao,
2430. Không tu biết nói sao cho được.

- Vừa niệm Phật mà vừa làm phước,
Khác nào như xuôi nước thuận buồm;
Sự thành công sẽ chỉ một hôm,
Liên trì sẽ hoa thơm nảy nở.
Con ơi! Lời Phật khuyên răn nhớ,
Nhắc cho người chưa rõ thật hư;
Đề nhớ ra hoặc biết lòng từ,
Lòng Phật chẳng giống như thế tục.
Đâu là trong và đâu là đục,
2440. Nẻo thiên đường địa ngục biết rành;
Vạch đường chơn đến tận mây xanh,
Không như chúng sanh quanh trần thế,
Con khá lọc lấy lời Phật kệ,
Lập thành câu chỉ vẽ cho dân;
Ngày giờ này chẳng chịu lập thân,
Sau muôn kiếp khó mong hưng phận.
Tu có được Phật gần chỉ dẫn,
Mà chẳng tu là muốn ra ma;
Đừng cho rằng không có Phật ra,
2450. Phật đã hiện đâu mà chẳng có!
Các tật xấu hoàn toàn dứt bỏ,
Lòng sạch trong không có bợn nhơ;
Thì chỉ trong giây khắc phút giờ,
Sẽ được thấy mặt cơ của Phật,
Nêu cho đây nói là sự thật,
Gắng làm theo được chắc không sai;
Chớ ngồi lý trông tháng trông ngày,
Trông mà chẳng giỏi mài đạo lý.
Việc khi đến làm mỗi ma quỷ,
2460. Công đức chi để phí ước ao;
Lòng ước mong với trí giồi trau,
Phải cho được bằng nhau mới toại.

- Muốn bố thí không ra của cải,
 Thì phước đâu đem lại cho mình;
 Sãi muốn nên mà chẳng tụng kinh,
 Tất chẳng phải là danh ông sãi.
 Muốn thành đạo phải trì luật giải,
 Chịu khó khăn cả thấy mọi điều;
 Các vọng tâm cần phải trừ tiêu,
2470. Lòng luôn được một màu thanh tịnh.
 Chữ nhân thiện vang trong bá tánh,
 Vẻ hiền hòa cảm đến thập phương;
 Đạo diệu màu luôn được treo gương,
 Người tu Phật phải thường như thế.
 Đọc từ hàng các bài kinh kệ,
 Lấy đó đo tâm thể của mình;
 Ngày giờ nào cũng chặt lòng tin,
 Không thành đạo ta đền muôn kiếp.
 Có một hôm Phật Ngài dạy tiếp,
2480. Rằng con ơi! Chúng nghiệp sâu dày;
 Nếu lãng quên giới luật một ngày,
 Cũng đủ khiến dễ quay đường tội.
 Vì lẽ ấy bất kỳ sớm tối,
 Luôn ôm gìn luật giới chớ quên;
 Khi lục thông chùng được đạt nên,
 Ngày ấy mới gọi rằng là vững.
 Mâu nhiệm thay Phật Ngài giáo huấn,
 Không lời nào chẳng đúng lý chơn;
 Khắp trẻ già lớn nhỏ xa gần,
2490. Nếu muốn được thành chơn Thánh quả.
 Lòng rán như sen kia một đóa,
 Trong bấy lầy chẳng có tanh hôi;
 Tất ngày gần đây được cao ngời.
 Cùng chư Phật đồng ngồi sen báu.

Chớ quên câu " hòa hảo liên dây";
Vì thương nhau mới viết quyển này,
Để đồng đạo gái trai nhớ lại.
Đây mặc dầu nương thân hải ngoại,
2500. Tâm hồn luôn ở tại quê nhà;
Xin trẻ già đừng tưởng cách xa,
Mà nên tưởng như là bên cạnh.
Khi máy tạo chuyển xoay thuận cảnh,
Đây sẽ cùng bá tánh gặp nhau;
Bấy nhiêu lời khuyên nhắc trước sau,
2506. Xin ngừng bút chúc nhau an mạnh.

Ngày 14-11-1959

Ghi Chú:

- (1) 'hồi quá'(từ Hán Việt): hồi lỗi.
- (2) 'dức'(từ xưa): than vãn (tâm sự).

TIẾNG NÓI TRONG HOA SEN

- Ngoài trời lác đác mưa sa,
Trong phòng lặng lẽ mình ta với đèn;
Lưng đã mỏi vừa nằm thiu-thiu,
Hồn bỗng dung theo điệu nhạc trời.
Rồi liền đưa đến xa khơi,
6. Nhìn ra mới biết là nơi Liên trì;
Lòng tự hỏi đến chi đây nhỉ?
Chưa kịp cho ý nghĩ trả lời,
Liền nghe gió nhẹ đưa hơi;
Liên trì có một hoa tươi nở bùng.
Mùi thơm dịu chưa từng ngửi tới,
Sắc đẹp pha lẫn khôi hào quang;
Tự nhiên tiếng nhạc dịu-dàng,
14. Từ trong sen ấy nhịp nhàng trôi lên;
Hòa lẫn tiếng Thần Tiên ca trối,
Lời ca rằng: con hỡi là con.
Đường trần gót ngọc đã mòn,
Từ xưa dạ sắt nay còn tim gan;
Chùng nào con Niết-Bàn nhập tịch,
Nhập mà không mất tích ở con.
Lời ca trầm bổng véo von,
22. Ngưng rồi mà tiếng vẫn còn vi-veo;
Hồn ta phương phát theo tiếng ấy,
Đứng lặng như tượng giấy hình đồng;
Khác nào như khoảng hư không,
Chính mình lại chẳng ngó trông thấy mình.
Bỗng có tiếng âm thanh sấm nổ,
Đóa hoa sen đã trở vừa qua;
Ngọn đèn bỗng lại mọc ra,
30. Trong đèn hiện đủ Phật- Đà mười phương.
Mỗi Phật mỗi hình dung đẹp-đẽ,
Đẹp-đẽ hơn tượng vẽ trần gian;
Phật nào cũng vẫn mình vàng,

- Nhưng hào quang có muôn ngàn khác nhau.
Mầu nhiệm thay Phật nào ta ngó,
Tức nhiên là Phật có lời ra,
Rằng con ơi: Phật không xa.
38. Tâm đâu tức thị Phật là đây ư.
Hoa này vốn chơn-như Pháp bửu,
Đèn này là vô hữu diệu năng;
Nếu người không có thiện căn,
Thấy hoa hoa chẳng nói rằng chi đâu.
Hoa cảm được sở cầu của chúng,
Đèn thông qua ý hướng trần gian;
Trong đèn có pháp chơn quang,
Sức năng hiện khắp mười phang Phật- Đà.
Mỗi Phật mỗi lời ra vi-diệu,
Khiến người xem được hiểu căn duyên;
Con không là kẻ đầu tiên,
50. Xưa nay đã lắm người xem đèn này.
Khởi niệm chi có ngay theo đó,
Tâm chúng sanh Phật rõ như gương;
Con ơi! Nơi cõi trần dương,
Đang còn sâu khổ vì con bão bùng.
Con hữu chí muốn cùng chư Phật,
Cứ chúng sanh khỏi cuộc can qua;
Lòng con cảm đến Phật- Đà,
58. Khiến cho thấy được đóa hoa sen này.
Lời trong hoa mở khai lúc nầy,
Do mười phương thế giới Phật- Đà;
Khiến cho hoa ứng lời ra,
62. Trong hoa có Phật, Phật hoa một nguồn.
Con hãy xem các phương Phật khác,
Cùng Phật đây có khác hay chẳng;
Đồng tâm đồng một bản năng,

- Cho nên sắc diện hình dung cũng đồng.
Lấy đây để mà trông thì biết,
Phật với phàm giả thiệt khác nhau;
Phật đồng tâm niệm sắc màu,
70. Phàm thì khác tướng khác vào trong tâm.
Tâm niệm khác, khiến tham muốn khác,
Kình chống nhau tạo các khổ nạn;
Khác hơn Phật ở Niết bàn,
Cùng tâm thanh tịnh cùng đàng từ bi.
Dắt con đến đây chi có biết?
Muốn dạy con một việc rất cần;
Con nên tỉnh minh tâm thân,
78. Để nghe lời Phật thiệt hơn tỏ bày.
Con ơi! Khách trần ai đang ngủ,
Màn vô minh phát phủ say sưa;
Ngoài trời âm ỹ gió mưa,
82. Nhà hư sắp đổ mà chưa tỉnh hồn.
Cảnh chết ấy Phật không muốn có,
Nên gọi con để tỏ đây ư!
Là người phải biết thương người;
Con mau lấy dạ bi từ khuyển dân.
Trời Tây có vị Thần hung ác,
Sẽ ra tay tận sát nhọn gian;
Từ người giàu có cao sang
90. Đến người đói khát nghèo nàn không tha.
Chỉ có đức mới là tránh khỏi,
Tài mấy không chống chỏi cho qua;
Vị Thần ấy lúc nổi ra,
Chúng sanh thế giới Ta-bà nát tan.
Có đức có hào quang bao bọc,
Thần Ác không dám xóc đến mình;
Phép này tối diệu tối linh,

98. Ấy là tự cứu lấy mình đấng con.
 Bòn phước đức hơn bòn của quấy,
 Có tiền dư mở đấng cứu dân;
 Ấy là phép nhiệm che thân,
 Cho ra không mất để dành tiêu tan.
 Phật nói xong tay vàng liền chỉ,
 Nơi phía Tây liền thấy hiện ra;
 Vị Thần bộ mặt xấu xa,
106. Tay cầm một vật gọi là mê chung.
 Mê-chung ấy khi rung lên tiếng,
 Thì người nghe liền biến tâm thần;
 Mắt tai đều bị mê lân,
 Đát trời thấy tối ngã lẩn chết liền.
 Dù cho phép Thần Tiên đi nữa,
 Bị mê rồi khó chữa lẩn con;
 Vật kia hồi có càn khôn,
 Thì là có nó nay còn lại đây.
 Chổng được nó ít ai bớ trẻ,
 Ngoài Phật ra mọi kẻ đều thua;
 Phật thì lấy đức làm vua,
118. Xưa nay đức chẳng hề thua phép nào.
 Trong đức có đủ hào quang diệu,
 Cứng chắc hơn các loại kim cương;
 Gọi là diệu pháp chơn vương,
 Phép tà không thể cự đương được nào.
 Đức càng lớn hào quang càng chắc,
 Được viên dung đồng Phật Như-Lai;
 Đức là mẹ của muôn loài,
126. Đức không tất chẳng có ngày nào an.
 Chính các Phật mình vàng chói rực,
 Cũng là do nơi đức sinh ra;
 Đức không không có Phật- Đà,

- Đức là nguồn cội của nhà chơn tu.
Đạo không đức đạo mầu chẳng gọi,
Đức muốn nên, nên mới tu hành;
Con ơi! muốn đạo quả thành,
134. Đức là căn bản rón dành thêm cao.
Chính nó là bức rào đỡ đạn,
Thần ác không xâm phạm được mình;
Ấy là phép tối diệu linh,
Gọi con đến để trần tình bấy nhiêu.
Phật nói xong liền nheo đôi mắt,
Rồi tự nhiên lặng bật mắt đi;
Cúi đầu tạ Đức Từ bi,
142. Nhiệm màu dạ chẳng còn nghi chút nào,
Ỗn đức ấy chạm vào tim phổi,
Nguyện noi theo cho cỏi lột phàm;
Cảnh này lòng chẳng muốn ham,
Thì còn chờ đợi ư tham cảnh nào?
Sen dường ấy đèn cao dường ấy,
Có sức năng hiện thấy mười phương;
Trí phàm không thể suy lường,
150. Đáng cho sanh-chúng cúng dường từ-bi.
Ta đang còn nghĩ suy suy nghĩ,
Sen bỗng nhiên phát phẩy một cành;
Kể rồi tiếng nhạc liền sanh,
Thần ca một khúc vang lên êm đềm.
Rằng con ơi! ngày đêm không có,
Cỏi sen này sáng tỏ luôn luôn;
Mỗi hoa mỗi cảnh khác thường,
158. Trong hoa có Phật hiện đương tọa thiền.
Hoa thọ mạng vô biên vô lượng,
Lấy kiếp phàm khó tính cho ra;
Nhưng hoa chẳng có tàn già,

- Lúc nào cũng đẹp như là mới sinh.
 Lấy cặp mắt phàm tình trông mãi,
 Không bao giờ được thấy Phật đâu;
 Tâm thanh con khởi lòng cầu,
166. Đẽ mà thấy được cảnh màu trong hoa,
 Khi tai nghe lời ca vừa dứt,
 Cảnh sen ngưng tiếng nhạc cũng ngưng;
 Rồi liền trong phút bỗng dung,
 Mùi hương ngát mũi chưa từng gửi ra.
 Kế đó một đóa hoa phía hữu,
 Chuyển mình xoay mặt ngó vào ta;
 Thoắt như đèn điện bật ra,
174. Sáng vô cùng sáng hơn là trời trăng.
 Trong hoa hiện rõ ràng thế giới,
 Có các lầu cất nối liền nào;
 Toàn bằng châu ngọc lầu lầu,
 Trên không lại có tháp cao lưng chừng.
 Giữa tháp có một vùng bạch sắc,
 Trong hào quang có Phật ngồi yên;
 Phật rằng ở trẻ hữu duyên,
182. Nhân đâu con được đến miền này đây?
 Con biết tên cảnh này chẳng nhỉ,
 Chính tên Vô-sầu-mị ngọc đài;
 Những người từ cõi trần ai,
 Sanh lên đến được cõi này đều vui.
 Kìa con xem mọi người tất cả,
 Sắc mặt không có vẻ buồn rầu;
 Bao nhiêu đài các ngọc lầu,
190. Tạo nên bằng các báu châu diệu huyền.
 Châu báu ấy tự nhiên biến hóa,
 Tùy sở cầu hiện cả mọi nơi;
 Muốn nghe nghe được đủ lời,

- Muốn ăn chi có đủ mùi vị ngon.
Đủ phẩm vật không còn vật thiếu,
Tuy hột châu nhỏ xíu chứa đầy;
Duyên xưa con đã khéo gây,
198. Cho nên mới được chôn nầy đến nơi.
Kìa con thấy chói ngời viên ngọc,
Đang long lanh ở góc bên kia;
Định thân con thấy mỗi tia,
Mỗi vì Bồ-tát đang chia cứu đời.
Ông giả dạng ra người tàn tật,
Ông biến thân ra bậc giàu sang;
Ông thì hóa kẻ nghèo nàn,
206. Ông thì giả dạng làm quan đương quyền.
Mỗi ông mỗi có thuyền bát nhã,
Ngày chí đêm bươn bả cứu dân;
Biết bao nhiêu cuộc tảo tần,
Vì câu bác ái bất cần khổ lao.
Chính mắt ta trông vào thấy kỹ,
Có một ông đang bị cực hình;
Mặt luôn đầy vẻ tươi xinh,
214. Đón đầu tuy lắm không rên không buồn.
Có một ông giả cuồng đang chạy,
Và kêu vang thế giới sanh linh;
Rán tu để cứu lấy mình,
Ngày gần sấm nổ vang thình hĩ hùng.
Sắp đến phút rốt cùng thế giới,
Nghiệp chúng sanh đã tới lúc muôi;
Khổ nhiều hơn sự an vui,
222. Không tu khó thoát qua hồi đại tai.
Có một vị ngồi ngoài phố xá,
Mặt tả tơi như kẻ ăn mày;
Vừa xin vừa cúi lạy dài,

- Xin cô với bác ra tay giúp giùm.
 Tuy thân phận bần cùng rách rã,
 Cũng là người như cả mọi người;
 Xin thương chớ dạ ngạo cười,
230. Tiền nay giúp một lời mười trả sau.
 Nhon loại sắp bước vào hỏa nạn,
 Vật quý chi cũng tán ra tro;
 Thân nầy nay chẳng đủ no,
 Xin cô với bác thí cho ít nhiều.
 Giúp kẻ khó là điều phải nghĩa,
 Có phước dư sau sẽ khỏi nài;
 Cúi xin cô bác xóm làng,
238. Đồng xu chén gạo xin ban bố giùm.
 Miệng vừa nói mà lưng vừa cúi,
 Nước mắt rơi như suối đổ ra;
 Ké nghe có tiếng Phật- Đà,
 Rằng con ơi! ấy chính là Quan Âm.
 Biết bao kẻ đã lầm lạc đến,
 Cho rằng phường lừa dối ăn mày;
 Nào dè là Phật vị lai,
246. Vì câu bi mẫn ngồi ngoài chợ đông.
 Ké nào thí một đồng một cắc,
 Phước to bằng trái đất đầy con;
 Ké làm nhiều chất đường non,
 Người không làm thật ít còn chi hơn.
 Phật nói rồi bình thân im lặng,
 Ta liền quay ngó thẳng bên kia;
 Đồng trong ánh ngọc một tia,
254. Có vị bò tát đang lê gót trần.
 Hóa làm một vị quan liêm trực,
 Thêm đầy lòng nhơn đức yêu dân;
 Sĩ bình hộ vệ bất cần,

- Một mình đi lại xa gần xét xem.
Thương dân thể anh em ruột thịt,
Vừa giúp dân chẳng tiếc một điều;
Cất nhà cho kẻ bị thiêu,
262. Ruộng ban cho kẻ thiếu điều cày canh.
Rách cho mặc được lành thân thể,
Đói cho ăn để khỏe mạnh lên;
Chân bần không lúc nào quên;
Lại thường khuyến khích theo nền Phật gia.
Riêng ông quên cửa nhà con vợ,
Chỉ lo bề ăn ở cho dân;
Khiến cho già trẻ xa gần,
270. Thầy đều biết cảm mến ân rất nhiều.
Liên nghe tiếng Phật kêu ta nói,
Ấy là ông Dĩ-Lợi Độ-sanh;
Mượn cơ giúp đỡ no lành,
Để lần dắt chúng tu hành đày con!
Bồ-Tát ấy đức tròn hạnh mãn
Ngày gần đây chúng đặng Như Lai;
Hiện giờ ở chốn trần ai,
278. Có nhiều Bồ Tát như vậy lắm con!
Phật nói rồi ta liền cúi bái,
Rằng cảm ơn Phật dạy tận tường;
Nếu quan ở cõi trần dương,
Như Bồ Tát ấy biết thương dân lành.
Dân chẳng có một ai hờn oán,
Nước càng ngày giàu mạnh vững an;
Không sinh ra cuộc rối loạn,
286. Khắp đâu đều cũng lặng an như tờ.
Phật rằng nếu biết lo thể ấy,
Thì cõi trần cả thấy hiền hòa;
Đao binh cũng chẳng sanh ra,

- Và ngày tận diệt như là cũng không.
 Nhưng tiếc thay một ông hành thiện,
 Còn chín người theo chuyện bất lương;
 Thế nên không ngớt thê lương,
294. Cạnh tranh nhau mãi trên đường lợi danh.
 Tội lỗi chất muôn thành đày ngấp,
 Khí ác xung lên khắp trời xanh;
 Ngàn muôn dữ chỉ một lành,
 Nghiệp kia sắp đến phạt hành gớm ghê.
 Nếu sanh chúng giặc mê tỉnh được,
 Và âu lo chường phước cho nhiều;
 Dù cho có cuộc tàn tiêu,
302. Xác hồn kia được Phật theo độ trì.
 Đủ phép nhiệm cứu khi lâm nạn,
 Lòng muốn chi sẽ đặng có ngay;
 Con ơi! Lời Phật không sai,
 Nên khuyên khắp chúng trần ai thức lòng.
 Phật liền ngược mắt trông một cái,
 Sức lệ làng mắt nháy còn thua;
 Hiện ra một hột ngọc to,
310. Rồi trong ngọc ấy chiếu ra cõi trần.
 Mây gió cuộn nước dâng linh láng,
 Mù mịt trông hình dạng mờ mờ;
 Thân như bèo nổi lờ đờ,
 Hãi hùng không thể ai ngờ cho ra.
 Trên thân ấy yêu ma đập giẫm,
 Thân lửa lò càng ngấm càng ghê;
 Lúc nào đẹp để dường huê,
318. Bây giờ xấu xí hơn dề rác trôi.
 Mê dù mấy khi người trông thấy,
 Cũng chán ngay hết lấy làm mê;
 Tự lòng ta thấy ử ê,

- Buồn sao cảnh quá ê chề nhớp nhơ.
Cảnh chết ấy thật chưa từng thấy,
Chết như vậy thế giới còn chi;
Tự nhiên nước mắt lâm ly,
326. Rồi liền nghe Đức Từ bi gọi rằng.
Con ơi! Thân trôi lăn thế đó,
Toàn là người không có thiện tâm;
Tự làm thì phải tự cam,
Phật thương nhưng cũng không làm sao hơn.
Nghe Phật nói khiến lòng thêm nã,
Đành rằng do nghiệp tạo sanh ra;
Thẳng như cứu được người ta,
334. Cứu ngay không lựa ấy là nghiệp chi.
Từ bi vẫn từ bi tất cả,
Hễ xót thương luôn dạ xót thương;
Không nhờ Đức Phật yêu đương,
Cõi trần tiêu lệ hơn sương gặp Trời.
Phật rằng ớ con ơi xét kỹ,
Phật thương hơn ý nghĩ con thương;
Nhưng người ăn ở bất lương,
342. Dù thương cách mấy không phương cứu rồi.
Đeo kiếng mát thấy trời sẫm tối,
Không lọt sao nhận nổi trời trong;
Con ơi! Kiếng nọ lọt xong,
Nghiệp không thì họa sẽ không tức thì.
Công lý chẳng riêng vì ai cả,
Tội thì hành phước sẽ thưởng ban;
Cứ làm mãi việc ác gian,
350. Ác gian ấy sẽ lôi mang họa vào.
Vạn sự chẳng ngoài câu nhân quả,
Ăn vào thì no dạ chẳng không,
Rán làm cho chúng cảm thông;

- Luật nhân quả rất bình công vô cùng.
 Riêng con khá nên dùng nhẫn lực,
 Lướt chông gai thức tỉnh nhơn sanh,
 Khiến người trở tánh hiền lành,
358. Ấy là biết cứu phàm tình đẩy con.
 Nghe lời Phật lòng son thêm tỏ,
 Có cảm thì tất có ứng ngay,
 Giống nào trái nấy chẳng sai,
 Tự nhiên định luật xưa nay không làm.
 Thật đúng phép thậm thâm vi diệu,
 Không Phật tâm khó hiểu Phật cơ;
 Nhiệm mầu từ trước tới giờ,
366. Bí huyền nay cũng vẫn chưa hiểu cùng.
 Người biết một ở trong muôn việc,
 Chớ nào đâu hiểu biết máy sâu,
 Nhiệm mầu sau trước nhiệm mầu;
 Mối manh biết đợc đuôi đầu sẽ thông.
 Khuyên sanh chúng để lòng xét kỹ,
 Chọn lấy câu chơn lý làm theo;
 Đâu là nước bọt mây bè,
374. Đâu là sắt đá sơn keo nghiệm rành.
 Rồi tự lực thiết hành chánh đạo,
 Khó ngàn muôn chớ nào tâm linh;
 Luôn gìn vẹn đức kiên trinh,
 Không nên Phật Thánh cũng thành tiên nhơn.
 Đời có phải là hơn mọi kẻ,
 Đáng kính yêu đáng lễ tôn sùng;
 Khuyên người suy xét cạn cùng,
382. Để lo cho khỏi lụy chung kiếp tàn.
 Dựa theo những lời vàng Phật bảo,
 Cõi trần là huyền ảo sắp tiêu;
 Khác nào cột đổ nhà xiêu,

- Gặp cơn bão tố dễ nào đứng an.
Cuộc sập đổ tiêu tan khó tránh,
Ổ trẻ già hãy lánh cho mau;
Chân chờ khi gió thổi vào,
390. Mạng căn kia khó giữ sao cho còn.
Trong lòng ta vừa đang nghĩ thế,
Viên ngọc kia vừa kể chiếu ra;
Một ông đầu bạc tuổi già,
Dung nghi đoan chánh, dan tay ra chèo.
Gặp phải lúc ngược chiều nước đổ,
Ông chèo nhiều thuyền nọ ít đi,
Tay chèo miệng lại ngâm thi,
398. Thi rằng: hoàn vũ nhứt kỳ khả an.
Kẻ hữu duyên có thoàn đại độ,
Mau xuống đi tìm chỗ lạc nhàn;
Đò này chẳng ngại biển giang,
Sẽ đưa rước khách ngồi an tới bờ.
Lão từ trước tới giờ cầm lái,
Chẳng lần nào đi sai hướng phương;
Khách già trẻ chớ ngại đường,
406. Muốn đi tới chỗ hãy bươn xuống đò.
Ông vừa ngâm vừa lo chèo tới,
Khách trên bờ ít gọi đến ông;
Phật rằng con có biết không,
Lão đò ấy hiện còn trong cõi trần.
Một Bồ Tát hóa thân đầy nhĩ,
Con để tâm suy nghĩ sẽ tường;
Nếu như có khách trần dương,
414. Gọi ông, ông sẽ đưa đường cho ngay.
Phật nói rồi vẫy tay một cái,
Thuyền hóa ra thế giới cực minh;
Cảnh vui nhà cửa rất xinh,

- Người nào đều cũng dạng hình nghiêm trang.
 Do cặp mắt làm tan bóng tối,
 Không trời trắng vẫn rọi sáng trung;
 Mỗi người dưới mỗi bàn chân,
422. Có hoa sen đỡ đi dừng tự nhiên.
 Phật rằng cảnh trong thuyền đáy nỉ,
 Bước xuống đi sẽ thấy ngay liền;
 Trên đời ít kẻ hữu duyên,
 Cho nên người được xuống thuyền mấy ai.
 Ta càng xem càng say mết-mát,
 Cảnh chưa từng để mắt trông vào;
 Kính thay phép Phật rất cao,
430. Những điều biến hóa trần nào nghĩ ra.
 Ước gì cảnh của ta xem đáy,
 Khắp người đời cũng thấy như ta;
 Cõi trần dù lắm mê sa,
 Cũng là dứt bỏ để mà lo tu.
 Phật rằng sáu, sáu nào cũng sáu,
 Hóa rồng hay không hóa tại mình,
 Nước kia chẳng chịu lặn bình,
438. Trăng dù có chiếu khó nhìn lắm con.
 Quý hóa thay Phật ngôn vừa bảo,
 Cảnh màu do tâm tạo mà ra,
 Nếu đồng tâm với Phật- Đà,
 Tất nhiên cảnh Phật sẽ là thấy ngay.
 Suy nghĩ thế lòng đây phớt phở,
 Tu thì thành chẳng thuở nào không;
 Nguyện đi kêu khắp đại đồng,
446. Cho người trong cõi trần hồng gắng tu.
 Ta nghĩ xong cúi đầu bái Phật,
 Xin đội ơn của Đức đại từ;
 Phật liền nhích miệng mỉm cười,

450. Thoắt ra một cái mắt hồi nào đâu.
Ta đang ngẩn ngơ theo phép nhiệm,
Tai liền nghe có tiếng lá rung;
Nhìn ra lá dưới cành hoa,
Chuyển lay vài bận rồi ra ngưng liền.
Nhiều Bò Tát hiện trên lá ấy,
Lá không chìm vẫn thấy tự nhiên;
Vị nào cũng rất trang nghiêm,
458. Đồng thanh cất giọng ngâm lên lời màu.
Răng nước vốn nguồn sâu ban bủa,
Phật do tâm mà có danh ngôn;
Thấy tâm thấy được Thế Tôn,
Bỏ tâm tìm Phật luống công tu hành.
Đang lắng nghe tiếng ngâm vừa dứt,
Bóng các Ngài liền khuất ngay đi;
Thật là Phật pháp bí kỳ,
466. Lời vàng trong lá dễ gì moi ra.
Chon lý thay lời ca mới nãy,
Nguyện truyền ra cả thầy người nghe,
Chùng nào dân chúng hết mê,
Thì đây mới chịu ngưng bề nhủ khuyên.
Xưa nay vốn đạo duyên đã thấm,
Giờ được thêm phép nhiệm ban vào;
Khiến thêm sắc ngọc sậm màu,
474. Đường tu càng mến tả sao cho cùng.
Riêng phạt dành vầy vùng khỏi khổ,
Còn muốn cho khắp chỗ ly nản;
Làm y theo những lời vàng,
478. Đạo màu gieo khắp non-gian mới vừa.
Cay đắng mấy cũng cho thường sự,
Miễn làm sao dân thứ hiền lành;
Ấm no no trong cuộc sống sanh,

- Hảo-hòa khắp cả dân tình đó đây.
 Hiện tại chẳng ai gây thù hận,
 Vị lai không vướng bận khổ sầu;
 Khắp dân thế giới năm châu,
486. Nắm tay nhau lại giữ câu hòa bình.
 Biến cõi thế trở thành cõi Phật,
 Đòi hung đồ ra đờc hiền nhơn;
 Là ngày nhơn loại qui nguơn,
 Ta-bà thế giới hết còn khổ lao.
 Điều này ta ngày nào cũng ước,
 Khát khao hơn khát nước nữa ư!
 Lòng luôn khẩn Đức đại từ,
494. Giúp cho ta sớm đờc như nguyện này.
 Hôm nay đờc tới đây cõi lạ,
 Càng khiến cho lòng dạ thêm nôn,
 Cúi đầu bái tạ Thế Tôn,
 Giúp cho thế giới càn khôn như vậy.
 Khắp Nam Bắc hết gây khói lửa,
 Cả Đông Tây cũng bỏ đao binh;
 Ở ăn theo tánh trời sinh,
502. Háo sanh chớ chẳng chút tình sát ai.
 Mắt thấy sự gỗ gây bắt chán,
 Tai nghe điều thù oán thêm nhòm;
 Tranh nhau từ miếng cá com,
 Nỡ đem tình nghĩa vùi chôn bùn lầy.
 Dù học thức Đông Tây mấy bực,
 Vì lợi danh đành dứt nghĩa nhơn;
 Sánh loài cầm thú ngang phân,
510. Đâu còn giá trị là nhơn loại gì.
 Nghe tiếng súng âm ý đờc lại,
 Như cầm dùi xoi hoáy trong tim,
 Xét rằng từ cổ chí kim,

- Vì tình hoặc giả vì tiền giết nhau.
Rốt cuộc lại người nào cũng chết,
Uổng mưu gian uổng giết lẫn nhau;
Ô danh trọng tội mang vào,
518. Thúi tràn muôn dặm thơm nào mấy ly.
Vả lại cũng tại vì nghiệp ác,
Linh hồn kia khi thác đi rồi;
Sáu đường cứ mãi lăn trôi,
Chịu chiêu sanh tử luân hồi thiết tha,
Khổ với thảm kẻ ra sao hết,
Sống chưa chi kể chết tới nơi;
Ngấn thay số mạng người đời,
526. Cũng nên xét kỹ để hồi tâm tu.
Ta đang đứng gặt gù suy nghiệm,
Trong tâm liền khởi niệm như vậy;
A-Di-Đà Phật phương Tây,
Hiển linh xin hiện chốn này cho xem.
Dạy cách nào ngày đêm trì niệm,
Để có mau kiến diện được Ngài;
Hồng trần già trẻ gái trai,
534. *Như mù lại gặp phải ngày tối tăm.*
Không Phật chỉ khó làm cho trúng,
Chế thuốc sai ắt bịnh không lành;
Con đường Tịnh độ vắng sanh,
Cúi xin Đức Phật mở tình dạy cho.
Trong tâm vừa vãi ra như thế,
Thì ngọn đèn về phía phương Tây;
A-Di-Đà Phật hiện ngay,
542. *Hào quang ở giữa lông mày chiếu ra.*
Rằng ở cõi Ta-bà sanh chúng,
Có người nào lòng muốn gặp ta;
Phải như con hiếu nhớ cha,

- Dù cho cách trở bao xa cũng về,
Niệm Di-Đà không hề để ngớt,
Cả sáu căn cũng một niệm nhau;
Tất là đàn chỉ bắt lao,*
550. *Tây Phương đến được chớ nào khó chi.
Dứt sạch niệm mê si tức giác,
Cùng ngó nhau hai mặt hòa nhau;
Nếu còn tâm vọng trần lao,
Dù cho niệm Phật cách nào không linh.
Lời này con khá in trong trí,
Để truyền cho cạn kỹ người tu;
Chúng sanh đâu phải là mù,*
558. *Chỉ là mắc bệnh mộng du tại trần.
Sẽ tỉnh được chớ không mê mãi,
Con khéo lời chỉ dạy người ta;
Một người giúp được tỉnh ra,
Đức kia to lớn khó mà lường đo.
Ta cúi đầu liền thưa Đức Phật,
Xin chạm ghi ân đức đại từ;
Dạy cho rõ phép thật hư,*
566. *Sẽ là giúp được nhiều người thành công.
Cúi xin Phật nhủ lòng chỉ dạy,
Hiện ở nơi thế giới Ta-bà;
Tại sao khắp cả gần xa,
Chúng sanh thường niệm Di-Đà nhiều hơn.
Phật rằng có tám muôn dư pháp,
Pháp Di-Đà rất hạp hạ căn;
Dễ tu dễ nhớ dễ hành,*
574. *Cho nên hiện tại chúng sanh niệm nhiều.
Cũng là điếm tàn tiêu cõi hạ,
Duyên ta cùng tất cả chúng muôi;
Đất Trời đến lúc tối thui,*

- Thì ta ứng hiện độ người thành tâm.
Hào quang ta sẽ làm hết khổ,
Khi người nào được có chiếu vào;
Mẹ thương con đỡ thế nào,**
582. **Phật thương sanh chúng cũng vào thế ni.
Thương đến đôi quên đi mạng sống,
Gánh khổ cho sanh chúng từ lâu;
Con ơi! Nên được đạo mau,
Lòng từ bi phải rộng sâu vô cùng.
Món yêu thương cũng không tiếc kể,
Dem ban cho những kẻ khát khao;
Chúng sanh nơi cõi trần lao,**
590. **Tấm lòng này biết chừng nào hiểu ra.
Phật thấy chúng Ta-bà đang khổ,
Khó ngòi yên Tịnh-độ ở con,
Hóa thân đến đôi gót mòn,
Đó đây đi khắp chẳng còn chỗ không.
Tìm kiếm kẻ lòng mong nhớ Phật,
Dem về nơi Lạc quốc ở chung;
Kìa con để mắt xem cùng,**
598. **Hóa thân của Phật khắp trong cõi phàm.
Khi hóa nữ hóa nam đủ hạng,
Cứu chúng sanh không chán phút nào;
Lòng thương chẳng lúc mòn hao,
Xưa nay vẫn một sắc màu từ bi.
Gặp tai khổ như khi bình sự,
Lòng thương yêu dân thứ không phai;
Không riêng Phật ở phương Tây,**
606. **Phật nào cũng vẫn ra tay cứu đời.
Ngoài Ta-bà còn nơi khác nữa,
Cũng chúng sanh đau khổ như nhau;
Cứu luôn không bỏ người nào,**

- Nếu là tướng Phật nếu trau tâm lành.
*Phật nói xong liền nhìn ngoái lại,
 Liền hiện ra thế giới Lạc-bang;
 Biết bao nhiêu đóa hoa vàng,*
614. *Chỉ trong một khắc nở ngàn muôn bông.
 Phật rằng con hãy trông như thế,
 Mỗi bông là mỗi kẻ siêu thăng;
 Nhưng mà kẻ đọa trần gian,
 Nhiều hơn số kẻ siêu thăng cõi này.
 Nên lòng Phật chưa khuấy khỏa được,
 Lo lắng luôn không ngớt ở con;
 Chừng nào kẻ khổ hết còn,*
622. *Thì là Phật mới Niết bàn ngồi yên.
 Cảm lời Phật ta liền rơi lụy,
 Rồi cúi đầu tỏ ý biết ơn,
 Lòng nhơn trên hết lòng nhơn,
 Đáng làm cha mẹ cõi trần chúng sanh.
 Một mùi hương thơm lành ngát mũi,
 Ngược đầu lên còn vọi hào quang;
 Lẫn cùng tiếng nhạc trời vang,*
630. *Còn thân Phật đã ẩn tàng mất đi.
 Thật phép nhiệm khó suy nghĩ kịp,
 Đáng kính thay các Đức Từ bi;
 Chúng sanh lòng muốn những gì,
 Hiểu ngay liền khéo tùy nghi giúp giùm.
 Ta đang còn bận trong ý nghĩ,
 Rằng ước gì Phật chỉ thời cơ;
 Để cho những kẻ còn ngờ,*
638. *Trở nên tin để kịp giờ Hoàng-Thiên.
 Ta vừa nghĩ thì liền theo đó,
 Trong ngọn đèn linh nọ hực ra;
 Một hào quang chói sáng lò,*

- Trong hào quang có một tòa Liên hoa.
Giữa có vị Phật đà ngồi ngự,
Nơi ngực bày lộ chữ vạn ra;
Mỗi nơi góc mỗi Phật- Đà,
646. Hào quang muôn sắc thật là đẹp xinh.
Phật vừa cười vừa lên tiếng nhạc,
Trong nhạc nghe rào rạc lời ca;
Rằng: Con ơi! Cõi Phật- Đà,
Phàm nơn mấy kẻ được mà thấy đâu.
Không phải riêng con cầu mà được,
Vốn là duyên thuở trước khéo gây;
Thương con lao khổ dầy đây,
654. Vì noi gương Phật chón này mà ra.
Con vừa gặp Di-Đà khi nầy,
Phước lớn hơn tứ hải ở con;
Truyền ngôn con khá lo tròn,
Ngày gần Phật sẽ cùng con một vườn.
Con ơi! Với tình thương của Phật,
Khác hơn tình nơn vật ở con;
Thương không muốn chúng hao mòn,
662. Thương làm cho khắp người còn sống luôn.
Không ở trần về nương cõi Phật,
Chẳng tử sanh bịnh tật đeo mang;
Ngọn đèn trên cánh sen vàng,
Người thường nơi cõi thế gian khó nhìn.
Lành thay con hữu tình với Phật,
Giờ phút này mới được thấy ư;
Con đừng tưởng việc huyễn hư,
670. Đây là sự thật chớ ngờ ở con!
Kìa nơi góc lầu son bên cạnh,
Con thử xem thấy cảnh trần ai;
Trên giường kia cái hình hài,

- Đang nằm như thể khúc cây bất thần.
 Chính là cái xác trần con đấy!
 Con thử xem sẽ thấy ra sao?
 Một khi hơi thở không vào,
678. Xác kia trở cứng khác nào khúc cây.
 Rồi sinh lên thú khai hết kẻ,
 Rã tan ra khác thể bùn lầy;
 Hồng trần bất luận là ai,
 Xác thân đều phải như vậy ở con.
 Thế mà chúng sanh còn mền tục,
 Tạo tác ra nhiều việc tội tình;
 Làm cho thêm nghiệp tử sinh,
686. Mười phương chư Phật càng nhìn càng đau.
 Bên góc kia con nhìn vào thử,
 Cõi Phật- Đà đủ thứ xinh tươi;
 Cả ai đều cũng vui cười,
 Buồn rầu lao lý một người cũng không.
 Nếu muốn chi tùy lòng có nấy,
 Dù việc chi chẳng trái tâm nguyên;
 Nếu người ở cõi trần duyên,
694. Được về đây sẽ hết phiền hết lao.
 Nhưng ít kẻ tin vào nơi ấy,
 Thật đáng làm thương hại ở con;
 Dù cho lặn biển trèo non,
 Chon linh con chẳng hao mòn chút nao.
 Càng lao khổ càng cao công đức,
 Như tường dày thêm chất đá chông;
 Chỉ là đáng sự an lòng,
702. Chớ không đáng để ngại phòng sợ lo.
 Con khá nên khuyên cho đời biết,
 Khổ dù bao không thiệt chớ lo;
 Trồng hoa, hoa sẽ trở cho,

- Lòng nguyên sẽ được chớ lo mất phần.
Phật là kẻ thoát trần đã hẳn,
Lời nói chi cũng chẳng hề sai;
Con ơi! Khá biết Như-Lai,
710. Vì dân đủ cách đổi thay dạng hình.
Hôm nay cũng vì tình con trẻ,
Phật hiện bày mọi lẽ con xem;
Ai trông cũng bắt muốn thềm,
Nhưng mà những kẻ được xem không hiền.
Mười phần lòng bận theo cõi tục,
Tin Phật Trời một chút cũng không;
Lòng thương của Phật tràn đồng ,
718. Đối cùng hạng ấy cũng không cứu rồi.
Nhưng Phật chẳng trách người nào cả,
Đối với ai cũng dạ yêu thương;
Từ bi luôn mở rộng đường,
Chùng nào hết kiếp vô thường mới thôi.
*Đạo khi ngộ con ơi báu quý,
Đâu cũng là chơn lý ở con!*
Khi xem mây dấn chót non,
726. Lúc nhìn sóng vỗ đầu còn lô nhô.
Nơi nào cũng có cơ bí nhiệm,
Không vật chi mơ huyễn được lòng;
*Con ơi! Hai chữ 'Có Không',
Tìm ra cho được nguyên tông mới là.*
Trong tiếng nhạc ứng ra lời nói,
Tuy không mà há gọi rằng không;
Phật đâu lại ở trong bông,
734. Bông sao lại mọc đèn chong thế này.
Ngoài ý khách trần ai suy lượng,
Dễ mấy ai nghĩ tưởng cho ra;
Duyên lành ở một kỳ ba,

- Sẽ còn lắm kẻ thấy hoa này nhiều.
 Con rón dạ uốn chiều thế cuộc,
 Truyền việc này khắp nước dân nghe;
 Ngõ hầu sớm tỉnh giấc mê,
742. Đê cùng các Phật qui tề nơi đây.
 Nhạc lẫn tiếng ca này vừa dứt,
 Một vùng mây lũ lượt bay qua;
Phật Ngài liền chỉ tay ra,
Mây kia dừng lại hóa ra địa cầu.
Đang quay xuôi bỗng đâu quay ngược,
Làm cỏ cây nhọn vật giữa nghiêng;
Biển sông mà hóa đất liền,
750. *Đất liền lại hóa ra miền biển sông.*
Các phương hướng lạnh nóng đối khác,
Khí hậu nơi Nam Bắc đều sai;
Nhìn xem vạn vật muôn loài,
Do nơi cuộc đổi thay này nát tan.
Trông thấy cảnh điêu tàn xơ xác,
Ruột rà đau nước mắt nhỏ sa,
Phật rằng ở trẻ Ta-bà,
758. *Cõi trần cảnh ấy xảy ra nhiều lần.*
Mỗi một kỳ thay nhân đối vật,
Là một lần quả đất lộn quay;
Vô thường kiếp tạm trần ai,
Hiệp tan tan hiệp như mây khác nào.
 Con có thấy ai đâu trường cửu,
 Không vật chi cố trụ được ư!
 Hoàn toàn là cõi huyễn hư,
766. Đáng thương cho kiếp con người dường bao.
 Luông công người kẻ mưu đủ lẽ,
 Không việc nào dành để cho lâu;
 Thân tàn, vật cũng hóa sâu,

- Hữu hình tất hoại là câu nói thường.
Cõi Phật rán vệt đường đi tới,
Thân không tàn vật mới trường miên,
Hỡi này ớ trẻ con duyên,
774. Phật- Đài bất lạc đâu khuyên tu hành.
Mắt đã thấy hết sanh ngờ vực,
Con được xem cõi Phật rõ ràng;
Rán khuyên lại kẻ thế gian,
Lo tu chớ dạ mơ màng nữa chi.
Tỉnh cho hẳn mới qui cõi Phật,
Đừng nữa chim nữa chuột dở dang;
Không ten thì phải thuận vàng,
782. Muốn cho giải khổ phải toàn chơn tu.
Ngày gân đây năm châu thế giới,
Nhu địa cầu vừa mới thấy kia;
Thây trôi máu chảy đầm đìa,
Nạn trời ách nước khó bề tránh qua.
Việc chẳng hệ Phật đà không bảo,
Nói ra đây vì đạo thương dân;
Phật không dối gạt hồng trần,
790. Những điều Phật nói chẳng lầm đâu con.
Phật không những cứu hồn khỏi đọa,
Cứu luôn thân khỏi họa trần gian;
Từ-bi chủ xướng hai đàng,
Sống lành thân thể thác an liên đài.
Phật nói xong rồi tay liền vẫy,
Quả đất kia trở lại thành mây,
Dần dần từ ấy cứ bay,
798. Phật rằng con hỡi thấy đây chẳng là.
Chỉ trong một phút qua rồi mắt,
Cõi trần gian nhơn vật thế ni;
Con ơi đáng quý yêu gì,

- Nữ đi giành giựt hại thì lẫn nhau.
 Mọi vật tạm kiếp mau như chớp,
 Nên giúp nhau thêm phút lâu dài;
 Chớ vì tình, chớ vì tài,
806. Dẫn nhau đến chỗ nạn tai âu sâu.
 Trên cùng dưới lấy câu hòa-hảo,
 Giúp đỡ nhau manh áo bát cơm;
 Muốn cho được có tiếng thơm,
 Xem điều hơn nghĩa trên hơn bạc tiền.
 Trọng đạo cả hơn riêng ái dục,
 Chẳng riêng lo hạnh phúc một mình;
 Những điều lợi ích nhân sinh,
814. Lớn lao mấy cũng hy-sinh không cần.
 Con ơi muốn phật Thần nên được,
 Tâm lòng này làm trước ở con;
 Việc người cư xử không tròn,
 Thì là việc Phật chẳng còn nên đâu.
 Đạo không đòi đạo nào có lập,
 Thành Phật do tu tập trong nhân;
 Bồng nhiên nên được Phật Thần,
822. Phật Thần ấy cũng chẳng cần làm chi.
 Thật bác-ái danh gì cũng mặc,
 Chỉ biết điều cứu vật độ hơn;
 Đó là mới thật lý chơn,
 Mới là đúng nghĩa Phật Thần ở con.
 Thương người đến mắt còn chẳng kể,
 Người tu hành như thế mới nên;
 Điều này ở trẻ chớ quên,
830. Bốn ơn trọng đại mới đền đáp xong.
 Hành đạo dứt được lòng vị ngã,
 Tất là chơn đạo quả nên ngay;
 Con ơi! Lòng mến trần ai,

- Thường tình không thể một ngày dứt xong.
Việc khó mấy cố công làm mãi,
Cũng sẽ nên không sái đâu con,
Con ơi! rán giữ cho tròn,
838. Tu cho mình lại phải còn tu hơn.
*Đường Phật-pháp keo sơn gắn chặt,
Phải anh-hùng thắng giặc trong tâm;
Những gì đã thấy sai lầm,
Liên chừa ngay chớ để làm dây-dừa.
Việc đáng chừa cố chừa cho được,
Tội lỗi bao cũng chuộc được ngay;
Con ơi! kẻ ở trần ai,*
846. *Tình con mê được phải đầy khó khăn.*
Phật xưa cũng trong hàng sanh chúng,
Nhờ quyết tâm mà thắng con mê;
Tâm không nhất quyết một bề,
Ngôi xưa vị cũ khó về ở con.
Khá khuyên người lòng son một sắc,
Trước sau lòng theo Phật không phai;
Được vậy cùng Phật Như-Lai,
854. Niết-bàn sẽ có một ngày ngồi chung.
Phật nói xong liền vung tay áo,
Liên hiện ra chiếc Bảo-linh kiêu;
Từ nơi thế-giới tàn tiêu,
Bắc ngang qua cõi bất điều Phật-Đài.
Trên cầu có nhiều người nhẹ bước,
Mỗi người đều mỗi phước thần trì;
Mặt mày đầy vẻ uy-nghi,
862. Bên kia cầu có Từ-Bi đứng chờ.
Trong lúc ấy bên bờ mê khổ,
Biết bao người đang bỏ thân thi;
Kẻ vì ầu tả chết đi,

- Người vì bom đạn xác thi tan tành.
 Lại có kẻ đang rên kêu khóc,
 Bị gươm đao đâm thọc vào thây;
 Có người cha mẹ lạc loài,
 870. Chạy quơ tìm kiếm mắt đầy lệ rơi.
 Vợ xa chồng kêu Trời vang dội,
 Mẹ mất con đến đổi cuồng điên;
 Âu sầu cảnh vật điêu viên,
 Nơi nào cũng thấy thảm phiến héo don.
 Quá đau đớn không còn nhìn nổi
 Ta nhắm liền mắt lại rồi than,
 Như vậy hết cõi trần gian,
 878. Làm sao đến đổi điều tàn thế ni.
 Kẻ trên cầu việc chi cũng chẳng,
 Thương người đang lội lặn bên kia;
 Ước gì được có sót chia,
 Cho người đang khổ bớt bề lao-đao.
 Phật rằng con nghĩ sao việc ấy,
 Kẻ khổ kia tự lấy mà ra;
 Vì làm lắm việc gian-tà,
 886. Nên ngày chung cuộc mới là thế ni.
 Phật biết trước lắm khi dạy bảo,
 Mà chẳng nghe cứ tạo ác luôn;
 Phật nào phải chẳng yêu thương,
 Nhưng người như thế hết đường cứu an.
 Hôm nay Phật hóa quang chỉ cảnh,
 Cũng vì thương bá tánh đầy ư;
 Để cho con thấy cõi người,
 Hầu truyền cho chúng tỉnh hồi lo tu.
 Lần này chẳng quày-đầu hướng thiện,
 Xác hồn đành tiêu biến biết sao;
 Điều này con nhớ ghi vào,

898. Giục cho bá tánh khá mau tu hiền.
Gần đến cuộc biến thiên ớ trẻ,
Như vừa qua mọi lẽ con xem;
Nếu không rửa bỏ luốc lem,
Con ơi! đến việc khó tìm ngõ sanh.
Phật dạy con ngọn ngành hiểu rõ,
Để cho con bày tỏ người nghe;
Bí huyền không có đậy che,
906. Tại vì sanh chúng còn mê khó tường.
Đây Phật sẽ chỉ đường siêu việt,
Tất là con hơn thiệt sẽ rành,
Con nhìn ngay đóa hoa xanh,
Tự nhiên sẽ thấy dữ lành ra sao.
Ngó theo Phật chỉ vào bên cạnh,
Một hoa sen lóng lánh màu xanh;
Thoát nhiên bứt sáng trong lành,
914. Có rừng với có thị thành hiện ra.
Trong rừng có hăng hà thú dữ,
Tranh đấu nhau hậm hực rợn người;
Dọc ngang ở dưới gầm trời,
Đua nhau ăn sống nuốt tươi mỗi ngày.
Chịu nắng đọa mưa dày đủ cách,
Bị kẻ vây người bắt liền khi;
Khổ đau không thiếu món gì,
922. Sống đời như ướn ngu si thấp hèn.
Trong khi đó phía bên thành thị,
Loài người đang huê mỹ sống sanh;
Có nhà cửa có cung thành,
Xe tàu bay chạy lưu hành tự do.
Có đủ cách làm cho thỏa dục,
Đâu cũng đều đầy mực ăn chơi;
Nhìn qua ở khắp mọi nơi

930. Rượu chè mèo mỡ ít người nào không.
 Phật rằng khi con trông vào đấy,
 Giữa hai bên nhận lấy bên nào;
 Ta chưa kịp đáp làm sao,
 Phật liền tiếp nói thao thao như vậy.
 Con ơi! cả bên này bên nọ,
 Chớ chấp tâm lấy bỏ bên nào;
 Vì rằng hai cảnh khác nhau,
938. Nhưng tình vẫn một khổ lao đọa đây.
 Người mà thú nào ai có biết,
 Thú mà người là việc đâu không;
 Khác điều đội mũ mang lông,
 Ác hung vô đạo nơi lòng giống nhau.
 Vật nào cũng như bào như ảnh,
 Gọi sướng vui nào thành thời đâu;
 Lòng luôn có sự ưu sầu,
946. Đời thường gặp việc khổ đau ít nhiều.
 Người hay thú xét theo trình độ,
 Chớ nên xem ở chỗ xác thân;
 Thú người đều cũng xác trần,
 Cũng sanh đẻ cũng uống ăn một tuồng.
 Thân tứ đại vẫn luôn thế cả,
 Có chi đâu làm thỏa ở con;
 Làm sao cho khỏi tiêu mòn,
954. Sống đời an lạc trường tồn mới ngoan.
 Vậy con hãy nhìn xem bên cạnh,
 Đóa sen vàng đang ánh bên kia,
 Tất đâu là chỗ đáng mê;
 Đâu là đáng chán mọi bề sẽ thông.
 Nghe lời Phật ta trông bên ấy,
 Một cảnh màu chưa thấy bao giờ;
 Dưới tàn một gốc cây to,

962. Mỗi vì Phật ngự trên tòa liên-hoa.
Trước mắt có häng hà Tiên-giới,
Đứng hầu nghe Phật nói pháp màu;
Các Tiên y phục khác nhau,
Mỗi vì đều có mỗi hào quang riêng.
Lời han hỏi dụ hiên tao nhã,
Mặt vui tươi đẹp đẽ khác thường;
Mỗi vì mỗi nức mùi hương,
970. Hoa trên cõi tục phải nhường mấy mươi.
Cảnh trang nghiêm màu trời mát mẻ,
Thêm có luồng gió nhẹ thổi qua;
Trên tàn cây chỗ Phật- Đà,
Nhạc từ mỗi lá rung ra dịu dàng.
Nhạc với tiếng Phật đang thuyết pháp,
Màu nhiệm thay phù hạp lẫn nhau;
Lòng dù muôn vạn khổ đau,
978. Khi nghe nhạc ấy cũng thao mât liền.
Vui vẻ khó tả nên lời nói,
Huyền diệu không biết gọi sao vừa;
Ta chưa kịp mở lời thưa,
Phật liền bảo đó là cơ sau này.
Ngày biến chuyển Đông Tây Nam Bắc,
Cõi thế gian nổi giặc khắp nơi;
Sấm vang tới cả đất trời,
986. Bình minh trở lại như đời này đây.
Tu đến được hội này thông thả,
Cảnh thế gian tan rã không còn;
Chớ nên say đắm ở con,
Đắm sau những vật không còn là ngu.
Vì thế Phật khuyên tu ở trẻ,
Lấy trí mình xét lẽ mât còn;
Thấy đây nào dễ đâu con,

994. Nhớ ghi tâm khảm để còn khuyên dân.
 Ta cúi đầu cảm ơn Đức Phật,
 Xin vâng lời khuyên dứt thế gian;
 Phép lành xin Đức Phật ban,
 Cho đâu đó được xuôi dàng giáo dân.
 Phật mỉm cười rồi lần biên mắt,
 Giấy phút lâu còn nức mùi hương;
 Lòng ta cảm kích muôn đường,
1002. Tình thương thêm nặng trên đường Phật gia.
 Ai ngờ một đóa hoa thế ấy,
 Mà cõi chi cũng thấy rõ ràng;
 Vì lòng mãi ái thế gian,
 Phật Ngài khéo lộ mọi đàng huyền cơ.
 Dù không thấy nhưng nghe đây nói,
 Cũng nên tin nên cõi tâm trần;
 Ngàn muôn kiếp bị chuyển luân,
1010. Lời mầu khó được một lần nào nghe.
 Nghe được ắt tâm mê tỉnh được,
 Nếu tin theo sau trước một lòng;
 Đây không phải chuyện bông lông,
 Khi ai nghe đến chớ lòng bỏ qua.
 Những lời ta viết ra nơi đây,
 Chính là điều mắt thấy tai nghe;
 Không vì háo vọng đem khoe,
1018. Mà vì muốn được tỉnh mê khắp người.
 Như Phật đã nhiều lời giảng giáo,
 Đòi nếu không có đạo đòi mê;
 Đòi mê có đạo vớ về,
 Thì đòi ấy sẽ hết mê có ngày.
 Không cương quyết không hay thành tựu,
 Dù việc đòi việc đạo thế ư;
 Nên mà bỏ luống cũng hư,

1026. Hư mà khéo sửa sẽ như ý nguyên.
Nơi hải ngoại lòng riêng một bóng,
Bước hồi hương trông ngóng mỗi ngày;
Phận còn phải ở nước ngoài,
Mượn lời của Phật đáo lai quê nhà.
Xin tất cả trẻ già nam nữ,
Hãy nghiệm suy mọi sự đây phân,
Thương nhau nên mới tổ trần;
1034. Rất mong đó cũng tinh thần như đây.
Biết yêu nhau biết gây thiện cảm,
Biết quyết tâm vệt đám mây mù;
Một lòng thệ nguyện chơn tu,
Tu cho đến đắc đạo màu mới thôi.
Kẻ quê nhà xa xôi khó hiểu,
Ta xú người lắm chịu đắng cay;
Nhưng lòng sắt đá không phai,
1042. Đủ phương chiều uốn để gây đạo màu.
Mới trông qua dễ đâu biết được,
Việc ta làm có trước có sau,
Đỏ xanh chiếu rọi nhiều màu,
Nhưng đèn một ngọn lâu lâu sáng trong.
Tâm hồn này ước mong khắp chúng,
Ít nhiều gì xin cũng biết cho;
Xưa nay đây vẫn hẹn hò,
1050. Một câu tái ngộ trên đò từ bi.
Xin chớ buồn những khi xa cách,
Lúc nhớ nhau hãy đọc lời này;
Dù ta có ở Đông Tây,
1054. Tâm hồn cũng vẫn ưu hoài Bắc Nam.
Chịu cay đắng cho kham nghĩa vụ,
Đành xa nhau để thụ máy Trời;
Đạo đồng và mẹ hiền ơi,

- Hiểu cho đây chớ đem lời trách than.
 Cũng phải rán có gan sắt thép,
 Dù cho ai bức ép đường bao;
 Chữ tu trước cũng như sau,
1062. Khư khư một dạ không nao núng lòng.
 Người nhà có lòng trông ta mấy,
 Ta cũng trông thế đáy đầu thua;
 Tinh thần đang phút chạy đua,
 Gắng lên chớ để ai thua ai nào!
 Ta nhiều lúc lòng đau như cắt,
 Thường đêm thường nước mắt nhỏ sa;
 Nhớ người ở chôn quê nhà,
1070. Nhớ luôn đến cảnh mẹ già cô đơn.
 Ngày nào ta trở chơn quê nội,
 Lòng nhớ nhung mới gọi được ư!
 Nếu còn ở chốn quê người,
 Thì lòng thương nhớ đâu hồi nào quên.
 Một khi việc được nên như nguyện,
 Đền lại cho lúc viễn ly nhau,
 Cơ Trời định vậy biết sao,
1078. Hãy nên bầm bụng đợi nhau qua ngày.
 Dù ta ở nước ngoài đi nữa,
 Lời gởi về mỗi bữa rán xem;
 Rửa xong những chỗ ố lem,
 Mỗi tình đạo đức càng thêm gũ gàn.
 Đòng đạo ôi! Có từng biết đến,
 Tấm lòng ta đã mền dường bao!
 Không riêng hai chữ đồng bào,
1086. Mà là đối với nước nào cũng thương.
 Đi đâu cũng chủ-trương Phật giáo,
 Khuyên người lo theo đạo tu hiền;
 Chiến tranh là việc cuồng điên,

- Giết nhau rớt chẳng lợi quyền chi đâu!
Kiếp sống ngăn chớ thâu thêm ngăn,
Hãy giúp nhau cho đặng sống dai;
Lấy tình chung của nhơn loài,
1094. Chớ đem riêng ý một vài phạm-vi.
Đến đâu cũng lời y như một,
Vẫn khuyên tu không chút ngại ngần;
Bóng chiều càng bước đến gần,
Sự khuyên tu lại thấy cần khuyên thêm.
Mong rằng khắp Bắc Nam quê nội,
Hiệp sức nhau mở lối khuyên tu;
Một người làm có hơi lâu,
1102. Nhiều người hiệp lại sẽ mau công thành.
Khó khăn mấy cũng đành chịu vậy,
Dừng thở than bãi hoải tâm linh;
Vì người mà khổ thân mình,
Trên đời còn có sự vinh chi bằng.
Nơi đất khách ta càng tinh tấn,
Ở quê nhà cũng rán chí công;
Kiếp này giải thoát không xong,
1110. Thì muôn kiếp tới khó hòng siêu thăng.
Mỗi lúc nhỏ không ngăn không đắp,
Chùng lớn ra mới dập sao nên;
Đành rằng xuống dễ khó lên,
Muốn lên cần phải được bèn sức leo.
Đời muốn được đạo sao không được,
Nên hay không rớt cuộc tại mình,
Muôn điều nhờ ở đức tin,
1118. Thi chung như nhứt với tình Phật gia.
Quản chi việc đường xa gởi mỗi,
Không khổ thân ai gọi Như-Lai;
Khô lao chịu đựng một ngày,

- Sương vui sẽ được bồi tài muôn năm.
 Nếu chẳng thế đâu cam chịu khổ,
 Lo tu hành giải khổ trần ai,
 Ôm lòng sớm tối lạt chay,
1126. Vì không muốn sự oan dây buộc mình.
 Gạn lừa chữ trược thanh cạm kỹ,
 Mới không màng hương vị trần ai;
 Người tu đâu phải ngu ngây,
 Mà không biết việc lâu dài cao sang.
 Biết mọi việc thế gian không sót,
 Nhưng cho rằng tạm vật không ham;
 Biết ngoài ra cõi tục phạm,
1134. Còn nhiều cõi khác đáng làm say mê.
 Cho nên lòng không hề luyến ái,
 Chỉ tìm qua thế giới bất di;
 Tức là cõi đáng từ bi,
 Bất sanh bất diệt vĩnh kỳ lạc an.
 Đọc qua đây rồi toan lấy phận,
 Ở hai bên phải nhận một bên;
 Hai bên nắm hết không nên,
1142. Cái nào chơn thật lâu bền thì theo.
 Muốn ăn trái phải leo phải chọc,
 Chớ ngồi trơ dưới gốc không xong;
 Nhứt thời chịu khó ra công,
 Vĩnh kỳ mới được phước hồng trả cho.
 Chẳng gia tâm lắng lo mài giũa,
 Ngọc lu mờ như đá khác chi,
 Hiện nay một xá một quì,
 Mai sau được ngự liên trì muôn thu.
 Vì thế mới vui tu kham khổ,
 Nếu không trơ chịu khó làm gì.
 Nhưng tham của kẻ từ bi,

1154. Khác hơn tham của kẻ đi buôn đời.
Suy xét kỹ chớ lời dạ ngọc,
Nghe đây khuyên chí dốc lo tu;
Trùng dương muôn dặm mịt mù,
Ngóng tin quê nội đạo màu chân hưng.
Thường đêm thường rung rung nước mắt,
Bởi chưa nghe tin tức vui mừng;
Ngày nào nước mắt hết rung,
1162. Là ngày bá tánh vạn dân an hoà.
Chữ đạo đức vốn là hơn thiện,
Người thương người là chuyện ngay đường,
Khấp trong hơn loại hiền lương,
Chính là thế giới thiên đường tại đây.
Ta ước nguyện điều này không ngót,
Dù bao nhiêu Kinh Luật chẳng ngoài;
Quê nhà đồng đạo gái trai,
1170. Chữ hơn thiện chớ lờn phai tâm tình.
Đọc giảng kệ làm in theo đó,
Chớ xem qua rồi bỏ chẳng hành;
Đã là thấy có chim xanh,
Tất là Kim Mẫu hậu hành đáo lai.
Tin mạnh chớ ngờ sai ý niệm,
Sẽ có ngày thọ điểm chơn quang;
Khuất gương vì bởi phủ màn,
1178. Khi màn hết phủ rõ ràng thấy gương.
Chớ âu sầu cũng đừng bài hoại,
Nên gắng công trì giới xem sao;
Phật Ngài đã bảo cách nào,
Ta đem nói cạn ở vào nơi đây.
Kê từ nay đến ngày ráo rớt,
Phật sẽ còn bảo nốt nhiều điều;
Muốn cho ai cũng được siêu,

1186. Lần lần ta sẽ ghi nêu gởi về.
 Tiếng nói trong liên huê còn nữa,
 Đây ta xin tiếp kể nghe luôn,
 Trong khi ta ngẩn ngơ hồn,
 Rằng hoa sao có lắm muôn phép màu.
 Mười phương Phật ở đâu cũng thấy,
 Lòng muốn sao có vậy đáng kinh;
 Khéo thay các Phật đồng tình,
1194. Vì thương sanh chúng lập nên hoa này.
 Ta đang nghĩ rồi đây phải liệu,
 Sao cho xong phận điệu làm trò,
 Tai liền nghe tiếng sấm to,
 Trong hoa sen hiện lên pho kinh màu.
 Hào quang chiếu mỗi câu thấy rõ,
 Mỗi chữ đều ửng đỏ đường son;
 Kinh rằng con hỡi là con,
1202. Phận trò muốn được vẹn tròn nghe đây.
 Chớ quên những lời thầy đã dạy,
 Một lòng son trì giới giữ chay;
 Xả thân cầu đạo hôm mai,
 Chí tu không phút lãng phai thì tròn.
 Thầy làm sao thì con theo vậy,
 Bước chân thầy con phải giẫm qua;
 Con đường của Phật Thích Ca,
1210. Cứ đi theo đó thì là vẹn thân.
 Nước nguồn với nước sông khác chỗ,
 Nhưng tánh cùng một ngõ như nhau;
 Cây thì mọc thẳng lên cao,
 Nước thì xuống thấp khá âu thuận hành.
 Kinh còn tả muôn ngàn nẻo nhiệm,
 Giờ phút này chưa tiện nói ra;
 Hẹn cùng lớn nhỏ gần xa,

1218. Có ngày ta sẽ viết ra hết lời,
Xin rón đợi chờ lời dạ sắt,
Sẽ gặp hồi tương đắc chẳng không;
Nhiệm màu ôm chắc nơi lòng,
Gặp người chung thi sẽ hòng trao cho.
Lời son ở nơi pho kinh nhiệm,
Ta vừa xem vừa nghiệm từ lời;
Kê sao cho hết người oi,
1226. Thế gian sánh với Phật Trời đâu kham.
Kinh tự lật từ trang đến cuối,
Rồi bỗng nhiên gió thổi nhẹ qua;
Quyển kinh lần lượt bay xa,
Chỉ còn để lại đóa hoa sen vàng.
Liền có tiếng nhạc vang lên nữa,
Kê từ trong hoa nọ phát ra;
Rằng Con ơi! Đức Phật- Đà,
1234. Vì con đi khắp Ta-bà chúng sanh,
Dạy rõ từ kẽ răng chơn tóc,
Pho kinh rồi là một diệu phương;
Ngày nào thuận nước thuận đường,
Kê cho dân chúng được tường ó con.
Cay với đắng con còn nhiều lúc,
Chịu cho qua chớ phút chối từ;
Hy sinh cái kiếp hoại hư,
1242. Xây thành an lạc cho người năm châu.
Con chịu khổ Phật đâu muốn thấy,
Nhưng khổ vì bác ái đáng mừng;
Riêng mình chịu khổ một thân,
Giúp cho sanh chúng cả muôn người nhờ.
Sự khổ ấy đáng cho chịu khổ,
Khổ càng nhiều đức độ càng cao;
Khổ nay nhưng lại vui sau,

1250. Vui sau cùng khắp người nào cũng vui.
 Minh được vui cho người vui với,
 Sự vui này mới gọi thật vui;
 Thế nên dù chịu đập vùi,
 Vì dân cứ mãi vui cười ở con!
 Con đã khổ nhưng còn khổ nữa,
 Cứ lóc lẩn ngày bữa chợ qua;
 Đạo màu bùa khắp gần xa,
1258. Một người tỉnh ngộ hơn là muôn châu.
 Quên ngủ nghề quên câu may mặc,
 Đói cũng quên đến khát cũng quên;
 Ban ngày chí những ban đêm,
 Từ bi hai chữ một niềm toan lo.
 Người dương thế dù cho không biết,
 Phật mười phương các việc hiểu rành;
 Làm lành thì cứ làm lành,
1266. Không cần ai biết mới thành ở con!
 Vừa rồi quyền kinh son có chỉ,
 Câu ấy con suy nghĩ ra sao?
 Câu rằng: Ma khảo đạo cao,
 Muốn cho tắm mát phải nhào ra sông.
 Muốn được người kêu ông kia nọ,
 Phải tuổi cao phải được công gì;
 Điều này con xét kỹ đi,
1274. Rồi thì sẽ được củ qui lấy mình.
 Phật nói xong vang thình một tiếng,
 Rồi dạng hình tự biến ra không;
 Đóa hoa cùng ngọn đèn hồng,
 Đèn thì phơ phát hoa không tựa mình.
 Trông có vẻ huyền linh vô tận,
 Một hoa màu trong vạn đóa hoa;
 Hồ sen rộng lớn bao la,

1282. Nước trong riu chảy dưới hoa dịu dàng.
Nếu lấy mắt thế gian để thấy,
Cho không ai ở đây hẳn nhiên;
Nhưng mà cặp mắt Thần Tiên,
Cảnh này đâu phải ảo huyền vô nhơn.
Kẻ nghe đây định thân xét kỹ,
Tìm hiểu ra đâu mị đâu không;
Ước người cùng thấy được bông,
1290. Như ta đã thấy thì lòng mới vui.
Nhưng tin rằng những người nghe đây,
Nếu tin ta nghe lấy lời ta;
Mọi lời nói ở trong hoa,
Lòng son chặt giữ như là keo son.
Ai cũng được hành chơn chánh đạo,
Y như lời Phật bảo xưa nay;
Hoa kia hiện đến có ngày,
1298. Thấy hoa sẽ được nhiều bài hay ho.
Hoa đã nhiệm đèn cho thêm nhiệm,
Phật mười phương diện kiến tận mày;
Bình trầm được gặp thuốc hay,
Há không mừng rỡ ra tay rước vào.
Việc có thật chớ nào mơ mộng,
Rán tu hành sẽ đặng chứng minh;
Nên không gì cũng tại mình,
1306. Việc chi khó mấy cố hành cũng nên.
Ngọn đèn liền ứng lên một cái,
Sáng vô cùng rộng rãi vô biên;
Cả sen lẫn với cả đèn,
Mất đi để lại một nền trống không.
Từ nền trống khói un chát ngất,
Rồi hiện ra muôn vật đủ hình;
Rối loạn càng thấy càng kinh,

1314. Xun-xoãn đến đổi mắt nhìn không ra.
 Những hình dáng xấu xa không thiếu,
 Lối hung tàn đủ điệu khác nhau;
 Nổi chìm như sóng ba đào,
 Chỉ trong giây khắc xôn xao đủ hình.
 Tai liền nghe vang thình một tiếng,
 Cảnh ấy liền tiêu biến ra không;
 Rồi hoa sen với đèn hồng,
1322. Tự nhiên trở lại như trông đứng trơ.
 Trong hoa có lời thơ nói rõ,
 Rằng Con ơi! cảnh đó là gì;
 Từ trong không chẳng có chi,
 Sanh ra đủ thứ dị kỳ rồi ren.
 Xấu với tốt đua chen xô đẩy,
 Dữ cùng lành qua lại không ngưng;
 Rồi loạn khó nổi biệt phân,
1330. Khổ sàu chi sánh nảo nần chi qua.
 Ấy tâm trạng người ta đó trẻ,
 Nhìn đấy mà hiểu lẽ thiệt hư;
 Người nào tâm được bình cư,
 Tất cùng chư Phật cũng như khác gì.
 Mọi việc của người suy với nghĩ,
 Như khói un hồ mị vô căn;
 Chung qui như tiếng sấm vang,
1338. Việc chi rồi cũng tiêu tan chẳng còn..
 Lời vắn tắt nhưng con khá nghiêm,
 Hiểu sâu xa là điem công thành;
 Vì con vì cả chúng sanh,
 Mười phương các Phật phép lành cho xem.
 Riêng con biết khá đem người biết,
 Đạo bủa ra khắp hết trong trần;
 Nêu lên hai chữ hóa dân,

1346. Khiến cho tất cả xa gần hiền lương.
Con nhìn ở bên vườn Cực lạc,
Rồi xem qua mảnh đất trần gian;
Đâu vui đâu khổ rõ ràng,
Đó là hai thứ thau vàng khác nhau.
Con liệu cách kê gào bá tánh,
Khá nhận ra hai cảnh Phật phàm;
Có tham cảnh Phật nên tham,
1354. Cõi phàm khuyên chớ nên ham làm gì.
Vạn vật vốn hữu kỳ bất viễn,
Sống dường bao mặc miếng dường bao,
Hay là tứ hải sang giàu,
Chỉ là giọt nước trên tàu lá rung.
Nên khuyên kẻ say cuồng sự vật,
Khá nhìn ngay cái xác đang mang;
Xác kia như đóm lửa tàn,
1362. Khó làm sao giữ được ngàn muôn năm.
Bao cho lắm chỉ làm một lúc,
Dữ bao nhiêu cũng phút hơi còn;
Mỗi ngày tuổi sống mỗi mòn,
Tuổi mòn các việc cũng lòn đi theo.
Có của chớ nên đeo theo của,
Nên giúp cho những kẻ cơ hàn;
Lo làm những việc phước đoan,
1370. Xác thân khi bỏ Niết bàn được lên.
Càng có của càng nên bố thí;
Bố thí nhiều đạo vị thêm cao,
Tại trần của cải tuy hao,
Nhưng nơi cõi Phật càng giàu phước thêm.
Ấy là kế trường miên ở trẻ,
Nào phải đâu là kẻ dại ngu;
Giúp người sẽ được đền bù,

1378. Bất kỳ ai để mắt vào cũng thương.
 Nói một cách thông thường dễ hiểu,
 Người phải nên biết điều làm người;
 Giúp nhau là việc tốt tươi,
 Hại nhau là việc ai người cũng chê,
 Kiếp sống tạm ấy về định mạng;
 Nhưng chớ nên giới hạn vào đây,
 Giúp nhau cứ nguyện giúp hoài,
1386. Khấp người no ấm một ngày cũng nên.
 Đem thân tạm giả trên trần tục,
 Để tạo chơn hạnh phúc Phật- Đài;
 Khô lao dù mấy chớ nài,
 Cố làm để giúp nơn loài ở con!
 Tình siêu phẩm gác trên tình thế,
 Nghĩa cao dày phủ cả nghĩa nhân;
 Bao nhiêu mối nợ lằn khôn,
1394. Dứt đi không bận Phật Thần đày con!
 Lời vừa dứt tiếng bon một cái,
 Như từ xa đưa lại vi-veo;
 Khác nào như bị đá treo,
 Dứt đi lòng thấy như phao hồng người.
 Bạc dễ kiếm chớ lời khó chuộc,
 Chết mấy thân vẫn buộc vào lòng;
 Làm cho bá tánh hiểu thông,
1402. Như lời đã nói trong bông mới vừa.
 Nơi đất khách sớm trưa chí tối,
 Lòng chỉ lo một mối ấy thôi;
 Đủ hình giả trá trong đời,
 Cố làm cho chúng hiểu lời Phật Tôn.
 Quê nhà khắp hương thôn đồng đạo,
 Đừng quên đây đang thảo nhiều môn;
 Uốn chiều trên lộ càn khôn,

1410. Thân này kể đã như chôn hết rồi.
Sống mà chết ai người có thấu,
Thấu được cho quý báu chi hơn;
Kìa xem mây dấn đầu non,
Đây cùng mọi việc tục trần thế ư!
Rán cùng đây cho như một rạp,
Nửa chừng đường chớ đạp lộ riêng;
Tu hành nhớ giữ căn nguyên,
1418. Có ngày Tiên Phật được thiêng (1) chẳng không.
Mắt dễ nhắm nhưng lòng khó tịnh,
Sự muốn ưa phải nhin dễ gì;
Qui y thì rán làm y,
Khó tu thế mấy cũng trì cho nên.
Ngày thành tựu sẽ đền công khó,
Khuyên chớ nài ngựa vó phong sương;
Kẻ đang ở cách trùng dương,
1426. Người trong quốc nội còn đường gặp nhau.
Khuya sớm chớ quên trau đạo đức,
Sớm muộn gì cũng được như nguyên;
Gặp ngày trời hợp đôi duyên,
Tất là sẽ được cõi phiền mấy năm.
Hồn ta ở đâu nằm khắp chúng,
Tinh ta luôn áp úm trong dân;
Tuy thân kẻ Sở người Tần.
1434. Nhưng lòng luôn được ở gần với nhau.
Kẻ quê nhà khổ đau một tí
Ta nước ngoài như bị kim châm;
Không riêng thông cảm bằng tâm,
Mà còn liên hệ đến thân xác phàm.
Xin già trẻ rán làm việc phải,
Giúp cho đây bớt cái ưu sầu;
Thân gầy gặp lắm lo âu,

1442. Càng gầy thêm nữa có đâu bớt nào.
 Xin vui nghĩ tình nhau một chút,
 Bớt cho đây những khúc đau buồn;
 Mỗi ngày giọt lệ mỗi tuôn,
 Vì thương bá tánh còn đường gian lao.
 Ước mong được gió mau đưa đến,
 Để nhỏ sào rời bên Phù Tang,
 Ngày nào còn cách đôi đàng,
1450. Niềm xưa không thể luận bàn hết câu.
 Riêng ta thấy ưu sầu hiu quạnh,
 Người quê nhà cũng chạnh buồn đau;
 Chắp tay nguyện vái trời cao,
 Duyên người Nam Bắc khiến nhau sớm gần.
 Phút chia cách vì cơn suy bĩ,
 Ngày nhứt qui là khí thịnh hưng;
 Từ đây đến lúc trở chơn,
1458. Cũng nên gắng đợi xin đừng lãng tâm.
 Chữ đạo lý là mầm cứu khổ,
 Câu huyền cơ là chỗ giải oan;
 Dù cho muôn vạn hùm lang,
 Cũng đi cho đến tột đàng chớ lui.
 Hoa chưa nở thì mùi chưa có,
 Trái chín rồi đây đó thơm tho;
 Vun bồi là việc đáng lo,
1466. Một ngày xao lãng héo khô một ngày.
 Núi tuy lớn đục hoại sẽ mòn,
 Rừng tuy to cứ đốn sẽ thưa;
 Tội bao lòng cố gắng chừa,
 Có ngày hết được chớ ngỡ rằng không.
 Việc chi nếu chí công làm mãi,
 Dù khó khăn thế mấy cũng thành;
 Khó khăn là việc tu hành,

1474. Xưa nay đã lắm người thành đâu không.
Chớ ngại bước gai chông chớn chớn,
Vượt tuyết sơn tầm ngõ đạo màu;
Thích-Ca cùng một khác đâu,
Trái bầu cùng với hột bầu không xa.
Ôm chí đạo ngày qua tháng lại,
Rèn luyện cho đến đại công thành;
Lọc lừa tâm não cho thanh,
1482. Cũng người nhưng sống khác tình phạm phu.
Chon tâm tợ trời thu sáng tỏ,
Vọng niệm như mây bữa mịt mờ;
Mây kia càng tản càng thưa,
Trời thu càng tỏ đến giờ sáng trong.
Điều ấy khá để lòng xét kỹ,
Ngó mặt vào tường lữ bình quan;
Từ nơi biển rộng minh mang,
1490. Mặt trời lần mọc thấy càng đẹp xinh.
Thoắt nhiên tánh diệu minh mở tỏ,
Cùng biển trời kia có khác đâu.
Nghe đây rồi nhớ lo âu,
Làm sao cho được đạo màu tinh-minh.
Mưa nắng có chỉ nên công rắm,
Săn đạo màu còn gắng tu thôi;
Đây nào bịa chuyện người ôi!
1498. Cuộc đời còn có mấy hồi nữa đâu,
Sớm không liệu muộn âu sao kịp,
Gặp đạo màu là dịp giải oan;
Muốn ra khỏi cảnh khổ nàn,
Cần lo tu gấp chớ màng sự chi.
Qui Phật nhớ làm y theo Phật,
Qui Tăng cần đổi bước theo Tăng;
Phật Tăng qui nhứt một đàng,

1506. Với lòng qui Pháp giáo càng gắng ghi.
 Trong pháp-giáo luật-nghi là cội,
 Kẻ tu hành sớm tối rón gìn;
 Luật nghi càng giữ sạch tinh,
 Đạo mầu càng sớm chứng minh đắc thành.
 Ta đang ngóng trong tin quê nội,
 Được có người mở khối linh quang;
 Lòng đây xin chớ phụ phàng,
1514. Rón khai phá hết bức màn vô minh.
 Mọi sự vốn tại mình tất cả,
 Làm việc chi phải khá xét suy;
 Quấy rồi khi biết bỏ đi,
 Phải chưa làm được cố trì cho nên.
 Những tật xấu rón quên cho được,
 Các việc lành không chút bỏ qua;
 Lòng luôn mật niệm Di-Đà,
1522. Nhớ ghi lời Phật Thích-Ca dạy truyền.
 Trọng đạo đức hơn quyền chức tạm,
 Giúp cho người dạ chẳng mong đền,
 Ngày đêm khẩn bái ơn trên,
 Cứu dân khỏi cảnh đảo điên khôn nần.
 Ở trong một nén nhang rẻ giá,
 Đem tinh thần cao cả để vào;
 Nén nhang ấy quý dường bao,
1530. Phật Tiên đâu cũng bôn đào chứng minh.
 Một xu được lời đền vạn đức,
 Của bất lương vay một trả mười;
 Nhỏ to cặn xét dân ơi!
 Liệu cho hồn khỏi bị rơi Diêm-đài.
 Chỉ một thấy họa tai muôn triệu,
 Nhả vãi lời phước nhều trăm thiên,
 Lọc lừa kỹ bớ chư duyên,

1538. Bạ làm bạ nói là nguyên tội sầu.
Ta được lãnh nhiều câu bí yếu,
Của Phật Tiên dạy biểu xưa nay;
Bước đường đâu vậy đâu ngay,
Nơi lòng được biết nên bày ra đây.
Muốn ai cũng cùng xây đạo pháp,
Lo cho mình lo khắp người ta;
Giống lành gieo rải gần xa,
1546. Tạo nên thế giới an hòa phồn hưng.
Chớ ích kỷ cho thân sung sướng,
Mặc cho ai nghiệp chướng nặng nề;
Riêng mình ăn mặc phủ phê,
Không màng đến kẻ thân che không lành.
Đạo bác-ái quên mình lo chúng,
Đức từ-bi rộng bụng thương dân;
Phận mình lao khổ chẳng cần,
1554. Miễn là giúp được kẻ thân no lành.
Đạo như thế mới thành chánh đạo,
Đức không vậy sao bảo đức tôn;
Đại ngoài nhưng lại trong khôn,
Ngoài khôn trong đại việc còn lạ chi.
Khuyên nam nữ khá suy tột lẽ,
Chớ cho tu là kẻ đại khờ;
Nếu không biết mối huyền cơ,
1562. Đâu cam non lãnh ngôi chờ lục niên.
Ta vì quá cuồng điên đạo lý,
Nói không ngừng mùi vị Phật môn;
Nhưng ta đâu dám làm khôn,
Nói ra vì muốn hương thôn tu hành.
Nói đây chẳng riêng mình bày nói,
Do Phật Ngài chỉ mối cạn sâu,;
Gần ngày biển hóa cồn dâu,

1570. Nói ra cho chúng quày đầu tu thân.
 Chậm một bước nảo nần mấy đoạn,
 Mau cất chơn rừng thẳm sớm ra;
 Xưa nay ở cõi Ta-bà,
 Đồi thay nhiều cuộc đầu là mới đây.
 Đồng đạo lấy lời Thầy dạy dỗ,
 So với lời Phật tỏ mà xem;
 Hồng trần là chôn luốc lem,
1578. Mở tâm thấy được hết thềm khát ư!
 Ta xin tiếp lời chư Phật bảo,
 Trong hoa sen quý báu ra nghe,
 Cõi không Đức Phật biến về,
 Ta còn đang đứng say mê một mình.
 Hoa với đèn hiển minh trước đó,
 Ta chùng như quên có đèn hoa;
 Trong lòng liền phát nghĩ ra,
1586. Phật ơi! có biết tâm ta muốn gì?
 Chưa kịp nghĩ việc chi đến rốt,
 Bên tai như gió trốt đi qua;
 Ngọn đèn liền tỏa sáng ra,
 Như ngàn châu rải mới là thêm kinh.
 Trống đầu đánh ình ình vang dội,
 Ba hồi to nhưc nhối lỗ tai;
 Trống ngưng liền thấy hạc bay,
1594. Ngậm phong thơ đỏ nhả ngay trước đầu.
 Thơ chỉ có bốn câu thi ngắn,
 Lời giản đơn căn dặn như vậy:

*Ba hồi trống mở khai,
 Mọi người thấy vang tai;
 Tiếng trống kia khi dứt,
 Không hỏi cũng biết ngay.*

- Bốn câu này xin ai khéo nghiêm,
Mầu làm sao và nhiệm làm sao!
Càng suy xét đến chừng nào,
1604. Càng hay ho khó tả sao cho cùng.
Đời đến lúc qui chung như thế,
Đạo cũng không ngoài lẽ ấy đâu;
Đọc đi đọc lại từ câu,
Chừng nào hiểu được đuôi đầu sẽ thôi.
Bức thơ ấy đọc rồi như tuyết,
Tự tan lần đến việc hóa không;
Cũng đèn rồi lại cũng bông,
1612. Nghiêm trang khó tả sao cùng nghiêm trang.
Ở đồng đạo kiên gan bền chí,
Làm sao cho hiển thị hoa đèn;
Sẽ là không ngớt lời khen,
Thần Tiên của việc Thần Tiên khó lường.
Thần Tiên cũng từ đường sanh chúng,
Mà đáo lai đến chốn siêu nhiên;
Chúng sanh có thể Thần Tiên,
1620. Khá tin chớ có để riêng lòng ngờ.
Tâm đang rồi đang mờ không thấy,
Thần Tiên nằm trong ấy rần moi;
Lóng tâm để trí mà coi,
Thần Tiên ấy sẽ bật lòi sáng ra.
Việc có thật không ngoa rần bịn,
Khi thấy ra nhờ tính dẻo dai;
Lòng nguyên lánh nợ trần ai,
1628. Việc chi dù lăm rủ nài không ham.
Khó thể mấy cũng cam chịu khó,
Miễn làm sao mở tỏ chơn linh;
Thói hư tật xấu nơi mình,

- Dù cho khó bỏ cũng rinh ra ngoài.
 Cuộc đáo đầu nay mai rất chóng,
 Không gấp tu thì hỏng khoá đi;
 Máy trời như chớp rất nguy,
 1636. Đừng rằng việc chẳng gấp chi là lắm
 Trời trong đó rồi gằm chuyển đó,
 Là việc thường hay có phải không;
 Thì là cơ cuộc đại đồng,
 Ngày kia cũng thế chớ hòng sai ngoa.
 Mắt đây thấy Phật đà hóa hiện,
 Việc thế gian nhiều chuyện quái kỳ;
 Chừng ngày tai nạn phủ vi,
 1644. Gió lay một ngọn cũng nguy cả làng.
 Chớ tưởng cõi thiên thang sơ lọt,
 Khí trời đâu cũng lóc đến nơi;
 Tu hiền mới vững người ơi,
 Vì rằng nhân thiện có Trời phước ban.
 Nhắc thêm chuyện hoa vàng hiển ngữ,
 Còn nhiều điều lý thú vô cùng;
 Ta vừa đọc bức thơ xong,
 1652. Thơ kia lần biến hoa đồng rung lên.
 Ai ngờ có tiếng rên thê thảm,
 Từ trong hoa như vạn muôn người.
 Kẻ thì như đấm giữa vôi,
 Người thì như lạc loài nơi rừng già.
 Có kẻ như bị sa núi lửa,
 Có người như té hố thăm sâu;
 Có người như bị điều hâu,
 1660. Như đang bị thú vây bâu cùng mình.
 Có kẻ bị yêu tinh dọa nạt,
 Có người như đói khát lóc lẩn;
 Có người bị giặc bủa giăng,

- Tai nghe đầy tiếng rên than nã nê.
Nghe không cũng hồn mê phách lạc,
Nếu thấy càng thân thất tâm kinh;
Chính đây cũng bắt rùng mình,
1668. Thảm thê ấy vốn báo tin sau này.
Khấp nhơn loại Đông Tây Nam Bắc,
Ở chỗ nào cũng gặp thế ư!
Cúi xin các Đức bi từ,
Ra tay cứu vớt con người trần ai.
Dân nếu gặp cảnh này khó sống,
Kẻ không tu càng mỏng thêm hơn;
Làm lành hồi khách tạm trần,
1676. Tuồng đời càng lúc càng gần không xa.
Cuộc biến chuyển kỳ ba rất dữ,
Chớ không như thường sự bấy lâu;
Đổi thay khắp hết địa cầu,
Không riêng một giới một châu bốn người.
Nên Phật mới cạn lời dạy dỗ,
Khiến chúng sanh hiểu rõ ngọn ngành;
Ngõ hầu tỉnh thức tu hành,
1684. Bỏ điều hung dữ theo lành sớm khuya.
Hiền lành được nhiều bề che chở,
Hung dữ không ai độ cho đâu,
Dù cho Phật lắm phép màu,
Cũng không riêng vị người nào được ư.
Vì lẽ ấy cần qui chánh lộ,
Một lòng thành hồi ngộ tu hiền,
Không không mà có Phật Tiên,
1692. Các Ngài chẳng phụ người hiền đức tâm.
Phật pháp vốn thâm thâm vi diệu,
Phải công trì mới hiểu tột nơi;
Đeo vào đừng phút nào rời,

- Nay không đấc đạo thì mơi cũng thàn.
 Mỗi đēm mỗi lờì lảnh được hợì,
 Đâu là nơi nguồn cộì đấ tườg;
 Nguyện cũng Phậт một lòng thươg,
 1700. Đạo gươg khồg chỉ thồn hươg của mìn.
 Trốg bấт nhấ đấnh lên khấp chổ,
 Chuồg đạì bì đốg cả mọi nơi;
 Tĩnh cho được khấch trầ đờì,
 Hết nguờì mē muộì mới thồì vậ hành.
 Hiệп thầ ở đảo gành xa thẳm,
 Giốg từ bì vẫ rấ khấp cũng;
 Lóс lẫ chiều uồn tứ tũg,
 1708. Lòng trồg sảu trướс vẫ trồg một mầu.
 Phậт có đạу một câu bí nhiệm,
 Rằg Con ơì! trồg biểп có vằg;
 Muồn tìm phảì lợс phảì sằg,
 Đượс vằg phảì chặì gian nầ trẳm phầ.
 Câu ấy rấ lý chồn tuyệт điệu,
 Nềп thầ nầy vui chặì khố khẫ;
 Biểп hìn khi tặс khi tằg,
 1716. Cằnh nầ cũng vẫ xả lẫ thầ vầo.
 Thậт vằg đấu lửa nầ khồg sợ,
 Có lóс lẫ mới rồ giả chồ;
 Tả-bầ đầ cũng lếo thầ,
 Mầ nơi nầ cũng như cớп gió lồg.
 Trướс sảu cũng vẫ khồg bóg đằg,
 Khồg để cho vườg mág sự gì;
 Luồn ôm lấ đạ từ bì,
 1724. Mượс đờì để tạo nhữg gì cao siều.
 Bề ngoàì đầ có nhiều sắс điệп,
 Bềп trồg luồn một chuyệп đạ mầu;
 Quề nhà khố hiểu cho đầ,

- Tình riêng ôm giữ đạo màu chung lo.
Thật có một, quyền do nhiều cách,
Tùy xứ người lao lách thích ưng;
Nhưng chung qui một bước chơn,
1732. Đưa dân chúng đến hưởng phần siêu sanh.
Chớ thấy vật bên mình biến hóa,
Mà vội vàng cho cả như nhau;
Bề ngoài vàng giống như thau,
Nhưng trong thực chất khác nhau rất nhiều.
Muôn năm cũng không tiêu mòn được,
Thật vàng mười sau trước chói chang;
Quê nhà chớ dạ nghi nan,
1740. Xin cùng đây một lòng vàng chớ phai.
Chịu khó nhọc giồi mài đạo đức,
Sẽ cùng đây qui nhứt ý nguyên;
Dù sao chớ để lợi duyên.
Một ngày nông mận đạo nên một ngày.
Tâm không bận trần ai nhứt vật.
Duyên lành gây khắp đất không chừa;
Lòng này ai hiểu được chừa,
1748. Nếu chưa hiểu rán, hiểu cho đến cùng.
Từ xưa đến ngay trong hiện kiếp,
Vì nặng duyên với khắp nhơn sinh;
Lao thân cõi tục muôn nghìn,
Để làm cho giống hữu tình mọc lên.
Nay cũng thế đâu quên lẽ ấy,
Đi đó đây tìm cái duyên xưa;
Nhờ Trời ban bố môt mưa,
1756. Cho đâu đó được lòng vừa như nhau.
Dắt được một người vào cửa Phật,
Mừng còn hơn báu vật muôn xe;
Lời lành thấy kẻ không nghe,

- Đón đau như thể búa đe đập vào.
 Đêm không ngủ vì câu suy lượng,
 Ngày quên ăn bởi tưởng xa gần;
 Nặng tình dân phải mòn thân,
 1764. Mòn thân đâu quản miễn dân đồng tình.
 Mỗi siêu nhiệm nơi kinh khó vạch,
 Ở nơi lòng là mạch rần tim;
 Thấy lòng tất biết cổ kim,
 Thấy tình dân quốc thấy miền kẻ xa.
 Ngày nào được thấy ra điều ấy,
 Tất cùng đây như chái với hiên;
 Rán trau cho thắm lấy duyên,
 1772. Quan-Âm, Thê-Chí ngồi bên Di-Đà.
 Ngày hỷ lạc chính là ngày đắc,
 Phút trùng lai ấy phút vinh quang;
 Quê nhà lớn nhỏ khá toan,
 Để cùng nâng chén huy hoàng gần xa.
 Sự khổ sở tuy là lắm chịu,
 Lòng không nao xúng điệu làm trò.
 Tổ thầy tất đã hiểu cho,
 1780. Chớ ngờ áo gấm mặc mò trong đêm.
 Có một chuyện khiến thêm tin chắc,
 Vào một đêm nước mắt đang tuôn;
 Lòng sao chi xiết ưu buồn,
 Trách hiền khôn đốn còn hung an nhàn.
 Liền bên tai nghe vang tiếng nói,
 Rằng con ơi! chớ vội trách phiền;
 Phật Trời đâu có vị riêng,
 1788. Hiền mà khôn đốn vì hiền mới đây.
 Hung được sướng vì gây phước trước,
 Phước hết rồi nào nuốt bá ban;
 Chớ rằng hung được an nhàn,

- Còn hiền khôn đốn trách than luật trời.
Thần minh khắp mọi nơi đều có,
Sự dữ lành lớn nhỏ thấy qua,
Không riêng việc đã làm ra,
1796. Trong lòng mới tính cũng là hiểu thông.
Xưa nay phép chí công chẳng lệch,
Chớ nghi ngờ làm chích lòng trên;
Thương người tâm ấy đáng nên,
Những điều nhân quả đừng quên xét vào.
Hiền khôn đốn chẳng nao núng dạ,
Không những là xong quả trước kia;
Phước nay còn được nhiều bề,
1804. Càng cam chịu được Phật quê càng gần.
Nghe nói thế ta lần nguôi dạ,
Nói trong lòng rằng cả việc chi;
Phú cho các đáng từ bi,
Xét xem cho chúng mê si được nhờ.
Tai lại tiếp nghe qua thêm nữa,
Rằng con ơi! chớ có nghi ngờ;
Mẹ thương mến đứa con thơ,
1812. Thế nào thì Phật cũng là thế ni.
Thương chúng đến quên đi cõi thọ,
Xuống hồng trần chịu khổ dường bao!
Thương đời đời chẳng xót đau,
Thường đem cay đắng chế vào Phật Tiên.
Ai nữ trách kẻ điên ném đá,
Thấy con mê lòng dạ càng thương;
Con ơi! con trẻ nào tường,
1820. Thấy con chính ở bên giường con đây.
Ta nghe đến đoạn này roi lụy,
Khôi nhớ thương như lũy như thành.
Chỉ nghe tiếng nói đầu đành,

Phải cho thấy mặt thì tình mới ung.
 Đoạn này ta xin ngưng để đó,
 Chờ kỳ sau sẽ có dịp bày;
 Tiếp qua tiếng nói bên tai,
 1828. Từ đêm cho chí những ngày đều nghe.
 Cũng một hôm vào khuya vắng vẻ,
 Tai liền nghe nhỏ nhẹ lời thơ:

*Thanh phi thường thanh
 Sĩ dị phàm sĩ;
 Luru nhi bất di,
 Ngoạ kỳ hữu lý.
 Vĩ ý nan tương,
 Đại nguyện hà tử?
 Phật vô nhứt ngưng,
 Giáo hà lập vị?
 Diện kiến nan tri,
 Áu nhi vô trĩ
 Tâm dĩ độ tâm,
 Lão hà nhứt lý?
 Hòa thống phương phương,
 Hảo chơn thử bỉ;
 Nhứt nhược trì qui,
 Trụ kỳ bạt vị.*

Kệ rồi vẫn tắt dạn dò,
 1848. Khá đem mỗi chữ kết cho thành vần.
 Tơ nhỏ sợi khéo đan dệt lại;
 Nên gám bông việc ấy đâu ngoa,
 Con ơi! kệ một lời ra,
 Có nhiều cơ mật rán mà xét suy.
 Một để một việc chi cũng dễ,

- Một ra mười sự hệ lăm con;
Khéo dùng phương tiện cho tròn,
1856. Nay không nên được hết còn hội nao.
Nói tới đây lời trao đã vắng,
Nằm gác tay lên trán nghĩ suy;
Ý nguyên nếu chẳng như y,
Ta còn lưu lại làm chi cõi trần.
Nghĩ đến đây tâm thần mỗi mệt,
Mắt nhắm đi đến lúc mơ màng;
Duyên xưa đâu khéo đem dàng,
1864. Người anh cách khoảng muôn năm lai hồi.
Rằng em ơi! chớ lời than chán,
Ý nguyên nên hay chẳng mặc tình;
Trước sau một chí hy sinh,
Sống hay chết cái thân mình kể chi.
Ở trần mãi đến khi toại nguyện,
Chùng nào không còn chuyện khổ đau,
Niết bàn kia mới nên vào,
1872. Còn người sầu khổ còn lao trong trần.
Em ơi! đạo gần xa cố bủa,
Hết lao đao đến thuở thanh nhàn;
Đang ngồi nơi chốn lâm san,
Nghe em than chán vội vàng xuống đây.
Anh thương em từ ngày xưa cũ,
Đến những nay chịu đủ âu sầu;
Lóc lã còn thiếu chi đâu,
1880. Dấu chơn giẫm khắp địa cầu hỏi em.
Việc đã cận anh xem thấy rõ,
Không muốn em chán bỏ nửa đường;
Từ bi tâm ấy khôn lường,
Mừng cho em được nối đường Như-Lai.
Em đã chẳng mên say xác tục,

- Đáng kính thay tâm lực đủ đầy;
 Nhưng cần phải mượn xác này,
 1888. Để làm xe chở nhơn loài qua truông.
 Kể từ đây lời buồn tiếng thảm,
 Nên vì anh để ngậm trong lòng;
 Việc em anh đã cảm thông,
 Mỗi lời than mỗi khiến lòng anh đau.
 Vừa rồi được lời trao nhỏ nhẹ,
 Em biết cho là kẻ nào chẳng;
 Ông già tóc bạc da nhăn,
 1896. Bấy lâu thường ở bên màn của em.
 Nghe lời ấy ta thêm ứa lệ,
 Mâu nhiệm thay cho kẻ vô hình;
 Từ lâu khẩn chặt tâm tình,
 Không riêng cho tiếng cho hình thấy luôn.
 Một ý nghĩ sai đường Phật pháp,
 Cũng ứng lời dạy gấp không quên;
 Không nhờ ơn đức bề trên,
 1904. Ta đâu dễ được hiểu nên thế này.
 Không riêng ta dù ai cũng thế,
 Nếu nhứt tâm gìn lẽ tu hiền;
 Thì là sẽ được Phật Tiên,
 Dạy cho các lẽ bí huyền chẳng không.
 Xin chịu khó trì công khuya sớm,
 Nếu không nên ta chẳng phải người;
 Nào ta có dám nói chơi,
 1912. Nói ra là dựa theo lời Phật Tiên.
 Ngay như việc hoa liên ứng ngữ,
 Cũng nói ra để gởi cho nhau;
 Rõ điều mâu nhiệm siêu cao,
 Hầu tu thêm nữa cho mau công thành.
 Hoa còn nói muôn nghìn lẽ nhiệm,

Xin kể thêm yếu điểm ra nghe;
Vừa rồi những tiếng góm ghê,
1920. Cửa muôn kẻ khổ dầm dề khóc than.
Tiếng ấy dứt hoa vàng liền động,
Quanh mình ta như sóng vỗ vào;
Tự nhiên cảm thấy nhức đau,
Thình lình hồn phách biến vào nơi đâu.
Trong lúc ấy mau lâu chẳng nhớ,
Khi tỉnh ra thân thể như dần,
Còn thân như đã mất thân,
1928. Chính ta chưa biết phép thân làm sao.
Một bài kệ từ đâu đưa lại,
Lời thanh tao giảng dạy như vậy:

*Không khí khi đổi thay,
Nhơn vật tựa như say;
Thất thần trong tức khắc,
Tỉnh lại có mấy ai?*

Sau khi nghe đến kệ này,
Trong lòng ta cảm thấy đầy sợ lo.
Ngày chung cuộc nếu mà thật thế,
Đền như loài trùng đế cũng tiêu;
Trong không như lượn sóng triều,
1940. Mũi như sấm đất làm sao sống đời.
Không nhờ Phật vẫn hồi tánh mạng,
Lớn như voi cũng chẳng còn chi;
Có vậy mới gọi biến di,
Phật Tiên vì đó ra đi kêu gào.
Rán bỏ ai dù sao cũng rán,
Qua hội này sống đặng muôn niên;
Nếu như thành được Phật Tiên,

1948. Lại càng thọ hưởng vô biên lạc nhàn.
 Như rôi đóa hoa vàng đã hiện,
 Nhiều cảnh màu nhiều chuyện xinh tươi;
 Vui hơn vui của loài người,
 Ước mong khắp chúng sống nơi cảnh này.
 Tu chín chắn đến ngay đó được,
 Có Phật Ngài đưa rước tới nơi;
 Việc này đâu phải xa vời,
1956. Xin nên tin chắc ở người quê hương.
 Đèn trên hoa còn đương thẳng ngọn,
 Gió từ đâu ron rón thổi vào;
 Ngọn đèn liền phát phơ mau,
 Biến ra một cảnh trông vào thêm xinh.
 Một Đức Phật ngồi trên sen báu,
 Nhích miệng cười rồi bảo ở con;
 Chua vì bởi nó còn non,
1964. Chín rồi sẽ ngọt không còn chua đâu.
 Nghiệp chưa sạch đành câu khổ báu,
 Nợ xong rồi ai bảo trả thêm;
 Gió ngưng thì sóng cũng êm,
 Điều này con khá nhớ đem vào lòng.
Cảnh này tên là Không Diệu Hữu,
Lòng muốn chi có đủ ở con;
Ngã nhân tâm nợ chẳng còn,
1972. Thì là sẽ được sanh lên cảnh này.
Vậy con nhìn nơi cây bên cạnh,
Biết bao nhiêu trái chín thơm tho;
Ăn vào cả tháng được no,
Không cần đại tiểu vẫn là tự tiêu.
 Y phục luôn tùy theo ý muốn,
 Rồi tự nhiên hiện cuốn nơi thân;
 Gọi là *như ý diệu thân,*

1980. *Cõi Không Diệu Hữu toàn dân như nguyên.*
Ngày chọn lọc tại miền hạ giới,
Kẻ hữu duyên sẽ tới cõi này;
Là ngày không cánh mà bay,
Không trông tía vẫn đủ đầy ám no.
Con ơi! rón truyền cho dân biết,
Tận diệt mà không diệt ở con;
Mất nhưng mà vẫn thường còn,
1988. *Áy ngày lập hội đầu non tại trần.*
Không riêng Phật hóa thân khắp chỗ,
Các Thần Tiên cũng đổ xuống phàm;
Mạnh ai thì việc nấy làm,
Tùy duyên cứu các linh căn đem về.
Nói xong Phật tay xòe năm ngón,
Chiếu sáng như năm ngọn đèn pha;
Ngũ phương liền thấy hiện ra,
Vô biên thế giới thật là đẹp xinh.
Mỗi thế giới dạng hình mỗi khác,
Có vị thì nhiều mắt nhiều tay;
Cõi thì to lớn hình hài,
2000. *Cõi thì nhỏ thó như người thế gian.*
Có cõi đất bằng vàng chói rực,
Có cõi thì châu ngọc lót đầy;
Cõi thì toàn thấy những cây,
Không nhà không cửa đêm ngày sáng trưng.
Mỗi bước có hoa nâng đỡ gót,
Tai luôn nghe lời Phật dạy khuyên;
Muốn chi tức được có liền,
2008. *Dù rằng việc ấy ở miền khác xa.*
Chim biết nói gió hòa nên nhạc,
Nước tùy lòng ấm mát đổi thay;
Cõi trần khó sánh vào đây,

Càng xem càng thấy mê say thêm nhiều.

Phật liền cất tiếng kêu ó trẻ,

Ở thế gian ít kẻ thấy đây;

Tưởng rằng chỉ có trần ai,

2016. Chớ không còn có cõi ngoài khác đâu.

Thế nên cứ bầu câu tục lụy,

Cạnh tranh nhau nhục sĩ chẳng màng;

Rốt như bọt nước hồ giang,

Chỉ trong chốc lát rã tan chẳng còn.

Cảnh chơn thật mắt con đã thấy,

Khi trở về nhắc lại cho người;

Duyên con đã nặng với đời,

2024. Lời con sẽ được lắm người nghe theo.

Thằng có kẻ trả treo chống chỏi,

Bởi kém duyên nên gọi cạn lời;

Con ơi! gặp lúc hạn trời,

Giống lên có một khô thời mười mười.

Được nghe ít bị cười nhiều lắm,

Không can trường khó rắm giống duyên.

Cuối cùng với buổi đầu tiên,

2032. Lòng người thương ghét đôi liền không ngưng.

Con ơi! mỗi bước chơn đặt xuống,

Bằng ít oi dóc luống dầy đầy,

Muốn noi gương phẩm Như-Lai,

Chớ nao núng tiếng nhiếc xài thế gian.

Người không hiểu thì càng thương xót,

Cô dạy cho đến lúc hiểu rành;

Kẻ say giận nó sao đành,

2040. Không mê ai cũng hiền lành như nhau.

Con là một trong bao Phật tử,

Gương từ bi khá giữ cho mình;

Gặp điều thử thách đến mình,

- Phải luôn nêu rõ chơn tình cao siêu.
Núi cao mấy rùng nhiều thế mấy,
Cũng chẳng làm trở ngại khoảng không;
Khoảng không ấy ví cho lòng,
2048. Núi rùng ấy ví trần hồng nọ kia.
Ở trong cõi trần mê vẫn tỉnh,
Cùng Phật đâu khác tính ở con!
Huyền thân tuy mất mà còn,
Rách y phục chớ đâu mòn thịt xương.
Gạn xét kỹ rồi trương cung đạo,
Bắn cho tan giặc bạo trong đời;
Ngàn vàng dễ kiếm con ơi!
2056. Một câu chánh-giáo muôn đời khó nghe.
Hãy quý trọng hơn là châu báu,
Ngày đêm luôn trì bảo chớ quên;
Riêng mình đạo quả được nên,
Rán diu bá tánh cùng lên sen đài.
Phật Ngài nói đến đây liền nín,
Thoát nhiên trên tụ đỉnh chiếu ra;
Tự nhiên không thấy Phật- Đà,
2064. Chỉ còn thấy có đóa hoa với đèn.
Trong lòng ta ngợi khen đáo đẽ,
Các Phật đều tướng thể giống nhau;
Đẹp hơn hết thấy vật nào,
Mặt mày vui vẻ lời trao dịu dàng.
Vừa rồi dạy mọi đàng hơn thiệt,
Chơn lý thay! Siêu việt lắm thay!
Mỗi câu mỗi chữ đều hay,
2072. Càng nghe càng khiến mê say khó lờn.
Muôn kiếp khó quên ơn đại độ,
Đạo quyết thành để có đáp ơn;
Ở người trong cõi thế nhơn,

Nghe đây rồi thấy tâm thần nghĩ sao?
 Há không sớm bước vào cửa Phật,
 Để qui y giải cuộc trần ai,
 Muốn tu tu chớ hẹn ngày,
 2080. Kiếp đời không thể kéo dài được đâu.
 Trễ một dịp khó âu gặp cuộc,
 Trời tối mà gặp được là may;
 Mộng trần còn có bao dai,
 Có đeo cũng chẳng đeo hoài được đâu.
 Ta lặn lội vì câu giục thúc,
 Chịu nắng mưa bởi cuộc tử sinh;
 Nói ra với cả chơn tình,
 2088. Muốn ai cũng được kính tin đạo mầu.
 Ta xin viết những câu sau đây,
 Khi nhớ nhau đọc lấy đỡ buồn:

*Đã ngót năm năm trường,
 Ta xa cách quê hương;
 Nhưng đối với già trẻ,
 Vẫn giữ một lòng thương.
 Thương đến rơi nước mắt,
 Thương đến nhói can trường;
 Xác thân tuy lờng lộ,
 Tâm hồn vẫn nhứt phương.
 Quên ăn vì quá nhớ,
 Mất ngủ bởi nhiều thương;
 Thân trên giường ngoại quốc,
 Mộng về đến quê hương
 Xưa nay vì tâm bệnh,
 Hiện còn da bọc xương;
 Hỏi người trong quê nội,
 Lòng ta có được tường?*

*Cách nhau xin chớ cách,
Rán đợi cuộc phùng tương;
Dẫu gặp muôn thử thách,
Xin chặt giữ một đường.
Dù ai có chê ghét,
Đây đó vẫn yêu thương;
Chớ để danh cảm dỗ,
Đừng cho lợi gạt lòng.
Khó khăn dù cách mấy,
Tu vẫn cứ tu luôn;
Ví dụ ngày mai mốt,
Được xuôi gió thuận đường.
Gót chơn người mong đợi,
Sẽ trở lại quê hương;
Từ đây cho đến đó,
Nhớ nuôi chí quyết cương.
Khổ sàu sẽ đền trả,
Cho nhau chén quỳnh tương.*

Mỗi ngày được nhớ đọc luôn,
2126. Mỗi tình đây đó càng vương thêm nhiều.
Hai ngã được cùng theo một ý,
Việc lớn lao thế mấy cũng nên;
Đạo mầu càng chói chang lên,
Không riêng một chỗ mà lên khắp cùng.
Trong cửa Phật có trung lẫn hiếu,
Cũng có luôn cả điệu nghĩa nhân;
Muốn cho đáp vẹn trọng ân,
Người trong cửa Phật giữ thân cho tròn.
Thân ấy vẹn phận con phận tớ,
Vẹn cả tình quốc thổ quốc dân;
Nếu là thật đạo chánh chơn,

2138. *Hòa quang thì có yếm trần thì không.
 Mượn cảnh tịnh cho lòng bình tịnh,
 Chưa phải là chơn chính pháp môn;
 Được luôn tự chủ tâm hồn,
 Dù trong chỗ loạn nhưng lòng vẫn yên.
 Có thể mới dụng quyền độ thật,
 Trong bùn lầy mà chất vẫn thanh;
 Quê nhà xin rón nghiệm rành,*
2146. *Nguồn chơn nắm được tu hành mới nên.
 Nơi đất khách nào quên cố quận,
 Ở trần gian vẫn tưởng Phật-Đài;
 Dù cho xa cách bao dai,
 Lòng mong trở gót không ngày nào quên.
 Tuy giấy trắng mực đen thô đạm,
 Nhưng lòng son đã chạm vào đây;
 Xem đây tất biết lòng này,*
2154. *Muôn xưa cho đến ngày nay một niềm.
 Niềm ân ái từ kim chí cổ,
 Đã gieo sâu trong chỗ tu hành;
 Giữa ta cùng khắp nhưn sanh,
 Chết thân muôn lượt nhưng tình sống luôn.
 Người dẫu phụ ta không thể phụ,
 Ở nơi đâu cũng nhớ thương luôn;
 Riêng thân khổ chẳng hề buồn,*
2162. *Thấy người bị khổ mắt tuôn lệ dài.
 Ước sao khắp ai ai cũng thế,
 Cùng với đây tương kế tâm linh;
 Loạn cho thế mấy cũng bình,
 Ai nghe cũng mến ai nhìn cũng ưa.
 Mạch sâu này nếu chưa lấp được,
 Huyết lộ trong dân nước còn rơi;
 Khóc không vì phận xa vời,*

2170. Mà là khóc cái cuộc đời loạn ly.
Khóc vì cửa từ bi vắng dạng,
Khóc người tu không rán lo tu;
Không riêng lúc thức khóc đau,
Đến trong lúc ngủ cũng châu rơi dầm.
Trước mặt Phật vẫn đem bày tỏ,
Trong lòng son luôn cố nhớ lo;
Lời nào của Phật dạy cho,
2178. Tiện bề nói hết ra cho người đời.
Chừng nào được khắp nơi hồi ngộ,
Thì những lời khuyên dỗ mới ngưng;
Còn người chơn bước chơn dừng,
Ta còn đem hết tinh thần rẻo kêu.
Xin vui vẻ nghe theo lời chánh,
Để làm xong hoàn cảnh người tu;
Mới không luống uổng công phu,
2186. Người đâu khinh bỉ mình đâu hổ lòng.
Ta xin kể chuyện bông thêm nữa,
Để cùng nghe hầu sửa lấy tâm;
Hoa đèn còn đứng như găm,
Ta còn đang đứng ngó chằm vào hoa.
Trong lòng ước Phật- Đà dạy kỹ,
Đâu chơn và đâu ngụ đành rành;
Ngõ hầu nhắc lại nhơn sanh,
2194. Dựa theo nơi đó để hành cho y.
Vừa nghĩ thể tức thì hoa động,
Cánh thứ nhì gần rún của hoa;
Bắn lên một ánh sáng lòe,
Chót trên ánh sáng Phật- Đà ngồi nghiêm.
Tướng đẹp chúng cổ kim khó sánh,
Gương lành trong bá tánh đâu so;
Mùi hương bay rất thơm tho,

2202. Gió đưa thấy mát hơn là gió thu.
Phật liền nói lên câu vi diệu,
Rằng con ơi! nên hiểu như vậy:

*Thật ấy là chơn,
Giả ấy là nguy;
Chơn không dối lừa,
Nguy hay gian trá.
Chơn không ngã nhon,
Nguy thì nhon ngã;
Không chấp là thật,
Còn chấp là giả.
Tâm chơn chơn hết,
Tâm nguy nguy cả;
Nguy vốn tại mình,
Chơn không do kẻ.
Không sáu trần thật,
Có sáu trần giả.
Chơn có không không,
Nguy không có có.
Nói làm một thật,
Làm nói hai giả;
Chơn ngoài như trong,
Nguy trong khác cả.
Thương khắp là thật,
Yêu riêng là giả;
Chơn thì không ngừng,
Nguy không phóng xả.
Sau trước một thật,
Đuôi đầu hai giả;
Không vương chơn hết,
Có đeo nguy cả.*

*Không sắc là thật,
Còn tướng là giả;
Chơn thì chơn thành,
Ngụy thì ngụy quả.
Con cứ lấy đây,
Ngụy chơn hỏi dạ.*

- Phật Ngài vừa nói tới đây,
2240. Hào quang liền mất mặt mây hết trông.
Ta đứng mãi như tròng chẳng động,
Bởi kệ mâu đang ẩn trong tâm;
Càng suy càng để ý tâm,
Càng hay càng thấy cao thâm vô cùng.
Vì say kệ mắt ngưng không nháy,
Ngó Phật khi hết thấy mới thôi;
Hào quang cao vọi ngất trời,
2248. Khéo thay Đức Phật lại ngồi lên trên.
Việc chơn ngụy hư nên dạy kỹ,
Mỗi lời gồm đủ lý cạn sâu;
Hiểu ra cho tận đuôi đầu,
Mới hay lời Phật nhiệm mầu vô biên.
Xin chớ lấy ý riêng xét nghiệm,
Đem tấm lòng cao viễn suy ra;
Việc chơn hay ngụy cũng là,
2256. Từ trong tim não sanh ra mọi điều.
Lấy khuôn mực ở nhiều kinh điển,
Để làm nơi văn kiến ít lầm;
Hành sai vì bởi mê tâm,
Tâm mê hết được, việc làm không sai.
Nhớ cho kỹ bỏ ai người thế!
Hãy tỉnh ra chớ để mê luôn,
Khổ đời còn diễn lắm tuồng,

2264. Chậm qua một khúc rối cuộn nhiều ngoe.

Theo lời Phật ta nghe từ trước,

Cho đến nay lần lượt kể ra;

Không riêng lời của Phật- Đà,

Mà nhiều vị khác cũng là nói luôn.

Còn một vị chờ cơn thuận tiện,

Ta sẽ đem phổ biến ra nghe;

Nói ra ai cũng không dè,

2274. Phong thần ấy chuyện đã nghe lâu rồi.

Ta nói hết không lời nào tiếc,

Nói cho người được biết đề tu;

Tu cho khỏi kiếp lao tù,

Tu coi đại hội trên bầu thế gian.

Con đắc đạo cứu an cha mẹ,

Cha mẹ thành diu trẻ qua truông;

Chồng nên vợ được nên luôn,

2282. Vợ thành chồng cũng qua cơn thảm sầu.

Nên hợp sức bắt sâu nhỏ cỏ,

Một hột gieo được trở nhiều bông;

Khuyên nên đồng vợ đồng chồng,

Cha con nhứt trí giống dòng nhứt tâm.

Dịp may cả muôn năm mới gặp,

Chớ bỏ qua hãy gấp ôm vào;

Để xem kẻ cõi hoa lau,

2290. Đi qua biển cả thế nào mới vui.

Trời đất lúc tối thui tất cả,

Ngọn đèn thần sẽ chóa khắp nơi;

Hiền lành sẽ được đèn soi,

Dĩ hung đành chịu như người quáng manh.

Lúc khát chẳng ai dành cho nước,

Khi đói không kẻ giúp cho cơm;

Khổ thân còn khổ linh hồn,

2298. Khổ trong muôn kiếp đem dồn một khi.
Ngày ấy sẽ lần đi tới chỗ,
Lá khô thì sẽ đổ chẳng không;
Liệu mình cho được sạch trong,
Ngày khai đại hội ẩn rồng được phê.
Tỉnh thức sớm chớ mê ngủ nữa,
Hội này không còn thưở nào hơn;
Chừng tai nghe được tiếng đờn,
2306. Mây sâu tan cả mưa buồn tạnh xong.
Những lời nói trong bông sen đây,
Không dễ nghe chớ lấy làm thường;
Toàn lời của Phật mười phương,
Nói ra vì bởi lòng thương thế trần.
Liên sau khi Phật thân ẩn dạng,
Trong hoa liên trời bản thanh tao;
Một bài thơ điệu làm sao!
2314. Thơ rằng ó trẻ tại trào Hạ nguon.
Mặc cho cuộc mưa đơn gió kếp,
Vẫn một lòng sắt thép trợ trợ;
Rán đưa người đến bến bờ,
Sóng dù muôn lượn chớ ngơ máy chèo.
Xưa Phật đã qua đèo lội suối,
Chẳng quản chi gói mồi chơn đau;
Lòng tu trước cũng như sau,
2322. Mến tu hơn mến sắc màu thế gian.
Gặp thử thách trợ gan chịu đựng,
Suốt khoảng tu không sướng một ngày;
Nhưng lòng vẫn được dẻo dai,
Chí tu càng thấy mỗi ngày thêm tăng.
Nếu không chịu khó khăn như thế,
Quả Như-Lai đâu dễ đắc thành;
Lợi danh chẳng mến lợi danh,

2330. Ái tình mà chẳng ái tình buộc vương.
 Thật là một tấm gương vĩ đại,
 Đáng chúng sanh sùng bái muôn đời;
 Con ơi! gương ấy khá noi,
 Khỏi cần phải nói thêm lời chi hơn.
 Vừa đến đây nhạc ngưng lời dứt,
 Hoa và đèn cũng mất theo luôn;
 Lòng ta vui trộn lẫn buồn,
2338. Vui ra nước mắt buồn tuôn lệ dài.
 Cảm ơn đức Như-Lai vô-lượng,
 Khéo tùy cơ biến hiện đủ môn;
 Xin thề dù xác muôn chôn,
 Vẫn không quên được trọng ân Phật Ngài.
 Không thành đạo lòng đây há toại,
 Chẳng tỉnh đời sao phải người tu;
 Đuốc soi gấp mấy trăng thu,
2346. Lời khuyên hơn lá rừng sâu mới vừa.
 Xin đồng đạo chớ ngơ ngẩn dạ
 Rán đọc lời biên tả nơi đây,
 Lòng thương nhau chớ nên khuây,
 Đường tu cứ bước đừng ngày nào thôi.
 Nơi hải ngoại xa xôi cách trở,
 Mượn bút nghiên này có thăm nhau;
 Chúc cho trí tuệ được mau,
2355. Thanh bình sớm hưởng đạo màu sớm nên.
 Tên người Thanh-Sĩ chớ quên.

Viết xong tại Đông Kinh

Ghi chú:

(1) ‘Tiên Phật được thiêng’: ‘được thành’

MUỐN CHO ĐÂY ĐÓ

Đây đó một lòng son,
Nhìn về cảnh nước non,
Trong lòng mình tự hỏi,
Sao vẹn chữ mất còn.

Sao vẹn chữ mất còn,
Không hổ phận tôi con;
Ngoài đời hay trong đạo,
Cũng ở trong nước non.

Cũng ở trong nước non,
Há quên phận tôi con;
Chữ hảo hòa phải liệu,
Đừng để nước non mòn.

Đừng để nước non mòn,
Ấy là phận tôi con;
Tổ tiên dạy như thế,
Con cháu rán lo tròn.

Con cháu rán lo tròn,
Chớ để cho nước non;
Người ngoài leo lên giẫm
Làm cho nó tiêu mòn.

Làm cho nó tiêu mòn,
Mòn cả đến cháu con;

Nước cạn thóc không mọc,
Khi gìn vện nước non.

Khi gìn vện nước non,
Nước non của cháu con;
Của chung của tất cả,
Đừng để ai riêng bòn.

Đừng để ai riêng bòn,
Ngồi trên chót thon von;
Quên đau khổ kẻ dưới,
Lợi dụng chữ nước non.

Lợi dụng chữ nước non,
Đảo ngược phận tôi con;
Tình nghĩa chia đôi ngả,
Quên hai chữ mất còn.

Quên hai chữ mất còn;
Tự hỏi lấy lòng son:
Có nhục hay là chẳng?
Ai là phận tôi con?

Thanh Sĩ.

HỖI QUÊ NHÀ

- Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sương làm mờ mặt cung trăng,
Nhưng mà gương sáng chị Hằng vẫn soi.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là thân lấm lóc lã,
8. Nhưng không mất hạnh nhà tăng chút nào.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù là bốn nguyện nhà tăng,
Nhưng lòng yêu nước vẫn hằng nhớ luôn.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng đâu quên chuyện khóc măng,
16. Đòng bào hai chữ lại càng nhớ hơn.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xác ngăn hồn khó thể ngăn,
Lúc nào hồn cũng vẫn hằng về luôn.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau giọt lệ khôn dần,
24. Khóc cho đến đổi mắt gần mù sung.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vì đâu quên ngủ quên ăn,
Phải chăng vì chữ giáo hoằng mà ra.
Hỡi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Đi đâu cũng Phật Pháp Tăng,
32. Dù thân phải chịu lóc lắn đủ điều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau nên mới khuyên răn,
Cách nhau nay đã ngót năm năm Trời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng vì cơ vận trăm thăng,
40. Chiếc đò của khách thiên tăng xa vời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biển non tuy cách muôn ngàn,
Nhưng lòng chớ cách mới rằng thương nhau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo màu khá giữ cội căn,
48. Dù đau đón mấy xin đừng bỏ qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi khi nghe bị khó khăn,
Lòng như lửa đốt thêm xăng chế vào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trẻ già thương xác cuồng tăng,
56. Tiếng cầu Trời Phật đến vang tai này.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tấm lòng của kẻ xa gần,
Lúc nào đây cũng cảm ơn vô cùng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Có quên trong một khắc gian,
64. Xin nên nhớ lại chớ đành quên luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho muôn lớp lưới giăng,
Kéo thần trí tuệ cũng lần cắt ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đâu sướng mặc sướng ăn,
72. Luôn cam khổ sở để hoàng đạo tông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo đời nghĩa vụ nặng oằn,
Khôi tình hòa hảo phải càng gắn keo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một cây không thể nên rừng,
80. Hợp nhiều người lại mới nung nổi nhà.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hãy cùng tương ái tương thân,
Nắm tay nhau khắp xa gần chớ buông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gốc lành nhớ khá tưới tăng,
88. Một ngày lặng bỏ khô khan một ngày.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau như đóc thêm trăng,
Ghét nhau như vượn lia cành hết trông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Thanh liêm nên nhớ ngày hằng,
96. Đừng ham của hối bỏ lẫn mực công.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Hiếu là lớn của đạo nhân,
Rán tu để đáp công ơn sinh thành.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Thấy ai gặp việc khó khăn,
104. Nên ra tay giúp xin đừng ngó lơ.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Dù cho thiếu mặc thiếu ăn,
Cũng ôm bụng chịu việc gian chớ làm.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Đừng quên câu chuyện Đường Tăng,
112. Tây phương quyết đến yêu chẵn mặc yêu.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Xưa nay những kẻ ác gian,
Mấy ai được hưởng giàu sang lâu dài.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Dục lòng dù mấy cố ngăn,
120. Giữ gìn cách ở thói ăn nhân từ.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
 Đắm say nơi các sắc trần,
Khác nào ong bướm nhện giăng bay vào.
 Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
 Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Lửa lòng muốn dập khó khăn,
128. Dập xong sẽ thấy sáu căn tịnh bình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không nhờ hai chữ qui căn,
Làm sao tránh khỏi sáu đàng chuyên luân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khi tre vừa mới lên măng,
136. Muốn nên kèo cột xin đừng ăn tươi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giận chi mặt nước nhớ nhãn,
Nếu không gió thổi sóng bằng lặng ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn cho hết cỏ nhổ căn,
144. Nhánh càng chặt mé càng đâm ra chồi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc chi đều cũng do tâm,
Lấy tâm làm chủ đạo hằng được xong.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hình tướng dễ cản ngăn,
152. Không hình tướng rất khó dẫn lấm ư.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm để xử trị tâm,
Ấy là căn bản không lấm khá ghi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Ngày nào còn nước còn trăng,
160. Mối tình cố hữu thân bằng không quên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tâm bằng vạn sự đều bằng,
Hằng tâm nếu có, có hằng sản ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là ngăn ngủ nén nhang,
168. Mười phương qui tựu trong làn khói bay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khi người đau dạ mặt nhăn,
Bên đây ta cũng ngực ran châu mảy.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng vì lo cuộc trầm thăng,
176. Nên đây tảo Bắc bên Nam không ngừng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày nào còn kẻ khó khăn,
Ta còn lo việc búa giãng đao mâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hoàn cầu chưa được bình quân,
184. Tiếng kêu hòa hảo phải cần kêu luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngã nhân chưa được phá bằng,
Con người Nam Bắc còn căng mối thù.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Nếu ai cũng giữ đạo hằng,
192. Thì con sóng dậy đất bằng đâu sanh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã cùng một giống Hồng Bàng,
Nên hòa hợp lại chớ toan chia lia.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đề cho một giọt máu văng,
200. Anh hùng thế mấy cũng rằng tội nhân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho được bậc cao quan,
Cũng đừng lên mặt với làng khi xưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rác dơ đem đổ đầy đàng,
208. Trách sao giời tửa ruồi lẳng sanh ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy lời Phật Thánh làm căn,
Việc nhà hết rồi nước càng mau yên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chuyện người Bát Giới, Sa Tăng,
216. Không theo Tam Tạng đâu thẳng Phật đài.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là hùm rất hung hăng,
Nhưng còn không nở xé ăn con mình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Bạ làm bạ nói bạ ăn,
224. Sánh cùng với loại bốn chân khác gì.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng chờ thấy núi đá văng,
Mới lo rót nước thấp nhang không rồi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời nào của Phật dạy răn,
232. Chắc như đinh đóng chó rằng sai ngoa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xác Đông, hồn chẳng lia Nam,
Mộng trung thường đến viêng thăm xa gần.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bên tai thường được nghe rằng,
240. Con ơi! Trong núi có vàng rán moi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khuyết tròn là phận cung trăng,
Trở trâu máy tạo khéo dẫn mình theo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Còn chua chó vọi gì ăn,
248. Để ăn khi chín mới càng ngon hơn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có trông tất được có ăn,
Lúa đậu mọc giữa gôi chẵn mà chờ.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Tuy nay tu niệm khó khăn,
256. Nhưng mai sau cuộc tai nạn được qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đá không đập mạnh vào nhau,
Đụng cho lấy có lửa nào văng ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thất mùa lúa đổ rán cần,
264. Mỗi nơi một hột góp thành đầy nong.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu đây chỉ nghĩ riêng thân,
Ở trong quê nội đâu cần đi xa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ câu môi hở lạnh răng,
272. Giữa nhau có sự liên quan phi thường.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được lòng tín nhiệm của dân,
Vững bền hơn Vạn Tường Thành Trung hoa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nước thì cậy có nhờn dân,
280. Còn vì đạo lý thì cần chur môn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gây nên một kẻ thù hằn,
Thêm cho mình một khó khăn ích gì.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ức lòng mấy cũng rán dần,
288. Đừng vì chuyện nhỏ mà làm hại to.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thà cam riêng chết một thân,
Chớ không nên để hại dân nhiều người.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Độc cao muốn cuộc cho bằng,
296. Phải cần ra sức ngày hằng mới nên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc nào lại chẳng khó khăn,
Bền lòng mới được dễ dàng chẳng không.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Suốt đêm ta mãi trở trăn,
304. Vì còn lắm cuộc khó khăn bên mình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta vì sự sống phải ăn,
Bất cần mùi vị dở ngon thế nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bóng người đồng đạo xa gần,
312. Lúc nào cũng hiện trong lòng của ta.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nghiệp oan dù lắm buộc chẳng,
Nhớ đem tâm huyết gỡ lần cho ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Dù ai có lấm vật giăng,
320. Chưa nên cãi lẽ thì cần nhịn đi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vận thời dường thể cung trăng,
Khuyết qua rồi kẻ đến tròn chẳng không.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ sang nơi đảo Phù Tang,
328. Vì câu hoàng hóa biển trang đủ điều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không vào tận chốn hùm hang,
Thì đâu bắt được cọp con đem về.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bề ngoài đủ dáng tục trần,
336. Bên trong duy nhứt tinh thần nhà tu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dụng tâm của kẻ cuồng tăng,
Thường tình lấy nhục nhãn quan khó nhìn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng ta nào muốn lóc lẩn,
344. Vì lòng thương khắp nhơn gian phải đành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nơi đâu cũng có thiện căn,
Tùy duyên hóa độ không phân giống nòi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Từ ngày lâm chốn hồng trần,
352. Lệ rơi góp lại cũng gần bằng sông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng thương nhau lại càng tăng,
Dù cho xa cách bao năm chẳng mòn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Làm sao đem đọ cho bằng
360. Đây gìn lòng một đó đừng dạ hai
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vận gần tái ngộ sẽ gần,
Trời không nỡ phụ con dân hữu thành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đêm nào ta cũng băn khoăn,
368. Lòng mong bá tánh sớm toan cho vừa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mạch sâu này khó nổi ngăn,
Ý nguyên nếu chẳng kết thành tốt tươi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc cho sâu bọ cứ ăn,
376. Nhà nông lại cũng lo mần bắt luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phạm rồi liền biết ăn năn,
Tự trong tâm phát nguyện rằng chừa luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Tâm lành nếu được gia tăng,
384. Thì lòng hung ác sẽ lần mất đi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán lo tu luyện sáu căn,
Đi theo đường chánh cản ngăn đường tà.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho trong giới thánh tăng,
392. Không chuyên nhất niệm cũng lặn ra phàm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ nơi cửa tục làm tăng,
Chúng sanh thành Phật sự năng có thường.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sóng tâm muốn được lặng bằng,
400. Gió trần sáu ngọn tắt lần từ đây.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cá lên bờ bị kiến ăn,
Kiến rơi xuống nước cá sẵn làm mồi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được thời chớ quá lung lảng,
408. Nhìn ra phân nửa để dành lúc nguy.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuồng đời như chén nứt răn,
Chỉ chờ có kẻ mạnh dần bề luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu chưa phải cuối chuyến thoàn,
416. Ta nào gọi khách quá giang làm gì.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hào hoa các cuộc lợi danh,
Khác nào ánh sáng sao băng giữa trời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sá chi chiều tối mây hằng,
424. Đắm mê giờ trước tan tành giờ sau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu chưa gần cuộc tiêu tan,
Đây đâu nhọc sức kêu vang khắp Trời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày đêm tai vẫn nghe rằng,
432. Con ơi sự thế như lăn sóng nhô.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nghĩ đời như đám mây giăng,
Nên lòng đây vẫn lo toan không ngừng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dựa theo lời Phật khuyên răn,
440. Đây liều thân chẳng còn màng khổ lao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật ngài đã bảo chắc rằng,
Từ nay đến cuộc tiêu tàn không xa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Vì câu văn vật mộng hoàn,
448. Nơi nào đây cũng kêu vang tu hành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời ta không nói lãng nhãng,
Nói câu chơn lý nói đàng thật hư.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Theo lời đây đã khuyên răn,
456. Nếu không thành đạo đây đành đọa sa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời đây khuyên chớ nghi nan,
Khá nên nung nấu tinh thần Phật gia.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đang lệ đổ khôn ngăn,
464. Viết ra lời lẽ khuyên răn người đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đau lòng như ruột ai phẫn,
Trách thay vận bị đưa đàng quá xa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi đêm ta mỗi ra đàng,
472. Nhìn Trời xa rộng ta càng ghen tương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thích Ca nhập được Niết Bàn,
Ta làm sao cũng nên hàng Phật nhi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Sau khi tỉnh giấc mê man,
480. Lòng ta nhớ rõ mọi đàng muôn xưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hồi ta ở cửa tầng,
Chưa rời lòng tục chịu ngằn khổ lao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn năm mặt biển lặng bằng,
488. Gió đùa một phút nhớ nhẩn khắp cùng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm làm chủ sáu căn,
Sáu trần tất chẳng xâm lăng đến mình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tề Thiên tuy quá lung lẳng,
496. Nhưng lời Tam Tạng vẫn hằng nghe theo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rui mè tuy lấm rối nhẩn,
Nhưng không rời cột nên căn nhà lâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tâm khi lấy được thăng bằng,
504. Lên Tiên cũng dễ xuống trần khó chi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xuống thang chỉ một khó khăn,
Leo lên dốc đứng muôn ngàn gay go.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu không chịu được khó khăn,
512. Làm sao vượt khỏi biển trần lao đao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không sắp đến hạ màn,
Ta nào khuyển lựa con đàng đi ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bút nghiên ta viết mỗi hàng,
520. Mỗi pha lẫn giọt lệ tràn vào đây.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta không riêng khóc cho thân,
Khóc chung thể sự tranh phân nhiều điều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi lời ta nói có ngần,
528. Xin xem xét kỹ chớ rằng nói chơi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lạ gì chó sủa cung trăng,
Việc chưa từng thấy, thấy càng sanh nghi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm ta được nghe rằng,
536. Chánh đường mặc kệ kêu thẳng hay ông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cứ làm theo phận nhà tăng,
Độ đời lo độ nói rằng mặc ai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thấy sen đang độ búp măng,
544. Đâu đành bỏ nó héo nhả nửa chừng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn xưa còn đã thề rằng:
Còn người đau khổ là còn hóa thân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc dù biển lấm sóng nhả,
552. Mặt trời cứ mọc, mọc càng thêm cao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn năm chỉ một ngày thặng,
Không tu còn muốn nói rằng sự chi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngồi nơi hải đảo Phù Tang,
560. Lòng ta luống những không an cho đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bỏ đi các việc lằng nhằng,
Đời không tồn tại đạo hằng khá lo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một mình phòng nọ một căn,
568. Suốt canh ngồi nghĩ trăm thặng sự đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quyết không thua mặt chị Hằng,
Hoàn cầu đâu cũng rọi lặn điển quang.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Gấp hơn tướng trận muôn ngàn,
576. Ta đang đối địch với đàng học kim.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chủ trương đúng bậc chơn tăng,
Không theo lối cũ cố ngoan hẹp hời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một lời ta đã nói rằng,
584. Biết bao nhiêu kẻ luận bàn dở hay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta luôn vung ngọn gươm thần,
Dây oan của khách hồng trần cắt đi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy thân này để làm toàn,
592. Đưa đời qua khỏi lằm than ái hà.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhiều khi suốt buổi quên ăn,
Mà không biết đổi vì toan sự đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nay đà ngót đã năm năm,
600. Lòng thương già trẻ còn nằm hôm qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đức Từ Bi lớn vô ngần,
Bảo ta rằng cứ giáo hoằng ở con.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Theo lời của Phật dạy rằng,
608. Ta dù phải bỏ xác trần cũng vui.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đêm nào ta cũng nhìn trăng,
So mình khách địa lòng càng xót đau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết rằng mây lắm bủa giăng,
616. Trước sau trăng cũng là trăng ngại gì.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tớ thầy đồng một bốn căn,
Bước chơn cứu thế lòng hằng toan lo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xưa kia ta cũng làm tăng,
624. Nay đâu quên được bốn năng cứu đời,
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong lòng nhớ mẹ muôn ngàn,
Vì câu bĩ thối nên dần trong tim.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng thương mẹ với thương dân,
632. Bên tình bên hiếu xử phân sao vừa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu riêng thương mẹ thương thân,
Ở trong đất nước sướng hơn đi ngoài.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Được người nghe tiếng khuyên răn,
640. Lòng mừng hơn được muôn cân vàng ròng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nước làm đỡ khát thể gian,
Đạo làm hết khổ muôn ngàn sanh linh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu thân này lấy nghiền tan,
648. Lửa sào rưới tắt đành cam chịu nghiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thật ra không chút tiếc thân,
Tiếc lòng của khắp nhân dân tiêu mòn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta chưa khóc mẹ một lần,
656. Mà thường khóc việc thế trần muôn khi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ước gì có cánh chim bằng,
Bay về che khắp ruộng làng hạn khô.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời ta cứ nói khăng khăng,
664. Cuộc đời đã mỏng khá năng tu hành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta không nói chuyện hoang đàng,
Nói điều trước mắt để bàn cho thông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Chia nhau từng món mặc, ăn,
672. Mới rằng đồng chủng, mới rằng đồng môn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu còn theo lối tranh ăn,
Khác gì loài thú rừng săn giành môi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn cho thấy bóng chị Hằng,
680. Khá mau chơn bước khỏi hang tục trần.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quáy rồi khá biết ăn năn,
Đừng cho quấy nữa mới rằng người ta.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thích Ca xưa cũng phạm nhờn,
688. Nhờ lòng cương quyết lánh trần mà nên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thật tu nếu chẳng siêu thăng,
Đây cam thể mạng muôn lần chẳng nao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhiều khi đang lúc ngồi ăn,
696. Nhớ qua sự thể liền dừng đĩa ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ lời của Phật Linh San,
Rằng con ơi chớ ngưng toàn lúc nao.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Soi gương của Đức Quan Âm,
704. Nghe ai khổ nạn thì tâm cứu ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cẩn hai hột muối chia bằng,
Tình huynh nghĩa đệ lòng hằng nhớ ghi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có thân thì phải thiệt thân,
712. Chớ đứng trước mặt sau lưng hai bề.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chuyện qua đã hỏng bao lần,
Nguyên do lớn nhất thiếu phần tín tâm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù là việc tục việc tăng,
720. Lòng tin chẳng có sự làm không nên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tình yêu nên rải khắp dân,
Khiến cho non nước xa gần ấm êm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu riêng vì một cá nhân,
728. Hại nhiều người khác khổ thân chớ làm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng quên nắm lấy giới răn,
Giới răn là cái địa bàn nhà tu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Hãy mau uốn lúc còn măng,
736. Nên tre rồi khó thể làm cho ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán tu cho phận siêu thăng,
Đề đầy đủ sức cứu hồn mẹ cha.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nay đã đến lúc qui căn,
744. Con ai nấy dất kịp tràng hội thi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc dù có nghiệp ma oan,
Biết qui theo Phật nghiệp lần lần tiêu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm ta được nghe rằng,
752. Con ơi ma nghiệp đâu bằng Phật duyên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong khi vừa mới tưởng xằng,
Trừ ngay chớ để đến làm lộ ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sớm chiều vái lạy bốn phang,
760. Tuy là mỗi gói nhưng an linh hồn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thọ ân nên biết đền ân,
Bón ân trả được vẹn thân tu hiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ngồi lì theo lối hủ tãng,
768. Trái lời của Phật vạch đàng từ xưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tu hành nên nhắm ngay dân,
Độ hồn siêu rồi độ thân no lành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết khuyên kẻ khác ăn năn,
776. Chính mình cũng phải đạo hằng cho xong.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đời thường dễ nói khó làm,
Nói làm như một hét phàm ra Tiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng đồng một loại không chân,
784. Rắn thì hung dữ còn trơn thì hiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin đừng đội lột nhà tãng,
Gạt người mền Phật để làm lợi tư,
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chưa làm và chữa nói năng,
792. Trong lòng mới nghĩ Thánh Thần đã hay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dân còn thiếu hụt khó khăn,
Rán làm để giúp mặc ăn no lành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Có tiền nên nhớ bố ban,
800. Chớ riêng hưởng lấy giàu sang một mình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu là việc nước việc dân,
Muốn làm viên mãn phải cần hợp nhau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bên tai còn nhớ nghe rằng,
808. Con ơi! Mỗi nhỏ đáp thành ỏ to.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Con người sẵn có bản năng,
Muốn làm sẽ được chớ rằng sợ không.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong lòng chớ vắng cân phân,
816. Đâu nên đâu chẳng phải cần hiểu ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ đây đến cuộc lở băng,
Khá trau đạo hạnh để ngăn thâm sâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngòi binh lửa cứ ngăn dần,
824. Cháy ngoài bất tiện nó lần cháy trong.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Những lời đây nói có ngần,
Hãy suy nghĩ kỹ chớ rằng cuồng ngôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Mùa hè lại đốt pháo thăng,
832. Làm cho nhà cửa cháy lan ra nhiều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bây giờ mới biết cung trăng,
Ngàn xưa đã có người phăng tới rồi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kiến trên miệng chậu bò quanh,
840. Tưởng xa nhưng chẳng khỏi vành chậu ô.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Uổng công mưu bắt tử thân,
Hữu hình tất hoại định phần thế gian.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không tạo nghiệp huyễn thân,
848. Thì không bị cái ngoại trần cuốn lôi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sấm thau thì bị sét ăn,
Sấm vàng tất chẳng rỉ răn chút nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khoảng không sau trước vẫn không,
856. Khởi cần nói hoại nói không làm gì.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có thân khá liệu vẹn thân,
Đường về Cực Lạc rất gần chẳng xa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu không có cuộc quá giang,
864. Nhọc chi ta phải cầu toàn réo kêu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thân ai nầy độ đành rằng,
Nhưng lòng bác ái ngó ngang sao đành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ví dù ta có bỏ thân,
872. Nhưng lòng yêu chúng vẫn còn luôn luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thầy còn chẳng quản tuổi măng,
Ta đâu đành hưởng cái xuân đương thời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bắc Nam chưa thuận một đàng,
880. Hảo hòa hai chữ phải càng kêu luôn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày mai dù thế giới tan,
Hôm nay chớ để nhờn gian dối lòng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hiểu đời biến hoại sắp gần,
888. Càng lo giúp đỡ nhân dân nhiều bề.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngồi không phước chẳng hề tăng,
Phước không tăng được thiên đàng khó đi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Ở trần lo giúp cho trần,
896. Lòng không tham đắm mới chân tu hiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chúng sanh tức thị Phật Thân,
Giúp đời tất giúp đạo chơn được rồi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thật lòng thương xót thế gian
904. Quản chi bùn trịn đâu màng thúí khai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Buồn chi tiếng chó sủa trắng,
Việc chưa từng thấy lòng sanh nghi ngờ.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nước mềm càng đập càng vắng,
912. Hung sùng không thể nào ăn được hiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rốt đời các việc đều căng,
Bền tâm sẽ được công thành không sai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hố sâu lấp mãi sẽ bằng,
920. Dục tâm dù mấy cố dần cũng qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trên không nghe tiếng nói rằng,
Con ơi! Đục núi làm đàng đi qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Ước mong quê nội xa gần,
928. Lúc nào cũng được tinh thần dẻo dai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó khăn cũng mặc khó khăn,
Việc làm cứ vẫn lo làm chớ ngại.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giặc ngoài còn dễ chống ngăn,
936. Giặc trong khó dẹp cho an tức thời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trời sanh có biển có giang,
Cũng sanh có gió đưa thoàn tới nơi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là đang ở xa ngàn,
944. Chỉ trong giờ khắc đôi đàng gặp ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ nhau dù có muôn ngàn,
Cũng ôm bụng chịu chớ than trách nhiều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giờ chưa thể gặp bằng thân,
952. Thì nên thay để tâm hồn gặp nhau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm tiếng Phật khuyên rằng:
Con ơi! Hãy khá nén dần lệ châu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

- Tình yêu chúng tợ keo khăng,
960. Không như sương tuyết tiêu tan nhất thời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán đi cho đến cuối đàng,
Đừng vì mối gôi ném ngang giữa chừng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chèo ta chực mái nơi thoàn,
968. Dòng xuôi gió thuận thẳng đàng về Nam.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tạm thời xa cách đôi phang,
Đề mưu vĩnh cửu cho đoàn Rồng Tiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày ta trở gót về Nam,
976. Là ngày vui vẻ hơn ngàn lần xưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc cho ai có nói rằng,
Tình thương nhau vẫn nồng nàn tình thương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi đêm ta mỗi ra đàng,
984. Mặc chơn chơn bước, mặc lòng lòng lo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm nghe Phật nói rằng:
Con ơi! Rán sống cho đoàn hậu lai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu không vì đạo thâm hoằng,
992. Chắc ta đã bỏ xác trần từ lâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn xưa ta đã chuyển thân,
Vào ra trong cõi hồng trần lấm phen.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không duyên với kẻ xa gần,
1000. Thì đâu gặp gỡ khu phần Việt Nam.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã là có được duyên căn,
Há không gìn giữ nắm phẫn đến cùng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chữ qui trong dạ nặng nặng,
1008. Không tu sớm được Phật đàng còn lu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Càng ngày vắn vật càng tăng,
Tâm mê càng lấm đạo hằng càng lu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nên bày tiện cách mặc ăn,
1016. Không nên bày thứ dọa hãm loài người.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thuở xưa lắm lúc mình vắn,
Vắn mình sụp đổ đã man bắt đầu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Sáu đường cứ mãi trôi lăn,
1024. Nhộng rồi ra bướm, bướm sanh ra tằm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hồng trần chỉ tạm thời gian,
Không bì được cõi Tây phang Phật đài.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cõi đời nếu chẳng tiêu tan,
1032. Phật Tiên không gọi thế gian tu hiền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chưa khôn còn tuổi trẻ măng,
Khôn rồi xác nọ sắp gần ra ma.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Càng xem thấy bóng tân văn,
1040. Càng lo thế cuộc không còn dài lâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Còn chua chim chóc không ăn,
Chín rồi dơi chuột lại nãng mó vào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mây đây khi thấy búa giăng,
1048. Không ai nói cũng biết rằng sắp mưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng cho đây nói chuyện xằng,
Rán suy xét kỹ để bàn cho ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ta đành xa cách mẫu thân,
1056. Không vì danh lợi vì dân hoàn cầu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã là mang lấy xác thân,
Há không tình cảm như phân số đông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ném đi tình cảm cá nhân,
1064. Để yêu thương khắp xa gần người ta.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong tâm ta vẫn thừa rằng,
Mẹ ơi! đem trẻ cho ngàn muôn dân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng ta đau khổ chẳng than,
1072. Thấy người đau khổ xôn xang vô cùng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vào khuya đêm nọ đầu năm,
Phật rằng con trẻ khéo tâm bi thiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn muôn khăn khó lóc lã,
1080. Nhờ lời không bóng ngày hằng gượng qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Những lời ta đã nói năng,
Nhờ ơn chư Phật dạy răn mới tường.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đừng đem ý hẹp nghi nan,
1088. Khá dùng trí rộng để bàn tốt nơi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày đêm ta vẫn vái van,
Xin Trời Phật khiến xóm làng nhứt tâm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ước mau hết cuộc qua phân,
1096. Để cho Nam Bắc tình thân một niềm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ tô màu sắc đỏ vàng,
Chỉ nên biết giống Hồng Bàng nhứt tông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dân đang thiếu mặc thiếu ăn,
1104. Lo đi chớ quá rộn ràng phái môn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng mình chưa vẹn lấy thân,
Cũng nên ngượng miệng xin đừng nói ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta dù sao cũng đành cam,
1112. Nhưng không ưng chịu ai làm khổ ai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày nào còn sự bất bằng,
Còn cần hợp sức để ban cho đều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Bên tai thường được nghe rằng,
1120. Đồi đòi nhơn loại sống bằng như nhau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ đây tới lập đời tân,
Không còn xa nữa chớ sờn chí tu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không có cuộc tây trần,
1128. Làm sao hết được thứ dân yếu hèn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tào tần ta chạy lãng xãng,
Cũng vì muốn chẳng có dân tiêu hồn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngoài đồng chuột nổi lên ăn,
1136. Lúa đâu cũng hết là con đại nàn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bò rừng phá rẫy nhà tăng,
Nếu tăng không giữ giới răn đúng điều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một khi có cuộc đá lãn,
1144. Nhà đâu cũng sập chớ rằng ở xa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lá đâu sâu cũng bò ăn,
Gạo không có lại lá cần không ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Gặp ngày đại nạn Trời ban,
1152. Nước trong hóa máu uống ăn được nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tai Trời đành khó chống ngăn,
Họa người cũng chẳng dễ dàng ngừa qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng đừng quá tánh lỗ lãng,
1160. Càng treo đá nặng càng làm chìm mau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đối nhau càng lắm khó khăn,
Càng thâm hẹp lại con đàn mai sau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết tha thứ biết sống sanh,
1168. Khất khe người há để mình yên thân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bóng kia càng thối càng tăng,
Càng phun mạnh sức nổ càng thêm mau .
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chữ thương cũng phải có ngăn,
1176. Thương không đúng cách thì càng hại to.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo không quanh ở bên tăng,
Mà là đạo ở nơi dân khắp trời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Chấp nê khó thấy chơn quang,
1184. Phải ra khỏi cửa trời trăng mới tường.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được tâm như khoảng không gian,
Đâu còn chỗ dựa để sanh thất tình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Niệm trong cái niệm không sanh,
1192. Phật nào lại chẳng gọi mình đến chơi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc ăn mà chẳng mặc ăn,
Lợi danh mà chẳng lợi danh chút nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhìn ngay tượng Phật trên bàn,
1200. Kêu ông hay có kêu thằng cũng thầy.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn tu cho được siêu thăng,
Trần ai nhứt vật chẳng năng để lòng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thân dù nặng mấy trăm cân,
1208. Hễ người biết lợi thì thân nổi phình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm hiểu lẽ trầm thăng,
Tại mình tất cả chớ rằng tại ai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Miệng kia nói được hung hăng,
1216. Tất là nói được hiền lành sao không.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phải nên tự chủ lấy thân,
Chớ cho các việc ngoại trần khiến sai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết buồn khi yếu tinh thần,
1224. Tinh thần ấy sẽ lần lần mạnh lên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi ngày mỗi xét sửa thân,
Hạnh dù xấu mấy cũng lần tốt ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi khi đứng trước Phật bàn,
1232. Tưởng như có Phật chớ rằng không ai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù nơi chỉ có một thân,
Tưởng như giữa chợ người từng lại qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc chi hễ trước khi làm,
1240. Nhìn đôi phút để xét phân chánh tà.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sáu căn đối với sáu trần,
Khiến lòng biến hóa muôn ngàn hình dung.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nhiễm lâu muốn bỏ khó khăn,
1248. Nhưng trì chí sẽ lần lần bỏ xong.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngán ngao cái kiếp trần gian,
Tạo thành đủ thứ không an thứ nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kiếp người đối cảnh thế gian,
1256. Người tiêu cảnh lại cũng tan theo thời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tu đi chớ nghĩ xiên xăng,
Chân chờ đến mắt xác trần hết tu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hôm Phật bảo ta rằng:
1264. Con ơi! Mỗi phút xác thân mỗi mòn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cứ lo rờ rẫm châu trần,
Phía sau lửa cháy rần rần lại quên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tử thân chỉ nể Niết Bàn,
1272. Chớ không sợ kẻ thế gian chút nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật ngài đã chực sẵn thang,
Rán leo cho tới Niết Bàn bớ ai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Rán tu xem được hội hàng,
1280. Tài cao phép lạ chói chang mắt trần.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trên Trời bỗng có lưới giăng,
Cứu người lương thiện khỏi đàng điều hâu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đến khi Trời đất tối tăm,
1288. Chon tu nơi trán phóng lằn điện minh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thảm cho những kẻ ác tăng,
Gặp khi núi nổ đá dần nát xương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhân nào quả nấy minh phân,
1296. Liệu cho khỏi cuộc tẩy trần tới đây.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một khi đã thấy xôi giàn,
Ấy là châu hát tới màn thứ ba.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lúc nào ta cũng xôn xang,
1304. Thấy dân chưa lánh khỏi toàn lũng be
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tối hôm nọ có lời rằng:
Con ơi! Cầu mực gánh vàng đi qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Còn chi chẳng sớm qui căn,
1312. Hồi đầu theo Phật cứu an xác hồn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đời chưa đến cuộc tiêu tan,
Ta đâu lo đến da còn bọc xương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn đời sớm biết hồi tâm,
1320. Từ trong não óc tổ trần ra đây.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin vui đọc lấy ngày hằng,
Giúp cho đây khỏi tủi lòng viết ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nói ra lấy lẽ công bằng,
1328. Chạm lòng xin chớ cho rằng xỏ xiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đồng tâm khuya sớm vái rằng,
Gió đông sớm thổi cho thoàn rút neo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ý nguyên ví chẳng kết thành,
1336. Chết đi cũng nguyện tái sanh lại liền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hiền lành còn bị hung hăng,
Dòng châu còn chảy không ngăn được nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đạo chưa hưng khắp Bắc Nam,
1344. Những người thiện chí chớ cam ngồi nhìn.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lòng nghe dân chúng luận bàn,
Phải hay là chẳng để toan cho hòa.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đo lường cậy lấy xích thẳng,
1352. Nhưng bề rộng hẹp do mình làm ra.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lấy kinh làm chỗ cứ căn,
Khi ra xử thế giảm tăng tùy mình.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Dù cho có đủ khả năng,
1360. Cờ chưa đến nước phải đành nằm im.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nóng lòng chỉ một phút gian,
Việc nên trái lại đổi đàng ra hư.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Rán tu cho mở trí năng,
1368. Để cho tai mắt khỏi lầm thấy nghe.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Tuồng đời đâu cũng rối nhăng,
Ngung dùm võ lực đến bằng trí mưu.

Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đáo đầu rồi cũng qui nguơn,
1376. Qua hồi vật chất đến cơn tinh thần.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ nơi sống hạ tinh thần,
Khéo tay dắt lầy đến từng siêu nhiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn đời cho đến muôn năm,
1384. Tinh thần Phật giáo không làm sao tiêu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời lành của Phật dạy răn,
Được nghe rõ rệt ấy phần phước xưa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho ma khảo bao lần,
1392. Cũng đừng để mất tinh thần Phật nhi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đang trông đợi ngày hằng,
Đợi người trong đạo phá màn vô minh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mất to chỉ một bụi văng,
1400. Đủ làm khó chịu xốn xang khó nhìn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bao nhiêu tâm trí diệu năng,
Do nơi vọng tưởng xiên xảng mà lu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Trong khi đi đứng ngồi nằm,
1408. Đừng quên ngoái lại nơi tâm của mình.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cho lòng hướng Phật Tây phang,
Hơn lòng hướng việc thế gian các điều.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hễ là nhớ Phật làm chơn,
1416. Chớ nên nhớ Phật mà trần cú tham.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hoa kia nay đã búp măng,
Rán gìn đến nở chớ đừng làm khô.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thường ngày nhớ tám điều răn,
1424. Nhắm vào nơi đó ở ăn cho vừa.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng ta luôn ước mong rằng,
Kẻ làm cha mẹ biết cần dạy con.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ phân kẻ lạ người quen,
1432. Hễ là đồng đạo đua chen giúp giùm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kết liên nhau lại mỗi làng,
Lo bề cày cấy để ngăn đói nghèo.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Sống riêng là sống khó khăn,
1440. Sống chung là sống dễ dàng các phương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gái trai đang độ thanh xuân,
Dục tình mây cũng lý luân rán gìn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trái tai muốn cự mà dần,
1448. Nhịn qua rồi mới thấy rằng là hay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quê người tiếng kẻ kêu vang,
Ngược xuôi chiều uôn khác hơn quê nhà.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quê nhà bất luận nữ nam,
1456. Ai người hiểu đạo khá đem khuyên đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho có lắm tài năng,
Cũng đừng ngạo mạn hãy nên khiêm nhường.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giữ gìn lời lẽ nói năng,
1464. Biện phân đâu cũng có ngần dễ nghe.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho trưởng thượng cao tăng,
Đôi ai cũng nhớ giữ phân lễ nghi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Người già mà biết nhượng nãng,
1472. Trẻ xem vào đó học lần khiêm cung.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi người mỗi biết sửa sang,
Lần hồi Phật giáo bước đàng sẽ thông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng quên kẻ ở xa ngàn,
1480. Lòng mong lớn nhỏ xóm làng nôn tu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng đây mong ước nãng nãng,
Quê nhà xin chớ phụng phàng lòng đây.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ rằng nãng hạn khô khan,
1488. Ngồi không chịu đói mùa màng bỏ trôi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó làm mà cứ việc làm,
Nên rồi giá mắc mấy lần thường khi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quản chi bụi cát trên đàng,
1496. Cứ đi chớ sợ chúng gàn cản chơn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù ai có lắm cản ngăn,
Không làm ngoài được thì làm trong tâm.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đề gìn giữ chặt tình thân,
1504. Khá thường đi lại xa gần thăm nhau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khi mình đã có lỗi lầm,
Nghe người nói đến phải nhìn nhận ngay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dẹp lòng tự ái riêng thân,
1512. Đề nghe lời của người phân học vào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ câu mật ngọt chết lẳng,
Lời chi cũng phải dịu dàng dễ thương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo cho có hạnh chớ quên,
1520. Tỉnh cho thiệt tỉnh chớ nên lừng khừng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hảo hòa tình ấy rán tăng,
Đề cho ai thấy cũng rằng tốt thay.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nên hư vạn sự do nhân,
1528. Không nên phú hết cho phần hoàng thiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ý ta thường muốn nói rằng,
Cùng nhau hợp lực đổi phần thanh suy.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Việc qua vì trái giới răn,
1536. Cho nên chịu lấm tóc tang âu sầu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trùng dương hôm sớm một thân,
Nhớ qua chuyện cũ như dần ruột gan.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhiều khi nước mắt tuôn tràn,
1544. Vì thương nhớ đến hồn oan dân lành.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ đây mỗi việc chi làm,
Chớ vì tư lợi nở tâm hại người.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Làm người phải có lương tâm,
1552. Nếu không sánh loại rừng thâm khác nào.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ nên sống lối tàng ngang,
Nên gìn nhân cách của hàng trượng phu.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán tu cho mở nhãn quang,
1560. Để xem cách sống của hàng Thần Tiên.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhìn đời ta bắt nghĩ rằng,
Dục tâm là chủ các tầng lớp dân.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Dục tâm dù có muôn ngàn,
1568. Cũng không ngoài kiếp dã tràng biển đông.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không có cõi chơn thân,
Ta đâu khuyên lánh tạm trần làm chi.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán lo làm phước làm nhân,
1576. Khỏi thân ô trược đến từng cao thanh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật Tiên đâu cũng đứng gần,
Người nên sẽ được hiện thân dặt liền.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thâm canh ta được nghe rằng:
1584. Con ơi! Phật nói chẳng chẳng chúng sanh.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khắp nơi có Phật biết rằng,
Từ đây hãy rán tu hành cho siêng.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Học chi cái lối hung hăng,
1592. Chỉ làm người ghét đâu làm ai thương.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cuộc đời vay trả lãng xãng,
Nay vậy mai khác dân quan đổi đời.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Một khi có cuộc biến loạn,
1600. Việc làm ngày trước người càng nhớ ra.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rủi thay gặp buổi khó khăn,
Sự tu rất khó nhưng đừng bỏ qua.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó khăn nhưng vẹn đạo hằng,
1608. Tất Trời sẽ giúp cho thành công mau.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin đừng quên kẻ xa ngàn,
Tu hiền ôm chặt lòng vàng chớ phai.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Người nhà dù có phụ phàng,
1616. Riêng ta cứ nhớ nhớ càng nhiều hơn.
Hồi quê nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau mượn mực vài hàng,
1620. Gởi về thăm hết xóm làng gần xa.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn bản hiệu chính năm 2007)

ĐÃ CHẾT MÀ SỐNG

- Các việc tục người tôi đã chết,
Chết hẳn từ lúc trước nữa kia;
Trên xác thân mọi việc trần mê,
Đã chết mất vào khuya đêm nọ.
Hiện bây giờ tôi còn nhớ rõ,
Vào một đêm trăng tỏ trời thanh;
Không bóng người nào đứng chung quanh,
Chỉ trợ trợ một thân thơ thân.
Bên cầu đá có chùa Tinh Tấn,
10. Đền leo heo nhơn nhớn trước môn;
Chùng như là có sức chiêu hồn,
Tự nhiên kéo lần chơn bước đến.
Bên cửa tự có đèn một nén,
Trong sân chùa sao sến nhiều cây;
Mắt nhìn qua lòng nghĩ như vậy,
Trong chùa có Phật hay là chẳng.
Sự tướng Phật nơi lòng có đặng,
Người mới đem cây đèn trông đây;
Kẻ hữu tâm cây cũng duyên thay,
20. Mắt càng ngắm càng say tâm não.
Cảnh thanh tịnh biểu dương tánh đạo,
Khác cảnh đời huyên náo tranh đua;
Ta ngẩng nhìn quanh khắp kiểng chùa,
Vào hay chẳng lòng chưa định quyết.
Nhìn phong cảnh nhìn chùa mãi miết,
Tự thấy lòng mến tiếc dường bao;
Rồi tự nhiên chơn rón bước vào,
Một sư cụ đón chào lễ phép.
Ta cũng bắt cúi mình khấp nép,

30. Rằng hôm nay chẳng biết tại sao;
Trong não đầu lại bắt nhói đau,
Nơi phòng nội ngồi lâu không được.
Mới ra ngoài chơn lần rảo bước,
Gió duyên đâu khéo hút vào đây;
Chớ tôi không phải ở xóm này,
Mà là ở cách đây mấy dặm.
Su rằng: nếu thế là tốt lắm,
Nếu không duyên sao giã chôn này;
Xin mời ông tiện bước vào đây,
40. Trước lễ Phật sau vài câu chuyện.
Ta vâng lời bước vào Phật điện,
Lễ Phật xong rồi đến hậu đường;
Su rằng: người ở chôn tha phương,
Đến đây viếng lệ thường rất ít .
Có lẽ ông duyên sâu Phật Thích,
Mới ngẫu nhiên lễ Phật chùa này;
Xin mời ông ngồi xuống nơi đây,
Liên đồng tử bung khay nước đến.
Su rằng: xin mời ông tự tiện,
50. Ta cảm ơn cầm chén nước lên;
Su cũng đồng nói tiếp theo liền,
Đạo nếu chẳng có duyên khó gặp.
Chùa này kể từ ngày thiết lập,
Người như ông mới gặp đầu tiên;
Giữa đêm hôm đến viếng chùa chiền,
Thật là một kỳ duyên hy hữu.
Xin mời ông đêm nay ở ngủ,
Để chuyện trò có đủ thời giờ;
Đây cũng là do ở Phật cơ,
60. Khéo xui khiến người như ông đến.
Tuy mới gặp nhưng lòng đã mến,

- Người như ông cũng hiếm chùa này;
Lần đầu tiên mới đến nơi đây,
Nghe sư cụ quá lời khen tặng.
Ta thưa rằng: tôi không dám nhận,
Tôi như bao người đến viếng chùa;
Chỉ khác hơn không đến bữa trưa,
Mà lại đến đêm khuya vắng vẻ.
Bởi người tôi đang sầu lắm lẽ,
70. Khác nào như là kẻ điên cuồng;
Thường đêm thường tâm não ưu buồn,
Mắt ăn cũng mắt luôn cả ngủ.
Mỗi khi gặp phải cơn phong vũ,
Hoặc thấy nghe những sự bất lành;
Cõi lòng tôi như bị xé banh,
Đêm ấy suốt thâu canh không ngủ.
Nỗi thương nhớ xa gần áp ủ,
Sự âu lo bao phủ tim gan;
Rồi tự nhiên nước mắt cứ tràn,
80. Không còn cách nào ngăn nén được.
Nếu nằm mãi gôi chẵn đều ướt,
Và trong lòng bút rút không an;
Nên thường hay rảo bước ra đàng,
Mượn phong cảnh để làm khuây khoả.
Suốt bao năm đều như thế cả,
Không ngày nào trong dạ thấy vui;
Vẻ mặt luôn ảm nét bụi ngùi,
Cười cũng chỉ gượng cười lấy có.
Chính hôm nay cũng như thế đó,
90. Lòng bản khoán chuyện nọ chuyện kia;
Quên cả Trời lạnh lẽo đêm khuya,
Cứ đi mãi đến kẻ am tự.
Thế tạo khéo nhiều trò thách thử,

- Làm cho người Phật tử chua cay;
Trước khi tôi để bước vào đây,
Đứng lâu ở bên cây cầu đá.
Ngắm dòng nước chảy trong lòng dạ,
Chùng như là khuấy khoả ít nhiều;
Nước chảy luôn bắt kẻ rác rêu,
100. Sớm cũng chảy mà chiều cũng chảy.
Khấp quả đất cùng trên thế giới,
Chậm hay mau đều chảy tới luôn;
Mặc cho đời có dạ ghét thương,
Không vì đó mà ngưng sức chảy.
Trong lòng cứ quanh đi quẩn lại,
Nước cùng ta có phải giống chẳng?
Ngó nước xong nhìn cảnh chùa tăng,
Lòng như gợi muôn ngàn câu chuyện.
Chuyện mới cũ chuyện đời u hiễn,
110. Rồi như ai kéo đến vào đây;
Thật tôi không có ý định này,
Ắt sẽ có gì hay đem lại.
Sự cụ rằng: chắc như thế ấy,
Nên xin ông ở lại đêm nay;
Để cùng tôi tâm sự vấn dài,
Nếu ông chẳng chấp đây già cả.
Ta liền thừa lời ông quá hạ,
Việc đạo đời già cả càng thâm;
Trẻ tuổi đâu khỏi lắm sự lầm,
120. Được ông chỉ lấy làm quý hóa.
Biết chừng đâu chuyện trong nhứt dạ,
Khéo gợi nên duyên cả thiên niên;
Vậy xin ông lượng việc tục tiên,
Dạy bảo kẻ đường duyên mỏng méo.
Ngoài Trời cũng lấy làm lạnh lẽo,

- Nếu quá khuya xin ngủ nhờ đây;
Sư liền rằng: như thế là hay,
Rồi tự bước vào ngay sau hậu.
Mang bánh nước thêm ra rồi bảo,
130. Xin ông dùng lấy thảo với tôi;
Nhà chùa không giống ở nhà đời,
Chi bánh nước không mùi chi khác.
Ta rằng: cố nhiên chùa chay lạt,
Xin ông đừng thối mắc làm chi;
Ông vui lòng hậu đãi thế thì,
Lòng tôi thiệt xiết chi cảm đội.
Khách thập phương mỗi khi bước tới,
Các sư đều tiếp đối thế này;
Mùi thiền đâu cũng được thơm lây,
140. Tặng với tục cả hai được mến.
Sư rằng: ba mươi năm gần đến,
Tôi đem thân phụng hiến chùa này;
Sự lễ nhường bất luận với ai,
Cũng thế cả không hay phân biệt.
Vì lẽ chữ từ bi được biết,
Chỉ yêu thương không ghét một ai;
Lòng rộng hơn kẻ thế ở ngoài,
Cảnh chùa tất là thay cảnh Phật.
Tâm nhà tăng khác hơn kẻ tục,
150. Tặng thay chơn cho Phật ở đời;
Vì vậy nên đối với mọi người,
Nên thương hết chớ nơi nào ghét.
Phải tiêu biểu tinh thần siêu việt,
Mới là người học Phật làm tăng;
Tôi ở chùa chút mấy mươi năm,
Lúc nào cũng chủ tâm như thế.
Khách đến viếng nhiều không số kể,

- Người như ông là kẻ khác xa;
Nên tôi quên đi phận tuổi già,
160. Muốn ông được luận qua nhiều việc.
Ta rằng: đạo tôi không mấy biết,
Nhưng lòng hay yêu việc thiện lương;
Tâm hồn luôn hướng cảnh Phật đường,
Vì tin Phật là chơn giác ngộ.
Lúc nào cũng muốn Ngài cứu độ,
Không những tôi mà cả thế gian;
Khổ đời nhiều dạ thấy không an,
Có lẽ Phật mùi phang đã thấu.
Su rằng: việc thế gian khó dấu,
170. Mắt Phật đà xem thấu khắp nơi;
Người sống trôi giữa biển khổ đời,
Lòng mong ước như người ông đầy.
Thật hiếm có và tôi ít thấy,
Phần đông thường lo lấy riêng thân;
Nghĩ cho mình là việc trước hơn,
Chớ ít có nghĩ luôn kẻ khác.
Cũng vì thế lắm người tạo ác,
Toàn là do dục đắc lợi tư;
Ta thưa rằng: thật đúng thế ư,
180. Cũng vì vậy loài người luôn khổ.
Sự khổ chẳng mấy ai muốn có,
Nhưng vô tình tạo nó không hay;
Cũng có người cố ý tạo gây,
Theo đuổi tánh sưa say dục vọng.
Trong đau khổ người cam chịu sống,
Vì là nuôi hy vọng tương lai;
Vì sống vì ham muốn nọ này,
Nhiều người dám liều thân bất kể.
Mỗi người mỗi muốn ham một lẽ,

190. Khổ khác nhau khó kể sau cùng;
Dù cho là mấy bậc anh hùng,
Cũng khó thắng được lòng ham muốn.
Ai cũng bị khổ làm rối cuốn,
Không người nào sung sướng tự do;
Càng giàu sang càng địa vị to,
Trong lòng lại càng lo càng khổ.
Vì ích kỷ mà lo không hở,
Ấy tánh chung của kẻ thế gian;
Tánh này chùng nào được tiêu tan,
200. Loài người mới bình an vô sự.
Không giặc giã không người hung dữ,
Cũng không ai ích kỷ tổn hơn;
Mong cửa thiên rộng mở xa gần,
Giúp thiên hạ đồng tâm cải thiện.
Dù tiến bộ được bao nhiêu chuyện,
Loài người không cải thiện như nhau;
Tiến bộ kia cũng vẫn khổ đau,
Chỉ phương tiện hại nhau vô ích.
Sự tiến bộ tôi không công kích,
210. Chỉ luận nghe chỗ ích chỗ không.
Nhìn kim thời như thể pháo bông,
Tôi càng thấy trong lòng bút rút;
Những nỗi của tôi đang buồn bực,
Ba phần tự do cuộc thế dân.
Còn một phần vì chữ hiếu thân,
Đi đâu cũng nhớ luôn không ngớt;
Ngày nào hơn loại cùng sang sót,
Chùng ấy tôi mới bớt nỗi buồn.
Chính tôi như là kẻ đang cuồng,
220. Cuồng đạo đức cuồng luôn thế sự;
Đời mỗi bữa mỗi thêm câu như,

- Khiến lòng người thêm bị nhớp nhờn.
Cứ chạy đua theo cái thời cơ,
Lòng người rồi dường tơ muôn mối;
Chón tửu sắc bất phân sớm tối,
Ngày chí đêm tiếp nối truy hoan.
Cạnh tranh nhau sống mới sống sang,
Loài người vẫn mưu toan đủ cách;
Mưu toan ấy ít khi trong sạch,
230. Hầu hết đều nhờn nhớp dã man.
Sự bán buôn đến việc dân quan,
Toàn giả dối như ban hát bộ;
Xấu xa mấy cũng thầy không hổ,
Tội lỗi bao vẫn kẻ như không.
Trên đường đời số ấy rất đông,
Chúng dễ cám được lòng kẻ yếu;
Việc xấu tốt có người cũng hiểu,
Theo phần đông đành chịu xấu luôn.
Lành một người còn dữ cả muôn,
240. Lành ấy khó gìn luôn đến cuối;
Có lẽ ở chín tầng mây nổi,
Đức Ngọc Hoàng không khỏi đắn đo.
Phàm như tôi còn quá ưu lo,
Huống Thượng Đế sao cho khỏi thảm;
Loài người càng ngày hơn gấu hạm,
Gặp bắt ăn chớ chẳng luận suy.
Có đủ đồ giết hại kinh nguy,
Đề phụng sự cư y âm thực;
Nói tới đây ta liền nhớ sực,
250. Đề hỏi sư đạo đức thế nào.
Một mình ta cứ nói thao thao,
Thật là quấy làm sao đấy nhỉ;
Có thể gọi người cuồng đạo lý.

- Đi đến đâu cũng chỉ thế thôi,
Nghĩ vậy rồi ta mới cất lời;
Thưa sư những việc tôi vừa luận,
Đúng hay chẳng nhờ sư chỉ dẫn.
Sư rằng: lòng bi mẫn của ông,
Thật là người đáng noi Phật tông;
260. Lời rất đúng chứ không sai chạy,
Tâm hồn ông bủa đầy nội ngoại.
Dựa vào tình Nhơn loại nói ra,
Rất hợp lời dạy của Thích Ca;
Ai nghe cũng phải là nhìn nhận,
Chỉ những kẻ ý tình thiên cận.
Chẳng nghe theo lại giận không chùng,
Lấy tình thân phổ độ chúng dân;
Nhận hay chẳng đâu cần ông nhủ.
Ta thưa rằng lời sư hữu lý,
270. Chính lòng tôi đã nghĩ thế ư;
Vạch rõ ra các việc nên hư,
Nghe hay chẳng tùy người liệu lượng.
Không phiền trách chỉ là mong tưởng,
Khắp người đồng qui hướng một đường;
Dù Đông Tây Nam Bắc chư phương,
Cùng siết chặt niềm thương nhau cả.
Chẳng phân biệt kẻ quen người lạ,
Chỉ xem nhau tất cả là người;
Đối đãi nhau một cách tốt tươi,
280. Giúp nhau sống cuộc đời no ấm.
Tránh chửi mắng tránh điều đá đám,
Càng không nên mưu ngầm hại nhau;
Bất luận là ở một việc nào,
Lấy tình thật đối nhau làm trước.
Điều này nếu loài người có được,

- Chắc không ai sống cuộc đời đói nghèo;
Dù dân trong rừng bụi núi đèo,
Cũng mở mắt như nhau tất cả.
Như thế mới là chọn tiến hóa,
290. Cũng gọi rằng triệt để văn minh;
Su rằng: tôi rất biểu đồng tình,
Chính tôi cũng đình ninh như thế.
Tâm hồn ông nghĩ suy đáo đẽ,
Thật là không hổ kẻ sống đời;
Trong thân người có được lòng người,
Ấy đâu phải mỗi ai cũng có.
Tôi còn nhớ khi tôi lúc nhỏ,
Con của nhà hào phú một vùng;
Được mẹ cha cung dưỡng tưng dung,
300. Tôi như thế là ông hoàng tử.
Sẵn xe cộ sẵn nhà to bụi,
Sẵn của tiền tích trữ dư muôn;
Tôi khác nào buồm gặp gió luồng,
Muốn lấy được bất cần suy nghĩ.
Đi học chỉ đến trường lấy vị,
Chớ không cần để ý học hành;
Trông hết giờ lo việc yến anh,
Tụ bè bạn lộng hành đủ việc.
Tuôn tiền bạc ra không biết tiếc,
310. Chơi đủ điều không việc nào chừa;
Những việc nào trong bụng thích ưa,
Tội lỗi mấy cũng lo cho được,
Đôi bạn tác đày như bát nước.
Nhưng bị bao nhiêu lượt gạt lừa,
Chận lời ông, ta lại liền thừa;
Xin ông kể lại cho ít việc,
Su rằng: nếu như ông muốn biết.

- Thì tôi đâu có tiếc điều gì,
Đời của tôi gặp lắm ai bi;
320. Dù đã chẳng thiếu chi tiền bạc,
Một việc gặt trong muôn sự gặt.
Tôi bị người bạn tác rất thân,
Gặt lừa tôi đau đớn không ngần;
Từ nhỏ lớn chưa từng nghe đến,
Người bạn ấy lòng tôi rất mến.
Từ nhà trường cho đến ra ngoài,
Mọi việc đều đâu cật kê vai;
Đi đâu cũng dắt tay nhau cả,
Vui khổ thảy đều trao đổi dạ.
330. Gần gũi nhau thường cả ngày đêm,
Muốn có tiền tôi giúp cho tiền;
Cho đến việc tình duyên cũng thế,
Lòng thương bạn hơn là huynh đệ.
Xử tốt nhau bất kể việc gì,
Thường gặp nhiều trường hợp hiểm nguy;
Tôi vì bạn quên đi mạng sống,
Được cha mẹ cung như trứng mỏng.
Nhiều khi tôi liều lĩnh bất cần,
Ít nghe lời khuyên của song thân;
340. Thường nghe những lời phân của bạn,
Thói thường ấy hết còn bất mãn.
Ngược lại lòng người bạn chưa vừa,
Còn muốn thêm lắm chuyện thích ưa;
Nhân vào một buổi trưa hôm nọ,
Bạn gọi tôi kê tai nói nhỏ.
Làng gần đây mới có một nàng,
Tuổi còn măng vừa đẹp vừa ngoan;
Đêm nay có thể sang chơi nhĩ,
Tánh hiếu sắc tôi không cần nghĩ.

350. Liền bằng lòng rằng sẽ đi ngay,
Vây tám giờ tối ở đêm nay;
Chúng ta sẽ cùng đi một lượt,
Bạn lại bảo rằng không thể được.
Tôi phải cần đi trước dọn đường,
Sau rồi anh sẽ đến tiện hơn;
Có tôi sẵn chờ anh tại đó,
Từ lâu rồi việc này thường có,
Cho nên lòng tôi chả nghi ngờ;
Bảo bạn nên đi trước thăm dò.
360. Tám giờ đúng tôi thò mặt đến,
Cho rằng dịp neo mà gặp bến.
Tôi đi theo giờ hẹn không ly,
Nửa chừng đường trong lúc đang đi;
Có một tốp ra vây phủ chặt,
Bắt lấy tôi đánh gần mù mắt;
Lại lấy luôn hết bạc trong mình,
Còn bảo rằng muốn được tồn sinh,
Mai này phải mang thêm mười vạn.
Nếu chẳng có thì là mất mạng,
370. Nghe thế tôi càng hoảng thêm lên;
Tôi trở về lén lấy đủ tiền,
Tối đêm kể liền mang đến nạp.
Thân đã bị đánh thoi bầm dập,
Không dám thưa còn nạp thêm tiền;
Lúc ấy lòng tôi oán chung thiên,
Nếu giết được giết liền mới hả.
Sau mấy tháng chưa nguôi trong dạ,
Cứ nghĩ rằng sao trả được thù;
Tồn bạc tiền chẳng ức chi đâu,
380. Bị đánh chửi tôi đau hơn hết.
Từ ngày ấy tôi ngơ các việc,

- Chỉ dẫn đo mãi miết sự này;
Lòng cảm hờn không thể nào khuấy,
Tôi đi đó đi đây suốt buổi.
Một hôm nọ cũng trời giông ruồi,
Đề cho tôi giải mối oan tình;
Trong khi tôi đang bước thình lình,
Chợt gặp một bạn quen từ trước.
Chào hỏi xong cùng đi uống nước,
390. Một tiệm gần phía trước đang đi;
Ở nơi đây thêm một chuyện kỳ,
Cô bung nước thường khi quen mặt.
Cô làm ở tiệm xa chỗ khác,
Sang tiệm này mới ít hôm đây;
Khi thấy tôi cô lại sựng mày,
Chào xong muốn nói ngay chi đó;
Nhưng cô lại nín đi không tỏ,
Như có vẻ nghĩ chi khăn khó.
Lúc tôi còn ngồi đó uống trà,
400. Cũng độ chừng gần một giờ qua;
Tự nhiên thấy cô ta bước đến,
Hỏi rằng bạn của ông thường mến.
Sao lại không thấy đến hôm nay,
Tôi trả lời rằng suốt mấy ngày;
Tôi chẳng gặp mặt mày của ảnh,
Có lẽ tại vì anh không rảnh.
Thành thử không thấy đến thăm tôi,
Cô lắc đầu và lại trề môi;
Rằng ông có tin tôi chẳng nhỉ?
410. Có một việc rất là kín bí.
Tôi muốn đem tỏ lại cùng ông,
Nếu chẳng tin ắt sẽ chạm lòng;
Vì hệ đến bạn ông chí thích,

- Tôi rằng có chi đâu mà mịch.
Việc chi xin nói thật ra nghe,
Xin cô đừng có quá dặt dè;
Vui lòng nói ra nghe cho biết,
Cô rằng chính đây là sự thiệt.
Tôi đã nghe tận mắt tận tai,
420. Ôm lòng chờ đợi mấy tháng nay;
Nhưng không thấy ông lai vãng tới,
Việc ông bị đánh thoi dũ dôi.
Do bạn ông dẫn lối đẩy thoi,
Vì cần tiền cho một gái chơi;
Nên mới xúi giục người côn đảng,
Gạt rằng có gái tơ ngoan ngoãn.
Để chặn ông khoảng vắng cướp tiền,
Bảo rằng ông hiện có muôn thiên;
Nên dọa để lấy thêm nhiều nữa,
430. Hồi tiệm trước nhờ tôi thường bữa.
Hay đứng gần bệ cửa hầu chờ,
Bạn ông cùng với lũ côn đồ;
Thình lình lại bước vô ngòi kế.
Họ nói nhỏ nhưng tai tôi để,
Vì thế nên mọi lẽ được nghe;
Nhưng bạn ông ông vẫn thường khoe,
Rằng thương mến hơn là ruột thịt.
Nên tôi vẫn tưởng rằng thân thích,
Không thể làm chuyện mịch ấy ra;
Chỉ nói đùa để có cười xoà,
440. Ai đâu nữ gà nhà bôi mặt.
Chùng tôi nghe xảy ra sự thật,
Tôi ngần ngại và bắt giận tôi;
Chớ chi khi nghe chuyện ấy rồi,
Đem nói hết mọi lời ông hiểu.

- Nạn tai ấy tất không vương víu,
Lỗi này tôi cũng chịu một phần;
Không đồng mưu nhưng cũng phạm nhơn,
Lòng tôi cứ bản khoản mãi mãi.
450. Ông người tốt và lòng rộng rãi,
Đối bạn bè tiếp đãi ân cần;
Lại bị người bạn rất chí thân,
Hại ông kể còn hơn thù địch.
Tôi càng thấy lòng như châm chích,
Chờ gặp ông tỏ hết ra nghe;
Để cho ông biết có đặt dè,
Chớ tin lắm sẽ e khổ nữa.
Nghe đến đây đầu tôi như búa,
Tức giận không còn có chi bằng,
460. Với người nào khác có thể dần;
Còn với bạn đồng chẵn đồng gối.
Nay lại nở nhần tâm phản bội,
Không thể nào tha tội được đâu;
Càng nhớ càng như lửa thêm dầu,
Liên về ngựa nằm lâu suy nghĩ.
Một là bắt tấn tra cho phí,
Hai là làm nhục sĩ mới vừa;
Ba muốn người bắt trói xẻ cưa,
Để trả lại thù xưa bị đánh.
470. Lòng căm hận càng sôi sục mạnh,
Nghĩ tới lui không rảnh trong đầu;
Tức bạn bè chơi đã từ lâu,
Tiền bạc tốn biết bao nhiêu kể.
Lại cũng bỏ cả bề danh thể,
Lời mẹ cha cũng để ngoài tai;
Đối bạn bè như bát nước đầy,

- Ân chẳng trả lại xoay trả oán.
Tôi càng nghĩ lòng càng chán ngán,
Hạng người này để sống làm gì;
480. Mướn hung đồ giết phước nó đi,
Tôi nghĩ thế đến khi mê ngủ.
Liên trong giấc chiêm bao phát phủ,
Thấy một bà đội mũ Quan Âm;
Vẻ trang nghiêm khác kẻ tục phàm,
Từ ở phía trời Nam bay tới.
Hiện trước mặt tôi và liền nói,
Mừng cho người xong mỗi nợ xưa;
Người bạn mà người rất mến ưa,
Người đã có nợ xưa với nó.
490. Thuở xưa có tên Hoàn tên Võ,
Cùng đồng thời sanh có một niên;
Võ là con một vị ngự tiền,
Vừa giàu có vừa quyền thế lớn.
Hoàn con của một nhà nghèo khổ,
Nhưng Trời sanh tánh vốn thông minh;
Ở nhà trường học giỏi có danh,
Còn tên Võ tánh tình ngu xuẩn.
Được nhờ Hoàn nhiều lần chỉ dẫn,
Cả hai người kết bạn với nhau;
500. Càng ngày càng khăng khít thâm giao,
Việc giai cấp nghèo giàu quên cả.
Cha của Võ rất không ưa dạ,
Rầy Võ sao chơi kẻ nghèo nản;
Không tìm người thế lực giàu sang,
Để kết bạn cho ngang giá phẩm.
Võ bắt kể lời cha rầy mắng,
Chơi với Hoàn ngày mặn thêm hơn;
Hoàn muốn chi Võ cũng chịu luôn,

- Dù là việc ngàn muôn khăn khó.
510. Coi tiền bạc rẻ như rác cỏ,
Lòng thương Hoàn hơn vợ con yêu;
Hoàn nói chi đều cũng nghe theo,
Đối Hoàn chẳng một điều nào mịch.
Võ thường bị bạn giàu châm chích,
Vì Võ chơi quá thích với Hoàn;
Ai nói chi Võ cũng chẳng màng,
Lòng Võ mến thương Hoàn tốt bụng.
Bị sàm tấu bị ganh thế lực,
Cha Võ đành mất chức hồi hưu;
520. Ngày đêm vì hồ nhục sâu ưu,
Sanh bệnh chẳng bao lâu kể chết.
Từ đó cả gia tài tiêu hết,
Võ trở nên thất nghiệp bơ vơ;
Lúc bấy giờ Hoàn gặp hội cơ,
Đỗ quan trạng được vua gọi tới.
Làm một vị đại thần cận giới,
Vua lại đem con gái gả cho;
Hoàn bấy giờ chức lớn giàu to,
Trái lại Võ nghèo xơ nghèo xác.
530. Từ cha Võ bệnh sanh kê thác,
Võ phải về châu chực tóc tang;
Nên mấy năm đã cách xa Hoàn,
Chịu nghèo khổ lang thang vất vả.
Nghe tin Hoàn được làm quan cả,
Võ rất mừng vội vã đến thăm;
Võ băng rừng vượt núi suốt năm,
Mới tới chỗ của Hoàn trấn ngự.
Hoàn chẳng nhìn nhận là bạn cũ,
Lại còn cho là thứ ăn mày;
540. Bảo lính hầu kéo đánh nát thân,

- Thêm chửi bới nhiều xài thậm tệ.
Mặc dù Võ nhiều lời khóc kể,
Xin Hoàn nên nghĩ nhớ bạn xưa;
Càng nói càng bị lính đánh bừa,
Hoàn bảo lính đuổi xô khỏi cửa.
Võ tức giận đến tuôn máu mưa,
Thệ lớn rằng chờ thuở trả thù;
Chưa trả xong lòng chẳng nguôi đâu,
Dù cho phải chịu đau thai mãi.
550. Trong vũ trụ bất kỳ thế giới,
Hoàn sanh đâu Võ lại sanh theo;
Từ trước giờ cứ thế như keo,
Nhưng chưa gặp dịp nào để trả.
Nay người sắp đến ngày xả quả,
Nên nghiệp xưa phải trả khôn đời;
Tên Hoàn kia vốn thiệt là nguoi,
Còn tên Võ là người bạn ấy.
Nay nguoi giận nó làm việc quấy,
Định mượn người giết hại nó đi;
560. Thì nghiệp xưa kia vẫn còn y,
Nó sẽ đợi thời kỳ báo nữa.
Lửa đang cháy đem dầu để chữa,
Càng cháy thêm lên chớ tắt đâu;
Vậy khuyên nguoi bỏ ý trả thù,
Đề dứt nợ từ lâu đã thiếu.
Tiền nghiệp ấy khi người được hiểu,
Nóng giận bao cũng dịu lại ngay;
Cõi thế gian là kiếp trả vay,
Nguoi nên biết từ đây khá tránh.
570. Bà nói xong rồi quay lại mạnh,
Theo hào quang chói ánh bay đi;
Tôi giật mình thức dậy nghĩ suy,

- Cho rằng giấc mộng kỳ bí thật.
Tôi vốn là con người duy vật,
Nhỏ lớn chưa hề biết chiêm bao;
Gặp chuyện này quái lạ làm sao,
Khiến tôi bắt ôm đầu nghĩ mãi.
Suốt mấy bữa xét đi xét lại,
Đến cuối cùng tôi thấy nên tin;
580. Vì nếu không có nghiệp của mình,
Thì chẳng có mộng linh này đây.
Tôi bỏ hẳn tấm lòng giết hại,
Rồi liền kêu bạn lại nói ngay;
Nếu chẳng nhờ có giấc mộng này,
Tôi sẽ giết anh ngay chẳng để.
Bạn nghe rõ những lời tôi kể,
Mặt xám lên tỏ vẻ ăn năn;
Liền xin tôi mở lượng hồng khoan,
Thệ đến chết chẳng làm thói ấy.
590. Kể từ đó bạn tôi sửa cải,
Trở nên người tốt mấy hơn xưa;
Tôi lại càng thêm sự thích ưa,
Quên tất cả chuyện xưa lầm lỗi.
Nhưng ông ôi đời không biết nổi,
Họa này qua kể tới họa kia;
Đời của tôi còn lắm nữa kia,
Đâu một việc kể ra sao hết.
Nghe sư kể đoạn đời bi thiết,
Được mộng lành mách nghiệp oan xưa;
600. Khiến lòng ta lại bắt thêm ưa,
Cho rằng cũng là cơ duyên đây.
Bầu trời rộng nơi nào cũng vậy,
Phật không quên tìm dạy con duyên;
Sư cụ con nhà của quý quyền,

- Ly gia hản nhiều nguyên nhân lắm
Ta nín lặng một hồi suy gẫm,
Rồi mở lời chậm chậm thưa rằng;
Sự tu hành cũng có duyên căn,
Nhiều khi muốn mà làm không được.
610. Có lắm kẻ do duyên thuở trước,
Hoặc là người chường phước lâu xa;
Tự nhiên tu không đợi nhắc ra,
Hoặc được nhắc đến là hồi ngộ.
Như sư đã vào đường Tịnh độ,
Tôi nghĩ rằng nhờ có duyên sâu;
Mới xa lìa được cảnh sang giàu,
Ở chùa miếu sòng nâu khổ hạnh.
Sư rằng cũng do nơi hoàn cảnh,
Xô đẩy tôi bước đến cảnh thiên;
620. Thật là không phải sự tự nhiên,
Đời tôi viết nên thiên kỳ sử.
Ta đưa mắt nhìn nơi sư cụ,
Hiểu ít nhiều tâm sự đời sư;
So lại mình nhiều chỗ tương như,
Muốn hầu chuyện với sư thêm nữa.
Ta thưa ngay không còn lần lựa,
Rằng kẻ ra cũng có duyên gì;
Mới lồi chon đến cửa từ bi,
Quên trời lạnh quên khi khuya khoắc.
630. Nghe đời của sư bày vắn tắt,
Khiến cho tôi cũng bắt ngẩn người;
Nghệp này không riêng của sư thôi,
Mà còn có nhiều người như thế.
Nhưng việc thiện xưa không chứa đê,
Mộng lành đâu mấy kẻ thấy ra;
Việc nên tha mà chẳng biết tha,

- Nợ chẳng trả tạo ra thêm nợ.
Bởi không biết nên lòng không sợ,
Nghĩ ra đâu khác kẻ đui mù;
640. Việc bí kỳ đối với nhà sư,
Theo tôi nghĩ còn nhiều chẳng ít.
Xin sư lấy một vài bi kịch,
Kể thêm nghe tôi rất cảm ơn;
Sư rằng tôi đâu có ngại ngần,
Kể nhiều sợ làm ông chán ngán.
Đời tôi còn biết bao nhiêu đoạn,
Đoạn vừa qua là bạn phản tôi;
Nhưng cũng chưa đáng mấy ông ôi,
Đoạn kể mới tày trời hơn nữa.
650. Cũng vào lúc tuổi xuân đang thưở,
Bạn lừa tôi sau đó ít lâu;
Tật chơi bởi vì đã ăn sâu,
Chỗ tử điểm nơi đâu cũng tới.
Một hôm nợ ở nơi dạ hội,
Được gặp người con gái rất xinh;
Trông thấy tôi cô lại liếc tình,
Tôi gọi đến ngồi gần bên cạnh.
Tình có rượu khiến tình thêm mạnh,
Nghe đờn ca thêm tánh bướm ong;
660. Thói đã quen ưa khách má hồng,
Gặp gái đẹp khiến lòng thêm mê.
Lời tình tứ bao nhiêu tuôn hết,
Toàn những câu tha thiết yêu đương;
Lời gió trăng cô cũng chẳng nhường,
Lời luận biện mọi đường thông thái.
Kể từ đó tôi thường đi lại,
Cả hai đảng đều thấy thích nhau,
Rốt cuộc cùng mở động nguyên đào;

- Mối tình ái giữa nhau càng siết,
670. Tôi đặt sự yêu cô trên hết.
Lúc ấy tôi như điếc như mù;
Chỉ biết cô chẳng biết ai đâu,
Không cô sẽ hoàn cầu không có;
Yêu đến đôi cửa nhà đều bỏ,
Ở bên cô suốt cả ngày đêm.
Tạo một bầu không khí âm êm,
Lòng tôi biết bao niềm sung sướng;
Trong lúc ấy lòng tôi những tưởng,
Như thế là được hưởng lâu dài.
680. Cô muốn chi tôi cũng chịu ngay,
Tiền bạc đâu muốn xài đến mấy;
Hơn một năm cứ như thế ấy,
Có một hôm cô lại bảo rằng.
Hãy cùng nhau mở cuộc lữ hành,
Đổi không khí cho thêm sức khỏe;
Còn nhiều chỗ rất nên đẹp đẽ,
Đáng cho người còn trẻ xem qua.
Chúng ta đâu phải hạng tuổi già,
Mà ngồi mãi trong nhà cho ổng;
690. Hương vị của thiên nhiên nên hưởng,
Đẻ già rồi muốn thưởng không vui.
Còn ngoạn du muốn biết đủ mùi,
Các chỗ phải dạo chơi chẫm rãi;
Nhưng cốt yếu số tiền trong đây,
Cần đem theo nhiều mới yên tâm.
Thói thường nghe lời của cô phân,
Dù ai cũng nhận nhìn là phải;
Vì thế nên tôi không hề cãi,
Liên về nhà mở lấy tiền theo.
700. Cố nhiên là đem một số nhiều,

- Để vững bụng đúng theo cô muốn;
Trong lúc lòng tôi đang sung sướng,
Được cùng cô đi thưởng cảnh xa.
Trời có trăng đêm ấy sáng lòà,
Tàu trong lúc chạy qua eo biển;
Trời mát mẽ thêm quang nguyệt điện,
Khêu gọi lòng anh yển chi bằng.
Dù cho ai không muốn xem trăng,
Cảnh này cũng không dẫn sao được;
710. Tôi chưa bảo cô liền mời trước,
Ra bệ tàu hóng mát xem trăng.
Có phải là thú vị hơn chăng,
Ngồi mãi ở trong phòng khó chịu;
Lời cô bảo trúng ngay chỗ yếu,
Tôi bằng lòng liền níu lấy tay.
Dắt nhau lần rào bước ra ngoài,
Vừa đi lại vừa lời to nhỏ;
Rồi cùng dựa lan can đứng ngó.
Cảnh êm đêm còn có chi hơn,
720. Chị Hằng xem cũng bắt ghen hờn;
Cho rằng cặp tình nhân quá khích,
Tiếng máy tàu chạy nghe thành thịch.
Pha lẫn lời yêu thích gái trai,
Nung nấu lòng thêm nổi mê say;
Bao nhiêu chuyện ở ngoài quên hết,
Nhưng than ôi! Lòng người khó biết.
Trong lúc tôi đang siết tay cô,
Nơi lòng không còn chỗ nghi ngờ;
Thình lình bị cô xô xuống nước,
730. Giờ phút ấy mọi người an giấc.
Cố nhiên không ai biết hay chi,
Tưởng thân tôi bị cá nuốt đi;

- May nhờ có thuyền câu cứu vớt,
Khi tỉnh lại sau hồi chết ngộp.
Vừa tức vừa nước mắt tràn trề,
Tự trách mình sao quá si mê;
Bị ác phụ đánh lừa không biết.
Nghe đến tiếng yêu đương tha thiết,
Liên tin theo không xét mới làm;
740. Nếu không nhờ ngư lão từ tâm,
Thân này đã tự trảm đáy biển.
Tự trách tôi ấy là một chuyện,
Giận cô kia tán tận lương tâm;
Đã cùng nhau chung gối ăn nằm,
Muốn chi cũng chiều làm theo cả.
Tiền bạc đổ ra như nước lã,
Lời ái ân cũng đã chứa chan;
Nay lại đành đem dạ sói lang,
Giết mình cách xô thân xuống biển.
750. Hơn năm trời luống nuôi ong kiến,
Lòng tôi càng nghĩ đến thêm hờn;
Từ đó cho đến bốn tháng hơn,
Tôi như kẻ mất hồn thơ thần.
Mỗi ngày mỗi đó đây vợ vắn,
Mượn rượu làm cơn giận nguôi đi;
Ngày nào như ngày nấy li bì,
Quên nhà cửa quên đi tất cả.
Tôi lúc ấy chính trong lòng dạ,
Chẳng còn tin nhân quả là chi;
760. Cho đời mình còn có ra gì,
Ở tốt mãi chuyện nguy cứ gặp.
Trong khi đó tôi mong trời sập,
Để chết tôi chết hết loài người;
Trong lòng không còn muốn sống đời,

- Chán đến đổi thấy người đều ghét.
Tha hồ uống rượu chè be bét,
Gây gổ luôn không biết từ ai;
Bỗng một hôm trong lúc rượu say,
Tôi lại bước vào ngay một tiệm.
770. Đó cũng chính là nơi tử điếm,
Gặp một cô trang điếm rất xinh;
Nhìn kỹ ra tôi bắt hoảng kinh,
Chính là kẻ xô mình trước đây.
Tức thời tôi liền kêu cô lại,
Cô giả vờ ra kẻ không quen;
Và chính cô cũng đổi khác tên,
Bảo rằng chẳng hề quen tôi cả.
Nghe cô nói lòng tôi giận quá,
Bảo rằng cô là kẻ sát nhân;
780. Gần gũi nhau đã một năm hơn,
Nay lại bảo không quen biết tới.
Tội giết người muốn cho được khỏi,
Nên dùng lời nói dối phải chăng?
Lúc ấy cô lại nói lớn rằng:
Tôi say rượu nhìn lầm nói bậy.
Cô vào trong kêu người khác lại,
Kéo tay tôi bảo phải đi ngay;
Nhược bằng còn ngồi nói dông dài,
Sẽ kêu lính bắt ngay tức khắc.
790. Không chúng có chi đem làm chắc,
Tôi đành cam chịu nhục đi ra;
Từ đó đi về đến tới nhà,
Tôi oán giận kẻ ra sao hết.
Bị xô xuống biển sâu gần chết,
Nay lại còn bị nhiếc xài thêm;
Câu chuyện này quyết chẳng để êm,

- Làm sao rửa được hiềm mới chịu.
Quá suy nghĩ đầu tôi nặng trĩu,
Suốt mấy ngày ăn ngủ không yên;
800. Con người tôi dường thể như điên,
Nổi giận tức càng lên cực độ.
Cuối cùng tôi lấy con dao nhỏ,
Quyết đêm khuya chận ngõ cô về;
Giết phút đi dạ mới hả hê,
Thứ bất nghĩa sống chi vô ích.
Vừa nghĩ thế thấy trong người mệt,
Năm lẫn ra ngủ mất hồi nào;
Hiện thấy ra một cảnh chiêm bao,
Cũng bà lão thấy lâu rồi đó.
810. Nương hào quang bà sang nói rõ,
Ở này người tuổi trẻ kia ơi!
Đó cũng là nghiệp báo lâu đời,
Hãy vui trả cho rồi chớ hận.
Cách khoảng đây cũng lâu xa lắm,
Có vợ chồng tên Phấn tên Nga;
Nga mặt mày có chút xấu xa,
Nhưng tánh nết thật là rất tốt.
Phấn muốn chi đều chịu theo nết,
Dù cho là những việc khó khăn;
820. Phấn lại là có tánh cộc cần,
Thường đánh chửi Nga hơn con vật.
Lòng Nga biết bao nhiêu buồn bực,
Nhưng thương chồng quên hết đờn đau;
Phấn dù làm khó dễ cách nào,
Cũng lòn cúi chịu theo tất cả.
Mặc dù thế Phấn không vừa dạ,
Đi rượu chè mèο mã lung tung;
Khi về nhà quát tháo hành hung,

- Vật không động cũng tung cũng đá.
830. Tuy Nga rất lấy làm buồn bã,
Nhưng vẫn lời nhỏ nhẹ khuyên can;
Phấn chẳng nghe còn chửi mắng vang,
Nga đành phải nín thinh để chịu.
Không khí giữa gia đình nặng trĩu,
Mọi việc do Phấn tạo gây ra;
Lúc ấy lòng của Phấn chán Nga,
Lại đi lấy một cô gái khác.
Nhơn một hôm trời trong gió mát,
Phấn dùng lời dối gạt bảo Nga;
840. Hãy cùng nhau đi dạo núi xa,
Đôi khí hậu ở nhà buồn quá.
Nghe chồng nói Nga mừng trong dạ,
Tưởng chồng mình cải hóa ăn năn;
Nga liền lo sửa soạn hành trang,
Rồi cùng Phấn đi xem cảnh núi.
Phấn rằng muốn có nhiều gió thổi,
Cần leo lên cho tới chót cao;
Nga nghe lời rồi Phấn cùng nhau,
Trèo đến chỗ thật cao đứng ngó.
850. Lòng của Phấn Nga đâu có rõ,
Trong lúc Nga đứng ngó phía xa;
Bất thành linh Phấn lại xô Nga,
Rơi xuống vực thẳm xa mù mịt.
Phấn cho rằng là Nga đã chết,
Liền trở về tóm hết của tiền;
Dẫn tình nhơn đến một chỗ riêng,
Tạo lập một gia đình mới khác.
Trong lúc ấy thân Nga tưởng thác,
Nhờ rớt trên ở các dây bìm;
860. May có tiều phu được trông xem,

- Công về trại thuốc men lành mạnh.
Nga trở về nhà thì vắng lạnh,
Phấn bỏ đi biệt dạng hồi nào;
Nga buồn rầu thành phát bệnh đau,
Cách đó một năm sau bỏ mạng.
Linh hồn vẫn ôm theo nỗi oán,
Từ lâu rồi chưa đặng rửa ra;
Phấn là người cô ấy là Nga,
Nghịch oan ấy nay đã mùi mẫn.
870. Đành phải trả chớ không thể trốn,
Người nên mừng chớ giận oán chi;
Nay nếu người mưu giết cô đi,
Sau này phải trả nguy hơn nữa.
Tình dục vốn là nơi biên lửa,
Rơi vào thường bị nó thiêu đi;
Muốn dứt xong cái kiếp mê si,
Người hãy sớm qui y tu tỉnh.
Bỏ tất cả những mùi chung đỉnh,
Cũng chừa đi các tánh muốn ham;
880. Lìa sự đời vào cửa thiền lam,
Chịu khổ hạnh lo làm Phật sự.
Gìn chay lạt giới răn luôn giữ,
Trong lòng luôn niệm chữ A Di;
Mặc cho đời ngạo báng khinh khi,
Học theo Phật từ bi hỷ xả.
Kẻ hung ác với phường gian trá,
Được lợi to cũng chả lâu dài;
Chỉ tạm thời hưởng lấy hôm nay,
Nhưng phải trả ngày mai đau khổ.
890. Lấy kiếp người để mà hiểu rõ,
Xưa làm chồng giết bỏ vợ hiền;
Nay bị người mưu hại liên miên,

- Tốn tiền của không yên thân sống.
Tạo nghiệp chẳng khác nào gieo giống,
Gieo thứ nào lên mộng thứ ni;
Đừng tưởng rằng Trời chẳng biết gì,
Luật nhân quả không ly một mảy.
Hại người tất bị người hại lại,
Làm phải thời có phải trả cho;
900. Ấy tự nhiên của máy thiên cơ,
Nay hay thưở ngàn xưa cũng thế.
Kẻ dân dã hay ông hoàng đế,
Cũng nằm trong định lệ trả vay;
Cân công bằng chẳng vị tư ai,
Có vay tất có ngày phải trả.
Thứ chậm trái, thứ mau có quả,
Tùy nghiệp nhân nặng nhẹ mà ra;
Chớ cho rằng Trời chẳng thấy qua,
Gian dối mãi ấy là lầm lạc.
910. Có một việc ta cần nên mách,
Để cho người được biết lo toan;
Khấp hoàn cầu sắp có chuyển vang,
Cuộc biến hải thương tang rất lớn.
Thay cảnh vật rửa đời như bọt,
Không nơi nào trốn tránh khỏi đâu;
Từ ngàn muôn triệu kiếp xưa lâu,
Vẫn thay đổi biết bao nhiêu lượt.
Lập lại mới cho người hữu phước,
Sống thanh bình sống cuộc an cư;
920. Người khá mau biết kiếp hoại hư,
Lo tu tỉnh lánh đời mộng huyễn.
Nói đến đây lão bà liền biến,
Có một luồng gió lạnh thổi qua;
Tôi giật mình vội mở mắt ra,

- Lần nhớ lại lời bà trong mộng.
Tự nhiên thấy lòng tôi cảm động,
Mới bắt đầu nghĩ đến có Thần;
Từ trước nay tôi vẫn tưởng rằng,
Có người chớ Phật Thần không có.
930. Tôi đã có nhiều lần xiên xỏ,
Những hạng người bảo có Phật Thần;
Nay được nhờ thấy mộng hai lần,
Cũng một vị Nữ Thần như trước.
Dạy rành việc quả nhân tội phước,
Nhứt là cho biết được tiền căn;
Khiến lòng tôi mừng rỡ vô ngần,
Lúc ấy túi còn mang dao nhỏ.
Tôi lấy ra ném bỏ ngay đi,
Lòng oán hờn cũng hết tức thì;
940. Kể từ đó cứ suy nghĩ mãi,
Mặc dù đã có nhiều của cải.
Từ lâu rồi đủ loại ăn chơi,
Chỉ vui say trong một phút hồi;
Qua rồi vẫn thấy đời vô vị,
Lần lượt hết qua thời ấu trĩ.
Già đến rồi khổ lại còn hơn,
Kể chết đi ra cỏ ra phân;
Ai cũng thế không hơn nữa được,
Kiếp người đến đó là rốt cuộc.
950. Khác nào như một giấc chiêm bao,
Nội bấy nhiêu cũng chán làm sao,
Huống Thần giấc chiêm bao đã dạy,
Đời sắp đến tang thương biển hải,
Nếu thế thì còn cái chi đâu.
Chỉ còn phương qui Phật hồi đầu,

- May ra giải được câu trần khổ.
Nghĩ như vậy liền trong khi đó,
Tôi bèn đem nói rõ cha tôi;
Buổi đầu cha tôi chẳng ưng lời,
960. Sau rốt chịu cho tôi qui Phật.
Nhưng bảo tôi tìm người đại đức,
Để qui y khỏi thất chơn truyền;
Lúc ấy tôi đi khắp chùa thiền,
Nhưng đâu cũng không đành bụng cả.
Bởi phần đông chấp câu nhân ngã,
Cho chùa mình hơn cả các chùa;
Toàn là theo cái lối bán mua,
Mua cúng thí mua đồ chúng mới.
Thấy sư tăng lắm người giả dối,
970. Làm cho tôi muôn thối tâm thân;
Nhưng xét vì họ cũng phạm nhờn,
Bọn họ chỉ một phần tử xấu.
Không phải các sư đều vậy ráo,
Cố tìm thêm một đạo nữa xem;
Thảng như đầu đó cũng luốc lem,
Đến chùng ấy bỏ êm cũng được.
Thẻ theo lời thần linh mách trước,
Mình có duyên với Phật chẳng không;
Vậy rán đi tìm kiếm giáp vòng,
980. Có lẽ đến cuối cùng sẽ gặp.
Lòng nghĩ thế tôi đi tìm khắp,
Chót hết tôi đến gặp chùa này;
Một nhà sư có tiếng gần đây,
Là chơn chánh khiến ai cũng mến.
Trong lúc đó khi tôi bước đến,
Thấy mặt sư trong bụng liền tin;
Đức hạnh sư thấy lộ ra hình,

- Người đoan chánh nói năng lễ lối.
Từ đó tôi qui y thọ giới,
990. Ở chùa này cho tới bây giờ;
Thật đúng câu đạo có duyên cơ,
Duyên cơ chẳng khó sờ gặp đạo.
Do giấc mộng gặp Thần mách bảo,
Khiến cho tôi vào đạo tu hiền;
Chuyện ấy truyền đến kẻ xóm riêng,
Có nhiều kẻ đã nghiêng theo Phật.
Này giờ ta ngồi nghe sư nhắc,
Chuyện kể ra cũng rất hiếm hoi;
Sư vừa ngưng ta lại mở lời,
1000. Cảm ơn cụ kẻ đời của cụ.
Thật là một cuộc đời công tử,
Bỏ đi tu là sự ít ai;
Nếu chẳng duyên sâu với Phật đài,
Khó vào ở chốn này lắm cụ.
Vì rằng đã từ lâu nhiễm đủ,
Tánh quen theo các sự ăn chơi;
Khi vào đây mọi việc đều thôi,
Chịu dưa muối hãm hui rất khó.
Cảnh hoan lạc hồng trần gác bỏ,
1010. Mấy mươi năm chuông mõ tu hành;
Kể ra là cũng một anh danh,
Đâu phải kẻ thường tình làm được.
Sư rằng cũng nhờ duyên kiếp trước,
Riêng tôi dù muốn được dễ gì;
Từ ngày tôi vào cửa từ bi,
Quá hiu quạnh nhiều khi muốn chán.
Nhưng mỗi lúc thấy lòng hơi ngán,
Được mộng lành khuyên răn lo tu;
Nhờ thế mà tôi gắng công phu,

1020. Lo hương khói mấy mươi năm đầy.
Vào ở chùa nhiều lần bị khuấy,
Giữa tăng ni lắm cái xảy ra;
Tưởng đâu tôi hoàn tục hồi gia,
Nhờ cương quyết mới là vượt khỏi.
Phật tuy hay nhưng ma cũng giỏi,
Trên đường tu tấn thối dễ dàng;
Nếu không nhờ có sự kiên gan,
Vào giờ tí ra liền giờ ngộ.
Nhịn miếng ăn đã là rất khó,
1030. Nhìn thấy nghe việc đó càng hơn;
Đã gởi thân nơi chốn thiên môn,
Còn sân nô là không phải đạo.
Vì nghĩ thế bao nhiêu phiền não,
Mỗi ngày tôi cố tháo bỏ lần;
Suốt mấy mươi năm chẳng hề ngưng,
Song cũng chẳng dám xưng rằng hết.
Có lẽ phải trì tâm đến chết,
Được hay không là phút cuối cùng;
Trước Phật đài thề vện thi chung,
1040. Dù sanh tử tôi không thể bỏ.
Tin chân lý là đường sáng tỏ,
Mọi việc do theo đó không lầm;
Phật là chơn giác ngộ hơn phàm,
Lời ngài dạy cứ làm ắt trúng.
Ta rằng lời của sư rất đúng,
Phật vì thương sanh chúng nói ra;
Nói với lòng tự giác giác tha,
Không phải nói để mà thủ lợi.
Những chỗ của ngài thông hiểu tới,
1050. Nói ra cho người khỏi lạc lầm;
Ấy chính là do cái từ tâm,

- Nên nghe đến để làm thì tốt.
Có nhiều kẻ bảo rằng không hợp,
Chẳng qua vì cố chấp một bên;
Nếu lấy lòng quản đại công nhiên,
Phải nhìn nhận không xiên xỏ được.
Ví dụ bố thí không chấp trước,
Làm ân không mong được trả ân;
Ấy mới là thật có lòng nhân,
1060. Điều này có phải chẳng tốt đẹp.
Không như thói thường lòng nhỏ hẹp,
Tay trái đưa tay mặt lấy vào;
Giúp người mà không được trả mau,
Sanh hờn trách hoặc mưu nhiều hại.
Không luận đến trong hàng giáo phái,
Chỉ dựa vào nhân loại để phân;
Người hại người là việc bất nhân,
Ngu mầy cũng cho rằng vô lý.
Người không được vì lòng ích kỷ,
1070. Đi hại người với lý bất công;
Điều này người muôn miệng một lòng,
Nhận rằng đúng chớ không thể cãi.
Thẳng như có người cho rằng trái,
Trái ấy tư không phải trái công;
Trái cá nhân không trái đại đồng,
Trái với kẻ chỉ trông một mặt.
Tôi muốn nói rằng lời của Phật,
Là lời chung của khắp chúng dân;
Chớ không riêng của một cá nhân,
1080. Dựa một mặt xét phân là sai.
Tôi rất muốn sao toàn nhân loại,
Lấy tinh thần quảng đại xét suy;
Sẽ hiểu rành tâm trạng từ bi,

- Chùng ấy chẳng còn nghi nữa được.
Su rãng: cũng lấy làm mong ước,
Mọi người đồng hiểu được Phật tâm;
Để sớm lo giải nghiệp mê lầm,
Cho đâu đó hết cơn sầu khổ.
Nhưng nhận thức mỗi người mỗi chỗ,
1090. Không cùng chung trình độ như nhau;
Thành thử dù có lắm ước ao,
Tôi chỉ thấy chiêm bao một cảnh.
Ta rãng: cố nhiên vì khác tánh,
Mà mỗi người nhận định sai nhau;
Nhưng người tu cứ vẫn ước ao,
Cho nhân loại cùng nhau hướng thiện.
Biết rằng khó thành như ý nguyện,
Nhưng ý mong điều thiện cứ mong;
Cố làm dù cho được hay không,
1100. Vẫn tiêu biểu tấm gương bác ái.
Su rãng: lời của ông rất phải,
Lòng của tôi cũng thấy thế ni;
Nên từ lâu tôi vẫn cố lý,
Lòng nguyện ước không khi nào bỏ.
Tôi thường khuyên thập phương lớn nhỏ,
Làm hiền lành chừa bỏ hung hăng;
Đối với nhau lấy lẽ công bằng,
Và gìn cách ở ăn trong sạch.
Lòng nhớ niệm A-Di-Đà Phật,
1110. Sẽ được qua khổ ách tai nạn;
Ngày lâm chung có Phật bước sang,
Rước về cõi Tây phang Tịnh Độ.
Có nhiều kẻ nghe tôi khuyên dỗ,
Biết ăn năn hối ngộ rất nhiều;
Nay buồn tôi như bóng xế chiều,

- Chẳng còn sống bao nhiêu tuổi nữa.
Sự khuyên nhủ người đời tu sửa,
Sẽ không còn mấy bữa nữa đâu;
Bỏ xác tôi không chút buồn rầu,
1120. Nhưng tiếc sớm ngưng câu giảng giáo.
Ước gì được trường xuân bất lão,
Để kéo dài ngày giáo độ đời;
Hiện nay trào vãn vật thanh thời,
Thiếu đạo lý người đời dễ lụy.
Mỗi ngày một thêm nhiều thuyết ngụ,
Biết bao trò hoa mỹ gạt người,
Kẻ tu hành nếu thiếu kém lời;
Sẽ không giúp cho người tỉnh mộng,
Cứ quay cuồng theo luồng mới sống.
1130. Càng ngày càng mơ mộng thêm lung,
Mặc cho tâm trí nghĩ lung tung;
Khiến thân sống như cùm thêm rọ.
Tôi nhiều lúc canh ba chuông gõ;
Giác chưa an cứ nhớ sự đời,
Lo sao cho giải thoát mọi người,
Khỏi đau khổ của đời tạm vật.
Kim tiền chẳng phải là sự thật,
Chỉ đóng vai trong một tấn tuồng;
Trên mặt đào kép lộ vui buồn,
1140. Chỉ giả dối chớ không phải thật.
Kẻ xem đó lại rơi nước mắt,
Tưởng cho là sự thật rất lâm;
Phải làm sao tỉnh được chơn tâm,
Biết thật giả khỏi lâm sâu thẳm.
Hiện tại có nhiều điều dễ cảm,
Cũng chỉ làm thỏa mãn xác thân;
Nhưng xác thân là cái tạm trần,

- Bồi bổ mấy cũng không bắt lão.
Càng trau chuốt càng thêm khổ não,
1150. Rốt cuộc rồi mộng ảo hườn không;
Bao nhiêu điều chế tạo luống công,
Không cứu được xác thân khỏi chết.
Tôi nghĩ thế nên xem thường hết,
Sự phấn son con hát một màu;
Đại sự là cần dứt khổ đau,
Làm nhân loại hết câu lão tử.
Điều này ngày nào chưa thành sự,
Tiến đến đâu cũng chỉ trò hề;
Không thể làm tôi bị say mê,
1160. Trái lại chỉ thêm ghê gớm nữa.
Tôi đã gặp lắm lần binh lửa,
Thấy loài người hùm hổ như nhau;
Gặp mỗi toan ăn xé quấu quào,
Phải hay quấy nào đâu đếm xỉa.
Giờ trước bảnh giờ sau bị chĩa,
Mạng sống người mục rẻ đường bao;
Càng thấy càng bắt dạ ngán ngao,
Lòng tin Phật càng cao thêm nữa.
Ăn khoai bắp để cho qua bữa,
1170. Chính là cơn nước lửa đó ông;
Người chỉ lo tả đột hữu xông,
Quên rằng hiện trong lòng đang đói.
Tôi lúc đó dù cho muốn nói,
Cũng không làm sao gọi ai nghe;
Thật thấy mê khó giục cơn mê,
Chính là cảnh đã qua rồi đó.
Ông đâu biết người tôi lúc nọ,
Tuổi đã già nhưng có yên đâu;
Chỗ này hầu chỗ khác cũng hầu,

1180. Ăn đã chẳng ngủ đâu yên giấc.
Thấy việc thế xét ra lời Phật,
Tôi ngậm cười cho cuộc thế gian;
Thân chưa xong lo việc bao đàng,
Đợi đến lúc hơi tàn mới hối,
Thật đáng chán sự đời giả dối.
Nhưng làm sao cho mọi người tin,
Cứ ngồi đây gõ mõ tụng kinh;
Không giúp được nhân sinh tỉnh thức,
Muốn đi khắp gần xa giảng dứt.
1190. Ngặt vì tôi thân xác đã già,
Lúc trẻ thì chưa hiểu rộng ra;
Khi hiểu được thì già khôn lịu.
Cảnh trái ngược dù ai cũng chịu,
Ông là người thông hiểu đạo đời;
Lại cũng còn tuổi trẻ đương thời,
Có đủ sức hơn tôi gấp mấy.
Còn nhiều ngày giúp cho nhân loại,
Quay về đường chánh đạo quang minh;
Tôi nghĩ ông nên mở rộng tình,
1200. Dem chơn lý kêu lên khắp chốn.
Ta rằng: tôi quản chi thân khôn,
Biết bao nhiêu chỉ dẫn bấy nhiêu;
Nói cạn lời chẳng tiếc một điều,
Từ lâu chẳng ngớt kêu tu tỉnh.
Cũng có kẻ cho rằng nói phỉnh,
Hoặc bảo là quan niệm lỗi thời;
Tôi cũng không vì đó ngưng lời;
Vẫn khuyên đến khi người nhận phải.
Đang ôm nặng khối tình Nhơn loại,
1210. Đời của tôi cần phải hy sinh;
Không riêng tôi đến cả gia đình,

- Xin hiến hết cho dân không tiếc.
Miễn dân chúng tu hành sớm biết,
Thân tôi dù phải chết cũng vui;
Sự cụ vừa nghe đến lời tôi,
Vừa vui vẻ vừa lời kính cần.
Rằng tôi chẳng phải là huệ nhãn,
Lúc nãy tôi thấy dáng người ông;
Tự nhiên tôi thối thộp trong lòng,
1220. Cho rằng chẳng phải thường nhân đấy.
Chùa này biết bao người qua lại,
Tôi chưa hề kinh hãi một lần;
Nay thấy ông tôi khiếp tinh thần,
Có thể nói là lần thứ nhất.
Nãy giờ nghe ông phân đạo đức,
Tâm linh tôi đã mách không sai;
Như lời ông vừa nói trước đây,
Đâu có phải mỗi ai cũng nói.
Đây bác ái ẩn sau tiếng gọi,
1230. Thật tình yêu hơn loại đại đồng;
Nếu tăng ni đều cũng như ông,
Ai đâu dám đem lòng khinh dễ.
Tuy thân xác của ông son trẻ,
Nhưng tâm hồn già cả còn thua;
Tuy ba mươi năm ở nhà chùa,
Tôi rất thẹn rằng chưa bì kịp.
Cuộc gặp gỡ này đâu mấy dịp,
Xin ông vui lòng tiếp nói thêm;
Hôm nay dù có thức suốt đêm,
1240. Tôi vẫn chẳng thấy thèm buồn ngủ.
Già như tôi tợ cây héo rũ,
Gặp ông đây như có mưa vào;
Tôi có duyên với Phật dường bao,

- Nay nghe đạo mai dầu có chết.
Ta ngồi nghe để sư nói hết,
Xong rồi ta mới tiếp thưa rằng:
Tôi cũng mang mình thịt xác trần,
Sư khen quá tôi không dám nhận.
Người thương người ấy là bốn phận,
1250. Có lạ chi khen tặng quá lời;
Tôi đem thân cống hiến cho đời,
Ấy cũng chỉ làm nơi bốn phận;
Kẻ làm sớm người thì làm muộn,
Đã là người ai chẳng thương nhau.
Thế cho nên giúp đỡ dường bao,
Cũng không thể tự hào chi được.
Lúc nào cũng mát là tánh nước,
Ấm tự nhiên là sức mặt trời;
Tuy giúp đời chẳng tưởng giúp đời,
1260. Ấy là bốn phận người phải biết.
Từ sanh tiền đến khi nhập diệt,
Phật há không xướng thuyết ấy sao;
Nếu tôi còn sống sót ngày nào,
Tư tưởng ấy vẫn rao truyền mãi.
Sư rằng thật là chơn bác ái,
Tư tưởng ông quảng đại vô cùng;
Có mà không không cũng vẫn không,
Gương soi vẫn mấy lông chẳng vướng.
Tưởng không tưởng mới là thật tưởng,
1270. Hưởng mà không thì hưởng mới chơn;
Nhận thức ông khác lối thường nhân,
Hiện tại đáng thay chân đức Phật.
Ta rằng: đạo vốn là sự thật,
Lấy đó làm trụ cột nói ra;
Tất nhiên là chân lý không xa,

- Cũng chẳng trái lời chư Phật dạy.
Bởi giả dối nên thường biến hoại,
Muốn được luôn tồn tại bất di;
Cần chặt gìn sự thật làm qui,
1280. Đặt trên cả sự gì huyền ảo.
Đó là chỗ hướng về cửa đạo,
Muôn kế kinh đều bảo như nhau;
Chính tôi không để vắng ngày nào,
Luôn để trí tâm vào sự thật.
Gần đây dấu tiêu tan vạn vật,
Sự thật là sự thật không tiêu;
Đại khái là chỉ có bấy nhiêu,
Mong ai cũng tìm theo đến rốt.
Ngày nào còn kẻ chưa hiểu nốt,
1290. Nhà tu hành chưa hết việc tu;
Dù tuổi già sức yếu như sư,
Cũng hăng hái chớ ngơ bồn phận.
Mai dù chết nay luôn chỉ dẫn,
Lòng từ bi độ tận chúng sanh;
Gần tất hơi còn để lời lành,
Xưa nay các Phật luôn thế cả.
Sư rằng rất lấy làm quý hóa,
Lời của ông nung dạ tôi thêm;
Dù ở chùa tôi chẳng ngồi êm,
1300. Thường đi lại để khuyên bá tánh.
Của cúng thí mỗi khi có thành,
Thường đem ra cứu cảnh dân nguy;
Cất nhà thương lập viện cô nhi,
Cất trường học hoặc xây cầu cống.
Các chùa khác lúa tiền dư đọng,
Chia nhau xài chẳng dụng cho ai;
Bỏ các điều xã hội ra ngoài,

- Vì thế khiến nhiều người bất mãn.
Tôi đã đến tận nơi khuyên giảng,
1310. Cần phải lo cải chánh cho mau;
Cảnh chùa không phải chỗ làm giàu,
Chớ đội lốt nhà tu lợi dụng.
Tăng ni phải sống gần dân chúng,
Hưởng của đời phải dẫn dạy đời.
Hãy treo gương hiền đức tốt tươi,
Đừng giả dối bị người nhạo báng;
Sở dĩ bị nhiều người bất mãn,
Bởi tăng ni không đặt chơn tu.
Đành nhân hư chớ đạo bất hư,
1320. Nhưng chùa cũng tại sư mà vắng;
Chán sư, việc đi chùa bắt chán,
Một người làm cả đám mang nhơ.
Làm thế là không hợp Phật cơ,
Tu chẳng giúp ai nhờ tu dối;
Chỉ làm chướng mắt trong xã hội,
Đâu mở đường khai lối cho ai.
Nếu tăng ni cứ mãi thế này,
Cửa thiền sẽ không ai bước tới;
Ở chùa miếu không gìn luật giới,
1330. Nhìn người đời đâu khỏi hổ hang,
Và thiện nam tín nữ thập phang,
Đâu ai gọi là tăng sư nữa.
Chùa cũng chẳng phải nơi trốn nợ,
Chớ vào đây ăn ở yên thân;
Phải luôn luôn hoạt bát tinh thần,
Nêu cao cái tâm hồn tăng chúng.
Đủ phương tiện giúp vùa nhân chúng,
Chẳng ngại thân trong cảnh khó nào;
Thường ban vui cứu vớt khổ đau,

1340. Được như thế người nào chẳng mến.
Khấp đó đây tôi thường đi đến,
Chùa nào tôi cũng khuyên thế ni;
Bản ngã to như núi Tu Di,
Ít người chịu bỏ đi chuyện dối.
Mượn chùa để làm nơi thủ lợi,
Ai xem qua chẳng khỏi buồn lòng;
Lời Phật thì đáng kính đáng tôn,
Nhưng tặng chúng ít ông mến được.
Trào lưu mới cuộn như sóng nước,
1350. Lối tu hành cũ rít thế ni;
Chỉ làm cho người bắt hoài nghi.
Khó dắt họ qui y theo Phật,
Phải biết câu kiến cơ nhi tác;
Chớ không nên cố chấp một phương,
Tùy thời cơ dùng cách thích đương.
Đề dắt chúng vào đường giác ngộ,
Không nên chấp đi đường thủy bộ;
Miễn làm sao tới chỗ được rồi,
Chiều uốn cho phù hợp thế thời.
1360. Mới không khiến cho người bỡ ngỡ,
Đời tiến bộ đạo cần tiến bộ;
Lửa cháy nhiều nước chữa phải nhiều,
Thuốc đầu thang thì chỉ bấy nhiêu,
Nhưng tùy chúng có nhiều gia vị.
Không làm thế bịnh không thể trị,
Theo ý tôi ông nghĩ thế nào?
Ta rằng lời sư đáng biết bao,
Thật là một nhà tu xứng đáng;
Sự phổ hóa tùy theo giai đoạn,
1370. Xem thời cơ khôngặng chấp nê.
Miễn sao cho dân tỉnh cơn mê,

- Dù phải dụng phương chi cũng được,
Kẻ đương khát mà không cho nước,
Lại cho tiền là ngược phải chăng;
Người cần tiền để giải khó khăn,
Lại đem nước đến dâng là trái.
Tùy trường hợp để mà đối đãi,
Chớ không nên chấp lấy một bề;
Khi lấy mê để độ người mê,
1380. Có vậy mới tiện bề đất chúng.
Lời mới nãy của sư biện luận,
Nếu các chùa ai cũng làm theo;
Cửa thiền không đến đổi mớ meo,
Bá tánh sẽ kéo nhau đến viếng.
Chẳng cản trở trào lưu dân tiên,
Giúp cho thêm phát triển tinh thần;
Giữa tăng ni với cả nhân dân,
Sẽ khắng khít không còn rời rạt.
Đâu hồ mặt là người tự giác,
1390. Và cũng không trái thuyết từ bi;
Miệng đòi đâu còn kẻ khinh khi,
Ai thấy mặt tăng ni chẳng kính.
Từ lâu bị tiếng cho lừa phỉnh,
Sẽ tự nhiên được đĩnh chánh ngay;
Kẻ vô thần cũng bắt nghiêng tai,
Huống hồ với những ai mộ đạo.
Nhà xã hội trên nền Phật giáo,
Sẽ làm cho trường cửu hòa bình;
Trí huệ dung hòa với tánh tình,
1400. Giữ vật chất tinh thần cân đối.
Tất sẽ thấy ở trong xã hội,
Con người lần trở lại tốt lành;
Những thói quen tự lợi tự sanh,

- Sẽ đổi lại cộng vinh cộng lạc.
Không ai muốn cho ai phải thác,
Chia áo lạnh sốt bớt cơm ngon;
Toàn nhon sanh cùng một tâm hồn,
Sống sáng suốt sống không nghèo đói.
Biểu hiện rõ khối tình nhân loại,
1410. Cũng không thua gì cõi Thiên Đàng;
Tinh thần ai cũng được minh quang,
Không ai có việc làm vô ý.
Lấy tâm chủ của đời sống trí,
Trong đời đâu còn kẻ ác nhân;
Nổi bất bình giữa lớp chúng dân,
Lần lượt sẽ bình phân lại được.
Việc nói đức hay là nói phước,
Xét không ngoài công cuộc này đâu;
Rất mong rằng những kẻ sòng nâu,
1420. Nói liền được cây cầu xã hội.
Ngồi một chỗ luận câu phước tội,
Không đứng ra mưu lợi cho đời;
Sẽ không gây thiện cảm với người,
Dù nói mãi không ai nghe đến.
Huống có kẻ giỏi bẻ luận biện,
Đạo nơi thân không chuyện nào xong;
Mượn kệ kinh làm việc buôn rong,
Càng dễ khiến cho dân chúng ghét.
Nên bỏ hết những điều láo khoét,
1430. Phải thiết tu và phải yêu dân;
Đi đúng lời cầu đạo xả thân,
Ở chùa phải cho chơn đạo hạnh.
Giữ nhân cách tốt hơn bá tánh,
Nói thế nào làm cũng thế ni;
Tránh đừng bôi lọ cửa từ bi,

- Gương sáng của tăng ni nêu rõ.
Sư cụ chặn lời ta liền tỏ,
Rằng lời ông dễ có mấy ai;
Luận biện theo tiếng nói thời nay,
1440. Nhưng phương pháp không sai căn bản.
Khéo gói ghém đầu đuôi chắc chắn,
Ai nghe qua cũng đặng hiểu ngay;
Quan niệm ông thật rất là hay,
Kết luận việc đạo đời là một.
Theo tôi tưởng nếu suy ráo rớt,
Đạo với đời là một không hai;
Nếu ai cho đạo ở riêng ngoài,
Đạo ấy dựa vào ai mà có.
Đời cho đạo là không dính mó,
1450. Hỏi do đâu đời có kết liên,
Thế cho nên đời đạo dính liền;
Như trái mặt không nên nói khác,
Thật ông rất là người hoạt bát.
Xin lỗi ông sự học đến đâu,
Ta thừa rằng: học chữ không sâu;
Học tai mắt chỗ nào cũng học,
Nhứt là học bằng nơi trí óc.
Mỗi ngày tôi mỗi học không ngừng,
Thường dạy tôi là cả chúng dân;
1460. Cả vật chất tinh thần đều học,
Sư còn nhớ câu: tâm là Phật.
Phật là tâm, trong các kinh chẳng?
Nếu lấy tâm làm cái bản căn,
Vô học cũng như hàng hữu học.
Phải hay quấy do tâm làm gốc,
Mọi việc chi cũng cốt tâm sanh;
Lấy tâm suy tât biết dữ lành,

- Học không học không nên phân biệt.
Chỉ muốn biết hay không muốn biết,
1470. Ấy là điều cần thiết đấy thôi;
Mang thân người có đủ như người,
Khôn hay dại tùy nơi mỗi kẻ.
Nên lấy trí xét suy cạn lẽ,
Dùng chơn tâm làm chỗ y cứ;
Thì dù cho có mấy hồng hư,
Cũng nên được như người khác vậy.
Thật ra cũng vì nơi lẽ ấy,
Nhà tu hành cần phải nhắc cho;
Dựa vào tình nhân loại mà lo,
1480. Chớ không phải vì lo vụ lợi.
Su gặt đâu khi nghe đây nói,
Và bảo rằng: sành sỏi làm sao!
Trong biển đời có đủ thứ màu,
Không bị nhuộm thứ nào ít có.
Đủ phương tiện để mà tế độ,
Việc nói làm không chỗ hờ hênh;
Lấy chỗ hư đời để làm nên,
Thật không khác gì anh thợ khéo.
Nếu có kẻ được ông chỉ nẻo,
1490. Chắc chắn làm nên đạo chẳng không;
Thân đã già gỏi mỗi lưng cong,
Mà đạo lý chưa thông đến chỗ.
Nay hữu duyên cùng ông tương ngộ,
Vạch đường chơn chỉ rõ nẻo về;
Một lời ông giảng giáo cho nghe,
Sẽ tỉnh được giấc mê muôn thuở.
Tả sao hết được lòng mừng rỡ,
Đời của tôi còn có chi hơn;
Nay được ông vệt gút mây trần,

1500. Mai dù có bỏ thân cũng được.
Sự học của ông vừa nói trước,
Đời ít ai học được như ông;
Học bề ngoài ít kẻ học lòng,
Lo nhánh lá chớ không lo gốc.
Gọi rằng học nhưng mà vô học,
Vô học mà học hết là ông;
Mỗi khi nghe và mỗi khi trông,
Chỗ nào cũng làm thành bài học.
Chẳng những thế còn trong trí óc,
1510. Vẫn luôn luôn tự học lấy mình;
Ấy là phương phản tỉnh hồi minh,
Ai cũng thế đâu sanh tội khổ.
Chẳng được vậy chính mình khó độ,
Đâu còn thừa sức để dặt ai;
Lời ông càng nghĩ thấy càng hay,
Rất quý hóa của thời văn vật.
Lối luận biện không sai sự thật,
Lời nói nào cũng rất tinh minh;
Không chấp kinh nhưng chẳng ngoài kinh,
1520. Thật là lối biến quyền rất khéo.
Có đủ cách uốn chiều tròn méo,
Dìu dắt người khỏi nẻo lạc lằm;
Nếu các tăng sư ở thiền lâm,
Hầu hết được như ông tất cả.
Tất mở rộng được cơ hoàng hóa,
Sẽ giúp cho nhiều kẻ hồi tâm;
Ta thưa rằng: tại chẳng muốn làm,
Việc tôi biết sư tăng đều biết.
Vì yếm thế hoặc không cương quyết,
1530. Nên không lo đến việc hoàng dương;
Cái lối tu tiêu cực tầm thường,

- Vô tình đã đóng khuôn nhà đạo.
Ngồi một chỗ đợi chờ Phật đạo,
Không lo đi truyền giáo cho dân;
Quen lối tu độc thiện kỳ thân,
Trái với thuyết tế dân độ thế.
Lối tu ấy xưa nay thành lệ,
Nên cửa thiền càng bé hẹp lần;
Tôi rất mong khắp hết sư tăng,
1540. Nên theo lối tu hành tích cực.
Cần liên lết và nên tổ chức,
Bành trướng cho đạo Phật rộng ra;
Bỏ thói quen chùa họ chùa ta,
Cho đâu cũng một nhà Phật giáo.
Có trách nhiệm giữ gìn mỗi đạo,
Khi thấy sai nên bảo cho nhau;
Gương đạo mẫu luôn được nêu cao,
Có thể mới kịp trào lưu tiến.
Thiếu đoàn kết thiếu dùng phương tiện,
1550. Tất nhiên không phát triển kịp thời;
Càng ngày càng bị chúng bỏ rơi,
Không phổ biến được lời Phật giáo.
Nếu muốn được mọi người biết đạo,
Phải gia công truyền giáo mỗi ngày;
Người này rọi người khác tiếp tay,
Như thế mới đạo khai rộng lối.
Tùy hoàn cảnh tùy theo xã hội,
Tùy dân tâm của mỗi thời kỳ;
Đề ứng dùng phương pháp thích nghi,
1560. Sẽ khiến được người qui theo đạo.
Xem tánh người để mà chỉ bảo,
Bởi mỗi người nghiệp tạo khác nhau;
Phải dất lặn từ thấp lên cao,

- Nhút là tránh buổi đầu chớ vội.
Xem trình độ và xem phẩm giới,
Đề dùng lời tương đối với người;
Chớ gặp ai cũng nói một lời,
Sẽ không hợp với người khác cảnh.
Tăng sư phải cho cao đạo hạnh,
1570. Đề hiểu ra được tánh người đời;
Tất nhiên là sẽ dụng hợp lời,
Không chạm phải những nơi đáng tiếc.
Xem đến mạch chứng chi phải biết,
Mới cho toa phù hợp bịnh nhân;
Chứng không rành bịnh chẳng lành thân,
Nhiều khi hại bịnh nhân là khác.
Phải thật nghiệp chớ nên nói khoác,
Đừng để mù mà dốt kẻ đui;
Phật đã thành Phật mới độ đời,
1580. Tăng đã đạt mới lời dốt chúng.
Lý không rõ nói bừa đâu trúng,
Nghĩa chưa thông luận bướng càng sai;
Thấu ngọn ngành nói dở mà hay,
Chưa căn cội nói hay mà dở.
Mê thấy khít nhưng mà trống hờ,
Ngó như sai mà có sai đâu;
Thật mà quyền quyền thật rất màu,
Không một cử động nào bất pháp.
Chưa khảy mỏ trúng không nên đập,
1590. Hột còn non gieo gấp không lên;
Nên làm hư, hư lại làm nên,
Nhà tu chớ nên quên điều ấy.
Sư ngó đây mắt không hề nháy,
Rằng thật là chơn lý tốt vời;
Thế mới là tỉnh được người đời,

- Muôn pháp chỉ một lời gồm cả.
Xin hỏi ông đường về Phật quả,
Nhà tu hành cần có những chi?
Ta rằng không nên có những gì,
1600. Mới có thể là qui Phật quả.
Su rằng lời rất minh được dạ,
Xưa nay cùng chur tổ nhứt ngôn;
Sống ghi tâm thác gói theo hồn,
Lời châu dễ khách trần nghe được.
Gặp ông tợ cá mà gặp nước,
Mê dù bao cũng được tỉnh ra;
Vậy xin ông mở lượng hải hà,
Dạy thêm nữa cho già được biết.
Ta rằng có chi mà khẩn thiết,
1610. Tôi hiểu như sư biết từ lâu;
Lấy trong kinh chớ có khác đâu,
Nói việc của các sư thường tụng.
Đường bột có mà không chịu dụng,
Để bao lâu thì cũng bột đường;
Bánh nhiều màu nhiều thứ khôn lường,
Nhưng nguyên liệu vẫn đường với bột.
Số ngàn muôn cũng từ con một,
Nhánh lá nhiều nhưng gốc không hai;
Kinh để xem cho rõ vậy ngay,
1620. Không phải để tôi ngày tụng luống.
Cứ chất đóng trên bàn nhiều cuốn,
Chẳng chịu xem hiểu tận đuôi đầu;
Thì dù cho có tụng bao lâu,
Nghĩa lý của một câu không rọi.
Có khác nào như chim học nói,
Người nói sao nhái lại biết chi;
Chỉ làm cho tủi dạ từ bi,

- Không nổi được bước đi của Phật.
Phật đâu muốn nhà tu ần dật,
1630. Muốn vào xông ra đực cứu dân;
Luôn vui lòng vị nghĩa vong thân,
Tình yêu chúng sanh bằng tình mẹ.
Không hề sống thân mình riêng rẽ,
Vẫn sống chung với kẻ thập phương;
Nghe ai đau khổ biết lo lường,
Thấy ai đại khờ toan chỉ dặt.
Bất luận ai gặp cơn nguy ngặt,
Ra tay không để mắt nhìn sông;
Vui cùng vui buồn vẫn cùng buồn,
1640. Giữa bá tánh với mình như một.
Nghèo đến nổi muối còn một hột,
Cũng cần hai chia sót cho nhau;
Đổi người nghèo cũng thể người giàu,
Đều quý mến như nhau tất cả.
Chớ trọng giàu cúng nhiều hoa quả,
Đừng khinh nghèo chẳng có món chi;
Quý tâm hơn là quý vật gì,
Như vậy mới là sư chơn chánh.
Chẳng khiếp sợ người quyền lực mạnh,
1650. Không xem thường kẻ chẳng thế oai;
Mang xác trần ai cũng như ai,
Say hay tỉnh là nơi đáng kể.
Có tội lệ hay không tội lệ,
Ấy là nơi đánh giá con người;
Nhưng nhà tu đối với người đời,
Tội hay chẳng cũng vui dạy dỗ.
Vì ai cũng ở trong biển khổ,
Cần phải nên tế độ như nhau;
Càng thấy người có lắm khổ đau,

1660. Càng muốn cứu cho mau khỏi nạn.
Tóm tắt phải lấy lòng bình đẳng,
Đôi đũa trong bả tánh thập phương;
Chớ biệt phân nhiều ít lòng thương,
Thế mới chẳng sai đường bác ái.
Rất mong các sư nên xem lại,
Kính trên bàn tụng mãi từ lâu;
Xem chừng nào đạt lý cạn sâu,
Lúc đó sẽ tiện câu hoằng hóa.
Chớ ngồi mãi ở trong liêu xá,
1670. Hãy bước ra đi hóa độ người;
Làm cho người mê được tỉnh hồi,
Ấy bỏn phận của người Phật tử.
Cuộc sống chết là nơi đại sự,
Cần lo mau do dự không nên;
Tuổi cứ già mặc kẻ nhớ quên,
Bóng trời chẳng đứng yên một chỗ.
Khi cần độ mà không lo độ,
Dịp lành qua rồi khó gặp ra;
Không riêng lo cho phận mình già,
1680. Lo kẻ khác cũng là sắp chết.
Họ còn sống mà không đến thuyết,
Đợi chết đi tụng nghiệp đầu tiêu;
Lúc mạnh không chịu dạy một điều,
Gần xuống lỗ mới kêu hành thiện.
Còn giờ đâu để mà tu luyện,
Niệm Phật không thể niệm đủ câu;
Ấy phải chẳng việc đáng buồn rầu,
Nhà tu há chẳng lo âu tới.
Thêm lại gặp phải trào lưu mới,
1690. Dễ làm cho xã hội quay cuồng;
Kẻ xấu xa nhiều chẳng số lường,

- Người trong sạch đếm không mấy kẻ.
Càng không thể ngồi yên lặng lẽ,
Nhà tu nên mạnh mẽ đứng lên;
Dùng đủ lời khéo léo nỏ khuyên,
Khiến nhiều ít người nghiêng theo đạo.
Được nhiều kẻ phụng hành chánh giáo,
Sẽ bớt nhiều thảm nảo trong đời;
Hiếu phận mình chớ phút nào ngơi,
1700. Rất mong các tăng sư được thế.
Nhiều khi chỉ một vài câu kệ,
Mà lập qua được bể sâu đời;
Khách thiên môn há nỡ tiếc lời,
Không cứu giúp những người mê khổ.
Mỗi bát cơm mỗi đầy công khó,
Ăn không lo thì nó chẳng tiêu;
Nợ không tròn thì đạo chẳng siêu,
Há ngồi mãi trong liêu đọi chết.
Lời của đây mới vừa nói hết,
1710. Sư tiếp lời rằng thật đúng thay;
Nếu tăng sư từ trước đến nay,
Làm như thế đâu ai hờn ghét.
Nhưng rất tiếc ít nơi đoàn kết,
Và ít ai lo việc hoằng khai;
Kệ kinh ai cũng tụng mỗi ngày,
Nhưng nghĩa lý ít ai xét tới.
Kẻ xét biết làm tỉnh không nói,
Người nói thì vụ lợi nợ kia;
Phần nhiều là mượn Phật làm bia,
1720. Để gạt gẫm người mê lấy của.
Chính tôi cũng đau lòng đòi bữa,
Như lời tôi vừa đã thừa qua;
Từng để chơn đến các thiền gia,

- Nhận lời phải thấy ra ít kẻ.
Thành thử vẫn còn nhiều tập tễ,
Theo lối tu bệ vệ phân đông;
Suốt ngày lo ăn luống ngồi không,
Không thí một chút công cho chúng.
Chẳng dám nói là phùng vô dụng,
1730. Cứ thế là đời sống ra gì;
Thường tụng kinh trước tượng từ bi,
Sao chẳng nhớ hành vi của Phật.
Phật đâu phải là người ả dật,
Và cũng không ngồi suốt trong liêu;
Vừa rồi ông đã dạy mấy điều,
Điều nào cũng cao siêu tất cả.
Thấy những hạng tu hành dối giả,
Tự thấy tôi trong dạ xôn xang;
Lấy làm thương Đức Phật Tây phang,
1740. Bị kẻ ở thế gian lợi dụng.
Luật giới chẳng hề làm cho đúng,
Cũng xưng là Hòa Thượng Yết Ma;
Thấy việc người bắt ngại phạt ta,
Vì là cũng đồng nhà sư cả.
Cũng tại họ làm điều man trá,
Nên người đời nghi cả các sư;
Nếu họ không cải sửa thói hư,
Chùa lần lượt không người đến viếng.
E rằng những người đang tinh tiến,
1750. Vì đó mà thôi chuyên biết đâu;
Như thế là tai nạn rất sâu,
Còn ai nói được câu Phật pháp.
Ta liền chận lời sư nói gấp,
Đuốc từ bi không tắt chớ nao;
Hạng giả tu đông đến mực nào,

- Đạo Phật vẫn lầu lầu sáng tỏ.
Thời thanh suy do người tạo nó,
Chơn lý thì vẫn có một đường;
Ai biết theo là phước khôn lường,
1760. Ai trái lại là vương đầy họa.
Xưa nay vẫn cứ như thế cả,
Và từ đây cũng chẳng đổi dời;
Biết tu là người biết sống đời,
Không tu ấy là người tự sát.
Tu tôi nói từng lương cải ác,
Bỏ đường mê nẻo giác tìm qua;
Biết ngăn ngừa ý tưởng xấu xa,
Biết cương quyết làm ra việc phải.
Đó là nghĩa của người tu cải,
1770. Chẳng phải tu theo lối ngồi không;
Tu cần trau sửa cả ngoài trong,
Việc riêng đến việc chung đều sửa.
Hại biến lợi lòng không lẫn lộn,
Dữ đổi lành trí để nhớ luôn;
Tâm không cho ngoại vật làm cuồng,
Lúc nào cũng chủ thân được cả.
Tu như thế sẽ trừ được họa,
Phẩm bậc nào dù khó cũng lên;
Mỗi người tu theo ý tôi khuyên,
1780. Chẳng toại nguyện tôi xin chịu đọa.
Sư rằng: lời của ông đúng cả,
Nếu người tu như thế không thành;
Thân tôi dù muôn thác cũng đành,
Trong lòng vẫn tưởng tin triệt để.
Ông vừa bảo thanh suy do thế,
Chơn lý là một thể không hai;
Từ ngàn xưa cho đến những nay,

- Phật pháp chẳng bị ai làm mất.
Đã là Phật trước sau vẫn Phật,
1790. Tự nên không phải vật tạo nên;
Vì vậy mà vẫn được vững bền,
Không bị cuộc nổi chìm làm hoại.
Thật là lời của ông rất phải,
Giúp lòng tin tôi lại mạnh thêm;
Kể từ đây tôi chẳng ngồi êm,
Quyết nỗ lực khêu lên đức thiện.
Kết liên với người đồng quan niệm,
Để làm cho phát triển đạo thiên;
Cho người đời thấy rõ tục tiên,
1800. Không còn nói đạo chuyên lừa dối.
Chính mình phải làm cho được trôi,
Để cho hàng tu dối nhìn vào;
Sẽ thẹn lòng sửa chữa phần nào,
Cũng gián tiếp giúp vào họ được.
Mong Phật giúp tôi nên nguyện ước,
Ân đức này dù chết chẳng quên;
Ta rằng: trời chẳng phụ người hiền,
Ý nguyện tốt sẽ nên có thuở.
Giữa đường đâu xảy ra dang dở,
1810. Mong sư đừng lấy đó ngã lòng;
Ví dụ làm hiện kiếp không xong,
Nguyện kiếp khác nổi luôn chớ bỏ.
Làm việc lớn có nhiều khăn khó,
Cứ làm luôn chớ có hẹn ngày;
Đem tấm lòng cứng rắn dẻo dai,
Đối phó mọi chông gai cản trở.
Được như thế mới xong nần nợ,
Và đạo mâu cũng sẽ tựu thành;
Để tà ma làm rối đức tin,

1820. Việc chi cũng tan tành tất cả.
Phải tin tưởng phải bền chặt dạ,
Nhứt định là đạo quả sẽ nên;
Tôi cũng từng gặp lắm truân chuyên,
Nhưng vẫn giữ lòng nguyên như một.
Và từ đây đến ngày kết cuộc,
Cảm thấy còn nhiều khúc gay go;
Nhưng trong lòng chẳng chút sợ lo,
Ý chí mạnh thắng qua tất cả.
Nếu không mở thông đường thiên hạ,
1830. Nguyện chẳng ung cát giá lên vai;
Mắt nếu còn thấy kẻ nạn tai,
Lòng quyết chẳng quên ngày giải thoát.
Quản chi nỗi khổ đau thân xác,
Miễn làm sao sớm đạt ý nguyên;
Chẳng những đời mình hết não phiền,
Mà kẻ khác cũng yên lạc nghiệp.
Châu ngọc há để cho phủ líp,
Phải vẩy vung cho sắc chói chan;
Nếu chẳng thay được khắp nhơn gian,
1840. Cũng rán được một làng một nước.
Nghĩa là phải làm cho nên được,
Không để ngơ qua cuộc đời tàn;
Luôn đấu tranh với mọi thời gian,
Cũng chẳng để ai làm dừng bước.
Chẳng riêng tạo để mình hưởng phước,
Mà lo cho người được lây duyên;
Bụi hồng trần sớm gọi cho yên,
Cùng được thấy nhà Tiên cảnh Phật.
Việc trước hết ngay trên quả đất,
1850. Đồng nhau chung hưởng cuộc thái bình;
Chẳng còn nghe ai muốn chiến chinh,

- Cũng không kẻ nào sanh kế bạo.
Giữa ai cũng lấy lòng hòa hảo,
Biết xử phân theo đạo công bằng;
Không riêng mình muốn được no ăn,
Nỡ ý mạnh lấy ngang của kẻ.
Ai cũng biết nói lời nhỏ nhẹ,
Không ai dùng lời lẽ cộc cần;
Biết xét lòng và biết ăn năn,
1860. Người nào cũng có tâm tự trị.
Sống nề nếp sống theo cương kỷ,
Ai cũng tôn đạo lý làm trên;
Mặt mỗi người đều lộ vẻ hiền,
Ngày ấy mới Thần Tiên tại thế.
Người tu niệm phải nên lập thế,
Làm sao cho được thế mới thôi;
Sống chưa làm xong xả sự đời,
Chết đâu được về ngòi thượng cảnh.
Sư nghe đến lời đây nhân mạnh,
1870. Khiến mắt thêm nhìn thẳng vào đây;
Và nói rằng ở giữa thời nay,
Tư tưởng ấy ít ai có được.
Vừa siêu nhiên vừa nên thích hợp,
Nếu phàn đông người được thế ni;
Sự khổ đau hơn loại mất đi,
Cõi Cực Lạc tức thì hiện đến.
Lời ông khiến lòng tôi quá mến,
Chính ấy là bờ bến siêu sinh;
Khách hồng trần lấy đó làm tin,
1880. Tất sẽ được đưa mình khỏi tục.
Kẻ nào biết tầm trong lánh đục,
Nghe lời ông sớm dứt nợ đời;
Chẳng bao lâu đến mức tuyệt vời,

- Đáng con Phật đáng người yêu kính.
Ta rằng: mọi việc do chữ tín,
Lời nói dù chơn chính đường bao;
Không chịu đem lòng tưởng tin vào,
Chơn chánh ấy làm sao thành được .
Vì thế nên lòng tin làm trước,
1890. Có lòng tin các cuộc sẽ nên;
Cũng nhờ tin khổ mấy cũng quên,
Lòng tin giúp người thêm bền chí.
Mọi việc chi sau khi xét kỹ,
Nếu chánh chơn đặt chí tin vào;
Rồi cứ lo dù chậm hay mau,
Không chán nản miễn sao được việc.
Điều này rất muốn ai cũng biết,
Để tránh điều hối tiếc nơi tâm;
Su rằng: lòng tin cũng dễ làm,
1900. Nhưng xét trước rồi tin đúng lắm.
Mỗi lời ông tôi đều suy gẫm,
Thấy rằng đâu đó cũng khít khao;
Mỗi câu đều mỗi có rập rờ,
Chỗ nào cũng đòi dào ý tứ.
Tôi xin nguyện để lòng ôm giữ,
Làm sao cho khỏi phụ lòng ông;
Sớm nên người yêu của đại đồng,
Được thế mới là không hổ phận.
Trong mấy tiếng đồng hồ học vấn,
1910. Hơn mấy mươi năm tụng kinh tụng;
Giúp tôi thêm biết rõ chánh đường,
Công đức ấy khó lường sao hết.
Có lẽ ông cũng đã mỏi mệt,
Đêm đã khuya trời rét thế này;
Xin ông vui lòng ngủ lại đây,

- Mai rồi sẽ hồi qui chẳng muộn.
Ta nhận lời của sư vừa muốn,
Bước theo sư vào chốn hậu liêu;
Vừa nằm vừa suy nghĩ đủ điều,
1920. Việc sư cụ cũng đeo ý nghĩ.
Ấy cũng một cuộc đời kỳ bí,
Cảnh giúp người duyên đẩy xô người;
Ất có duyên với Phật lâu đời,
Nên mới được có trời báo mộng.
Nếu chẳng vậy người đang thân sống,
Khó thấy người nơi chốn tiêu dao;
Còn việc ta cũng lạ làm sao,
Đêm khuya vắng đi vào chùa miếu.
Sư chẳng trách lại còn mền trứ,
1930. Ất cũng duyên chi khéo tạo nên;
Người gặp nhau trong lúc đầu tiên,
Mà thông cảm là duyên muôn thưở.
Ta cứ nghĩ thế lòng không hờ,
Rồi bỗng nhiên đã ngủ hồi nào;
Vùng hào quang liền chói ánh vào,
Một vị Phật ngồi cao mấy trượng.
Trông thấy Phật ta liền quì xuống,
Mở miệng ra vừa muốn thưa lên;
Thì Phật ngài đã nói trước liền,
1940. Rằng trước đây độ bát bá niên.
Cũng ở nơi một cái chùa thiền,
Có một vị tu hiền rất chính;
Thường tập hợp nữ nam thiện tín,
Dạy những điều đạo hạnh cho nghe.
Độ được nhiều người khỏi bến mê,
Khiến bá tánh gần xa đều mền;
Hạng dân dã vua quan đều đến,

- Thường do lai sáng kiến nhà sư.
Khiến cảnh chùa lui tới chật người,
1950. Phật pháp cũng một thời hưng thịnh;
Một hôm nọ vào khuya vắng lặng,
Có một tên ăn trộm vào chùa.
Tên trộm đang khi vác khuân đồ,
Trong khi ấy nhà sư trông thấy;
Sư liền bảo nhỏ tên trộm lại,
Hỏi tại sao đi lấy của chùa.
Trộm rằng vì con vợ chẳng no,
Cho nên phải làm nghề ăn trộm;
Cảnh sống của gia đình rất khốn,
1960. Con thì đông vợ cũng quê mùa.
Không đủ ăn quần áo te tua,
Cực chẳng đã mới thò tay cắp;
Trong lúc ấy nhà sư bảo gấp,
Nên bỏ đi nghề nghiệp bất lương.
Vì nó không khiến một ai thương,
Bị bắt gặp chịu đường tù tội;
Vậy ngươi phải từ đây cải hối,
Lo làm ăn theo lối lương hiền.
Nói xong sư vào lấy gói tiền,
1970. Cho tên trộm bảo đi ra gấp;
Trộm vừa xá vừa run lập cập,
Lãnh tiền rồi chạy gấp về nhà.
Trộm chùng khi mở gói tiền ra,
Bất hốt hoảng vì là nhiều quá;
Trộm vừa sợ vừa mừng khôn tả,
Vừa biết ơn sư có chi bằng.
Cho sư là một vị chơn tăng,
Trong lòng thấy nảy sinh kính phục;
Từ ngày ấy bắt đầu tin Phật,

1980. Số tiền kia giao hết vợ con.
Rồi lánh mình vào chốn núi non,
Bỏ nghề trộm xả thân tu niệm;
Trở nên một nhà tu hạnh kiem,
Sau được nhiều người mến đến danh.
Vị sư kia con có biết chăng,
Chính là cái tiền thân con đó;
Còn tên trộm ở vào thuở nọ,
Chính là sư hiện ở chùa này.
Người với con duyên rắm sâu dày,
1990. Cho nên khiến hôm nay tái ngộ;
Nếu kiếp trước không nhờ con độ,
Thì người đâu hỏi ngộ nơi tâm.
Tuy trải qua ước tám trăm năm,
Duyên ấy cũng vẫn còn khấn chặt;
Nay người đã nên sư thiền đức,
Con cũng là nối Phật tu hành.
Càng khiến cho duyên ấy thêm lành,
Nên người mới gặp con là mến;
Duyên ấy gọi cho lòng nhớ đến,
2000. Chớ nào đâu phải chuyện vô căn.
Vì muốn cho con rõ nguyên nhân,
Nên Phật mới hiện thân đến nhắc;
Ta cúi mình tạ ơn Đức Phật,
Rằng còn chi từ trước đến nay.
Nhờ Phật luôn sẵn dạ chỉ bày,
Ân đức rộng đất trời khó sánh;
Khi hữu sự hoặc trong khổ cảnh,
Có Phật ngài hiện đến dắt dìu.
Lời lành cho nghe biết bao nhiêu,
2010. Không nhờ Phật con đâu nên đạo;
Mọi việc chi cũng nhờ Phật bảo,

- Tâm hồn con Phật tạo đầy ư!
Nếu không nhờ Phật dạy nên hư,
Con khó biết rõ nơi tà chánh.
Tuy nhiên đối với đường đạo hạnh,
Học bao nhiêu cũng chẳng thấy cùng;
Xin Phật vì sự lợi ích chung,
Dạy thêm nữa cho con được hiểu.
Phật rằng con khéo tìm đạo diệu,
2020. Đạo tuy sâu sức hiểu cũng dài;
Đạo không trong mà cũng chẳng ngoài,
Nơi bốn tánh của người sẵn có.
Nếu như ai muốn tìm thấy nó,
Lấy mắt thường thì khó thể trông;
Phải lấy lòng mới thấy được lòng,
Có chẳng được mà không chẳng được.
Còn một chấp niệm nào thúc phược,
Là vẫn còn bó buộc trong lòng;
Sự nào phiền không thể nào không,
2030. Còn như thế là còn luân lạc.
Từ bi chẳng từ bi vướng mắc,
Ấy mới là chơn thật từ bi;
Không bận tâm ở một sự gì,
Dù việc ấy hữu vi hay chẳng.
Không nghiêng trệ mới là bình đẳng,
Chẳng buộc ràng mới đặt tự do;
Con lấy đây làm thước để đo,
Siêu hay đọa cứ do theo đây.
Ta liền chấp hai tay cúi lạy,
2040. Xin đội ơn Phật dạy cho con;
Không riêng con hứa sẽ làm tròn,
Còn nguyện giúp xa gần xong diệu.
Phật dạy chỉ những lời cao diệu,

- Con dám đâu để hiểu một mình;
Xin truyền ra cho chúng làm tin,
Để trở lại nẻo lành sáng tỏ.
Có một việc con xin thưa rõ,
Xin Phật Ngài vệt mở gút mây;
Hiện xác con đang sống nơi đây,
2050. Thân bịnh lại gặp ngày trắc trở.
Nhiều chướng ngại cản đường hóa độ,
Lắm chông gai trên lộ từ bi;
Muốn bước mau nhưng khó nổi đi,
Đường Phật giáo nhiều khi nghệt lối.
Muốn đâu cũng mây lành bủa tới,
Ngặt gió phàm cứ thổi mãi lên;
Ý nguyện này chẳng được sớm nên,
Lòng con thấy muôn nghìn đau đớn.
Nhiều lúc quá buồn cho thời vận,
2060. Muốn chết không muốn sống trên đời;
Nhưng nặng tình với khắp mọi người,
Đến nay vẫn còn ngồi dương thế.
Phật liền nhẹ lời rằng ở trẻ,
Vận đen chưa phải lẽ chết thân;
Đã nặng duyên với khách hồng trần,
Phải dắt họ đến chùng hết khổ.
Càng chướng ngại càng nên hóa độ,
Không chông gai sao rõ từ bi;
Khó bước mau thì chậm cũng đi,
2070. Chớ ngại lối nhiều khi bị nghệt.
Mây cứ bủa mặc tình gió quét,
Cố làm sao che mát chúng sanh;
Con chớ buồn chưa toại nguyện lành,
Nguyện lành ấy sẽ thành tựu được.
Dù hoàn cảnh khắt khe trái ngược,

- Vẫn bình tâm chờ cuộc thuận xuôi;
Phật biết con lòng chẳng thấy vui,
Nhưng chết cũng chưa nguôi được dạ.
Nên sống để rộng khai đạo cả,
2080. Sống làm cho thông thả khắp nơi;
Không sống riêng mà sống cho đời,
Sống cho khắp mọi người hết khổ.
Vì bác ái vì câu hóa độ,
Cho nên cần phải có xác thân;
Sống cho mình chỉ có một phần,
Muôn phần để sống sanh cho thế.
Sống thì khó chết thì rất dễ,
Khó sống nhưng sống để cứu đời;
Cả chúng sanh chưa được thành thời,
2090. Lòng từ muốn tắt hơi sao nữ.
Chết thân cũng chưa xong được nợ,
Chết ấy càng khiến dở dang thêm;
Đến chùng nào biển lặng sóng êm,
Khi ấy sẽ nằm yên để chết.
Nước tịnh rửa bụi trần chưa hết,
Chết đi ai lau quét cửa thiền;
Rán chịu li trong cuộc đảo điên,
Để đời dữ ra hiền cho chúng.
Gió thổi mấy Trời không hề lụn,
2100. Nước xao bao Trăng cũng sáng choang;
Khổ thế nào con cũng chớ than,
Cứ lo tới cho đàng suôn sẻ.
Đêm đêm thấy thân con quạnh quẽ,
Phật lấy làm đau dạ lắm con;
Trong khó khăn giữ phận vẹn tròn,
Ai xem đến mà không kính mến.
Sẽ có gió xuôi chiều thổi đến,

- Con chớ lo bờ bến khó kè;
Khi con về đất chúng theo về,
2110. Phật nơi chốn liên huê luôn đợi.
Con rán chịu từ đây đến hội,
Cuộc trùng lai đền bội công lao;
Kẻ tu hành thỏa dạ khát khao,
Người nhơn đức phỉ câu mong ước.
Cảnh đau khổ tan như mây nước,
Cuộc lao lung sẽ được giải trừ;
Ấy là ngày thế giới an cư,
Con rán dặt cho người đến đó.
Từ nay dẫu còn nhiều khấn khó,
2120. Vì yêu dân chớ có nản lòng;
Mượn phàm thân cứu khách hồng trần,
Thói thường chết con đừng nghĩ nữa.
Có cái chết con cần nên lựa,
Nên chết lòng tưởng nhớ xấu xa;
Chết tánh tham và chết lòng tà,
Chết những việc gọi là bất thiện.
Chết mắt thấy sắc chi chẳng nghiệm,
Chết tai nghe đủ tiếng không mê;
Chết mũi mùi chi chẳng khen chê,
2130. Chết lưỡi nếm vị gì không chấp.
Chết thân chẳng nhiễm khi đụng vật,
Chết tâm không vướng mắc sự nào;
Chết hết lòng ô nhiễm trần lao,
Chết cả tánh chấp câu nhơn ngã.
Chết hờn giận chết điều dối trá,
Và chết luôn lòng dạ ghét ghen;
Chết lời nơ chết ý đê hèn,
Các việc quấy đều nên chết cả.
Được như thế tất là thông thả,

2140. Không lúc nào trong dạ buồn rầu;
Kẻ tu hành ở buổi ban đầu,
Làm theo đây sẽ mau nên đạo.
Con khá nhớ để khi truyền giáo,
Nhắc cho đời được hiểu làm theo;
Cõi hồng trần còn lắm nạn eo,
Dân chúng sớm nên theo đạo lý.
Nói xong Phật hóa quang hồi vị,
Ta cúi đầu lạy tạ theo sau;
Tự thấy lòng vui biết chừng nào,
2150. Cảm ơn Phật kẻ sao cho hết.
Kẻ từ ấy tâm trần đã chết,
Sự nhiễm ô tiêu diệt sạch không;
Tuy đeo mang thân xác cõi hồng,
Mà đã chẳng còn lòng mến tục.
Nơi nào cũng xông pha lẫn lút,
Tâm không hề trói buộc nơi đâu;
Vì muốn đời tỉnh giấc mê sâu,
Phải giả dạng đủ màu thế sự.
Muốn độ dữ vào trong đám dữ,
2160. Muốn cứu hiền dùng sự rất hiền;
Miễn sao cho người rõ tục tiên,
Mặc thân xác biến quyền như sạch.
Mong ai cũng trắng đen khá vạch,
Để cho mình là Phật hay phạm;
Lời đây khuyên nếu chịu gìn kham,
Không nên đạo đây cam chịu tội.
Bởi thương mến nhân sanh vạn bội,
Nên đem lời Phật gọi kẻ ra;
Chuyện tăng sư ở chốn thiền gia,
2170. Cũng kẻ nốt để mà hiểu rõ.
Việc hiện hữu là điều thật có,

- Còn duyên xưa chuyện đó ly kỳ;
Cõi thế gian bất luận việc gì,
Đều có hệ với khi trước cả.
Muốn già trẻ tin câu nhân quả,
Cho nên đây mới kể cạn lời;
Nếu xét qua tiền kiếp mọi người,
Sanh khắp chỗ không nơi nào chẳng.
Nợ vay trả với nhau nhiều chẳng,
2180. Không một ai mà chẳng nợ ai;
Người ở Đông có nợ ở Tây,
Kẻ Nam lại đã vay nghiệp Bắc.
Quả đất rộng nhưng mà thấy chật,
Đừng tưởng xa không việc liên can;
Lời kể qua thật rất rõ ràng,
Nghiệp xưa với thân đang hiện sống.
Nếu sư chẳng nhờ lời trong mộng,
Việc trả vay đâu đặng hiểu ra;
Phật khó trông nhưng chẳng ở xa,
2190. Mọi việc của người ta đều biết.
Phật thấy rõ chúng sanh tạo nghiệp,
Tùy cơ duyên cứu vớt cho ra;
Lòng từ bi rộng lớn sâu xa,
Không hề để bỏ qua một kẻ.
Xin lớn nhỏ xét cho rốt lẽ,
Để khỏi đau lòng kẻ đại bi;
Nhớ kỹ rằng đây nói lời chi,
Dựa theo bóng huyền vi mà nói.
Xin rón đọc chớ nài mệt mỏi,
2200. Đọc để cho rõ mối chánh tà;
Xem ngàn lần mà chẳng hiểu ra,
Cũng đừng chán hãy mò đọc mãi.
Cố đọc riết có ngày sẽ thấy,

- Chùng thấy ra chỉ khảm móng tay;
Nơi xa ngàn ta vẫn còn đây,
Việc không hiểu hỏi ngay chớ ngại.
Ngày nào cũng trông tin thơ lại,
Đêm vẫn luôn chờ thấy mộng lành;
Thấy ai người thật chí tu hành,
2210. Kể sao hết nỗi tình yêu mến.
Hồn ta vẫn thường hay lui đến,
Viếng thăm người tu luyện chơn thành;
Mỗi lần nghe có tiếng chim xanh,
Trong lòng thấy muôn nghìn náo nức.
Biết rằng có người chơn đạo đức,
Cành sen nơi cõi Phật nở ra;
Trên đầu kia có ánh sáng lòà,
Hương công đức bay ra thơm ngát.
Ngồi một chỗ có thần đem trát,
2220. Há không vui khi được tin lành;
Một thân nhưng chẳng sống riêng mình,
Sống với khắp nhân sinh thế giới.
Hỡi quê nhà rán chung một khối,
Cho hồn kia cảm tới lòng đây;
Trong tâm không để vắng một ngày,
Cùng biết nhớ cùng gây được việc.
Một ngày quên một ngày rất tiếc,
Giữ cho lòng khăng khít nhau luôn;
Vui cùng vui buồn hãy cùng buồn,
2230. Mượn bút mực thay con hội ngộ.
Một phen này khai cho nên lộ,
Để thông đường đây đó lại qua;
Ở nữ nam lớn nhỏ quê nhà,
Khá nghiệm kỹ lời ta vừa nói.
Nơi xa xôi vài lời nhắn gửi,

Thanh Sĩ 71 Đã Chết Mà Sống

Tạm gọi là giải nổi nhớ thương;
Xin chúc lành khắp hết thôn hương,
2238. Khuyên răn giữ vẹn đường đạo đức.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn bản hiệu chính năm 2007)

ĐÃ CHẾT MÀ SỐNG

- Các việc tục người tôi đã chết,
Chết hẳn từ lúc trước nữa kia;
Trên xác thân mọi việc trần mê,
Đã chết mất vào khuya đêm nọ.
Hiện bây giờ tôi còn nhớ rõ,
Vào một đêm trăng tỏ trời thanh;
Không bóng người nào đứng chung quanh,
Chỉ trợ trợ một thân thơ thân.
Bên cầu đá có chùa Tinh Tấn,
10. Đền leo heo nhơn nhớn trước môn;
Chùng như là có sức chiêu hồn,
Tự nhiên kéo lần chơn bước đến.
Bên cửa tự có đèn một nén,
Trong sân chùa sao sến nhiều cây;
Mắt nhìn qua lòng nghĩ như vậy,
Trong chùa có Phật hay là chẳng.
Sự tướng Phật nơi lòng có đặng,
Người mới đem cây đèn trông đây;
Kẻ hữu tâm cây cũng duyên thay,
20. Mắt càng ngắm càng say tâm não.
Cảnh thanh tịnh biểu dương tánh đạo,
Khác cảnh đời huyên náo tranh đua;
Ta ngẩng nhìn quanh khắp kiểng chùa,
Vào hay chẳng lòng chưa định quyết.
Nhìn phong cảnh nhìn chùa mãi miết,
Tự thấy lòng mến tiếc dường bao;
Rồi tự nhiên chơn rón bước vào,
Một sư cụ đón chào lễ phép.
Ta cũng bắt cúi mình khép nép,

30. Rằng hôm nay chẳng biết tại sao;
Trong não đầu lại bắt nhói đau,
Nơi phòng nội ngồi lâu không được.
Mới ra ngoài chon lẩn rảo bước,
Gió duyên đâu khéo hút vào đây;
Chớ tôi không phải ở xóm này,
Mà là ở cách đây mấy dặm.
Su rắng: nếu thế là tốt lắm,
Nếu không duyên sao giảm chôn này;
Xin mời ông tiện bước vào đây,
40. Trước lễ Phật sau vài câu chuyện.
Ta vâng lời bước vào Phật điện,
Lễ Phật xong rồi đến hậu đường;
Su rắng: người ở chôn tha phương,
Đến đây viếng lệ thường rất ít .
Có lẽ ông duyên sâu Phật Thích,
Mới ngẫu nhiên lễ Phật chùa này;
Xin mời ông ngồi xuống nơi đây,
Liên đồng tử bung khay nước đến.
Su rắng: xin mời ông tự tiện,
50. Ta cảm ơn cầm chén nước lên;
Su cũng đồng nói tiếp theo liền,
Đạo nếu chẳng có duyên khó gặp.
Chùa này kể từ ngày thiết lập,
Người như ông mới gặp đầu tiên;
Giữa đêm hôm đến viếng chùa chiền,
Thật là một kỳ duyên hy hữu.
Xin mời ông đêm nay ở ngủ,
Để chuyện trò có đủ thời giờ;
Đây cũng là do ở Phật cơ,
60. Khéo xui khiến người như ông đến.
Tuy mới gặp nhưng lòng đã mến,

- Người như ông cũng hiếm chùa này;
Lần đầu tiên mới đến nơi đây,
Nghe sư cụ quá lời khen tặng.
Ta thưa rằng: tôi không dám nhận,
Tôi như bao người đến viếng chùa;
Chỉ khác hơn không đến bữa trưa,
Mà lại đến đêm khuya vắng vẻ.
Bởi người tôi đang sầu lắm lẽ,
70. Khác nào như là kẻ điên cuồng;
Thường đêm thường tâm não ưu buồn,
Mắt ăn cũng mắt luôn cả ngủ.
Mỗi khi gặp phải cơn phong vũ,
Hoặc thấy nghe những sự bất lành;
Cõi lòng tôi như bị xé banh,
Đêm ấy suốt thâu canh không ngủ.
Nỗi thương nhớ xa gần áp ủ,
Sự âu lo bao phủ tim gan;
Rồi tự nhiên nước mắt cứ tràn,
80. Không còn cách nào ngăn nén được.
Nếu nằm mãi gôi chẵn đều ướt,
Và trong lòng bút rút không an;
Nên thường hay rảo bước ra đàng,
Mượn phong cảnh để làm khuây khoả.
Suốt bao năm đều như thế cả,
Không ngày nào trong dạ thấy vui;
Vẻ mặt luôn ả nét bùi ngùi,
Cười cũng chỉ gượng cười lấy có.
Chính hôm nay cũng như thế đó,
90. Lòng bản khoản chuyện nọ chuyện kia;
Quên cả Trời lạnh lẽo đêm khuya,
Cứ đi mãi đến kẻ am tự.
Thế tạo khéo nhiều trò thách thử,

- Làm cho người Phật tử chua cay;
Trước khi tôi để bước vào đây,
Đứng lâu ở bên cây cầu đá.
Ngắm dòng nước chảy trong lòng dạ,
Chùng như là khuấy khoả ít nhiều;
Nước chảy luôn bắt kẻ rác rêu,
100. Sớm cũng chảy mà chiều cũng chảy.
Khấp quả đất cùng trên thế giới,
Chậm hay mau đều chảy tới luôn;
Mặc cho đời có dạ ghét thương,
Không vì đó mà ngưng sức chảy.
Trong lòng cứ quanh đi quẩn lại,
Nước cùng ta có phải giống chẳng?
Ngó nước xong nhìn cảnh chùa tăng,
Lòng như gợi muôn ngàn câu chuyện.
Chuyện mới cũ chuyện đời u hiễn,
110. Rồi như ai kéo đến vào đây;
Thật tôi không có ý định này,
Ắt sẽ có gì hay đem lại.
Sự cụ rằng: chắc như thế ấy,
Nên xin ông ở lại đêm nay;
Để cùng tôi tâm sự vấn dài,
Nếu ông chẳng chấp đây già cả.
Ta liền thừa lời ông quá hạ,
Việc đạo đời già cả càng thâm;
Trẻ tuổi đâu khỏi lắm sự lằm,
120. Được ông chỉ lấy làm quý hóa.
Biết chừng đâu chuyện trong nhứt dạ,
Khéo gợi nên duyên cả thiên niên;
Vậy xin ông lượng việc tục tiên,
Dạy bảo kẻ đường duyên mỏng méo.
Ngoài Trời cũng lấy làm lạnh lẽo,

- Nếu quá khuya xin ngủ nhờ đây;
Sư liền rằng: như thế là hay,
Rồi tự bước vào ngay sau hậu.
Mang bánh nước thêm ra rồi bảo,
130. Xin ông dùng lấy thảo với tôi;
Nhà chùa không giống ở nhà đời,
Chi bánh nước không mùi chi khác.
Ta rằng: cố nhiên chùa chay lạt,
Xin ông đừng thối mắc làm chi;
Ông vui lòng hậu đãi thế thì,
Lòng tôi thiệt xiết chi cảm đội.
Khách thập phương mỗi khi bước tới,
Các sư đều tiếp đối thế này;
Mùi thiền đâu cũng được thơm lây,
140. Tặng với tục cả hai được mến.
Sư rằng: ba mươi năm gần đến,
Tôi đem thân phụng hiến chùa này;
Sự lễ nhường bất luận với ai,
Cũng thế cả không hay phân biệt.
Vì lẽ chữ từ bi được biết,
Chỉ yêu thương không ghét một ai;
Lòng rộng hơn kẻ thế ở ngoài,
Cảnh chùa tất là thay cảnh Phật.
Tâm nhà tăng khác hơn kẻ tục,
150. Tặng thay chơn cho Phật ở đời;
Vì vậy nên đối với mọi người,
Nên thương hết chớ nơi nào ghét.
Phải tiêu biểu tinh thần siêu việt,
Mới là người học Phật làm tăng;
Tôi ở chùa chút mấy mươi năm,
Lúc nào cũng chủ tâm như thế.
Khách đến viếng nhiều không số kể,

- Người như ông là kẻ khác xa;
Nên tôi quên đi phận tuổi già,
160. Muốn ông được luận qua nhiều việc.
Ta rằng: đạo tôi không mấy biết,
Nhưng lòng hay yêu việc thiện lương;
Tâm hồn luôn hướng cảnh Phật đường,
Vì tin Phật là chơn giác ngộ.
Lúc nào cũng muốn Ngài cứu độ,
Không những tôi mà cả thế gian;
Khổ đời nhiều dạ thấy không an,
Có lẽ Phật mùi phang đã thấu.
Su rằng: việc thế gian khó dấu,
170. Mắt Phật đà xem thấu khắp nơi;
Người sống trôi giữa biển khổ đời,
Lòng mong ước như người ông đây.
Thật hiếm có và tôi ít thấy,
Phần đông thường lo lấy riêng thân;
Nghĩ cho mình là việc trước hơn,
Chớ ít có nghĩ luôn kẻ khác.
Cũng vì thế lắm người tạo ác,
Toàn là do dục đắc lợi tư;
Ta thưa rằng: thật đúng thế ư,
180. Cũng vì vậy loài người luôn khổ.
Sự khổ chẳng mấy ai muốn có,
Nhưng vô tình tạo nó không hay;
Cũng có người cố ý tạo gây,
Theo đuổi tánh sưa say dục vọng.
Trong đau khổ người cam chịu sống,
Vì là nuôi hy vọng tương lai;
Vì sống vì ham muốn nọ này,
Nhiều người dám liều thân bất kể.
Mỗi người mỗi muốn ham một lẽ,

190. Khổ khác nhau khó kể sau cùng;
Dù cho là mấy bậc anh hùng,
Cũng khó thắng được lòng ham muốn.
Ai cũng bị khổ làm rối cuốn,
Không người nào sung sướng tự do;
Càng giàu sang càng địa vị to,
Trong lòng lại càng lo càng khổ.
Vì ích kỷ mà lo không hở,
Ấy tánh chung của kẻ thế gian;
Tánh này chùng nào được tiêu tan,
200. Loài người mới bình an vô sự.
Không giặc giã không người hung dữ,
Cũng không ai ích kỷ tổn hơn;
Mong cửa thiên rộng mở xa gần,
Giúp thiên hạ đồng tâm cải thiện.
Dù tiến bộ được bao nhiêu chuyện,
Loài người không cải thiện như nhau;
Tiến bộ kia cũng vẫn khổ đau,
Chỉ phương tiện hại nhau vô ích.
Sự tiến bộ tôi không công kích,
210. Chỉ luận nghe chỗ ích chỗ không.
Nhìn kim thời như thể pháo bông,
Tôi càng thấy trong lòng bút rút;
Những nỗi của tôi đang buồn bực,
Ba phần tự do cuộc thế dân.
Còn một phần vì chữ hiếu thân,
Đi đâu cũng nhớ luôn không ngớt;
Ngày nào hơn loại cùng sang sót,
Chùng ấy tôi mới bớt nỗi buồn.
Chính tôi như là kẻ đang cuồng,
220. Cuồng đạo đức cuồng luôn thế sự;
Đời mỗi bữa mỗi thêm câu như,

- Khiến lòng người thêm bị nhớp nhờn.
Cứ chạy đua theo cái thời cơ,
Lòng người rồi dường tơ muôn mối;
Chón tửu sắc bất phân sớm tối,
Ngày chí đêm tiếp nối truy hoan.
Cạnh tranh nhau sống mới sống sang,
Loài người vẫn mưu toan đủ cách;
Mưu toan ấy ít khi trong sạch,
230. Hầu hết đều nhờn nhớp dã man.
Sự bán buôn đến việc dân quan,
Toàn giả dối như ban hát bộ;
Xấu xa mấy cũng thầy không hổ,
Tội lỗi bao vẫn kẻ như không.
Trên đường đời số ấy rất đông,
Chúng dễ cám được lòng kẻ yếu;
Việc xấu tốt có người cũng hiểu,
Theo phần đông đành chịu xấu luôn.
Lành một người còn dữ cả muôn,
240. Lành ấy khó gìn luôn đến cuối;
Có lẽ ở chín tầng mây nổi,
Đức Ngọc Hoàng không khỏi đắn đo.
Phàm như tôi còn quá ưu lo,
Huống Thượng Đế sao cho khỏi thảm;
Loài người càng ngày hơn gấu hạm,
Gặp bắt ăn chớ chẳng luận suy.
Có đủ đồ giết hại kinh nguy,
Đề phụng sự cư y âm thực;
Nói tới đây ta liền nhớ sực,
250. Đề hỏi sư đạo đức thế nào.
Một mình ta cứ nói thao thao,
Thật là quấy làm sao đấy nhỉ;
Có thể gọi người cuồng đạo lý.

- Đi đến đâu cũng chỉ thế thôi,
Nghĩ vậy rồi ta mới cất lời;
Thưa sư những việc tôi vừa luận,
Đúng hay chẳng nhờ sư chỉ dẫn.
Sư rằng: lòng bi mẫn của ông,
Thật là người đáng noi Phật tông;
260. Lời rất đúng chứ không sai chạy,
Tâm hồn ông bủa đầy nội ngoại.
Dựa vào tình Nhơn loại nói ra,
Rất hợp lời dạy của Thích Ca;
Ai nghe cũng phải là nhìn nhận,
Chỉ những kẻ ý tình thiên cận.
Chẳng nghe theo lại giận không chùng,
Lấy tình thân phổ độ chúng dân;
Nhận hay chẳng đâu cần ông nhủ.
Ta thưa rằng lời sư hữu lý,
270. Chính lòng tôi đã nghĩ thế ư;
Vạch rõ ra các việc nên hư,
Nghe hay chẳng tùy người liệu lượng.
Không phiền trách chỉ là mong tưởng,
Khắp người đồng qui hướng một đường;
Dù Đông Tây Nam Bắc chư phương,
Cùng siết chặt niềm thương nhau cả.
Chẳng phân biệt kẻ quen người lạ,
Chỉ xem nhau tất cả là người;
Đối đãi nhau một cách tốt tươi,
280. Giúp nhau sống cuộc đời no ấm.
Tránh chửi mắng tránh điều đá đấm,
Càng không nên mưu ngầm hại nhau;
Bất luận là ở một việc nào,
Lấy tình thật đối nhau làm trước.
Điều này nếu loài người có được,

- Chắc không ai sống cuộc đời đói nghèo;
Dù dân trong rừng bụi núi đèo,
Cũng mở mắt như nhau tất cả.
Như thế mới là chọn tiến hóa,
290. Cũng gọi rằng triệt để văn minh;
Su rãng: tôi rất biểu đồng tình,
Chính tôi cũng đình ninh như thế.
Tâm hồn ông nghĩ suy đáo đẽ,
Thật là không hổ kẻ sống đời;
Trong thân người có được lòng người,
Ấy đâu phải mỗi ai cũng có.
Tôi còn nhớ khi tôi lúc nhỏ,
Con của nhà hào phú một vùng;
Được mẹ cha cung dưỡng tưng dung,
300. Tôi như thế là ông hoàng tử.
Sẵn xe cộ sẵn nhà to bự,
Sẵn của tiền tích trữ dư muôn;
Tôi khác nào buồm gặp gió luồng,
Muốn lấy được bất cần suy nghĩ.
Đi học chỉ đến trường lấy vị,
Chớ không cần để ý học hành;
Trông hết giờ lo việc yến anh,
Tụ bè bạn lộng hành đủ việc.
Tuôn tiền bạc ra không biết tiếc,
310. Chơi đủ điều không việc nào chừa;
Những việc nào trong bụng thích ưa,
Tội lỗi mấy cũng lo cho được,
Đôi bạn tác đày như bát nước.
Nhưng bị bao nhiêu lượt gạt lừa,
Chận lời ông, ta lại liền thừa;
Xin ông kể lại cho ít việc,
Su rãng: nếu như ông muốn biết.

- Thì tôi đâu có tiếc điều gì,
Đời của tôi gặp lắm ai bi;
320. Dù đã chẳng thiếu chi tiền bạc,
Một việc gặt trong muôn sự gặt.
Tôi bị người bạn tác rất thân,
Gặt lừa tôi đau đớn không ngần;
Từ nhỏ lớn chưa từng nghe đến,
Người bạn ấy lòng tôi rất mến.
Từ nhà trường cho đến ra ngoài,
Mọi việc đều đâu cật kê vai;
Đi đâu cũng dắt tay nhau cả,
Vui khổ thảy đều trao đổi dạ.
330. Gần gũi nhau thường cả ngày đêm,
Muốn có tiền tôi giúp cho tiền;
Cho đến việc tình duyên cũng thế,
Lòng thương bạn hơn là huynh đệ.
Xử tốt nhau bất kể việc gì,
Thường gặp nhiều trường hợp hiểm nguy;
Tôi vì bạn quên đi mạng sống,
Được cha mẹ cung như trứng mỏng.
Nhiều khi tôi liều lĩnh bất cần,
Ít nghe lời khuyên của song thân;
340. Thường nghe những lời phân của bạn,
Thói thường ấy hết còn bất mãn.
Ngược lại lòng người bạn chưa vừa,
Còn muốn thêm lắm chuyện thích ưa;
Nhân vào một buổi trưa hôm nọ,
Bạn gọi tôi kê tai nói nhỏ.
Làng gần đây mới có một nàng,
Tuổi còn măng vừa đẹp vừa ngoan;
Đêm nay có thể sang chơi nhĩ,
Tánh hiếu sắc tôi không cần nghĩ.

350. Liền bằng lòng rằng sẽ đi ngay,
Vậy tám giờ tôi ở đêm nay;
Chúng ta sẽ cùng đi một lượt,
Bạn lại bảo rằng không thể được.
Tôi phải cần đi trước dọn đường,
Sau rồi anh sẽ đến tiện hơn;
Có tôi sẵn chờ anh tại đó,
Từ lâu rồi việc này thường có,
Cho nên lòng tôi chả nghi ngờ;
Bảo bạn nên đi trước thăm dò.
360. Tám giờ đúng tôi thò mặt đến,
Cho rằng dấp neo mà gặp bến.
Tôi đi theo giờ hẹn không ly,
Nửa chừng đường trong lúc đang đi;
Có một tốp ra vây phủ chặt,
Bắt lấy tôi đánh gần mù mắt;
Lại lấy luôn hết bạc trong mình,
Còn bảo rằng muốn được tồn sinh,
Mai này phải mang thêm mười vạn.
Nếu chẳng có thì là mất mạng,
370. Nghe thế tôi càng hoảng thêm lên;
Tôi trở về lén lấy đủ tiền,
Tối đêm kể liền mang đến nạp.
Thân đã bị đánh thoi bầm dập,
Không dám thưa còn nạp thêm tiền;
Lúc ấy lòng tôi oán chung thiên,
Nếu giết được giết liền mới hả.
Sau mấy tháng chưa nguôi trong dạ,
Cứ nghĩ rằng sao trả được thù;
Tồn bạc tiền chẳng ức chi đâu,
380. Bị đánh chửi tôi đau hơn hết.
Từ ngày ấy tôi ngơ các việc,

- Chỉ dẫn đo mãi miết sự này;
Lòng cảm hờn không thể nào khuấy,
Tôi đi đó đi đây suốt buổi.
Một hôm nọ cũng trời giông ruồi,
Đề cho tôi giải mối oan tình;
Trong khi tôi đang bước thình lình,
Chợt gặp một bạn quen từ trước.
Chào hỏi xong cùng đi uống nước,
390. Một tiệm gần phía trước đang đi;
Ở nơi đây thêm một chuyện kỳ,
Cô bung nước thường khi quen mặt.
Cô làm ở tiệm xa chỗ khác,
Sang tiệm này mới ít hôm đây;
Khi thấy tôi cô lại sựng mày,
Chào xong muốn nói ngay chi đó;
Nhưng cô lại nín đi không tỏ,
Như có vẻ nghĩ chi khăn khó.
Lúc tôi còn ngồi đó uống trà,
400. Cũng độ chừng gần một giờ qua;
Tự nhiên thấy cô ta bước đến,
Hỏi rằng bạn của ông thường mến.
Sao lại không thấy đến hôm nay,
Tôi trả lời rằng suốt mấy ngày;
Tôi chẳng gặp mặt mày của ảnh,
Có lẽ tại vì anh không rảnh.
Thành thử không thấy đến thăm tôi,
Cô lắc đầu và lại trề môi;
Rằng ông có tin tôi chẳng nhỉ?
410. Có một việc rất là kín bí.
Tôi muốn đem tỏ lại cùng ông,
Nếu chẳng tin ắt sẽ chạm lòng;
Vì hệ đến bạn ông chí thích,

- Tôi rằng có chi đâu mà mịch.
Việc chi xin nói thật ra nghe,
Xin cô đừng có quá dặt dè;
Vui lòng nói ra nghe cho biết,
Cô rằng chính đây là sự thiệt.
Tôi đã nghe tận mắt tận tai,
420. Ôm lòng chờ đợi mấy tháng nay;
Nhưng không thấy ông lai vãng tới,
Việc ông bị đánh thoi dũ dôi.
Do bạn ông dẫn lối đẩy thoi,
Vì cần tiền cho một gái chơi;
Nên mới xúi giục người côn đảng,
Gạt rằng có gái tơ ngoan ngoãn.
Để chặn ông khoảng vắng cướp tiền,
Bảo rằng ông hiện có muôn thiên;
Nên dọa để lấy thêm nhiều nữa,
430. Hồi tiệm trước nhờ tôi thường bữa.
Hay đứng gần bệ cửa hầu chờ,
Bạn ông cùng với lũ côn đồ;
Thình lình lại bước vô ngòi kế.
Họ nói nhỏ nhưng tai tôi để,
Vì thế nên mọi lẽ được nghe;
Nhưng bạn ông ông vẫn thường khoe,
Rằng thương mến hơn là ruột thịt.
Nên tôi vẫn tưởng rằng thân thích,
Không thể làm chuyện mịch ấy ra;
Chỉ nói đùa để có cười xoà,
440. Ai đâu nữ gà nhà bôi mặt.
Chùng tôi nghe xảy ra sự thật,
Tôi ngần ngại và bắt giận tôi;
Chớ chi khi nghe chuyện ấy rồi,
Đem nói hết mọi lời ông hiểu.

- Nạn tai ấy tất không vương víu,
Lỗi này tôi cũng chịu một phần;
Không đồng mưu nhưng cũng phạm nhon,
Lòng tôi cứ bần khoản mãi mãi.
450. Ông người tốt và lòng rộng rãi,
Đối bạn bè tiếp đãi ân cần;
Lại bị người bạn rất chí thân,
Hại ông kể còn hơn thù địch.
Tôi càng thấy lòng như châm chích,
Chờ gặp ông tỏ hết ra nghe;
Để cho ông biết có đặt dè,
Chớ tin lắm sẽ e khổ nữa.
Nghe đến đây đầu tôi như bửa,
Tức giận không còn có chi bằng,
460. Với người nào khác có thể dần;
Còn với bạn đồng chẵn đồng gối.
Nay lại nở nhần tâm phản bội,
Không thể nào tha tội được đâu;
Càng nhớ càng như lửa thêm dầu,
Liên về ngựa nằm lâu suy nghĩ.
Một là bắt tấn tra cho phí,
Hai là làm nhục sĩ mới vừa;
Ba muốn người bắt trói xẻ cưa,
Để trả lại thù xưa bị đánh.
470. Lòng căm hận càng sôi sục mạnh,
Nghĩ tới lui không rảnh trong đầu;
Tức bạn bè chơi đã từ lâu,
Tiền bạc tốn biết bao nhiêu kể.
Lại cũng bỏ cả bề danh thể,
Lời mẹ cha cũng để ngoài tai;
Đối bạn bè như bát nước đầy,

- Ân chẳng trả lại xoay trả oán.
Tôi càng nghĩ lòng càng chán ngán,
Hạng người này để sống làm gì;
480. Mướn hung đồ giết phước nó đi,
Tôi nghĩ thế đến khi mê ngủ.
Liên trong giấc chiêm bao phát phủ,
Thấy một bà đội mũ Quan Âm;
Vẻ trang nghiêm khác kẻ tục phàm,
Từ ở phía trời Nam bay tới.
Hiện trước mặt tôi và liền nói,
Mừng cho người xong mỗi nợ xưa;
Người bạn mà người rất mến ưa,
Người đã có nợ xưa với nó.
490. Thuở xưa có tên Hoàn tên Võ,
Cùng đồng thời sanh có một niên;
Võ là con một vị ngự tiền,
Vừa giàu có vừa quyền thế lớn.
Hoàn con của một nhà nghèo khổ,
Nhưng Trời sanh tánh vốn thông minh;
Ở nhà trường học giỏi có danh,
Còn tên Võ tánh tình ngu xuẩn.
Được nhờ Hoàn nhiều lần chỉ dẫn,
Cả hai người kết bạn với nhau;
500. Càng ngày càng khăng khít thâm giao,
Việc giai cấp nghèo giàu quên cả.
Cha của Võ rất không ưa dạ,
Rầy Võ sao chơi kẻ nghèo nàn;
Không tìm người thế lực giàu sang,
Để kết bạn cho ngang giá phẩm.
Võ bắt kể lời cha rầy mắng,
Chơi với Hoàn ngày mặn thêm hơn;
Hoàn muốn chi Võ cũng chịu luôn,

- Dù là việc ngàn muôn khăn khó.
510. Coi tiền bạc rẻ như rác cỏ,
Lòng thương Hoàn hơn vợ con yêu;
Hoàn nói chi đều cũng nghe theo,
Đối Hoàn chẳng một điều nào mịch.
Võ thường bị bạn giàu châm chích,
Vì Võ chơi quá thích với Hoàn;
Ai nói chi Võ cũng chẳng màng,
Lòng Võ mên thương Hoàn tốt bụng.
Bị sàm tấu bị ganh thế lực,
Cha Võ đành mất chức hồi hưu;
520. Ngày đêm vì hồ nhục sâu ưu,
Sanh bệnh chẳng bao lâu kể chết.
Từ đó cả gia tài tiêu hết,
Võ trở nên thất nghiệp bơ vơ;
Lúc bấy giờ Hoàn gặp hội cơ,
Đỗ quan trạng được vua gọi tới.
Làm một vị đại thần cận giới,
Vua lại đem con gái gả cho;
Hoàn bấy giờ chức lớn giàu to,
Trái lại Võ nghèo xơ nghèo xác.
530. Từ cha Võ bệnh sanh kê thác,
Võ phải về châu chực tóc tang;
Nên mấy năm đã cách xa Hoàn,
Chịu nghèo khổ lang thang vất vả.
Nghe tin Hoàn được làm quan cả,
Võ rất mừng vội vã đến thăm;
Võ băng rừng vượt núi suốt năm,
Mới tới chỗ của Hoàn trấn ngự.
Hoàn chẳng nhìn nhận là bạn cũ,
Lại còn cho là thứ ăn mày;
540. Bảo lính hầu kéo đánh nát thân,

- Thêm chửi bới nhiều xài thậm tệ.
Mặc dù Võ nhiều lời khóc kể,
Xin Hoàn nên nghĩ nhớ bạn xưa;
Càng nói càng bị lính đánh bừa,
Hoàn bảo lính đuổi xô khỏi cửa.
Võ tức giận đến tuôn máu mưa,
Thệ lớn rằng chờ thuở trả thù;
Chưa trả xong lòng chẳng nguôi đâu,
Dù cho phải chịu đau thai mãi.
550. Trong vũ trụ bất kỳ thế giới,
Hoàn sanh đâu Võ lại sanh theo;
Từ trước giờ cứ thế như keo,
Nhưng chưa gặp dịp nào để trả.
Nay người sắp đến ngày xả quả,
Nên nghiệp xưa phải trả khôn đời;
Tên Hoàn kia vốn thiệt là nguoi,
Còn tên Võ là người bạn ấy.
Nay nguoi giận nó làm việc quấy,
Định mượn người giết hại nó đi;
560. Thì nghiệp xưa kia vẫn còn y,
Nó sẽ đợi thời kỳ báo nữa.
Lửa đang cháy đem dầu để chữa,
Càng cháy thêm lên chớ tắt đâu;
Vậy khuyên nguoi bỏ ý trả thù,
Đề dứt nợ từ lâu đã thiếu.
Tiền nghiệp ấy khi người được hiểu,
Nóng giận bao cũng dịu lại ngay;
Cõi thế gian là kiếp trả vay,
Nguoi nên biết từ đây khá tránh.
570. Bà nói xong rồi quay lại mạnh,
Theo hào quang chói ánh bay đi;
Tôi giật mình thức dậy nghĩ suy,

- Cho rằng giấc mộng kỳ bí thật.
Tôi vốn là con người duy vật,
Nhỏ lớn chưa hề biết chiêm bao;
Gặp chuyện này quái lạ làm sao,
Khiến tôi bắt ôm đầu nghĩ mãi.
Suốt mấy bữa xét đi xét lại,
Đến cuối cùng tôi thấy nên tin;
580. Vì nếu không có nghiệp của mình,
Thì chẳng có mộng linh này đây.
Tôi bỏ hẳn tấm lòng giết hại,
Rồi liền kêu bạn lại nói ngay;
Nếu chẳng nhờ có giấc mộng này,
Tôi sẽ giết anh ngay chẳng để.
Bạn nghe rõ những lời tôi kể,
Mặt xám lên tỏ vẻ ăn năn;
Liền xin tôi mở lượng hồng khoan,
Thệ đến chết chẳng làm thói ấy.
590. Kể từ đó bạn tôi sửa cải,
Trở nên người tốt mấy hơn xưa;
Tôi lại càng thêm sự thích ưa,
Quên tất cả chuyện xưa lầm lỗi.
Nhưng ông ôi đời không biết nổi,
Họa này qua kể tới họa kia;
Đời của tôi còn lắm nữa kia,
Đâu một việc kể ra sao hết.
Nghe sư kể đoạn đời bi thiết,
Được mộng lành mách nghiệp oan xưa;
600. Khiến lòng ta lại bắt thêm ưa,
Cho rằng cũng là cơ duyên đây.
Bầu trời rộng nơi nào cũng vậy,
Phật không quên tìm dạy con duyên;
Sư cụ con nhà của quý quyền,

- Ly gia hản nhiều nguyên nhân lắm
Ta nín lặng một hồi suy gẫm,
Rồi mở lời chậm chậm thưa rằng;
Sự tu hành cũng có duyên căn,
Nhiều khi muốn mà làm không được.
610. Có lắm kẻ do duyên thưở trước,
Hoặc là người chường phước lâu xa;
Tự nhiên tu không đợi nhắc ra,
Hoặc được nhắc đến là hồi ngộ.
Như sư đã vào đường Tịnh độ,
Tôi nghĩ rằng nhờ có duyên sâu;
Mới xa lìa được cảnh sang giàu,
Ở chùa miếu sòng nâu khổ hạnh.
Sư rằng cũng do nơi hoàn cảnh,
Xô đẩy tôi bước đến cảnh thiên;
620. Thật là không phải sự tự nhiên,
Đời tôi viết nên thiên kỳ sử.
Ta đưa mắt nhìn nơi sư cụ,
Hiểu ít nhiều tâm sự đời sư;
So lại mình nhiều chỗ tương như,
Muốn hầu chuyện với sư thêm nữa.
Ta thưa ngay không còn lần lựa,
Rằng kẻ ra cũng có duyên gì;
Mới lôi chơn đến cửa từ bi,
Quên trời lạnh quên khi khuya khoắc.
630. Nghe đời của sư bày vắn tắt,
Khiến cho tôi cũng bắt ngẩn người;
Nghệp này không riêng của sư thôi,
Mà còn có nhiều người như thế.
Nhưng việc thiện xưa không chứa đê,
Mộng lành đâu mấy kẻ thấy ra;
Việc nên tha mà chẳng biết tha,

- Nợ chẳng trả tạo ra thêm nợ.
Bởi không biết nên lòng không sợ,
Nghĩ ra đâu khác kẻ đui mù;
640. Việc bí kỳ đối với nhà sư,
Theo tôi nghĩ còn nhiều chẳng ít.
Xin sư lấy một vài bi kịch,
Kể thêm nghe tôi rất cảm ơn;
Sư rằng tôi đâu có ngại ngần,
Kể nhiều sợ làm ông chán ngán.
Đời tôi còn biết bao nhiêu đoạn,
Đoạn vừa qua là bạn phản tôi;
Nhưng cũng chưa đáng mấy ông ôi,
Đoạn kể mới tày trời hơn nữa.
650. Cũng vào lúc tuổi xuân đang thưở,
Bạn lừa tôi sau đó ít lâu;
Tật chơi bởi vì đã ăn sâu,
Chỗ tử điểm nơi đâu cũng tới.
Một hôm nợ ở nơi dạ hội,
Được gặp người con gái rất xinh;
Trông thấy tôi cô lại liếc tình,
Tôi gọi đến ngồi gần bên cạnh.
Tình có rượu khiến tình thêm mạnh,
Nghe đờn ca thêm tánh bướm ong;
660. Thói đã quen ưa khách má hồng,
Gặp gái đẹp khiến lòng thêm mê.
Lời tình tứ bao nhiêu tuôn hết,
Toàn những câu tha thiết yêu đương;
Lời gió trăng cô cũng chẳng nhường,
Lời luận biện mọi đường thông thái.
Kể từ đó tôi thường đi lại,
Cả hai đảng đều thấy thích nhau,
Rốt cuộc cùng mở động nguyên đào;

- Mối tình ái giữa nhau càng siết,
670. Tôi đặt sự yêu cô trên hết.
Lúc ấy tôi như điếc như mù;
Chỉ biết cô chẳng biết ai đâu,
Không cô sẽ hoàn cầu không có;
Yêu đến đôi cửa nhà đều bỏ,
Ở bên cô suốt cả ngày đêm.
Tạo một bầu không khí âm êm,
Lòng tôi biết bao niềm sung sướng;
Trong lúc ấy lòng tôi những tưởng,
Như thế là được hưởng lâu dài.
680. Cô muốn chi tôi cũng chịu ngay,
Tiền bạc đâu muốn xài đến mấy;
Hơn một năm cứ như thế ấy,
Có một hôm cô lại bảo rằng.
Hãy cùng nhau mở cuộc lữ hành,
Đổi không khí cho thêm sức khỏe;
Còn nhiều chỗ rất nên đẹp đẽ,
Đáng cho người còn trẻ xem qua.
Chúng ta đâu phải hạng tuổi già,
Mà ngồi mãi trong nhà cho uổng;
690. Hương vị của thiên nhiên nên hưởng,
Để già rồi muốn thưởng không vui.
Còn ngoạn du muốn biết đủ mùi,
Các chỗ phải dạo chơi chăm rãi;
Nhưng cốt yếu số tiền trong đây,
Cần đem theo nhiều mới yên tâm.
Thói thường nghe lời của cô phân,
Dù ai cũng nhận nhìn là phải;
Vì thế nên tôi không hề cãi,
Liên về nhà mở lấy tiền theo.
700. Cố nhiên là đem một số nhiều,

- Đề vững bụng đúng theo cô muốn;
Trong lúc lòng tôi đang sung sướng,
Được cùng cô đi thưởng cảnh xa.
Trời có trăng đêm ấy sáng lòà,
Tàu trong lúc chạy qua eo biển;
Trời mát mẽ thêm quang nguyệt điện,
Khêu gọi lòng anh yển chi bằng.
Dù cho ai không muốn xem trăng,
Cảnh này cũng không dẫn sao được;
710. Tôi chưa bảo cô liền mời trước,
Ra bệ tàu hóng mát xem trăng.
Có phải là thú vị hơn chăng,
Ngồi mãi ở trong phòng khó chịu;
Lời cô bảo trúng ngay chỗ yếu,
Tôi bằng lòng liền níu lấy tay.
Dắt nhau lần rào bước ra ngoài,
Vừa đi lại vừa lời to nhỏ;
Rồi cùng dựa lan can đứng ngó.
Cảnh êm đêm còn có chi hơn,
720. Chị Hằng xem cũng bắt ghen hờn;
Cho rằng cặp tình nhân quá khích,
Tiếng máy tàu chạy nghe thành thịch.
Pha lẫn lời yêu thích gái trai,
Nung nấu lòng thêm nổi mê say;
Bao nhiêu chuyện ở ngoài quên hết,
Nhưng than ôi! Lòng người khó biết.
Trong lúc tôi đang siết tay cô,
Nơi lòng không còn chỗ nghi ngờ;
Thình lình bị cô xô xuống nước,
730. Giờ phút ấy mọi người an giấc.
Cố nhiên không ai biết hay chi,
Tưởng thân tôi bị cá nuốt đi;

- May nhờ có thuyền câu cứu vớt,
Khi tỉnh lại sau hồi chết ngộp.
Vừa tức vừa nước mắt tràn trề,
Tự trách mình sao quá si mê;
Bị ác phụ đánh lừa không biết.
Nghe đến tiếng yêu đương tha thiết,
Liên tin theo không xét mới làm;
740. Nếu không nhờ ngư lão từ tâm,
Thân này đã tự trảm đáy biển.
Tự trách tôi ấy là một chuyện,
Giận cô kia tán tận lương tâm;
Đã cùng nhau chung gối ăn nằm,
Muốn chi cũng chiều làm theo cả.
Tiền bạc đổ ra như nước lã,
Lời ái ân cũng đã chứa chan;
Nay lại đành đem dạ sói lang,
Giết mình cách xô thân xuống biển.
750. Hơn năm trời luống nuôi ong kiến,
Lòng tôi càng nghĩ đến thêm hờn;
Từ đó cho đến bốn tháng hơn,
Tôi như kẻ mất hồn thơ thần.
Mỗi ngày mỗi đó đây vợ vắn,
Mượn rượu làm cơn giận nguôi đi;
Ngày nào như ngày nấy li bì,
Quên nhà cửa quên đi tất cả.
Tôi lúc ấy chính trong lòng dạ,
Chẳng còn tin nhân quả là chi;
760. Cho đời mình còn có ra gì,
Ở tốt mãi chuyện nguy cứ gặp.
Trong khi đó tôi mong trời sập,
Để chết tôi chết hết loài người;
Trong lòng không còn muốn sống đời,

- Chán đến đổi thấy người đều ghét.
Tha hồ uống rượu chè be bét,
Gây gổ luôn không biết từ ai;
Bỗng một hôm trong lúc rượu say,
Tôi lại bước vào ngay một tiệm.
770. Đó cũng chính là nơi tử điếm,
Gặp một cô trang điếm rất xinh;
Nhìn kỹ ra tôi bắt hoảng kinh,
Chính là kẻ xô mình trước đây.
Tức thời tôi liền kêu cô lại,
Cô giả vờ ra kẻ không quen;
Và chính cô cũng đổi khác tên,
Bảo rằng chẳng hề quen tôi cả.
Nghe cô nói lòng tôi giận quá,
Bảo rằng cô là kẻ sát nhân;
780. Gần gũi nhau đã một năm hơn,
Nay lại bảo không quen biết tới.
Tội giết người muốn cho được khỏi,
Nên dùng lời nói dối phải chăng?
Lúc ấy cô lại nói lớn rằng:
Tôi say rượu nhìn lầm nói bậy.
Cô vào trong kêu người khác lại,
Kéo tay tôi bảo phải đi ngay;
Nhược bằng còn ngồi nói dông dài,
Sẽ kêu lính bắt ngay tức khắc.
790. Không chúng có chi đem làm chắc,
Tôi đành cam chịu nhục đi ra;
Từ đó đi về đến tới nhà,
Tôi oán giận kẻ ra sao hết.
Bị xô xuống biển sâu gần chết,
Nay lại còn bị nhiếc xài thêm;
Câu chuyện này quyết chẳng để êm,

- Làm sao rửa được hiềm mới chịu.
Quá suy nghĩ đầu tôi nặng trĩu,
Suốt mấy ngày ăn ngủ không yên;
800. Con người tôi dường thể như điên,
Nổi giận tức càng lên cực độ.
Cuối cùng tôi lấy con dao nhỏ,
Quyết đêm khuya chận ngõ cô về;
Giết phút đi dạ mới hả hê,
Thứ bất nghĩa sống chi vô ích.
Vừa nghĩ thế thấy trong người mệt,
Năm lẫn ra ngủ mất hồi nào;
Hiện thấy ra một cảnh chiêm bao,
Cũng bà lão thấy lâu rồi đó.
810. Nương hào quang bà sang nói rõ,
Ở này người tuổi trẻ kia ơi!
Đó cũng là nghiệp báo lâu đời,
Hãy vui trả cho rồi chớ hận.
Cách khoảng đây cũng lâu xa lắm,
Có vợ chồng tên Phấn tên Nga;
Nga mặt mày có chút xấu xa,
Nhưng tánh nết thật là rất tốt.
Phấn muốn chi đều chịu theo nốt,
Dù cho là những việc khó khăn;
820. Phấn lại là có tánh cộc cằn,
Thường đánh chửi Nga hơn con vật.
Lòng Nga biết bao nhiêu buồn bực,
Nhưng thương chồng quên hết đờn đau;
Phấn dù làm khó dễ cách nào,
Cũng lòn cúi chịu theo tất cả.
Mặc dù thế Phấn không vừa dạ,
Đi rượu chè mèò mã lung tung;
Khi về nhà quát tháo hành hung,

- Vật không động cũng tung cũng đá.
830. Tuy Nga rất lấy làm buồn bã,
Nhưng vẫn lời nhỏ nhẹ khuyên can;
Phấn chẳng nghe còn chửi mắng vang,
Nga đành phải nín thinh để chịu.
Không khí giữa gia đình nặng trĩu,
Mọi việc do Phấn tạo gây ra;
Lúc ấy lòng của Phấn chán Nga,
Lại đi lấy một cô gái khác.
Nhơn một hôm trời trong gió mát,
Phấn dùng lời dối gạt bảo Nga;
840. Hãy cùng nhau đi dạo núi xa,
Đôi khí hậu ở nhà buồn quá.
Nghe chồng nói Nga mừng trong dạ,
Tưởng chồng mình cải hóa ăn năn;
Nga liền lo sửa soạn hành trang,
Rồi cùng Phấn đi xem cảnh núi.
Phấn rằng muốn có nhiều gió thổi,
Cần leo lên cho tới chót cao;
Nga nghe lời rồi Phấn cùng nhau,
Trèo đến chỗ thật cao đứng ngó.
850. Lòng của Phấn Nga đâu có rõ,
Trong lúc Nga đứng ngó phía xa;
Bất thành linh Phấn lại xô Nga,
Rơi xuống vực thẳm xa mù mịt.
Phấn cho rằng là Nga đã chết,
Liền trở về tóm hết của tiền;
Dẫn tình nhơn đến một chỗ riêng,
Tạo lập một gia đình mới khác.
Trong lúc ấy thân Nga tưởng thác,
Nhờ rớt trên ở các dây bìm;
860. May có tiều phu được trông xem,

- Công về trại thuốc men lành mạnh.
Nga trở về nhà thì vắng lạnh,
Phấn bỏ đi biệt dạng hồi nào;
Nga buồn rầu thành phát bệnh đau,
Cách đó một năm sau bỏ mạng.
Linh hồn vẫn ôm theo nỗi oán,
Từ lâu rồi chưa đặng rửa ra;
Phấn là người cô ấy là Nga,
Nghịch oan ấy nay đã mùi mẫn.
870. Đành phải trả chớ không thể trốn,
Người nên mừng chớ giận oán chi;
Nay nếu người mưu giết cô đi,
Sau này phải trả nguy hơn nữa.
Tình dục vốn là nơi biên lửa,
Rơi vào thường bị nó thiêu đi;
Muốn dứt xong cái kiếp mê si,
Người hãy sớm qui y tu tỉnh.
Bỏ tất cả những mùi chung đỉnh,
Cũng chừa đi các tánh muốn ham;
880. Lìa sự đời vào cửa thiền lam,
Chịu khổ hạnh lo làm Phật sự.
Gìn chay lạt giới răn luôn giữ,
Trong lòng luôn niệm chữ A Di;
Mặc cho đời ngạo báng khinh khi,
Học theo Phật từ bi hỷ xả.
Kẻ hung ác với phường gian trá,
Được lợi to cũng chả lâu dài;
Chỉ tạm thời hưởng lấy hôm nay,
Nhưng phải trả ngày mai đau khổ.
890. Lấy kiếp người để mà hiểu rõ,
Xưa làm chồng giết bỏ vợ hiền;
Nay bị người mưu hại liên miên,

- Tốn tiền của không yên thân sống.
Tạo nghiệp chẳng khác nào gieo giống,
Gieo thứ nào lên mộng thứ ni;
Đừng tưởng rằng Trời chẳng biết gì,
Luật nhân quả không ly một mảy.
Hại người tất bị người hại lại,
Làm phải thời có phải trả cho;
900. Ấy tự nhiên của máy thiên cơ,
Nay hay thuở ngàn xưa cũng thế.
Kẻ dân dã hay ông hoàng đế,
Cũng nằm trong định lệ trả vay;
Cân công bằng chẳng vị tư ai,
Có vay tất có ngày phải trả.
Thứ chậm trái, thứ mau có quả,
Tùy nghiệp nhân nặng nhẹ mà ra;
Chớ cho rằng Trời chẳng thấy qua,
 Gian dối mãi ấy là lầm lạc.
910. Có một việc ta cần nên mách,
Đề cho người được biết lo toan;
Khấp hoàn cầu sắp có chuyển vang,
Cuộc biến hải thương tang rất lớn.
Thay cảnh vật rửa đời như bọt,
Không nơi nào trốn tránh khỏi đâu;
Từ ngàn muôn triệu kiếp xưa lâu,
Vẫn thay đổi biết bao nhiêu lượt.
Lập lại mới cho người hữu phước,
Sống thanh bình sống cuộc an cư;
920. Người khá mau biết kiếp hoại hư,
Lo tu tỉnh lánh đời mộng huyễn.
Nói đến đây lão bà liền biến,
Có một luồng gió lạnh thổi qua;
Tôi giật mình vội mở mắt ra,

- Lần nhớ lại lời bà trong mộng.
Tự nhiên thấy lòng tôi cảm động,
Mới bắt đầu nghĩ đến có Thần;
Từ trước nay tôi vẫn tưởng rằng,
Có người chớ Phật Thần không có.
930. Tôi đã có nhiều lần xiên xỏ,
Những hạng người bảo có Phật Thần;
Nay được nhờ thấy mộng hai lần,
Cũng một vị Nữ Thần như trước.
Dạy rành việc quả nhân tội phước,
Nhứt là cho biết được tiền căn;
Khiến lòng tôi mừng rỡ vô ngần,
Lúc ấy túi còn mang dao nhỏ.
Tôi lấy ra ném bỏ ngay đi,
Lòng oán hờn cũng hết tức thì;
940. Kể từ đó cứ suy nghĩ mãi,
Mặc dù đã có nhiều của cải.
Từ lâu rồi đủ loại ăn chơi,
Chỉ vui say trong một phút hồi;
Qua rồi vẫn thấy đời vô vị,
Lần lượt hết qua thời ấu trĩ.
Già đến rồi khổ lại còn hơn,
Kể chết đi ra cỏ ra phân;
Ai cũng thế không hơn nữa được,
Kiếp người đến đó là rốt cuộc.
950. Khác nào như một giấc chiêm bao,
Nội bấy nhiêu cũng chán làm sao,
Huống Thần giấc chiêm bao đã dạy,
Đời sắp đến tang thương biển hải,
Nếu thế thì còn cái chi đâu.
Chỉ còn phương qui Phật hồi đầu,

- May ra giải được câu trần khổ.
Nghĩ như vậy liền trong khi đó,
Tôi bèn đem nói rõ cha tôi;
Buổi đầu cha tôi chẳng ưng lời,
960. Sau rốt chịu cho tôi qui Phật.
Nhưng bảo tôi tìm người đại đức,
Để qui y khỏi thất chơn truyền;
Lúc ấy tôi đi khắp chùa thiền,
Nhưng đâu cũng không đành bụng cả.
Bởi phần đông chấp câu nhân ngã,
Cho chùa mình hơn cả các chùa;
Toàn là theo cái lối bán mua,
Mua cúng thí mua đồ chúng mới.
Thấy sư tăng lắm người giả dối,
970. Làm cho tôi muôn thối tâm thân;
Nhưng xét vì họ cũng phạm nhờn,
Bọn họ chỉ một phần tử xấu.
Không phải các sư đều vậy ráo,
Cố tìm thêm một đạo nữa xem;
Thảng như đầu đó cũng luốc lem,
Đến chừng ấy bỏ êm cũng được.
Thẻ theo lời thần linh mách trước,
Mình có duyên với Phật chẳng không;
Vậy rón đi tìm kiếm giáp vòng,
980. Có lẽ đến cuối cùng sẽ gặp.
Lòng nghĩ thế tôi đi tìm khắp,
Chót hết tôi đến gặp chùa này;
Một nhà sư có tiếng gần đây,
Là chơn chánh khiến ai cũng mến.
Trong lúc đó khi tôi bước đến,
Thấy mặt sư trong bụng liền tin;
Đức hạnh sư thấy lộ ra hình,

- Người đoan chánh nói năng lễ lối.
Từ đó tôi qui y thọ giới,
990. Ở chùa này cho tới bây giờ;
Thật đúng câu đạo có duyên cơ,
Duyên cơ chẳng khó sờ gặp đạo.
Do giấc mộng gặp Thần mách bảo,
Khiến cho tôi vào đạo tu hiền;
Chuyện ấy truyền đến kẻ xóm riêng,
Có nhiều kẻ đã nghiêng theo Phật.
Này giờ ta ngồi nghe sư nhắc,
Chuyện kể ra cũng rất hiếm hoi;
Sư vừa ngưng ta lại mở lời,
1000. Cám ơn cụ kẻ đời của cụ.
Thật là một cuộc đời công tử,
Bỏ đi tu là sự ít ai;
Nếu chẳng duyên sâu với Phật đài,
Khó vào ở chốn này lắm cụ.
Vì rằng đã từ lâu nhiễm đủ,
Tánh quen theo các sự ăn chơi;
Khi vào đây mọi việc đều thôi,
Chịu dưa muối hãm hui rất khó.
Cảnh hoan lạc hồng trần gác bỏ,
1010. Mấy mươi năm chuông mõ tu hành;
Kể ra là cũng một anh danh,
Đâu phải kẻ thường tình làm được.
Sư rằng cũng nhờ duyên kiếp trước,
Riêng tôi dù muốn được dễ gì;
Từ ngày tôi vào cửa từ bi,
Quá hiu quạnh nhiều khi muốn chán.
Nhưng mỗi lúc thấy lòng hơi ngán,
Được mộng lành khuyên răn lo tu;
Nhờ thế mà tôi gắng công phu,

1020. Lo hương khói mấy mươi năm đầy.
Vào ở chùa nhiều lần bị khuấy,
Giữa tăng ni lắm cái xảy ra;
Tưởng đâu tôi hoàn tục hồi gia,
Nhờ cương quyết mới là vượt khỏi.
Phật tuy hay nhưng ma cũng giỏi,
Trên đường tu tấn thối dễ dàng;
Nếu không nhờ có sự kiên gan,
Vào giờ tí ra liền giờ ngộ.
Nhịn miếng ăn đã là rất khó,
1030. Nhìn thấy nghe việc đó càng hơn;
Đã gởi thân nơi chốn thiên môn,
Còn sân nô là không phải đạo.
Vì nghĩ thế bao nhiêu phiền não,
Mỗi ngày tôi cố tháo bỏ lần;
Suốt mấy mươi năm chẳng hề ngưng,
Song cũng chẳng dám xưng rằng hết.
Có lẽ phải trì tâm đến chết,
Được hay không là phút cuối cùng;
Trước Phật đài thề vện thi chung,
1040. Dù sanh tử tôi không thể bỏ.
Tin chân lý là đường sáng tỏ,
Mọi việc do theo đó không lầm;
Phật là chơn giác ngộ hơn phàm,
Lời ngài dạy cứ làm ắt trúng.
Ta rằng lời của sư rất đúng,
Phật vì thương sanh chúng nói ra;
Nói với lòng tự giác giác tha,
Không phải nói để mà thủ lợi.
Những chỗ của ngài thông hiểu tới,
1050. Nói ra cho người khỏi lạc lầm;
Ấy chính là do cái từ tâm,

- Nên nghe đến để làm thì tốt.
Có nhiều kẻ bảo rằng không hợp,
Chẳng qua vì cố chấp một bên;
Nếu lấy lòng quản đại công nhiên,
Phải nhìn nhận không xiên xỏ được.
Ví dụ bố thí không chấp trước,
Làm ân không mong được trả ân;
Ấy mới là thật có lòng nhân,
1060. Điều này có phải chẳng tốt đẹp.
Không như thói thường lòng nhỏ hẹp,
Tay trái đưa tay mặt lấy vào;
Giúp người mà không được trả mau,
Sanh hờn trách hoặc mưu nhiều hại.
Không luận đến trong hàng giáo phái,
Chỉ dựa vào nhân loại để phân;
Người hại người là việc bất nhân,
Ngu mầy cũng cho rằng vô lý.
Người không được vì lòng ích kỷ,
1070. Đi hại người với lý bất công;
Điều này người muôn miệng một lòng,
Nhận rằng đúng chớ không thể cãi.
Thẳng như có người cho rằng trái,
Trái ấy tư không phải trái công;
Trái cá nhân không trái đại đồng,
Trái với kẻ chỉ trông một mặt.
Tôi muốn nói rằng lời của Phật,
Là lời chung của khắp chúng dân;
Chớ không riêng của một cá nhân,
1080. Dựa một mặt xét phân là sai.
Tôi rất muốn sao toàn nhân loại,
Lấy tinh thần quảng đại xét suy;
Sẽ hiểu rành tâm trạng từ bi,

- Chùng ấy chẳng còn nghi nữa được.
Su rãng: cũng lấy làm mong ước,
Mọi người đồng hiểu được Phật tâm;
Để sớm lo giải nghiệp mê lầm,
Cho đâu đó hết cơn sầu khổ.
Nhưng nhận thức mỗi người mỗi chỗ,
1090. Không cùng chung trình độ như nhau;
Thành thử dù có lắm ước ao,
Tôi chỉ thấy chiêm bao một cảnh.
Ta rãng: cố nhiên vì khác tánh,
Mà mỗi người nhận định sai nhau;
Nhưng người tu cứ vẫn ước ao,
Cho nhân loại cùng nhau hướng thiện.
Biết rằng khó thành như ý nguyện,
Nhưng ý mong điều thiện cứ mong;
Cố làm dù cho được hay không,
1100. Vẫn tiêu biểu tấm gương bác ái.
Su rãng: lời của ông rất phải,
Lòng của tôi cũng thấy thế ni;
Nên từ lâu tôi vẫn cố lý,
Lòng nguyện ước không khi nào bỏ.
Tôi thường khuyên thập phương lớn nhỏ,
Làm hiền lành chừa bỏ hung hăng;
Đối với nhau lấy lẽ công bằng,
Và gìn cách ở ăn trong sạch.
Lòng nhớ niệm A-Di-Đà Phật,
1110. Sẽ được qua khổ ách tai nạn;
Ngày lâm chung có Phật bước sang,
Rước về cõi Tây phang Tịnh Độ.
Có nhiều kẻ nghe tôi khuyên dỗ,
Biết ăn năn hối ngộ rất nhiều;
Nay buồn tôi như bóng xế chiều,

- Chẳng còn sống bao nhiêu tuổi nữa.
Sự khuyên nhủ người đời tu sửa,
Sẽ không còn mấy bữa nữa đâu;
Bỏ xác tôi không chút buồn rầu,
1120. Nhưng tiếc sớm ngưng câu giảng giáo.
Ước gì được trường xuân bất lão,
Để kéo dài ngày giáo độ đời;
Hiện nay trào vãn vật thanh thời,
Thiếu đạo lý người đời dễ lụy.
Mỗi ngày một thêm nhiều thuyết ngụ,
Biết bao trò hoa mỹ gạt người,
Kẻ tu hành nếu thiếu kém lời;
Sẽ không giúp cho người tỉnh mộng,
Cứ quay cuồng theo luồng mới sống.
1130. Càng ngày càng mơ mộng thêm lung,
Mặc cho tâm trí nghĩ lung tung;
Khiến thân sống như cùm thêm rọ.
Tôi nhiều lúc canh ba chuông gõ;
Giác chưa an cứ nhớ sự đời,
Lo sao cho giải thoát mọi người,
Khỏi đau khổ của đời tạm vật.
Kim tiền chẳng phải là sự thật,
Chỉ đóng vai trong một tấn tuồng;
Trên mặt đào kép lộ vui buồn,
1140. Chỉ giả dối chớ không phải thật.
Kẻ xem đó lại rơi nước mắt,
Tưởng cho là sự thật rất lâm;
Phải làm sao tỉnh được chơn tâm,
Biết thật giả khỏi lâm sâu thẳm.
Hiện tại có nhiều điều dễ cảm,
Cũng chỉ làm thỏa mãn xác thân;
Nhưng xác thân là cái tạm trần,

- Bồi bổ mấy cũng không bắt lão.
Càng trau chuốt càng thêm khổ não,
1150. Rốt cuộc rồi mộng ảo hườn không;
Bao nhiêu điều chế tạo luống công,
Không cứu được xác thân khỏi chết.
Tôi nghĩ thế nên xem thường hết,
Sự phấn son con hát một màu;
Đại sự là cần dứt khổ đau,
Làm nhân loại hết câu lão tử.
Điều này ngày nào chưa thành sự,
Tiến đến đâu cũng chỉ trò hề;
Không thể làm tôi bị say mê,
1160. Trái lại chỉ thêm ghê gớm nữa.
Tôi đã gặp lắm lần binh lửa,
Thấy loài người hùm hổ như nhau;
Gặp mỗi toan ăn xé quấu quào,
Phải hay quấy nào đâu đếm xỉa.
Giờ trước bảnh giờ sau bị chĩa,
Mạng sống người mục rẻ dường bao;
Càng thấy càng bắt dạ ngán ngao,
Lòng tin Phật càng cao thêm nữa.
Ăn khoai bắp để cho qua bữa,
1170. Chính là cơn nước lửa đó ông;
Người chỉ lo tả đột hữu xông,
Quên rằng hiện trong lòng đang đói.
Tôi lúc đó dù cho muốn nói,
Cũng không làm sao gọi ai nghe;
Thật thấy mê khó giục cơn mê,
Chính là cảnh đã qua rồi đó.
Ông đâu biết người tôi lúc nọ,
Tuổi đã già nhưng có yên đâu;
Chỗ này hầu chỗ khác cũng hầu,

1180. Ăn đã chẳng ngủ đâu yên giấc.
Thấy việc thế xét ra lời Phật,
Tôi ngậm cười cho cuộc thế gian;
Thân chưa xong lo việc bao đàng,
Đợi đến lúc hơi tàn mới hối,
Thật đáng chán sự đời giả dối.
Nhưng làm sao cho mọi người tin,
Cứ ngồi đây gõ mõ tụng kinh;
Không giúp được nhân sinh tỉnh thức,
Muốn đi khắp gần xa giảng dứt.
1190. Ngặt vì tôi thân xác đã già,
Lúc trẻ thì chưa hiểu rộng ra;
Khi hiểu được thì già khôn lịu.
Cảnh trái ngược dù ai cũng chịu,
Ông là người thông hiểu đạo đời;
Lại cũng còn tuổi trẻ đương thời,
Có đủ sức hơn tôi gấp mấy.
Còn nhiều ngày giúp cho nhân loại,
Quay về đường chánh đạo quang minh;
Tôi nghĩ ông nên mở rộng tình,
1200. Dem chơn lý kêu lên khắp chốn.
Ta rằng: tôi quản chi thân khôn,
Biết bao nhiêu chỉ dẫn bấy nhiêu;
Nói cạn lời chẳng tiếc một điều,
Từ lâu chẳng ngớt kêu tu tỉnh.
Cũng có kẻ cho rằng nói phỉnh,
Hoặc bảo là quan niệm lỗi thời;
Tôi cũng không vì đó ngưng lời;
Vẫn khuyên đến khi người nhận phải.
Đang ôm nặng khối tình non loại,
1210. Đời của tôi cần phải hy sinh;
Không riêng tôi đến cả gia đình,

- Xin hiến hết cho dân không tiếc.
Miễn dân chúng tu hành sớm biết,
Thân tôi dù phải chết cũng vui;
Sự cụ vừa nghe đến lời tôi,
Vừa vui vẻ vừa lời kính cần.
Rằng tôi chẳng phải là huệ nhãn,
Lúc nãy tôi thấy dáng người ông;
Tự nhiên tôi thối thộp trong lòng,
1220. Cho rằng chẳng phải thường nhân đấy.
Chùa này biết bao người qua lại,
Tôi chưa hề kinh hãi một lần;
Nay thấy ông tôi khiếp tinh thần,
Có thể nói là lần thứ nhất.
Nãy giờ nghe ông phân đạo đức,
Tâm linh tôi đã mách không sai;
Như lời ông vừa nói trước đây,
Đâu có phải mỗi ai cũng nói.
Đây bác ái ẩn sau tiếng gọi,
1230. Thật tình yêu hơn loại đại đồng;
Nếu tăng ni đều cũng như ông,
Ai đâu dám đem lòng khinh dễ.
Tuy thân xác của ông son trẻ,
Nhưng tâm hồn già cả còn thua;
Tuy ba mươi năm ở nhà chùa,
Tôi rất thẹn rằng chưa bì kịp.
Cuộc gặp gỡ này đâu mấy dịp,
Xin ông vui lòng tiếp nói thêm;
Hôm nay dù có thức suốt đêm,
1240. Tôi vẫn chẳng thấy thèm buồn ngủ.
Già như tôi tợ cây héo rũ,
Gặp ông đây như có mưa vào;
Tôi có duyên với Phật dường bao,

- Nay nghe đạo mai dầu có chết.
Ta ngồi nghe để sư nói hết,
Xong rồi ta mới tiếp thưa rằng:
Tôi cũng mang mình thịt xác trần,
Sư khen quá tôi không dám nhận.
Người thương người ấy là bốn phận,
1250. Có lạ chi khen tặng quá lời;
Tôi đem thân cống hiến cho đời,
Ấy cũng chỉ làm nơi bốn phận;
Kẻ làm sớm người thì làm muộn,
Đã là người ai chẳng thương nhau.
Thế cho nên giúp đỡ dường bao,
Cũng không thể tự hào chi được.
Lúc nào cũng mát là tánh nước,
Ấm tự nhiên là sức mặt trời;
Tuy giúp đời chẳng tưởng giúp đời,
1260. Ấy là bốn phận người phải biết.
Từ sanh tiền đến khi nhập diệt,
Phật há không xướng thuyết ấy sao;
Nếu tôi còn sống sót ngày nào,
Tư tưởng ấy vẫn rao truyền mãi.
Sư rằng thật là chơn bác ái,
Tư tưởng ông quảng đại vô cùng;
Có mà không không cũng vẫn không,
Gương soi vẫn mấy lông chẳng vướng.
Tưởng không tưởng mới là thật tưởng,
1270. Hưởng mà không thì hưởng mới chơn;
Nhận thức ông khác lối thường nhân,
Hiện tại đáng thay chân đức Phật.
Ta rằng: đạo vốn là sự thật,
Lấy đó làm trụ cột nói ra;
Tất nhiên là chân lý không xa,

- Cũng chẳng trái lời chư Phật dạy.
Bởi giả dối nên thường biến hoại,
Muốn được luôn tồn tại bất di;
Cần chặt gìn sự thật làm qui,
1280. Đặt trên cả sự gì huyền ảo.
Đó là chỗ hướng về cửa đạo,
Muôn kẻ kinh đều bảo như nhau;
Chính tôi không để vắng ngày nào,
Luôn để trí tâm vào sự thật.
Gần đây dấu tiêu tan vạn vật,
Sự thật là sự thật không tiêu;
Đại khái là chỉ có bấy nhiêu,
Mong ai cũng tìm theo đến rốt.
Ngày nào còn kẻ chưa hiểu nốt,
1290. Nhà tu hành chưa hết việc tu;
Dù tuổi già sức yếu như sư,
Cũng hăng hái chớ ngơ bồn phận.
Mai dù chết nay luôn chỉ dẫn,
Lòng từ bi độ tận chúng sanh;
Gần tất hơi còn để lời lành,
Xưa nay các Phật luôn thế cả.
Sư rằng rất lấy làm quý hóa,
Lời của ông nung dạ tôi thêm;
Dù ở chùa tôi chẳng ngồi êm,
1300. Thường đi lại để khuyên bá tánh.
Của cúng thí mỗi khi có thành,
Thường đem ra cứu cảnh dân nguy;
Cất nhà thương lập viện cô nhi,
Cất trường học hoặc xây cầu cống.
Các chùa khác lúa tiền dư đọng,
Chia nhau xài chẳng dụng cho ai;
Bỏ các điều xã hội ra ngoài,

- Vì thế khiến nhiều người bất mãn.
Tôi đã đến tận nơi khuyên giảng,
1310. Cần phải lo cải chánh cho mau;
Cảnh chùa không phải chỗ làm giàu,
Chớ đội lốt nhà tu lợi dụng.
Tăng ni phải sống gần dân chúng,
Hưởng của đời phải dẫn dạy đời.
Hãy treo gương hiền đức tốt tươi,
Đừng giả dối bị người nhạo báng;
Sở dĩ bị nhiều người bất mãn,
Bởi tăng ni không đặt chơn tu.
Đành nhân hư chớ đạo bất hư,
1320. Nhưng chùa cũng tại sư mà vắng;
Chán sư, việc đi chùa bắt chán,
Một người làm cả đám mang nhơ.
Làm thế là không hợp Phật cơ,
Tu chẳng giúp ai nhờ tu dối;
Chỉ làm chướng mắt trong xã hội,
Đâu mở đường khai lối cho ai.
Nếu tăng ni cứ mãi thế này,
Cửa thiền sẽ không ai bước tới;
Ở chùa miếu không gìn luật giới,
1330. Nhìn người đời đâu khỏi hổ hang,
Và thiện nam tín nữ thập phang,
Đâu ai gọi là tăng sư nữa.
Chùa cũng chẳng phải nơi trốn nợ,
Chớ vào đây ăn ở yên thân;
Phải luôn luôn hoạt bát tinh thần,
Nêu cao cái tâm hồn tăng chúng.
Đủ phương tiện giúp vùa nhân chúng,
Chẳng ngại thân trong cảnh khó nào;
Thường ban vui cứu vớt khổ đau,

1340. Được như thế người nào chẳng mến.
Khấp đó đây tôi thường đi đến,
Chùa nào tôi cũng khuyên thế ni;
Bản ngã to như núi Tu Di,
Ít người chịu bỏ đi chuyện dối.
Mượn chùa để làm nơi thủ lợi,
Ai xem qua chẳng khỏi buồn lòng;
Lời Phật thì đáng kính đáng tôn,
Nhưng tặng chúng ít ông mến được.
Trào lưu mới cuộn như sóng nước,
1350. Lối tu hành cũ rít thế ni;
Chỉ làm cho người bắt hoài nghi.
Khó dắt họ qui y theo Phật,
Phải biết câu kiến cơ nhi tác;
Chớ không nên cố chấp một phương,
Tùy thời cơ dùng cách thích đương.
Đề dắt chúng vào đường giác ngộ,
Không nên chấp đi đường thủy bộ;
Miễn làm sao tới chỗ được rồi,
Chiều uốn cho phù hợp thế thời.
1360. Mới không khiến cho người bỡ ngỡ,
Đời tiến bộ đạo cần tiến bộ;
Lửa cháy nhiều nước chữa phải nhiều,
Thuốc đầu thang thì chỉ bấy nhiêu,
Nhưng tùy chúng có nhiều gia vị.
Không làm thế bịnh không thể trị,
Theo ý tôi ông nghĩ thế nào?
Ta rằng lời sư đáng biết bao,
Thật là một nhà tu xứng đáng;
Sự phổ hóa tùy theo giai đoạn,
1370. Xem thời cơ khôngặng chấp nê.
Miễn sao cho dân tỉnh cơn mê,

- Dù phải dụng phương chi cũng được,
Kẻ đương khát mà không cho nước,
Lại cho tiền là ngược phải chẳng;
Người cần tiền để giải khó khăn,
Lại đem nước đến dâng là trái.
Tùy trường hợp để mà đối đãi,
Chớ không nên chấp lấy một bề;
Khi lấy mê để độ người mê,
1380. Có vậy mới tiện bề đất chúng.
Lời mới nãy của sư biện luận,
Nếu các chùa ai cũng làm theo;
Cửa thiền không đến đổi mớ meo,
Bá tánh sẽ kéo nhau đến viếng.
Chẳng cản trở trào lưu dân tiên,
Giúp cho thêm phát triển tinh thần;
Giữa tăng ni với cả nhân dân,
Sẽ khăng khít không còn rời rạt.
Đâu hồ mặt là người tự giác,
1390. Và cũng không trái thuyết từ bi;
Miệng đòi đâu còn kẻ khinh khi,
Ai thấy mặt tăng ni chẳng kính.
Từ lâu bị tiếng cho lừa phỉnh,
Sẽ tự nhiên được đĩnh chánh ngay;
Kẻ vô thần cũng bắt nghiêng tai,
Huống hồ với những ai mộ đạo.
Nhà xã hội trên nền Phật giáo,
Sẽ làm cho trường cửu hòa bình;
Trí huệ dung hòa với tánh tình,
1400. Giữ vật chất tinh thần cân đối.
Tất sẽ thấy ở trong xã hội,
Con người lần trở lại tốt lành;
Những thói quen tự lợi tự sanh,

- Sẽ đổi lại cộng vinh cộng lạc.
Không ai muốn cho ai phải thác,
Chia áo lạnh sốt bớt cơm ngon;
Toàn nơn sanh cùng một tâm hồn,
Sống sáng suốt sống không nghèo đói.
Biểu hiện rõ khối tình nhân loại,
1410. Cũng không thua gì cõi Thiên Đàng;
Tinh thần ai cũng được minh quang,
Không ai có việc làm vô ý.
Lấy tâm chủ của đời sống trí,
Trong đời đâu còn kẻ ác nhân;
Nổi bất bình giữa lớp chúng dân,
Lần lượt sẽ bình phân lại được.
Việc nói đức hay là nói phước,
Xét không ngoài công cuộc này đâu;
Rất mong rằng những kẻ sòng nâu,
1420. Nói liền được cây cầu xã hội.
Ngồi một chỗ luận câu phước tội,
Không đứng ra mưu lợi cho đời;
Sẽ không gây thiện cảm với người,
Dù nói mãi không ai nghe đến.
Huống có kẻ giỏi bẻ luận biện,
Đạo nơi thân không chuyện nào xong;
Mượn kệ kinh làm việc buôn rong,
Càng dễ khiến cho dân chúng ghét.
Nên bỏ hết những điều láo khoét,
1430. Phải thiết tu và phải yêu dân;
Đi đúng lời cầu đạo xả thân,
Ở chùa phải cho chơn đạo hạnh.
Giữ nhân cách tốt hơn bá tánh,
Nói thế nào làm cũng thế ni;
Tránh đừng bôi lọ cửa từ bi,

- Gương sáng của tăng ni nêu rõ.
Sư cụ chặn lời ta liền tỏ,
Rằng lời ông dễ có mấy ai;
Luận biện theo tiếng nói thời nay,
1440. Nhưng phương pháp không sai căn bản.
Khéo gói ghém đầu đuôi chắc chắn,
Ai nghe qua cũng đặng hiểu ngay;
Quan niệm ông thật rất là hay,
Kết luận việc đạo đời là một.
Theo tôi tưởng nếu suy ráo rớt,
Đạo với đời là một không hai;
Nếu ai cho đạo ở riêng ngoài,
Đạo ấy dựa vào ai mà có.
Đời cho đạo là không dính mó,
1450. Hỏi do đâu đời có kết liên,
Thế cho nên đời đạo dính liền;
Như trái mặt không nên nói khác,
Thật ông rất là người hoạt bát.
Xin lỗi ông sự học đến đâu,
Ta thừa rằng: học chữ không sâu;
Học tai mắt chỗ nào cũng học,
Nhứt là học bằng nơi trí óc.
Mỗi ngày tôi mỗi học không ngừng,
Thường dạy tôi là cả chúng dân;
1460. Cả vật chất tinh thần đều học,
Sư còn nhớ câu: tâm là Phật.
Phật là tâm, trong các kinh chẳng?
Nếu lấy tâm làm cái bản căn,
Vô học cũng như hàng hữu học.
Phải hay quấy do tâm làm gốc,
Mọi việc chi cũng cốt tâm sanh;
Lấy tâm suy tất biết dữ lành,

- Học không học không nên phân biệt.
Chỉ muốn biết hay không muốn biết,
1470. Ấy là điều cần thiết đấy thôi;
Mang thân người có đủ như người,
Khôn hay dại tùy nơi mỗi kẻ.
Nên lấy trí xét suy cạn lẽ,
Dùng chơn tâm làm chỗ y cứ;
Thì dù cho có mấy hồng hư,
Cũng nên được như người khác vậy.
Thật ra cũng vì nơi lẽ ấy,
Nhà tu hành cần phải nhắc cho;
Dựa vào tình nhân loại mà lo,
1480. Chớ không phải vì lo vụ lợi.
Su gặt đầu khi nghe đây nói,
Và bảo rằng: sành sỏi làm sao!
Trong biển đời có đủ thứ màu,
Không bị nhuộm thứ nào ít có.
Đủ phương tiện để mà tế độ,
Việc nói làm không chỗ hờ hênh;
Lấy chỗ hư đời để làm nên,
Thật không khác gì anh thợ khéo.
Nếu có kẻ được ông chỉ nẻo,
1490. Chắc chắn làm nên đạo chẳng không;
Thân đã già gỏi mỗi lưng cong,
Mà đạo lý chưa thông đến chỗ.
Nay hữu duyên cùng ông tương ngộ,
Vạch đường chơn chỉ rõ nẻo về;
Một lời ông giảng giáo cho nghe,
Sẽ tỉnh được giấc mê muôn thuở.
Tả sao hết được lòng mừng rỡ,
Đời của tôi còn có chi hơn;
Nay được ông vệt gút mây trần,

1500. Mai dù có bỏ thân cũng được.
Sự học của ông vừa nói trước,
Đời ít ai học được như ông;
Học bề ngoài ít kẻ học lòng,
Lo nhánh lá chớ không lo gốc.
Gọi rằng học nhưng mà vô học,
Vô học mà học hết là ông;
Mỗi khi nghe và mỗi khi trông,
Chỗ nào cũng làm thành bài học.
Chẳng những thế còn trong trí óc,
1510. Vẫn luôn luôn tự học lấy mình;
Ấy là phương phản tỉnh hồi minh,
Ai cũng thế đâu sanh tội khổ.
Chẳng được vậy chính mình khó độ,
Đâu còn thừa sức để dặt ai;
Lời ông càng nghĩ thấy càng hay,
Rất quý hóa của thời văn vật.
Lối luận biện không sai sự thật,
Lời nói nào cũng rất tinh minh;
Không chấp kinh nhưng chẳng ngoài kinh,
1520. Thật là lối biến quyền rất khéo.
Có đủ cách uốn chiều tròn méo,
Dìu dắt người khỏi nẻo lạc lằm;
Nếu các tăng sư ở thiền lâm,
Hầu hết được như ông tất cả.
Tất mở rộng được cơ hoàng hóa,
Sẽ giúp cho nhiều kẻ hồi tâm;
Ta thưa rằng: tại chẳng muốn làm,
Việc tôi biết sư tăng đều biết.
Vì yếm thế hoặc không cương quyết,
1530. Nên không lo đến việc hoàng dương;
Cái lối tu tiêu cực tầm thường,

- Vô tình đã đóng khuôn nhà đạo.
Ngồi một chỗ đợi chờ Phật đạo,
Không lo đi truyền giáo cho dân;
Quen lối tu độc thiện kỳ thân,
Trái với thuyết tế dân độ thế.
Lối tu ấy xưa nay thành lệ,
Nên cửa thiền càng bé hẹp lần;
Tôi rất mong khắp hết sư tăng,
1540. Nên theo lối tu hành tích cực.
Cần liên lết và nên tổ chức,
Bành trướng cho đạo Phật rộng ra;
Bỏ thói quen chùa họ chùa ta,
Cho đâu cũng một nhà Phật giáo.
Có trách nhiệm giữ gìn mỗi đạo,
Khi thấy sai nên bảo cho nhau;
Gương đạo mẫu luôn được nêu cao,
Có thể mới kịp trào lưu tiến.
Thiếu đoàn kết thiếu dùng phương tiện,
1550. Tất nhiên không phát triển kịp thời;
Càng ngày càng bị chúng bỏ rơi,
Không phổ biến được lời Phật giáo.
Nếu muốn được mọi người biết đạo,
Phải gia công truyền giáo mỗi ngày;
Người này rọi người khác tiếp tay,
Nhu thế mới đạo khai rộng lối.
Tùy hoàn cảnh tùy theo xã hội,
Tùy dân tâm của mỗi thời kỳ;
Đề ứng dùng phương pháp thích nghi,
1560. Sẽ khiến được người qui theo đạo.
Xem tánh người để mà chỉ bảo,
Bởi mỗi người nghiệp tạo khác nhau;
Phải dất lặn từ thấp lên cao,

- Nhút là tránh buổi đầu chớ vội.
Xem trình độ và xem phẩm giới,
Đề dùng lời tương đối với người;
Chớ gặp ai cũng nói một lời,
Sẽ không hợp với người khác cảnh.
Tăng sư phải cho cao đạo hạnh,
1570. Đề hiểu ra được tánh người đời;
Tất nhiên là sẽ dụng hợp lời,
Không chạm phải những nơi đáng tiếc.
Xem đến mạch chứng chi phải biết,
Mới cho toa phù hợp bịnh nhân;
Chứng không rành bịnh chẳng lành thân,
Nhiều khi hại bịnh nhân là khác.
Phải thật nghiệp chớ nên nói khoác,
Đừng để mù mà dốt kẻ đui;
Phật đã thành Phật mới độ đời,
1580. Tăng đã đạt mới lời dốt chúng.
Lý không rõ nói bừa đâu trúng,
Nghĩa chưa thông luận bướng càng sai;
Thấu ngọn ngành nói dở mà hay,
Chưa căn cội nói hay mà dở.
Mê thấy khít nhưng mà trống hờ,
Ngó như sai mà có sai đâu;
Thật mà quyền quyền thật rất màu,
Không một cử động nào bất pháp.
Chưa khảy mỏ trúng không nên đập,
1590. Hột còn non gieo gấp không lên;
Nên làm hư, hư lại làm nên,
Nhà tu chớ nên quên điều ấy.
Sư ngó đây mắt không hề nháy,
Rằng thật là chơn lý tốt vời;
Thế mới là tỉnh được người đời,

- Muôn pháp chỉ một lời gồm cả.
Xin hỏi ông đường về Phật quả,
Nhà tu hành cần có những chi?
Ta rằng không nên có những gì,
1600. Mới có thể là qui Phật quả.
 Su rằng lời rất minh được dạ,
 Xưa nay cùng chur tổ nhứt ngôn;
 Sống ghi tâm thác gói theo hồn,
 Lời châu dễ khách trần nghe được.
 Gặp ông tợ cá mà gặp nước,
 Mê dù bao cũng được tỉnh ra;
 Vậy xin ông mở lượng hải hà,
 Dạy thêm nữa cho già được biết.
 Ta rằng có chi mà khẩn thiết,
1610. Tôi hiểu như sư biết từ lâu;
 Lấy trong kinh chớ có khác đâu,
 Nói việc của các sư thường tụng.
 Đường bột có mà không chịu dụng,
 Để bao lâu thì cũng bột đường;
 Bánh nhiều màu nhiều thứ khôn lường,
 Nhưng nguyên liệu vẫn đường với bột.
 Số ngàn muôn cũng từ con một,
 Nhánh lá nhiều nhưng gốc không hai;
 Kinh để xem cho rõ vậy ngay,
1620. Không phải để tôi ngày tụng luống.
 Cứ chất đóng trên bàn nhiều cuốn,
 Chẳng chịu xem hiểu tận đuôi đầu;
 Thì dù cho có tụng bao lâu,
 Nghĩa lý của một câu không rọi.
 Có khác nào như chim học nói,
 Người nói sao nhái lại biết chi;
 Chỉ làm cho tủi dạ từ bi,

- Không nổi được bước đi của Phật.
Phật đâu muốn nhà tu ần dật,
1630. Muốn vào xông ra đực cứu dân;
Luôn vui lòng vị nghĩa vong thân,
Tình yêu chúng sanh bằng tình mẹ.
Không hề sống thân mình riêng rẽ,
Vẫn sống chung với kẻ thập phương;
Nghe ai đau khổ biết lo lường,
Thấy ai đại khờ toan chỉ dặt.
Bất luận ai gặp cơn nguy ngặt,
Ra tay không để mắt nhìn sông;
Vui cùng vui buồn vẫn cùng buồn,
1640. Giữa bá tánh với mình như một.
Nghèo đến nổi muối còn một hột,
Cũng cần hai chia sót cho nhau;
Đổi người nghèo cũng thể người giàu,
Đều quý mến như nhau tất cả.
Chớ trọng giàu cúng nhiều hoa quả,
Đừng khinh nghèo chẳng có món chi;
Quý tâm hơn là quý vật gì,
Như vậy mới là sư chơn chánh.
Chẳng khiếp sợ người quyền lực mạnh,
1650. Không xem thường kẻ chẳng thế oai;
Mang xác trần ai cũng như ai,
Say hay tỉnh là nơi đáng kể.
Có tội lệ hay không tội lệ,
Ấy là nơi đánh giá con người;
Nhưng nhà tu đối với người đời,
Tội hay chẳng cũng vui dạy dỗ.
Vì ai cũng ở trong biển khổ,
Cần phải nên tế độ như nhau;
Càng thấy người có lắm khổ đau,

1660. Càng muốn cứu cho mau khỏi nạn.
Tóm tắt phải lấy lòng bình đẳng,
Đôi đũa trong bả tánh thập phương;
Chớ biệt phân nhiều ít lòng thương,
Thế mới chẳng sai đường bác ái.
Rất mong các sư nên xem lại,
Kính trên bàn tụng mãi từ lâu;
Xem chừng nào đạt lý cạn sâu,
Lúc đó sẽ tiện câu hoằng hóa.
Chớ ngồi mãi ở trong liêu xá,
1670. Hãy bước ra đi hóa độ người;
Làm cho người mê được tỉnh hồi,
Ấy bỏn phận của người Phật tử.
Cuộc sống chết là nơi đại sự,
Cần lo mau do dự không nên;
Tuổi cứ già mặc kẻ nhớ quên,
Bóng trời chẳng đứng yên một chỗ.
Khi cần độ mà không lo độ,
Dịp lành qua rồi khó gặp ra;
Không riêng lo cho phận mình già,
1680. Lo kẻ khác cũng là sắp chết.
Họ còn sống mà không đến thuyết,
Đợi chết đi tụng nghiệp đầu tiêu;
Lúc mạnh không chịu dạy một điều,
Gần xuống lỗ mới kêu hành thiện.
Còn giờ đâu để mà tu luyện,
Niệm Phật không thể niệm đủ câu;
Ấy phải chẳng việc đáng buồn rầu,
Nhà tu há chẳng lo âu tới.
Thêm lại gặp phải trào lưu mới,
1690. Dễ làm cho xã hội quay cuồng;
Kẻ xấu xa nhiều chẳng số lường,

- Người trong sạch đếm không mấy kẻ.
Càng không thể ngồi yên lặng lẽ,
Nhà tu nên mạnh mẽ đứng lên;
Dùng đủ lời khéo léo nỏ khuyên,
Khiến nhiều ít người nghiêng theo đạo.
Được nhiều kẻ phụng hành chánh giáo,
Sẽ bớt nhiều thảm nảo trong đời;
Hiếu phận mình chớ phút nào ngơi,
1700. Rất mong các tăng sư được thế.
Nhiều khi chỉ một vài câu kệ,
Mà lập qua được bể sâu đời;
Khách thiên môn há nỡ tiếc lời,
Không cứu giúp những người mê khổ.
Mỗi bát cơm mỗi đầy công khó,
Ăn không lo thì nó chẳng tiêu;
Nợ không tròn thì đạo chẳng siêu,
Há ngồi mãi trong liêu đọi chết.
Lời của đây mới vừa nói hết,
1710. Sư tiếp lời rằng thật đúng thay;
Nếu tăng sư từ trước đến nay,
Làm như thế đâu ai hờn ghét.
Nhưng rất tiếc ít nơi đoàn kết,
Và ít ai lo việc hoằng khai;
Kệ kinh ai cũng tụng mỗi ngày,
Nhưng nghĩa lý ít ai xét tới.
Kẻ xét biết làm tỉnh không nói,
Người nói thì vụ lợi nợ kia;
Phần nhiều là mượn Phật làm bia,
1720. Để gạt gẫm người mê lấy của.
Chính tôi cũng đau lòng đòi bữa,
Như lời tôi vừa đã thừa qua;
Từng để chơn đến các thiền gia,

- Nhận lời phải thấy ra ít kẻ.
Thành thử vẫn còn nhiều tập tễ,
Theo lối tu bệ vệ phân đông;
Suốt ngày lo ăn luống ngồi không,
Không thí một chút công cho chúng.
Chẳng dám nói là phùng vô dụng,
1730. Cứ thế là đời sống ra gì;
Thường tụng kinh trước tượng từ bi,
Sao chẳng nhớ hành vi của Phật.
Phật đâu phải là người ả dật,
Và cũng không ngồi suốt trong liêu;
Vừa rồi ông đã dạy mấy điều,
Điều nào cũng cao siêu tất cả.
Thấy những hạng tu hành dối giả,
Tự thấy tôi trong dạ xôn xang;
Lấy làm thương Đức Phật Tây phang,
1740. Bị kẻ ở thế gian lợi dụng.
Luật giới chẳng hề làm cho đúng,
Cũng xưng là Hòa Thượng Yết Ma;
Thấy việc người bắt ngại phạt ta,
Vì là cũng đồng nhà sư cả.
Cũng tại họ làm điều man trá,
Nên người đời nghi cả các sư;
Nếu họ không cải sửa thói hư,
Chùa lần lượt không người đến viếng.
E rằng những người đang tinh tiến,
1750. Vì đó mà thôi chuyên biết đâu;
Như thế là tai nạn rất sâu,
Còn ai nói được câu Phật pháp.
Ta liền chận lời sư nói gấp,
Đuốc từ bi không tắt chớ nao;
Hạng giả tu đông đến mực nào,

- Đạo Phật vẫn lầu lầu sáng tỏ.
Thời thanh suy do người tạo nó,
Chơn lý thì vẫn có một đường;
Ai biết theo là phước khôn lường,
1760. Ai trái lại là vương đầy họa.
Xưa nay vẫn cứ như thế cả,
Và từ đây cũng chẳng đổi dời;
Biết tu là người biết sống đời,
Không tu ấy là người tự sát.
Tu tôi nói từng lương cải ác,
Bỏ đường mê nẻo giác tìm qua;
Biết ngăn ngừa ý tưởng xấu xa,
Biết cương quyết làm ra việc phải.
Đó là nghĩa của người tu cải,
1770. Chẳng phải tu theo lối ngồi không;
Tu cần trau sửa cả ngoài trong,
Việc riêng đến việc chung đều sửa.
Hại biến lợi lòng không lẫn lộn,
Dữ đổi lành trí để nhớ luôn;
Tâm không cho ngoại vật làm cuồng,
Lúc nào cũng chủ thân được cả.
Tu như thế sẽ trừ được họa,
Phẩm bậc nào dù khó cũng lên;
Mỗi người tu theo ý tôi khuyên,
1780. Chẳng toại nguyện tôi xin chịu đọa.
Sư rằng: lời của ông đúng cả,
Nếu người tu như thế không thành;
Thân tôi dù muôn thác cũng đành,
Trong lòng vẫn tưởng tin triệt để.
Ông vừa bảo thanh suy do thế,
Chơn lý là một thể không hai;
Từ ngàn xưa cho đến những nay,

- Phật pháp chẳng bị ai làm mất.
Đã là Phật trước sau vẫn Phật,
1790. Tự nên không phải vật tạo nên;
Vì vậy mà vẫn được vững bền,
Không bị cuộc nổi chìm làm hoại.
Thật là lời của ông rất phải,
Giúp lòng tin tôi lại mạnh thêm;
Kể từ đây tôi chẳng ngồi êm,
Quyết nỗ lực khêu lên đức thiện.
Kết liên với người đồng quan niệm,
Để làm cho phát triển đạo thiên;
Cho người đời thấy rõ tục tiên,
1800. Không còn nói đạo chuyên lừa dối.
Chính mình phải làm cho được trôi,
Để cho hàng tu dối nhìn vào;
Sẽ thẹn lòng sửa chữa phần nào,
Cũng gián tiếp giúp vào họ được.
Mong Phật giúp tôi nên nguyện ước,
Ân đức này dù chết chẳng quên;
Ta rằng: trời chẳng phụ người hiền,
Ý nguyện tốt sẽ nên có thuở.
Giữa đường đâu xảy ra dang dở,
1810. Mong sư đừng lấy đó ngã lòng;
Ví dụ làm hiện kiếp không xong,
Nguyện kiếp khác nổi luôn chớ bỏ.
Làm việc lớn có nhiều khăn khó,
Cứ làm luôn chớ có hẹn ngày;
Đem tấm lòng cứng rắn dẻo dai,
Đối phó mọi chông gai cản trở.
Được như thế mới xong nần nợ,
Và đạo mâu cũng sẽ tựu thành;
Để tà ma làm rối đức tin,

1820. Việc chi cũng tan tành tất cả.
Phải tin tưởng phải bền chặt dạ,
Nhứt định là đạo quả sẽ nên;
Tôi cũng từng gặp lắm truân chuyên,
Nhưng vẫn giữ lòng nguyên như một.
Và từ đây đến ngày kết cuộc,
Cảm thấy còn nhiều khúc gay go;
Nhưng trong lòng chẳng chút sợ lo,
Ý chí mạnh thắng qua tất cả.
Nếu không mở thông đường thiên hạ,
1830. Nguyện chẳng ung cát giá lên vai;
Mắt nếu còn thấy kẻ nạn tai,
Lòng quyết chẳng quên ngày giải thoát.
Quản chi nỗi khổ đau thân xác,
Miễn làm sao sớm đạt ý nguyên;
Chẳng những đời mình hết não phiền,
Mà kẻ khác cũng yên lạc nghiệp.
Châu ngọc há để cho phủ líp,
Phải vẩy vung cho sắc chói chan;
Nếu chẳng thay được khắp nhơn gian,
1840. Cũng rán được một làng một nước.
Nghĩa là phải làm cho nên được,
Không để ngơ qua cuộc đời tàn;
Luôn đấu tranh với mọi thời gian,
Cũng chẳng để ai làm dừng bước.
Chẳng riêng tạo để mình hưởng phước,
Mà lo cho người được lây duyên;
Bụi hồng trần sớm gọi cho yên,
Cùng được thấy nhà Tiên cảnh Phật.
Việc trước hết ngay trên quả đất,
1850. Đồng nhau chung hưởng cuộc thái bình;
Chẳng còn nghe ai muốn chiến chinh,

- Cũng không kẻ nào sanh kế bạo.
Giữa ai cũng lấy lòng hòa hảo,
Biết xử phân theo đạo công bằng;
Không riêng mình muốn được no ăn,
Nỡ ý mạnh lấy ngang của kẻ.
Ai cũng biết nói lời nhỏ nhẹ,
Không ai dùng lời lẽ cộc cần;
Biết xét lòng và biết ăn năn,
1860. Người nào cũng có tâm tự trị.
Sống nề nếp sống theo cương kỷ,
Ai cũng tôn đạo lý làm trên;
Mặt mỗi người đều lộ vẻ hiền,
Ngày ấy mới Thần Tiên tại thế.
Người tu niệm phải nên lập thế,
Làm sao cho được thế mới thôi;
Sống chưa làm xong xả sự đời,
Chết đâu được về ngòi thượng cảnh.
Sư nghe đến lời đây nhân mạnh,
1870. Khiến mắt thêm nhìn thẳng vào đây;
Và nói rằng ở giữa thời nay,
Tư tưởng ấy ít ai có được.
Vừa siêu nhiên vừa nên thích hợp,
Nếu phản đông người được thế ni;
Sự khổ đau hơn loại mất đi,
Cõi Cực Lạc tức thì hiện đến.
Lời ông khiến lòng tôi quá mến,
Chính ấy là bờ bến siêu sinh;
Khách hồng trần lấy đó làm tin,
1880. Tất sẽ được đưa mình khỏi tục.
Kẻ nào biết tầm trong lánh đục,
Nghe lời ông sớm dứt nợ đời;
Chẳng bao lâu đến mức tuyệt vời,

- Đáng con Phật đáng người yêu kính.
Ta rằng: mọi việc do chữ tín,
Lời nói dù chơn chính dường bao;
Không chịu đem lòng tưởng tin vào,
Chơn chánh ấy làm sao thành được .
Vì thế nên lòng tin làm trước,
1890. Có lòng tin các cuộc sẽ nên;
Cũng nhờ tin khổ mấy cũng quên,
Lòng tin giúp người thêm bền chí.
Mọi việc chi sau khi xét kỹ,
Nếu chánh chơn đặt chí tin vào;
Rồi cứ lo dù chậm hay mau,
Không chán nản miễn sao được việc.
Điều này rất muốn ai cũng biết,
Để tránh điều hối tiếc nơi tâm;
Su rằng: lòng tin cũng dễ làm,
1900. Nhưng xét trước rồi tin đúng lắm.
Mỗi lời ông tôi đều suy gẫm,
Thấy rằng đâu đó cũng khít khao;
Mỗi câu đều mỗi có rập rờ,
Chỗ nào cũng đòi dào ý tứ.
Tôi xin nguyện để lòng ôm giữ,
Làm sao cho khỏi phụ lòng ông;
Sớm nên người yêu của đại đồng,
Được thế mới là không hổ phận.
Trong mấy tiếng đồng hồ học vấn,
1910. Hơn mấy mươi năm tụng kinh tụng;
Giúp tôi thêm biết rõ chánh đường,
Công đức ấy khó lường sao hết.
Có lẽ ông cũng đã mỏi mệt,
Đêm đã khuya trời rét thế này;
Xin ông vui lòng ngủ lại đây,

- Mai rồi sẽ hồi qui chẳng muộn.
Ta nhận lời của sư vừa muốn,
Bước theo sư vào chốn hậu liêu;
Vừa nằm vừa suy nghĩ đủ điều,
1920. Việc sư cụ cũng đeo ý nghĩ.
Ấy cũng một cuộc đời kỳ bí,
Cảnh giúp người duyên đẩy xô người;
Ất có duyên với Phật lâu đời,
Nên mới được có trời báo mộng.
Nếu chẳng vậy người đang thân sống,
Khó thấy người nơi chốn tiêu dao;
Còn việc ta cũng lạ làm sao,
Đêm khuya vắng đi vào chùa miếu.
Sư chẳng trách lại còn mền trứ,
1930. Ất cũng duyên chi khéo tạo nên;
Người gặp nhau trong lúc đầu tiên,
Mà thông cảm là duyên muôn thưở.
Ta cứ nghĩ thế lòng không hờ,
Rồi bỗng nhiên đã ngủ hồi nào;
Vùng hào quang liền chói ánh vào,
Một vị Phật ngồi cao mấy trượng.
Trông thấy Phật ta liền quì xuống,
Mở miệng ra vừa muốn thưa lên;
Thì Phật ngài đã nói trước liền,
1940. Rằng trước đây độ bát bá niên.
Cũng ở nơi một cái chùa thiền,
Có một vị tu hiền rất chính;
Thường tập hợp nữ nam thiện tín,
Dạy những điều đạo hạnh cho nghe.
Độ được nhiều người khỏi bến mê,
Khiến bá tánh gần xa đều mền;
Hạng dân dã vua quan đều đến,

- Thường do lai sáng kiến nhà sư.
Khiến cảnh chùa lui tới chật người,
1950. Phật pháp cũng một thời hưng thịnh;
Một hôm nọ vào khuya vắng lặng,
Có một tên ăn trộm vào chùa.
Tên trộm đang khi vác khuân đồ,
Trong khi ấy nhà sư trông thấy;
Sư liền bảo nhỏ tên trộm lại,
Hỏi tại sao đi lấy của chùa.
Trộm rằng vì con vợ chẳng no,
Cho nên phải làm nghề ăn trộm;
Cảnh sống của gia đình rất khốn,
1960. Con thì đông vợ cũng quê mùa.
Không đủ ăn quần áo te tua,
Cực chẳng đã mới thò tay cắp;
Trong lúc ấy nhà sư bảo gấp,
Nên bỏ đi nghề nghiệp bất lương.
Vì nó không khiến một ai thương,
Bị bắt gặp chịu đường tù tội;
Vậy người phải từ đây cải hối,
Lo làm ăn theo lối lương hiền.
Nói xong sư vào lấy gói tiền,
1970. Cho tên trộm bảo đi ra gấp;
Trộm vừa xá vừa run lập cập,
Lãnh tiền rồi chạy gấp về nhà.
Trộm chùng khi mở gói tiền ra,
Bất hốt hoảng vì là nhiều quá;
Trộm vừa sợ vừa mừng khôn tả,
Vừa biết ơn sư có chi bằng.
Cho sư là một vị chơn tăng,
Trong lòng thấy nảy sinh kính phục;
Từ ngày ấy bắt đầu tin Phật,

1980. Số tiền kia giao hết vợ con.
Rồi lánh mình vào chốn núi non,
Bỏ nghề trộm xả thân tu niệm;
Trở nên một nhà tu hạnh kiem,
Sau được nhiều người mến đến danh.
Vị sư kia con có biết chăng,
Chính là cái tiền thân con đó;
Còn tên trộm ở vào thuở nọ,
Chính là sư hiện ở chùa này.
Người với con duyên rắm sâu dày,
1990. Cho nên khiến hôm nay tái ngộ;
Nếu kiếp trước không nhờ con độ,
Thì người đâu hỏi ngộ nơi tâm.
Tuy trải qua ước tám trăm năm,
Duyên ấy cũng vẫn còn khấn chặt;
Nay người đã nên sư thiền đức,
Con cũng là nối Phật tu hành.
Càng khiến cho duyên ấy thêm lành,
Nên người mới gặp con là mến;
Duyên ấy gọi cho lòng nhớ đến,
2000. Chớ nào đâu phải chuyện vô căn.
Vì muốn cho con rõ nguyên nhân,
Nên Phật mới hiện thân đến nhắc;
Ta cúi mình tạ ơn Đức Phật,
Rằng còn chi từ trước đến nay.
Nhờ Phật luôn sẵn dạ chỉ bày,
Ân đức rộng đất trời khó sánh;
Khi hữu sự hoặc trong khổ cảnh,
Có Phật ngài hiện đến dắt dìu.
Lời lành cho nghe biết bao nhiêu,
2010. Không nhờ Phật con đâu nên đạo;
Mọi việc chi cũng nhờ Phật bảo,

- Tâm hồn con Phật tạo đầy ư!
Nếu không nhờ Phật dạy nên hư,
Con khó biết rõ nơi tà chánh.
Tuy nhiên đối với đường đạo hạnh,
Học bao nhiêu cũng chẳng thấy cùng;
Xin Phật vì sự lợi ích chung,
Dạy thêm nữa cho con được hiểu.
Phật rằng con khéo tìm đạo diệu,
2020. Đạo tuy sâu sức hiểu cũng dài;
Đạo không trong mà cũng chẳng ngoài,
Nơi bốn tánh của người sẵn có.
Nếu như ai muốn tìm thấy nó,
Lấy mắt thường thì khó thể trông;
Phải lấy lòng mới thấy được lòng,
Có chẳng được mà không chẳng được.
Còn một chấp niệm nào thúc phược,
Là vẫn còn bó buộc trong lòng;
Sự nào phiền không thể nào không,
2030. Còn như thế là còn luân lạc.
Từ bi chẳng từ bi vướng mắc,
Ấy mới là chơn thật từ bi;
Không bận tâm ở một sự gì,
Dù việc ấy hữu vi hay chẳng.
Không nghiêng trệ mới là bình đẳng,
Chẳng buộc ràng mới đặt tự do;
Con lấy đây làm thước để đo,
Siêu hay đọa cứ do theo đây.
Ta liền chấp hai tay cúi lạy,
2040. Xin đội ơn Phật dạy cho con;
Không riêng con hứa sẽ làm tròn,
Còn nguyện giúp xa gần xong diệu.
Phật dạy chỉ những lời cao diệu,

- Con dám đâu để hiểu một mình;
Xin truyền ra cho chúng làm tin,
Để trở lại nẻo lành sáng tỏ.
Có một việc con xin thưa rõ,
Xin Phật Ngài vệt mở gút mây;
Hiện xác con đang sống nơi đây,
2050. Thân bịnh lại gặp ngày trắc trở.
Nhiều chướng ngại cản đường hóa độ,
Lắm chông gai trên lộ từ bi;
Muốn bước mau nhưng khó nổi đi,
Đường Phật giáo nhiều khi nghệt lối.
Muốn đâu cũng mây lành bủa tới,
Ngặt gió phàm cứ thổi mãi lên;
Ý nguyện này chẳng được sớm nên,
Lòng con thấy muôn nghìn đau đớn.
Nhiều lúc quá buồn cho thời vận,
2060. Muốn chết không muốn sống trên đời;
Nhưng nặng tình với khắp mọi người,
Đến nay vẫn còn ngồi dương thế.
Phật liền nhẹ lời rằng ở trẻ,
Vận đen chưa phải lẽ chết thân;
Đã nặng duyên với khách hồng trần,
Phải dắt họ đến chùng hết khổ.
Càng chướng ngại càng nên hóa độ,
Không chông gai sao rõ từ bi;
Khó bước mau thì chậm cũng đi,
2070. Chớ ngại lối nhiều khi bị nghệt.
Mây cứ bủa mặc tình gió quét,
Cố làm sao che mát chúng sanh;
Con chớ buồn chưa toại nguyện lành,
Nguyện lành ấy sẽ thành tựu được.
Dù hoàn cảnh khát khe trái ngược,

- Vẫn bình tâm chờ cuộc thuận xuôi;
Phật biết con lòng chẳng thấy vui,
Nhưng chết cũng chưa nguôi được dạ.
Nên sống để rộng khai đạo cả,
2080. Sống làm cho thông thả khắp nơi;
Không sống riêng mà sống cho đời,
Sống cho khắp mọi người hết khổ.
Vì bác ái vì câu hóa độ,
Cho nên cần phải có xác thân;
Sống cho mình chỉ có một phần,
Muôn phần để sống sanh cho thế.
Sống thì khó chết thì rất dễ,
Khó sống nhưng sống để cứu đời;
Cả chúng sanh chưa được thành thời,
2090. Lòng từ muốn tắt hơi sao nữ.
Chết thân cũng chưa xong được nợ,
Chết ấy càng khiến dở dang thêm;
Đến chùng nào biển lặng sóng êm,
Khi ấy sẽ nằm yên để chết.
Nước tịnh rửa bụi trần chưa hết,
Chết đi ai lau quét cửa thiền;
Rán chịu li trong cuộc đảo điên,
Để đời dữ ra hiền cho chúng.
Gió thổi mấy Trời không hề lụn,
2100. Nước xao bao Trăng cũng sáng choang;
Khổ thế nào con cũng chớ than,
Cứ lo tới cho đàng suôn sẻ.
Đêm đêm thấy thân con quạnh quẽ,
Phật lấy làm đau dạ lắm con;
Trong khó khăn giữ phận vẹn tròn,
Ai xem đến mà không kính mến.
Sẽ có gió xuôi chiều thổi đến,

- Con chó lo bờ bến khó kè;
Khi con về dất chúng theo về,
2110. Phạt nơi chốn liên huê luôn đợi.
Con rán chịu từ đây đến hội,
Cuộc trùng lai đền bội công lao;
Kẻ tu hành thỏa dạ khát khao,
Người nhơn đức phỉ câu mong ước.
Cảnh đau khổ tan như mây nước,
Cuộc lao lung sẽ được giải trừ;
Ấy là ngày thế giới an cư,
Con rán dất cho người đến đó.
Từ nay dẫu còn nhiều khấn khó,
2120. Vì yêu dân chó có nản lòng;
Mượn phàm thân cứu khách hồng trần,
Thói thường chết con đừng nghĩ nữa.
Có cái chết con cần nên lựa,
Nên chết lòng tưởng nhớ xấu xa;
Chết tánh tham và chết lòng tà,
Chết những việc gọi là bất thiện.
Chết mắt thấy sắc chi chẳng nghiệm,
Chết tai nghe đủ tiếng không mê;
Chết mũi mùi chi chẳng khen chê,
2130. Chết lưỡi nếm vị gì không chấp.
Chết thân chẳng nhiễm khi đụng vật,
Chết tâm không vướng mắc sự nào;
Chết hết lòng ô nhiễm trần lao,
Chết cả tánh chấp câu nhơn ngã.
Chết hờn giận chết điều dối trá,
Và chết luôn lòng dạ ghét ghen;
Chết lời nơ chết ý đê hèn,
Các việc quấy đều nên chết cả.
Được như thế tất là thông thả,

2140. Không lúc nào trong dạ buồn rầu;
Kẻ tu hành ở buổi ban đầu,
Làm theo đây sẽ mau nên đạo.
Con khá nhớ để khi truyền giáo,
Nhắc cho đời được hiểu làm theo;
Cõi hồng trần còn lắm nạn eo,
Dân chúng sớm nên theo đạo lý.
Nói xong Phật hóa quang hồi vị,
Ta cúi đầu lạy tạ theo sau;
Tự thấy lòng vui biết chừng nào,
2150. Cảm ơn Phật kẻ sao cho hết.
Kẻ từ ấy tâm trần đã chết,
Sự nhiễm ô tiêu diệt sạch không;
Tuy đeo mang thân xác cõi hồng,
Mà đã chẳng còn lòng mến tục.
Nơi nào cũng xông pha lẫn lút,
Tâm không hề trói buộc nơi đâu;
Vì muốn đời tỉnh giấc mê sâu,
Phải giả dạng đủ màu thế sự.
Muốn độ dữ vào trong đám dữ,
2160. Muốn cứu hiền dùng sự rất hiền;
Miễn sao cho người rõ tục tiên,
Mặc thân xác biến quyền như sạch.
Mong ai cũng trắng đen khá vạch,
Để cho mình là Phật hay phạm;
Lời đây khuyên nếu chịu gìn kham,
Không nên đạo đây cam chịu tội.
Bởi thương mến nhân sanh vạn bội,
Nên đem lời Phật gọi kẻ ra;
Chuyện tăng sư ở chốn thiền gia,
2170. Cũng kẻ nốt để mà hiểu rõ.
Việc hiện hữu là điều thật có,

- Còn duyên xưa chuyện đó ly kỳ;
Cõi thế gian bất luận việc gì,
Đều có hệ với khi trước cả.
Muốn già trẻ tin câu nhân quả,
Cho nên đây mới kể cạn lời;
Nếu xét qua tiền kiếp mọi người,
Sanh khắp chỗ không nơi nào chẳng.
Nợ vay trả với nhau nhiều chẳng,
2180. Không một ai mà chẳng nợ ai;
Người ở Đông có nợ ở Tây,
Kẻ Nam lại đã vay nghiệp Bắc.
Quả đất rộng nhưng mà thấy chật,
Đừng tưởng xa không việc liên can;
Lời kể qua thật rất rõ ràng,
Nghiệp xưa với thân đang hiện sống.
Nếu sư chẳng nhờ lời trong mộng,
Việc trả vay đâu đặng hiểu ra;
Phật khó trông nhưng chẳng ở xa,
2190. Mọi việc của người ta đều biết.
Phật thấy rõ chúng sanh tạo nghiệp,
Tùy cơ duyên cứu vớt cho ra;
Lòng từ bi rộng lớn sâu xa,
Không hề để bỏ qua một kẻ.
Xin lớn nhỏ xét cho rốt lẽ,
Để khỏi đau lòng kẻ đại bi;
Nhớ kỹ rằng đây nói lời chi,
Dựa theo bóng huyền vi mà nói.
Xin rón đọc chớ nài mệt mỏi,
2200. Đọc để cho rõ mối chánh tà;
Xem ngàn lần mà chẳng hiểu ra,
Cũng đừng chán hãy mò đọc mãi.
Cố đọc riết có ngày sẽ thấy,

- Chùng thấy ra chỉ khảm móng tay;
Nơi xa ngàn ta vẫn còn đây,
Việc không hiểu hỏi ngay chớ ngại.
Ngày nào cũng trông tin thơ lại,
Đêm vẫn luôn chờ thấy mộng lành;
Thấy ai người thật chí tu hành,
2210. Kể sao hết nỗi tình yêu mến.
Hồn ta vẫn thường hay lui đến,
Viếng thăm người tu luyện chơn thành;
Mỗi lần nghe có tiếng chim xanh,
Trong lòng thấy muôn nghìn náo nức.
Biết rằng có người chơn đạo đức,
Cành sen nơi cõi Phật nở ra;
Trên đầu kia có ánh sáng lòà,
Hương công đức bay ra thơm ngát.
Ngồi một chỗ có thần đem trát,
2220. Há không vui khi được tin lành;
Một thân nhưng chẳng sống riêng mình,
Sống với khắp nhân sinh thế giới.
Hỡi quê nhà rán chung một khối,
Cho hồn kia cảm tới lòng đây;
Trong tâm không để vắng một ngày,
Cùng biết nhớ cùng gây được việc.
Một ngày quên một ngày rất tiếc,
Giữ cho lòng khăng khít nhau luôn;
Vui cùng vui buồn hãy cùng buồn,
2230. Mượn bút mực thay con hội ngộ.
Một phen này khai cho nên lộ,
Để thông đường đây đó lại qua;
Ở nữ nam lớn nhỏ quê nhà,
Khá nghiệm kỹ lời ta vừa nói.
Nơi xa xôi vài lời nhắn gửi,

Thanh Sĩ 71 Đã Chết Mà Sống

Tạm gọi là giải nổi nhớ thương;
Xin chúc lành khắp hết thôn hương,
2238. Khuyên răn giữ vẹn đường đạo đức.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn bản hiệu chính năm 2007)

TÔI KHÔNG QUÊN

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Năm năm dư đã trải qua,
Lòng thương nhau vẫn mặn mà lòng thương.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Khổ lao dù mấy cũng là,

8. Việc tu khuyên cứ rán mà lo tu.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Xem nhau như thể ruột rà,

Khi ai chạm đến thì là biết đau.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Đạo màu lòng vẫn thiết tha,

16. Dù cho thế cuộc dần dà bao lâu.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Trên đầu có Phật xem qua,

Hiền lương sẽ được gặp nhà hiền lương.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Việc buồn khi có gặp ra,

24. Cùng nhau chia sót cho qua nỗi buồn.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thương nhau như thể một cha,

Cần hai hột muối chia ra cũng đành.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Hãy tin chắc lấy lòng ta,
32. Chớ tin theo lối truyền ngoa của đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Từ tôi xa cách quê nhà,
Phong trần dày dạn ai mà biết cho.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vì tình thương khắp chừ gia,
40. Mỗi đêm tôi mỗi chan hòa hột châu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chùng nào thế giới bình hòa,
Mới là ngon bữa mới là ngủ yên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Địa cầu cũng sống như ta,
48. Một khi tuổi nó đã già thì tan.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng tôi lòng của trẻ già,
Đôi lòng như một mới là đồng môn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thân đang sống cảnh phồn hoa,
56. Nhưng lòng vắng ngắt như là rừng sâu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mảnh gương chủ nghĩa hảo hòa,
Lúc nào cũng được nêu ra khắp cùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Ngày đêm luống nhớ quê nhà,
64. Đau như ai cắt ruột rà từ manh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bụi trần tấp nập ngày qua,
Ngọc thời vẫn ngọc khó ra bùn lầy.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thân tuy cách trở san hà,
72. Nhưng lòng vẫn được thông qua mỗi ngày.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhiều đêm về viếng quê nhà,
Thức ra nước mắt đượm đà gôi chẵn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Từ ngày rời khỏi quê nhà,
80. Lệ rơi đọng lại như là biển sông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật còn cảm động lòng ta,
Huống là người ở quê nhà chẳng thương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Kệ kinh xin chớ bỏ qua,
88. Rán xem cho được hiểu ra lý màu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tu hành cho vẹn nét na,
Đề không hổ phận con nhà biết tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Luật nghi là cái nền nhà,
96. Phải nên gìn giữ chớ xa ngày nào.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc mình nếu chẳng tốt ra,
 Thì không sửa được xấu xa của người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi nào việc quấy nghĩ ra,
104. Hãy nên biết sợ để mà chừa ngay.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Xử không xong được việc nhà,
 Tất nhiên việc nước cũng là không xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đã sanh ra phận người ta,
112. Ít nhiều gì cũng phải là nên danh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán noi gương tốt ông cha,
 Để cho con cháu nhớ ra sau này.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sống cho đáng mặt người ta,
120. Chớ đừng sống lối quỷ ma phá đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thọ ân thì phải nhớ ra,
 Chớ đừng quệt mỏ như gà không nên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Bầu trời tuy rộng bao la,
128. Gặp ngày nạn ách thấy ra hẹp hòi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Người ta ai cũng người ta,
Nhưng mà lòng dạ ai mà giống ai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán lo cho được thuận hòa,
136. Đem đời buồn thảm đổi ra vui mừng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đêm nằm xin nhớ nghĩ ra,
Biết hòa là phúc không hòa thì nguy.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sa lầy khó rút chơn ra,
144. Rán theo đường chánh đường tà đừng theo.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hội này Tiên Phật lọc ra,
Nếu sai phương hướng thì là hết trông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đèn không để gió lọt qua,
152. Thì đèn vẫn được sáng loà suốt đêm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trong bùn vẫn giữ mùi hoa,
Tuy nơi thế tục nhưng mà Thần Tiên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Người ta đổi lại Tiên gia,
160. Dễ dàng cũng thể như là trở tay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giác là Phật mê là ma,
Tự mình xét lấy thì là hiểu ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dơ rồi biết rửa sạch ra,
168. Tội mà biết hối thì là tội tiêu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lấy lòng Phật thắng lòng ma,
Ngày nào cũng thể sen tòa được lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ghét thương rất khó thay là!
176. Xét cho phải chỗ để mà ghét thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vui buồn trong dạ người ta,
Thường do ngoại cảnh sanh ra phần nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lấy lời của Phật dạy ra,
184. Để đo việc thế thì là không sai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hớ hênh một chút sát-na,
Đủ làm khổ não người ta suốt đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Biết đem tâm trí dùng ra,
192. Người không thể trở nên là hùm lang.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhớ câu Phật vốn là ta,
Cho nên người mới nghĩ ra, Phật tường.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thương người như thể thương ta,
200. Thì lòng oán hận sẽ là không ngờ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trong lòng biết niệm Di Đà,
Thì điều hơn ái cũng là biết luôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tu xương chớ có tu da,
208. Rán làm xin chớ ngồi mà nói không.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Phật có nói ra,
Rằng con ơi! Đạo ngoài da không thành.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng thành hơn giá ngọc ngà,
216. Phật Tiên nên được nhờ ta lòng thành.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tuy tôi xa cách trẻ già,
Nhờ lòng thành có mới là cảm thông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Phật Trời Ngài chẳng bỏ ta,
224. Nếu ta lòng chẳng để xa Phật Trời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đau chơn miệng mới hả ra,
Chùng khi có nạn thì là mới tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thấy mây thì dọn vào nhà,
232. Đừng chờ mưa xuống mới ra khuôn đồ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chớ nghi lời Phật mách ra,
Việc nào Phật nói sẽ là có ngay.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán tu chớ có bàn ra,
240. Cơ Trời sớm muộn cũng là tới nơi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chấp tay vào ngực của ta,
Ngó ngay chót mũi Di-Đà niệm luôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thích Ca chủ cõi Ta bà
248. Nhưng lần này đức Di-Đà độ hơn
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Từ bi rộng lớn hải hà,
Nhưng không cứu được người ta hung sùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nắm tay nhau chớ rời ra,
256. Đỡ nhau khi té để mà tiến lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác tôi còn ở đây mà,
Những lời thề với trẻ già đâu quên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dòng châu lai láng ngày qua,
264. Vì thương đồng đạo trẻ già chờ trông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi khi người ở nước nhà,
Nhớ tôi tôi thấy ruột rà nhói đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng ông già,
272. Bảo rằng lắm kẻ quê nhà nhớ con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mối tình đã thấm xương da,
Dù đi đâu cũng vẫn là nhớ luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cơ Trời khéo thử người ta
280. Chia tay đôi ngã để mà xem sao?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đôi đàng cùng được nhớ ra,
Ân tình ấy sẽ hơn là vàng cân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Rất mong đồng đạo quê nhà,
288. Thương giùm kẻ sống ngàn xa một mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhớ nhau rán niệm Di-Đà,
Cầu xin Phật ở chín tòa độ nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhớ nhau trong việc Phật gia
296. Chớ không nhớ cửa nhớ nhà thế gian
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tìm tôi luôn thấy xót xa,
Từ lâu rồi cũng vẫn là đau tim.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mỗi khi tôi nước mắt ra,
304. Bên tai có tiếng bảo là không nên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh em lớn nhỏ quê nhà,
Cũng nên bóp bụng cho qua vận thời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chớ quên lời Phật dạy ta,
312. Cá không ăn muối thì là cá ươn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thấy lòng hơn thấy người ta,
Răn mình chưa được chớ la việc người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Mặt trời gần mọc sáng ra,
320. Giấc mê chưa tỉnh vẫn là thường khi;
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nụ sanh thì chắc có hoa,
Sao không lo tới lại là muôn nợ;
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc riêng không mấy thiết tha,
328. Việc chung lòng dạ đầy đà ước mong;
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhiều khi nước mắt cứ ra,
Cũng vì lòng quá lo xa cho đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sơn đầu tiếng một Tiên gia,
336. Rằng sanh mà tử, tử mà còn sanh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trẻ không thì chẳng có già,
Đã già thì chết ấy là xưa nay.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tuần hườn hãy nhớ nghĩ ra,
344. Việc không lo sớm muộn là không xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đồi cao mấy cũng leo qua,
Mức chưa đạt tới thì là còn đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Giàu sang như Sĩ Đạt Ta,
352. Ngài còn chịu khổ để mà lo tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bình thời còn học Thích Ca,
Hưởng cơn điên đảo sao mà không tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lành phước đến, dữ họa ra,
360. Hãy nên xét kỹ để mà tùng lương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thì giờ chớ bỏ trôi qua,
Nắm tay nhau lại tạo ra phước điền.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đi cho đến hội Long hoa,
368. Bao nhiêu công khó sẽ là đền cho.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đường dài sức ngựa hiểu ra,
Việc lâu biết dạ người ta thế nào.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trồng hoa phải hái được hoa,
376. Tu không đắc đạo thì là không tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thói hư tật xấu chừa ra,
Tu cho chánh đạo mới là thấy linh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chớ đừng mượn lớp áo dà,
384. Lừa người mộ đạo ấy là bất lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì nhiều quái vật sắp ra,
Cho nên Tiên Phật mới là kêu tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Diệu huyền sẵn có nơi ta,
392. Bình tâm phản chiếu tất là thấy ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Quyết tâm theo chánh bỏ tà,
Dù ai quyến rũ cũng là không theo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ném quăng các vật Ta bà,
400. Leo thuyền Bát Nhã về mà Tây phương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dứt xong ý nghĩ vạy tà,
Rồi đây trí tuệ sẽ là phát sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ngục trần mau phá tung ra,
408. Ngoài trời có các Tiên gia đứng chờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật đem chìa khóa cho ta,
Mau tay mở ngục Ta bà trốn đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Muỗi mòng cắn rứt ngày qua,
416. Sương vui chi chẳng lánh xa cõi trần?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cùng tôi kết chặt lẫn ba,
Làm sao thấy Phật Di-Đà mới ưng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đây xin rán nhớ ra,
424. Để cho hôm sớm được hòa đôi tim.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong như ngọc trắng như ngà,
Bao năm dày dặn vẫn là kiên trinh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phấn son tô điểm ngày qua,
432. Nhưng không ăn thâm lấy da của mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ta bà chẳng vương Ta bà,
Đông Kinh mà vẫn ở nhà Việt Nam.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nơi nào đây cũng vào ra,
440. Trong nhà ngoài lộ gió là gió thôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lúc nào cũng vẫn thiết tha,
Đem bầu tâm sự trút ra cho đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Không đầu rấn khó bò ra,
448. Không thầy, trò cũng như là mù đui.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Năm tay nhau lại mới là,
 Đề gìn sự nghiệp công cha lưu truyền.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Dù sao cũng cứ hảo hòa,
456. Từ trên chí dưới rán mà nhứt tâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bất lành nhất định chừa ra,
 Người này không được nhờ mà người kia.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phải nên thương khắp người ta,
464. Lỗi lầm biết nhận thì tha thứ liền.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Làm sao đẹp tợ như hoa,
 Ai xem cũng mến ai nghe cũng gần.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chánh chơn cứ mãi làm ra,
472. Thì đâu đến đổi người ta nhạo cười.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trách mình chớ trách người ta.
 Nếu mình không xấu thì là ai chê.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chấp tay nhứt niệm Di-Đà,
480. Lỗi người trăm chuyện lòng ta một lòng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Từ sân ngựa đã chạy ra,
 Ăn thua đến mức mới là định phân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi luôn đau đớn ruột rà,
488. Vì câu bã thối nước nhà chưa xuôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chết đi không muốn đợi già,
 Nhưng vì nợ nước tình nhà còn đây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tình trên nợ nước tình nhà,
496. Là tình nhờn loại tôi đà nặng mang.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Loài người chưa được bình hòa,
 Xác tôi dù bỏ hồn mà chưa đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi từng nguyện với Phật đà,
504. Lời tôi ai được nghe ra đều hiền.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Xưa nay tôi đã nhớ ra,
 Kiếp nào tôi cũng vẫn là sấu dân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Thương tôi thì rán hiền hòa,
512. Để cho tôi bớt ruột rà đờn đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Con trong lòng mẹ đẻ ra,
Liên quan xác thịt còn là hồn linh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thọ ân thì phải đáp qua,
520. Lo tròn chữ hiếu mới là đáng con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang buồn tủi lắm mà,
Vi tình chưa vẹn nghĩa là cũng chưa.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi từng khuyên nhủ mẹ già,
528. Nên đem tôi để hiến mà cho dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác tôi nếu phải nghiền ra,
Cứu đời khỏi bệnh cũng là chịu ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dám đâu sánh với Thích Ca,
536. Nhưng không để thẹn lời ra của Ngài.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ăn sâu quan niệm lợi tha,
Đời tôi chỉ biết có nhà nọ dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chính tôi tôi thật đây mà,
544. Cái tôi của khắp người ta xa gần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Còn người hung ác sanh ra,
Còn tôi sanh sống để mà khuyên can.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nắng mưa núi chảnh khờn da,
552. Khổ lao tôi cũng vẫn là người tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thi gan với cuộc phong ba,
Quyết đưa đón khách đến nhà Từ bi
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tay tôi tay của trẻ già,
560. Dù xa đôi nẻo cũng là năm luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em chỉ mới rất da,
Bên này tôi đã ruột rà thấy đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói cười gượng gạo cho qua,
568. Trong lòng luống những xót xa lo buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhìn tôi chỉ thấy ngoài da,
Mấy ai soi thấu ruột rà của tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Mỗi ngày ước gặp trẻ già,
576. Để cho mắt đó thấy ra xác này.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tay vừa cầm bút viết ra,
Mắt vừa luy nhỏ như là mưa rơi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán tu cho nghiệp nhẹ ra,
584. Để cùng tôi có về nhà Phật Tiên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mảnh gương trước bụi hăng hà,
Gương trong sau trước vẫn là gương trong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đừng cho chúng quỷ lôi ra,
592. Khá ôm cho chặt cột nhà Từ bi .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Làm cho trí huệ sanh ra,
Muôn sanh trí huệ phải là lặng tâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chừng tôi trở lại quê nhà,
600. Nhớ đem trí huệ làm trà cho tôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Không ham châu báu ngọc ngà,
Tôi ham được có con nhà hiền lương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Tôi không hề có bất hòa,
608. Xin người quê nội rán mà hảo tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi còn thương mến trẻ già,
Trẻ già cũng rán nhớ mà thương tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đôi đàng nước mắt đồng ra,
616. Bao nhiêu chương ngại cũng là đầy trôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gần đây tôi sẽ về mà,
Mặt nhìn thấy mặt thì là ngòi ngoai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biển non chớn chở bao la,
624. Chỉ trong gang tấc thì là gặp nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gặp nhau để gỡ rối nhà,
Chớ không phải gặp để mà ăn chơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tu đi tu ruột tu da,
632. Tu cho loạn lạc đời ra thái bình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu không trên hảo dưới hòa,
Tôi còn gởi xác phương xa chưa về.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Không vì trốn nợ đi ra,
640. Mà vì trả nợ mới là xuất dương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Không làm lợi ích người ta,
Tôi thề không sống Ta bà này đâu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi chân tôi bước đi ra,
648. Đạp bằng đước dốc mới là ung tâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa,
 Đau lòng tôi mới nói ra,
Thiên lương sứ mạng vẫn là thiên lương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ngọc ngà là vẫn ngọc ngà,
656. Dù người đem nó làm ra món gì.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Xác này dù có bỏ ra,
Cũng chưa phải bỏ hồn nhà Từ bi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chết cây đem hạt gieo ra,
664. Cây này lớn cũng như là cây kia.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đừng buồn đèn bị gió qua,
Tắt rồi đốt lại sẽ là cháy lên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Hiện tôi đang khóc đây mà,
672. Khóc thầy xa tứ như gà mờ côi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rượu nồng nhiều lúc mượn ra,
Cho ngợi nổi thắm cho hòa trời đông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm nghe tiếng Phật đà,
680. Rằng con ơi mọi nỗi nhà tạm nguôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Làm sao có thể nguôi qua,
Ở trong xương tủy việc nhà đã thâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Gỡ xong chuyện rối nước nhà,
688. Bệnh tôi mới được giảm ra ít nhiều.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Độ này thời tiết bất hòa,
Tôi đang nằm bệnh tại nhà ở đây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một mình lăn lóc thở ra,
696. Tạo công khéo thử chi mà chua cay.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bên hè tiếng dế kêu la,
Như than giùm kẻ đàng xa một mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Khối tình ôm nặng ngày qua,
704. Nước non ôi có biết mà hay không?
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Không riêng tình của một nhà,
Mà tình chung của người ta muôn đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng tôi van vái ngày qua,
712. Phật ơi xin cứu người ta khổ nạn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh em có thấu chăng là?
Riêng thân này chẳng nệ hà với ai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trời không riêng phủ mình ta,
720. Che cùng vạn vật dù là ở đâu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hiện giờ cũng đã canh ba,
Lung chưa dính chiếu cũng là vì nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mỗi ngày thường bước chân ra,
728. Dù thân đang bệnh cũng là cứ đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi đang buồn tủi lắm mà !
Buồn đời chưa tỉnh tủi nhà chưa xuôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Cùng tôi chớ để rời ra,
736. Giúp tôi cho bớt xót xa tủi buồn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi không khóc lúc mất cha,
Mà tôi khóc việc người ta đã nhiều.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm có tiếng Phật đà,
744. Rằng con ơi bớt chan hòa hột châu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Càng đi càng thấy tới ra,
Dù cho đường có cách xa bao ngàn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chờ tôi chớ vội ngõ ra,
752. Để cùng tôi đến Long Hoa một kỳ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một khi đốt nén hương ra,
Đừng quên hương ấy bay xa khắp cùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thôn hương lớn nhỏ trẻ già,
760. Đồng lòng cầu nguyện Phật đà động tâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vái thầm trong bụng của ta,
Thần Tiên nghe cũng như là sấm vang.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nghèo nàn lẩn lóc cho qua,
768. Đường tu nhớ giữ như là khi xưa.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhà nghèo con thảo biết ra,
Nước loạn mới rõ ai là lòng trung.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sây sàng chịu đựng năm ba,
776. Được nên gạo cội phải là trầy vi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Công dày được quả lớn ra.
Chớ buồn tổn của hay là tổn công.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lần này thi chẳng đâu ra,
784. Hết rồi cái kiếp người ta đương đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc chi khi muốn làm ra,
Nên suy nghĩ kỹ kéo mà làm sai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chớ cho tội lỗi phạm ra,
792. Phạm rồi sửa được nhưng mà khó khăn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lời sai chết chẳng nói ra,
Việc sai lợi mấy cũng là từ nan.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nhiều khi một tiếng nói ra,
800. Đầu rơi khỏi cổ cửa nhà tan hoang.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vô tình một việc làm ra,
Hại lây muôn mạng vẫn là thường khi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sớm chiều dặn lấy lòng ta,
808. Việc chi cũng phải xét ra mới làm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trồng hoa là để hái hoa,
Tu hành là để nên nhà Phật Tiên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Phật có bảo ra,
816. Con ơi tu chẳng thành là đừng tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Những lời khuyên nhủ trẻ già,
Không riêng tôi nói mà là Phật ban.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đường chơn khi nhận thấy ra,
824. Rán đi cho tốt dù là gai chông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biển tâm để nó đục ra,
Cá dù có lội cũng là khó trôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nếu không khổ kiếp người ta,
832. Ai đâu cần bảo ai mà tu thân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Còn nhiều nạn ách xảy ra,
Cho nên mới khuyên người ta làm hiền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đáo đầu sự thế khít nhà,
840. Không tu chừng đến việc là khó tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giảng kinh không để ngâm nga,
Để xem cho hiểu đặng mà hồi tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đau lòng tôi biết bao là,
848. Giảng xem nhiều kẻ hiểu ra ít người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giới răn cứ mãi bỏ ra,
Xưng mình Phật giáo thì là ai tin.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán lo gìn đạo Thích Ca.
856. Giúp tôi bớt thảm khi ra xứ người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nước mềm nhiều giọt rơi ra,
Đá dù cứng mấy cũng là mòn hao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Bạn tâm chi các việc tà,
864. Nay cười mai khóc há là không kiêng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tại sao Phật có Liên Hoa?
Vi lòng của Phật chẳng sa đắm trần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Muốn cho đời kiếp người ta.
872. Việc chi của thế cũng là xem không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc nào hơn ái hiền hòa,
Khi nghe thấy đến thì là làm ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Quanh mình đây lũ yêu ma,
880. Lãng tâm một chút thì là bị xô.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trong lòng khi nổi phong ba,
Định tâm vương Phật niệm ra để trừ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tự mình không đủ sức ra,
888. Mượn câu niệm Phật để mà thêm oai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Gần rồi ở khắp người ta,
Rán leo chút nữa thấy ra sơn đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Phật không chọn lựa tài gia,
896. Chỉ tìm những kẻ nào là thật tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Dù cho lỗi lạc tài ba,
 Cũng trong máy tạo để mà chịu xây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Oai hùng trên khắp người ta,
904. Nhưng chưa phải thắng được ma trong lòng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phải oai hai mặt mới là,
 Thắng ngoài rồi cũng thắng mà được trong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi thân tự chủ được là,
912. Trên đường tu niệm đã qua chín phần.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc đòi tập nhiệm hằng hà,
 Cho nên việc đạo khó mà nhớ dai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khó tu tu được thành ra,
920. Liên hoa cứu phẩm sẽ là phẩm cao.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thôn lân nam nữ trẻ già,
 Biết đời đã mỏng thì là rạn tu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Ngày nào cũng vẫn khuyên ca.
928. Bởi vì cuộc thế cận ra mỗi giờ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Càng nhiều khói lửa can qua.
Càng không nên ở xấu xa với người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cũng vì tận thế mà ra,
936. Nhãn tiền quả báo người ta đời này.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc không đáng mấy cũng là,
Nếu điều bất thiện thì xa chớ làm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi ngồi đặt bút viết ra,
944. Bao nhiêu tâm trí để mà vào đây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đọc đây sẽ rõ lòng ta,
Tuy xa mà vẫn không xa chút nào.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi nào lòng muốn nơi ra,
952. Hãy mau đọc giảng sẽ là vững tâm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Buồn riêng tôi có xảy ra,
Nhớ ngay đồng đạo quê nhà thì nguôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Một hôm Phật có bảo ra,
960. Sầu chung hơn việc riêng ta âu sầu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vui chi cái kiếp người ta,
Đeo mang này nợ rồi là bỏ đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật đài nếu được xem ra,
968. Cõi trần sẽ chẳng còn sa đắm vào.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nếu tin lời Phật dạy ra,
Việc chi ở thế cũng là chẳng ham.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật Tiên vô số hằng hà,
976. Xưa nay đâu phải chỉ là một ông.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trong tòa cửu phẩm Liên Hoa
Tu cho tên được ghi mà nơi đây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Duyên xưa nay mới gặp ra,
984. Không tu duyên ấy sẽ là vô duyên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Há không nhớ lại rừng già,
Ở trong lòng mãi còn ra giống gì.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chớ nên tưởng ngục là nhà,
992. Thật nhà thì chẳng phải là vậy đâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tâm trần rán gọi cho ra,
Vô minh khi hết thì là thấy minh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bỏ tâm khi được thấy ra,
1000. Phật đâu cũng thấy lựa là thế gian.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vì còn tưởng nghĩ việc ta,
Cho nên niệm Phật nhiều mà không linh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nên hư đều tự mình ra,
1008. Siêu là nhờ ngộ đạo là vì mê.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Vừa lo bỏn phận người ta,
Vừa trau đạo hạnh cho hòa cả hai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phận người cư sĩ tại gia,
1016. Vừa là quốc sĩ vừa là Phật nhi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sống riêng là sống thiết tha,
Sống chung là sống an hòa vui tươi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Thương người như thể thương ta,
1024. Nếu ai cũng được thế là bình yên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sống trong thời đại hào hoa,
 Nếu thêm có đạo đức là quý thay.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rất mong khắp cả người ta,
1032. Đặt tình bác ái trong tòa văn minh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đã kêu là giống người ta,
 Nếu không nhân cách thì là khó coi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trẻ noi theo chí người già,
1040. Những điều chơn chánh thì là học theo.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lễ nghi là phận người ta,
 Đôi cùng ai cũng giữ mà lễ nghi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đạo người cần phải biết ra,
1048. Xử sao cho vẹn kẻ mà hổ danh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mỗi khi muốn mở lời ra,
 Xét coi lời ấy có hòa hay không.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Một lời dịu ngọt nói ra,
1056. Bạc tiền chẳng tốn nhiều nhà mến thương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Người ta ba thứ người ta,
 Người sao tiền rưởi người ba mươi đồng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đừng làm nhẹ thể người ta,
1064. Phải năng tô điểm cho ra con người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thật hành chánh đạo Thích Ca,
 Hoàn cầu bình tịnh nước nhà ổn yên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biết hay chẳng chịu làm ra,
1072. Cho nên cái kiếp người ta thăm sâu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Người không hòa vẫn cứ hòa,
 Đã là giác ngộ phải là Từ bi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tạo nên một kẻ thù ra,
1080. Thêm cho mình một sợ lo trong lòng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bạc đen cũng mặc người ta,
 Sắc son mình cứ điểm tô lấy mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Thuận nhau thì bước dài ra,
1088. Nghịch nhau con lộ sẽ là ngắn đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán làm trí thức mở ra,
 Để phân biệt được đâu là giả chơn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đã sanh ra kiếp người ta,
1096. Không riêng trả nợ phải là lập công.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lập công cho khắp người ta,
 Công kia sẽ được nhà nhà yêu đương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hiện tôi còn nhớ rõ ra,
1104. Phật rằng tình phải sâu xa với đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nguồn sâu cứ mãi chảy ra,
 Tình tôi với khắp người ta kéo dài,
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cũng vì yêu chúng thiết tha,
1112. Hơn năm năm vẫn nhỏ sa không ngừng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi đang ngồi giữa tiệm trà,
 Vừa xem thế sự vừa ra đoạn này.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nơi đâu tôi cũng xông pha,
1120. Mà nơi đâu cũng tôi là vẫn tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tuy là chén rượu ngày ngày,
Quanh mình chẳng vật chi là đáng say.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiều khi buộc miệng đùa ra,
1128. Cho khuây nỗi thảm cho qua cơn sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chị Hằng đâu cũng hiện ra,
Nhưng đời cùng chị vẫn là khác nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng ông già,
1136. Con ơi rau muống vốn là vô tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cung thành nếu chẳng trốn ra,
Thì ngôi Phật tổ dễ mà được lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vật mang nếu chẳng bỏ ra,
1144. Ất chìm không thể lội qua đến bờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán đi đến núi Phổ Đà,
Cam lồ thỉnh được mới là trường sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Trong lòng thường nhớ Phật đà,
1152. Bao nhiêu ý tưởng vạy tà đều tan.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Những điều lợi ích người ta,
Rán làm cho được dù là khó khăn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ở ăn phản bội người ta.
1160. Đến chừng khi thác làm ma không đầu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phải cho có nết có na,
Bạ làm bạ nói người ta chê cười.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đã là con gái đàn bà,
1168. Lả lơi tánh nết thì là khó coi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cũng thời một tiếng nói ra,
Nhẹ là được mền nặng là bị chê.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nói tu mà chẳng sửa ra,
1176. Nói nhiều càng bị người ta ghét nhiều.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đã là bỗn phận mẹ cha,
Dạy con hiểu đạo ấy là đáng khen.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nhìn vào kẻ mất nét na,
1184. Mười người hết chín người là trề môi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hoa thơm ong bướm lân la,
 Người hiền lớn nhỏ trẻ già vãng lai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Điều nào khiến chúng bất hòa,
1192. Thà căm quyết chẳng nói ra một lời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tháng ngày cứ mãi trôi qua,
 Lo sao cho kịp kéo già hết lo.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng quen theo việc vạy tà,
1200. Cho nên hành động thường là bất lương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biết răn trị lấy thân ta,
 Thì đâu bị luật của nhà nước răn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh em dìu dắt nhau là,
1208. Đòi ai dám mở miệng ra chê cười.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một khi hòa thuận trong nhà,
 Mới là dạy được người ta ngoài đường.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chùng nào thế giới âu ca,
1216. Con nhà Phật giáo mới là bớt lo.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc dù khó mấy cũng là,
 Cố làm sẽ được sao mà lại không.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hiện thời muôn cảnh phồn hoa,
1224. Dễ làm mê tánh người ta háo kỳ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mê điều lợi ích khắp nhà,
 Chớ mê những việc hại ta hại người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chùng khi thương phạt lịnh ra,
1232. Ác hơn gần Phật cũng là vô phương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Xưa nay luật của Trời già,
 Không tư không vị dù là với ai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cá hô của đức Phật bà,
1240. Lành thì nó nổi dữ là lặn luôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi đang ngóng đợi đây mà,
 Cùng người lương thiện dắt ra hội trường.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Giọt dài giọt vẫn chảy ra,
1248. Vì xem ít kẻ chịu hòa thuận nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ý nguyên chưa tựu thành ra,
Chết đi cũng thế nổi mà kiếp sau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rừng hoang cây cối rườm rà,
1256. Lửa thiêng một mảy sẽ là phá xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tội tình muôn kiếp gây ra,
Một ngày cải hối cũng là rửa tiêu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mau lên kéo trẻ kỳ ba,
1264. Cuộc thi này chiếm được là vinh quang.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Phật có bảo ra,
Kỳ này lên được thì là lên luôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Có lòng tưởng Phật thiết tha.
1272. Âm thầm Phật độ cho ta công thành.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Muốn cho tà quái dang ra,
Niệm luôn sáu chữ Di-Đà đừng quên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Bên sau cuộc sống xa hoa,
1280. Biết bao nhiêu cái oan gia đang chờ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biển sâu muốn được thoát ra,
 Tấm lòng tham dục phải là trừ xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phen này rán gặp Thích Ca.
1288. Thích Ca cũng muốn gặp mà chúng sanh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhiều đêm Phật ở bên ta,
 Suốt canh kể hết nỗi nhà chúng dân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật rằng con dẫu quên ta,
1296. Lòng ta nhớ mãi phiền hà vẫn không.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Về hiền của Phật nhìn ta,
 Dịu dàng ân ái kể ra sao cùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Sớm làm khắp chốn hảo hòa,
1304. Người nào Phật cũng đến nhà viếng thăm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh em một bụng sanh ra,
 Há đem bề lưỡi để mà chặt nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Con hư đau dạ mẹ cha,
1312. Trò hư buồn tủi xót xa lòng Thầy.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi mình có việc quấy ra,
Mà không biết thẹn thì là phi nhân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lần này cối lợp phàm ra,
1320. Được mười phương Phật ban cho phép màu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cứu mình cứu cả mẹ cha,
Việc tu đâu phải như là trò chơi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Muốn người tu mới nói ra,
1328. Chớ đâu muốn nói để mà cười chơi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nghe rồi nên chọn lựa ra,
Mười điều làm được năm ba cũng mừng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng tôi luôn ở bên nhà,
1336. Chớ làm hung dữ sát chà lòng tôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Người sầu tôi cũng tha nha,
Tôi đâu sung sướng để mà khổ ai.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chậm mau Trời cũng mọc ra,
1344. Đêm không chôn mãi người ta chớ buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mới trông trái chửa trở ra,
Nóng lòng nhỏ bỏ thì là uổng thay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật không nói gạt người ta,
1352. Lập đời việc ấy sẽ ra có ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trách mình chưa sạch lòng tà,
Chớ đừng trách Phật không ra dặt diu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo là,
1360. Có nhiều La Hán trong nhà chúng sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật tâm nếu được thấy ra,
Thì mười phương Phật sẽ là thấy luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một ngày không chịu quét ra,
1368. Tất là bụi bặm đầy nhà phải không?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bợn nhơ dù mấy cũng là,
Cố chùi rửa mãi sạch ra như thường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chon tình nhà Phật nêu ra,
1376. Kẻo đời không hiểu cho là nhỏ noi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đứng trong cửa sổ nhìn ra,
Đâu bằng đứng ở ngoài nhà mà xem.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Định thân cho mở trí ra,
1384. Để xem thấy rộng hiểu xa sự đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mỗi ngày mỗi tháo mở ra,
Trong bao lớp lưới cũng là gỡ xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chỉ nghe tiếng khóc khổ a!
1392. Để làm thức dạ người ta đây rồi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bên thêm nện bóng ác tà,
Trong lòng thấy đói liệu mà sao đây?
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nỗi sâu canh cánh lòng ta,
1400. Riêng mình hiểu lấy thì là đâu ưng
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi tôi nước mắt chảy ra,
Người trong quê nội ruột rà đau chằng?
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Trên đường đi lại Liên Hoa,
1408. Yêu tinh nhiều chặng hiện ra bất ngờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tề Thiên thước nọ mượn ra,
Đánh tan chúng quỷ để mà tiến lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Yêu tinh thường giả Phật đà,
1416. Bình tâm xem kỹ kéo mà làm sai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sức đời cám dỗ người ta,
Mạnh hơn sức nhẫn mới là ngã lẫn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bút không thể tả hết ra,
1424. Nỗi lo của kẻ ngàn xa hiện giờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phía sau của tiếng nói ra,
Biết bao trặc ản rán mà vạch soi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muôn hình thường giả dạng ra,
1432. Hòa cùng muôn thứ người ta hiện thời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nỗi lòng chưa được nguôi qua,
Không vì riêng phận mà là vì dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Đau lòng tôi lắm bá gia,
1440. Mỗi khi nghe thấy ai mà bất minh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trong bàn cờ thế nhìn ra,
Tự nhiên nhớ chuyện nước nhà thêm đau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hòa nhau trăm việc đều hòa,
1448. Chia nhau trăm việc cũng là chia luôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đạo không nhân thiện đạo tà,
Dân không ái quốc thì là dân ngu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ăn cơm uống nước quốc gia,
1456. Chớ đi phụng sự người ta ở ngoài.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Những điều tổn hại nước nhà,
Lợi danh dù mấy cũng là tránh đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lấy đông hơn việc riêng ta,
1464. Thì đâu đến đổi hại ra nhiều người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Hiệp nhau tu bổ quốc gia,
Cho dân đủ thóc đủ nhà ở ăn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Dân lười nước chẳng mạnh ra,
1472. Nước không đủ mạnh người ta hiệp mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biếng lười nào khác mù lòa,
Không hề tiến kịp người ta bước nào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Điều huyền chẳng sớm thấy ra,
1480. Cũng vì lười biếng mà ra phần nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em lớn nhỏ quê nhà,
Việc nào công ích rán mà siêng năng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn ra sốt sắng đi ra.
1488. Nhờ lòng cương quyết Thích Ca mới thành.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi cần chẳng quyết tâm ra,
Để chùng việc đã trôi qua hết cần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có nói ra,
1496. Con ơi sốt sắng thì là việc nên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hương thôn đồng đạo trẻ già,
Phải nên cương quyết như là Phật xưa.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Trái lời Thầy dạy hôm qua,
1504. Nay mai trò ắt gặp ra nạn sâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mẹ cha mang tiếng người ta,
Trăm bề bởi tại con nhà mình hư.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Em hư anh dạy sửa ra,
1512. Đừng làm thính đứng ngó mà em hư.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn cho ấm áp trong nhà,
Tình huynh nghĩa đệ phải hòa thuận nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xưa nay xáo thịt nòi da,
1520. Vẫn làm bia miệng người ta chê cười.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đau như muối xát ruột rà,
Mỗi khi nhớ lại cảnh nhà chia đôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cũng vì gạo quỷ tiền ma,
1528. Xúi cho thiên hạ rầy rà lẫn nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phải nên thắng lũ yêu ma,
Chớ cho chúng nó bắt ta làm môi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Một hôm Phật có bảo là,
1536. Làm người thua lũ yêu ma hết người.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Én còn chỗ ấm tìm ra,
Huống người không kiếm nơi hòa để nương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật dành cho hội Liên Hoa.
1544. Sao không rán đến cõi qua kiếp người .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Có tôi cũng nắm tay ra,
Tôi không hề bỏ ai qua một mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đồng tâm đồng chí đồng hòa,
1552. Nếu như có đọa sẽ là đọa chung.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh đau em nước mắt ra,
Vui là đồng hưởng khổ là đồng chia,
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ở đâu làm đó cho hòa,
1560. Đừng thua hoa cúc thơm ra một vùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Tiên trưởng núi Hoa,
Rằng con Đóm sáng nhưng mà làm thình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nếu không có bịnh sanh ra,
1568. Thì là thầy thuốc cũng là không luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lời tôi vừa mới nói ra,
Xét coi lời ấy nghĩa là thế nao?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì đâu lúa gạo tìm ra,
1576. Phải chăng vì đói hay là vì no?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu không khổ cõi Ta bà.
Thì miền Cực lạc Di-Đà tạo chi?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Réo kêu hầu họng rách ra,
1584. Cạn sâu chẳng hiểu mới là đốn đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác gậy đưa tiếng khàn ra,
Kêu như thấy ó mẹ gà tức con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói nhiều thêm ứa ruột rà,
1592. Nhưng không thể nín vì là tình thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Năm mê đâu biết cháy nhà,
Thức ra mới thấy hại là dường bao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nhiều khi tôi bắt nghẹn ngào,
1600. Đang đi trên lộ bỗng trào lệ ra,
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tôi đang trần trọc đây mà,
 Ngoài trăng mây phủ như là gheo tôi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
- Đường xa chẳng ngại cho ta,
1608. Lòng người xa mới khiến ra não nề.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Gió rung bên cội huyên già,
 Mỗi lần nhớ đến lòng ta mỗi buồn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cha lú còn chú khôn ra,
1616. Đâu ngu hết cả người ta cười đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi nên một hột gieo ra,
 Hái vào mười thúng người ta có thương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa,
 Đừng đừng vội chán bỏ ra,
1624. Người không cày cấy mình ta cũng làm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Khi người cổ thấy khát ra,
 Mới hay giá nước cao xa hơn vàng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Thà nghèo được bụng người ta,
1632. Hôn giàu mang tiếng con nhà bất nhân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mực tàu cứ nẻ thẳng ra,
Ai buồn cũng chịu khó mà uốn cong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lợi danh thường xúi bất hòa,
1640. Tánh tham bỏ được thì là thuận nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thói hư tật xấu chừa ra,
Đi đâu cũng được người ta kính vì.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Phật có bảo là,
1648. Phải ăn ở tốt mới ra con người .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nói thông nhưng chẳng làm ra,
Việc không nên được còn là bị khinh.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán treo gương tốt trong nhà,
1656. Để cho lớn nhỏ xem qua học đời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thẹn mình làm nói sai ngoa,
Sai ngoa ấy chẳng phạm ra lần nhì.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Tự ta làm chủ được ta,
1664. Mới không bị gạt khi ra trường đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bền lòng này bớ bá gia,
Chánh thì ít có còn tà thiếu chi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Có mợ thì chợ đông ra,
1672. Không mợ chợ cũng người ta đi nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thói thường chừng biết tiếc ra,
Việc không trở lại cho ta hai lần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhắc cho quê nội trẻ già,
1680. Cá sậy cá lớn rán mà cầm câu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đừng buồn vận xấu quá đa.
Kiên gan có được thì là thành công.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cuộc đời không đời mới ra,
1688. Thì đâu giục thúc đời ta tu hiền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không tu vì chẳng xét ra,
Xét ra cho kỹ tất là phải tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Một hôm Phật có bảo ta,
1696. Nếu không tội lỗi thì là khỏi tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu ai cũng được hiền hòa,
Không cần luật pháp hay là tù lao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật rằng sanh kiếp người ta,
1704. Đi lên chẳng khó xuống là dễ hơn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thân người ai cũng thúi tha,
Xét suy cho cạn phải là chán không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ở trên thân mạng người ta,
1712. Ngàn muôn tai khổ xảy ra rất thường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đại nạn chừng nó bùng ra,
Thân người như chuột cháy nhà khác chi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bò rừng quật xác người ta,
1720. Chó lôi xương kẻ làm ma không đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nặng nề bông trái không ra,
Khỉ ngồi đến rũ nhìn qua thêm sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Việc đời mau tợ chớp ra,
1728. Nhơn vô viễn lự phải là cận ưu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bên tai có tiếng bảo là,
Con ơi việc đến người ta bất ngờ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Có nghi tôi cũng đành là,
1736. Lời Thầy lời Phật rán mà tin theo.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mèo kêu như trẻ khóc la,
Nhớ câu nhà sập thì là bìm leo
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Màu cờ đủ thứ trưng ra,
1744. Đau lòng cho cảnh người ta giết người .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biết tu còn nạn bảy ba,
Không tu tai ách nói ra sao cùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rừng hoang vệt lối đi ra,
1752. Không đi cọp vật đừng la than Trời .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Thật tu không những nạn qua,
Mà còn khỏi nghiệp đọa sa luân hồi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Với ai cũng ở khoan hòa,
1760. Mười người hết chín người ta thương mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Việc đâu còn có đó mà,
Ai thua ai được thấy ra có ngày.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chớ cười khi việc chưa ra,
1768. Việc ra rồi sẽ hoảng la kêu Trời .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một lời đây chép ghi ra,
Nhấn muôn người chẳng phải là riêng ta.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bớt lòng tự ái riêng ta,
1776. Rán nên tiến đến vị tha tâm hồn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rừng mê biển ái muốn ra,
Nếu không tự quyết thì là khó mong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nhiệt thành lòng ấy có ra,
1784. Việc chi to mấy cũng là thành công.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nắng nòng cây dẫu héo ra,
Nếu ra sức tươi sẽ là cây tươi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Một điều thường ở người ra,
1792. Thời Trời tuy vậy nhưng ta phải làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cây to búa cũng bén ra,
Đừng cho chướng ngại làm ta ngã lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xứ người hiu quạnh thân ta,
1800. Nhờ lòng của khắp chư gia đỡ buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không riêng tôi lắm thiết tha,
Mà người quê nội cũng là buồn chăng?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo ra,
1808. Con ơi con tử người ta cũng sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cùng chung sống cõi Ta bà.
Trí ngu gì cũng vẫn là phạm thân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người ta biết giúp người ta,
1816. Trong người ta ấy chính là Phật Tiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ai hung cũng mặc người ta,
Việc hiền mình cứ làm ra mỗi ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Dù ai ở quấy cũng là,
1824. Cứ đem việc phải để mà đổi cho.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lời nào tôi đã nói ra,
Nếu cho rằng đúng thì là ghi tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Năm lòng kệ giảng thi ca,
1832. Để khi buồn có ngâm ra giải sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chính tôi từ bước chân ra,
Thường hay ngâm vịnh để mà nguôi ngoai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vừa ngâm vừa nước mắt ra,
1840. Đời tôi đã biết bao là trở trêu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán tu đi bớt trẻ già,
Để cho tôi bớt lệ sa ít nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nước ngoài từ gởi thân ra,
1848. Nhớ nhau chỉ mượn tờ hoa gởi về.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ước gì khắp hết người ta,
Những lời chơn chánh nhớ ra để làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Chờ cho vận bã trôi qua,
1856. Đẻ cùng đồng đạo quê nhà chung vui.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mây sầu cứ mãi giăng ra,
Dù gần nhau cũng khó mà thấy nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dần lòng xuống bớ trẻ già,
1864. Trời không nỡ phụ con nhà hiền lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sớm gần hay chẳng cũng là,
Lòng đây với đó đừng xa đủ rồi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chứa chan từ ở quê nhà,
1872. Chớ đâu phải mới khi ra nước ngoài.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chỉ là không muốn nói ra,
Lòng người đen trắng nào là không hay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chính ta phải biết lòng ta,
1880. Lòng ta biết được biết ra lòng người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhớ cho đến thấy mộng ra,
Mới rằng nhớ ấy sâu xa đáy lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Sau khi tỉnh mộng quê nhà,
1888. Nệm chăn ướt át như là mưa tuôn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Toàn dân chưa được hảo hòa,
Giọt châu của kẻ xa nhà còn rơi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chuyện đời cứ mãi gọi ra,
1896. Người yêu mến đạo dễ mà ngồi yên.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phước không có thể tạo ra,
Thì điều tội cũng phải là đùng gây.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Lòng tôi như cả trẻ già,
1904. Vận thời cũng vẫn trôi qua từng giờ.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Không nên riêng vái trong nhà,
Hãy nên vái khắp người ta thái bình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Không người tất chẳng có ta,
1912. Rán cùng ai cũng giữ hòa là hơn.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Từ đây người cũng như ta,
Lo nhà lo nước lo cho loài người .
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Con đường Phật đã dọn ra,
1920. Minh đi nên dắt người ta đi cùng.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Treo gương từ ở trong nhà,
Đến nơi ngoài ngõ cũng là treo gương.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Mỗi người mỗi ở tốt ra,
1928. Nhơn dân thế giới ai mà khổ lao.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phần nhiều việc tại mình ra,
Trách mình hơn trách người ta đem vào.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Biết bao đèo ải bước qua,
1936. Đành rằng chơn mỗi nhưng mà đừng lui.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán đi một đổi nữa mà,
Mức ăn thua đã thấy ra trước đầu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một mình xưa đã đi ra,
1944. Nay không ai cũng vẫn là phải đi.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Phật có bảo ra,
Người không làm bốn phận ta phải làm.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

- Nghe chẳng lời mới nói ra,
1952. Trẻ già ơi chớ bỏ qua phận mình.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phận mình cư sĩ tại gia,
Tu Nhân học Phật phải là cho xong.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm có tiếng ông già,
1960. Rằng con ơi! Phật trong nhà của dân.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Cao sâu ý nghĩa thay là!
Ngàn vàng há dễ mua ra một lời.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Rán suy xét kỹ lời ta,
1968. Đọc đây thêm biết ruột rà của nhau.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Tới đây vừa đúng canh ba.
Muốn thêm ít đoạn nhưng mà dừng câu.
 Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
 Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Xin thăm tất cả trẻ già,
1976. Chúc cho ai cũng trật hà phước duyên.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)

ÁNH SÁNG TỪ BI

- Một hôm gặp lúc mưa dầm,
Muốn cho ngon giấc mà nằm không yên.
Trong lòng suy nghĩ liên miên,
Việc chung của thế việc riêng của mình.
Làm sao hòa một tánh tình,
Để cho thế giới thái bình an vui.
Nếu còn kẻ ngược người xuôi,
Nhơn sanh bốn bể còn trôi nổi nhiều.
Cứ lo tưởng có bấy nhiêu,
10. Ruột gan như thể đốt thiêu hồi nào.
Nhắm nghiền đôi mắt lại nhau,
Nhưng ôi ! dòng lệ cứ trào mãi ra.
Trời mưa người cũng lệ sa,
Đôi tâm hồn phải chãng là dung thông.
Không sao an được giấc nồng,
Bật đèn ngồi giữa thơ phòng nửa đêm.
Buồn chi Trời chẳng chịu êm,
Mưa càng nặng hột bắt mềm lòng đây.
Quá đau đớn tấm gan này,
20. Ngồi trơ không tựa như cây mất hồn.
Thầm lòng khấn Đức Thế Tôn,
Dạy cho con những điều còn chưa thông,
Lòng luôn đau đớn với lòng,
Chưa ngày nào thấy giấc nồng được yên.
Không buồn thiếu kém bạc tiền,
Mà buồn thiếu kém đạo duyên với đời.
Từ lâu kêu réo hết hơi,
Nhưng mà không được mấy người nhứt tâm,
Khiến cho gan ruột héo bầm,

30. Lúc nào cũng vẫn đứng nằm không an.
Lòng ta vừa ngậm ngùi than,
Mắt ta vừa cũng lệ tràn thêm ra,
Gật gù nghe tiếng xa xa,
Rằng con ơi ! hãy nghe qua lời này:
Rầy nào mà chẳng có rầy,
Rầy nhiều rán bắt để gầy giống duyên.
Nhớ chẳng trước mấy ngàn niên,
THÍCH CA vẫn bị kẻ ghen người hờn,
Nào đâu phải thiếu đạo dươn,
40. Mà do căn khí chừ nhờn mỏng dầy;
Dây căn mùi đạo mau say,
Mỏng căn tiếng kệ ngoài tai khó vào.
Con ơi ! Đức lượng Trời cao,
Dưới trần đâu cũng trùm bao một tình.
Dù cho ai bội phụ mình,
Từ bi học lấy một tình yêu thương.
Tai nghe chiếc nhận kêu sương,
Nỗi lòng Đức Phật đoạn trường lấm con.
Ít đi đường khó nổi mòn,
50. Góc gai dù mấy ớ con chớ buồn;
Gậy thiên có chống qua truông
Con ơi ! rán đạp cho sông nẻo đường
Bước về chưa đến Tây phương,
Ý nguyên Tam Tạng còn vương mối sầu.
Con ơi ! Đâu chữa ra đâu
Bỏ thân muôn kiếp vẫn đầu sanh ra.
Con ơi ! Hai chữ giác tha,
Tình con với Phật vẫn là tình chung.
Giờ này con lăm nào nùng,
60. Cũng là giờ Phật đau lòng đày con.
Trời mưa con động lòng son,

- Lệ con Phật thấy dạ còn đau hơn.
Ngàn xưa đã rắm sâu duon,
Khôi tình đôi ngã chắc hơn sắt đồng.
Con ơi ! Con ở trần hồng,
Mọi điều động tịnh nơi lòng Phật hay.
Lăn lóc đau khổ chầy ngày,
Không vì tư dục vì khai đạo mâu.
Đã sâu càng quật thêm sâu,
70. Thật là xứng đáng đứng hầu Như Lai.
Xưa kia cũng thế như nay,
Giữa con với Phật chưa ngày nào xa.
Con nguyên gánh khổ bá gia
Khổ con nhiều lúc Phật xa xót lòng.
Từ bi bác ái đại đồng,
Khác phương nhưng Phật vẫn cùng một tâm.
Ngoài hiên Trời đổ mưa dầm,
Trông con rơi lụy Phật nằm sao yên.
Con than vì thiếu đạo duyên,
80. Phật than vì chúng quá ghìen trần ai.
Đang ngồi nơi chốn phương Tây,
Thấy con lệ thảm Phật cay đắng lòng.
Con ơi ! Việc hiếu chưa xong,
Nghĩa dân chưa vẹn hẳn lòng con đau.
Thuở xưa Đức Phật thế nào,
Hiện nay con cũng bước vào thế ni.
Vui lòng nói gót từ bi,
Chúng sanh còn có một kỳ này đây.
Con ơi ! Trong nước có mây,
90. Trong mây có nước rán gây duyên lành.
Đường Tây vạch giữa chúng sanh,
Rồng từ cá sấu mà thành ở con.
Đừng buồn đen sẫm màu non,

- Nếu không có đá ngọc còn đâu sanh.
Con ơi ! Chuông lớn chỉ mảnh,
Thương đời mặt hạ phải đành hy sinh.
Chuyển di việc cận bên mình,
Giống duyên khi gặp rán gìn đừng buông.
Con ơi ! Cha tủi con buồn,
100. Nào đâu một buổi mà muôn niên rồi.
Bởi đời nay lỡ mai bồi,
Chiếc đồ bỏ ngạn đập dôi lấm phen.
Thật vàng vùi mấy không ten,
Chơn tu thử mấy không hoen ó lòng.
Biển trầm luân chẳng lấp xong,
Không ai lay chuyển được lòng từ bi.
Miễn đời hết được mê si,
Nắng mưa bùn trịn quản gì thân lươn.
Con ơi ! Sớm tối lo lường,
110. Chẳng vì danh lợi vì đường độ sinh.
Không riêng con hiểu lấy mình,
Phật nơi đâu cũng rõ tình của con.
Gót chơn càng lấm hao mòn,
Đường càng xa rộng ở con chớ nài.
Con sầu đau dạ Như Lai,
Muôn xưa cũng tợ đêm này ở con.
Phòng đơn với một tim son,
Trời sâu người thăm cảnh còn chi hơn.
Con ơi ! Nơi chốn Kim Sơn,
120. Tiếng con vang động còn hơn sấm trời.
Dùng huyền Phật ngộ đôi lời,
An lòng con trẻ giúp đời cho xong.
Tử sanh giữ vẹn chữ đồng,
Trên vai còn gánh tang bồng đừng quên.
Ngày giờ mau lẹ như tên,

- Người còn lại đợi chưa nên phần nhiều.
Con ơi ! Trong lượn sóng triều,
Con thuyền Bát nhã phải chiều từng cơn.
Chông gai cũng chẳng chi hờn,
130. Nào nề là việc con từng trải qua.
Ngàn vàng chỉ một cơn là,
Con ơi ! Muôn sự chẳng qua nhứt thời.
Mượn cơ để chuyển thể thời
Mộng trung mà vẫn là người tỉnh mê
Con ơi ! Nhân loại ngày về,
Muôn hình vạn trạng tương hệ biến sanh.
Tuy con lăn lóc mọi ngành,
Vẫn lòng như thể Trời xanh một màu.
Nỗi lòng Phật quá đớn đau,
140. Thấy thân con trẻ chiến lao trong đời.
Con ơi ! Trần tạm con ơi!
Từ non đài ngộ những lời đây con.
Thấy con ôm tâm lòng son,
Phòng không bóng chiếc héo von tháng ngày;
Con ơi ! Thế tạm là đây,
Nhìn con lo liệu Phật cay đắng lòng.
Một lời thệ lúc xa sông,
Tin con sau trước một lòng sắt đĩnh.
Đức tin con khéo vẹn gìn,
150. Thấy con như phụng lộn hình trên mây,
Nhìn con mà thăm lòng đây,
Cho nên Phật vẫn tháng ngày bên con.
Con ơi ! Hai chữ mật còn,
Liệu thân còn phải giúp luôn đến người.
Việc người thế kỷ hai mươi,
Sang cho mấy bực chưa cười được đâu.
Con ơi ! Nhìn trẻ càng lâu,

- Khiến lòng của Phật càng âu lầy lòng.
Đài mây vạn sự giai không,
160. Chỉ lo thế cuộc như bông sáng ngày.
Con ơi ! Chớ tưởng kéo dài,
Sớm tươi chiều héo xưa nay một đường.
Từ nay đến chuyền âm dương,
Con ơi ! Còn lắm sầu thương trong đời.
Thấy con quá bước nhiều nơi,
Khiến lòng Phật tợ như hồi sóng xao.
Đã thông nhơn quả thế nào,
Nhưng thương con vẫn không sao nén lòng.
Con ơi ! Đời tạm giải xong,
170. Giữa con cùng Phật mới hồng an vui.
Ngàn vàng giá mấy con ơi!
Không bằng cứu được một người thế gian.
Liệu lờng đến nát tim gan,
Khác gì đời Phật mấy ngàn năm xưa.
Một khi nổi gió sa mưa,
Giọt sầu rơi rớt đến tơi tả lòng.
Con ơi ! Mượn đảo tang bồng,
Làm nơi nghỉ cánh để hồng bay xa.
Chi đường kẻ lạc xa cha,
180. Để cùng gặp gỡ ấy là ý mong.
Con ơi ! Vàng ở trong sông,
Chúng sanh cần phải ra công bới tìm.
Thấy đời chưa rõ Phật điềm,
Con đau chính Phật cũng kim châm lòng.
Sầu Tây chưa dứt sầu Đông,
Đây vừa ngưng lệ kia dòng châu rơi.
Con ơi ! Lửa chẳng một nơi,
Mà đâu cũng khói lợp trời ở con.
Đến khi biển cạn non mòn,

190. Từ đây sự thế lắm còn chuyển luân.
 Kẻ nào vội vã vui mừng,
Chỉ là chuốc lấy vào thân họa sầu.
 Con ơi ! Cha thăm con rầu,
Không riêng danh lợi vì câu bi tình.
 Hẹn đời đến cảnh thái bình,
Nếu chưa nên được lòng mình chưa vui.
 Lòng buồn không lúc nào nguôi,
Nhưng ngoài mặt vẫn bãi buôi với đời.
 Con ơi ! Này trẻ con ơi !
200. Thấy con đăm bạc xứ người mà đau,
 Chẳng ham danh vị sang giàu,
Chỉ vì yêu khắp đâu đâu dân tình.
 Ngày này có Phật ứng thình,
Chẳng vì quá bước vì tình đã lâu.
 Con ơi ! Với lẽ nhiệm mầu,
Vì con mọi việc đuôi đầu lộ ra.
 Lấy đây làm mực gằn xa,
Thức dân trong cõi Ta bà tỉnh tâm.
 Đưa chen trong giấc mộng nằm,
210. Đời muôn hoa lệ trong tầm mắt neho.
 Con ơi ! Còn lắm nguy nghèo,
Đời như chỉ mảnh mà treo chuông vàng.
 Lo lường sao khỏi lắm than,
Hoàn cầu chỉ cách tấc gang xa gì.
 Muốn ai cũng học từ bi,
Để làm cho khắp người qui đường lành.
 Nếu còn lắm kẻ ác sanh,
Thì không thể có bình thanh bao giờ.
 Con ơi ! Ngày rồi cuộc cờ,
220. Tướng binh sống chết trong giờ khắc thôi.
 Nhìn đời Phật bắt châu ôi!

- Biết sao cứu hết khắp người thế gian.
Cánh hoa biết nó sắp tàn,
Hương thơm sắc đẹp có làm chi vinh.
Con ơi ! khuyên chúng sửa mình,
Chớ tham danh lợi quên tình anh em.
Dù cho có lắm luốc lem,
Cũng nên chùi rửa chớ làm thêm nhờn.
Dịp may nếu để thờ ơ,
230. Qua rồi kiếm lại bao giờ cho ra.
Đường về gặp Phật Thích Ca,
Ngày nay rất dễ hơn là ngày xưa.
Thị thành đến xóm làng thưa,
Nơi đâu cũng có kẻ cho lời lành.
Biết bao Bồ tát giáng sanh,
Tùy phương hóa độ dân tình khắp nơi.
Thế gian đua việc ăn chơi,
Phật Tiên lo sự cứu đời không ngưng.
Con ơi ! Phải biết gìn thân,
240. Thường luôn phản tỉnh là chân Thánh hiền.
Chẳng quên xét hậu suy tiền,
Lỗi làm đâu khiến lưu chuyền dài lâu.
Đào luôn chẳng lấp mới sâu,
Một moi hai đập thì đâu nên hồ.
Cây già đành phải cây khô,
Chưa già không tươi cũng trở héo cành.
Con ơi ! Tu phải cho thành,
Chớ làm lấy có chỉ nhàn nhọc công.
Ngày này gói ghém không xong,
250. Mốt mai đâu khỏi chất chồng bề nhê.
Gặp cơ không cỡi gió về,
Để khi ngược nước chơn lê sao rồi.
Con ơi ! Phật cảnh có ngôi,

- Trần gian không chỗ nào ngồi cho yên.
 Bước cùng của cõi phàm duyên,
Không tìm đây hỏi còn nghiêng chỗ nào.
 Mực tàu nẻ thẳng thì đau,
Nhưng không nhờ thế làm sao nên hình.
 Mọi lời trong các kệ kinh,
260. Nói chung chớ chẳng cố tình riêng ai.
 Hiểu sâu với nghĩa nhơn loài,
Mới không lầm ý của bài kệ cơ.
 Con ơi ! Trong buổi ban sơ,
Khó thông nhưng rán có giờ sẽ khai.
 Phật xưa khi ở trần ai,
Lạc làm cũng đã nhiều ngày lăm con.
 Nhưng không để chí hao mòn,
Ý nguyên chưa toại vẫn còn tiến tu.
 Cho nên từ chốn ám u,
270. Tiến ra đến chỗ một màu sáng trung.
 Con ơi ! Chướng ngại bao từng,
Với lòng anh dũng con đừng chịu thua.
 Càng nhiều quái gỡ đuổi xua,
Càng làm chí khí con thừa mạnh ra.
 Con ơi ! Giờ cũng canh ba,
Mắt con lệ đổ trời sa mưa dầm.
 Phòng riêng con khó yên nằm,
Tây đài Phật cũng như bầm nát gan.
 Mượn lời không bóng kêu vang,
280. Gọi là an ủi bước đàng của con.
 Dù sao cái gánh nước non,
Cái đai nhơn loại vẫn còn trên thân.
 Con ơi ! Rảo bước xa gần,
Tuy muôn biến hóa, chưa từng mất căn.
 Thấy con hiển xác cho trần,

- Khiến lòng Phật tợ như dần đẩy con.
Từ đây đến rặng đầu non,
Đá rơi lấm cụt đường còn nhiều gai.
Con ơi ! Dù phải dạn dày,
290. Nên vui chịu xác ốm gầy vì dân.
Thường đêm con nảo nề thân,
Năm yên khó ngủ rảo chân thêm buồn.
Nhìn đời như hát bày tuồng,
Nơi nào con cũng như sông nghề người.
Bên tai con vẫn đầy lời,
Nợ kia của thế chưa hồi nào mê.
Lời xưa con đã hẹn thề,
Lòng con nay vẫn chưa hề bỏ quên.
Chẳng ham lòng lấy tuổi tên,
300. Chỉ ham lợi chúng là tình của con.
Canh chày mài cọ lòng son,
Ánh màu thêm hiển ngọc còn chi so.
Con ơi ! Biển rộng còn đo,
Lòng thương sanh chúng khó dò lấm con.
Tuy là thân xác gầy mòn,
Nhưng tâm hồn ấy núi non đâu bì.
Thấy con muôn việc chịu li,
Khiến cho các đấng từ bi cảm lòng.
Nào đâu một lúc gai chông,
310. Mà luôn đa sự cay nồng hỡi con.
Chát chua nay cũng vẫn còn,
Đường xa ó trẻ chó mòn mỗi tâm.
Phật đài lấy lẽ thậm thâm,
Khuyên đời chó vợi mà lằm ó con !
Cứu dân bốn nguyện chưa tròn,
Muôn thân cũng bỏ một thân quản gì.
Thế là mới thật từ bi,

- Và không trái mỗi đạo-nghì Phật xưa.
Con ơi ! Khó sánh sao vừa,
320. Tấm lòng của kẻ mến ưa tu hành.
Những người nuôi chí cao thanh,
Chỉ lo giúp chúng lợi danh không màng.
Ngược đường của kẻ thế gian,
Cho nên khổ não vương mang là thường.
Phận con nối gót Phật đường,
Lúc nào cũng nhớ treo gương cho đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi!
Khi con bi lụy, Phật Trời xôn xang.
Canh chầy mọi kẻ ngủ an,
330. Riêng con thao thức Phật càng động tâm.
Lòng con thường có nói thầm,
Đời chưa giác ngộ giấc nằm chưa yên.
Con đừng buồn thiếu đạo duyên,
Đạo duyên đã có muôn niên đến giờ
Vùng trăng tuy lấm mây mờ,
Nhưng nào đâu phải hết cơ giúp đời.
Bền lòng tiến tới con ơi !
Nấc thang vị quả tốt vời rán leo.
Cung Thần ngăn sói trừ beo,
340. Con ơi ! Tìm cách gỡ eo cho trần.
Một thân nào phải một thân
Trên đường đất chúng nên cân lấy mình
Tử vì tất cả chúng sinh;
Sanh vì tất cả sanh linh khổ nài.
Con ơi ! Cố phá rộng đàng,
Cho dân Nam-Bắc bớt càn chông gai.
Riêng thân hiu quạnh đâu nài.
Dân tình đây đó lạc loài mới đau,
Biết bao nhiêu cảnh máu đào,

350. Nhưng còn có một ngày nào thảm hơn.
 Nếu ai cũng lấy lòng nhờn,
Lửa binh đâu cháy rộ rần khắp nơi.
 Con ơi ! Cho đến nạn trời,
Cũng do lòng ác của người sanh ra.
 Muốn cho mưa thuận gió hòa,
Lòng dân khắp chỗ phải là hiền lương.
 Xưa nay Hiền Thánh mười phương,
Cũng vì muốn thế mà trương đạo mầu
 Con ơi ! Việc chữa vào đâu,
360. Giữa đường bỏ xác biết bao nhiêu người.
 Nguyện đem thân hiến cho đời,
Khổ hay là chết vẫn vui không buồn.
 Miễn sao bốn nguyện tròn vuông,
Dù hy sinh đến dư muôn cũng đành.
 Con ơi ! Ném xác rừng xanh,
Làm mồi cho thú để dành duyên sau.
 Biển sâu chớ lượm bằng ngao;
Lấy phàm tâm khó hiểu vào Thánh tâm.
 Khổ dân còn kéo dài năm,
370. Đường duyên còn phải mở tâm thước ra.
 Thấy con vì đạo xa nhà,
Vì dân xa mẹ xót xa Phật đường.
 Buồn khi gió ngược buồn thương,
Đau khi gánh nặng mà đường nhiều gai.
 Nặng thề với khách trần ai,
Chưa đi đến chốn gót hài chưa ngưng.
 Tâm hồn quá mến muôn dân,
Cho nên chẳng kể mỗi chân là gì.
 Con ơi ! Sen ở Liên trì,
380. Tên con rạn vỡ như khi trăng rằm.
 Muốn cho chúng khỏi mê lầm,

- Con từng phương tiện lóc lắn khắp cùng.
Nhìn con lòng Phật như nung,
Muốn con sớm toại nguyện cùng về đây.
Ngày nào bên cạnh Như Lai,
Vắng con là cõi trần ai còn sầu.
Tình riêng chẳng nói chi đâu,
Việc chung nên mới âu sầu ở con.
Con ơi ! Biển cạn non mòn,
390. Từ bi chí ấy vẫn còn như xưa.
Trần hoàn dưới lớp nắng mưa,
Sắc màu không đổi từ xưa ít người.
Dạy cho dân rõ đạo đời,
Luôn treo gương thiện cho người năm châu.
Khổ thân dù có bao lâu,
Cũng vui chịu hết không câu trách hờn.
Hiểu thông định luật tuần hườn,
Không phiền trời đất chẳng hờn thế gian.
Con ơi ! Đem cả tim gan,
400. Hiến cho nơn loại đã toan lâu rồi.
Giờ đây sắp đến đổi đời,
Lòng hy sinh phải hơn thời xưa qua.
Biển thiên việc ấy không xa,
Nhưng buồn cõi thế ít nhà lo tu.
Bị đời quỉ quyết làm ngu,
Sống trong thị dục như mù đi đêm.
Biển sâu thuyền chắt khẳm thêm,
Kinh nguy bá bội ổn yên nhứt phần.
Con ơi ! Khuyên chúng tát lãn,
410. Chớ tham chờ lẩn bỏ thân giữa vời.
Khẳm thuyền lại gặp xấu Trời,
Mạng căn giá kém hơn nơi bọt bèo.
Việc tu dân chúng quá nghèo,

- Cho nên khó tránh nạn eo của Trời.
Từ đây đến đời mới đời,
Chúng sanh như cá nằm phơi giữa đồng.
Riêng con nước mắt nhỏ ròng,
Mùi hương các Phật cũng không yên ngôi.
Phép Thần mượn tiếng trên khơi,
420. Khiến con bớt thảm để lời khuyên dân.
Con ơi ! Mau bước ra sân,
Nhìn lên Trời sẽ thấy vùng mây che.
Lờ mờ như khuất màn the,
Bóng người trong ấy chính là anh con.
Khôi tình thương trẻ đường non
Muôn năm qua chẳng hao mòn tóc tơ,
Vì con dạy đủ huyền cơ.
Muốn con giúp được người nhờ khắp nơi,
Giúp đời việc cả con ơi!
430. Giúp con cũng chẳng phải chơi đâu là.
Vùng mây lững đững là đà,
Bóng người ẩn hiện nói ra sau cùng.
Tai nghe như tiếng hồng chung,
Những lời tự nãy bỗng dung đổi lời.
Từ đâu trên nửa lưng trời,
Tiếng vang như sấm còn lời như châu.
Lời rằng Nam Bắc nhứt câu,
Đông Tây nhị nghĩa địa cầu rung rinh,
Phật linh ma nó cũng linh,
440. Đua nhau dùng phép sát sinh hơn loài.
Chánh đường chỉ một không hai,
Đạo màu nắm chặt khỏi ngày thê lương.
Vị dù ít kẻ bạn đường,
Con thuyền Tịnh Độ chớ buông mái chèo.
Thề xưa cứ vẫn đi theo,

- Một ngày kia sẽ có nhiều người nghe.
Non Thần dù lắm tiếng ve,
Chuyện người dưới thế vẫn nghe đủ lời.
Cổ kim tình chẳng se lơi,
450. Nhân cơ Phật ứng đem lời phụ theo.
Gian truân mấy cũng rán đeo,
Chi leo qua một vài đèo nữa thôi.
Tiếng này vừa dứt xong rồi,
Phật liền dạy tiếp những lời vừa qua.
Con ơi ! Người ấy đâu xa,
Cùng con đã có trải qua bao đời.
Nỗi niềm cốt nhục không rời,
Đến lòng cứu thế cũng thời như xưa.
Thương con non biển không vừa,
460. Lúc nào cũng vẫn lòng hồ bên con.
Phần con rán giữ cho tròn,
Chớ anh con vẫn không mòn nghĩa nhân.
Nước nhà đã đáp tròn ân,
Đạo đời cũng xử vẹn phần từ lâu.
Nay vì nghiệp chúng hoàn cầu,
Cùng con kiếp chót đồng châu Như Lai.
Dịp này có một không hai,
Rán bồi công đức chờ ngày qui nguyên.
Hung sùng mê muội muôn thiên,
470. Tinh tâm làm việc lương hiền mấy ai.
Trái duyên mấy cũng chớ nài,
Giống lành cổ rả chờ ngày nở hoa.
Nếu con chẳng dạ nại hà,
Kíp chầy sẽ giúp người ta được nhiều.
Một lời con trẻ rẻo kêu,
Muôn xe châu ngọc đem treo không vừa.
Khó làm khắp hết người ưa,

- Chớ buồn kẻ chẳng muối dưa như mình.
Tuy nhiên là giống hữu tình,
480. Có ngày họ sẽ sửa mình ở con.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Giác mê mấy gọi mãi còn tỉnh ra.
Con ơi ! Chớ bỏ người ta,
Kiếp này là chót rán mà thi công.
Vớ đời mọi vật đều không,
Vớ người phải nhớ đầy lòng yêu thương.
Làm cho ai cũng hiền lương
Biết lo giúp đỡ biết nhường nhịn nhau
Con ơi ! Dù khác sắc màu,
490. Cũng là sanh chúng hãy giàu lòng thương.
Từ bi rộng lớn không lường,
Muốn con cũng được chung vườn từ bi.
Lao đao mấy chẳng quản gì,
Miễn là chữa được vết tì nhờn gian.
Ngày về nơi chốn Lạc Bang,
Rất mong con đất được ngàn muôn dân.
Con ơi ! Nơi bến mê tân,
Con là một cửa muôn nhân duyên đời.
Lần này cho đến mồn hơi,
500. Lúc nào cũng nhớ hiến đời cho dân.
Đắng cay để phúc cho trần,
Là điều hiểm có chớ phân vấn dài.
Ngày nay như đã bao ngày,
Con từng vì chúng chịu cay khổ đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi !
Nhớ theo đúng lý của người mẹ con.
Quản chi thân xác hao mòn,
Miễn làm cho khắp muôn dân hưởng nhờ.
Từ xưa đâu phải mới giờ,

510. Đã thề độ thế chưa cơ nào ngừng.
Nhiều lần gặp cuộc dửng dưng,
Lòng con như một chửa từng đổi thay.
Xưa sao nay vậy chớ phai,
Chưa đi đến chốn đừng quay lối đường.
Con đau sâu, Phật hiểu tường,
Lúc nào Phật cũng bên giường của con.
Lời lành nung đúc tim son,
Trẻ chưa nên phận, Phật còn lắng lo.
Mùi thiền vẫn được thơm tho,
520. Mặc dù trong cảnh ngao cò bấy lâu.
Càng bao cay đắng âu sâu,
Càng cho đời hiểu lý màu Phật gia.
Con ơi ! Trong cõi người ta,
Mẹo mưu thế mấy vẫn là chúng sanh.
Nếu không tâm hướng nẻo lành,
Thì còn mãi cuộc tranh giành món ăn.
Thử xem nơi đám ruồi lẳng,
Rồi nhìn lại kẻ học hần hiện nay.
Khác nhau chỉ có hình hài,
530. Chớ trong ý dục một bài như nhau.
Hại người để cướp sang giàu,
Khiến người đau khổ không nao núng lòng.
Nhìn vào nơi cõi trần hồng,
Thật người thì ít muối mòng nhiều hơn.
Thế nên khắp hết chur nhờn,
Nạn tai chịu lẫn chửa ngừng phút nao.
Con ơi ! Đang lúc ba đào,
Khấp trên mặt biển chỗ nào ổn yên.
Thuyền chìm hoặc lẽ thuyền nghiêng,
540. Khác nhau chỗ đó còn phiền như nhau,
Tâm trần càng lắm tự cao,

- Càng đưa nhau đến máu đào nhiều hơn.
Tranh tài chớ chảnh tranh nhân,
Chấp nê từ việc tranh hơn từ lời.
Thế nên long đất lở trời,
Bất ngờ giây phút loài người tan hoang.
Chớ chi mà khắp thế gian,
Trọng nhân hơn trọng bạc vàng thì yên,
Nói ra thêm thắm thêm phiền,
550. Người đời đa số trọng tiền là hơn.
Coi thường những việc nghĩa ơn,
Giết người lấy của không ngần ngại chi.
Mặc dù người có lương tri,
Sánh cùng ác thú có gì hơn đâu.
Cho nên trong cuộc bể dâu,
Ác lai ác báo chạy đâu khỏi trời.
Muốn sao ai cũng tỉnh đời,
Đua nhau hành thiện khỏi hồi biến thiên.
Con ơi ! Xưa đã trót nguyên,
560. Rán tìm cứu kẻ hữu duyên Phật đài.
Chớ ngờ thế cuộc kéo dài,
Mái chèo Bát Nhã ngoàì bể sâu.
Ngày qua mau chớ chảnh lâu,
Nếu không liệu trước sau âu muộn màng.
Rung chuông tỉnh mộng trần gian,
Đài sen thấy được mới toàn mạng căn.
Bớt đi những thói hung hăng,
Sớm chiều rán tập lòng hằng thiện lương.
Thấy người bịnh tật biết thương,
570. Gặp ai đói khó biết nhường miếng ăn.
Không cần mặc áo nhà Tăng,
Đầy lòng nhân ái cũng thặng Phật đài.
Chớ nên trau tria bề ngoài,

- Cần nên dọn dẹp dôi mài bên trong.
Nói làm phải được dung thông,
Chớ nên nói có làm không bắt thành.
Nếu cho cuộc tạm mỏng mảnh,
Đạo mầu cần phải phụng hành ngày đêm.
Biển trần sóng gió chưa êm,
580. Khổ đời càng lúc càng thêm chưa ngừng.
Hại nhau Tiên Phật bảo đừng,
Nhưng người đời chẳng chịu ngừng gươm đao.
Con ơi ! Cùng một thai bào,
Phải nên thương mến nữ nào ghét dơ.
Ngoài hiên luôn có kẻ chờ,
Trong nhà lộn xộn vào vợ vét đồ.
Hiển nhiên đâu phải mơ hồ,
Hãy mau bỏ lối ngao cò ấy đi.
Chớ nên bắt ố bắt tì,
590. Cần tha thứ hết những gì lỗi qua.
Làm cho thông nhứt trong nhà,
Để cho trở lại bình hòa như xưa.
Cửa nhà tan nát thấy chưa,
Không lo tu bổ còn cửa rui mè.
Giảng hòa nếu chẳng chịu nghe,
Có ngày không vải để che bọc mình.
Sẽ còn bị kẻ nhạo khinh,
Thị như súc vật mặc tình khiến sai.
Làm người ai cũng như ai,
600. Chớ nên sống dưới gót giày người ta.
Gương hùng xưa của ông cha,
Học theo cho xứng con nhà Rồng Tiên.
Con ơi ! Xem cảnh tùy duyên,
Liệu bề thức tỉnh khắp miền trần gian.
Nghèo hèn với bực giàu sang,

- Cũng nên đối đãi đồng hàng như nhau.
Dẹp tâm cố chấp sắc màu,
Con người ai cũng như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
610. Giúp nhau hơn việc khinh cười lẫn nhau.
Tinh thần càng giác ngộ cao,
Lại càng biết kính trọng nhau hơn nhiều.
Thân người khó tạo bấy nhiêu,
Thì càng nên trọng chớ điều chi khinh.
Càng bao mực sống bất bình,
Càng nên san phẳng cho xinh con người.
Mong sao tạo được cuộc đời,
Chẳng ai đau khổ không người ngu mê.
Được vậy sánh cõi Liên Huê,
620. Như trăng với nước chẳng hề khác nhau.
Con ơi ! Trong cảnh trần lao,
Chúng sanh lăn lộn chùng nào mới thôi.
Xưa nay cứ mãi luân hồi,
Trả vay nghiệp hoặc cuốn lôi không ngừng.
Có thân chẳng liệu lấy thân,
Chung qui đưa đến mộ phần vô duyên.
Hiện thân hưởng của nghiệp tiền,
Lai sanh chịu lấy ác duyên đương đời.
Chúng sanh trong lúc hiện thời,
630. Sao không nghĩ đến cuộc đời mai sau.
Luật nhân quả chẳng sai đâu,
Ác sanh nhứt định đả đầu ác lai.
Mê trần nên mới bào thai,
Chớ không phải tự nhiên đày ra đâu.
Sanh ra nơi cõi mê sâu,
Suốt đời có thấy ai đâu lạc nạn.
Cánh hoa hết nở rồi tàn,

- Nửa chừng sâu bọ cắn ngang là thường.
Xác thân xét lại tận tường,
640. Cùng hoa kia cũng một đường khác chi.
Mây trần không ngớt phủ vi,
Chúng sanh chẳng thấy những gì xa xôi.
Thế gian nay lỡ mai bồi,
Phật đài luôn được an ngồi bình thân.
Cũng do lòng chẳng mê trần,
Nên không luân lạc xoay vần trong mê.
Lòng ưa nơi cõi Liên Huê,
Cho nên thân được dựa kê Đài Sen.
Chơi bòn nên mới lấm đen,
650. Nước trong rửa mãi đâu hoen ố mình.
Dù ai cảm dỗ mặc tình,
Phận mình cứ giữ cho tinh tấn lòng.
Đường về cõi Phật chưa thông,
Nguyện chưa nguôi được tấm lòng mộ tu.
Lột cho sạch hết lớp ngu,
Để không còn một mờ lu sai lầm.
Cố công rút hết ruột tằm,
Bảo thân cho đến mọc mầm cánh bay.
Muốn về gặp Đức Như Lai,
660. Bao nhiêu tội lỗi thẳng tay trị trừng.
Càng làm cho nhẹ được thân.
Thì càng chóng bước đến gần Đài sen,
Những điều lòng mến dạ quen.
Nhứt thời khó bỏ rần kiêng nhiều ngày,
Việc tu không phải một giây.
Mà là cần phải tu hoài cho nên,
Con ơi ! Nếu chẳng chí bền.
Đạo màu khó đạt Phật Tiên khó gần,
Chuông vàng trong có tiếng ngân.

670. Khá khuyên sanh chúng hãy cần đánh ra,
 Từ bi hơn giá ngọc ngà.
Chúng sanh rán tạo nên nhà từ bi,
 Tuy làm đạo pháp vô vi,
Mà trong vạn vật không chi sánh bằng.
 Nhớ nên quán niệm ngày hằng,
Mỗi manh nắm được bốn căn minh tường.
 Đêm qua thì có Thái dương,
Lỗi mê rời được thấy đường giác quang.
 Trần ai đã lấm nhộn nhàng,
680. Sớm rời sớm được lạc an chơn thân.
 Từ bi đã gọi bao lần,
Lần này nếu chẳng tu thân còn gì.
 Đợi ngày thế giới biến di,
Vội vàng bái Phật qui y muộn màng.
 Lòng dân không thuận một đàng,
Sớm hay là muộn sẽ tan nát nhà,
 Đông Tây sự chẳng ôn hòa.
Nhơn sanh thế giới như là tơ treo,
 Nhìn qua cuộc thế mỏng meo.
690. Ngày đêm như thể ai thiêu đốt lòng,
 Bao nhiêu cái có hóa không.
Thương cho sanh chúng luống công tạo thành,
 Phước duyên người chẳng chịu đành.
Cứ dành tội ác cho sanh họa sâu,
 Nền hư nhà chẳng vững lâu.
Ác tâm khó tránh khỏi sâu khổ thân,
 Cảnh nguy nhơn loại rất gần.
Mọi người hãy rán ân cần sự tu,
 Chớ nên kết oán gây thù.
700. Để cho nghiệp báo không thu hút mình.
 Dân không thù oán nước bình,

- Người cùng tha thứ, an ninh hoàn cầu.
Trời lay đất chuyển mặc dầu,
Thiện nơn vẫn được trong bầu an cư.
Mắt phàm thấy thật mà hư,
Thấy hư mà thật ngôn từ khó phân.
Xưa nay bao cuộc tẩy trần,
Chớ nào phải mới một lần này đầu.
Biển sông đổi lại còn dâu,
710. Núi non biến hóa ruộng dâu đồng bằng.
Chớ không luôn được bình thăng,
Chúng sanh vì thế mạng căn mỏng mảnh.
Nguyên nhân tội ác như thành,
Cho nên không được bình thanh đời này.
Trái mùi phải rụng khỏi cây,
Đời tàn không thể giữ cây trường tồn.
Con ơi ! Nên lấy từ ngôn,
Khuyên người sớm biết trọng tôn sự lành.
720. Qua cơn biến đổi tan lành,
Gặp đời bình trị sống sanh lâu dài.
Cõi lành không có nạn tai,
Người xem người thể chơn tay ruột rà.
No cơm ấm áo mọi nhà,
Sống trong vui sướng ôn hòa thường niên.
Nếu tu đạt mức siêu nhiên,
Thức thần trong cánh Hoa liên tột vời.
Ngoài vòng định luật đất trời,
Không còn sanh tử đeo nơi thân mình.
Hoàn toàn khỏi cảnh u minh,
730. Chẳng điều chi trói buộc mình vào đầu.
Tự do mở tự do đầu,
Làm thầy vạn vật trong bầu chuyển luân.
Trường tồn với cái chơn thân,

- Qui ma đâu dám đến gần phá phanh.
Muốn cho ai cũng tu hành,
Đề về đến chốn tốt lành này đây.
Ở ăn chi lắm tà tây,
Cho đày đọa hết kiếp này kiếp sau.
Chi vay lấy có một hào,
740. Trả ra mười lượng chùng nào cho tiêu.
Lắm người biết quấy làm liều,
Chi tham trước mắt quên điều sau lưng.
Mê đời không giữ được thân,
Cái mê ấy có phải đần hay không?
Vì mê thân khổ chấp chông,
Linh hồn do đó mà không nhẹ nhàng.
Sống trong muôn giấc mơ-màng,
Cứ cho là thật người càng thêm mê.
Bước sai khó trở lộn về,
750. Hết thân này lại đến kẻ thân sau.
Chúng sanh khá tỉnh cho mau,
Ở ngoài cõi tạm còn bao cảnh mầu.
Không tu cõi Phật khó châu,
Nếu tu thì phải thật cầu siêu sinh.
Trọn đời giữ một đức tin,
Mặc tình sóng gió gập ghình đến đâu.
Bao nhiêu hoặc loạn trong đầu,
Tập trung trí não để hầu bình minh.
Phải luôn tự xét lòng mình,
760. Đề ngăn ác niệm chực rình ngày đêm.
Sóng tâm khi được lặng êm,
Trời xanh sao sáng hiện lên rõ ràng.
Nhớ câu vạn sự đầu nan,
Nếu không kiên chí giữa đàng hồng ngay.
Khá khuyên khắp hết gái trai,

- Thuyền chèo tới bến chớ quày nửa sông.
Đầu tiên khó định được lòng.
Định rồi vạn sự đều thông chớ ngờ.
Sau khi thật tỉnh giấc mơ,
770. Thấy nghe rõ rệt hơn giờ say mê.
Thức ra rất khó muôn bề,
Vì người đã quá ngủ mê lâu rồi.
Lắm rồi đâu phải dễ bơi,
Chùi ra há dễ một hồi mà nên.
Những điều nhớ rất khó quên,
Muốn quên phải có chí bền mới xong.
Người hay bị cảnh buộc lòng,
Khiến cho vạn sự đều tưng cảnh ra.
Bao nhiêu như xâu vạy tà,
780. Cũng đều do chỗ ấy mà phát sinh.
Nếu làm chủ được lòng mình,
Tất không bị cảnh dễ dành đường cong.
Nhớ câu vạn sự giai không,
Tâm vô nhứt vật mới hòng qui chơn.
Kệ kinh nhiều tợ lâm sơn,
Chung qui cũng dạy chơn như chủ lòng.
Muốn tu cho được thành công,
Nhớ ghi điều ấy chớ hòng lãng quên.
Tại gia hành đạo cũng nên,
790. Không cần cố chấp chùa đền cốc am.
Hứa tu thì phải y làm,
Ở phạm lòng chẳng nhiễm phạm là tu.
Phải tu với kẻ phạm phũ,
Chớ tu với Phật bỏ lu người phạm.
Việc chi Phật cũng đã kham,
Chỉ lo cho kẻ tục phạm chưa xong.
Thiếu ngoài thiếu cả bên trong,

- Đạo chưa xong đạo đời chưa xong đời.
Nên cần giúp họ đến nơi,
800. Phải làm như thế là người thật tu.
Tu là cứu kẻ phàm phu,
Chớ ngồi một chỗ mà cầu Như Lai.
Phù sanh biết chẳng kéo dài,
Càng lo độ chúng khỏi ngày lao đao.
Vừa tu vừa độ cho nhau,
Đừng chờ dư của mới cho ăn mày.
Có tài thì bố thí tài,
Đức thì thí đức cho ai đang cần.
Nhiều khi còn phải thí thân,
810. Cứu người trong lúc lâm vòng nạn tai.
Từ bi chớ tiếc với ai,
Việc chi giúp được giúp ngay cho người.
Không riêng giúp chúng bằng lời,
Mà còn giúp của cho đời ấm no.
Thấy ai có việc sợ lo,
Thì tìm đủ cách giúp cho an lòng.
Tu không chỉ nói cho thông,
Phải làm cho đúng như trong giáo truyền.
Làm gương cho thế trước tiên,
820. Mới là khiến kẻ lòng nghiêng theo mình.
Con ơi ! Là giống hữu tình,
Cố khuyên họ sẽ như mình tỉnh ra.
Xưa con còn nhớ chẳng là,
Buổi đầu con cũng hờ hà như ai.
Phật khuyên chẳng để vào tai,
Cứ mê đắm cuộc các đời thế gian.
Trải qua lắm buổi tân toan,
Sau cùng mới hướng theo đàng Phật khuyên.
Tỉnh rồi biết rắm sâu duyên,

830. Nên qua nhiều kiếp không điên đảo lòng.
 Tâm con cùng Phật dung thông,
Lúc nào cũng mở rộng lòng từ bi.
 Con tìm được lối thoát ly,
Thì người cũng có thể đi trở về.
 Ráng khuyên người tỉnh giấc mê.
Nhu xưa Phật đã vỗ về lấy con.
 Quản chi thân xác mất còn,
Miễn là cứu chúng qua cơn tai nạn.
 Biết ơn hay chẳng không màng,
840. Cứ soi cho sáng khắp đàng người đi.
 Thấy ai còn quá mê si,
Nên thương chớ có điều gì bị khinh.
 Thoảng như người có chửi mình,
Cũng nên tha thứ chớ nên oán hờn.
 Việc nào cũng có nhơn duyên,
Hờn người tất bị người hờn chẳng không.
 Có câu hình vạy bóng cong,
Làm hung nhưt định khó trông gặp hiền.
 Cách đây độ mấy ngàn niên,
850. Con còn nhớ rõ sự duyên một ngày.
 Có chàng nổi tiếng đờn hay,
Các nơi nhạc sĩ phục tài anh ta.
 Nhiều người nhà ở phương xa,
Cũng tìm tới chỗ anh ta nghe đờn.
 Nhưng anh lại thiếu lòng nhơn,
Thấy ai xui bại tay chơn anh cười.
 Anh thường hay bảo mọi người,
Đừng cho xui bại gần nơi anh đờn.
 Ít lâu sau có một hôm,
860. Bỗng nhiên anh thấy tay chơn nặng nề.
 Cả thân đều rất mỏi mê,

- Thuốc men thứ uống thứ thoa không ngừng.
Tuy nhiên chứng bệnh không dừng,
Lần lần đến thật tay chân xụi què.
Hết còn động đậy ngo ngoe,
Cây đờn đành bỏ, hết khoe tài đờn.
Gần xa đều dậy tiếng đồn,
Cho rằng anh bị Trời hành tội khinh.
Mới cười người kể cười mình,
870. Luật nhọn quả chớ lòng khinh mà lắm.
Dữ lành các việc do tâm,
Chúng sanh rán tạo lấy mầm tốt tươi.
Con ơi ! Con nhớ khuyên người,
Càng làm ác lắm càng dờn quả mau.
Trong khi loạn lạc binh đao,
Càng làm hung ác càng mau hại mình.
Hiện thân đã chịu khổ hình,
Lai sanh còn gặp muôn nghìn lao lung.
Chạy không ra khỏi vòng cung,
880. Đi đâu người cũng mang lòng đi theo.
Lòng hiền thì có hiền đeo,
Lòng hung thì có hung đeo bên thân.
Chúng sanh đau khổ vô ngần,
Nên làm hiền để bớt phần khổ đau.
Lợi danh như thể bọt bào,
Nay tranh đấu được mai nào còn đâu.
Của người mình muốn tóm râu,
Của mình người có nhin đâu bao giờ.
Hoàn cầu đưa đến nguy cơ,
890. Một phần lớn tại người quơ của người.
Bày ra nhiều thuyết tốt tươi,
Phần đông chỉ nói ít người làm theo.
Tám lòng ích kỷ cứ đeo,

- Của ai thấy cũng muốn quèo lấy đi.
Trước khi làm nhớ xét suy,
Lợi mình hại kẻ bỏ đi chớ làm.
Của nên thí chớ nên tham,
Mở lòng nhân đức chớ nham hiểm lòng.
Giúp nhau kẻ của người công,
900. Cho không ai đói cũng không ai nghèo.
Nhiều người trong cảnh nhóc nheo,
Lắm khi chẳng có cơm thiu lót lòng.
Vợ con tay dặt tay bông,
Thấy vậy há chẳng động lòng thi ơn?
Mọi người nên mở lòng nhơn,
Chớ nên riêng sống chẳng cần giúp ai.
Mỗi người hợp lại một tay,
Nhà xây được lớn đất cày được xa.
Thù nhau mấy cũng nên hòa,
910. Để cho sự sống mỗi nhà an vui.
Làm người phải xứng đáng người,
Ở ăn cho sạch nói cười cho thanh.
Con người thấy lợi ra giành,
Khác nào thú vật chạy tranh lấy mồi.
Lợi chung việc đáng lắm rồi,
Lợi riêng để hại cho người là nhơ.
Từ xưa chí đến bây giờ,
Những người bất nghĩa ai thờ tới đâu.
Giàu sang bạc chất ngang đầu,
920. Làm điều bất chánh có lâu bao giờ.
Thấy ai lâm nạn ngó lơ,
Khi mình hữu sự khó nhờ người ta.
Ở đời có lại có qua,
Biết mình không biết người là làm sai.
Muốn cho dân chúng thời nay,

- Biết đem hột muối chia hai cho người.
Thấy hư dạy dỗ không cười,
Nghe ai nói phải thì vui học đòi.
Mỗi người tự tánh biết soi,
930. Lựa câu để nói lựa nơi để làm.
Phận anh anh biết xử kham,
Phần em em cũng tự làm cho xong.
Chồng không để thẹn làm chồng,
Vợ không để thẹn vợ trong gia đình.
Ở ăn cho có nhơn tình,
Lúc nào cũng giữ công minh việc làm.
Bao nhiêu đó biết gìn kham,
Cũng tăng nhân phẩm nữ nam được nhiều
Con ơi ! Con rán gọi kêu,
940. Kêu cho ai cũng biết theo đường lành.
Bỏ điều dối trá lưu manh,
Biết tôn trọng cái giá danh con người.
Tự mình biết sự hổ người,
Không làm những việc nhạo cười người ta.
Lời chi nói cũng ôn hòa,
Tránh xa gây gổ cũng xa nịnh lừa.
Vớ ai đều cũng dạ thưa,
Thật tình lễ phép chẳng ư làm màu.
Giàu không tự ý mình giàu,
950. Quyền cao mà chẳng tự cao hơn người.
Nói ra thì biết nhường lời,
Thông minh nhưng chẳng chê người dại ngu.
Giữ tròn nhân cách trượng phu,
Không cho giai cấp làm mù lương tri.
Con ơi ! Càng biết đạo nghi,
Càng làm đẹp đẽ hạnh nghi con người.
Ở ăn qui củ trong đời,

- Trong thời thuận thảo ngoài thời hòa vui.
Nhờ ơn cha mẹ dưỡng nuôi,
960. Thì không thể trở nên người con hư.
Trọn câu tử hiếu phụ từ,
Đó là căn bản đạo người xưa nay.
Ở đời dù gái hay trai,
Khi ăn trái phải nhớ ai công trồng,
Chịu ơn chẳng đáp đền xong,
Sống thì hô mặt thác không siêu hồn.
Chớ cho trốn nợ là khôn,
Kiếp này không trả sẽ dồn kiếp sau.
Dù cho có lắm bôn đảo,
970. Cuối cùng cũng bị nghiệp bao lấy mình.
Cho nên trong lúc sanh bình,
Nợ nào cũng phải cố tình trả xong.
Nợ trần khi đã thật không,
Chẳng còn bị cuốn lôi trong cõi trần.
Rán nên tu dưỡng tinh thần,
Đừng cho các nghiệp buộc thân sau này.
Nghiệp siêu thì cố tạo gây,
Còn như nghiệp đọa bỏ ngay không làm.
Ở phạm tạo nghiệp phi phạm,
980. Chỉ làm rồi kiếp không làm đọa thân.
Con ơi ! Nhớ gọi khách trần,
Nên làm như thế cho thân thức siêu.
Lửa tuy một đóm không nhiều,
Nhưng mà có thể đốt tiêu cả rùng.
Chỉ trong một phút hận sân,
Làm tan nát cả nghĩa nhân một đời.
Phải nên bình tĩnh con ơi,
Hư rồi khó sửa rách rồi khó khâu.
Việc chi cũng xét đuôi đầu,

990. Chớ đừng nói bướng làm nhau không nên.
 Những điều như xấu cố quên,
 Để cho trí não trở nên sáng lần.
 Một khi sáng sửa tinh thần,
 Việc làm sẽ được khỏi phần lầm sai.
 Sáng tâm thì sáng mắt tai,
 Mắt tai muốn sáng phải quày về tâm.
 Trong tâm muốn hết sai lầm,
 Đừng cho ngoại cảnh nó xâm nhập vào.
 Định tâm khó biết là bao,
1000. Nhưng tâm khi định vật nào dám so.
 Định tâm nào phải hết lo,
 Nhưng lo ấy chẳng phải cho tánh phàm.
 Lòng lo rộng lớn bao hàm,
 Lo dân còn khổ lo làm độ dân.
 Thay vì lo việc riêng thân,
 Để lo cho khắp thế trần thoát mê.
 Người tu lo liệu trăm bề,
 Đâu ngồi một chỗ ha hê sớm chiều.
 Thấy đời càng khổ bao nhiêu,
1010. Trong lòng càng phải lăm điều lo toan.
 Tuy lo mà chẳng mê man,
 Nên không bị kéo vào đàng yêu ma.
 Kệ kinh dạy để làm ra,
 Phật không dạy để ngồi mà tụng suông.
 Vừa xem vừa phải hành luôn,
 Tu như thế mới chánh đường con ơi.
 Kệ kinh chẳng thuộc một lời,
 Lòng từ bi có cũng ngồi Tòa sen.
 Những người lòng dạ bạc đen,
1020. Tụng cho đến chết không lên Phật đài.
 Trau trong chớ chuốt bên ngoài,

- Thế gian dựng tượng Phật ngài dựng tâm.
Tu lâu không đạt huyền thâm,
Phản nhiều khẩu Phật mà tâm độc xà.
Chỉ lo dọn dẹp ngoài da,
Trong tâm bỏ phế hơn là rừng hoang.
Dối lòng dối cả thế gian,
Tu như thế ấy tội càng lớn thêm.
Giờ này cũng đã nửa đêm,
1030. Thấy con trần trọc mẹ mềm ruột gan.
Mượn lời trong chốn không gian,
Cùng con trò chuyện đá vàng đời nay.
Có đêm nhứt định có ngày,
Có phàm tất có Phật đài ở con.
Có đời chết chóc héo von,
Cổ nhiên có cảnh sống còn an vui.
Ấy là cảnh Phật con ơi !
Chúng sanh muốn biết hãy dời đến xem.
Khác hơn cõi thế tèm lem,
- 1040 Ở nơi cõi Phật Tòa sen chói lòa,
Phật nào cũng ở trên hoa,
Không hề chết mất không già bệnh thân.
Dung nhan đẹp khác phàm nhân,
Vị nào cũng đủ tinh thần quang minh.
Thật là trường cửu hòa bình,
Đáng cho nam nữ siêu sinh cõi này.
Cõi này không phải mới đây,
Mà từ vô thủy đến nay có rồi.
Nhiều người đã tới đây ngồi,
1050. Vẫn còn vô số kẻ trôi biển trần.
Nhìn vào khổ ách muôn dân,
Khiến lòng từ mẫn như dần nát tan.
Quyết ra tay cứu thế gian,

- Lấp xong biển khổ lòng vàng mới ung.
Dạy tu để cứu khổ dân,
Chớ không dạy chỉ lo thân quên người.
Gặp khi binh lửa khắp nơi,
Người tu càng phải giúp đời nhiều hơn.
Người tu phải có lòng nhơn,
1060. Tu như thế mới đúng chơn giáo truyền.
Khổ nạn còn có vô biên,
Đâu đành ngồi ngó nảo phiền của dân.
Con ơi ! Dù phải tảo tần,
Cũng đừng bỏ dạ cứu trần thoát mê.
Riêng thân dầu có nặng nề,
Miễn đời nhẹ gánh cũng hê hả lòng.
Hiện giờ khắp chốn Tây Đông,
Hóa thân Bồ Tát đây trong cõi trần.
Đó đây kêu gọi không ngừng,
1070. Kêu cho sanh chúng xả thân tu hành.
Bỏ lòng giết hại lẫn tranh,
Tạo nên hạnh phúc bình thanh lâu dài.
Mạng người ai cũng như ai,
Vì mình mà nở xuống tay sao đành.
Thù nhau dù có muôn thành,
Giờ này cũng rán mở tình thứ tha.
Nếu mình tha thứ người ta,
Thì người ta sẽ thứ tha cho mình.
Trong đời nhiều lúc vô tình,
1080. Mà gây tội lỗi vào mình không hay.
Lỗi mà thú nhận ra ngay,
Muôn người chỉ có một hai là cùng.
Một khi nổi gió ùng ùng,
Thì cây cội ngã nào không bao giờ.
Hành vi lỗi chẳng năm trợ,

- Mà là lỗi ấy hại cho nhiều người.
Lỗi dù che đậy bao nơi,
Đến khi rớt cuộc thì người cũng hay.
Lỗi mình biết trước hơn ai,
1090. Trong tâm lo sợ mỗi ngày không ngưng.
Tránh đừng phạm lỗi vào thân,
Lỗi như đã phạm thì cần hỏi ngay.
Chớ cho lỗi ấy kéo dài,
Sớm ngày hối cải sớm ngày an tâm.
Trả vay định luật không làm,
Nên khuyên sanh chúng chớ nên khinh lờn.
Dứt xong cái tánh ngã nhờn,
Tự nhiên sẽ hết tham sân trong lòng.
Tham sân khi đã sạch không,
1100. Ưu sầu phiền não trong lòng cũng tiêu.
Ngã nhờn tánh ấy còn nhiều,
Dầu tu muôn kiếp chẳng siêu Phật đài.
Con ơi ! Nhớ bảo gái trai,
Mấy điều ấy rán miệt mài cho nên.
Thành công do ở chí bền,
Đừng lòng sớm nhớ chiều quên không đành.
Đã tu thì phải có hành,
Tu sông cửa miệng hổ danh nhà thiền.
Không cần ai bảo ai khuyên,
1110. Cũng thông hai chữ tu hiền gần nhau.
Tu hung Phật dạy hỏi nào?
Đời nay lắm kẻ hùng hào sự tu.
Tu cho sáng chớ tu mù,
Tu cho siêu thoát chớ tu tiêu hồn.
Tu về Cực Lạc tu khôn,
Tu nơi địa ngục tu phồn đại ngu.
Cũng thời nhập đạo vào tu,

- Người hầu Phật Tổ kẻ châu ma vương.
Sự tu vốn có hai đường,
1120. Chúng sanh cần phải tìm phương mà về.
Đường tà càng buộc kiếp mê,
Chỉ đường chánh mới tựu tề giác quang.
Đạo tà thường hại thế gian,
Còn đường đạo chánh luôn toan cứu đời.
Đạo tà như đám sương mờ,
Còn đường đạo chánh như Trời sáng ra.
Tà làm tối mắt người ta,
Chánh làm sáng mắt trẻ già khắp nơi.
Chánh tà khéo chọn con ơi !
1130. Bước sai một bước khổ đời muôn năm.
Chúng sanh như lạc rừng thâm,
Lấy sao làm dấu để tìm hướng ra.
Cứ quanh trong chốn rừng già,
Thân kia khó tránh hùm tha ngày nào.
Biết nguy thì phải trốn mau,
Trói tay rồi mới tẩu đao kịp đầu.
Muốn đi qua khỏi sông sâu,
Phải lo sắm đủ thuyền tàu trước đi.
Qui y mà chẳng hành y,
1140. Ngàn đời cũng chẳng thoát ly cõi trần.
Có thân sớm liệu lấy thân,
Đừng chờ hấp hối mới lần chuối tay.
Tu trong chớ có tu ngoài,
Thật lòng mộ đạo chớ bày dối tu.
Trời trong bỗng có mây mù,
Nay an mai chẳng sự đâu thể ngờ.
Xảy ra bão tố khắc giờ,
Đủ làm vạn vật xác xơ lấm rồi.
Biến thiên đã định trong đời,

1150. Xưa nay như thế mặc người tin không.
 Nếu tin tin chắc nơi lòng,
 Thường ngày tinh tấn gắng công tu hành.
 Không màng thế sự lợi danh,
 Chỉ lo bữa rộng chơn tình từ bi.
 Làm cho mình hết mê si,
 Đồng thời giúp kẻ khác đi chánh đường.
 Đạo mẫu nhưt quyết phô trương,
 Khiến cho ai cũng thiện lương như mình.
 Tam qui ngũ giới chặt gìn,
1160. Xây nên hạnh phúc hòa bình khắp nơi.
 Treo gương bác ái tốt tươi,
 Mở đường sáng rộng cho người đi theo.
 Kêu dân giúp kẻ khó nghèo,
 Gọi người hợp tác để gieo giống lành.
 Nhà nhà nỗ lực tu hành,
 Không ai gây gổ tranh giành với ai.
 Trẻ già ăn ở thẳng ngay,
 Thương nhau như thể chân tay ruột rà.
 Đầu làng cuối xóm thuận hòa,
1170. Không ai mất của không nhà hàm oan.
 Nhà nào cũng được ngủ an,
 Không còn thấy kẻ ngoài đàng ăn xin.
 Được vinh thì cũng đồng vinh,
 Khổ vui đều biết lấy tình sót san.
 Chẳng nghe thấy kẻ tham gian,
 Tạo nên xã hội hoàn toàn thanh liêm.
 Hiếu trung ăn ở trọn niềm,
 Sống không hổ thẹn cổ kim chút nào.
 Điều này không phải chiêm bao,
1180. Quyết tâm có một ngày nào dựng lên.
 Con ơi ! Nói phải làm nên,

- Luận sông đến chết tuổi tên không thành.
Giảng kinh miệng đọc tâm hành,
Chấp tay thì phải lòng thành Nam mô.
Học câu BỒ Tát hư vô,
Của người muốn hót vào bồ sao nên.
Nếu bờ giác ngạn muốn lên,
Nợ nần chớ có chất trên vai nhiều.
Vai càng nhẹ gánh bấy nhiêu,
1190. Chân càng nhẹ bước dễ trèo lên cao.
Tu hành cũng thế khác nào,
Nghiệp mê càng nhẹ càng mau đắc thành.
Nhà tu thì phải làm lành,
Trọng điều phước đức hơn danh lợi trần.
Tu cho mình mãi tinh thần,
Sáng hơn kẻ tục muôn phần là tu.
Tu còn tâm trí mờ lu,
Tại người chưa được tóm thu vọng trần.
Phải cho đoan chính nhơn thân,
1200. Trong lòng bình tĩnh xét cân mọi điều.
Những gì còn có bao nhiêu,
Tự mình biết rõ chẳng điều nào sai.
Lấy tâm thống trị bên ngoài,
Đừng cho ngoại vật đọa đày trong tâm.
Vọng tình như đá nam châm,
Cảnh trần như sắt đến gần hút ngay.
Cảnh xem tình chẳng động lay,
Là điều rất khó xưa nay ít người.
Việc chi dù khó mấy mươi,
1210. Lòng người nứt quyết rớt rời cũng nên.
Người tu cần có chí bền,
Gặp bao thử thách cũng nên kiên trì.
Ngày nay được biết qui y,

- Là do tiền kiếp đã đi đường lành.
Tu thêm nhứt định sẽ thành,
Cũng như giàu có nhờ dành nhiều năm.
Đạo thành rõ mỗi huyền thâm,
Như mù được sáng hết lăm đường đi.
Sự vui còn có chi bì,
1220. Chúng sanh còn ngại nỗi gì thờ ơ.
Ngồi không nói việc thiên cơ,
Đâu bằng độ thế được nhờ áo cơm.
Dù cho bận việc sớm hôm,
Trong lòng cũng chớ quên dân nghèo nản.
Tu cho lợi ích thế gian,
Xin đừng tu bỏ xóm làng bơ vơ.
Giúp người chớ lựa thân sơ,
Làm ơn chớ có bao giờ kể ơn.
Ở cho đáng mặt hiền nhơn,
1230. Kẻ xa cũng mến người gần đều ưa.
Những lời chửi rửa nên chừa,
Nói năng thêm bớt trây trua cũng đừng.
Một mình trong bốn vách vờng,
Vẫn coi như trước Triều Thần nghiêm trang.
Không nên nói bướng nói càng,
Đồng thời cũng giữ đàng hoàng dung nghi.
Trong tâm còn tưởng quấy chi,
Trừ xong chớ để thật thi ra ngoài.
Mỗi khi tâm vọng trừ ngay,
1240. Tức nhiên hành động hại tai không còn.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Thường ngày biết sửa lỗi còn vào đâu?
Người thường hăng hái buổi đầu,
Sau rồi lơ lãng khác nào lửa rơm.
Trong nhà muốn có hoa thơm,

- Không trông chẳng tưới hoa đơm bao giờ.
Lập trang chỉ có để thờ,
Chẳng lo cúng bái bao giờ trang linh.
Tu hành mà thiếu đức tin,
1250. Để cho ma quỷ dễ dành đường cong.
Tu theo chiều gió phàn đông,
Gìn tâm cứng tự sát đồng ít ai.
Tại sao tu hủy tu hoại,
Mà không thành Phật tại hay tu càng.
Tu không nhứt định con đàng,
Đàng nào cũng muốn bước sang uổng đời.
Nhiều người nào khác con đời,
Ba hồi làm chuột ba hồi làm chim.
Thương đời chẳng nở ngồi im,
1260. Con ơi ! Cùng Phật lo tìm cứu dân.
Mặc cho nắng Sở mưa Tần,
Từ bi vẫn đặt gót chân khắp cùng.
Ngày nào còn kẻ lao lung,
Người tu chưa được toại lòng ở con.
Biển non có lúc cạn mòn,
Tình-yêu-nhân-loại vẫn còn luôn khi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Vớt cho hết khách lâm nguy giữa giòng.
Từ bi tình ấy mệnh mông,
1270. Mãi lo đắp lạnh quạt nồng cho dân.
Tu không giúp đỡ thôn lân,
Chữ tu ấy có ai cần làm chi.
Khá khuyên nhủ các tăng ni,
Chớ nên yếm thế hãy đi độ người.
Đang cơn ách nước tai trời,
Ngồi yên tụng niệm sao rồi chữ tu.
Ví dầu mắt buổi công phu,

- Giúp đời được lợi chữ tu cũng tròn.
Riêng mình mặc đẹp ăn ngon,
1280. Còn người đói rách lòng son đầu đành.
Thấy ai khổ biết động tình,
Không lần chuỗi hột cũng thành Phật Tiên.
Khởi tâm lành khó vô biên,
Người nào có được Thần Tiên chẳng phàm.
Rán làm những việc khó làm,
Quý Thần nể mặt thế phàm kiêng oai.
Hứa làm gì chớ để sai,
Nguyện tu thì phải thường ngày lo tu,
Nếu tâm còn thấy mờ lú,
1290. Phải cần tịnh niệm công phu thêm dày.
Khi lòng nghĩ quấy trừ ngay,
Quấy không còn vọng huệ khai ra liền.
Hết tâm tưởng quấy là Tiên,
Còn tâm tưởng quấy là miền trần gian.
Ngàn năm rừng bụi bỏ hoang,
Chỉ trong chốc lát phá tan dễ gì.
Nếu không chịu khó kiên trì,
Loạn tâm kia có dễ gì bình xong.
Giặc nào bằng thứ giặc lòng,
1300. Lúc nào cũng đánh chớ không lúc ngừng.
Phải lo dè dặt canh chừng,
Hớ hình một tí địch quân nó vào.
Thói quen không thể trừ mau,
Đừng cho tật xấu nó vào ở lâu.
Trong tâm có Phật rán cầu,
Phật tâm thấy được đạo màu chứng khai.
Chớ tu ỷ lại Phật ngoài,
Mà cần phải kiếm Như Lai trong lòng.
Nếu không tìm thấy Phật trong,

1310. Phật ngoài cũng sẽ khó mong lại gần.
 Hãy nên tự-chủ-tinh-thân,
Đừng cho vật chất xa gần khiến sai.
 Chỉ huy được cả trong ngoài,
Hoàn toàn an lạc đủ đầy tự do.
 Cái bầu vũ trụ thật to,
Nhưng tâm người lấy độ so kém gì.
 Tâm không có sắc màu chi,
Chấp nơi màu sắc để gì thấy tâm.
 Trong khi đi đứng ngồi nằm,
1320. Tự mình phản chiếu coi tâm thế nào.
 Bỏ tâm vốn chẳng ra vào,
Đã không trên dưới sắc màu cũng không.
 Thấy tâm phải thấy bằng lòng,
Bỏ lòng thì chớ có hòng thấy tâm.
 Con ơi ! Muốn rõ huyền thâm,
Mỗi manh ấy rán kiếm tâm cho ra.
 Tự làm chớ cậy người ta,
Vì rằng thành Phật thành ma tại mình.
 Khó ngăn lục đục thất tình,
1330. Cố ngăn sẽ được cố gìn thì nên.
 Có điều cần nhớ chớ quên,
Hơn nhau ở một chữ bền mà thôi.
 Nay chưa xong được thì moi,
Moi chưa thì một cũng rồi chẳng không.
 Thích Ca cũng phải dày công,
Chớ không đạt được lục thông tức thời.
 Thiện nam tín nữ khắp nơi,
Cũng nên lấy đó để soi không làm.
 Tu hành có được nhứt tâm,
1340. Thành công chắc chắn như cầm trong tay.
 Tu lâu không kiến Phật đài,

- Bởi tu cửa miệng chẳng hay tu lòng.
Cho ra chỉ có một đồng,
Muốn vào cả vạn tiền công tiền lời.
Mới vừa lạy Phật ban mời,
Kế chiều đó muốn được ngồi Tòa sen.
Ở trần đời trá đã quen,
Khi vào cửa Phật cũng bèn dối luôn,
Thấy đời tu dối thêm buồn,
1350. Gạt người còn muốn gạt luôn Phật Trời.
Người tu người khổ khổ đời,
Lợi chi cho Phật mà người kẻ công.
Tu thì phải nhớ thành lòng,
Dối tu thêm tội đừng hòng vãng sanh.
Ngoài đời đủ lối cạnh tranh,
Trong chùa chỉ một đường lành mà thôi.
Chưa tu xảo quyết đành rồi,
Khi tu thì phải ra người hiền lương.
Cá không ăn muối cá ươn,
1360. Người không nghe Phật người vương khổ nàn,
Nhà tu chớ có ham sang,
Nên ham làm phước làm doan cho đời.
Sang không dứt nghiệp luân hồi,
Phước làm được hết kiếp người trầm luân.
Chúng sanh chớ có ngại ngần,
Thật tu sẽ chẳng mất phần tương lai,
Sống trong thời buổi hiện nay,
Biết tu hành, biết lạt chay ít người.
Cho nên kẻ biết tỉnh hồi,
1370. Thật là của quý vàng mười khó so.
Con ơi ! Cùng Phật toan lo,
Người nào chưa biết nhắc cho họ tường.
Chợ đời đủ thứ ghen tương,

- Đâu bằng cửa đạo yêu thương một tình.
Đời mưu lo sống riêng mình,
Đạo luôn xây dựng hòa bình sống chung.
Đời lo xác thịt thung dung,
Đạo ngoài xác thịt còn trong tinh thần.
Đời lo thân chẳng yên thân,
1380. Đạo vui thể chất tinh thần cũng vui.
Đời sau khi chết là rồi,
Đạo sau khi chết còn ngồi Tòa sen,
Đời nằm trong bức màn đen,
Đạo ra khỏi giếng nhìn xem bầu trời.
Đời hay vướng mắc không rời.
Đạo luôn siêu thoát mọi nơi buộc ràng,
Đời thường ăn ở tham gian,
Đạo bao giờ cũng giữ đàng thẳng ngay.
Đời lo cửa đóng then gài,
1390. Đạo thì mở rộng cửa ngoài cửa trong.
Đời hay đối xử hẹp lòng,
Đạo thường lấy dạ khoan hồng thứ tha.
Đời hay gây ít khi hòa,
Đạo thường hòa chẳng muốn nhà nào gây.
Đời hay phân biệt đó đây,
Đạo xem như thể chơn tay ruột rà.
Đời vì mình hại người ta,
Đạo vì người dám bỏ qua thân mình.
Đời hay hỗn loạn gia đình,
1400. Đạo luôn ngăn nắp phân minh trong nhà.
Đời thường con ngã nghịch cha,
Đạo thì phụ tử hiền hòa luôn khi.
Đời hay ăn nói vô nghì,
Đạo bao giờ cũng nhu mì ngữ ngôn.
Đời thường tự đắc tự tôn,

- Đạo luôn khiêm nhượng dù khôn hơn người.
Đời nghe ai lỗi thì cười,
Đạo xem kẻ quấy kiếm lời nhủ khuyển.
Đời thường khinh nghĩa trọng tiền,
1410. Đạo thì trọng nghĩa xem hèn tiền nong.
Đời xem kẻ nạn ngồi trông,
Đạo trông ai khổ ra công giúp liền.
Đời nghe thấy lợi như điên,
Đạo nghe thấy lợi nhớ liền nghĩa nhân.
Đời thường đức hạnh không cần,
Đạo cho đức hạnh là phần lớn lao.
Đời tôn áo rộng mũ cao,
Đạo tôn ích lợi đồng bào lên trên.
Đời thường ân nghĩa hay quên,
1420. Đạo ân đã thọ lo đền cho xong.
Đời làm một chút kể công,
Đạo thành thật giúp chẳng mong ân đền.
Đời hay khinh dưới ganh trên,
Đạo thì trên kính dưới nên đỡ đàn.
Đời thường chỉ biết lo thân,
Đạo lo cho khắp xa gần ấm no.
Đời hay lấy chớ ít cho,
Đạo cho ít lấy vì lo phước điền.
Đời thường chia rẽ lảng giềng,
1430. Đạo luôn hòa hợp kết liên xóm làng.
Đời gây lăm sự tót tang,
Đạo làm non nước vinh quang thái bình.
Đời hay thích việc sát sinh,
Đạo không muốn sự chống kình giết nhau.
Đời làm nhờn loại khổ đau,
Đạo mưu sanh chúng chớ nào cũng vui.
Đời như chi quán rồi nùi,

- Đạo như bàn thạch được giồi thêm tron.
Đời như cột mọt đem sơn,
1440. Đạo như lâu ngọc có non xây thành.
Đời như bọt nước đầu gành,
Đạo như biển rộng trời xanh bao tròn.
Đời làm cha phải xa con,
Đạo làm vợ biển chồng non được gần.
Đời xem thường việc hiếu thân,
Đạo bao giờ cũng trọng ân sanh thành.
Kể sao hết việc tốt lành,
Của người đạo đức phải hành động ra.
Những lời dạy của Thích Ca,
1450. Làm theo chẳng để sai ngoa điều nào.
Nói ăn mà chẳng ăn vào,
Nói cho đến chết bụng nào có no.
Vào tu việc thiện không lo,
Tu cho đến đốt ra tro chẳng thành.
Chữ tu liền với chữ hành,
Tu không hành đúng thì đành ra ma.
Không thành bởi tại người ta,
Chớ không tại Phật Thích Ca dạy lầm.
Con ơi ! Bảo chúng sanh tâm,
1460. Bao nhiêu đạo pháp vẫn nằm trong dân.
Hồi đầu thấy đạo bên chân,
Còn mê tuy đạo ở gần mà xa.
Kỳ này nếu chẳng tỉnh ra,
Muôn thu khó gặp để mà hồi tâm.
Giữa đêm trong lúc yên nằm,
Khó kêu mở mắt khó làm dậy ngay.
Người nào dù ngủ mấy say,
Nghe nhà cháy cũng thức ngay ra liền.
Dù mê lắm cuộc trần duyên,

1470. Khi nghe tận thể cũng nên tỉnh hồn.
 Bao nhiêu ác nghiệp đổ dồn,
 Sắp gần đến lúc trả chung tai nạn.
 Điền viên sự sản tan hoang,
 Chúng sanh đâu cũng khóc than lu bù.
 Xác thối như lá mùa thu,
 Có nhiều thứ chết biết đâu mà lường.
 Người cùng nhau ghét hơn thương,
 Đông Tây Nam Bắc đầy đường máu rơi,
 Sau khi đổi đất thay trời,
1480. Kẻ còn sống sót trên đời hiểm hoi.
 Nếu đường chánh đạo không noi,
 Khó mong tồn tại để coi lập đời,
 Người đi quá sức của người,
 Nếu không oai lực Phật Trời khó ngăn.
 Mắt phàm không thấy quyền năng,
 Quyền năng đã có vô ngần từ xưa.
 Gặp khi hạn mới trông mưa,
 Bây giờ còn mạnh người chưa vái trời.
 Tai bay họa gởi giữa vời,
1490. Từ đâu đưa tới người đời chưa hay.
 Hễ chim thì tự nhiên bay,
 Cá thò biết lội có sai bao giờ,
 Chúng sanh chớ có thờ ơ,
 Hãy tìm đường chánh để nhờ thân sau.
 Đợi khi mưa đổ ào ào,
 Mới lo mua lá bào nhào tẩm thân.
 Làm hiền hiền đến bên chân,
 Làm hung hung dính sau lưng không rời.
 Thích ai người đó đến chơi,
1500. Hung mà muốn được hiền mời khó thay.
 Nhân nào quả nấy không sai,

- Đừng gây nghiệp dữ phải gây nghiệp lành.
Xưa nay dạy việc tu hành,
Muốn người tránh nghiệp bất lành về sau.
Cũng vì nghiệp ác gây vào,
Chúng sanh cứ mãi chuyền lao trong trần.
Nay không chấm dứt ác nhân,
Sẽ lưu ác báo cho thân mai này.
Khổ thân chẳng phải phút giây,
1510. Mà là khổ ấy kéo dài vô biên.
Sống trong cảnh khổ triền miên,
Thức thần do đó đảo điên lu mờ.
Chúng sanh lắm kiếp không ngờ,
Trước kia thú vật bây giờ người ta.
Khi người khi thú khi ma,
Đều do nghiệp tạo sanh ra sáu đàng.
Làm người còn trí minh quang,
Sa vào thú vật hoàn toàn tối tăm.
Khó nghe được pháp huyền thâm,
1520. Khó gần chư Phật khó sanh làm người.
Đọa đày biết thưở nào thôi,
Thân này vừa tắt kế mỗi thân sau.
Vô cùng thảm khóc đờn đau,
Mỗi đời mỗi khổ đời nào được vui.
Đốt người kế bị người thui,
Sớm đi đóng quách chiều chui vào hòm.
Nếu đem mắt huệ ra dòm,
Mỗi sanh chúng có mỗi non xác trần.
Mỗi lần sanh mỗi bỏ thân,
1530. Có ai được hưởng trường sanh bao giờ.
Chúng sanh vì quá mê mờ,
Bao nhiêu kiếp trước hiện giờ đều quên;
Ngày nay có Phật gợi lên,

- Cũng cần nhớ lại để bền tâm tu.
Lần này phá được trí ngu,
Sẽ tìm thấy lộ về châu Như Lai.
Thật tu sẽ được thành ngay,
Nếu không thành Phật chịu đày thế cho.
Muôn qua sông được gặp đò,
1540. Lo gì chẳng được tới bờ bên kia.
Mau lên thuyền nọ sắp lia,
Trễ qua biết thuở nào về tới nơi.
Rán khuyên người gấp con ơi,
Đời này tu được hơn đời ngàn xưa.
Sự tu rất ít người ưa,
Mà ưa tu được ngày xưa đâu bằng.
Gặp muôn ngàn sự khó khăn,
Mà không thôi chí Qui Thần cũng kinh.
Đời càng tiến bộ văn minh,
1550. Người tu càng dễ rung rinh tâm lòng.
Chặt gòn được cái tâm không,
Khó hơn đem cột mà trồng biển sâu.
Khó tu mà vẫn tu cầu,
Con ơi ! Người đó nào đâu phải thường.
Dù cho các Phật mười phương,
Cũng đem lòng kính hướng phùng trần gian.
Đến khi đất hóa ra vàng,
Chúng sanh mới biết đạo tràng là cao.
Con ơi ! Lăn lóc đường bao,
1560. Thà cam bỏ xác chó náo núng lòng.
Cứ đem bác ái đại đồng,
Gieo sâu đến tận đáy lòng chúng sinh.
Chủ trương nhơn loại hòa bình,
Phá tan thế lực chống kinh Đông Tây.
Mạng người ai cũng như ai,

- Phải nên tôn trọng chớ bay rẽ khinh.
Hại người để lợi cho mình,
Trái bẽ nhờn đạo trái tình từ bi.
Của người mình đến cướp đi,
1570. Của mình kẻ có kiêng gì ở đâu.
Đua nhau giành giật xé xâu,
Gọi khôn chớ thật là ngu tột đời.
Thẳng ngay ăn ngủ yên nơi,
Vay tà đi đứng nằm ngồi đều lo.
Hòa nhau của chất đầy kho,
Gây nhau chén bát nồi ơ tan lành.
Thuận nhau ăn đủ mặc lành,
Nghịch nhau bụng đói thân trần nghêu ngao.
Ở đời bất luận người nào,
1580. Loài người ai cũng như nhau nên hòa.
Trắng đen thì cũng người ta,
Chớ nên lấy đó làm đà thấp cao.
Khác nhau khác tiếng khác màu,
Cũng đồng giá trị như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
Không nên phân biệt là người trắng đen.
Biệt phân hành động dữ hiền,
Con người ai cũng đồng quyền như ai.
Không nên lợi dụng quyền oai,
1590. Nhân tâm đàn áp khiến sai người nào.
Chỉ cần giúp đỡ lẫn nhau,
Cho người nào cũng dồi dào áo cơm.
Việc làm này rất nên thơm,
Ước mong ai cũng sẵn lòng làm theo.
Bao nhiêu tang tóc khó nghèo,
Chẳng còn duyên có bám đeo con người.
Mới nghe qua chớ vội cười,

- Thử làm sẽ thấy tốt tươi ngàn nào.
Biết tôn quyền lợi như nhau,
1600. Thì không đến nổi máu đào tuôn rơi.
Đừng xem của lớn hơn người,
Chẳng bao giờ có tội bởi nước non.
Nghĩa còn tiền bạc sẽ còn,
Nghĩa tiêu tiền bạc cũng mòn tiêu theo.
Nghèo tiền việc nghĩa chớ nghèo,
Tiền nghèo người mến, nghĩa nghèo người xa.
Nghèo tiền có thể kiếm ra,
Còn nghèo việc nghĩa khó mà lập thân.
Nghĩa là tế thế an dân,
1610. Giúp người hữu sự không cần lợi chi.
Ngôn từ hoặc ở hành vi,
Cũng đều có thể cứu nguy cho người.
Phải nên tùy lúc tùy nơi,
Đề dùng việc nghĩa cho đời nhờ ra.
Ở trong xã hội người ta,
Rất cần lấy nghĩa để mà đối nhau.
Chỗ nào đạo nghĩa được cao,
Thì là chỗ ấy xáo xào sẽ không.
Đời càng lắm việc bất công,
1620. Thì là việc nghĩa càng trông cậy nhiều.
Người càng giác ngộ bấy nhiêu,
Càng làm việc nghĩa thêm nhiều hơn xưa.
Kẻ cho mình bực Đại Thừa,
Xem thường việc nghĩa là chưa đúng đường.
Nghĩa không kém tám Đại Vương,
Nếu cho việc nghĩa tầm thường là sai.
Đạo cùng với nghĩa không hai,
Chia hai đạo nghĩa là sai đường lành.
Đạo mà có nghĩa mới thành,

1630. Nghĩa càng được rộng đạo lành càng tươi.
Giữa người đối xử với người,
Càng nhiều đạo nghĩa thì đời càng thanh.
Muốn danh phải giữ chánh danh,
Nếu danh không chánh họa sanh đến mình.
Chánh danh không kẻ nào kinh,
Tà danh dẫu có giữ gìn cũng tiêu.
Chánh danh người đến khỏi kêu,
Tà danh gọi chẳng ai theo bao giờ.
Chánh danh thiên hạ được nhờ,
1640. Tà danh thiên hạ như cò tông ôn.
Chánh danh mới thật là khôn,
Tà danh chỉ gọi là phồn đại ngu.
Ngu như kẻ khát uống dầu,
Ngu như lũ bướm bay vào đèn chong.
Điều chi trái với lẽ công,
Mạnh như Ông Hạng cũng không lâu dài.
Được quyền chớ hiệp hại ai,
Hại người nhứt định quyền oai không còn.
Lấy tình của mẹ thương con,
1650. Để thương người khác oán hờn sẽ không.
Sống trong tâm đức đại đồng,
Trên không ai oán dưới không ai thù.
Sáng đừng lừa gạt kẻ mù,
Khôn đừng lợi dụng người ngu hơn mình.
Gạt mù sẽ hóa ra manh,
Lừa ngu sẽ bị trở thành người nông.
Được thông dạy kẻ chưa thông,
Vui cùng đồng hưởng khổ cùng đồng chia.
Mẹ con tình ấy không lia,
1660. Người đâu cũng mến Trời kia cũng chiều.
Ở đây chẳng lựa nói nhiều,

- Mấy lời trên đó làm theo quý rồi.
Gặp khi đạo nghĩa suy đồi,
Khó tìm được kẻ thương người như thân.
Thị thành cho đến thôn lân,
Người nào cũng muốn lấy dân làm nề.
Cơm dân ăn uống no nề,
Ơn dân chẳng trả còn tề chặt dân.
Thấy dân khổ bắt nã nùng,
1670. Ai người thiện chí cũng cần ra tay.
Không dân cũng chẳng có ai,
Dân là trụ cột chớ vầy đập dân.
Người nào muốn được lập thân,
Phải cần sống sát với dân chớ rời.
Lòng dân tức thị lòng trời,
Được dân ủng hộ thì đời thành công.
Việc càng lớn tợ núi sông,
Thì càng phải sống được lòng nhơn dân.
Có dân theo kế bên thân,
1680. Không cần phải có phép Thần cũng nên.
Nếu dân chẳng đứng kề bên,
Phép thần có cũng không nên công gì.
Dân như là nước khác chi,
Nước không sẽ chẳng vật gì còn sanh.
Những người muốn lập công danh,
Mà không đoái tưởng dân lành thì nguy.
Đến như các bực từ bi,
Xem thường sống chết cũng vì chúng dân.
Không dân thì đạo chẳng cần,
1690. Đạo cần là bởi có dân trong đời.
Chùng nào dân được thanh thoi,
Đạo không cần mở Phật Trời hết lo.
Dân còn kẻ dối người no,

- Đạo cần phổ biến để cho đồng đều.
Đạo không chỉ miệng réo kêu,
Mà còn làm đúng để treo gương lành.
Đời càng muốn việc chiến tranh,
Đạo càng cố động hòa bình nhiều hơn.
Đạo làm cho khắp nhơn dân,
1700. Được cùng hòa hảo tinh thần Bắc Nam.
Ý nguyện nếu chữa được kham,
Thì người hiểu đạo chưa làm chi vui.
Nghe lời Phật bắt bùi ngùi,
Thẹn mình chưa được xong rồi việc chi.
Đôi dòng lệ bỗng lâm ly,
Trong lòng thấy nặng như chì muôn cân.
Bao nhiêu hình ảnh xa gần,
Từ trong trí não lướt lần hiện ra.
Tiếng dân đến tiếng mẹ già,
1710. Vui cười thì ít khóc la thì nhiều.
Chỉ nghe đến có bấy nhiêu,
Tự nhiên cảm thấy như thiêu đốt lòng.
Phật ngài như đã cảm thông,
Bảo rằng bình tĩnh nơi lòng ở con.
Mặc dù kẻ biển người non,
Tâm kia cùng một tất còn gặp nhau.
Cảnh đời khe khát dường bao,
Không mòn chí cả thế nào cũng nên.
Người quên mình chớ để quên,
1720. Tình kia chẳng mất nghĩa đền được xong.
Con ơi ! Nuôi chí đại đồng,
Chúng sanh đâu cũng một lòng thương yêu.
Mặc dù từ nguyện có nhiều,
Cứu dân nhưng cũng phải chiều thời cơ.
Trước sau chỉ cách một giờ,

- Ngược xuôi khác hẳn đâu ngờ ở con.
Xuôi thì muôn việc được tròn,
Ngược thì trăm sự phân còn bẽ nhê.
Xuôi thì dễ bước ra về,
1730. Ngược thì khó nổi đường quê cho liền.
Mình xuôi người cũng được yên,
Ngược mình thì kẻ cũng điên đảo đời.
Tài hay cũng chẳng qua thời.
Thuyền to cũng phải xem Trời mà đi.
Trước sau lòng vẫn từ bi,
Tạo an thì được tạo nguy thì dừng.
Liệu khi để bước để dừng,
Tránh cho gánh khỏi nửa chừng gãy đi.
Ngàn xưa cũng đã nhiều khi,
1740. Nay đâu phải mới sơ kỳ ở con.
Đội muối thì trái mới ngon,
Vội vàng hái lúc còn non chua lè.
Hạn kỳ đã mỏng tờ the,
Nóng lòng mấy cũng nhớ đê ở con.
Ăn riêng sẽ được đáp tròn,
Nghĩa chung nếu chẳng để mòn trong tâm.
Nghe lời Phật dạy rất thâm,
Nhớ ngay việc mấy ngàn năm qua rồi.
Thấy ngồi nhưng chẳng phải ngồi,
1750. Đạo xong thì mọi việc đời cũng xong.
Nhờ ơn Đức Phật nhủ lòng,
Gút mây liền vệt bóng hồng lộ ra.
Động lòng nước mắt nhỏ sa,
Cúi đầu bái Phật như là tạ ơn.
Xác phàm biết liệu sao hơn,
Chỉ dùng lễ của khách trần đáp qua.
Trời mưa bỗng nặng thêm ra,

- Chùng như thay việc trải hoa cúng dường.
Cám ơn Đức Phật không lường,
1760. Đuốc Thần chẳng rọi thì đường đâu thông.
Mắt phàm tuy thấy rằng không,
Nhưng không ấy có thần thông vô cùng.
Vách bao cửa đóng bít bùng,
Bỗng nhiên như đã phá tung hồi nào.
Tường mình trong giấc chiêm bao,
Cảnh không giống cảnh tạo đào thế gian,
Phủ bao ánh sáng dịu dàng,
Một vì kim sắc kim quang đứng gần.
Tiếng trong trẻo tựa chuông ngân,
1770. Bảo rằng sự giả với chân xa gì.
Nhắm nào đôi mắt nhắm đi,
Nhắm thì thấy tối mở thì sáng ra.
Mở thì sáng thấy Di Đà,
Nhắm thì tối thấy quỷ ma loạn vào.
Thánh phàm nguồn cội như nhau,
Thật tâm ngó lại phía sau thấy liền.
Ở trong tục sẵn có Tiên,
Tiên không thấy được vì ghiền tục thân.
Tỉnh ra Phật ở rất gần,
1780. Còn mê Phật ở mấy tầng xa xôi.
Tuồng đời sắp hạ con ơi,
Phật đang chờ đón những người tỉnh ra.
Gần đây nơi cõi Liên Hoa,
Nhiều bông đã xếp thành Tòa sen tươi.
Nguyên do ở dưới trần đời,
Nhiều người tu sắp về ngôi nơi đây.
Dưới trần hương đốt một cây,
Tòa sen có một vùng mây bay vào.
Tâm thanh sen được tươi màu,

1790. Khởi tâm trọng trước sen xào héo ngay.

Có sen tươi tắn mỗi ngày,
Có sen mới nở phút giây rồi tàn.
Vọng tâm nơi chốn trần gian,
Cánh hoa sen ở Phật đàn chuyên lay.
Sen và người chẳng phải hai,
Cũng nên lấy đó khiến sai tâm hồn.
Ác tiêu còn thiện được tồn,
Trái đường đạo đức xác hồn ra tro.
Xác tiêu còn có thể lo,

1800. Hồn tiêu biết thở nào cho hườn hồn.

Kẻ trong thế giới cần khôn,
Biết lo xác cũng như hồn ít ai.
Cứ lo những chuyện đông dài,
Tử sanh việc lớn ít ai lo lường.
Bịnh đang hấp hối bên giường,
Thuốc không lo đến lo đường lợi danh.
Biết không sống được trường sanh,
Mà không chịu bỏ tánh tình tham lam.
Kể sao cho hết tánh phàm,

1810. Nết dù đánh chết không làm sao quên.

Bởi tham muôn họa gây nên,
Tánh tham chưa dứt chưa yên sự đời.
Đông Tây lở đất long trời,
Do lòng tham của loài người tạo ra.
Nhiều người người ở ngoài da,
Trong tâm là giống yêu ma thú hùm.
Xô nhau vào chỗ chết chùm,
Ít ai cởi mở gông cùm cho ai.

1820. Không ra sức cứu những ai khốn nàn.

Thừa cơ nguy lập giàu sang,

- Ít ai nhân dịp rối loạn cứu dân.
Có tài chỉ biết lo thân,
Chẳng lo giải cứu xa gần lúc nguy.
Học hay mà ở vô nghi,
Đâu bằng thất học mà tri đạo mâu.
Tình đời vị kỷ quá sâu,
Bao nhiêu kiến thức đều châu tánh tham.
To quyền lớn chức rộng hàm,
1830. Vị thân càng lớn lòng tham càng nhiều.
Năm châu nhiều cuộc máu điều,
Lý do phần lớn tại chiều lòng tham.
Nhắc hoài e chúng sanh nhàm,
Tánh tham trừ được đủ làm siêu thặng.
Con ơi ! Còn nhớ hay chẳng,
Xưa kia có một trong ngàn kiếp qua.
Con làm một đại phú gia,
Giàu sang hơn cả gần xa trong vùng.
Đong ra chỉ có một thùng,
1840. Lấy vào một giạ mà lòng chưa ung,
Cho vay thì bắt thế chun.
Vồn lời trả thiếu tịch khuân gia tài,
Ruộng đồng thẳng cánh cò bay.
Không hề chia sót cho ai một tiền,
Tuy là bạc học lúa thiên.
Vẫn khe khát với tá điền từ tô,
Lúa tiền lo góp trâu vô.
Còn non với nghĩa rất khô khan lòng,
Gần xa những kẻ bần nông.
1850. Lấy làm oán ghét phú ông vô cùng,
Nhưng Ông cũng chẳng ngại ngục.
Mặc cho ai nói còn Ông cứ làm.
Kể sao hết việc Ông tham,

- Ông tham tột bực trong làng của Ông.
Vợ con còn phải bực lòng,
Bảo rằng Ông chết sẽ không siêu hồn.
Thế mà chỉ có một hôm,
Ông đang sửa kiềng máy bõn trước sân.
Bỗng đâu gió thổi qua thân,
1860. Phú Ông xây xảm ngã lãn trước nhà.
Người nhà liền chạy tuôn ra,
Thấy Ông bất tỉnh như là chết đi.
Khiêng Ông vào gọi lương y,
Bảy ngày sau đó mạnh đi như thường.
Một hôm từ chôn tha phương,
Có nhà đạo sĩ lữ đường ghé qua.
Tối trời đường hãy còn xa,
Xin ông cho nghỉ sáng ra khởi hành.
Thấy nhà đạo sĩ hiền lành
1870. Phú Ông liền nhận lời xin ngủ nhờ.
Giống duyên phải hợp thời cơ,
Ngay trong đêm ấy chuyện trò lại qua.
Nhà sư mới hỏi phú gia:
Bệnh Ông đã phát tuần qua nặng nề,
Thoảng như trong lúc nằm mê.
Chết luôn nay xác dưới mộ phải không?
Bao nhiêu của cải tiền nong,
Chẳng đem theo được một đồng trong tay.
Làm ra chẳng dám ăn xài,
1880. Chết rồi bỏ lại mặc ai tiêu dùng.
Lòng tham lúc sống vô cùng,
Chết rồi tham ấy còn dùng vào đâu.
Chính mình mang tiếng hiêm sâu,
Của làm ra ấy nó đâu theo mình.
Xác thân nhứt định rã sinh,

- Của tiền nhứt định bỏ mình ra đi.
 Kiếp trần đến phút chung qui,
Bạc tiền là thứ vô nghi phải chăng?
 Vì tiền làm mất thiện căn,
1890. Vì thân để kiếp trầm thặng muôn đời.
 Giữ thân trái đạo thân rời,
Làm tiền phi pháp tiền rơi không còn.
 Mỗi ngày tuổi thọ mỗi mòn,
Lòng tham trái lại ngày càng thêm tăng.
 Càng tham càng nặng tội căn,
Chết rồi của bỏ nghiệp mang theo mình.
 Nghiệp kia dẫn lộ tử sinh,
Lần này khổ gấp muôn nghìn lần qua.
 Đề lòng suy nghiệm kỹ ra,
1900. Tánh tham hiện kiếp phải là ngu không?
 Chi bằng mượn lớp bụi hồng,
Lấp đường sanh tử, vun trồng thiện căn.
 Mượn sanh tử tạo Niết Bàn,
Lấy thân bùn tạo thân vàng dài lâu.
 Phú ông nghe nói gặt đầu,
Khen rằng lời ấy ngọc châu không bì.
 Nhận mình đã quá mê si,
Già rồi mà chẳng hiểu gì sự tu.
 Chỉ lo tiền bạc góp thu,
1910. Không lo thân chết đến ru lúc nào.
 Chớ chi được thức tỉnh mau,
Tội tham đâu đến đổi cao ngất đầu.
 Diêm Vương sắp bắt đi châu,
Hôm nay mới được lời mầu đến tai.
 Phú Ông ngược mặt thở dài,
Trong lòng hối hận những ngày đã qua.
 Nhà sư liền kể thêm ra,

- Xin Ông chớ tưởng tuổi già hết tu.
Thật tâm hướng thiện quày đầu,
1920. Chỉ trong nhứt khắc đợc châu Như Lai.
 Ví dù sắp chết ngày mai,
Bữa nay hồi ngộ Liên đài cũng lên.
 Tội do tâm nó tạo nên,
Thì là phước cũng tâm đền đợc ngay.
 Tâm mê lạc cảnh trần ai,
Nếu như tâm giác Phật đài đợc qua.
 Giác mê bất luận trẻ già,
Chỉ người giác đợc hay là còn mê.
 Giác tu nhứt khắc Phật về,
1930. Mê tu muôn thưở cũng là phạm phu.
 Thế nên đồng một trường tu,
Người thì phát huệ kẻ ngu suốt đời.
 Nhà sư vừa nói dứt lời,
Phú Ông vừa cũng đồng thời phát tâm.
 Bắt đầu mộ đạo huyền thâm,
Lợi danh gác bỏ chuyên tâm tu hành.
 Bao nhiêu tiền của đã dành,
Đem ra bố thí nhơn sanh xa gần.
 Vừa làm nuôi sống xác thân,
1940. Vừa đi khuyên giải nhơn dân tu hiền.
 Thôn quê cho đến thị thiên,
Nhờ Ông mà tạo phước duyên rất nhiều.
 Liên vào ở một buổi chiều,
Hào quang sáng rực trên lều Phú Ông.
 Người gần thấy lạ đến trông,
Thì ra thấy xác Phú Ông đang ngồi.
 Nhưng ông đã nhập tịch rồi,
Chấp tay vào ngực thân ngồi nghiêm trang.
 Trên đầu phóng một hào quang,

1950. Hào quang ấy rọi đến ngàn dặm cao.
 Người gần xa xúm lại nhau,
Chấp tay quì xuống thì thảo vái van.
 Trẻ già cùng một lời rằng,
Phú Ông đã nhập Niết Bàn không sai.
 Lời này thấu đến gái trai,
Lòng vừa cảm phục vừa quay đường lành.
 Phú Ông nhờ có tâm thành,
Cho nên nhứt khắc tu hành được siêu.
 Phật rằng con xét bấy nhiêu,
1960. Tánh tham bỏ được đủ siêu Phật đài.
 Chữ tham ấy của trần ai,
Khác hơn tham vượt khỏi ngoài trầm luân.
 Nghe lời Phật nhắc tiên thân,
Khiến lòng đây bắt bạng khuâng trăm điều.
 Xưa đây như thế còn siêu,
Thì ai cũng có thể tiêu tội tình.
 Đọa siêu gì cũng tại mình,
Giác tâm là Phật mê tình là ma.
 Nghĩ rồi đây mới thừa ra,
1970. Kiếp xưa con cũng vẫn là phàm phu.
 Phật liền nói huệ với ngu,
Cũng như ngủ thức khác nào ở con.
 Hồng kia chát bởi còn non,
Chín rồi hồng ngọt, chát còn đâu sanh.
 Trước hung sau biết làm lành,
Việc hung xưa đã tan tành còn chi.
 Phú Ông xưa đã mê si,
Sau khi giác ngộ mê gì cũng tan.
 Xưa kia con cũng phàm gian,
1980. Nhờ tâm giác ngộ sen vàng được lên.
 Thật ra mọi việc hư nên,

- Do tâm chớ có bắt đền nơi ai.
 Phú Ông xưa với hiện nay,
Cũng là con chẳng phải ai xen vào.
 Từ bi đã nguyện trùm bao,
Xưa nay vẫn một khác nào ở con.
 Khô lao sanh chúng nếu còn,
Thì còn chuyển kiếp chiều lòn độ dân.
 Cứu đời dù phải quên thân,
1990. Cũng vui chẳng chút ngại ngần ở con.
 Ngày nay gặp cuộc héo von,
Lời nguyện xưa mất hay còn thấy ngay.
 Thấy con đang tuổi còn trai,
Một lòng đạo pháp hoằng khai không sờn.
 Cho nên từ chốn Kim Sơn,
Lời lành Phật chuyển để con thêm tường.
 Lối đi rất có muôn đường,
Chọn đường đi tới Tây Phương kéo lằm.
 Con ơi ngọc ẩn khó tìm,
2000. Đường chơn khó kiếm đạo tâm khó mò.
 Chúng-sanh nghiệp chướng quá to,
 Ngăn che trí huệ khiến cho sai lằm.
Trừ xong nghiệp chướng nơi tâm,
 Thấy chơn diện mục rõ mầm bỗn lai.
Còn ngăn còn thấy trong ngoài,
 Rút ngăn chỉ một hình hài rỗng không.
 Đến đây Phật cất giọng đồng,
Ngâm lên bài kệ của lòng như sau:
2009. BÓNG HÌNH ĐẬU CHẴNG THẤY
 KHI THẤY RÕ BÓNG HÌNH
 VUÔNG TRÒN ĐỀU CỤ TỨC
 VẠN VẬT CHI TỐI LINH

- Dứt lời thanh thót ngọt ngào,
Đây liền mặt niệm cúi đầu cảm ơn.
Nếu như chẳng có sâu duyên,
Trong đời mạt pháp kệ chơn khó tường.
Vì yêu bá tánh thập phương,
Từ bi lấy kệ khai đường mê ly.
Ân sâu biển thẳm khó bì,
2020. Đời con biết phải lấy gì đáp xong.
Quá vui tràn ngập cõi lòng,
Đồng thời lệ cũng lưng tròng khó ngăn.
Trong lòng vừa thấy bản khoản,
Liên nghe lời Phật bảo rằng con ơi !
Trời soi là phận ánh trời,
Người không phí ánh sáng thời người ngoan.
Đã qua được giấc mộng tràng,
Gọi người chưa thức nào toan mong đèn.
Nếu như ân Phật không quên,
2030. Thì điều Phật bảo khá nên nghe lời.
Tỉnh xong được giấc mộng đời,
Sẽ cùng Phật thức coi Trời bình minh.
Khi mê cảm thấy nặng mình,
Tỉnh rồi toàn thể như phình nhẹ ra.
Vì người mắt bệnh thấy lò,
Chớ đèn một sắc đâu ra nhiều màu.
Loạn tâm thấy việc loạn vào,
Thật ra thì có việc nào loạn đâu.
Xét cho thấy rõ đuôi đầu,
2040. Vọng tâm là gốc khổ sâu chúng sanh;
Vọng tâm chưa được bình thanh,
Thì điều sâu khổ còn sanh ra hoài;
Dầu nằm bên cạnh Phật đài,
Vọng tâm chưa dứt nạn tai khó trừ.

- Phật đài vốn cảnh chơn như,
Cảnh chơn như ấy cho người như chơn.
Cảnh và người chẳng kém hơn,
Nếu người kém cảnh không gàn được đâu.
Tu mau hay đã tu lâu,
2050. Chơn như chưa đạt sở cầu chưa nên.
Đời tàn càng đến gấp bên,
Thì chơn như ấy càng nên giữ lòng.
Chát chua lắm dạ bươi bông,
Đạo thì lỗi đạo đời không mẫn đời.
Con ơi! Không những nạn trời,
Chúng sanh còn chịu nạn người đa đoan.
Sấm đâu lại bồng nổ vang,
Trẻ già bất tỉnh mê man xác hồn.
Tai bay họa gởi dập dồn,
2060. Tài ba thế mấy cũng khôn ngăn ngừa.
Chết nằm trong nắng trong mưa,
Chết trôi theo gió, chết đùa theo mây.
Chết do máy tạo chuyển xoay,
Chết vì nhọn loại xúm gây tai nạn.
Chết nào bằng chết ôn hoàng,
Nhưng thua cái chết khô khan khí trời.
Chúng sanh mạng sống ngắn rồi,
Còn làm ngắn nữa vô hồi đau thương.
Cũng nên đồng ý cải lương,
2070. Để cho nhau được bớt đường nạn tai.
Mở tình yêu khắp nhọn loài,
Giúp nhau cuộc sống được dài thêm ra.
Giận nhau mấy cũng nên tha,
Thù nhau mấy cũng nên hòa tốt hơn.
Hờn người tất bị người hờn,
Ghét người người ghét không hơn được người.

- Hòa nhau cho được vui cười,
Hơn là thù ghét suốt đời âu lo.
Mình no người khác cũng no,
2080. Sự vui ấy có chi so sánh bằng.
Dục tâm mấy cũng rán dần,
Dần cho đến dứt tuyệt căn không còn.
Tình yêu hơn loại chẳng mòn,
Sánh cùng chư Phật đâu còn chỗ sai.
Thương người như thể chơn tay,
Ở trong thế giới hết ai sanh rày.
Sự tu chính ở chỗ này,
Cho nên cần khắp hơn loài biết tu.
Người khôn dù dốt kẻ ngu,
2090. Giàu thì giúp khó là tu thật lòng.
Giả tu thì có rất đông,
Thật tu lọc kỹ ra không mấy người.
Giả tu nên thế gian cười,
Thật tu ai dám đem lời nhạo khinh.
Giả tu nên Phật không linh,
Thật tu sẽ thấy Phật minh vô cùng.
Bị người tu dối lạm dùng,
Khiến cho bá tánh ngại ngùng đường tu.
Lâu rồi cửa đạo mờ lu,
2100. Một con sâu bướm làm sàu nồi canh.
Thấy hư bỏ luống sao đành,
Ra tay sửa lại cho thành tốt tươi.
Đạo khai chẳng cứu được người,
Đâu còn ý nghĩa tuyệt vời ở con!
Thấy ai tâm đạo mới mòn,
Sợ lo như mẹ thấy con đắm thuyền.
Tổn bao nhiêu của nhiều tiền,
Cũng vui miễn cứu con lên tới bờ.

- Con ơi! Nếu trễ thời cơ,
2110. Chúng sanh như nước vỡ bờ khó ngăn.
Sớm khuyên đời biết ăn năn,
Sớm làm bớt được những lần đạn tên.
Còn nghe những tiếng khóc rên,
Thì người tâm đạo chưa nên yên ngôi.
Ra công tô điểm đắp bồi,
Cho nền Phật pháp được hồi phục hưng.
Đạo mâu tràn ngập trong dân,
Hòa bình trở lại thôn lân vui vầy.
Trò không thẹn mặt với Thầy,
2120. Thầy trò sum họp là ngày an cư.
Tuy rằng nhà cửa rách hư,
Đồng tâm sửa chữa tốt như buổi đầu.
Mặc ai làm nói cơ cầu,
Phận chơn đệ tử một câu trung thành.
Bỏ thân mấy lượt cũng đành,
Đường tu tuyệt đối hy sanh trọn đời.
Nhớ rằng khi thở một hơi,
Một câu niệm Phật đừng rời trong tâm.
Việc chi muốn khỏi sai lầm,
2130. Trước khi làm nhớ đề tâm suy lường.
Nếu là công việc thiện lương,
Cứ làm mặc kẻ đón đường ngăn sông.
Thấy ai khổ biết động lòng,
Nghe người nói đạo như rồng gặp mây.
Biết cong rún sửa cho ngay,
Hiểu làm cố sức đôi xoay khỏi lằm.
Ngủ mê đến mấy triệu năm
Thức trong chốc lát đủ làm sáng ra
Chớ lo trí huệ còn xa,
2140. Đèn khi châm lửa thì nhà sáng trung.

- Một khi bến nước đến gần,
Tức thời thấy rõ toàn thân của mình.
Chớ cho xao lãng chơn tình,
Quả kia sẽ kết cho mình nay mai.
Con ơi ! Gương bụi đóng đầy,
Muốn mau trong phải lau ngày lau đêm.
Tại mình không nỗ lực thêm,
Chớ không phải tại gương hèm ai đâu.
Tánh gương trong sáng từ lâu,
2150. Bụi mờ gương có mờ đâu bao giờ.
Phật cơ vốn ở tâm cơ,
Tâm cơ mở được Phật thờ linh ngay.
Tại mình chẳng phải tại ai,
Không trau trong cứ dôi ngoài sao nên.
Muốn cao mà chẳng leo lên,
Trách sao chẳng thấy rộng thênh bầu trời.
Phàm tâm ôm mãi không rời,
Làm sao thấy được con người thánh tâm.
Gốc mê bá tánh quá thâm,
2160. Mộng trong giấc mộng lỗi lầm càng to.
Bảo nên bứng gốc không lo,
Cứ lo chặt nhánh bao giờ cho xong.
Tội do lòng chẳng sửa lòng,
Tu như thế đó uổng công bất thành.
Sáu căn nếu chẳng trọn lành,
Thì là không thể hoàn thành sáu thông.
Phải làm cho lặng biển lòng,
Mới nhìn thấy được mặt rồng uy nghi.
Tâm còn thấy máy mê si,
2170. Như trăng mây áng làm gì thấy ra.
Khấp trong bá tánh trẻ già,
Tự mình xét lấy tất là hiểu ngay.

- Lòng mình mình hiểu hơn ai,
Khỏi cần phải hỏi người ngoài làm chi.
Qui y mà được hành y,
Đạo nào cũng đắc, quả chi cũng thành.
Còn tu mà chẳng chịu hành,
Như trồng không tưới cội nhánh héo khô.
Miệng mô lòng chẳng chịu mô,
2180. Mô bao nhiêu cũng như hồ mắc mưa.
Dâng hương cúng Phật sớm trưa,
Thành tâm rồi sẽ tay đưa lên đầu.
Lạy hay không chẳng chấp đầu,
Chỉ cần người thật tâm cầu Như Lai.
Những người trước Phật lạy dài,
Về nhà làm ác Phật ngài đầu vui.
Tóm râu vợ vét của người,
Đem ra cúng Phật, Phật trời chứng đầu.
Phật Trời hiểu rộng thấy sâu,
2190. Người nên thành ý chớ âu làm trò.
Của mình một tý đem cho,
Giá hơn của cướp mấy kho xôi giàng.
Phật là khắp cả thế gian,
Muốn dâng cho Phật phải sang cho người.
Người xong thì Phật cũng rồi,
Bỏ người theo Phật, Phật Trời cũng xa.
Xưa kia còn nhớ Thích Ca,
Vật chi cũng bỏ thí ra cho người.
Đạo cao nhờ rộng độ đời,
2200. Bỏ đời không độ trái lời từ bi.
Lối tu yếm thế bỏ đi,
Cần nơi hỗn tục tùy nghi độ đời.
Bằng tiền, bằng sức, bằng lời,
Bằng nhiều phương tiện giúp người tinh mê.

- Ở quê thì dụng lối quê,
Ở thành thì phải cần thuê lối thành.
Tùy thời hóa độ nhơn sanh,
Văn minh phải lấy văn minh độ người.
Văn minh đạo khác hơn đời,
2210. Đời thời minh giả, đạo thời minh chơn.
Đời minh chỉ ở xác thân,
Đạo minh vật chất tinh thần cả hai.
Đem minh trong độ minh ngoài,
Độ người thì phải cho hay hơn người.
Vào đời mới độ được đời,
Cọp con muốn bắt phải chui hang hùm.
Chẳng cùng sanh chúng hợp sum,
Khó làm cho họ qui tùng đường tu.
Độ khôn chỉ mất một xu,
2220. Độ ngu phải tốn mấy lu tiền đồng.
Độ khôn chỉ nói một dòng,
Độ ngu phải thuyết mấy chồng kệ kinh.
Chớ quên cá nước chim cành,
Độ người phải nắm cảnh tình người ta.
Bịnh nào thuốc nấy cho hòa,
Y sư tùy chúng cho toa kéo lằm.
Chúng sanh còn lằm chấp tâm,
Nếu không khéo độ sẽ lằm mất duyên.
Tục làm cho trở nên Tiên,
2230. Khó hơn bảo vượn đùng chuyền trên cây.
Cho nên từ trước đến nay,
Tu nhiều nhưng rất ít ai được thành.
Không tìm ra được mối manh,
Gỡ cho đến chết rồi danh vẫn còn.
Biết rồi dễ lằm ở con,
Chưa thông rất khó như lòn trong gai.

- Chớ nên chế nhạo một ai,
Khi mù ai cũng lấy tay mà sờ.
Chưa xem nên mới còn ngờ,
2240. Thấy rồi đâu có bao giờ sanh nghi.
Đạo nghe rồi thật hành đi,
Hành cho đúng cách huyền vi sẽ tường.
Bảo tu vì bởi yêu thương,
Của trần chẳng hưởng còn lòng gạt ai.
Tử sanh Phật đã đứng ngoài,
Nhìn vào sanh tử muôn loài thương tâm.
Hết lầm dốt kẻ còn lầm,
Mù không nghe sáng đường tâm sao ra.
Bảo tu như lửa cháy nhà,
2250. Chớ đâu phải việc ngâm nga giải buồn.
Kệ kinh nhiều kẻ đọc suông,
Như chim học nói như luồng gió qua.
Không tìm nghĩa Phật thuyết ra,
Làm sao hiểu chỗ sâu xa nhiệm mầu.
Lắm người nói đã tu lâu,
Chỉ tu ở bộ sồng nâu bề ngoài.
Miệng trai mà chẳng tâm trai,
Đau trong mà cứ chữa ngoài sao tiêu.
Nói sao làm vậy một chiều,
2260. Miệng tu lòng cũng tu theo tất thành.
Người lành sanh ở cõi lành,
Kẻ hung thì phải sanh thành cõi hung.
Giả tu cõi Phật khó chung,
Chúng sanh cần phải thật lòng nhập môn.
Thật hồn thì được còn hồn,
Thật thân thì được giữ thân lâu dài.
Ở trong đời bất luận ai,
Vay đời tất phải đầu thai trong đời.

- Của vay thì phải trả lời,
2270. Nay ăn một miếng mai thời trả hai.
Hiện thời chịu lắm nạn tai,
Tội nơi tiền kiếp đã vay quá nhiều.
Sống bao nhiêu khổ bấy nhiêu,
Vui trong nghiệp ác là điều không vui.
Quả nào là quả chẳng muối,
Nghiệp nào là nghiệp chẳng hồi trả đũa.
Đời tàn như giống gặp mưa,
Trả vay trước mắt không chờ đợi lâu.
Lưới Trời thưa chẳng lọt đâu,
2280. Tiên mà phạm giới cũng thâu lại phạm.
Việc chi dù lắm muốn ham,
Nếu không chính đáng cũng cam nhận chừa.
Dục tâm biết lượng sao vừa,
Ham rồi ham nữa bao giờ hết ham.
Ham trong nhứt khắc chừa kham,
Được vui muôn thuở được làm siêu nhân.
Thân trần ai cũng thân trần,
Khác nhau ở chỗ tinh thần tục tiên.
Tục dù sang mấy cũng hèn,
2290. Tiên dù hèn mấy cũng thiêng hơn đời.
Còn sanh còn chịu luân vơi,
Hết sanh hết bị chôn nơi cõi trần.
Luận suy cho đủ xa gần,
Đạo mầu ở chỗ tinh thần bất di.
Đầy lòng bác ái từ bi,
Cứu đời chẳng chút tiếc chi với đời.
Là chơn đệ tử con ơi !
Phổ thông đạo lý đến hơi cuối cùng,
Tu không đợi lúc da dùn,
2300. Đạo không chờ đến đời cùng mới khai.

- Tu vì muốn hết đầu thai,
Đạo vì cứu kẻ mê say mà truyền,
Dù không có cuộc biến thiên,
Cũng tu cho khỏi nghiệp duyên luân hồi.
Huống là gặp lúc tận đời,
Sự tu càng phải trau giồi nhiều hơn.
Người sòn sanh tử không sòn,
Chẳng tu hết nghiệp người còn đầu thai.
Hễ sanh phải tử chữa ai,
2310. Tử sanh còn chịu thành thai bao giờ.
Nghe lời Phật mách huyền cơ,
Vượt qua bể khổ lên bờ giác linh.
Sầu ưu hết buộc lấy mình,
Cùng hàng Bồ Tát kết tình trường sanh.
Các ma bịnh hết hoành hành,
Tử thân cũng chẳng giựt giành mạng căn.
Cảnh vui còn cảnh nào bằng,
Bất sanh bất diệt Niết Bàn là đây.
Mau tu chớ trễ phút giây,
2320. Mộng đời như bóng xế tây non dài.
Thấy con nhăn nhó mặt mày,
Phòng đơn bóng chiếc lòng này thêm đau.
Từ xa mượn ngọn huỳnh hào,
Cùng con hội ngộ để trao lời lành.
Giờ này cũng đã thâm canh,
Mộng trần đang nhót chúng sanh ta bà.
Xác tụy còn thở vào ra,
Nhưng hồn đã bị chúng ma lưu đày.
Mộng thân chỉ một đêm ngày,
2330. Mộng tâm thì nó kéo dài muôn thu.
Thân tâm nhót giữa ngục tù,
Đón đau vô lượng khổ sầu vô biên.

- Cảnh này cứ mãi tiếp liên,
Lòng từ bi há ngồi yên mà nhìn.
Cứu dân được khỏi cực hình,
Thầy trò mới được thỏa tình từ bi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Khách chưa tới bến để gì thuyền ngưng.
Riêng mình dù khổ cũng ung,
2340. Miễn cho bá tánh xa gần được vui.
Tình yêu hơn loại không nguôi,
Bỏ thân thì chịu bỏ người thì không.
Luôn luôn nuôi chí đại đồng,
Bốn phương trời chỉ một lòng yêu thương.
Tạo nên thế giới thiện lương,
Sống thì hạnh phúc, thác nương Phật đài.
Thương nhau như một bào thai,
Nhìn nhau bằng mắt đắng cay không còn.
Bao nhiêu tình cảnh héo von,
2350. Tan như nắng tuyết không còn diễn ra.
Bắc Nam đồng chí hảo hòa,
Người người lạc nghiệp nhà nhà an cư.
Điều này phải được y như,
Đạo khai trước muốn cho người bấy nhiêu.
Đêm nay chỉ có mấy điều,
Con nên truyền lại cho nhiều người nghe.
Lửa tuy chỉ có một que,
Khéo mời ra cả muôn nhà sáng trung.
Đến đây thì Phật lui chân,
2360. Để ta ở lại một thân nơi phòng.
Cảm ơn nước mắt nhỏ ròng,
Tả sao hết được tấm lòng từ bi,
Trải qua nhiều thuở nhiều kỳ,
Phật không tiếc một điều gì với ta.

Lời này ai được nghe qua,
Nên suy nghiệm kỹ rồi mà tu theo.
Nước hồ nào được trong veo,
Thì soi thấy bóng như nhau khác gì.
Với ai Phật cũng từ bi,
2370. Chớ nào Phật có riêng vì cho ta.
Những lời của Phật thuyết ra,
Muốn cho bá tánh gần xa được tường.
Nếu ai cùng Phật một đường,
Tất là Phật cũng tùy phương giáo truyền.
Trẻ già nên răn tu hiền,
Để nghe được Pháp bí truyền THẾ TÔN.
Ít hàng nhấn gởi hương thôn,
2378. Đến đây xin tạm ngưng dòng bút nghiên.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)

ĐƯỜNG GIẢI THOÁT

- Đạo Phật giáo là nơi cứu khổ,
Độ chúng sanh không bỏ một ai;
Lòng thương yêu khắp Nhơn loài,
Không hề muốn thấy một ai khổ trần.
Đường chơn chánh trên hơn tất cả,
Nẻo nhiệm mầu chẳng có chi bì;
Muốn người rõ tánh từ bi,
8. Cho nên Phật bảo con đi khuyên đời.
Đêm thanh vắng dùng lời nhiệm nhặc,
Khách thường trần bất đắc chơn ngôn;
Riêng con tâm đạo thường tôn,
Với người cũng rón gọi hồn nhớ tu.
Kỳ qui nhứt để đâu kiếm được,
Khuyên trẻ nên trau chuốt tinh thần;
Chừng nào định quốc an dân,
16. Người thương người thể thương thân mới rồi.
Con ơi! Nếu còn người vong bản,
Riêng lợi danh riêng sống cá nhân;
Vẫn còn có cuộc tranh phân,
Ấy là vốn tánh phàm trần xưa nay.
Kim cổ đã bao ngày luân chuyển,
Do tâm trần suy biến gây ra;
Lần này cũng chẳng còn xa,
24. Lập công ớ trẻ kéo mà huôt đi;
Cuộc xảy đến cực kỳ khốc liệt,
Chúng sanh cần chường phước cho cao.
Con ơi! Nếu chẳng ba đào,
Thuyền từ đâu nhọc công vào biển mê.
Chớ rời khách hãy kê bên khách,
Rước Nhơn gian Nam Bắc kéo chìm;

- Dù sao cũng chớ ngồi im,
32. Nếu còn có kẻ đắm chìm sông mê.
 Không riêng để mình kẻ Sen báu,
 Muốn cho ai cũng đáo Tây Phương;
 Lánh đi cuộc tạm trần dương,
Cùng nhau hiệp lực mở đường dài lâu.
 Nơi cõi tạm thiên sâu vạn khổ,
 Người tự làm nào có ai gây;
 Muôn điều bởi một chữ say,
40. Khiến cho sanh chúng đọa đày chung thân.
 Con ơi! Chốn hồng trần mù mịt,
 Bị lợi danh phủ bít chơn linh;
 Khiến cho hầu hết chúng sinh,
Quên tìm kiếm lối cứu mình khỏi mê.
 Tự mê đã chưa hề tỉnh giác,
 Còn làm khôn dẫn dắt người mê;
 Đường mê thêm nổi dọc dề,
48. Gây thành cái thứ bệnh mê lưu truyền.
 Kẻ đã thức nhớ khuyển người tỉnh,
 Thấp đuốc lên cho cảnh sáng ra;
 Ở trong tim não người ta,
Nhiệm màu có đủ rán mà phát minh.
 Chớ để đến thúi sinh mất xác,
 Lỗi công sanh phí mất một đời;
 Một khi để kiếp qua rồi,
56. Muốn tìm trở lại làm người khó thay.
 Làm người được là may muôn thuở,
 Cũng là do xưa có nghiệp lành;
 Bây giờ nếu biết tu hành,
Tất là sẽ được trở thành Phật Tiên.
 Con ơi ! Hãy nhớ khuyển sanh chúng,
 Phật Thích Ca xưa cũng là người;

- Quyết tâm lánh bỏ tệ đời,
64. Đem thân sanh tử đổi nơi Niết Bàn.
 Dứt bỏ cả ngai vàng điện ngọc,
 Hy sinh luôn vợ đẹp con cung;
 Một lòng hành đạo xả thân,
Việc chi cũng bỏ chỉ cần từ bi.
 Thương sanh chúng việc chi chẳng quản,
 Tìm đạo mâu tánh mạng xem thường;
 Nhờ lòng đầy đủ nghị cương,
72. Thích Ca đắc đạo danh dương khắp trần.
 Tu một thuở cứu thân vĩnh kiếp,
 Độ được mình còn vớt mẹ cha;
 Thuyền to một chiếc sắm ra.
Tất nhiên chớ hết cả nhà xuống đi.
 Dấu Phật Tổ đã ghi rõ lăm,
 Chơn chúng sanh cần bám đi theo;
 Muốn tu đừng có sợ nghèo,
80. Muốn thành Phật chớ nên đeo lòng tà.
 Muôn việc đã nhiệm qua khó bỏ,
 Cổ bỏ đi dù có mất công;
 Ban sơ khó tịnh được lòng,
 Nhưng đừng thối chí cuối cùng sẽ nên.
 Học đạo lớn phải bền chí cả,
 Muốn quả cao cần có công dày;
 Thích Ca chứng quả Như Lai,
88. Cũng nhờ chí cả công dày mà nên.
 Phật thành được chúng sanh thành được,
 Thánh với phàm chỉ một bản lai;
 Khác nhau kẻ tỉnh người say,
Chớ ai thì cũng như ai đủ hình.
 Tội chính bởi tại mình gây tội,
 Mê cũng do mình gọi hết mê;

- Phật đi Phật biết đường về,
96. Minh đi mình lạc, ngu mê tại mình.
 Kẻ bị cảnh sanh tình phạm tục,
 Người cố tâm gây cuộc hồng trần;
 Càng mê càng bước xa dần,
Càng gây nghiệp chướng càng đàn độn lung.
 Biết ác mộng phải bừng tỉnh dậy,
 Thấy lầm đường thì chạy mau ra;
 Nếu tâm còn chút dãn dãn,
104. Mộng sâu thêm nặng, lầm xa càng nhiều.
 Tu phải tỉnh là điều trước hết,
 Học phải hành là việc đầu tiên;
 Ham chơi nên mới thành ghiền,
Tự lòng trời buộc, tự nguyên gỡ ra.
 Lẽ siêu đọa Phật đà chỉ dạy,
 Nghiệp dữ lành người phải tự lo;
 Tự mình ăn mới được no,
112. Bắt người khác thế ăn cho thì lầm.
 Thiếu hạnh phải tự làm lấy hạnh,
 Chưa biết tu tự tánh lo tu;
 Chuyển thân từ sáu hóa cù,
Minh tu không được ai tu cho mình.
 Người với con đồng sinh cõi tạm,
 Con với người đã nặng nhưn duyên;
 Con thiêng rán độ người thiêng,
120. Bỏ người đi xuống mình lên sao đành.
 Học Phật phải rộng tình tế độ,
 Nói pháp cần phá bỏ chấp tâm;
 Phật riêng tế độ Phật làm,
Pháp còn có sự chấp tâm pháp tà.
 Mẹ nuôi con xót xa chẳng nệ,
 Phật độ người đâu kể công lao;

- Hai tâm hồn rất giống nhau,
128. Mẹ giàu tình cảm, Phật giàu từ bi.
 Tình yêu con đem đi yêu chúng,
 Tánh lo tư để dụng lo công;
 Tất nhiên cùng Phật một lòng,
 Tội không thể có mê không thể còn.
 Mẹ ăn chi cho con ăn nấy,
 Phật thành mong vạn loại đều thành;
 Lòng nguyện độ tử độ sanh,
136. Tình đời đâu sánh kịp tình từ bi.
 Mẹ yêu con quản chi để chữa,
 Phật thương người đâu sá tử sanh;
 Niết-Bàn là chốn an lành,
 Lâm phạm độ chúng không đành ngồi yên.
 Người tướng Phật muôn thiên có một,
 Phật nhớ người giờ phút không quên;
 Khi nghe có tiếng khóc rên,
144. Thì lòng Phật tựa như tên bắn vào.
 Thời mặt pháp tà cao hơn chánh,
 Buổi hạ nguon ít Thánh nhiều phạm;
 Cho nên nạn ách bao hàm,
 Mắt từ bi thấy, đâu cam ngồi nhìn.
 Cậy sức mạnh chúng sanh gây họa,
 Ý tài cao thiên hạ khởi binh;
 Giết người, người giết lại mình,
152. Càng xem càng bắt động tình từ bi.
 Quá thông thái người khi Trời Phật,
 Lắm văn minh chúng miệt huyền cơ;
 Khi Trời, Trời phạt bất ngờ,
 Miệt huyền cơ, bị huyền cơ trị trừng.
 Triệu ức năm qua từng thế đó,
 Chẳng phải là mới có đây đâu;

- Tiêu tan trên mặt địa cầu,
160. Muôn lần rồi chớ phải đâu một lần.
Núi nổ khắp xa gần đều cháy,
Nước tràn đầy khôn dại cũng trôi;
Tranh đời mỗi một lần trôi,
Cỏ cây đều sạch, thú người đều tiêu.
Cầm ngọn đuốc mà thiêu ổ kiến,
Lấy đá to mà liệng trúng gà;
Chúng sanh thử tưởng tượng ra,
168. Kiến kia sống chết, trứng gà nát không?
Kỳ đại hạn cũng đồng cảnh ấy,
Khi tẩy trần trông thấy hải kinh;
Thây bèo xác bọt linh đình,
Điều tha quạ xé chúng sinh tử nạn.
Trời héo mặt gà vàng cũng vắng,
Đất châu mày thỏ trắng bật tin;
Nhìn vào đại nạn chúng sinh,
176. Quỷ thần còn phải thất kinh vía hồn.
Thật ra việc sanh tồn kỳ chót,
Tài không hơn nơi đức ở con;
Đức tuy không thấy mà còn,
Tài coi rần rộ mà mòn như cưa.
Cọp với beo tranh đua oai dũng,
Bại nát mình thắng cũng trần thân;
Người tám lượng kẻ nửa cân,
184. Chung qui ai cũng rã thân tiêu hồn.
Kẻ tự cho rằng khôn mà dại,
Người bị coi là dại lại khôn;
Tài tiêu còn đức thì tồn,
Đó là chung kết của môn đấu trần.
Cuộc thắng bại phải cân nhắc kỹ,
Nẻo tồn vong cần nghĩ suy rành;

- Phải mau bỏ dữ về lành,
192. Dù không tôn giáo cũng hành thiện lương.
Lành chẳng khác buồm trương thuận gió,
Dữ như là châu nhỏ chống xe;
Tu hành việc cả rán nghe,
Đời này hung dữ chỉ là giết thân.
Con ơi! Mặc người xung tài sức,
Phần con nên chủ đức là hơn;
Đức sau trước cũng vì nhơn,
200. Tài thường trước đức sau thân là nhiều.
Tài không đức chỉ chiêu khổ họa,
Đức không tài chỉ gá tai ương;
Tài thêm có đức đồng tương,
Khác nào rồng được mây vương lấy mình.
Có tôn-giáo phải gìn chánh đạo,
Không thần quyền cũng tạo hiệu trung;
Ở ăn đạo nghĩa bất tùng,
208. Khác nào cá nọ mà chun vào lờ.
Mỗi việc ác mỗi tờ giấy nợ,
Thân nay chưa thì đợi thân sau;
Vay bao thì trả cũng bao,
Xưa nay nhân quả luật nào nể ai.
Thời mạt pháp trả vay rất chóng,
Kỳ hạ nguơn chết sống lẹ thay;
Đời xưa trả báo thì chầy,
216. Đời nay trả báo một giây nhãn tiền.
Tiên quá bước huơn nguyên trần tục,
Thánh lộn đường giây phút phạm phu;
Tu hay là chẳng có tu,
Bề ngoài không kể chi thu tâm hồn.
Tâm giác được phạm nhơn hóa thánh,
Tánh mê còn Tiên dính hồng trần;

- Thăng trầm tự xử lấy thân,
224. Lấy câu nhân quả định phân khởi lằm.
Tự xét mình khởi tâm thiện ác,
Tự xét mình tạo tác hung hiền;
Khởi cần hỏi ý Thần Tiên,
Tự mình cũng biết nghiệp duyên thế nào.
Ăn chanh muốn ngọt ngào không được,
Làm dữ mong có phước khó thay;
Một cùng với một là hai,
232. Trồng chi hưởng nấy xưa nay không lằm.
Con thương chúng khóc thảm đòi bữa,
Phật nhìn đời bắt ứa lòng vàng;
Mười người hết chín người gian,
Ngoài đời đã chán còn loan trong chùa.
Đạo đức chỉ là khoa ngoài miệng,
Tu hành không một chuyện trong lòng;
Kệ kinh học nói cho thông,
240. Khác nào con két nháy ông chủ nhà.
Nói thông thái kể ra sao hết,
Làm trái ngang chẳng việc nào xong;
Đáng thương cho kẻ tốt lòng,
Bị người lừa gạt mà không biết gì.
Đến như Phật từ bi vô hạn,
Cũng bị người giả dạng tăng ni;
Làm cho sanh chúng ngờ nghi,
248. Cửa thiền vắng bóng, đạo nghè lảng tâm.
Con ơi! Đạo thậm thâm vi diệu,
Chúng luống công khuấy nhiễu không tan;
Chỉ thương cho khách trần gian,
Bị lòng ngờ vực chận đàng từ bi.
Long Hoa vốn kỳ thi công đức,
Hạ ngươn là chính lúc chọn lừa;

- Lành thì làm, dữ nên chừa,
256. Thiện tồn ác thất thiên cơ định rồi.
Núi cao vút bỗng trôi thành biển,
Biển sâu hòm lại biển non cao;
Ruộng khô tức khắc sông hào,
Sông hào nháy mắt biến vào rừng sâu.
Cuộc thay đổi lời đâu nói cạn,
Cơ nhiệm mầu biết dặn sao cùng;
Tử bi với kẻ hiểu trung,
264. An tâm nhờ Phật hộ từng ngày đêm.
Dữ rán bỏ chớ thêm việc dữ,
Lành nên làm thêm sự hiền lành;
Tồn sanh sẽ được trường sanh,
Thượng ngươn trở lại thái bình an vui.
Con ơi ! Khi thấm mùi đạo hạnh,
Như rồng kia thêm cánh nhẹ bay;
Đời thay mình chẳng hề thay,
272. Cùng chơn Bồ Tát, Như Lai đồng thiên.
Mau thành bởi lành duyên kiếp trước,
Sớm nên do chường phước hiện nay;
Cố công lượm lật một ngày,
Được nhiều hơn kẻ bỏ hoài suốt năm.
Trước không biết sau tầm sẽ rõ,
Xưa chẳng tu nay ngộ thì thành;
Dữ xưa nhưng hiện nay lành,
280. Lành còn chớ dữ tan tành còn chi.
Xưa lành nhưng nay thì làm dữ,
Dữ còn ra lành sự đâu còn;
Khác nào nhà mới sơn son,
Châm dầu đốt rụi chỉ còn đồng than.
Lành rán làm lành toàn chung thì,
Dữ chớ theo dữ chí cùng đường;

- Dữ lành vốn ở tâm vương,
288. Chủ tâm chớ để vào đường ngục môn.
Hồn chủ xác là tồn tại mãi,
Xác chủ hồn là hoại diệt luôn;
Chịu theo sở dục nông cuồng,
Chỉ mau hủy kiếp vô-thường ích chi.
Lấy thân trí chỉ huy thể xác,
Thể xác không dẫn dắt đường tà;
Học theo gương Phật Thích Ca,
296. Lấy thân trí đạo thẳng qua dục trần.
Đời tàn lại nhằm cơn hoại diệt,
Kiếp tạm còn gặp dịp sảy sàng;
Mười phần hết chín phần tan,
Một phần còn lại toàn vàng với châu.
Không cánh mà bay đâu cũng tới,
Ngồi một nơi thế giới xem cùng;
Giả chơn lăm sự lạ lùng,
304. Phật ma khó biết rối tung lòng người.
Quá vật chất bị đời ám ảnh,
Yếu tinh thần bị cảnh cuốn lôi;
Chung quy chẳng việc nào rồi,
Chỉ làm đau khổ cho đời nhiều hơn.
Rán mở trí để cân giả thiệt,
Nhớ bình tâm xét việc chánh tà;
Đời nhiều khôn khéo qui ma,
312. Đụng đâu tin đó thì là lầm to.
Học khôn qui thường lo việc qui,
Dựa tánh phàm chỉ nghĩ thân phàm;
Bảo thân phàm đủ cách làm,
Làm theo khôn qui thân phàm mau tiêu.
Được giải thoát là điều trên hết,
Còn luân hồi phải chết chóc luôn;

- Luống công bọ nước đóng khuôn,
320. Giả thân kết cuộc cũng hờn giả thân.
Phải tỏ ngộ đường trần mới dứt,
Được hết mê bên tục mới rời;
Mê là gốc khổ con ơi!
Còn mê thiên hạ chưa thời nào vui.
Bởi mê mới làm tôi thị dục,
Nếu ngộ đâu từng phục lòng tà;
Dục tà đều hại người ta,
328. Dục là thống khổ tà là trầm luân.
Dục thường vì xác thân khởi xương,
Tà thường vì vọng tưởng gây ra;
Cả hai đều thứ mắt lòa,
Lợi gần thì thấy, hại xa không tường.
Gân đứt thở trên giường chưa biết,
Bảo vợ con nói tiếp đường lằm;
Vì tình mà thọ cảm tâm,
336. Vợ con rồi cũng lụi lằm theo luôn.
Nghệp cha mới vừa buông con bắt,
Hết cháu rồi lại chặt nối truyền;
Cứ như thế đó lưu liên,
Gây nên một khối thảm duyên nhiều đời.
Cha mẹ chết con rơi nước mắt,
Con chết thì cháu chắt khóc ròng;
Vợ thì chan chứa vì chồng,
344. Chồng thì vì vợ đôi giòng lệ rơi.
Nước mắt ấy từ đời vô thi,
Bón biển to đem ví không bằng;
Sanh ly tử biệt vô ngần,
Giây oan đáng sợ nợ trần đáng ghê.
Vạn sự bởi ma mê dẫn lối,
Trăm việc do qui tối cầm đầu;

- Giác xong mê nọ còn đâu,
352. Ngộ rồi tôi ấy bị thâm mất liền.
Trong tâm khởi dữ hiền phải biết,
Lấy trí phân hư thiệt cho rành;
Nêu điều tà niệm còn sanh,
Tự mình trừng trị tảo thanh lòng mình.
Hành đạo phải tự tin đầy đủ,
Tham thiền cần tự chủ hoàn toàn;
Vọng trần vừa mới thoáng ngang,
360. Chận ngay chớ để lan tràn trong tâm.
Chừng nào cảnh hết làm tâm loạn,
Khi ấy tâm đã đoạn cảnh trần;
Chánh tà đều được minh phân,
Nhưng đừng để tánh ngã nhân chen vào.
Tâm cảnh chẳng còn màu hỗn độn,
Tà chánh không xáo trộn trong lòng;
Nhu là vật với hư không,
368. Tự nhiên ánh sáng đại đồng bùng ra.
Con ơi! Phật Thích Ca đặc đạo,
Bị ma vương khảo đảo lăm lăm;
Nếu tâm còn chút vọng trần,
Tất không đạt được quả phần Như Lai.
Ngồi niệm Phật thì ai cũng niệm,
Nhứt tâm không xao xuyên ít người;
Tâm như chong chóng giữa trời,
376. Phật thì một niệm còn mười niệm ma.
Các việc xấu nhớ ra trước nhứt,
Kế tay chân buồn bực mỗi mê;
Rồi ma buồn ngủ chạy về,
Phật quên niệm đến, khói mê phủ vào.
Không cần hỏi ông nào cũng biết,
Niệm thế bao giờ Phật chứng cho;

- Khác nào nôi gạo mới vo,
384. Bắc lên nhắc xuống bao giờ chín cơm.
Mục đích việc sớm hôm niệm Phật,
Là để cho chấm dứt niệm tà;
Chỉ còn một niệm Di Đà,
Để nhờ Phật rước sang qua Liên Đài.
Có thật cảm Phật Ngài mới ứng,
Niệm lơ là phật chúng vào đâu;
Ví người đã rớt sông sâu,
392. Không cần kêu cứu ai hầu cứu cho.
Niệm Phật chẳng béo no chi Phật,
Phật cũng không mong nhắc đến tên;
Chúng sanh muốn Phật vớt lên,
Cho nên mới tưởng niệm tên Phật Ngài.
Phật nguyện độ muôn loài thoát khổ,
Nên khi nghe ai có lời xin;
Phật thêm động tấm bi tình,
400. Như là mẹ thấy con mình lâm tai.
Phật nhưt định không sai lời nguyện.
Nhưng chúng sanh phải niệm chí thành;
Chỉ là một niệm trọn lành,
Cũng là được Phật thân hành đến nơi;
Hoặc chẳng niệm một lời chi cả,
Nhưng thường hay có dạ từ bi.
Trần ai chẳng nhiễm vật gì,
408. Cũng là được Phật hộ trì ngày đêm;
Người tự độ cầu thêm Phật độ,
Như nước xuôi lại gió thuận chiều.
Đường về chóng biết bao nhiêu,
Được hai sức độ mau siêu phạm trần.
Tuy có được tinh thần bác ái,
Cũng nhớ nên tưởng vái Di-Đà;

- Kỳ này có Phật ấy qua,
416. Rước về Cực Lạc ngôi tòa Kim Liên.
Cõi ấy chẳng nào phiền đau khổ,
Tuổi sống lâu vô số vô biên;
Muốn chi thì được có liền,
Thân người nào cũng bằng sen hóa thành.
Cõi ấy vốn trọn lành trọn tốt,
Cõi ấy không ai chết ai già;
Thường ngày có đức Di Đà,
424. Dùng thần thông hóa hiện ra muôn hình.
Người nào cũng quanh mình đều sáng,
Ai cũng đều viên mãn thần thông;
Đường xa muôn dặm Tây Đông,
Nhưng đi chỉ mất độ trong phút giờ.
Người cõi ấy thường trưa mỗi bữa,
Đi cúng dường Phật ở khắp nơi;
Đi về trong buổi ngộ thời,
432. Người nào cũng muốn thính lời Như Lai.
Nên ai cũng đồng giai Bồ tát,
Không người nào sa lạc phạm phu;
Hạ ngươn kẻ phát tâm tu,
Cầu về Cực Lạc là đầu nhập môn.
Cõi ấy vốn người nhân thiện cả,
Ai muốn sang phải dạ lương hiền;
Cõi sen người phải như sen,
440. Gân bùn mà chẳng ố hoen mùi bùn.
Cõi lành kẻ dữ hung khó bước,
Phật từ bi chẳng rước bất lương;
Muốn về Cực Lạc Tây phương,
Các điều hung dữ chớ vương điều nào.
Lá già thì trước sau cũng đổ,
Để lá non thay nở trên cành;

- Hết đời trước kể đời thanh,
448. Luật đào thải ấy đã dành từ lâu.
Thuở xưa quả địa cầu rất tốt,
Đất bằng vàng thảo mộc bằng châu;
Người nào cũng rất sống lâu,
An vui chớ chẳng khổ sầu điều chi.
Người nào cũng dung nghi tốt đẹp,
Ai cũng đều hiền đức thông minh;
Nhỏ lần cho đến hiện tình,
456. Lòng người hóa xấu, địa hình hóa dơ.
Đến lúc phải ban sơ lập lại,
Khó tránh ngày có đại biến di;
Chính là cũng một cuộc thi,
Ai rơi ai đậu trong kỳ này đây.
Đức Tiếp Dẫn kỳ này cũng tới,
Rước hiền hơn thế giới Ta Bà;
Dem về Cực Lạc Di Đà,
464. Dứt đường sanh tử lánh xa hồng trần.
Bá tánh nhớ tu thân lập hạnh,
Nữ nam cần cải chánh trừ tà;
Lọc lừa trần ấy nổi ra,
Có thần che chở cho qua tai nạn.
Thiếu đạo đức sắt gang cũng chảy,
Thật hiền lành bới cạy không trôi;
Luật kia đã định sẵn rồi,
472. Lành thời tồn tại, dữ thời tiêu tan.
Ngòi pháo đốt tất vang tiếng nổ,
Họa gây ra thì khổ hại thân;
Cũng nên xét kỹ xa gần,
Cho hồn khỏi đọa, cho thân khỏi đày.
Hồn bị đọa khó khai ngộ được,
Thân bị đày khó vượt lao lung;

- Dẫn nhau đi tới đường cùng,
480. Thân trong thêm tội, hồn trong thêm mê.
Thê thảm rồi kể thê thảm tới,
Ma cũ đi ma mới hiện vào;
Lúc nào biển cũng sóng xao,
Chúng sanh chẳng có lúc nào đứng yên.
Phân lớn bị bạc tiền mờ trí,
Ít ai mà chủ trị được tâm;
Nghèo thì bị bạc làm cầm,
488. Giàu thì bị của giam cầm chung thân.
Xưa nay chốn hồng trần như thế,
Hơn thua nhau chỉ kể đồng tiền;
Dòng đời xuôi ngược đảo điên,
Đều do cái thứ bạc tiền mà ra.
Thứ tiền bạc người ta tạo nó,
Rồi người ta lại khổ vì tiền;
Không tiền nói phải cũng điên,
496. Có tiền nói quấy cũng thiên người ừ!
Trâu bò thì bị người xỏ mũi,
Người bị tiền bạc cỡi trên lưng;
Trâu bò chỉ khổ xác thân,
Người thì xác thịt tinh thần khổ luôn.
Khổ đến chết chưa buông được nó,
Mà nhiều người lấy đó làm vinh;
Tiền xem trọng, nghĩa xem khinh,
504. Ngày nay thế giới chỉ tin đồng tiền.
Tiền là bạc không yên một chỗ,
Nay tay này mai ở tay kia;
Người thương vì nó rẽ chia,
Gây ra đổ máu đầm đìa khắp nơi.
Chủ được nó là đời hạnh phúc,
Nó chủ mình là mất tự do;

- Làm ra để giúp để cho,
512. Chớ gom góp để bo bo giữ đời.
 Dem giúp đỡ cho người chẳng mất,
 Cứ bo bo giữ cất không còn;
 Vật mòn biết dụng không mòn,
 Tiền dùng nên bạc nên tròn nghĩa ân.
 Ham tiền bị hư thân lắm kẻ,
 Mên bạc nhiều người nhẹ giá danh;
 Gái thì bán mất tiết trinh,
520. Trai thì trộm cắp hoặc sanh gian hùng.
 Thân cho mấy khi lòng mên bạc,
 Tình thân kia cũng nát như tương;
 Tự mình bóp chết tình thương,
 Mà không sáng mắt bởi vương bạc tiền.
 Tiền dùng đúng tiền hiền như Phật,
 Bạc xài lầm bạc ác hơn ma;
 Phật ma cũng tại người ta,
528. Chớ tiền bạc nó vốn là vô tri.
 Nhiều tiền kiếp Mâu Ni giàu có,
 Bạc tiền đâu làm khổ được Ông;
 Mà là nhờ có tiền đồng,
 Giúp Ông bố thí khắp trong dân làng.
 Đó là một trong ngàn công đức,
 Phật Thích Ca chứa chất từ xưa;
 Dùng tiền như hạn cho mưa,
536. Biền non đo cũng chẳng vừa đại ân.
 Phật xưa cũng xác trần cõi tạm,
 Ngài cũng tình cũng cảm như ai;
 Thế mà ngài chứng Như Lai,
 Nhờ lòng bố thí nhờ hay nhân từ.
 Phật làm thế nay người cũng thế,
 Tất nhiên là ngồi kế Phật Ngài;

- Nhớ câu trọng nghĩa hơn tài,
544. Tiền tài chớ để nó sai khiến mình.
 Ai có của bị khinh cũng mặc,
 Đừng vì tiền gay gắt với ai;
 Có ra thì đỡ xây xài,
 Không thì nhịn chịu chớ cay đắng lòng.
 Nghèo nhớ giữ lòng trong dạ sạch,
 Giàu đừng quên bổ đức thi ân;
 Có dư chớ hưởng riêng thân,
552. Nên cho kẻ khác lây phần ấm no.
 Được như vậy được kho công đức,
 Sống đời đâu khổ cực vì đời;
 Trong tâm thường được thanh thoi,
 Tuy trong cõi tục mà đời Thần Tiên.
 Tiên với tục dính liền mặt trái,
 Để vậy phạm lộn lại là Tiên;
 Cũng thời sử dụng đồng tiền,
560. Người lo quần chúng kẻ riêng lo mình.
 Lo quần chúng là tình Tiên Phật,
 Lo riêng mình là chất phạm nhân;
 Tình Tiên Phật hết trăm luân,
 Chất phạm nhân tất còn thân luân hồi.
 Phật phạm có thể thôi đâu khó,
 Làm hay không việc đó tại người;
 Người đâu bóng đó không rời,
568. Ngoái đầu ngó lại mặt trời thấy ngay.
 Xưa ma đó bỗng nay Phật đó,
 Cây với thuyền nào có xa nhau.
 Khéo tay moi móc ghép vào,
 Thì cây nên được thuyền tầu khó chi.
 Chúng sanh chớ bỏ đi tự lực,
 Mọi người nên lấy sức của mình;

- Phàm tình đổi lại Thánh tình,
576. Tự mình sửa lấy lòng mình hơn ai.
Chớ ý lại kẻ ngoài cứu vớt,
Phải tự mình tìm cách thoát ly;
Thật tâm tự độ mình đi,
Tự nhiên có Phật hộ trì khỏi lo.
Không tự độ muốn cho Phật độ,
Khác nào như đất bỏ không trồng;
Ví dù mưa xuống ngập đồng,
584. Trái bông cũng chớ có hòng sanh ra.
Biết tự trị tất là tự độ,
Làm lành còn dữ bỏ không làm;
Dù cho lòng rất muốn ham,
Nếu là việc quấy cũng cam nhịn chừa.
Muốn thì cứ làm bừa không xét,
Trong mười điều hồng bát chín điều;
Muốn điều lành chẳng bấy nhiêu,
592. Muốn điều hung dữ lại nhiều gấp mười.
Cho nên mỗi một lời muốn nói,
Hoặc trước khi muốn khởi việc làm;
Phải cân hỏi lại lương tâm,
Xét coi việc có lỗi lầm hay không.
Gặp việc khó thấy lòng bối rối,
Riêng mình không hiểu nổi giả chơn;
Nên tìm hỏi bậc hiền nhơn,
600. Chớ nên nhắm mắt đưa chơn đi càn.
Lỗi với người khó toan chuộc tội,
Lỗi với mình sửa cải dễ đâu;
Lỗi thân thân chịu dải dầy,
Lỗi lòng lòng chịu âu sâu mê man.
Thân lao khổ bất an lòng dạ,
Lòng âu sầu thân thể mòn hao;

- Không âu sầu chẳng khổ lao,
608. Lòng đừng để một phút nào rời thân.
Phải tu luyện tinh thần sáng suốt,
Cần dưỡng nuôi hạnh đức đủ đầy;
Cây cong uốn mãi cũng ngay,
Người hư mấy cố sửa hoài cũng nên.
Học hỏi vốn là nền trí thức,
Sách kinh là cái nút tâm linh;
Cần học hỏi, đọc sách kinh,
616. Giúp cho sức hiểu của mình rộng ra.
Lành kém trí như nhà thiếu cửa,
Hiền mà ngu như ngựa cái mù;
Hiền minh chớ để hiền ngu,
Lành thì lành trí chớ tu suông lành.
Tu có hành giá danh châu báu,
Tu không hành tiếng nhạo đá chai;
Tu hành cần được cả hai,
624. Trong hai thiếu một chẳng xài vào đâu.
Chớ học nói ít câu Hán tự,
Tự cho mình hay chữ là lầm;
Chữ đâu nghĩa đó cho thâm,
Chữ không hiểu nghĩa như cầm khác nào.
Đức không tài như dầu thiếu lửa,
Tài thiếu đức như ngựa không cương;
Đức tài có đủ hai phương,
632. Lửa dầu gồm đủ, ngựa cương sẵn sàng.
Đạo có hạnh mới rằng học đạo,
Tu không hiền ai bảo là tu;
Cửa thiền nay quá mờ lu,
Do người giả đạo dối tu phần nhiều.
Đạo không hạnh là tiêu diệt đạo,
Tu làm hung là đảo ngược tu;

- Mù còn có thể hết mù,
640. Tội lờng gạt Phật để dầu gì tiêu.
Tội vô ý còn nhiều chỗ thứ,
Tội cố tình luật xử không tha;
Nếu tu không được thì ra,
Chớ mưu lấy đạo làm nhà buôn dân.
Tạo ngu đại hưởng phần ngu đại,
Làm ác gian lãnh cái ác gian;
Chạy Trời sao khỏi nắng chan,
648. Hại người mù tất phải mang kiếp mù.
Thù người bị người thù khó trốn,
Tồn hại người người tồn hại mình;
Nhân nào quả nấy công minh,
Người trong hạ giới chớ khinh lười Trời.
Con ơi! Phật lập lời nói trước,
Đòi hạ ngươn vô phước thì nhiều;
Nghiệp mê không những khó tiêu,
656. Họa sàu trái lại dễ chiêu vào mình.
Việc trả báo rất nhanh khó tưởng,
Sớm gây thì chiều hưởng không lâu;
Thần minh tuy chẳng thấy đâu,
Nhưng mà mọi việc đều râu Ngọc Hoàng.
Tội đền tội bạc vàng khó chuộc,
Phước thì là gặp phước khỏi lo;
Công bằng Ngọc Đế cân cho,
664. Mảy lông không lọt chớ lo sai lầm.
Vừa mới nghĩ trong tâm chưa lộ,
Nhưng Thần minh đã rõ dữ lành;
Sức Thần hiểu biết rất nhanh,
Phàm gian chớ có vọng sanh điều tà.
Điều tà mặc dù là chỉ nghĩ,
Song cũng làm tâm trí lu mờ;

- Khởi ra ý xấu ban sơ,
672. Diệt liền chớ để dây dưa lâu ngày.
Ý nghĩ xấu kéo dài bao độ,
Hành động tà càng lộ bấy nhiêu;
Hiểu rồi cương quyết trừ tiêu,
Chớ nên tha thứ nuông chiều vọng tâm.
Vọng tâm nếu chẳng làm yên lặng,
Ví dù ngồi bên cạnh Phật Đà;
Cũng không hề được thấy ra,
680. Bị tâm vọng nó làm lòa mắt đi.
Tâm vọng rất làm nguy hạnh đức,
Người tu hành chưa dứt vọng tâm;
Như ôm rắn độc mà nằm,
Thân kia không biết họa lâm lúc nào.
Tâm vọng dứt mới vào cõi Phật,
Vọng tâm còn khó nhập Niết Bàn;
Vọng tâm là gốc mê man,
688. Chúng sanh vì nó sáu đàng chuyển luân.
Lúc niệm Phật tâm thần xao xuyến,
Khi tham thiền lười biếng mỗi mê;
Thấy trong đầu óc nặng nề,
Ấy là ma nghiệp vỗ về đầu tiên.
Nếu ý niệm để nghiêng theo nó,
Thì đạo tâm từ đó lẩn phai;
Đến khi tới trước Phật đài,
696. Mà tâm vẫn loạn là ngày nguy cơ.
Phật không thể chỉ thờ lấy vị,
Thờ Phật là biểu thị lòng tin;
Lòng tin càng được chặt gìn,
Càng cao đức hạnh càng bình định tâm.
Không thờ Phật mà thâm tin tưởng,
Hơn thờ mà bỏ luống không tin;

- Có tin mới biết sửa mình,
704. Không tin đâu bỏ hành trình xấu xa.
Tin là mẹ đẻ ra ngôi Phật,
Tin là thuyền cứu vớt chúng sanh;
Có tin thì mới có thành,
Thiếu lòng tin tưởng tu hành sao nên.
Tin tưởng mạnh tất bền ý chí,
Ý chí bền thì vị quả nên;
Không tin thì chí không bền,
712. Không bền chí sẽ không nên đạo mầu.
Việc càng khó càng sâu tin tưởng,
Tin tưởng sâu thì chướng ngại tiêu;
Tin là thứ phép cao siêu,
Sẽ làm như ý sẽ tiêu ma tà.
Tin tưởng Phật thì là gặp Phật,
Tin tưởng ma thì gặp quỷ ma;
Chữ tin đối với người ta,
720. Rất nên quan trọng lựa mà tin theo.
Tin tưởng vốn là điều cần thiết,
Nhưng phải nên suy xét kỹ càng;
Chánh đường khi thấy rõ ràng,
Chùng ni sẽ đặt lòng vàng tin theo.
Tin dễ dãi thường gieo ân hận,
Tin bướng càn làm lẫn phần nhiều;
Không tin thì đạo không siêu,
728. Dễ tin quá cũng chẳng tiêu nghiệp trần.
Dễ tin tất tâm thần dễ động,
Dễ động tâm dễ móng sự trần;
Sự trần dấy được tâm thần,
Khác nào như bị thọt chân vào còng.
Sức tự chủ đã không còn nữa,
Quyền hành do sáu đũa giặc trần;

- Tha hồ thỏa mãn nhục thân,
736. Tâm hồn cứ thế mê dần đi thôi!
Mạng sống chỉ là môi thị dục,
Tâm hồn thì lệ thuộc xác thân;
Loay quay ở giữa ngục trần,
Lúc nào cũng sợ tử thần đến kêu.
Giàu cũng sợ mà nghèo cũng sợ,
Chủ cũng lo mà tớ cũng lo;
Những người chức trọng giàu to,
744. Vấn đề chết chóc sợ lo hơn nghèo.
Nhiều ham muốn thì đeo nhiều khổ,
Vọng tưởng luôn đâu có yên lòng;
Kẻ thì tổn của người công,
Kẻ dùng tài sức người dùng tâm tư.
Lo đến chết không như ý được,
Hết muốn này đến lượt muốn kia;
Mồ hôi nước mắt đầm đĩa,
752. Mà lòng ham muốn nọ kia chưa vừa.
Kẻ được sớm thì trưa lại chết,
Người chiều nên bỗng mất sớm đi;
Lúc còn trẻ lại ngu si,
Chùng thông minh được là khi đã già.
Nhơn loại chẳng ai mà thuận cảnh,
Chúng sanh không ai rảnh trong lòng;
Thế mà chẳng việc nào xong,
760. Chết rồi mà vẫn còn lòng nuôi theo.
Bởi tiếc nuôi giàu nghèo thương ghét,
Bởi tạo ra các nghiệp tiền trần;
Nên sau khi đã bỏ thân,
Đi theo nghiệp ấy chuyển luân lại liên.
Nghiệp lỗi cuốn như ghiền bịnh rượ,
Khi thềm không ai rủ cũng đi;

- Hôm qua say ngủ li bì,
768. Bữa nay say nữa để gì bỏ say.
 Nghịch thế phải đầu thai cõi thế,
 Mên trần thì sanh để nơi trần;
 Quả sanh vì bởi có nhân,
 Nén nhân không có quả sanh bao giờ.
 Trước cũng bởi vì như bợn thế,
 Nay mới rơi trong bể hồng trần;
 Hiện thời nếu chẳng tu thân,
776. Sau này khó tránh khỏi phân đầu thai.
 Tùy theo nghiệp mỏng dày đã tạo,
 Mà trí ngu bần phú khác nhau;
 Nhưng dù khôn dại nghèo giàu,
 Vẫn già vẫn chết vẫn đau khổ đời.
 Những cái khổ hồi thời quá khứ,
 Người đã quên thành thử không ghê;
 Thật ra là một tràng mê,
784. Từ hồi vô thi kéo lê đến giờ.
 Biết bao kiếp lên bờ xuống nước,
 Khi thăng Tiên khi rớt lại phàm;
 Lúc người lúc thú lam nham,
 Kể sao hết cuộc thăng trầm tiền thân.
 Khi thì phú khi bần tốt hạng,
 Lúc ám no lúc chẳng áo cơm;
 Khi ngồi gạch khi lá rơm,
792. Lúc thì quan tướng lúc làm tù nơn.
 Kiếp thì bị treo thân lũng lảng,
 Kiếp thì ngồi chông cẳng ra oai;
 Kiếp thì chết chẳng chôn thân,
 Kiếp thì tống táng chật ngoài chật trong.
 Khi thì xác trôi sông chập chã,
 Khi thì thân tan rã giữa đồng;

- Kê sao hết chuyện nảo nông,
800. Cửa tiền kiếp khách trần hồng đã mang.
Kiếp làm gái chịu đàng đẽ chữa,
Kiếp làm trai con vợ đùm đê;
Khi thì trọn kiếp phu thê,
Khi thì bướm chán ong chê giữa chùng.
Có khi bị cùi phung xụi bại,
Có khi thì điên dại mù câm;
Sống không nhà cửa ăn nằm,
808. Lang thang đàng phố xin ăn qua ngày.
Có kiếp bị bọn trai lừa gạt,
Có kiếp thì bị thác vì tình;
Kiếp thì làm đĩ bán mình,
Kiếp thì cô quạnh trong tình cấm cung.
Khi thì được anh hùng vang vôi,
Khi thì mang lấy tội phản thần;
Lúc thì quý tợ vàng cân,
816. Khi thì rẻ nát còn hơn con giòi.
Kiếp thì được người coi Vua chúa,
Kiếp thì ra thân đũa ăn mày;
Mới cười kẻ khóc chua cay,
Cứ như thế đó đổi thay không ngừng.
Như lời đã vừa phân đoạn trước,
Giàu nghèo do tội phước mỏng dày;
Không cần phải hỏi nơi ai,
824. Tự mình suy cũng hiểu ngay thế nào.
Kiếp trước mở hồ bao bố thí,
Nên kiếp này địa vị giàu sang;
Kiếp này bòn sẻn tham gian,
Kiếp sao đói khó nghèo nản tả toi.
Nghệp dâm đặng sanh nơi dĩ điếm,
Nghệp rượu chè sanh chốn tử lâu;

- Nói sơ kê chẳng hết đâu,
832. Nghiệp đâu sanh đó khó hầu đi sai.
Mới kiếp trước ghét cay ghét đắng,
Kể kiếp sau làm bạn làm chồng;
Luân hồi lộn bậy cõi hồng,
Khi cha khi mẹ khi chồng khi con.
Mới đời trước đánh đòn đũa ở,
Kể đời sau làm tớ bị đòn;
Chết rồi nhưng nghiệp vẫn còn,
840. Mạnh thì nở trước yếu tồn lại sau.
Cuộc luân chuyển chừng nào mới hết,
Nếu chúng sanh còn kết dây oan;
Ở trong ba cõi sáu đàng,
Nhu là giữa bãi chiến tràng khác chi.
Người biết giúp người thì ít có,
Người hại người thì số vô biên;
Tranh hơn ở kiếp hiện tiền,
848. Quên rằng tội ác còn truyền hậu lai.
Danh không chánh chỉ gây hậu hoạ,
Lợi bất nhân hưởng chẳng lâu dài;
Vui nay để chịu khổ mai,
Mà không nghĩ đến đời nay nhiều người.
Nay đắc thế chê cười hèn yếu,
Mai thất thời phải chịu cười chê;
Đời thường nay tướng mai hèn,
856. Chớ nên hiếp đáp nhún trề một ai.
Lúc mạnh khá nhớ ngày yếu dở,
Khi giàu đừng quên thuở bần cùng.
Ở ăn giữ mực trung dung,
Sống không kẻ oán chết không người hờn.
Kẻ đã hiểu đâu chơn đâu ngụy,
Khá khuyên người chớ mị chớ không;

- Chưa làm chỉ tính trong lòng,
864. Cũng là ảnh hưởng chớ hòng tính gian.
 Thường nghĩ tốt có Thần phúc hộ,
 Hay tưởng xằng bị họa Thần theo;
 Họa Thần theo tất nạn eo,
 Được thần phúc hộ thì tiêu tai nàn.
 Lòng dạ ác có màn tối phủ,
 Tâm tánh lành có lưới sáng bao;
 Mắt thần khi ngó nhìn vào,
872. Tức thời biết rõ người nào hiền hung.
 Màn tối phủ ma nung quỷ giục,
 Lưới sáng bao Thần chúc Phật ban;
 Quỷ ma nung giục thì tàn,
 Phật Thần ban chúc thì an lạc đời.
 Lòng lành dữ lộ nơi nhọn tướng,
 Khách nữ nam đừng tưởng nằm yên;
 Trong tâm vừa muốn mưa phiền,
880. Thì là ngoài mặt cũng liền kéo mây.
 Phàm thấy sắc tướng ngoài còn biết,
 Thánh xem còn thấu triệt đáy lòng;
 Tâm không mà chẳng phải không,
 Mười phương chư Phật đều trông thấy rành.
 Tâm đổi dạng khi lành khi dữ,
 Tâm biến thành lúc thú lúc người;
 Ấy là tâm vọng của đời,
888. Nó thường theo cảnh mà dời đổi luôn.
 Tâm vọng ấy nếu còn vọng mãi,
 Thì chúng sanh còn phải chuyển luân;
 Vọng tâm nếu được lặng ngưng,
 Phàm nhân trở lại Thánh nhân tức thời.
 Gốc tâm vọng do nơi cảm nhiễm,
 Thói quen ưa đã chiếm trong lòng;

- Lúc nào cũng muốn cũng mong,
896. Trong tâm đâu có vắng không lúc nào.
Thường vì quá ước ao thèm khát,
Nhiều khi gây thành giấc chiêm bao;
Lỗi lầm lúc thức phạm vào,
Đến khi ngủ cũng chiêm bao lỗi lầm.
Khi người để vọng tâm chi phối,
Thì tinh thần mệt mỏi tối đen;
Chỉ làm theo cái thói quen,
904. Xấu xa cũng mặc đê hèn cũng thây.
Thói quen khiến thường hay vọng tưởng,
Chưa vừa lòng vẫn muốn chưa thôi;
Thêm đòi nhiều thứ cuốn lôi,
Càng làm ý muốn con người nhiều thêm.
Việc phước đức không thềm muốn đến,
Sự tà gian cứ mền theo luôn;
Xấu xa chẳng biết hổ buồn,
912. Biết bao kẻ bị điên cuồng lợi danh.
Thấy sắc đẹp động tình muốn lấy,
Nghe lợi to mong chạy đến giành;
Của ai thấy cũng mong manh,
Đến như của mẹ cha mình còn tham.
Cậy quyền thế lấy ngang lăm kẻ,
Dùng trí khôn chia xẻ nhiều người;
Muốn cho lấy được không thôi,
920. Dù ai oán ghét chê cười cũng tro.
Biết rằng quấy không chừa chẳng bỏ,
Hiểu là sai cứ mó vẫn đeo;
Cố tình tội lỗi rắc gieo,
Lòng tham muốn lấy hiểm nghèo vô biên.
Lời lành có người khuyên không nhớ,
Việc dữ không ai trở chẳng quên;

- Thói quen từ trước nổi lên,
928. Thường nghiêng theo dữ ít nghiêng theo lành.
Sự cảm nhiễm kết thành nhiều kiếp,
Cho nên khi gặp dịp nở liền;
Nghề nào kiếp trước đã chuyên,
Kiếp này nghề ấy người liền hiểu ngay.
Luân hồi có khi dài khi ngắn,
Có khi vừa chết đặng ít ngày;
Thì liền bị dặt đầu thai,
936. Làm người trở lại nhớ ngay kiếp người.
Nếu bị nghiệp sanh nơi cầm thú,
Sống theo loài rừng rú ngu đần;
Sau dù trở lại nhân thân,
Dễ quên tánh thú nhiều hơn tánh người.
Những tập quán hồi thời quá khứ,
Nếu như không cơ hội chạm va;
Thì là khó nổi nhớ ra,
944. Thói quen nằm mãi trong nhà nghiệp duyên.
Nếu ma quỷ sanh lên nhân loại,
Dễ cảm theo cái thói quỷ ma;
Chánh đường nếu chẳng xông ra,
Thì là dễ bị đường tà cuốn lôi.
Đã sanh được làm người rất quý,
Thường được nghe dạy chỉ tu hiền;
Gần đường về Phật về Tiên,
952. Không tu sau khó trở lên làm người.
Để sanh lạc vào nơi cầm thú,
Không được nghe khuyên nhủ lời lành;
Thì không được biết tu hành,
Tất còn chịu kiếp tử sanh lâu dài.
Nạn ấy lớn hơn tai nạn khác,
Cũng là điều hình phạt tối cao;

- Đề cho cửa thú lọt vào,
960. Giác mê dài biết ngày nào tỉnh ra.
Giới ma quỷ cũng là đại nạn,
Kiếp sống như là rắng là mây;
Tiêu tan chẳng có hẹn ngày,
Thường cam đói khát giận gây trong lòng.
Tánh oán ghét đã xông cực độ,
Nên thường gây đau khổ cho người;
Không kiêng Phật chẳng kể Trời,
968. Khiến cho nghiệp ác càng bồi thêm cao.
Xưa kia có một trào Vua nọ,
Có một ông quan võ bất lương;
Mỗi lần đi đến thôn hương,
Bắt dân làng phải nộp lương nộp tiền.
Bò heo có phải khiêng đến nạp,
Có gái xinh phải dắt tới hầu;
Bắt dân làm việc ngựa trâu,
976. Lóp thì bị giết bị tù thảm thương.
Gặp già cả không nhường không kẻ,
Thấy tăng-sư chẳng lễ chẳng chào;
Rất là ngạo mạn tự cao,
Không tin quả báo chẳng nao tuấn hườn.
Một hôm nọ sau cơn yến tiệc,
Bỗng nhiên ông thổ huyết chết đi;
Sanh làm ngựa quý tức thì,
984. Mặt mày xấu xí dị kỳ hình dung.
Cổ quá nhỏ vật không nuốt chạy,
Bụng thì to bằng cái bụng trâu;
Ngày đêm đói khát buồn rầu,
Vất vợ chẳng có chỗ nào ẩn thân.
Com vừa dứt tới mồm thành lửa,
Nước ngậm vào miệng hóa dầu sôi;

- Làm cho phỏng lười chấy môi,
992. Chịu điều đau nhức tanh hôi suốt đời.
 Trả quả lúc làm người tiền kiếp,
 Nhưng thường không được biết tỉnh ra;
 Ôm lòng oán hận sâu xa,
 Càng làm cho kiếp qui ma kéo dài.
 Con ơi! Lấy truyện này để biết,
 Những hành tung tiền kiếp mất đâu;
 Làm cho thiên hạ đau sầu,
1000. Là gây hậu quả độc sâu cho mình.
 Quan ấy lúc sanh bình oai khí,
 Khi thác rồi làm qui đói đau;
 Người đời thử nghĩ thế nào,
 Có nên ham thứ hùng hào ấy không?
 Chỉ một lúc thỏa lòng ham hố,
 Mà để cho đau khổ muôn đời;
 Là điều nên nhịn con ơi!
1008. Ăn quen khó nhịn, nhịn thời cũng quen.
 Có quả báo nên khuyên hướng thiện,
 Không đáo đầu ai khuyến trừ tà;
 Chết rồi tội mới thấy ra,
 Chừng ni có hối cũng là muộn thay!
 Chỉ sơ lược một vài nhân quả,
 Cho người đời nhớ có trả vay;
 Để mà uốn nắn cho ngay,
1016. Ngõ hầu tránh cái hậu lai bất lành.
 Phải sáng suốt cứu mình thoát khổ,
 Đừng ngu mê Tông Tổ lây sâu;
 Nếu mình tu đặc đạo mầu,
 Tổ Tiên cha mẹ cũng châu Như Lai.
 Trời một mặt sáng đầy thiên hạ,
 Cầu một cây đưa cả muôn người;

- Tu là việc lớn con ơi!
1024. Cứu cha mẹ được, độ người cũng xong.
Trái ngươn hạ đã hồng sắp rụng,
Mau chọn nơi gieo giống trường sanh;
Mê đời cận bã hôi tanh,
Hại mình thì có, cứu mình thì không.
Đời chém giết vì lòng ghen ghét,
Đời lưu manh vì việc tham lam;
Có rồi mà vẫn còn ham,
1032. Ham tài ham sắc ham làm công danh.
Thấy người được còn mình không được,
Xô đẩy nhau bắt chước cho hơn;
Thường tranh cạnh việc bất nhơn,
Là đời hiện tại gọi tân phong trào.
Quá vật chất quơ quào bất kể,
Quá xa hoa tội lệ không kiên;
Đua nhau cướp lợi tranh quyền,
1040. Ấy là thế giới kim tiền ngày nay.
Con cái chẳng đoái hoài cha mẹ,
Vợ chồng không gìn lẽ ái ân;
Bội thầy phản bạn lừa dân,
Cảnh này đã diễn xa gần thiếu chi.
Chẳng đạo lý hơn gì chuỗi háp,
Không luân thường nào khác heo tợ;
Chuối không ruột chẳng ai nhờ,
1048. Heo lo ăn ngủ để chờ phân thây.
Đạo lý chẳng khác cây thước mộc,
Luân thường như là chốt với đinh;
Thước không nhà khó ráp thành,
Chốt đinh nếu thiếu thì hình rã mau.
Đạo lý trọng thế nào đủ biết,
Luân thường là cần thiết dường bao;

- Ở đời bất luận người nào,
1056. Nên gìn đạo lý, nên trau luân thường.
Người hơn vật biết đường đạo lý,
Người giá cao nhờ nghĩ luân thường;
Dù cho thông thái phú cường,
Nếu không đạo lý luân thường đáng khinh.
Kẻ chỉ biết lo mình vinh hạnh,
Mặc cho ai sống cảnh khôn nài;
Người đừng tưởng thế là ngoan,
1064. Gặp khi tối lửa tắt đèn kêu ai.
Giữa nhơn loại có dây quan hệ,
Việc lớn cho đến bé nhờ nhau;
Trong đời bất cứ hạng nào,
Tự mình cung cấp không sao hoàn toàn.
Ngay như cái thân đang sống đó,
Được sanh ra nhờ có mẹ cha;
Những điều phụ thuộc khác ra,
1072. Là nhờ tất cả người ta giúp vào.
Ơn cha mẹ làm sao chẳng nhớ,
Ơn mọi người há nữa đành quên;
Dù sao cũng rón đáp đền,
Mới không hổ phận sanh lên làm người.
Được lành chớ khinh cười kẻ rách,
Được sang đừng kiêu cách người hèn;
Không nên phân biệt lạ quen,
1080. Thấy ai mắc nạn nên chen giúp giùm.
Mình được sống thì cùng người sống,
Mình được vui giúp chúng đồng vui;
Ở ăn mật thiết với người.
thơ thơ ấy còn mùi nào hơn.
Cuộc sống của thế trần hiện tại,
Cũng cần nên sửa cải như trên;

- Giàu nghèo nâng đỡ nhau lên,
1088. Bỏ đi cái lối sống riêng cho mình.
Ai cũng biết mở tình rộng rãi,
Nạn dân nghèo sẽ giải quyết xong;
Những điều cướp của lường công,
Không còn nghe thấy ở trong xóm làng.
Tình bác ái người càng biết rộng,
Cảnh thái bình càng chóng hiện ra;
Nếu tình bác ái còn xa,
1096. Thái bình cảnh ấy cũng là còn lâu.
Những gì chúng đang sầu khổ nhứt,
Không nói ra cũng được biết rành;
Thiếu no ấm thiếu hòa bình,
Là điều thế giới hiện tình thiết tha.
Kẻ thiện chí nhìn qua thế sự,
Không khỏi lòng tư lự đau buồn;
Dân sanh rồi tợ chỉ cuồn,
1104. Chưa xong nhơn họa, kẻ đường thiên tai.
Mới lụt bão chỗ này chưa dứt,
Kể xảy ra động đất chỗ kia;
Đói đau chết chóc chia lia,
Nhơn-sanh đang lúc đằm đìa thiên tai.
Nạn Trời khắp đông tây gieo rắc,
Thêm nạn người Nam Bắc hoành hành;
Chỗ này chưa dứt chiến tranh,
1112. Kẻ nghe chỗ nạn khởi hành binh đao.
Thảm với khổ kẻ sao cho hết,
Sống khó khăn còn chết dễ dàng;
Nhìn vào khắp cảnh nhơn gian,
Lao đao chẳng khác như toàn gặp giông.
Nếu kẻ có tấm lòng bi mẫn,
Không khỏi lo cầu khẩn hòa bình;

- Thương người như thể thương mình,
1120. Không hề muốn việc đao binh khôn nản.
 Hoa thế giới sắp tàn mai một,
 Bướm ong còn chầm đốt mỗi ngày;
 Giết nhau nếu chẳng dùng tay,
 Sẽ làm mạng sống nhơn loài ngắn thêm.
 Nên tha-thứ chớ hềm thù nữa,
 Hãy nhất tâm đừng ở hai lòng;
 Giúp người, người sẽ trả công,
1128. Hại nhơn, nhơn hại chớ hòng hại ai.
 Sự báo ứng đời nay rất chóng,
 Quả đã gieo sắp rụng tới nơi;
 Trốn người chớ khó trốn Trời.
 Chết thì chịu chớ phạm nơi tội tình.
 Con ơi! Cảnh bình minh thấy được,
 Phải trải qua một cuộc tối đen;
 Ngủ quen còn thức không quen,
1136. Hồn đi theo lớp tối đen nhiều người.
 Kẻ tỉnh được gặp trời sáng tỏ,
 Người mê luôn theo lộ âm cung;
 Thử ra mới biết hiền hung,
 Không đem chọn lọc Tiên Rồng như nhau.
 Chưa gặp lửa vàng thau một sắc,
 Đốt ra rồi hai chất khác nhau;
 Vàng thì trước cũng như sau,
1144. Còn thau thì lại sắc màu đổi luôn.
 Khi thạnh lắm người thương kẻ mến,
 Lúc suy không ai đến ai thăm;
 Dễ dàng thay đổi lương tâm,
 Nhìn vào thể thái ngán ngàm lòng son.
 Lúc mới mẻ thì còn hăm hở,
 Khi cũ càng chẳng ngó ngang vào;

- Lòng người phai lạt rất mau,
1152. Tu hành như thế chùng nào cho nên.
Cần phải biết ơn đền nghĩa trả,
Cần phải gìn chí cả lòng son;
Nguyện tu thì phải tu tròn,
Mặc dù sống chết mắt còn chẳng nao.
Đạo cao có chí cao tương xứng,
Như bướm to gió lớn thổi xuôi;
Đường về mau chóng đến nơi,
1160. Móng tay chưa nhọc là ngồi Tây Phương.
Gặp đạo cả can trường nhỏ hẹp,
Như ruộng to lúa lép đem gieo;
Nhọc công nghèo vẫn còn nghèo,
Tu như thế rất khó siêu Phật đài.
Ngọc nếu chẳng giồi mài không sáng,
Tu nếu không cố gắng chẳng thành;
Trong tâm khi được trọn lành,
1168. Hốt nhiên trí huệ nơi mình hiện ra.
Một khi thấy trứng gà khảy mỏ,
Chẳng bao lâu sẽ nở gà con;
Mẹ gà phải ấp cho tròn,
Trứng kia bỏ lạnh gà con chết liền.
Tăng chúng phải tham thiền đúng cách,
Làm sao cho thống nhất tinh thần;
Mất tai mũi miệng ý thân,
1176. Đem về một chỗ thật chân như lòng.
Làm thế chẳng phải trong chốc lát,
Mà phải gìn cho được luôn luôn;
Đến khi như nước trên nguồn,
Chảy luôn không dứt là đường đạo minh.
Con ơi ! Nhớ chặt gìn lẽ ấy,
Chẳng bao lâu sẽ thấy hiệu năng;

- Nếu còn nghĩ quấy tưởng xằng,
1184. Chấp tay ngồi mãi không ăn thua gì.
Việc thành đạo không kỳ mau chậm,
Mà do lòng động tịnh khiến ra;
Động còn thì đạo còn xa,
Tịnh càng sớm được đạo nhà sớm thông.
Động còn bởi còn lòng cảm nhiễm,
Về sự tu còn kém quyết tâm;
Ma đời chúng dễ đến xâm,
1192. Có hơi đường mật ruồi lừng mới bu.
Thiếu cương quyết khó tu đến chốn,
Hay động tâm dễ cuốn theo đời;
Phải như hoa nở giữa Trời,
Gió qua cũng mặc cọp ngồi cũng thây.
Manh mối vốn là đây rấn nắm,
Tuy nói làm lòng chẳng xuyên xao;
Minh minh bạch bạch lao lao,
1200. Soi đời mà chẳng tổn hao vì đời.
Lúc nào cũng như Trời lớn rộng,
Khắp thế gian đâu cũng trùm bao;
Nhưng không vướng mắc vật nào,
Cổ kim thường tại một màu không không.
Con ơi! Đạo tìm trong não trí,
Chớ kiếm ngoài chơn lý khó thông;
Phật ma đều vốn tại lòng,
1208. Đừng lầm tưởng ở bao đồng xa xôi.
Nay không gặp thì mới sẽ gặp,
Có tìm cho thấy mặt mới thôi;
Tâm trung nếu chẳng đổi dời,
Lửa từ trong cái bụi nhụi cháy ra.
Đạo diệu chẳng ở xa chớ ngại,
Thật quày đầu sẽ thấy bên chân;

- Bước đi tới, một bước dừng,
1216. Bước cho mòn gót chẳng từng tới đâu.
Tự mình phải xét câu thiện ác,
Việc nên hư cân nhắc cho rành;
Nếu là những việc bất lành,
Thà đành chịu chết không đành làm theo.
Không sợ việc đói nghèo rách rưới,
Không sợ điều mất lợi mất danh;
Mà là sợ nghiệp bất lành,
1224. Được lòng như thế tu hành rất mau.
Con ơi! Biết nói sao cạn lẽ,
Ở thế gian bày vẽ lắm trò;
Cách này kiêu nọ hay ho,
Phần nhiều cạm bẫy phải dò mà đi.
Tội thường thấy phước thì ít gặp,
Thiện hiếm hoi còn ác đầy đầy;
Lãng tâm chỉ một phút giây,
1232. Đủ làm tội lỗi lưu đày chung thân.
Mới học đạo bước chân chưa vững,
Thì phải cần nắm cứng luật nghi;
Nói làm bất cứ chuyện gì,
Cũng cần lấy thước đạo nghi ra đo.
Lấy chơn lý làm cơ bản chính,
Để biện phân lo tính không lầm;
Việc còn mờ ám trong tâm,
1240. Chớ nên nói bướng đừng đem làm càn.
Nếu không biết thừa rằng không biết,
Còn biết thì cứ việc nói ra;
Nói năng chơn chất thật thà,
Ấy là bản tánh của nhà chơn tu.
Tuyệt đối chẳng chấp câu non ngã,
Sự biệt phân cao hạ cũng không;

- Với ai cũng đối một lòng,
1248. Khô thì cứu giúp vui đồng sót chia.
Lòng tự ái thật lia bỏ hẳn,
Ai hiểu lầm giận mắng không buồn;
Lúc nào cũng nhã nhận luôn,
Nhìn đời bằng mắt yêu thương nhân từ.
Con ơi phải xử cư như thế,
Mới đúng theo kinh kệ truyền khai;
Đọc suông chữ nghĩa bề ngoài,
1256. Hạnh tu không giữ như loài sáo kêu.
Kinh kệ chỉ là nêu đường sá,
Đọc xong rồi phải khá mau đi;
Hiểu thông mà cứ ngòì lì,
Kệ kinh không thể thay đi cho mình.
Pháp tu có hàng nghìn muôn cách,
Chung qui là giải thoát mà thôi;
Đi thuyền đi bộ tùy người,
1264. Miễn về đến chỗ được rồi ở con!
Xét theo đó chiều lòn độ chúng,
Đền hạ ngươn sắp lụn nay mai;
Đạo màu cần phải rộng khai,
Để cho đời bớt nạn tai kinh hôn.
Còn nhiều cuộc đất còn chìm sụp,
Kế lăm hòn đảo trút đổ tan;
Lửa từ dưới biển cháy lan,
1272. Còn thêm lửa núi khổ nản nào hơn.
Bịnh ầu tả xa gần lung lạc,
Bịnh trái ban hình phạt đó đây;
Tai nản khắp cả đông tây,
Ấy là định mạng nhân loài từ lâu.
Đời cặn bã thâm sâu lắm chuyện,
Kiếp điêu tàn biến chuyển nhiều điều;

- Người càng giác ngộ bấy nhiêu,
1280. Càng đau xót cảnh bọt bèo thế gian.
 Chỗ này mới vừa an ninh được,
 Kể chỗ kia nổi cuộc rối loạn;
 Dân thường sống cảnh lâm than,
 Nhìn đời lòng bất chứa chan giọt sầu.
 Nếu người chẳng đồng câu đạo đức,
 Nỗi khổ kia còn chất chồng thêm;
 Trong lòng dân chúng không êm,
1288. Thì làn sóng khổ còn thêm trong đời.
 Một người quấy xui mười kẻ quấy,
 Lỡ một lần dễ xảy hai lần;
 Trước khi làm nhớ cân phân,
 Tránh lây hại chúng tránh phần lỗi sau.
 Người phải biết gìn câu liêm sỉ,
 Người đừng quên giá trị con người;
 Phải gìn tư cách tốt tươi,
1296. Giàu nghèo gì cũng giữ đời sạch trong.
 Cần xây dựng chớ hòng phá hoại,
 Rán tạo nên xã hội ấm no;
 Bỏ đi cái lối ngao cò,
 Toàn dân nhất trí hẹn hò bình thanh.
 Già trẻ được kết thành một khối,
 Xóm làng đồng chung lối từ hòa;
 Tất nhiên thành nước an nhà,
1304. Ngủ không đóng cửa cũng là không lo.
 Ấy là việc đáng cho giục thúc,
 Dù Thần Tiên cũng chúc thành công;
 Người nên cởi mở tấm lòng,
 Xây nên hạnh phúc đại đồng mau lên.
 Con cũng chớ nên quên việc ấy,
 Cùng người trong tứ hải nắm tay;

- Phá tan xiềng xích nhơn loài,
1312. Tâm hồn sáng suốt xác thây no lành.
Cố xây dựng trường thành đạo đức,
Cố khêu lên ngọn đuốc từ bi;
Cho ai cũng biết đạo nghi,
Để không còn muốn sự chi hung sùng.
Sống an lạc người không tội lỗi,
Thác siêu thăng thế giới Phật Đà;
Là nhờ đạo đức khiến ra,
1320. Rất mong sanh chúng Ta Bà làm theo.
Trễ một phút khôn nghèo một phút,
Bóng âm dương vùn vụt bay qua;
Nạn tai chết chóc xảy ra,
Trong lòng hoảng hốt khó mà nhớ tu.
Phật đã biết rõ câu sanh tử,
Phật đã tường tận sự luân hồi;
Cho nên Phật nói cạn lời,
1328. Người nên xét kỹ để hồi hướng tâm.
Không tin Phật chừng lâm họa khổ,
Bùng tỉnh ra đã bỏ xác rồi;
Kế liền bị nghiệp cuốn lôi,
Để đâu nhớ được tiền đời ra sao.
Xưa có một người giàu tốt bụng,
Nhưng trong lòng sâu một nhỏ nhoi;
Của mình một điều không lời,
1336. Của người chút đỉnh cũng moi móc về.
Bắt tôi tớ nặng nề công việc,
Nhưng lương tiền keo kiệt không cho;
Tiền bao nhiêu cũng bỏ kho,
Ai nghèo mặc kệ không lo giúp giùm.
Người giàu ấy lâm chung sau đó,
Liên đầu thai làm chó trong nhà;

- Thấy ai đến cũng sửa la,
1344. Ngày đêm thường sợ người ta lấy đồ.
Lúc nào cũng ăn dơ ở bản,
Thường bị người đánh mắng không yên;
Khi đau chẳng có thuốc men,
Đến chùng chết chẳng ai thềm cát chôn.
Thế mà vẫn chưa xong hết nghiệp,
Còn sanh lên chịu kiếp bản cùng;
Làm thân nô lệ tứ tung,
1352. Cơm không no bụng áo không mặc lành.
Bị nghèo khổ hoành hành đời sống,
Khiến cho lòng oán hận đủ điều;
Sanh ra trộm cướp xảo diệu,
Làm cho nghiệp tội thêm nhiều hơn lên.
Nghiệp trước hiện đang đền chưa hết,
Đã gây thêm khổ nghiệp đời sau;
Nối liền như xích buộc vào,
1360. Luân hồi sanh tử tiếp nhau không ngừng.
Con ơi ! Bắt dừng đừng chãng nhĩ,
Thấy người rồi tự nghĩ đến thân;
Nếu không sớm dứt hồng trần,
E không tránh khỏi chuyển luân như người.
Đã nhiều kiếp vào đời ra thế,
Biết bao lần nay chế mai tang;
Vẫn còn lưu lại thế gian,
1368. Nghiệp xưa đâu phải nhẹ nhàng ở con!
Khuyên thiện tín gìn tròn mỗi đạo,
Để kỳ này trực đáo Tây Phương;
Không còn trở lại trần dương,
Chịu đường sanh tử sáu đường mê si.
Lời Phật dạy chạm ghi trong dạ,
Tự rèn lòng cho mở tánh linh;

- Đề cho rộng biết rộng nhìn,
1376. Đâu tà đâu chánh phân minh rõ ràng.
Trong người có hào quang sáng rực,
Bị mê si che khuất từ lâu;
Tinh thần cần phải nhiếp thâu,
Mê si hết được ánh màu sáng ra.
Ngồi chú niệm Di Đà Phật Tổ,
Không riêng cầu Tịnh độ siêu sinh;
Mà còn cầu Phật giúp mình,
1384. Ngọn đèn thần tuệ sớm minh trong lòng.
Ngày sáu khắc cũng không quên Phật,
Đêm năm canh thường nhắc Di Đà;
Phật trong lòng chẳng rời xa,
Có ngày Phật đến giúp ta vừa lòng.
Phải thành khẩn từ trong tim não,
Chớ lương khương lỗ đạo lỗ đời;
Tu thì tu phải đến nơi,
1392. Nguyện thì nguyện được như lời mới ưng.
Mèo rình chuột ngó trân không nháy,
Người bắn cung nhắm cái hồng tim;
Nhớ rằng trong lúc ngưỡng chiêm,
Bao nhiêu ý niệm phải im một chiều.
Cứ như thế mà đeo đuổi mãi,
Từ rặng non hiện thấy thái dương;
Hột nhiên sáng cả lối đường,
1400. Trên cành chim líu, bên vườn hoa khai.
Được diện mục bốn lai chơn tánh,
Như ngủ mê vừa tỉnh thức ra;
Nhận đâu thật cảnh thật nhà,
Khác hơn cảnh mộng thấy qua vừa rồi.
Khát gặp nước lòng người hớn hở,
Đói được cơm dạ kẻ hân hoan;

- Muốn tu có Phật dẫn đàng,
1408. Lại càng quý giá muôn ngàn ó con!
Dịp hiếm có rán bòn công đức,
Gặp đạo mau gắng sức tu theo;
Nghèo tiền đạo hạnh chớ nghèo,
Sẽ làm cho kiếp bọt bèo đặng Tiên.
Bao nhiêu nghiệp tiền khiên cố trả,
Mặc dù cho nhờ quả cách nào;
Vẫn vui lòng chịu không nao,
1416. Chỉ tu một kiếp bước vào đài sen.
Gió nhiều ngọn khó nhen được lửa,
Vọng lắm điều khó mở được tâm;
Lâu nay trong chốn thiền lâm,
Tu nhiều thành ít bởi tâm vọng nhiều.
Bị thị dục réo kêu chẳng chặt,
Thêm ngoại trần gheo chọc liên miên;
Dễ làm tâm trí ngã nghiêng,
1424. Người tu cần giữ chủ quyền trong tâm.
Cõi dục giới đã lâm vào đấy,
Lòng dục thường động dậy nhiều hơn;
Tâm không làm chủ lấy thân,
Thường hay phạm tội tà dâm dễ dàng.
Lấy tâm chánh dẫn đàng đời sống,
Theo luật kinh sử dụng việc làm;
Người nào cảnh nấy được kham,
1432. Đạo làm sao trái, đời làm sao hư.
Học tánh Phật an cư lạc nghiệp,
Theo tâm phạm hoại kiếp khổ thân;
Phàm là ngụy Phật là chân,
Người nên học Phật, chớ nên học phàm.
Từ Bi đối Bắc Nam vẫn một,
Bác ái không phân biệt màu da;

- Xem nhau như thể một nhà,
1440. Khô là lo cứu, vui là lo chia.
Lúc nào cũng tràn trề tha thứ,
Dùng từ ngôn dạy chỉ lẫn nhau;
Mặt mày vui vẻ một màu,
Mật đường khó sánh ngọt ngào lời phân.
Thấy đau ốm ân cần thăm hỏi,
Thấy nạn tai phần khởi giúp giùm;
Ở ăn có thi có chung,
1448. Ân tình xử vẹn, hiếu trung làm tròn.
Cha mẹ hiếu thì con cháu thảo,
Quan thanh liêm dân hảo hiền hòa;
Quan quyền với kẻ mẹ cha,
Há không thận trọng việc nhà việc dân.
Trước nên nhớ tu thân vẹn vẽ,
Sau sẽ ra xử lễ với người;
Mọi bề sẽ được tốt tươi,
1456. Việc nhà việc nước việc người đều xong.
Nếu ai cũng đẹp lòng ích kỷ,
Hành động chi cũng nghĩ đến người;
Thì đâu đến nỗi hại đời,
Và mình cũng chẳng phạm nơi tội tình.
Cao quý ấy phải nhìn nhận đến,
Lợi ích này phải tiến hành mau;
Đời người bớt nỗi khổ đau,
1464. Gian phi giảm được hùng hào bớt đi.
Hãy cố gắng duy trì mỹ tục,
Nên đồng tâm hội phục thuần phong;
Khắp nơi chợ búa ruộng đồng,
Gái trai cùng biết sống trong cương thường.
Nền giáo dục cần trương mở rộng,
Sự học hành áp dụng toàn dân;

- Thị thành cho đến thôn lân,
1472. Mọi người kiến thức mở mang đồng đều.
Kẻ hữu trách cần nêu gương tốt,
Dân nên theo luật pháp ở ăn;
Cả hai vật chất tinh thần,
Người trong xã hội cũng cần đổi trao.
Bề gia giáo người nào cũng có,
Về nhân tình chẳng kẻ nào quên;
Con người giá trị cao lên,
1480. Ít còn thấy hồng hư nền lý luân.
Các việc ấy người cần cải thiện,
Để bớt đi những chuyện ươn hèn;
Tốt lành phải rán đua chen,
Đáng làm chẳng đợi ai khen mới làm.
Chòm xóm phải thường đàm đạo lý,
Bà con cần dẫn chỉ đường lành;
Ấy là thường thức nhơn sanh,
1488. Người đời cần phải thật hành chớ quên.
Con ơi! Máy việc trên vừa kể,
Ai cũng là có thể làm theo;
Không phân giới hạn giàu nghèo,
Mong sao già trẻ nhớ đeo trong lòng.
Nếu để mắt nhìn trong xã hội,
Kẻ yêu dân chẳng khỏi nào nùng;
Tinh thần quân chúng rối tung,
1496. Mạnh ai nấy sống không chung tâm hồn.
Nếu kêu gọi hương thôn nhất trí,
Mau chỉnh tu đạo lý con người;
Trau giồi đời sống tốt tươi,
Người nào cũng biết thương người như thân.
Việc chẳng khó chỉ cần nỗ lực,
Mỗi người nên mỗi sức góp vào;

- Sự chi cũng sẽ làm mau,
1504. Ví dù muôn phá núi cao cho bằng.
Nên đoàn kết dù rằng rất khó,
Chớ bỏ qua vì nó thiết cần;
Muôn gìn giữ được thôn lân,
Phải nhờ lực lượng nhân dân hiệp vào.
Người dù mạnh đến đâu đi nữa,
Không được lòng ủng hộ của dân;
Khác nào chiếc ghế lỏng chân,
1512. Có ngày sụp đổ chớ không lâu dài.
Ai chớ có ỷ tài ỷ sức,
Người cần nên có đức khiêm cung;
Đến khi gặp việc bí cùng,
Sẽ là có kẻ khác giùm giúp cho.
Biết nhường nhịn thơm tho biết mấy,
Thói ngỗ ngang ai thấy chẳng buồn;
Cây cong uốn mãi cũng sông,
1520. Hung hăng cố sửa cải luôn sẽ hiền.
Con ơi! Rán tùy duyên quá độ,
Dùng tiện nghi khuyển đồ bá gia;
Đạo mâu cứ phổ truyền ra,
Mười người tu được đôi ba cũng mừng.
Từ đạo Phật trùng hưng trở lại,
Nhiều tăng sư đã phải hy sinh;
Phật trăm ma quỷ gấp nghìn,
1528. Lắm điều khảo đảo tâm tình người tu.
Chướng ngại vật mặc dù đây đây,
Không thể làm bại hoại từ tâm;
Nguyện ngăn lấp biển luân trầm,
Khổ là thường sự đâu làm lạ chi.
Đã nói gót từ bi Đức Phật,
Màng kẻ chi xác chất khổ đau;

- Đập tan cánh cửa trần lao,
1536. Là điều mong ước đã bao thuở rồi.
Nếu còn có một người nào khổ,
Còn ra tay cứu độ đến cùng;
Đã nguyện từ cái tâm trung,
Con nên nhớ đến chớ lòng lãng quên.
Lời con thệ động trên Kim Lộ,
Chư Phật đều nghe rõ từ lời;
Đừng quên nguyện ấy con ơi,
1544. Xông pha cứu vớt khách đời đang mê.
Làn sóng khổ tràn trề khắp chốn,
Người đang say cảnh mộng còn nhiều;
Giác mơ kia phải làm tiêu,
Cho người mê ấy thấy điều thật ra.
Phận sự đó của nhà Phật tử,
Phải hiến thân vào sự cứu đời;
Mỗi lần cảm hóa một người,
1552. Bao nhiêu giọt máu mồ hôi đổ vào.
Hắn con đã trước sau hiểu rõ,
Chẳng còn nao chuyện khổ đến mình;
Tình yêu khắp cả chúng-sinh,
Phật đà hiểu rõ hằng nghìn kiếp xưa.
Thuyền bát nhã vẫn đưa đón mãi,
Miễn khách trần khổ hải được qua;
Quản chi nắng táp mưa sa,
1560. Từ bi tình ấy đậm đà ở con.
Tuy đã biết đường còn gai góc,
Vẫn không ngừng bước trước gian nguy;
Đại hùng đại lực đại bi,
Kẻ chon Phật tử thường ghi trong lòng.
Tâm hồn sánh hư không chẳng kém,
Tình yêu dân non biển khó so;

- Phật cùng con đã hẹn hò,
1568. Vào sanh ra tử vẫn lo cứu đời.
Thời nguơn hạ non đời biển đổi,
Buổi tận đời người đổi vật thay;
Nhiều người không cánh mà bay,
Lành còn dữ mất là ngày này đây.
Phong Thần hội đông tây đại chiến,
Long Hoa trường lựa tuyển nhân từ;
Bây giờ ai cũng xưng sư,
1576. Chừng ni đâu thật đâu hư sẽ tương.
Con ơi rón vạch đường xa rộng,
Đưa hiền nhân khỏi công hùm beo;
Quản chi những lúc nguy nghèo,
Bảng vàng chiếm được sáo treo đầy nhà.
Việc gần chẳng phải là xa xác,
Chuông từ mau đánh thức chúng sanh;
Mau lo lánh dữ làm lành,
1584. Chớ nên mê lợi mê danh mê tình.
Tuy Phật có muôn nghìn phép lạ.
Không thể nào cứu gã hai lòng;
Chớ nên nay bươi mai bông,
Phải gìn tuyết sạch giá trong tâm hồn.
Thấy xa rộng cần khôn vũ trụ,
Nhưng máy trời bao phủ không ly;
Nhân nào quả nấy đúng y,
1592. Người trong hạ giới chớ khi mà lầm.
Nam nữ hãy hồi tâm hướng thiện,
Trẻ già nên tu luyện sớm chiều;
Bao nhiêu nghiệp chướng trừ tiêu,
Đường về Cực Lạc dắt dìu nhau đi;
Bỏ tất cả những gì bất chánh,
Quyết làm cho thấy cảnh diêu mầu.

- Vẫn vui vào chốn biển sâu,
1600. Miễn là mò được ngọc châu đem về.
Cha là tướng con hề rất then,
Không được rông cũng rán kỳ lân;
Xưa trần nay cũng còn trần,
Há không tui hổ với Thần Phật sao?
Phật thương chúng khác nào con đò,
Mất lúc nào cũng ngó đến luôn;
Cố làm cho hết khổ buồn,
1608. Chúng sanh bỏ Phật tìm đường khác đi!
Ma phiền não thâm thì đòi bữa,
Quý vô thường dòm ngó mỗi ngày;
Quanh mình thù địch bao vây,
Thế mà chưa tỉnh giấc say hồng trần.
Diêm Vương đã nhiều lần cảnh cáo,
Giảng kinh luôn chỉ bảo không ngừng;
Nhưng mà sanh chúng chẳng cần,
1616. Cho nên thường bị Tử Thần hành hung.
Phật trông thấy thêm lòng thương xót,
Đòi hạ ngục nhiều cách hóa thân;
Độc lòng cứu độ chúng dân,
Đưa qua khỏi bến mê tân thâm sâu.
Các Bồ Tát cũng đâu ngại nghỉ,
Khắp đó đây hiện thị đạo mâu;
Dùng nhiều phương tiện khác nhau,
1624. Dạy cho bá tánh những câu bí huyền.
Chúng sanh quá mỏng duyên với Phật,
Nên cửa thiên cứ bước dang ra;
Thiên đường lộ ấy càng xa,
Còn đàng địa ngục ngày qua thêm gần.
Mến thân chẳng làm thân trường cửu,
Vì thân mà hồn ngũ vạn niên;

- Thường cam chịu kiếp đảo điên,
1632. Thế mà cũng vẫn còn ghiền trần gian.
Nay cửa Phật mở toang ra cả,
Tiếng chuông lành giục giã hằng ngày;
Dù người có lăm mê say,
Cũng bừng tỉnh đến học bài quy y.
Thời mạt pháp là kỳ đại xá,
Luật tu hành chẳng khó như xưa;
Tại gia niệm Phật sớm trưa,
1640. Cũng là được Phật đến đưa đón về.
Người sẽ có Liên Huê đỡ gót,
Lại còn thêm lộng phép che thân;
Lần này là dịp thoát trần,
Không tu thì chẳng còn lần nào tu.
Sớm giải kiếp phạm phu nhục xác,
Sớm được thân Bồ Tát an nhàn;
Muốn tu có Phật dẫn đường,
1648. Như qua sông được có thuyền kề bên.
Con ơi nhớ đem truyền lời ấy,
Cho người đời xét lại thử nào;
Tu hành là việc quý cao,
Chớ nên ngờ vực hãy mau tu hành.
Tam-qui phải tâm thành cung kính,
Ngũ giới nên nghiêm chỉnh phụng hành;
Thường lo niệm Phật làm lành,
1656. Buổi đầu cố gắng giữ gìn bấy nhiêu.
Kinh kệ đọc được nhiều rộng lý,
Mau định tâm thì trí mau khai;
Lòng nên xét đến thường ngày,
Nếu như phạm lỗi sẽ hay biết liền.
Nên nghe những lời khuyên bạn tốt,
Thấy việc lành nên học làm theo;

- Con đường giải thoát cứ leo,
1664. Mặc tình gai góc hùm beo của đời.
Không để phút nào lời đạo hạnh,
Cố tìm cho thấy tánh chơn như;
Phá cho tan lớp huyễn hư,
Chùng nào nghe tiếng Phật ừ mới thôi.
Đạo chẳng ở đâu môi chót lưỡi,
Đạo tại tâm cố bới cho ra;
Thiện nam tín nữ gần xa,
1672. Trong tâm có Phật rón mà tìm xem.
Trí phân tán cố đem kết lại,
Chủ tâm đừng để mãi phóng tâm;
Loạn tâm thì việc dễ làm,
Định tâm thì việc dễ tầm hiểu ra.
Bị trói buộc dù là việc nhỏ,
Không thể cho thông thả hoàn toàn;
Trong lòng còn chút đeo mang,
1680. Thì còn chướng ngại trên đàng siêu sanh.
Con ơi! Phải bình thanh tâm trí,
Nước trong lóng kỹ mười lần;
Ai lay động cũng trong ngần,
Tức nhiên thấy mặt chủ nhân tại lòng.
Chỉ có thể chớ không chi lạ,
Thật ra đâu nhọc nhãi công lao;
Quên đi chạy kiếm hơ hào,
1688. Cửa nằm trong túi chớ nào đi đâu.
Con ơi lẽ diệu mâu rón nắm,
Gặp mới thì rói rắm gỡ ra;
Có trồng sẽ có nở hoa,
Vọng tâm hết được thì là huệ khai.
Kỳ xả tội là ngày mở rộng,
Bất luận ai tu cũng đắc thành;

- Không thành tại chẳng trọn lành,
1696. Chớ không tại Phật chẳng linh đời này.
Mau tu chớ nên gây thêm tội,
Rớt xuống rồi khó lội cho qua;
Nếu không bị sáu nó tha,
Thì là cọp bắt khó mà toàn thây.
Nói sự thật không bày dối mị,
Tin hay không tự ý chúng sanh;
Mạnh ai nấy tự tung hoành,
1704. Mạng người như thể chỉ mảnh treo chuông.
Trước mặt chẳng còn đường đi tới,
Sau lưng đầy lang sói chặn ngăn;
Thân không khỏi lũ ruồi lằng,
Ấy là đời kẻ hung hăng hiện thời.
Chùng thọ nạn tin Trời có mắt,
Bình thường xem mặt đất không ai;
Lúc nào cũng muốn dương oai,
1712. Người như thế ấy đời nay rất nhiều.
Nếu chẳng sớm học điều lương thiện,
Dễ gây ra những chuyện âu sâu;
Riêng mình hại chẳng nói đâu,
Còn làm người khác chịu sàu khổ chung.
Phải kiếm cách mở vòng giải thoát,
Cả miếng ăn tấm mặc thường ngày;
Cho đời sống bớt đọa đày,
1720. Giúp cho tâm trí thanh thai phần nào.
Kẻ mẫn thế lòng đau hay chẳng?
Người ưu đời có dẫn đo không?
Nhìn vào cảnh sống phần đông,
Kẻ dư bá bội người không một tiền.
Nhà hữu trách ngồi yên sao nữ,
Nên tìm phương để gỡ rối dân;

- Làm cho mực sống bình phân,
1728. Có nhà cửa ở, cơm ăn, áo lành;
Việc ấy đáng thật hành mau chóng,
Giải quyết xong đời sống nghèo nàn;
Tinh thần dân được mở mang,
Hành vi đê tiện ngày càng bớt đi.
Dân đang muốn những gì trước hết,
Là tự do là việc sống còn;
Ai người yêu mến nước non,
1736. Giúp dân xong được là tròn quốc gia.
Nên để mắt nhìn xa một chút,
Nếu dân nghèo thì nước yếu đi;
Ấy là một sự hiểm nguy,
Cần mau giải nạn hàn vi dân tình.
Bỏ cái tánh lo mình béo bở,
Nỡ vắt khô máu mỡ đồng bào;
Phải lo giúp đỡ lẫn nhau,
1744. Chớ thừa nước đục thả câu hại người;
Tất cả việc tốt tươi nhân đạo,
Không riêng người tôn giáo lo làm;
Mà ai cũng phải gìn kham,
Để cho nhân phẩm người làm thêm cao.
Con ơi! Kể đến bao giờ hết,
Những việc đang cần thiết hằng ngày.
Tinh thần vật chất cả hai,
1752. Nhu cầu thường thức hiện nay của người.
Quá đòi hỏi khiến đời tranh cạnh,
Quá thiếu thì sanh tánh bất lương;
Giữ cho cảnh sống bình thường,
Là điều tốt nhất trên đường sanh nhai.
Mỗi người phải góp tay nhau lại,
Tán trợ nhau những cái nhu cầu;

- Chớ nên chia áo rẽ bầu,
1760. Phải thương nhau thể một đầu cha sanh.
Người phải để mắt nhìn loại mối,
Sức nhỏ mà đắp nổi gò to;
Là nhờ nó biết chung lo,
Một con không thể xây gò mối cao.
Sức người mạnh gấp bao con mối,
Nếu đồng tâm kết lại thành đoàn;
Ruộng đồng sẽ chẳng bỏ hoang,
1768. Cảnh tình đôi rách lang thang không còn.
Khi có việc quan hôn tang tế,
Lúc ốm đau sanh đẻ bất kỳ;
Sẵn lòng giúp chẳng nệ chi,
Người nào cũng thế còn gì quý hơn.
Tạo không khí thôn lân hòa nhã,
Tô điểm nền văn hóa tốt lành;
Ấy là hương vị nhơn sanh,
1776. Mọi người cần phải đặt mình hướng theo.
Nghèo bạc tiền chớ nghèo nhân cách,
Hùm để da người thác để danh;
Thà nghèo được tiếng thơm lành,
Hơn giàu lưu lại ô danh muôn đời.
Biết so sánh những lời trên ấy,
Nghèo đến đâu chẳng lấy của người;
Phải chăng là việc tốt tươi,
1784. Mình không phạm lỗi và người đâu khinh.
Mấy việc ấy đình ninh chớ bỏ,
Mặc dù là rất khó thật hành;
Con ơi rán gọi nhơn sanh,
Thương nhau chớ có nữ đành hại nhau.
Người đã bước chân vào cửa Phật,
Hoặc giả là có đọc giảng kinh;

- Giống lành xưa đã phát sinh,
1792. Cũng nên tiếp tục tu hành chớ buông.
Số non loại hằng muôn triệu ức,
Nhưng được nghe kinh Phật ít người;
Không duyên khó gặp con ơi!
Gặp rồi lại bỏ là đời quá mê.
Kinh kệ vốn là chìa khóa ngục,
Chúng sanh là kẻ nhốt trong tù;
Xem kinh mà chẳng chịu tu,
1800. Như chìa khóa có mà tù không ra.
Trai lạt mặc dù là khó nuốt,
Giới răn tuy là việc khó gìn;
Đó là phương pháp vãng sinh,
Nên gìn giữ trọn chớ quên ngày nào.
Trai giới ấy hàng rào ngăn tội,
Người tu hành cần phải giữ mình;
Chừng nào toàn giác toàn minh,
1808. Tự nhiên trai giới trong mình có luôn.
Đạo chớ tưởng là đường dễ gặp,
Kinh khởi tâm muốn đọc khó thay;
Có người đọc sách liền tay,
Nhưng không hề đọc một bài kệ kinh.
Kinh kệ thấy lòng mình muốn đọc,
Đã có duyên với Phật xưa rồi;
Dịp này nếu để cho trôi,
1816. Sẽ là khó kiếm việc hồi thiện tâm.
Trước dù đã có làm tội lỗi,
Nay thật lòng cải hối ăn năn;
Tội kia liền được tiêu tan,
Như là rừng củi lửa xăng châm vào.
Việc thành đạt lâu mau tại chí,
Cương quyết hay là chỉ lưng chừng;

- Dù không tu ở tiền thân,
1824. Mà nay cương quyết tu cần cũng nên.
Người năm trước đất quên không cấy,
Nhưng năm nay ruộng lại mở to;
Tất là được lúa đầy kho,
Kẻ làm năm trước đem so kém gì.
Lấy đây để xét suy tất biết,
Người tu đừng phân biệt trước sau;
Tu lâu mà chẳng chùi lau,
1832. Đâu bằng kẻ mới bước vào siêng năng.
Thỏ tự ý mau chân nằm ngủ,
Đâu bằng rùa lụ khụ bò đi;
Niệm lia chỉ được một thì,
Thua người mỗi bữa nhớ tri ít câu.
Sự bền chí là đầu câu chuyện,
Không nhẫn kiên tu luyện khó thành;
Có hành hay chẳng chịu hành,
1840. Chớ đừng chấp lấy cái danh bề ngoài.
Cố đi mãi đường dài rút ngắn,
Còn nghỉ luôn lộ cận hóa xa;
Nên hư bởi tại mình ra,
Chớ nên đổ lỗi rằng là tại ai.
Phải biết nhận điều này làm trước,
Để tăng cao thêm sức tự tin;
Tự mình lo cứu độ mình,
1848. Đừng lòng nhu nhược cứ xin nơi người.
Muốn giải thoát được nơi khổ hải,
Cần hy sinh nhiều cái khó làm;
Nếu mình không tự lo kham,
Bước đường giải thoát lam nham bất thành.
Mình biết rõ lòng mình hơn hết,
Vọng còn sanh hay diệt mình tương;

- Ấn tòa trong bụng tự trương,
1856. Tự mình trừng trị bất lương lòng mình.
 Nếu được có tự tin đầy đủ,
 Thêm vào lòng tự chủ hoàn toàn.
 Lòng mình mình tự trị an,
 Khỏi đưa đến kẻ thế-gian trị mình;
 Lúc nào cũng công minh trong dạ,
 Xử mình không một lẽ vị tư;
 Bao nhiêu tật xấu thói hư,
1864. Sẽ lần tiêu tán cũng như bọt bèo.
 Niệm Phật tức mau siêu cõi Phật,
 Tham thiền thì chắc được nhập thiền;
 Muốn chi cũng được thỏa nguyện,
 Là nhờ tự trị công miêng trong lòng.
 Đức tính ấy gìn xong mỗi bữa,
 Cõi hồng trần có thuở thoát ly;
 Tu hành khỏi tốn công chi,
1872. Đạo màu chỉ một khắc kỳ thành công.
 Vạn sự được hay không tại chí,
 Khi tìm ra chơn lý được rồi;
 Quyết làm cho được mới thôi,
 Dù cho lở đất long Trời chớ nao.
 Con ơi! Chớ lảng xao bồn phận,
 Vết chông gai đưa dẫn người đời;
 Muốn người tu đến chốn nơi,
1880. Tìm phương nhắc rõ những lời Phật trao.
 Tuy biển khô ào ào sóng dậy,
 Bát nhã thoàn cứ chạy sấn lên;
 Đưa người bến giác kẻ bên,
 Để xa mũi đạn lẫn tên tử thân.
 Con còn nhớ tiền thân nhiều lúc,
 Trên đường dài nhường nước nhường cơm;

- Lại còn nhường nệm nhường rom,
1888. Nhường luôn cả ngựa đỡ chơn cho người.
 Yêu hơn loại từ đời thượng cổ,
 Giúp chúng sanh từ thuở xưa lâu;
 Chớ nào phải mới đây đâu,
 Từ bi tình ấy càng sâu chẳng mòn.
 Nếu sanh chúng vẫn còn nạn ách,
 Thì còn ra mượn xác phàm trần;
 Xông pha giữa bến mê tân,
1896. Để mà cứu thế đang cơn nguy nản.
 Cây thiền trượng đánh tan quái ngại,
 Nước ma ha rửa bụi hồng trần;
 Thế gian ai cũng Phật Thần,
 Đất Ta bà hóa vàng ròng như xưa;
 Cửa Phật nhớ sớm trưa mở rộng,
 Chuông lành đừng quên động ngày đêm.
 Cho tình bác ái tăng thêm,
1904. Cho lòng thù ghét dịu mềm lại đi.
 Hại nhau đến chung qui chết cả,
 Giúp nhau thì lưỡng ngã đồng sinh;
 Nếu người thật sự thông minh,
 Sẽ là chọn cái hòa bình làm hơn.
 Tan tành chỉ một cơn giận dữ,
 Nếu người không khéo xử cho hòa;
 Chẳng lo gần cũng lo xa,
1912. Để cho trứng mỏng khỏi va vào tường.
 Đồng kêu gọi tình thương hơn loại,
 Dẹp bỏ đi cái lối phân lia;
 Nhiều nơi máu chảy đầm đìa,
 Cũng vì hẹp lượng và chia rẽ lòng.
 Mạng sống tự chuông đồng chỉ mảnh,
 Vui ít hơn là cảnh khổ buồn;

- Là đời của khách hạ ngươn,
1920. Há không tìm cách bảo tồn lấy nhau.
Giải thoát kiếp trần lao là một,
Giải thoát đời áp bức là hai;
Chẳng lo xong mấy lẽ này,
Nhơn sanh không thể hưởng ngày tự do.
Việc ấy phải làm cho thành tựu,
Mới là xong nhiệm vụ con người;
Khóc than đổi lại vui cười,
1928. Lòng muôn người chỉ hướng nơi hòa bình.
Ai cũng muốn đồng tình chia sẻ,
Không ai mong dựa hốt của ai;
Coi nhau như thể chơn tay,
Bắc Nam no ấm, Đông Tây an nhàn.
Tội đã chẳng đeo mang trong dạ,
Đường siêu thăng hỡi hã băng qua;
Mau như áo mặc cởi ra,
1936. Chúng sanh giờ trước Phật Đà giờ sau.
Người đời bị kiếng màu che mắt,
Không nhận ra được sắc trời trong;
Thường lầm vật có nói không,
Kiếng màu vừa lộ vừa trông rõ liền.
Phật sẵn có nơi miền hạ giới,
Quày đầu thì đã tới bên chân;
Tại mình nửa bước nửa dừng,
1944. Mới là có chuyện Phật gần hóa xa.
Con ơi! Đã nhắc qua lắm đoạn,
Siêu đọa do mình chẳng do ai;
Muốn cho gặp Phật Như Lai,
Giữa mình cùng Phật chớ hai tâm lòng.
Phật đang ngó mình không nháy mắt,
Mình cũng nhìn Đức Phật trân trân;

- Hai đàng hòa một tinh thần,
1952. Tức mình với Phật được gần nhau luôn.
Để ngoại vật làm cuồng tâm trí,
Trước Phật mà lòng nghĩ nơi đâu;
Dù ngồi cho đến bao lâu,
Cũng không thể thấy Phật đầu hào quang.
Muốn được thấy mình vàng hực hỡ,
Khi tham thiền đừng có phóng tâm;
Trong lòng càng lặng càng thâm,
1960. Minh vàng càng thấy lần lần hiện ra.
Các ma nghiệp dang xa bốn thể,
Các nhiễm ô sạch sẽ trong lòng;
Bỗng nhiên thấy nhẹ như không,
Cõi nào muốn đến tùy lòng tự do.
Con ơi! Nhớ nhắc cho người biết,
Rán tu như các việc kể trên;
Tây Phương Cực Lạc được lên,
1968. Sẽ cùng chư Phật ngồi trên Liên Đài.
Minh được vượt ra ngoài sanh tử,
Thì mẹ cha cũng khỏi luân hồi;
Muốn đèn chữ hiếu cho rồi,
Tu cho thành đạo cứu đời mẹ cha.
Dù mỗi mệt cũng là gắng gổ,
Gặp khó khăn cũng chớ nản lòng;
Quyết tâm bồi đức lập công,
1976. Đường về Tịnh độ lòng không đổi dời.
Đạo thường gặp người đời khiêu nử,
Làm lành hay gặp dữ đối đầu;
Gốc kiên nhẫn nếu không sâu,
Gió đời thổi ngã bất câu lúc nào.
Lòng mộ đạo mặc dầu đã có,
Không kiên tâm thì khó thành công;

- Kiên ngoài còn phải kiên trong,
1984. Mới là chinh phục được lòng trần gian.
Đường đi tới Tây phang rất khó,
Nhiều yêu tình đón ngõ ngăn đàng;
Muốn làm chúng nó chạy tan,
Có lòng Bồ Tát có gan anh hùng.
Thắng trần tục thung dung muôn thuở,
Thua phàm tình khổ sở vô biên;
Cho nên những kẻ tu hiền,
1992. Không nên nhu nhược phải nên cang cường.
Đời dù có mật đường cách mấy,
Cũng thân nhiên chớ dấy tay vào;
Đừng chịu theo tách khát khao,
Thì là mới khỏi rơi vào lưới chông.
Con còn nhớ một ông Sư nọ,
Từ sau khi rời bỏ thế nhi;
Xuất gia đầu Phật quy y,
2000. Suốt đời trai lạt trụ trì thiền môn.
Được lối xóm tiếng đồn sư thiện,
Ông cũng lo tu luyện hằng ngày;
Một hôm thời tiết đổi thay,
Ông liền phát bệnh mấy ngày nằm luôn.
Ông lại thấy hơi buồn trong dạ,
Miệng thèm ăn thịt cá vô cùng;
Làm cho rạo rục trong lòng,
2008. Đêm không ngủ được suốt trong mấy ngày.
Kẻ lối xóm vắng lai thăm viếng,
Ông liền đem kể chuyện ấy ra;
Một người trong số đàn na,
Làm thỉnh lén trở về nhà trước đi.
Liên hôm nọ thừa khi vắng khách,
Người ấy mang một xách đồ ăn;

- Nào là chả gói gà măng,
2016. Nào là thịt nướng cá chung nục nông.
 Khiến ông bắt thêm lòng thèm khát,
 Đồng thời người ấy đốt (1) lên thêm,
 Rằng là: “Trong lúc ban đêm,
Không ai hay biết chớ hèm ngại chi.
 Sự cứ việc ăn đi chắc mạnh,
 Nếu không dùng bịnh chẳng lành đâu”.
 Ông còn ngần ngại hồi lâu,
2024. Sau rồi Ông lại gặt đầu liền ăn.
 Trai lạt mấy mươi năm gìn giữ,
 Chỉ một con thách thử tan tành;
 Bịnh Ông không những chẳng lành.
 Ít hôm sau đó bịnh tình nặng hơn.
 Kể Ông thấy tâm thần tán loạn;
 Niệm Di Đà cũng chẳng nhớ rành;
 Hôn mê cho đến bỏ mình,
2032. Đầu thai trở lại gia đình hàng heo.
 Từ nhỏ đến lớn theo nghề ấy,
 Lành xưa không nhớ lại chút nào;
 Cứ gây tội lỗi chuyền lao,
 Bị gây oan-nghiệt dẫn đầu thai luôn.
 Chịu lắm kiếp vào cuồng ra đại,
 Gặp nhiều đời chết hãi sống kinh;
 Càng ngày mờ ám chơn linh,
2040. Lòng không còn biết tướng tin đạo mầu.
 Con ơi chớ quên câu chuyện ấy,
 Tu gàn thành mà hoại có thường;
 Nhà sư ấy miệng rau tương,
 Nhưng trong lòng vẫn còn vương mùi trần.
 Mùi trần ấy chỉ dẫn chỉ nhẩn,
 Nhưng ông không diệt hẳn nó đi;

- Nên khi xác yếu thân suy,
2048. Lòng còn thềm muốn những gì hiện ra.
Trong lúc ấy thắng qua nó được,
Tất nhiên là Phật rước đi ngay;
Còn nghe theo nó khiến sai,
Thì đành chịu kiếp đọa đày khó ra.
Trai lạt chẳng phải là ngoài miệng,
Phải lạt trai cho đến trong lòng;
Tu đâu phải lạt trai không,
2056. Mà còn giới luật và lòng từ bi.
Tất cả những hành vi đạo đức,
Từ đáy lòng thành thật làm ra;
Dù nơi không có người ta,
Cũng không để thói vạy tà phát sanh.
Cuối cùng cũng trọn lành trọn sáng,
Gần lâm chung chẳng tán loạn tâm;
Di Đà vẫn nhớ niệm thầm,
2064. Linh hồn không bị dẫn làm đường đi.
Lành mạnh cũng như khi bệnh hoạn,
Bình tĩnh không hốt hoảng tinh thần;
Từ trong tâm đến ngoài thân,
Việc nào cũng được xét phân rõ ràng.
Nếu tất cả trong hàng thiện tín,
Giữ được lòng bình tĩnh như trên;
Cõi nào mình muốn siêu lên,
2072. Tức là sẽ được toại nguyện chẳng không.
Tuy dễ được mà không phải dễ,
Vì phần đông những kẻ lâm chung;
Thường hay mê sảng trong lòng,
Ít ai tỉnh đến khi hồn lìa thân.
Biết sắp chết tâm trần chưa bỏ,
Vừa tiếc thương vừa sợ hoảng lên;

- Càng thêm buộc cái oan khiên,
2080. Nên càng sớm trở lại miền trần gian.
Gần dứt thở vững vàng trong trí,
Giữ sạch không nhớ nghĩ sự đời;
Chỉ còn lòng nhớ Phật thôi,
Tức thời có Phật đến nơi rước về.
Lòng đại độ tràn trề khắp chốn,
Sức thần thông rộng lớn vô biên;
Chúng sanh vừa dứt phát nguyện,
2088. Thì là có Phật đến liền rất nhanh.
Trong nháy mắt siêu sanh Tịnh Độ,
Khỏi phải cần hành khổ dụng công;
Ấy là giữ sạch bụi hồng,
Trước giây phút trút linh hồn ra đi.
Phát tâm Phật thì qui cõi Phật,
Phát tâm phàm thì rớt cõi phàm;
Phật phàm do chỗ phát tâm,
2096. Tâm nào cõi nấy không lầm một ai.
Chúng sanh muốn sớm ngày giải thoát,
Thì phải nên sớm phát Phật tâm;
Trông lâu thì rễ ăn thâm,
Đòi dù lay lắt khó làm tróc nghiêng.
Biết lo trước là yên vững nhứt,
Để muộn rồi chạy chọt uổng công;
Trong khi muốn lợi qua sông,
2104. Những đồ mang gánh lòng thòng bỏ đi.
Cõi tạm lại gặp kỳ tận thế,
Càng làm cho tàn phế mau hơn;
Người đời nếu chẳng tu nhơn,
Sẽ chôn theo cuộc tẩy trần nay mai.
Chúng sanh khó tránh ngày đại biến,
Trời đất không khỏi chuyện đổi dời;

- Muôn năm sụp đổ nhứt thời,
2112. Giác mê chưa tỉnh là người vô duyên.
Đời nếu được bình yên thật sự,
Ai cũng đều hưởng thọ trường sanh;
Trọn vui trọn sáng trọn lành,
Phật đâu gọi việc tu hành làm chi.
Đời lại chẳng có gì thật cả,
Xác thân còn tan rã bùn lầy;
Hưởng chi các việc bên ngoài,
2120. Cũng là giả nột có ai giữ còn.
Tuổi sống cứ ngày mòn lụn mãi,
Còn ốm đau tai hại nọ kia;
Ghét, thương, được, mất, hợp, lia,
Khổ cho đến chết chưa hề xong chi.
Thế mà chẳng mấy khi nghĩ tới,
Còn tạo ra nhiều nỗi khổ thêm;
Trên đời rồi mãi không êm,
2128. Giữa người thường có thù hèm nhau luôn.
Khiến cho kiếp vô thường càng khổ,
Cũng làm cho mạng số ngắn thêm;
Hết ngày rồi lại kể đêm,
Sống chờ quỷ sứ đến thềm bắt đi.
Bị hành hạ còn gì hơn nữa,
Chịu đọa đày không số đo lường;
Thế mà nghiệp ác còn vương,
2136. Bao giờ ra khỏi con đường trầm luân.
Cõi Phật chẳng tử thân léo hánh,
Thật hoàn toàn một cảnh an vui;
Sao người chẳng chịu đến lui,
Cứ đeo cỡi tạm đây mùi khổ lao.
Lo giải thoát cho mau kéo trễ,
Chậm ngày nào uống phế ngày ni;

- Ngày giờ qua nó mất đi,
2144. Tuổi không chờ đợi chờ tri huân tâm.
Giải thoát kiếp trước phạm sớm được,
Sớm khỏi vòng trói buộc hồng trần;
Hoàn toàn Vô quái ngại thân,
Muốn đi tự tại, muốn dừng tự do.
Hết bị việc đời no làm rộn,
Không còn lo ăn bận gây phiền;
Vô thường chúng quỷ đều kiêng,
2152. Vô cùng khoái lạc, vô biên thọ trường.
Việc trước hết là đường giải thoát,
Giải thoát xong phạm xác nhẹ nhàng;
Mặc dù ở cõi thế gian,
Mà không bị sự buộc ràng trần ai.
Dù quả đất đổi thay cách mấy,
Mình cũng không động đậy chút nào;
Hoàn toàn vượt khỏi trần lao,
2160. Nhiệm màu trên sức hùng hào thế gian.
Chúng sanh cũng nên sang cảnh ấy,
Để tự mình chủ lấy đời mình;
Lúc nào cũng được quang minh,
Không còn bị lớp trần tình phủ che.
Tiếng phạm tục tai nghe không nhiễm,
Sắc hồng trần không chiếm được lòng;
Đi đâu cũng được thông dong,
2168. Ở đâu cũng được tùy lòng tự do.
Chúng sanh hãy toan lo mau chóng,
Mới kịp kỳ thế mỏng đời tàn;
Đừng chờ đến tiếng nổ vang,
Mới lo tránh né muện màng lăm thay.
Kể sao hết đắng cay sự thế,
Nay thân yêu mai kể ghét chê;

- Một bầu ác khí nặng nề,
2176. Cửa đời vật chất đang mê trong lòng.
Con ơi để mắt trông thì biết,
Cõi thế gian giả thiết ngàn nào;
Thiệt là chỉ ở sắc màu,
Còn trong cốt tủy thì nào thiệt chi.
Thân đã giả còn chi là thiệt,
Tâm không thành mọi việc bất thành;
Giả tâm rồi lại giả danh,
2184. Cả hai đều giả tan tành rất mau.
Toàn là cảnh chiêm bao mơ mộng,
Người vẫn cho cảnh sống bình thường;
Kể sao hết việc đáng thương,
Của người say gục trong trường lợi danh.
Chưa phá được vách thành mê hoặc,
Tất còn mang khổ ách thế gian;
Bị giây oan nghiệp buộc ràng,
2192. Thì là thế giới thanh nhân còn xa.
Chúng-sanh cứ dần dà chưa quyết,
Không khỏi làm uổng mất một đời;
Lần này nếu để cho rơi,
Chìm luôn chớ khó mong trời đầu lên.
Kỳ thi chót muốn nên phải gắng,
Chuyên đồ chiều không xuống huốt đi;
Chúng sanh ái ngại những gì,
2200. Lời khuyên của Phật vân vi chưa làm?
Tuy thế giới bao hàm rộng rãi,
Vẫn nằm trong cái máy thiên cơ;
Chuyển lay trong một phút giờ,
Chúng sanh như cá đem hơ trên lò.
Tai trời đã khiến cho vụn khổ,
Ách nước thêm họa có kém chi;

- Bên nào cũng đủ cánh vi,
2208. Một cơn cắn mổ còn gì lá lông.
Làm chết dễ khó mong làm sống,
Nếu còn mang cái đồng thịt phàm;
Đừng vì cung phụng lòng tham,
Gây ra những cảnh khôn nản cho ai.
Sanh mạng của muôn loài nên trọng,
Người sống như mình sống khác chi;
Cùng nhau chia sẻ an nguy,
2216. Không vì một lý do gì hại nhau.
Giải thoát cảnh khô lao trước hết,
Giải thoát thân sống chết buộc ràng;
Tạo ra Cực Lạc thế gian,
Cho ai cũng có sen vàng đỡ chân.
Việc ấy rất nên cần lo liệu,
Hơn xô nhau ra chịu khổ hình;
Phật là tất cả chúng sinh,
2224. Chúng sinh có sức tạo bình hay nguy.
Muốn làm Phật có chi là khó,
Bỏ tánh phàm tức trở nên ngay;
Trên đời bất luận là ai,
Tu hành chẳng lựa có tài hay không.
Chúng sanh cũng nên đồng ra sức,
Xây dựng lên cõi Phật tại trần;
Hòa bình hạnh phúc trường xuân,
2232. Mọi người sáng suốt hiền nhân một chiều.
Há bao nữ tìm điều giết hại,
Khiến đời thành cái bãi tha ma;
Đâu bằng cùng biết thứ tha,
Tạo nên không khí ôn hòa vui tươi.
Việc báu quý con ơi đã rõ,
Nhớ đem khuyên khắp cả Tây Đông;

- Biết thân cá chậu chim lồng,
2240. Mau lo giải thoát cho xong cảnh trần.
Chớ đợi lúc sóng thần nổi dậy,
Mới ra tay quất cạy không rồi;
Nên lo tránh trước người ơi!
Thời nay dễ chết hơn thời xưa kia.
Bỏ được tánh phân chia sát hại,
Bỏ được lòng ngược đãi thù hằn;
Người nào cũng được hiền năng,
2248. Cõi đời tươi sáng như trăng trong trời.
Đường đạo đức một lời thệ hải,
Chữ từ bi trọn chí sơn minh;
Lời khuyên của Phật đồng gìn,
Tiêu tan cảnh tượng hãi kinh trong đời.
Lòng người tịnh tức thời thế tịnh,
Lòng người an thì cảnh đời an;
Đền như địa ngục thiên đàng,
2256. Cũng do lòng ở thế gian tạo thành.
Há không chọn đường lành để bước,
Tạo dữ chi cho kiếp đọa đày;
Mê man hôn phách xác thây,
Lúc nào cũng ở trong tay tử thần.
Lời chót hết Phật cần nhắc lại,
Cảnh hồng trần sớm giải thoát ra;
Chớ nên chênh mảng dần dà,
2264. Sẽ không kịp hội Long Hoa kỳ này.
Lời vừa dứt hương bay ngào ngạt,
Mình nhẹ bung như trút hồi nào;
Cảm ơn Đức Phật dường bao,
Khiến lòng đây bắt nghẹn ngào nhỏ sa.
Mượn bút mực kể ra từ đoạn,
Cho gần xa hiểu đặng lời vàng;

Ngõ hầu tỉnh giấc mê man,
2272. Chạy ra khỏi cái nhà đang cháy bùng.
Có đọc đến xin đừng bỏ lãng,
Hãy xét suy mỗi đoạn trong này;
Rán tìm cho được mỗi dây,
2276. Để mà cởi mở kiếp này cho ra.

Viết xong tại Đông Kinh.
Thanh Sĩ.
(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)

Ghi Chú:

(1) có bản ghi là ‘thốt lên thêm’,

THẦN CƠ THẬT LUẬN

- Từ xa bỗng có luồng gió nhẹ,
Nghe toàn thân mát mẻ vô cùng;
Tự thấy mình mở hoát hung trung,
Liên có vị Pháp Long bước đến.
Phòng vắng lặng không hương không nến,
Chỉ lấy lòng tiếp kiến với lòng;
Dùng nhiệt tâm thay nén hương nồng,
Đem thành ý thế chung nước lũ.
Lòng vui vẻ bút không thể tả,
10. Rồi cùng nhau hỷ hạ tách chơn;
Trong khắc kỳ đến chốn Kim Sơn,
Cúi đầu trước Thế Tôn bái tạ;
Nhờ ân đức từ bi hỷ xả,
Dạy pháp màu cảm hóa chúng sanh,
Bớt khổ sầu thế giới cạnh tranh,
Cho thiên hạ thái bình an lạc.
Phật như đã rõ lòng khao khát,
Liên nói cho bí pháp diệu huyền;
Rằng hôm nay vì mở phước điền,
20. Mới gọi khách hữu duyên lai đáo.
Chúng sanh vẫn sống trong mộng ảo,
Kiếp người đời như thảo thượng sương;
Sự nhân từ ít kẻ chủ trương,
Việc bạo ác nhiều phường cổ võ.
Mạng đã ngắn càng làm thêm nhỏ,
Sự mê lầm còn có chi hơn;
Người đã không còn bị nghiệp duon,
Rất thương kẻ đang cơn lịu địn.
Cái chết vốn là nơi kết liễu,

Thanh Sĩ 2 Thần Cơ Thật Luận

30. Khách trần gian chung chịu như nhau;
Sanh ra thì có tử theo sau,
Không thể trốn nơi nào cho khỏi.
Sanh tử bởi nơi tiền nghiệp gọi,
Người còn gây còn phải trả đền;
Giống đã gieo người dẫu có quên,
Đúng ngày tháng mọc lên nhưt định.
Trước không chịu để lòng lo tính,
Sau muốn ngăn dừng cũng không xong;
Nghiệp đến rồi dầu bậc Tiên ông,
40. Cũng phải chịu chớ không tránh khỏi.
Như lời Phật đã vừa mới nói,
Giống đã gieo không gọi cũng lên;
Nghiệp tạo rồi tuy đã bỏ quên,
Đúng giờ khắc tự nhiên nó đến.
Nghiệp lực rất mạnh vô bờ bến,
Ngàn muôn năm cũng chẳng mất đâu;
Giống nghiệp càng châm gốc rễ sâu,
Càng nảy nở dài lâu khó nhỏ.
Nghiệp càng lắm càng nhiều đau khổ,
50. Vay cho nhiều phải trả lời nhiều;
Nợ hồng trần chẳng lúc nào tiêu,
Dây oan trái cứ đeo buộc mãi.
Năm tháng vấn vít trong khổ hải,
Kiếp đời lăn lộn mãi sông mê;
Đường Tây Phương bật lối trở về,
Nẻo địa ngục vào ra mòn gót.
Chịu hành phạt đã không còn sót;
Cửa luân hồi chưa vượt khỏi qua;
Nghiệp trần còn đành phải sanh ra;
60. Mang lấy kiếp gọi là sanh vật.
Lo thân sống nào ăn, ở, mặc;

- Nào lợi danh nào vật dục tình;
Rồi sanh lòng bảo thủ lấy mình;
Việc chi cũng muốn trên hơn cả.
Tánh ích kỷ sanh ra nhưn ngã,
Khiến cho người nổi dạ cạnh tranh;
Thấy ai hơn có ý ghét ganh,
Thấy ai kém sanh tình húng hiếp.
Hổ tham chẳng bao giờ phủ líp;
70. Tánh tham danh, tham sắc, tham tài,
Ba điều tham thiên hạ đang say,
Đa số khách trần ai đều bị.
Nếu chẳng dứt được lòng ích kỷ,
Thì chúng tham khó trị cho lành;
Hễ tham danh thì khổ vì danh;
Chữ danh nó gân bên tài sắc;
Danh có được sắc tài liền bắt,
Tài được rồi danh sắc nối theo;
Sắc có thì danh lợi nó đeo,
80. Danh, tài, sắc, ba điều dính líu.
Vướng một cái cả ba cái níu,
Ngả bên nào cũng chịu khổ sâu;
Vượt ra ngoài có mấy ai đâu,
Rơi vào đó biết bao nhiêu kẻ.
Đạo cốt nhục nữ đàn chia rẽ,
Tình đồng bào xâu xé nát tan;
Cũng vì danh, vì sắc, vì vàng,
Làm cho kẻ tham gian tối mắt.
Mê danh lợi lắm người phản tặc,
90. Đắm sắc tài nhiều bực vong ân;
Biết bao điều thăm sát bất nhân,
Vì tài hoặc vì danh vì sắc.
Nếu việc lớn nước nhà sanh giặc,

- Còn nhỏ thì thù ghét chòm giềng;
Khấp hoàn cầu thiên hạ đảo điên,
Vì tài vì sắc vì danh lợi cả.
Tánh ích kỷ với lòng nhọn ngã,
Muru lợi danh muru cả sắc tài;
Người giết người chẳng biết gớm tay,
100. Bạn phản bạn quên ngày hậu nhục;
Trai bất nghĩa gái không hạnh đức,
Chồng bạc tình, vợ thất tiết trinh,
Trò phản thầy, tớ hại chủ mình,
Cũng vì sắc tài danh phần lớn.
Mình sung sướng mặc người đau đớn,
Thấy của ai cũng muốn lăm le;
Lời nói lành chẳng để tai nghe,
Thấy việc phải không hề bắt chước.
Vì ích kỷ chẳng vui làm phước,
110. Vì ngã nhọn muốn được phần mình.
Tạo muôn ngàn tội ác tài đình,
Cũng vì lợi vì danh vì sắc.
Người dối xử với người khe khắc,
Người nhẫn tâm lừa gạt lẫn nhau.
Chẳng phải vì ích kỷ hay sao?
Quyền lợi đụng chạm nhau do đó.
Muốn danh vọng muốn nên giàu có,
Muốn cao sang muốn vợ con xinh,
Muốn cho ai cũng phải phục mình,
120. Muốn mình sống mặc tình ai chết.
Càng muốn mãi muốn hoài không hết,
Các việc do lòng ích kỷ sanh.
Giữa loài người đủ mặt cạnh tranh,
Vì muốn lợi cho mình làm trước.
Mình muốn được thì người muốn được,

- Mới gây ra có cuộc đấu tranh.
Kẻ được thì đủ cách giữ canh,
Người bị mất cố tình lấy lại.
Kẻ nay thắng kẻ mai lại bại,
130. Người bại nay nhưng lại thắng mai.
Thua trần thân được cũng trầy mài,
Xét cho kỹ có ai sung sướng.
Chỉ tạo lấy thêm nhiều nghiệp chướng,
Làm cho đời khổ lớn ra thêm.
Danh lợi mua bằng cách thù hềm,
Thà không có còn êm hơn có.
Vì sự sống việc chi cũng mó,
Ấy làm to nào có khôn ngoan.
Lợi cho mình mà hại nhơn gian,
140. Cái lợi ấy chỉ làm tuyệt lộ.
Nghĩ đến chuyện đấu tranh lưỡng hồ,
Tất không vui làm khổ cho ai.
Nếu để lòng nghĩ đến ngày mai,
Sẽ không thể nhúng tay việc ác.
Luật nhân quả thẳng tay trừng phạt,
Vô luận ai tạo tác bất lương.
Muốn thì làm chẳng chịu suy lường,
Dễ đưa tới con đường tội lỗi.
Biển sâu rút luống công boi lội,
150. Tội ác lâm khó nổi gỡ ra.
Vui nhưt thời để khổ lâu xa,
Sự vui ấy chỉ là thuốc độc.
Chúng sanh biết bao điều thảm khóc,
Vì ham vui trong chốc lát sanh.
Cần nghĩ suy rồi sẽ thi hành,
Tránh bã lợi môi danh câu nhử.
Hành thiện sự hay là ác sự,

- Là nguyên nhân vui khổ trong đời.
Mặc dù là một việc nói chơi,
160. Cũng ảnh hưởng cho người sâu sắc.
Việc thường bữa nhớ nên dè dặt,
Nói hay làm cân nhắc cho mình.
Đừng để cho thị dục lừa mình,
Cũng tránh thứ cảm tình dụ dỗ.
Thấy vui phải nhớ ngay việc khổ,
Biết thương thân phải độ lấy thân.
Đem lợi danh cung phụng xác trần,
Chỉ là việc nuôi ong tay áo.
Danh mà chẳng danh là chánh đạo,
170. Lợi mà không lợi háo mới chơn.
Xác phàm phu mà dạ Thánh Nhơn,
Ở trong tục nhưng lòng tại ngoại.
Tánh ác lấy lòng từ đổi lại,
Tình yêu riêng đem cái yêu chung.
Thà đói nghèo việc quấy bắt tùng,
Cam rách lạnh chớ không lừa đảo.
Không những đối người nhà ngay thảo,
Đối với ai cũng hảo tâm lòng.
Người lạ quen đều xử chí công,
180. Biết tha thứ hơn lòng cố chấp.
Các việc ấy chú tâm rèn tập,
Lợi danh đâu dẫn dắt đường tà.
Đừng quên rằng giúp đỡ người ta,
Tức là việc giúp cho mình đây.
Của người khác mà mình cướp lấy,
Chính là mình phá hoại của mình.
Sách có câu: “Trời rộng thình thình”
Mà chẳng lọt mấy lông” khá nhớ.
Tương ích kỹ ruộng vườn rộng mở,

190. Có ngờ đâu thêm nợ lâu đời.
Bữa nay cười để chịu khóc mơi,
Đa số kẻ sống đời như thế.
Tham danh lợi lỗi làm bất kể,
Mê sắc tài tội lệ chẳng màng.
Ấy phần đông của kẻ thế gian,
Chịu thống khổ nguyên nhân vì đó.
Thân tứ đại cuối cùng phải bỏ,
Tạo tác chi việc khổ vào mình.
Sống nhưt thời để khổ hằng nghìn,
200. Là việc của chúng sanh thường tạo.
Nuôi thân sống bằng vô nhân đạo,
Thân sống kia trên giáo trên gươm.
Đâu an toàn, đâu được quý thơm,
Mà lắm kẻ to mồm khoe sát.
Đời đã thấy sớm còn tối mất,
Càng bắt lương càng chuốc họa sâu.
Tưởng rằng thừa nước đục thả câu,
Chẳng dè có kẻ sau đến thợp.
Thấy nước chớ tưởng là dễ hớp,
210. Lợi nằm ngay trước mắt khó ăn.
Lòng dục nên tìm cách cản ngăn,
Chớ ham việc lợi danh mang họa.
Bụng khi đói ngậm mồi khó nhả,
Nghèo gặp tiền chẳng mó dễ chi.
Cá mắc câu cũng bởi thế ni,
Người phạm tội cũng vì lẽ ấy.
Khi thèm khát nhịn đi ít thấy,
Lúc say mê dừng lại mấy ai.
Phần đông theo sở dục hằng ngày,
220. Muốn chi cứ làm ngay chẳng xét.
Biết chúng ghét vẫn làm cho ghét,

- Không cần ngày mai một ra sao.
Để cho lòng tham đục túng thao,
Hiện thời có biết bao nhiêu kẻ.
Có vợ chính muốn thêm hầu lẽ,
Được tình nhân muốn bẻ thêm duyên.
Thấy lòng người không lúc nào yên,
Sự ham muốn lưu chuyền như vượn.
Chữ tài sắc lòng hằng mơ tưởng,
230. Việc lợi danh mở miệng nói luôn.
Nợ hồng trần chẳng lúc nào sông,
Tâm trí mãi điên cuồng danh lợi.
Xong tội nợ tội kia liền tới,
Hết tù này kế đổi lao kia.
Tự khóa thân rồi tự liệng chìa,
Cứ như thế kéo lê kiếp sống.
Đời này chẳng làm nên trò trống,
Kế đời sau cũng hồng hư luôn.
Đã trải qua số kiếp dư muôn,
240. Nào khác giống dã tràng xe cát.
Tưởng là giấu được điều tội ác,
Đâu ngờ gây nên kiếp trầm luân.
Lo thân mà trái lại hại thân,
Chỉ một khổ làm thêm mười khổ.
Bị mọi cảnh trần gian cám dỗ,
Làm mê tâm của kẻ tham lam.
Gần xuống mò lòng vẫn còn ham,
Đeo danh lợi như sam khó gỡ.
Cũng vì thế mà không hết nợ,
250. Vừa chết xong liền trở lên ngay.
Vay đâu thì trả đó không sai,
Kể sao hết hình hài quả báo.
Vui hoặc khổ đều do nghiệp tạo,

- Giàu hay nghèo chớ bảo không căn.
Hễ trồng tre thì có lên măng,
Làm ác tất phải mang quả ác.
Chớ coi nhẹ những điều tạo tác,
Phải quan tâm đến các hành vi.
Vì rằng trong hành động chi chi,
260. Chung cuộc sẽ hồi qui lại hết.
Việc chi dầu lấm lòng mê mết,
Cũng cần nên nhiều ít xét suy.
Tránh đừng cho tai họa hồi qui,
Ấy là việc thường khi tác dụng.
Phải rõ rệt chớ nên ấp úng,
Dù việc chi chạm đụng bất ngờ.
Người thường hay vì tánh u ơ,
Bị ngoại cảnh làm cho sa ngã.
Tạo cộng nghiệp tức mang cộng quả,
270. Sự đồng tâm chớ khá coi thường.
Chi gặt đầu cũng đủ tai ương,
Đâu đợi đứng chủ trương mới tội.
Lấy đạo lý ra làm nguồn cội,
Đề đo lường việc lỗi hay không.
Bất luận là kẻ dốt hay thông,
Khi nhắm mắt cũng đồng thấy tối.
Không lấy đạo để làm đường lối,
Rất khó lòng biện nổi giả chơn.
Say mê rồi dù bậc Thánh Nhơn,
280. Cũng tằm tối không hơn phàm tục.
Chẳng lấy trí gạn trong lóng đục,
Đâu bằng người thất học biết suy.
Khi tai nghe mắt thấy những gì,
Chớ tin bướng phải tri thiện ác.
Chỉ một phút để cho sai lạc,

- Suốt cả đời chưa chắc hồi xong.
Mắt với tai là cửa của lòng,
Việc tài sắc lợi danh theo đó.
Tâm xao động thường do mắt ngó,
290. Chí lung lay thường ở tai nghe.
Các việc đời lui tới vãn ve,
Khiến tâm chí người ta xiêu ngã.
Chưa cầm chắc được trong lòng dạ,
Cửa mắt tai chớ khá hớ hình.
Coi như là có kẻ trộm rình,
Trong nhà phải thức canh nghiêm nhặt,
Nếu sơ ý bị phường đạo tặc,
Lên vào trong vết sạch của tiền.
Mắt của tiền chỉ bị truân chuyên,
300. Mắt thiện tánh đảo điên đời kiếp.
Bị làm lạc rơi vào ác nghiệp,
Còn việc chi khùng khiếp ai bằng.
Buổi ly loạn càng lắm khó khăn,
Sự tội lỗi đón ngăn đầy ngõ.
Nào quyền thế rủ ren to nhỏ,
Nào công danh cám dỗ đó đây.
Chỉ dạy cho lời phải ít ai,
Độc xúi việc quấy thì lắm kẻ.
Nói đạo đức nhiều người bác bẻ,
310. Làm hung sùng lắm kẻ chạy theo.
Chốn thiên môn thường thấy vắng teo,
Nơi tử lạc thì bèo thiên hạ.
Khỏi sắc thì bị tài xô ngã,
Khỏi tài thì sắc ghé lời đi.
Giữa chợ đời không thiếu món gì,
Khách trần ít kẻ đi qua lọt.
Ruồi lẳng chết vì là hảo ngọt,

- Người lụy thân vì thích sắc tài.
Lúc nguy nàn trong sạch mấy ai,
320. Thừa sự biến đỡ tay nhiều kẻ.
Đời có biết bao người cậy khỏe,
Dùng đủ phương hiếp kẻ yếu hèn.
Tham của tiền đổi dạ bạc đen,
Hiện lan khắp ở trên dương thế.
Càng giặc giã đời càng kinh tế,
Đạo càng suy người tệ càng nhiều.
Vì lợi quyền dân nhuộm máu điều,
Tranh địa vị nước nghèo xơ xác.
Thành công được là nhờ hợp tác,
330. Thất bại do phụ bạc dân tâm.
Quá tham thì không khỏi bị thâm,
Đừng tưởng một mình ăn trọn gói.
Người dù có tài lương lẽo giỏi,
Cũng không sao chạy khỏi lưới trời.
Có thể mình giấu được người đời,
Nhưng mình chẳng giấu nơi mình được.
Một mình biết đủ làm tội phước,
Khỏi cần người biết được hay không.
Ốt nhai thì mình bị cay nồng,
340. Người khác biết hay không cũng vậy.
Nhân quả cũng giống như chuyện ấy,
Thưởng phạt không sai chạy tí nào.
Trả nhãn tiền hay trả mai sau,
Đến chậm hoặc đến mau không mất.
Loạn đời chẳng bao giờ loạn luật,
Chớ thừa cơ làm việc ác gian.
Lợi bất minh lợi ấy mau tàn,
Danh phi nghĩa danh không lâu lác.
Việc đã thấy làng kang trước mắt,

350. Sử sách còn ghi chép đầy đây,
Có từ xưa không phải mới đây,
Kẻ làm ác chẳng chầy thì kíp,
Nghệp đến sắc tài không thể tiếp,
Họa lai danh lợi hết phò trì.
Tạo cho nhiều đến phút lâm nguy,
Chỉ có một mình đi gánh chịu.
Thế mà chẳng mấy người xét hiểu.
Nghệp bất lành cứ triệu mãi ra,
Khiến cuộc đời không dứt oan gia,
360. Làm cho kiếp thêm ra tội báo.
Bị các việc hồng trần lừa đảo,
Biết mà không chịu tháo lui ra;
Trái lại còn thêm việc mê sa,
Ngày mai một người ta bắt kẻ.
Sức danh lợi cuốn lôi như thế,
Ma sắc tài dụ dỗ đường ni,
Kẻ lòng còn lắm việc mê si,
Lại càng khó thoát ly cho khỏi.
Mê thì lắm dù là học giỏi,
370. Nhiễm thì hư chớ nói tài cao.
Gặp việc không chịu để trí vào,
Đường tội lỗi thế nào cũng vấp.
Do hoàn cảnh hoặc do giai cấp,
Tạo lỗi lắm nhiều cách khác nhau.
Nhưng cũng là một thứ trần lao,
Đều thọ khổ như nhau tất cả.
Người giống nhau ở lòng nhân ngã,
Người giống nhau ở dạ vị tư.
Lo bảo tồn thể chất huyễn hư,
380. Đem hết cả tâm tư tranh đấu.
Vì nhân ngã lỗi làm tạo cầu,

- Vì vị tư như xấu gây nên.
Gieo càng nhiều càng mọc đầy lên,
Nợ cứ thế phải đền trả mãi.
Bảo thân lại thân không tồn tại,
Chỉ mang đời chết đại sống mê.
Nhìn kỹ ra là thứ trò hề,
Mọi hình thức đều là giả dối.
Chừng biết được đi xa quá đổi,
390. Không quyết tâm khó nổi quày về.
Vùng dậy lên đánh phá giấc mê,
Đề thương thức Bồ đề thật cảnh.
Tìm cho thấy được nơi bồn tánh,
Tìm lộn về được cảnh chơn như,
Tìm cho ra thân bất hoại hư,
Đó là việc của người tỉnh ngộ.
Nếu không tách khỏi vòng mê lộ,
Chẳng bao giờ được chỗ an nhiên.
Đó là điều chư Phật thường khuyên,
400. Khấp sanh chúng ở miền hạ giới.
Nay gọi khách hữu duyên bước tới,
Cũng để mà nhắc lại chuyện xưa.
Hầu tùy nghi giáo độ cho vừa,
Giúp sanh chúng khỏi cơ thống khổ.
Ma tài sắc mặc dầu cám dỗ,
Mồi lợi danh dầu có nhử câu,
Nhờ thâm nhuần chơn lý rộng sâu,
Không bị chúng lừa vào lưới nghiệp.
Nếu chậm trễ gặp nhiều khủng khiếp,
410. Nào bệnh nào già chết bao vây,
Làm tinh thần bối rối cuốn quây
Khó tìm lối vượt ngoài sáu lộ.
Chúng sanh cũng nên mau tỉnh ngộ,

- Sớm thoát ra khỏi chỗ mê sầu.
Chịu luân trầm cũng đã quá lâu,
Đâu còn thiếu mà hầu luyện tiếc.
Mê danh lợi bị danh lợi giết,
Mến sắc tài bị diệt mạng căn.
Không giúp cho mình được siêu thăng,
420. Sao điều ấy chúng sanh không xét.
Từ bi thấy lòng như lửa thét,
Giảng dạy cho người biết cội nguồn,
Đề trị cho hết chứng mê cuồng,
Hầu cứu vớt linh hồn thoát khổ.
Nước đã ngập lần lần đến cổ,
Gặp thuyền không chịu vớ là nguy.
Lòng còn đầy những sự mê si,
Nghe lời Phật không qui là khổ.
Không hữu duyên lời lành khó ngộ,
430. Ngộ được là vì có duyên xưa.
Nêu quyết tu theo chẳng cù cưa,
Nhứt định sẽ đến bờ giải thoát.
Nếu trì hoãn lòng không định đoạt,
Ngày trôi qua đến hết số căn,
Tất sẽ không thể kịp ăn năn,
Ấy là một việc làm đáng tiếc.
Hễ có sanh tất là có diệt,
Từ ngàn xưa đã biết rõ rồi.
Tại sao còn để tánh lôi thôi,
440. Không gấp rút tìm nơi bắt diệt.
Danh lợi chẳng dài lâu chớ tiếc,
Sắc tài không chơn thiệt đừng mê.
Quyết tìm phương Cực Lạc trở về,
Giữ sạch cả việc mê trần tục.
Mưa nắng biết tìm nơi trốn đực,

- Đường tử sanh phải dứt khỏi đi.
Biết mà còn ngồi đó chịu lì,
Thật là quá mê si đến đời.
Thân dơ dáy biết lo tắm gội,
450. Lòng bợn nhờn thì phải bỏ đi.
Việc xấu xa còn tiếc làm gì,
Chúng sanh cũng cần tri hiểu đến.
Vật dù đã có nhiều cạnh kén,
Cổ giữa bào cũng bén trơn ra.
Mặc dù người phạm tội thậm đa,
Biết hối cải thì là hết được.
Chẳng làm việc gian hùng bạo ngược,
Cũng vẫn nuôi sống được như thường.
Tại sao làm những việc bất lương,
460. Cho chúng ghét cho vương tội khô?
Sống trong cảnh thân yêu ủng hộ,
Hơn sống trong tạt đổ thù hèm.
Bá tánh cần sống cách thuận êm,
Đâu sanh chuyện đảo điên rối rắm.
Danh lợi dữ hay lành hãy ngẫm,
Sắc tài nên hay chẳng khá suy.
Lựa con đường chơn chánh mà đi,
Đó là những hành vi thường nhựt.
Cách ăn ở phải theo chừng mực,
470. Việc nói làm liệu sức nhắc cân.
Tránh những điều ích kỷ tổn nhân,
Đó là việc đang cần tiến mạnh.
Sự hòa hảo vàng mười khó sánh,
Việc nghĩa-nhân bạc nén khôn bì.
Gặp phải hồi nước loạn dân nguy,
Các việc ấy cần thi nhau lập.
Thuyền bè hữu dụng khi lụt ngập,

- Đạo nghĩa cần thiết lúc ly loạn.
Kẻ hữu quyền đừng có ngó ngang,
480. Nên lấy đó trấn an dân chúng.
Đời gặp phải những hồi kinh khủng,
Chớ thừa cơ lợi dụng nọ kia.
Hãy mở lòng cơm áo sốt chia,
Tâm hồn ấy chợ quê nên có.
Kẻ mắc nạn mình ngồi đấy ngó,
Mình lâm tai người có giúp đâu.
Khá để lòng xét rõ cạn sâu,
Lo tương trợ lẫn nhau lúc khổ.
Thấy dốt nát thì lo dạy dỗ,
490. Thấy nghèo nàn thì đỡ nâng cho.
Phúc lợi cho nhơn loại biết lo,
Vàng bạc khó đem so tình ấy.
Đã là người biết phân phải quấy,
Khá chọn đường nhân ái mà đi.
Lợi danh mà bất nghĩa ham chi,
Vì nó chỉ làm nguy với tội.
Được thỏa mãn chỉ là một đổi,
Nhưng sau rồi chịu hối suốt đời.
Có phải là bị lỗ hơn lời,
500. Người há chẳng lựa nơi vinh diệu.
Thiếu tiền bạc còn nhiều cách liệu,
Thiếu nhơn tình khó níu vào đâu.
Bá tánh cần lấy nghĩa làm đầu,
Khi hữu sự khỏi âu đơn độc.
Dù không phải là cùng thân tộc,
Ở biết điều sẽ được người ưa.
Gặp những khi ương yếu nắng mưa,
Không gọi cũng có người đến giúp.
Đời có mắt xem mình từ chút,

510. Trong người khen còn đực người chê.
Miệng thế gian phê phán khắp khe,
Cách ăn ở nên dè dặt đến;
Ở lương thiện tự nhiên người mến,
Khỏi phải cần rù quén ép nài.
Việc làm lành đâu lựa có tài,
Mà bất cứ là ai cũng được.
Nghèo giàu vẫn làm nên việc phước,
Lượng khác nhưng giá được bằng nhau.
Nghèo một xu giàu đáng mười hào,
520. Vật tuy ít tâm nào phải ít.
Xưa có kẻ thí chẵn cũ rích,
Được trở nên công đức vô biên.
Phật cho mời đến trước Phật tiền,
Vừa điềm đạo vừa khen vô tận.
Chỉ có một mảnh chẵn để bận,
Nhưng vui lòng đem cúng sư tăng.
Giá trị châu ngọc khó sánh bằng,
Ít người được từ tâm như thế.
Chúng sanh lấy đó làm tỉ lệ.
530. Trong nhà tu đến kẻ ngoài đời,
Khi muốn đem thí của thí lời,
Phải thành thật từ nơi tâm nào.
Giúp đỡ cho người do lòng thảo,
Chớ không do lòng háo lợi danh.
Và cũng không mong biết ơn mình,
Lòng thảo ấy giống tình của Phật.
Cho thấy mất nhưng đâu có mất,
Giữ tướng còn nhưng thật không còn.
Của tuy mòn phước đức chẳng mòn,
540. Sự còn mất do lòng chọn lựa.
Việc tốt xấu tự mình sửa chữa,

- Phước đức là cái cửa giải oan.
Nợ hồng trần muốn được rảnh rang,
Người nên sớm mở toan cửa ấy.
Phải lo tính trước khi sóng dậy,
Nổi gió rồi quát cạy sao xong.
Biết rằng khi chết nắm tay không,
Chớ tạo nghiệp ác trong lẽ sống.
Tạo nghiệp ác dù dày hay mỏng
550. Cũng phải đền chằng trôn khỏi đầu.
Nghiệp mỏng thì bị nhẹ thăm sầu,
Nghiệp dày phải chịu đau khổ nặng.
Chúng sanh nhớ thật tâm tránh hẳn,
Đừng khinh thường nhằm lẫn nhỏ nhen.
Tập cho lòng sợ lỗi được quen,
Lần lượt sẽ trở nên hoàn thiện.
Thuốc thường hút lâu thành ra nghiện,
Tội hay làm sẽ biến thói quen.
Việc nhơn từ lòng cố đua chen,
560. Tánh hung ác đâu len vào được.
Suốt đời vẫn lo làm việc phước,
Một lòng nguyện giải thoát hồng trần;
Tất không còn bị nghiệp chuyển luân,
Đời sau hết chịu cơn sanh tử.
Còn sống chết vì còn nghiệp dữ,
Hết luân hồi vì đã trọn lành.
Cõi ta bà tất cả chúng sanh,
Chớ để dạ mong manh việc ác.
Một lần lọt vào đường sống thác,
570. Dễ bị đời dẫn dắt trăm lần.
Há không lo dừng lại bước chân
Cho khỏi kiếp trầm luân khổ hải.
Rừng mê rất có nhiều cạm bẫy,

- Không chạy ra tất phải máng vào.
Khi bị rồi khó nổi bôn đào,
Thân ấy sẽ ra sao thử nghĩ?
Tuồng đời rất có nhiều dối mị,
Nhiều muốn ham nhiều bị gạt lừa.
Bã lợi danh chớ có mền ưa,
580. Sự tài sắc đừng mơ mộng đến.
Tránh khỏi các việc đời rù quên,
Mới mong ra khỏi bến mê tân.
Nếu còn chịu thị dục nơi thân,
Thì còn bị nhiều cơn chìm nổi.
Còn mê tất nhiên còn tằm tối,
Rán làm cho hết thói say mê.
Cõi siêu sanh thấy lối trở về,
Được khoái lạc còn chi sánh kịp.
Còn mê tất là còn tạo nghiệp,
590. Nghiệp còn thì còn kiếp luân hồi.
Mê là nguồn gốc tạo ra đời,
Khi đời hết vì người mê hết.
Bởi mê thấy vật chi cũng mê,
Thân chết nhưng không chết nghiệp mê.
Mê đâu thì sanh đó không xê,
Luân hồi bởi tại mê mà có.
Điều ấy chúng sanh nên nhớ rõ,
Búng gốc mê cho nó hết sanh;
Tất không còn bị nghiệp hoành hành,
600. Chùng đó mới trở thành tự tại.
Làm lạc biết quây đầu trở lại,
Cổ đi dầu xa mấy cũng gần.
Đem phàm thân đổi lấy Phật thân;
Vạn sự ở tinh thần cương quyết.
Lo liệu trước khi đời tận diệt;

- Gần lâm chung hối tiếc đã rồi.
Việc đáng thôi phải nhứt quyết thôi,
Thì mới trở thành người siêu thoát.
Cõi thế gian là nơi tội ác,
610. Kém thiện tâm khó vượt cho qua.
Có tinh thần như Phật Thích Ca,
Mới có thể lia xa tục lụy.
Muốn thành Phật mà không đại chí,
Khó thắng qua lũ quỷ trong đời.
Đứa này kêu kẻ đứa nọ mời,
Đã làm biết bao người sa ngã.
Kẻ dục vọng còn nằm trong dạ,
Chưa hoàn toàn phóng xả khỏi tâm.
Mặc dù là ngồi giữa thiên lâm,
620. Chưa chắc khỏi đời làm cho hoại.
Tâm trần tục không còn một mảy,
Dù ở nơi đường cái chợ đông,
Cũng như ngồi ở chỗ vắng không,
Vẫn giữ được cõi lòng thanh tịnh.
Thật tâm định lúc nào cũng định,
Trước Phật như trước cảnh người đời.
Vẫn bình tâm chẳng sợ đổi dời,
Người tu phải xong nơi định ấy.
Định không có huệ không thể thấy;
630. Huệ không thì khó giải nghiệp mê.
Muốn định thì phải tỉnh mọi bề,
Tâm thật tỉnh là kẻ định huệ.
Định huệ vốn hoàn toàn liên hệ,
Như đèn dầu không thể tách đôi.
Định được rồi thì huệ đến nơi,
Huệ có bởi định rồi mới có.
Định huệ đủ tâm thần sáng tỏ,

- Như giấc mê được mở mắt ra.
Cảnh mộng và cảnh thật khác xa,
640. Mê thấy khác tỉnh ra thấy khác.
Chưa định huệ như mù đi lạc,
Định huệ như sáng mắt đúng đường.
Kẻ hoàn toàn không biết hướng phương,
Người thật rất thông đường đi tới.
Không biết hướng thành ra bối rối,
Hiểu rành đường nên mới thung dung.
Không thấy nên vấp ngã lung tung,
Được thấy rõ thì không đụng chạm.
Bởi không thấy mới gây khổ thảm,
650. Nhờ thấy nên chẳng bám nợ đời.
Thật khác nhau một vực một trời,
Người tu phải đặt nơi định huệ.
Thành lòng phát những lời đại thệ,
Thệ độ vô số kẻ chúng sinh;
Thệ trừ xong phiền não nơi mình;
Thệ học hết pháp lành của Phật;
Thệ thành Phật cao siêu tột bậc,
Ngày đêm luôn gắng sức tu hành.
Những lời thề ấy phải đạt thành,
660. Dù phải chịu muôn nghìn đau khổ.
Không thành được tự mình khó độ,
Thì còn mong cứu khổ được ai.
Tập cho mình bơi lội thật hay,
Mới có thể vớt người chìm đắm.
Ngày đêm phải tự mình suy gẫm,
Ngăn gió trần cho lặng sóng tâm.
Sóng tâm còn, còn thấy lạc lằm,
Trời tròn lại thấy nhãn xẹo xọ.
Sóng thì đục vật không lộ rõ,

670. Lặng thì trong chiếu tỏ thiên hình.
Sớm làm cho tâm được thanh bình,
Là sớm được đạt thành trí huệ.
Trí huệ có tất xong đại thế,
Không sợ làm cho kẻ khác lầm.
Chẳng khác nào đi khoảng tối tăm,
Trong tay sẵn có cầm ngọn đuốc,
Sẽ giúp cho kẻ an tâm được,
Mà chính mình cũng bước vững vàng.
Đuốc làm cho mình thấy rõ ràng,
680. Trí huệ giúp người tan mê muội.
Được có của nhờ lo cặm cụi,
Đắc đạo màu nhờ gội trần tâm.
Quyết tu hành tất đạt huyền thâm,
Chớ ngờ Phật xa xăm khó gặp.
Nếu chịu khó ngày đêm tu tập,
Sớm muôn gì cũng đắc đạo màu.
Vạn sự do chí quyết làm đầu,
Chí đã quyết thế nào cũng được.
Đừng hèn yếu trước điều trái ngược,
690. Chớ rụt rè trong cuộc gian nguy.
Phải kiên trinh phải đủ gan lì,
Thắng chướng ngại thắng khi thử thách.
Dẹp ích kỷ dẹp lòng kiêu cách,
Dẹp tham lam, dẹp nét dâm ô,
Dẹp gian phi dẹp tánh hàm hồ,
Thói ganh ghét cũng lo dẹp quét.
Dẹp chửi mắng dẹp lời láo khoét,
Dẹp thù thù, dẹp hết ác ngôn,
Dẹp gắt gay, dẹp tánh tự tôn,
700. Dẹp trộm cướp dẹp luôn sát hại,
Dẹp giận dữ dẹp lòng ngu đại,

- Thường gìn cho quảng đại tấm lòng.
Kẻ tại gia cần phải lo xong,
Khi giao tiếp ở trong xã hội,
Cùng kẻ khác hằng ngày đáp đối,
Việc nợ kia trao đổi rất thường.
Những sự nào nên thắng nên nhường,
Cần phải biết tận tường mọi việc.
Vừa là giữ cho mình tinh khiết,
710. Vừa giúp cho đời biết sạch nhơ.
Tránh không cho danh lợi làm mờ,
Ngăn tài sắc gạt lừa tội lỗi.
Lấy giới luật ra làm ranh lối,
Gìn bước chân cho khỏi phạm qua.
Lúc khó khăn nhớ niệm Di Đà,
Lấy bốn nguyện ra mà nhịn chịu.
Buổi đầu cố nhiên còn vướng víu,
Nhưng sau rồi sẽ kéo sông ra.
Trong khi còn là Sĩ Đạt Ta,
720. Với khi Phật Thích Ca có khác.
Mặc dù chỉ là cùng một xác,
Nhưng khi mê khi giác khác nhau.
Lúc còn mê mờ mịt lao xao,
Khi đã giác lầu lầu trong sáng.
Mê với giác nói hai hình dạng,
Nhưng cũng từ một bản tâm sanh.
Vạn sự do tâm ấy tạo thành,
Thấy tâm được là rành vạn sự.
Do tâm khởi ra điều hung dữ,
730. Cũng tâm sanh ra sự hiền lành.
Việc lớn lao bằng núi bằng thành,
Đến nhỏ nhít như kim như chỉ,
Tất cả cũng do tâm suy nghĩ,

- Rồi tạo ra các sự nọ kia.
Thấy được tâm như khóa gập chìa,
Mở ra hết những gì trong ấy.
Các vọng tưởng dù là che đậy,
Cũng rán tìm cho thấy bản tâm.
Tâm thấy là thấy Phật giáng lâm,
740. Tâm không thấy Phật làm sao thấy?
Tâm muốn thấy chớ tầm trên giấy,
Phải tìm trong lòng mới thấy ra.
Vọng tâm như mây khói phong ba,
Chơn tâm tợ bao la vũ trụ.
Lấy chơn tâm để mà làm chủ,
Chớ nhận lầm cái thứ vọng tâm.
Vọng tâm mà tưởng thật là lầm,
Kẻ tu niệm phải cần định rõ.
Chơn tâm rộng lớn và sáng tỏ
750. Vọng tâm thì hẹp nhỏ lu mờ,
Chơn tâm thì phẳng lặng như tờ,
Vọng tâm rối dường tơ vò cuộn;
Chơn tâm chẳng vật nào lôi cuốn,
Vọng tâm thì bị vướng lung tung.
Chơn tâm thì như khoảng không trung,
Trùm vạn vật nhưng không một vật.
Vọng tâm cứ đổi thay không dứt,
Nhưng chơn tâm chẳng chút đổi dời.
Như hư không như ánh mặt trời,
760. Xưa cũng thế nay thời cũng thế.
Vạn sự lấy tâm làm cội rễ,
Bỏ tâm là sự thể không thành,
Muốn đạt nơi bất diệt bất sanh,
Phải trở lại bản tâm thường trụ.
Nhớ lấy cái chơn tâm làm chủ,

- Sẽ không làm các thứ vọng trần.
Chủ được tâm thì đạo được gần,
Không làm chủ được tâm xa đạo.
Khấp thiện tín khá suy chu đáo,
770. Chủ được tâm cho đạo sớm khai.
Đạo khai rồi cùng Phật đồng vai,
Hoàn toàn vượt khỏi ngoài sanh tử.
Lúc nào cũng an nhiên vô sự
Tự do không còn thứ buộc ràng.
Cõi vô sanh hoặc cõi Niết bàn,
Chính là cõi của tâm vi diệu.
Kẻ học Phật phải cần tìm hiểu,
Đề tu cho biết nẻo mà về.
Đã tu mà không thoát cõi mê,
780. Thường vì bởi lỗi ra chẳng biết.
Thiếu tin tưởng sẽ không nên việc,
Thiếu lòng thành thì Phật khó trông.
Việc tu hành muốn được thành công,
Phải đầy đủ tấm lòng tin tưởng.
Thường bị cảnh chung quanh ảnh hưởng,
Vì thiếu lòng tin tưởng mà ra.
Nếu có lòng tin tưởng sâu xa,
Tất không bị người ta cám dỗ.
Tin tưởng có cõi vui Tịnh Độ,
790. Tin tưởng mình có thể sanh qua.
Tin tưởng xưa Phật cũng người ta,
Thì mình cũng sẽ là như Phật.
Lời Phật nói không hề sai thất,
Nếu làm y như Phật đã làm.
Tin tưởng sao làm vậy cho kham,
Không thể để ai làm thối chí.
Nhứt định sẽ vẹn tròn đạo lý,

- Được thành công như ý đã nguyện.
Tin tưởng là sức mạnh vô biên,
800. Được thành Phật thành Tiên nhờ nó.
Tin tưởng ấy trong lòng được có,
Thì sự tu đâu bỏ nửa đường.
Khuyên nhủ trong bá tánh thập phương,
Tu phải có chủ trương mới được.
Tin làm phước thì là được phước,
Làm ác thì gặp ác không sai.
Tin rằng mình nghiệp dữ chẳng gây,
Nhứt định chẳng đầu thai cõi khổ.
Việc trần chẳng để lòng ham hồ,
810. Chấn chắc không bị trở lại trần.
Lòng hằng mong cõi Phật được gần,
Thế nào cũng sanh lên cõi Phật.
Luật nhân quả chẳng bao giờ trật,
Gieo giống nào thì mọc cây ni.
Trồng từ bi có trái từ bi,
Gieo bạo ác lên cây bạo ác.
Việc lành dữ của mình tạo tác,
Sau này mình hưởng hết không sai.
Cõi Ta bà bất luận gái trai,
820. Tin như thế hết ai phạm tội.
Nói cải hối lòng không thật hối,
Nói tin không tuyệt đối tưởng tin.
Gặp khi đời thử quá sức mình,
Thường sa ngã không kinh chống nổi.
Vì lẽ ấy khi người cải hối,
Phải thành tâm chớ dối trong lòng.
Những điều mình chưa gọi rửa xong,
Tự hổ thẹn dù không ai biết.
Được vậy mới trở nên thanh khiết,

830. Tội lỗi không còn việc tái lai.
Trước kia dù nhiều sự lầm sai,
Nay sửa được ra người tốt đẹp.
Thật hối cải chớ không nói mép,
Thì ai tu cũng chắc được thành.
Đã quy y mà chẳng chịu hành,
Nên rất ít người thành chánh quả.
Lỗi tại kẻ lòng còn dối giả,
Chớ Phật truyền đạo cả không làm.
Khá dễ lòng tin tưởng cho thâm,
840. Trọn đời cố gắng làm theo đúng.
Thời tiết tốt mùa màng được trúng,
Tu gặp đường đạo chánh mau nên.
Quá mê đời việc đạo bỏ quên,
Tai hại nặng còn hơn nhà cháy.
Bị nhà cháy còn mong cất lại,
Mất đạo rồi khó lấy đâu ra.
Bị cháy nhà chỉ khổ đôi ba,
Mất đạo khổ sanh ra vô số.
Bị nhà cháy một thời nghèo khổ,
850. Mất đạo rồi muôn thuở sầu đau.
Nếu có người hỏi tại làm sao,
Đạo Phật được quý cao như vậy.
Trả lời rằng: Đạo qua khổ hải,
Còn đời thì chìm mãi sông mê.
Đạo gặp rồi mà lại bỏ bê,
Thì kiếp khổ nặng nề thêm nữa.
Đạo giúp chúng qua cơn khói lửa,
Biết thương yêu giúp đỡ lẫn nhau.
Không làm cho ai chịu khổ đau,
860. Hết còn thấy người nào ích kỷ.
Ai cũng biết ở theo đạo lý,

- Ai cũng đều xử trí công minh.
Giúp cho nhơn loại được hòa bình,
Đời sống được trở nên hạnh phúc.
Về vật chất không còn thiếu hụt,
Về tinh thần luôn được sạch trong.
Cõi thế gian đổi lại Tiên Bồng;
Người tội lỗi không trông thấy nữa.
Đời chẳng khác nào như nhà lửa,
870. Đạo như là nước chữa cho tiêu.
Thiếu nước thì nhà sẽ bị thiêu,
Vật trong ấy đều tiêu tro cả.
Đạo cao quý thật là vô giá,
Không thể nào mô tả cho cùng.
Đời muốn ra khỏi cảnh lao lung,
Nhứt định phải cần dùng đến đạo.
Cột kèo thiếu thì nhà xệu xạo,
Đạo đức không đời bạo ngược luôn.
Đạo giúp cho đời rồi được suông,
880. Sống không tội thác nương cõi Phật.
Người đời được trở nên thành thật,
Nhờ gìn câu đạo đức phần nhiều.
Nếu đồng theo đạo đức một chiều,
Đời người biết bao nhiêu tốt đẹp.
Nhà lao tự nhiên là phải dẹp,
Tòa án không còn lập ra chi,
Khỏi phải cần canh giữ làm gì,
Cũng chẳng sợ ai đi lấy phá.
Người nào cũng đàng hoàng phong nhã,
890. Nêu cao nền văn hóa con người;
Ai cũng đều ăn nói vui tươi,
Không còn kẻ mở lời thô lỗ;
Trong đồng bãi đến ngoài thành phố,

- Không còn nghe thấy kẻ gian manh.
Ở chỗ nào cũng được an lành,
Đạo đức dẫn nhơn sanh đến đó.
Cảnh sống ấy nếu chưa được có,
Thì đời chưa tiến-bộ chút nào.
Chỉ tiến về phương diện hùng hào,
900. Chưa tiến một bước nào lương thiện.
Tiến bộ đó chỉ làm nguy biến,
Càng tiến nhiều càng khiến khổ lung.
Tình trạng trên thế giới rối tung,
Cũng vì tiến bộ không phải chỗ.
Mạnh hiếp yếu cho là tiến bộ,
Giàu hiếp nghèo gọi đó văn minh.
Tiến bộ như thế sẽ chiến tranh,
Văn minh kiêu đó sanh đổ máu.
Thật tiến bộ không còn hung bạo,
910. Thật văn minh xây tạo hòa bình.
Lấy trí suy cho rõ sự tình,
Đời chưa thật văn minh tiến bộ.
Về vật chất thi đua rần rộ,
Còn tinh thần chẳng có mở mang.
Thấy nhân tình quá đổi khô khan,
Lo cho kẻ thế gian bất ổn.
Quá tài sắc thành ra hỗn độn,
Quá lợi danh làm rộn lòng người.
Thảm khốc nhiều chớ ít vui cười,
920. Là cảnh sống của người hiện tại.
Người chỉ có khác nhau thời đại,
Cũng một lòng ân ái như xưa.
Cảnh hồng trần dù lắm mền ư,
Rốt cuộc cũng chỉ đưa đến mộ.
Ăn của thổ thì hườn lại thổ,

- Xác phàm nơn có số định rồi.
Tạo cho nhiều cũng chỉ thể thôi,
Thân khi mất sự đời cũng mất.
Thật nào khác chiêm bao một giấc,
930. Tiêu tan không sự vật nào còn.
Kể ra nào vợ đẹp hầu non,
Nào cát tía lầu son lộng lẫy,
Nào xe cộ tàu bè bóng bầy,
Nào bạc vàng của cải dư muôn,
Dứt thở rồi vạn sự đều buông,
Sự vật bỏ còn thân cũng rã;
Cõi tạm giả xác thân cũng giả,
Đến cuối cùng đều hóa ra không;
Mưu mẹo gì cũng chỉ luống công,
940. Càng thêm tội chớ không tồn tại.
Tội càng lắm càng làm ngu dại,
Sự khổ đau càng phải chịu nhiều.
Kiếp luân hồi nối mãi không tiêu,
Đường sống chết cứ theo chẳng cuối.
Đó không phải tại nơi may rủi,
Mà tại người tự trói buộc vào.
Bởi say mê nơi cõi trần lao,
Phải vào đó không sao chạy khỏi.
Phật xưa đã nhiều lần kêu gọi,
950. Lòng say mê buộc trói chúng sanh.
Chuyển luân trong sáu nẻo bắt lành,
Chịu thống khổ tự mình không biết.
Say mê ấy sớm lo trừ tiệt,
Thì chuyển luân cũng diệt liền theo.
Khổ sáu đường sẽ chẳng còn đeo,
Thần chết hết đuổi theo bắt bớ.
Cũng hết bị ai theo đòi nợ,

- Chẳng còn mang cái sợ trong lòng.
Đứng ngoài vòng thành, trụ, hoại, không,
960. Được bất diệt bất sanh như Phật.
Làm chủ tất cả trong vạn vật,
Được bản thân chơn thật bất hư.
Cõi Niết Bàn tịch tịnh thường cư,
Thường an lạc thường như ý nguyện.
Khác hơn cõi Ta Bà xao xuyên,
Cõi Niết Bàn yên lặng vô cùng,
Được tới đây mới thật thung dung,
Người sống mãi chớ không ai chết.
Không già yếu ốm đau mỗi mệ,
970. Được hoàn toàn sáng suốt phi thường.
Trí phàm không có thể đo lường,
Cảnh màu nhiệm vô biên vô tận.
Chúng sanh nếu tu hành tinh tấn,
Đều được đi tới cảnh Niết Bàn.
Quyết lòng tu sẽ được bước sang,
Còn lẩn lựa nghi nan khó tới.
Ngày tháng cứ trôi qua không đợi,
Gần lâm chung mới hối muộn màng,
Sớm tu thì sớm hết khổ nản,
980. Sớm tới cõi Niết Bàn tịch tịnh.
Việc trần thế chớ nên bận rịn,
Hãy nhứt tâm tu tĩnh thường ngày.
Rán làm cho thấy tánh bản lai,
Các vọng tưởng trần ai mới hết.
Khi tịnh niệm lòng còn mỗi mệ,
Thì là chưa mở được huệ tâm.
Sự thấy nghe chậm chạp sai lầm,
Các phiền não mọc mầm không nghĩ.
Khả phân tích nơi lòng cho kỹ,

990. Đừng để làm nhận quỉ là con.
Thật tâm chơn thanh tịnh vẹn toàn,
Còn tâm vọng thì chung bất nhưt.
Tâm chơn mới là tâm chư Phật,
Tâm vọng là tâm các Ma Vương.
Tâm chơn thì đến cõi Tây Phương,
Còn tâm vọng lạc đường Địa ngục.
Tâm chơn dầu phong ba chẳng đục,
Tâm vọng vừa mới lắc nổi bùn.
Thật tâm chơn sáng sủa vô cùng,
1000. Còn tâm vọng mông lung bất tận.
Nhờ sáng sủa nên không lầm lẫn,
Vì mông lung nên lộn sai đường.
Vọng với chơn phải xét tận tường,
Tìm lấy cái tâm chơn làm chủ.
Tâm chơn tất là tâm thường trụ,
Tâm vọng là tâm đủ thứ sanh.
Tâm chơn là tâm được trọn lành,
Còn tâm vọng hay sanh niệm dữ.
Lành mới thật là hành Phật sự,
1010. Dữ thì là đồng thứ nghiệp ma.
Khởi tâm lành thì phước sanh ra,
Khởi tâm dữ thì là họa tới.
Tâm chơn tất việc lành thường khởi,
Tâm vọng thì việc dữ thường sanh.
Tự xét tâm khởi dữ hay lành,
Tất biết rõ tâm chơn hay vọng.
Việc trần tục khiến cho tâm động,
Dữ thì nhiều lành chẳng bao nhiêu.
Vừa móng tâm thì phải trừ tiêu,
1020. Chớ để phạm rồi sau mới hối.
Biết chừa bỏ từ trong vọng khởi,

- Thì hành vi tội lỗi không sanh;
Tức nhiên là người được trọn lành,
Tâm vọng ấy trở thành chơn được.
Biển trần khổ sóng đùa xuôi ngược,
Phải quyết tâm xông lướt cho qua.
Phá vòng vây của lũ yêu ma,
Để gặp mặt Di Đà, Phật Tổ.
Thắng qua được tình đời cám dỗ,
1030. Thật là điều kham khổ vô cùng.
Kẻ tu hành thiếu chí đại hùng,
Thì không thể thành công đắc quả.
Lòng tin tưởng cứng như sắt đá,
Không bao giờ tan rã yếu mềm.
Hành đạo mâu bất luận ngày đêm,
Sóng lòng sẽ làm êm lặng được.
Biết bao vị thánh hiền thuở trước,
Buổi ban sơ bị trượt liên miên.
Nhưng trượt rồi cố đứng dậy liền,
1040. Do nơi đó được nên đạo cả.
Nay nếu có người tu bị ngã,
Hãy mau chơn bươn bả đứng lên.
Tuy hư mà cố sửa thì nên,
Như nhiều bậc Thánh Hiền thuở trước.
Làm tội được thì làm phước được,
Đều do lòng cương quyết của mình.
Tội phước gì cũng tự tâm sinh,
Chớ rằng việc làm lành thì khó.
Tánh ích kỷ nếu người chịu bỏ,
1050. Việc lành chi cũng có thể làm.
Người đời thường vì bởi riêng tham,
Nên không chịu ra làm việc phước.
Có nhiều kẻ hại dân hại nước,

- Giặt đầu này lấy cướp chỗ kia,
Mặc tội tình mặc miệng đời bia,
Phần lớn cũng là do ích kỷ.
Càng ích kỷ càng không đạo lý,
Chỉ lo thân chẳng nghĩ đến ai.
Của mình thì nắm chặt trong tay,
1060. Của người muốn vắt chài ra nước.
Nghe thấy kẻ thiếu sau hụt trước,
Mà vẫn không động chút lòng thương.
Trái lại còn kiếm cách gạt lường,
Ấy là cũng vì lòng ích kỷ.
Nếu muốn được tròn câu đạo lý,
Phải dẹp lòng ích kỷ cho xong;
Thì từ bi bác ái đại đồng,
Người mới có thể mong thực hiện.
Dù người có ra công tu luyện,
1070. Mỗi ngày lo tụng niệm ba thời.
Mà tánh tình ích kỷ không rời,
Thì cũng khó về nơi Cực Lạc.
Tánh ích kỷ dẫn đầu tham ác,
Thường làm cho thân thuộc phân ly;
Tớ bất trung con lười đạo nghi,
Bạn phản bạn cũng vì ích kỷ.
Còn có biết bao trò quỷ mị,
Cũng do lòng ích kỷ gây ra.
Làm cho người quên việc xấu xa,
1080. Bị ô nhục cũng là ích kỷ.
Lấy nhân quả để mà suy nghĩ,
Thấy rằng lòng ích kỷ đáng kinh;
Hiện tại làm cô độc đời mình,
Sau còn phải trở lên theo cửa.
Đời nọ qua, đời kia tới nữa,

- Làm mọi cho tiền của mỗi đời.
Không kiếp nào lòng được thanh thoi,
Tánh ích kỷ làm người ràng buộc.
Dịp giải thoát nhiều lần bỏ huýt,
1090. Cũng là do lòng ích kỷ sanh.
Cứ bo bo tài sắc lợi danh,
Cho đến lúc tử thần đến đất.
Tánh ích kỷ làm mù tai mắt,
Làm bướng càng chắt ngắt tội sâu.
Hưởng một thời nào có được lâu,
Mà mưu việc tội sâu tợ biển.
Của thế gian tâm trần quá nghiệm,
Nên quên suy đến chuyện ngày mai.
Biết họa tai mà vẫn vui say,
1100. Cho đến phút thở dài chưa hối.
Từ vô thí tới nay vẫn tội,
Đã làm cho quen lối hồng trần.
Rất ít người đủ sức trở chân,
Phản đông cứ đi luôn đường khổ.
Dù rằng các Phật từng dạy dỗ,
Kẻ tin theo thì có mấy người.
Còn phản đông chẳng chịu nghe lời,
Nên cảnh khổ trên đời càng lắm.
Nay cuộc thế như thuyền chở khảm,
1110. Nổi gió giông bị đắm dễ dàng.
Không nghe lời của Phật khuyên can,
Việc trần cứ đeo mang lụy kiếp.
Tánh ích kỷ biết bao khủng khiếp,
Đã kể trên nên xét tận cùng.
Muốn không còn sanh cõi lao lung,
Phải dẹp nó chớ lòng ôm áp.
Việc phước đức hãy nên làm gấp,

- Đường chơn tu luyện tập ân cần.
Sự nhọc nhằn chớ quản ngại thân,
1120. Thì nhứt định biển trần tát cạn.
Lòng tu sớm chiều không để lãng,
Phật Tây Phương sẽ giáng đầu giường.
Lời cao siêu Phật pháp tỏ tường,
Tự nhiên mở rộng đường Cực Lạc.
Muôn hiện tại trở nên Bồ Tát,
Lời trên đây chạm khắc vào lòng.
Các nhiệm ô gọi rửa sạch không,
Chỉ còn nguyện đây lòng cứu độ.
Gặp những kẻ lâm vòng đau khổ,
1130. Dùng tiện nghi cứu độ cho an.
Vạch rõ đường đi đến Tây Phang,
Đề cho khách thế gian tìm đến.
Nếu có kẻ việc trần quá mền,
Chẳng những không nghe đến lời khuyên.
Trái lại còn nhạo báng khùng điên,
Cũng không bỏ cứ khuyên nhủ mãi.
Vớ ai cũng từ bi quảng đại,
Tìm cách khuyên trở lại đường lành.
Dù cho thân phải chịu hy sinh,
1140. Cũng vui vẻ hiến mình cứu thế.
Đạp gai góc sỏi sành bất kể,
Miễn lấp xong đợc bể khổ đời.
Khiến cho ai cũng đợc thanh thoi,
Không còn kẻ sống đời lao lý.
Hoàn toàn dứt sạch lòng ích kỷ,
Chỉ nhứt tâm lo nghĩ cứu dân.
Vẫn sẵn sàng vì đạo hiến thân,
Đó mới thật tinh thần Phật giáo.
Lúc nào cũng thật hành chánh đạo,

1150. Treo cao gương hòa hảo cho đời.
Khiến thiện nam tín nữ khắp nơi,
Soi theo đó để hồi tỉnh lại.
Truyền bá mạnh mẽ tình bác ái,
Quyết làm cho thế giới hòa bình,
Không còn nghe tiếng động đao binh,
Khắp nhân loại hiền lành như một.
Đời như xấu đời ra đời tốt,
Làm cho người ngu dốt được thông.
Việc từ bi chẳng phải nói không,
1160. Mà là phải thật hành rõ rệt.
Vì việc lớn của đời sống chết,
Vì việc lo giải thoát hồng trần,
Nên cố truyền Phật pháp xa gần,
Để cho khắp nhân dân tỉnh ngộ.
Chon Phật tử đầy lòng hóa độ,
Chẳng hề nao gian khổ đời mình;
Lòng từ bi cùng Phật một tình,
Vì sanh chúng hy sinh tất cả.
Đời với đạo đâu là thật giả,
1170. Tại sao cần hỏi quá tu hành.
Giải thích cho người được biết rành,
Hầu có đủ lòng tin đạo lý.
Kêu gọi mãi chẳng bao giờ nghỉ,
Để cho người chăm chỉ tu hiền;
Ở tại gia như ở chùa chiền,
Được nhứt trí cần chuyên đạo đức.
Cùng nhau biết đồng tâm hiệp lực,
Kẻ thì cày người cuốc nuôi nhau.
Làm cho đời sống bớt khổ lao,
1180. Là công việc người tu phải nghĩ.
Cố gắng dẹp được lòng ích kỷ,

- Tình nghĩa xong đạo lý cũng xong,
Hợp nhau làm chi cũng thành công,
Sự chia rẽ cũng không sanh được.
Làm phước chẳng tự cho rằng phước,
Giúp người không nghĩ giúp là công.
Người đền ơn đáp nghĩa chẳng mong,
Là nhờ dứt sạch lòng ích kỷ.
Cần là giúp chớ ơn chẳng nghĩ,
1190. Thiếu là đem bố thí rồi thôi.
Như thế là mới thật thương người,
Tâm ấy mới giống nơi tâm Phật.
Tâm Phật vốn là tâm chơn thật,
Thật từ bi thật bác ái tâm.
Vớt chúng sanh khỏi biển luân trầm,
Sự ân ích không cần ai đáp.
Mẹ thấy con bình tình nguy cấp,
Lòng thương lo đến mất ngủ ăn,
Lo thuốc men cơm áo lãng xăng,
1200. Muốn con mạnh chớ ân đâu kể.
Phật đối với chúng sanh cũng thế,
Thương chúng sanh như mẹ thương con,
Cứu độ cho thống khổ không còn,
Ngoài ra chẳng còn mong chi khác.
Độ đời đến đổi quên khổ xác,
Lòng từ-bi không thước nào đo.
Lo chúng sanh chớ chẳng riêng lo,
Tánh ích kỷ thật là hết cả.
Mối đạo Phật trở nên rời rã,
1210. Cửa thiên môn vắng kẻ vắng lai,
Cũng vì lòng của khách mọn chay,
Quá giả dối, quá đầy ích kỷ,
Lời Phật pháp hoàn toàn chơn lý,

- Người lại thêm như nhị cho hư,
Đặt nhau đi trái ngược lòng từ,
Làm cho kẻ ngoài đời chán ngán.
Cần phải sửa lại cho chánh đáng,
Chớ nên đem treo bảng lừa đời.
Phật dạy sao thì phải y lời,
1220. Mới không thẹn là người học đạo.
Phật vì thấy chúng sanh khổ não,
Mới đem truyền chánh đạo cứu an,
Đâu phải vì muốn lập giàu sang.
Người chớ lấy đạo làm lợi khí.
Những kẻ tu còn lòng ích kỷ,
Chán đời lo ản sĩ tu thân.
Không để lòng lo việc cứu dân,
Tu như thế cũng không thật đúng.
Huống chi hạng chỉ lo lợi dụng,
1230. Lại càng không thể nhận là tu.
Sở dĩ nên Phật giáo mờ lu,
Là do những kẻ tu dối ấy.
Khắp thế giới chùa chiền đầy dẫy,
Thật tu hành có mấy người đâu;
Làm cảnh chùa mất nghĩa cao sâu,
Thành ra chỗ để cầu tài lợi.
Sai lầm ấy nhiều người biết tới,
Vẫn để nguyên không đổi sửa ra,
Khiến cho nguồn chân lý sâu xa,
1240. Lăn lăn biến thành ra mê tín.
Phải hợp lại để mà chấn chỉnh,
Cho cảnh chùa giống cảnh Tây phương,
Để người đời lấy đó làm gương,
Bỏ hung ác theo đường lương thiện.
Ở chùa phải lo bề tu luyện,

- Đã xuất gia chớ luyến hồng trần.
Ăn của dân phải cứu độ dân,
Mới là đúng tinh thần nhà Phật.
Đã vào đó phải cho thành thật,
1250. Đúng đắn nhà đạo đức tu hành;
Mặc thế gian danh lợi cạnh tranh,
Lòng mình chẳng còn ganh việc thế;
Cố tịnh niệm cho khai trí huệ,
Đem lời kinh tiếng kệ khuyên đời;
Dùng từ ngôn cảm hóa khắp nơi,
Như vậy mới thật người Phật tử.
Khi ngoài thế thì làm hung dữ,
Đã vào chùa thì phải hiền lành.
Chùa chiền là nơi để tu hành,
1260. Đâu phải chỗ để dành làm dữ.
Đã được tiếng là nhà Phật tử,
Thì phải làm các sự từ bi;
Cách ở ăn theo đúng luật nghi,
Mới khỏi tiếng xâm xỉ nhạo báng.
Đời có đủ thiên hình vạn trạng,
Để làm cho mù quáng sai lầm,
Nhà tu hành cần phải trì tâm,
Thì mới khỏi bị làm sa ngã.
Các tập nhiễm từ lâu trong dạ,
1270. Nếu người chưa phóng xả hoàn toàn,
Dù trải qua đến mấy thời gian,
Có dịp nó cũng hoàn trở lại.
Lần sau sẽ phạm nhiều gấp mấy,
Hơn lần đầu đã phải phạm vào.
Cho nên lòng ô nhiễm trần lao,
Trừ sạch chớ mảy nào để sót.
Ruồi lẳng nó hay ưa đồ ngọt,

- Lòng người thường mền việc trần duyên.
Người tu không đủ sức nhẫn kiên,
1280. Thì sẽ bị đảo điên tâm chí.
Gặp thử thách nếu không suy nghĩ,
Thì mười người sẽ bị hết mười;
Suy nghĩ là ngọn đuốc của người,
Tiên Phật cũng nhờ nơi suy nghĩ.
Người mà được biết điều liêm sỉ,
Ấy là do suy nghĩ phần nhiều.
Nếu tiến thêm một bước cao siêu,
Tất nhiên được trọn điều từ thiện.
Dựa chơn lý để mà suy biện,
1290. Người chớ nên nghĩ chuyện hoang đường,
Mới khỏi điều mình lịch chê lươn.
Chơn lý vốn là gương đối chiếu.
Sự tà chánh khi mình chưa hiểu,
Thường làm cho lẹo nhẹo trong tâm.
Nếu muốn cho khỏi sự sai lầm,
Lấy chơn lý ra phân thì đúng.
Nắm chơn lý thì không lúng túng,
Chẳng bị ai lợi dụng đường tà,
Và mình không thể dối người ta.
1300. Được siêu thoát cũng là nhờ đó.
Đường chơn lý nếu người hiểu rõ,
Thì không còn tin bạ làm càng.
Việc của mình hay của thế gian,
Đều căn cứ ở trên sự thật.
Đúng sự thật chẳng bao giờ mất,
Nó xưa nay vẫn một mà thôi.
Đem nó ra giải quyết sự đời,
Đâu đó sẽ đến nơi viên mãn.
Lấy sự thật ra làm căn bản,

1310. Thì đạo đời xử đoán công minh.
Không bị điều tà kiến làm chình,
Nó giúp kẻ tu hành chín chắn.
Vạn vật dưới bóng trời mọc lặn,
Có vật nào mà đặng thật đâu.
Bị tiêu mòn hoặc sớm hoặc lâu,
Không có một vật nào tồn tại.
Phải tìm chỗ trường sanh bất hoại,
Chớ ngồi đây chịu mãi tử sanh.
Kiếp người đầy giả dối hôi tanh,
1320. Xem như thật mà không phải thật.
Xác thân của người còn phải mất,
Thì trong đời có vật nào còn.
Biết vật chi rồi cũng tiêu mòn,
Cứ đeo đăm là không sáng suốt.
Nên mở hết sự đời trói buộc,
Để làm cho rảnh kiếp vô thường.
Sống lâu dài như Phật Tây Phương,
Thân ấy mới là thân chơn thật.
Thân hiện tại có ngày phải mất,
1330. Bởi nó là giả chất cấu thành.
Đâu bằng thân sen báu thai sanh,
Vô số kiếp thơm lành bền bỉ.
Như các Phật xưa nay đã chỉ,
Trong giả thân có cái chơn thân.
Chúng sanh nên định tĩnh tâm thần,
Sẽ tìm thấy chơn thân ấy được.
Trong chất ướt tất nhiên có nước,
Trong cành cây có chất bông hoa.
Trong giả thân của kiếp người ta,
1340. Có thân thật rán mà tìm lấy.
Bỏ thân giả, thật thân khó thấy,

- Phật khi xưa cũng phải dùng thân.
Thân ví như thuyền để làm chân,
Đưa sanh chúng qua sông mê khổ.
Nơi bến giác khi thuyền đã đỗ,
Người bước lên thuyền bỏ lại sông.
Nếu người còn đang ở giữa dòng,
Bỏ thuyền tất là không tới bến.
Dùng thân chớ lòng không chấp mền,
1350. Nếu mền thân, mền đến sự đời.
Sẽ làm cho các nghiệp không rời,
Tất phải bị luân hồi để trả.
Nếu thế chẳng bao giờ thông thả,
Cứ đầu thai chịu quả khổ luôn.
Nên việc đời muốn được gỡ suông,
Thân chớ mền nên dùng cho khéo.
Khéo dùng thân để mà mở nẻo,
Đưa hồn về đến cõi Niết Bàn,
Và lo toan cứu giúp nhơn gian,
1360. Sớm khỏi cảnh lâm than đối khó.
Cứu được kẻ dù thân phải bỏ,
Cũng vui lòng chẳng có ngại ngần.
Không lúc nào chẳng nghĩ đến dân,
Đó mới thật tâm hồn Phật giáo.
Kẻ khổ nào như mình khổ nào,
Hết lòng đem cơm áo giúp cho.
Thấy mắc nạn lòng biết thương lo,
Lương tâm của người tu phải thế.
Cảnh lao khổ có vô số kể,
1370. Phải có lòng cứu tế vô biên,
Thì mới mong độ khách trần duyên,
Qua khỏi cảnh đảo điên tai khổ.
Muốn thật hiện được lòng đại độ,

- Trước nhứt là phải bỏ tiểu tâm.
Kế đó là phải độ lượng thâm,
Mới áp dụng từ tâm đúng chỗ.
Lúc làm gỗ cho đời chạm trổ,
Lúc thì làm búa bổ vào tường.
Khi nhu hòa khi phải cang cường,
1380. Cần phải biết tùy phương hóa độ.
Hoặc dùng khổ cứu người nghèo khổ,
Hoặc dùng sang để độ giàu sang.
Hoặc dùng dân để tỉnh thức quan,
Hoặc dùng lấy quan quyền tế thế.
Cứu được kẻ nào đâu phải dễ,
Thiếu hy sinh không thể giúp đời.
Lại phải còn tùy cảnh tùy thời,
Đặt phương tiện đến nơi đến chỗ.
Người đang khát đem dầu mà đổ,
1390. Thì chỉ làm cho họ bất bình.
Cách khuyên tu không hợp cảnh tình,
Sẽ khiến kẻ không tin tưởng đến.
Muốn độ chúng không làm chúng mến,
Tất họ không vui đến qui y.
Cần phải làm cho chúng kính vì,
Thì họ mới chịu theo qui Phật.
Gặp những kẻ chưa thông đường đất,
Trong lòng còn ngờ vực dầy đầy,
Khó làm cho họ tỉnh phút giây,
1400. Mà cần phải nhiều ngày khuyên nhủ.
Có lắm kẻ quá mê giấc ngủ,
Tiếng trời gầm chưa đủ giật mình.
Đối với người say đắm phàm tình,
Nghe vài bận kệ kinh khó tỉnh.
Phải tha thứ phải đầy nhẫn nhịn,

- Phải bền lòng phải tính dẻo dai,
Kêu gọi hoài dù kẻ mấy say,
Chắc chắn sẽ có ngày tỉnh được.
Lời Phật pháp như là mưa nước,
1410. Tâm trần mê nào khác lửa đồng.
Mưa nhiều thì lửa tắt chẳng không,
Chớ thấy lửa minh mông mà chán.
Lời Phật pháp là lời chánh đáng,
Tâm trần mê là chẳng thật tâm.
Chánh đáng thì sẽ thắng sai lầm,
Lời Phật sẽ thức tâm mê được.
Lấy gươm trí ra mà xông lốt,
Cứu người trong trận giấc mê si,
Đề hoàn thành chí nguyện từ bi
1420. Như là Phật Mẫu Ni thuở trước.
Đời như cá ao gần cạn nước,
Hiện thời không phải lúc chần chờ.
Nên tùy phương giục thúc từ giờ,
Kéo không kịp thời cơ biến chuyển.
Nào nội biến nào là ngoại biến,
Kẻ thì lên người xuống lặn xăng.
Lắm đổi thay lắm sự khó khăn,
Người xúm trói nhau hơn là mở.
Tai trời đã không phương cạy gỡ,
1430. Thêm nhơn tai nhiều chỗ gây ra.
Cõi hồng trần là bãi tha ma,
Cứ chôn xác người ta không ngớt.
Sự hung ác của người nếu bớt,
Thì nạn tai tất được giảm đi.
Các sầu ưu khổ ách chi chi,
Hầu hết tại người qui tập nó.
Xưa nay vẫn cứ như thế đó,

- Tự người làm đau khổ cho người.
Có nhiều người biết rõ mười mười,
1440. Lòng cũng vẫn đua bơi việc ác.
Làm dữ chẳng những thân hình phạt,
Mà linh hồn cũng lạc luân thêm.
Người chết rồi đâu phải là êm,
Còn tiếp tục chịu thêm đau khổ.
Lăn lộn mãi ở trong mê lộ,
Phải gánh mang vô số cực hình.
Bao nhiêu điều tội ác của mình,
Nó đều biến ra thành địa ngục.
Nào là chảo dầu sôi ùn ục,
1450. Nào là giòi lúc nhúc thay com
Nào là rừng đau kiếm lom chom.
Nào là núi lửa phùng phùng cháy;
Ác thú có biết bao nhiêu loại,
Yêu tinh không còn thiếu mặt nào;
Đít bàn chông đầu chấu máu đào,
Đủ thứ quỷ đầu trâu mặt ngựa:
Con thì vác búa to ra bửa,
Con thì mang gậy chĩa ra đâm,
Con thì đem dao lớn đến bằm,
1460. Con thì cố xé làm hai thỏi,
Con móc mắt con lo cắt lưỡi,
Con rút gân con theo lột da.
Cảnh hãi hùng không chỗ hở ra,
Còn nhiều nữa khó mà kể hết.
Khổ khi sống khổ sau khi chết,
Khổ hồn linh khổ xác thân trần,
Chúng sanh luôn chịu khổ không ngừng,
Cũng vì bởi nguyên nhân tội ác.
Nếu không sớm mở đường giải thoát,

1470. Qui vô thường đến dất hết mong.
Chôn ngục hình bị ném vào trong,
Chùng đó dẫu hoi không thể kịp.
Hiện thời rán chừa xong ác nghiệp,
Việc thiện lương nên tiếp tục làm.
Dù khó khăn cũng rán gìn kham,
Mối đạo pháp cứ phăng đi tới.
Rèn lòng chớ để cho phạm giới,
Kiểm điểm từ lời nói việc làm,
Những điều còn ô trược tục phạm,
1480. Thì nhứt quyết trì tâm sửa chữa.
Lo đạo đức như lo cơm bữa,
Nhớ Phật như mẹ nhớ con cung.
Tất nhiên không còn tạo nghiệp trần,
Cảnh Phật sẽ đặt chơn vào đờc.
Từ làm tội đổi ra làm phước,
Chỉ cách nhau ở chỗ quyết tâm.
Đâu phải là cách trở xa xăm,
Mà sanh chúng bảo rằng khó đổi.
Việc làm phước hay là làm tội,
1490. Đều tại mình không phải tại ai.
Nếu muốn tu thì cứ tu ngay,
Chớ đừng có đợi mai đợi mốt.
Lòng cương quyết dù ai muốn cột,
Cũng không làm sao buộc đờc mình.
Nếu người tu có đủ đức tin,
Sẽ thắng đờc cảnh tình trắc trở.
Lòng tin tưởng vốn là cơ sở,
Tin tưởng càng mạnh mẽ chùng nào,
Mục đích càng sẽ đờc tới mau,
1500. Không ai có thể nào xô ngã.
Tin tưởng mạnh đạ mau đắ quả,

- Đạo có tin mới có thể tu;
Tu không tin thì đạo mờ lu;
Đạo tin mạnh lỗi nào cũng bỏ.
Tin biết xét là tin sáng tỏ,
Tin không suy tin đó tối tăm.
Tin tưởng là căn bản đành rằng,
Không suy xét tin càng nguy hiểm.
Vì đạo chánh thì là rất hiếm,
1510. Còn đạo tà khỏi kiếm cũng ra.
Nếu tin càn dễ lạc đường ma,
Rất khó được sang qua cõi Phật.
Phải suy xét cho tường sự thật,
Thật chơn tu thật đức từ bi.
Thật là đường giải thoát mê ly,
Chùng ấy sẽ qui y tin tưởng.
Thấy linh nghiệm rồi tin càn bướng,
Thấy hay ho rồi muốn theo đi,
Chánh hay tà không chịu xét suy,
1520. Tin như thế làm nguy hại kiếp.
Lọt vào lưới mới quày sao kịp,
Mắc bẫy rồi muốn dứt sao ra.
Đề lòng tin lầm lạc đường tà,
Hồi tỉnh được thật là rất khó.
Nên cần phải nhắc cho lớn nhỏ,
Đôi sự chi cũng chớ tin càn.
Phải dò sau xét trước đàng hoàng,
Thật chánh đáng rồi tin mới vững.
Bị lầm lạc chỉ trong một bận,
1530. Đủ làm cho thân phận đảo điên.
Lầm của tiền có thể tạo nên,
Còn lầm mạng không phương lấy lại.
Tin đúng chỗ phước lưu vạn đại,

- Tin sai đường di hại thiên niên.
Sự tin là quan trọng vô biên,
Phải dè dặt chớ nên tin bướng.
Sống gần kẻ có nhiều tin tưởng,
Rất dễ gây ảnh hưởng đến mình.
Nếu mình không suy xét cho mình,
1540. Thì sẽ bị cảm tình lôi cuốn.
Ví như rượu mình không hề uống,
Nhưng gặp người đem đến mời luôn,
Khó làm cho người nhịn miệng sưng,
Mùi người bị uống luôn hết chín.
Vì lẽ đó cần nên bình tĩnh,
Chớ để cho nhẹ tính điều nào.
Mỗi người thường tin tưởng khác nhau,
Thấy người bước bước theo không được.
Tin làm ít khi nào được phước,
1550. Mà thường hay bị chuốc tội thêm.
Gặp thời kỳ đạo mọc như nêm,
Trong sanh chúng làm tin rất dễ.
Tin lầm đến phạm vào luật lê, u
Tin lầm gây trái lẽ công minh,
Tin lầm làm đảo ngược kệ kinh,
Tin lầm tội mà tin rằng phước,
Tin lầm khiến tan nhà mất nước,
Tin lầm làm kẻ khóc người than,
Tin lầm gây thống khổ họ hàng,
1560. Tin lầm khiến tiêu tan sự nghiệp,
Tin lầm dẫn đến nơi lừa bịp,
Tin lầm gây ra việc sát nhơn,
Tin lầm đành lấy oán trả ơn,
Tin lầm mắng thánh thần không nể,
Tin lầm khiến làm điều tội tệt,

- Tin lầm đi bác bỏ Phật ngôn,
Tin lầm mình đại tướng là khôn,
Tin lầm mới tự tôn tự đại,
Tin lầm chỉ có đời hiện tại,
1570. Tin lầm không ai thấy việc mình,
Tin lầm tin hoặc kẻ truyền tin,
Tin lầm có hằng nghìn muôn chuyện,
Tin ở sách hoặc tin ở miệng,
Hoặc là tin ở chuyện mắt trông,
Hoặc tự suy rồi tự tin lòng,
Có nhiều cách tin không kể xiết;
Tin lầm việc hoặc tin đúng việc,
Là vấn đề quan thiết vô cùng.
Sự vui tươi hay việc hãi hùng,
1580. Đều quan hệ với lòng tin ấy.
Sống chết cũng liên quan vào đấy,
Vinh nhục đều bởi tại nó ra.
Từ xưa nay trong cõi người ta,
Việc thành bại đều do tin tưởng.
Nếu tin đúng thì thành hình tượng,
Bằng tin sai thì uổng công phu.
Lên Thiên Đường hay xuống ngục tù,
Do tin đúng hay là không đúng.
Nào Thánh chiến vô cùng kinh khủng,
1590. Nào Đấng tranh chân động đất trời,
Đã diễn ra khắp chốn cùng nơi,
Đều do ở lòng người tin tưởng.
Tin gây chiến là tin hẹp lượng,
Tin gây hòa là rộng sự tin.
Tin cách nào cứu được sanh linh,
Như thế mới là tin chánh đáng.
Truyền đạo pháp có nhiều hình dạng,

- Nhưng không ngoài căn bản cứu đời.
Đạo pháp nào dạy việc hại người,
1600. Nhứt định chẳng đứng nơi chánh pháp.
Đã thấy rõ là không phù hợp,
Dù cho ai có ép không tin.
Đủ tinh thần làm chủ lấy mình,
Thì những sự làm tin sẽ khỏi.
Việc chưa biết thì cần phải hỏi,
Điều còn nghi cứ bới cho ra.
Chớ ậm ừ nửa Phật nửa ma,
Đến rốt cuộc chẳng ra gì cả.
Càng gạn hỏi càng rành thật giả,
1610. Có nghi nan mới có đi sâu.
Nghi mới tìm thấy rõ đuôi đầu,
Hỏi mới biết lý mâu ráo rôt.
Dốt không hỏi bao lâu cũng dốt,
Nghi không tìm đến chết chưa thông.
Thật chánh tông hay thứ tà tông,
Cố gạn hỏi thì không làm lạc.
Việc chi cũng phải cho đích xác,
Chớ nên tin một cách mù mờ,
Mặc dù là những việc thiên cơ,
1620. Nhưng cũng phải tin cho hữu lý.
Con người có kho tàng suy nghĩ,
Cứ dùng luôn không thể nào cùng.
Các bí huyền trong khoảng không trung,
Nó có sức phá tung ra được.
Giống người chẳng phải là nhu nhược,
Mà giống người tột bậc cang cường.
Nếu để tâm khảo cứu suy lường,
Có sức mở được đường Trời đất.
Người có thể đi Tây phương Phật,

1630. Người cũng đi địa-ngục dễ dàng.
Giống người là ở giữa chùng thang
Muốn đi xuống đi lên được cả.
Trí huệ của người là chìa khóa,
Có khả năng mở cả máy trời.
Nó sẵn nằm trong óc của người,
Người nào cũng tự moi ra được.
Người mà được hoàn toàn hạnh phúc,
Người mà chung hưởng cuộc an vui,
Cũng là nhờ trí huệ của người,
1640. Biết phát triển nhằm nơi đúng chỗ.
Trí của Phật làm dài kiếp số,
Trí của phàm làm thọ mạng teo.
Nên chọn đường Phật trí mà theo,
Tránh khỏi nạn hiểm nghèo đưa lại.
Trí Phật rộng trùm bao sơn hải,
Trí phàm khoanh trong đây hẹp hòi.
Phật ban vui cứu khổ cho đời,
Phàm chỉ tạo cho người khổn khổ.
Trí Phật muốn hòa bình khắp chỗ,
1650. Trí phàm lo gây gỗ đó đây.
Trí Phật không phân biệt Đông Tây,
Muốn đâu cũng kết dây thân ái.
Trí của Phật ở ăn quảng đại,
Có tình yêu hơn loại đại đồng.
Muốn mình cùng kẻ khác dung thông,
Hoàn toàn dứt sạch lòng ích kỷ.
Với bạn tác trọn tình hữu nghị,
Với đồng bào thành ý yêu thương.
Giá trị mình với kẻ tương đương,
1660. Lúc nào cũng chủ trương bình đẳng.
Xét xử rất công bằng ngay thẳng,

- Đối với ai cũng chẳng vị tư.
Lòng trọng tôn luật pháp là sư,
Lấy đạo đức làm cơ tiến hóa.
Giữ hành động ngôn từ cao nhã,
Không để cho sa đọa tâm hồn.
Tự làm cho phát triển trí khôn,
Nhưng vẫn giữ khiêm cung tánh nét.
Vì chánh nghĩa coi thường cái chết,
1670. Vì phước chung bỏ hết lợi riêng.
Trọng nghĩa nhân hơn trọng bạc tiền,
Đặt công lý lên trên tình cảm.
Vẽ mặt vẫn vui tươi điềm đạm,
Cử chỉ luôn đoan chánh nhẹ nhàng.
Từ đáy lòng thành thật nghiêm trang,
Chớ chẳng phải sửa sang ngoài mặt.
Hứa với ai thì là giữ chắc;
Những lời thô tiếng ác không dùng,
Thường dùng lời đối đáp ung dung,
1680. Bảo vẹn một lòng trung đạo lý.
Đó là đại khái đường Phật trí,
Nói sao cùng hương vị thơm tho.
Thật hòa bình hạnh phúc ấm no,
Thật tốt đẹp thật là sáng suốt,
Thật cởi mở chớ không trói buộc,
Thật làm cho hết cuộc trầm luân,
Thật hoàn toàn khác trí phàm nhân,
Trí Phật vốn toàn chơn toàn thiện.
Thật chơn lý chớ không nguy biện,
1690. Thật thoát ly các chuyện phàm trần,
Thật hoàn toàn tế thế độ dân,
Thật chẳng chút nào cần danh vọng.
Lo giúp kẻ được vui được sống,

- Chẳng cần ai ca tụng đến mình.
Thật là đầy đức độ anh minh.
Trí phàm khó thể kinh chống kịp.
Làm vui sống làm cho rảnh kiếp,
Đó là điều trí Phật thường hành.
Cõi Ta-bà tất cả chúng sanh,
1700. Cái trí Phật của mình rán kiếm.
Lúc đi đứng nằm ngồi suy nghiêm,
Tìm cho ra cái điểm linh quang.
Thấy được rồi quán liễu như gian,
Cũng như Phật hồi ngàn xưa vậy.
Bị vô minh còn nhiều che đậy,
Làm cho người không thấy bản tâm,
Mới có nhiều hành động sai lầm,
Do nơi các dục trần khêu gợi.
Vật ưa thích thì liền rớt tới,
1710. Không chịu suy có tội hay chẳng.
Có nhiều khi biết tội làm càng,
Vì dục vọng không dần nén được.
Bị đời kéo đi xuôi một nước,
Ít có ai đi ngược dòng đời.
Biết bữa nay sung sướng ăn chơi,
Chớ không biết ngày mai khổ não.
Bị vô minh làm người khờ khạo,
Hồng trần là giả tạo cứ mê.
Cõi Lạc-Bang muốn thấy đường về,
1720. Vô minh ấy phải lo vén mở.
Được nhìn thấu không còn cản trở,
Mới biết là Tây lộ bên chân,
Mà bấy lâu cứ nói mẹo dần,
Chẳng ngờ nó sẵn gần sau ót.
Túi không đầy mình châu chẳng lọt.

- Phút bỗng nhiên được móc lấy ra;
Xưa nay lo thềm của người ta,
Bây giờ mới biết nhà mình có.
Lời của Phật càng thêm nhận rõ,
1730. Phật tại tâm nào có xa xôi.
Không nên tìm chút lưỡi đầu môi.
Mà là phải tìm nơi tâm khảm.
Bị vô minh khiến lòng mờ ám,
Hết vô minh tất sáng tỏ ra.
Hãy định thần xét rõ lòng ta,
Vô minh diệt các tà niệm diệt.
Tà niệm diệt tất vô minh diệt,
Hết vô minh cũng hết niệm tà.
Kẻ tu hành phải nhận định ra,
1740. Lòng chớ để các tà niệm khởi.
Mỗi khi chúng nó vừa mang tới,
Thì chận ngay chớ đợi đi sâu.
Hơi khó khăn ở buổi ban đầu,
Lần hồi tất dễ thấu chúng được.
Phải cứng cỏi chớ lòng nhu nhược,
Thấy sai thì cương quyết trừ ngay.
Muôn cho rành việc đúng hay sai,
Hãy đo xét bằng cây thước luật.
Mười việc trúng hết mười không trật;
1750. Như là anh thợ mộc cắt nhà,
Lấy mực xong rồi đục cắt ra,
Khi ráp lại thì là vừa vặn.
Phải nhứt quyết chớ nên dùn thẳng,
Y hành lời Phật dạy thì xong.
Rán tu cho đắc quả thành công,
Mới chẳng uổng đèn chong hương đốt.
Ngục trần thế rán lo mở chốt,

- Ra ngoài xem gió mát trăng thanh,
Khác hơn mùi lao ngục hôi tanh,
1760. Cửa cái kiếp phù sanh tạm giả.
Được giải thoát mới là thông thả,
Còn trầm luân đâu có sướng vui.
Nếu kỳ này chẳng chịu rút lui,
Thì còn bị lãng ruồi đục khoét.
Bền mê khổ nếu không bị kẹt,
Phải mau chơn xuống chiếc thuyền từ.
Quyết xả thân học đạo Chơn Như
Thì khỏi được kiếp người đau khổ.
Tu hành phải làm cho tỏ ngộ,
1770. Mới là trông thấy rõ nhiệm màu.
Phật xuất gia vì bởi nơi đâu,
Vì tỏ ngộ mà cầu học đạo.
Trong các giới tín đồ Phật giáo,
Nên nhớ rằng chữ đạo là đường.
Tỏ ngộ là được thấy hướng phương,
Không còn bị lạc đường mê nữa.
Chính mình đã ngục trần khỏi cửa,
Còn đủ năng lực độ chúng sanh.
Thế mới là đúng nghĩa tu hành.
1780. Không tỏ ngộ đâu thành chữ đạo.
Mới phút trước còn trong mộng ảo,
Kể phút sau đã đáo Tây phương.
Trí phàm hơn không thể đo lường,
Trong khi được khai đường tỏ ngộ.
Ví như kẻ đã mù từ nhỏ.
Có một hôm bỗng tỏ sáng ra,
Thấy hoàn toàn hai cảnh khác xa,
Vui mừng ấy kể ra sao hết.
Bao nhiêu cái nặng nề mỗi mết,

1790. Bỗng nhiên trong nháy mắt tiêu tan.
Tự thấy lòng trong suốt minh quang,
Tự thấy xác nhẹ nhàng phớt phờ.
Ấy đại khái trong khi tỏ ngộ,
Không thể đem mô tả bằng lời,
Sự nhiệm-mầu huyền-bí tuyệt vời,
Ngoài người tỏ ngộ thời khó thấu.
Chim khôn lựa cây lành mà đậu,
Người tu tìm chánh đạo mà thờ.
Đừng học theo những thứ bá vợ,
1800. Mới có thể gặp cơ tỏ ngộ.
Đời mặt pháp qui ma rân rộ,
Tìm Phật Tiên đâu có dễ dàng.
Người muốn tu thì phải kiên gan,
Chịu khó lọc thau vàng cho kỹ.
Tìm cho gặp thật chơn đạo lý,
Thì ngày kia mới phỉ lòng mình.
Nếu để làm lạc thứ tà tình,
Chung cuộc sẽ làm mình thọ hại.
Tu được mở mang là tu phải,
1810. Tu trở nên ngu dại tu lầm.
Tà đạo làm sanh chúng mê tâm,
Người theo nó dễ làm cuồng tín.
Trong bá tánh phải nên bình tĩnh,
Kiếm tìm nơi đạo chánh mà nương.
Sẵn kệ kinh Thầy Tổ chỉ đường,
Cứ theo đó chủ trương không lạc.
Cũng không sợ bị ai lừa gạt,
Rất an tâm lo việc tu hành.
Đủ phương chăm để trở nên lành,
1820. Sẵn giới luật giúp mình trọn tốt.
Đời nguon hạ có nhiều gió trốt,

- Đạo phải xây kèo cột vững vàng.
Bằng không thì phải bị đổ ngang,
Chớ khó giữ cho an toàn được.
Có nhiều cảnh long trời vỡ nước,
Làm cho người hiền đức ngửa nghiêng.
Không lúc nào ngót việc truân chuyên,
Tu mà thiếu nhẫn kiên thì ngã.
Sức kiên nhẫn vững như núi đá,
1830. Lòng từ bi rộng tợ biển to.
Không thể làm cho biển cạn khô,
Cũng không thể làm cho núi ngã.
Được như vậy mới nên đạo cả,
Chẳng sợ khi nhồi quả nặng nề.
Chúng sanh đang lạc giữa rừng mê,
Thiếu gươm trí khó ra cho khỏi,
Phải có đủ tinh thần cứng cõi,
Mới giữ cho mình khỏi kinh hồn
Ở trong khi địa ám thiên hôn,
1840. Và trước cảnh thú hùm gầm thét.
Ngồi tại gốc Bồ Đề nghiêm xét,
Gặp rất nhiều yêu nghiệt thử lòng,
Nếu để cho tâm chí long đong,
Thì đâu được thành công đắc quả.
Lòng chẳng động trước tuồng lợi lả,
Lòng thản nhiên trước kẻ dữ dằn,
Lòng đại hùng đại lực vô ngần,
Sức yêu quái không ngăn cản nổi.
Đạo mẫu nhiệm được tìm thấy mới,
1850. Đã lưu danh dưới cội bồ đề.
Thuyết pháp mẫu cứu chúng sanh mê,
Nền Phật giáo lập ra từ đây.
Nếu kể lại từ thời đại ấy,

- Cho đến nay đã mấy ngàn năm.
Có biết bao người đã phát tâm,
Nghe theo Phật tu hành đăc đạo.
Trong các giới tín đồ Phật giáo,
Soi gương xưa hành đạo thì nên.
Thật tâm tu và thật chí bền,
1860. Là hai việc phải nên gồm có.
Thật bền chí mới theo tột chỗ,
Thật tâm tu mới bỏ sự trần.
Muốn trở nên ngôi vị Phật Thần,
Mấy việc ấy phải cần chặm dạ.
Xưa nay đã nhiều người đăc quả,
Nhờ thật tu và có chí bền.
Người đời nay muốn đăc lập nên,
Thì cần phải theo nền móng ấy.
Đời mạt hạ nhiều người phá khuấy,
1870. Tu mà không nhẫn nại khó thành.
Thật tâm tu thì mới thật hành,
Thật hành đăc mới thành Phật đăc.
Cứ tiếc của mà mong có phước,
Phước làm sao có đăc cho mình.
Không chịu tu mà muốn đăc linh,
Linh không thể nào sinh ra đăc.
Cho nên muốn cho mình có phước,
Bố thí đi chớ tiếc đồng tiền.
Còn muốn cho mình đăc linh thiêng,
1880. Thì là phải tu hiền đăc đăc.
Thú vật biết tu còn linh đăc,
Người thật tu chắc chắn nhiệm mầu.
Phải dăy công tu luyện cho lâu,
Chớ lòng muốn cho mau không đăc.
Sầu tu phải nằm lâu dưới nước,

- Mới thành rồng bay vượt lên mây.
Người tu thì nhịn việc trần ai,
Mới thành Phật ra ngoài sanh tử.
Cọc dũ lúc tu thì hết dũ,
1890. Người hung khi tu phải bỏ hung.
Đã tu mà còn tánh hung sùng,
Sánh với loại thú hùm còn kém.
Gánh trần tục hãy mau quăng ném,
Để rảnh tay gói ghém sự tu.
Nào vừa hương bát nước công phu,
Nào tịnh niệm A Di Đà Phật,
Các ô nhiễm tâm vô nhứt vật,
Chỉ một lòng phước đức vun bồi.
Nơi liên hoa cửu phẩm chưa ngồi,
1900. Thì nhứt định chưa thôi niệm Phật.
Lượn sóng khổ tuy là cao ngất,
Thuyền đạo tâm quyết lướt cho qua.
Thường hành câu Bồ tát ma ha,
Cổ tri pháp tâm vô quái ngại,
Lòng cứu độ vô cùng quảng đại,
Sức tu hành mạnh mẽ vô biên.
Tuy sống trong thế giới ngửa nghiêng
Nhưng lòng chẳng đảo điên một mảy.
Thấy những kẻ mong lòng giết hại,
1910. Cố tìm phương hòa giải cho an.
Lăn lộn trong cảnh sống nhân gian,
Tùy tiện cứu người đang say đắm.
Lòng chẳng quảng chi thân bùn lấm,
Giống từ bi đem rắm khắp nơi,
Cho ngọn đèn Phật giáo sáng ngời,
Cho nhân loại bớt nơi đau khổ.
Tu thì phải ra tay tế độ,

- Chớ tu ngồi bó rọ một nơi,
Thì sự tu mới ích cho đời.
1920. Như vậy mới đúng lời Phật dạy.
Tu độc thiện kỳ thân là sái,
Tu chấp nê tự ái là lầm.
Tu phải cần rộng bủa từ tâm,
Chữ tu mới không làm hẹp nghĩa.
Tu còn sợ người đời xoi xĩa,
Thì khó lòng trau tria sự tu.
Ví dù người có bảo rằng ngu,
Thì cũng chớ chút nào để ý.
Luôn nêu sáng gương nhà đạo sĩ,
1930. Đánh thức lòng của kẻ ngạo đời.
Hiện phong trào vật chất thanh thời,
Không siêu việt hơn người khó thắng.
Người tu phải được như sen trắng,
Mọc trong bùn mà chẳng hôi bùn.
Tìm cách gần gũi kẻ dữ hung,
Để cứu độ mà không sợ nhiễm.
Có như vậy mới chơn hạnh kiể,
Và cũng không hổ tiếng người tu.
Sở dĩ nên đạo pháp mờ lu,
1940. Bởi tăng chúng quá tu tiêu cực,
Của bá tánh thập phương thọ thực,
Chỉ tụng kinh niệm Phật hơ hà.
Không ra tay cứu độ bá gia,
Và cũng chẳng truyền ra kinh Phật.
Cứ lo việc chùa to xây cất,
Cạnh tranh nhau thâu thập cho nhiều.
Rồi ngồi yên một chỗ ăn tiêu,
Mặc thế sự chịu nhiều đau khổ.
Sự vô ích từ lâu đã lộ,

1950. Mắt người đời thấy quá chán chường.
Sanh ra lòng ngờ vực mọi đường,
Khiến cho họ xa lìa Phật đạo.
Còn những kẻ không ưa tôn giáo,
Lấy có này đả đảo nhà tu,
Lên án là lợi dụng tiền xu,
Cho tôn giáo làm ngu dân chúng.
Bị những kẻ tu hành không đúng,
Làm mất lòng tin tưởng gần xa,
Nơi chùa chiền vắng kẻ vào ra,
1960. Kinh kệ cũng ít nhà đọc tới.
Cũng vì những tặng đồ phá giới,
Cũng vì người giả dối tu hành,
Mượn màu thiên lợi dụng nhơn sanh,
Lấy chuông mõ đồ dành thiên hạ.
Vì một số người tu dối giả,
Mà làm cho tất cả hiểu lầm.
Nay tặng ni trong chốn thiên lâm,
Phải nỗ lực để làm chính lại.
Chùa thay mặt Tây phương thế giới,
1970. Không phải nơi thương mãi hương đăng.
Người vào đây thì phải chơn tăng,
Mới khởi tiếng thế gian khinh bỉ.
Từ lâu đã nhiều người lầm nghĩ,
Cho hạng tu là kẻ trốn đời.
Phải làm sao đĩnh chính cho người,
Nhận hiểu nghĩa tu là cứu thế.
Chịu khổ hạnh để khai trí huệ,
Cứu chúng sanh khỏi bể mê sâu,
Tạo hòa bình thế giới năm châu,
1980. Gây hạnh phúc địa cầu nhơn loại.
Tu mở lối nhơn sanh tồn tại,

- Tu phá tan ngu đại người đời,
Tu làm cho bá tánh thành thời,
Tu để chấm dứt ngòi chinh chiến.
Tu để được tinh thần phát triển,
Tu làm cho đồng hưởng ấm no,
Tu để làm đời sống thơn tho,
Tu là bởi thương lo người thế,
Tu để cải sửa đời tồi tệ,
1990. Tu để đem lại lẽ công bình,
Tu làm cho đời có nhơn tình,
Tu cho khắp chúng sinh bình đẳng.
Bổn phận của người tu rất nặng,
Không phải tu tréo cẳng nằm yên.
Chữ tu còn có nghĩa thiêng liêng,
Đưa sanh chúng về miền Cực Lạc.
Thật là được hoàn toàn giải thoát
Không còn đeo cái chết vào mình,
Thật an vui và thật trường sinh,
2000. Cùng chư Phật ngồi trên sen báu.
Sự tu của người trong Phật giáo,
Đại khái như mọi lẽ nói trên.
Lòng từ bi rộng lớn mông mênh,
Không như nghĩa chúng sanh tưởng hẹp.
Việc đạo lý là điều tốt đẹp,
Đạo lý là ngọn đuốc của đời.
Từ ngàn xưa cho đến hiện thời,
Đời không thể đi rời đạo lý.
Rời đạo lý là đời bất trị,
2010. Nhà loạn luân nước bị khốn nàn.
Đời nào tôn đạo lý thì an,
Đời nào bỏ đạo tràng thì biến.
Đạo lợi ích cho đời đủ chuyện,

- Vật chất cho chí đến tinh thần.
Làm thiện nhân đến cả chơn nhân
Thật cao quý không còn chỗ sánh.
Người hiểu đạo nên khuyên bá tánh
Rán giữ gìn đạo hạnh làm đầu,
Thật hành theo ý nghĩa rộng sâu
2020. Chớ đừng có chấp câu hẹp lượng.
Tu tâm chớ có nên tu tướng,
Tu phải hành đừng tưởng tượng không.
Các dục trần chùng được dẹp xong,
Phật từ ở trong lòng xuất hiện.
Mâu nhiệm thay khi tâm đã hiển,
Được nhớ ra hết chuyện ngàn xưa.
Biết lòng người và biết thiên cơ,
Biết việc tới việc qua cũng biết.
Sáu căn diệt sáu trần cũng diệt,
2030. Đủ sáu thông đạo khắp Ta Bà.
Chèo con thuyền đại độ xông pha,
Đưa sanh chúng sang qua bể ngạn.
Mâu nhiệm thay khi tâm bùng sáng!
Như mặt trời phá cảnh tối đen,
Những việc chưa từng có biết quen,
Tự nhiên được hiểu rành tất cả.
Diêm chúa phải triệu hồi sứ giả,
Thiên Thần thì đem lễ cúng dường;
Đủ sức đi giáo độ mười phương,
2040. Đủ phương tiện chỉ đường sanh chúng,
Được vô lậu thân thông diệu dụng,
Cho nên không còn chuyện sai lầm.
Mâu nhiệm thay khi tỏ ngộ tâm,
Thấy rõ cái xác phạm như áo,
Lành thì mặc rách thì phải tháo,

- Không sợ lo không có tiếc than.
Chỉ bỏ thân tạm giả trần gian,
Chớ thân tướng Kim Cang còn mãi.
Thân ấy mới là thân tồn tại,
2050. Đó mới là chính cái thân mình.
Còn cái thân khi chết thì sinh,
Nó là bóng của thân chơn thật.
Bóng thì mất nhưng thân không mất,
Thế cho nên chẳng chút lo rầu.
Mượn giả thân để lập đạo màu,
Xong rồi trả cho đâu ra đó.
Thân là bè trước sau phải bỏ,
Đề lên bờ hầu có qui hương.
Bè rã tan người chẳng tổn thương,
2060. Vì vậy rất coi thường cái chết.
Màu nhiệm thay khi tâm vọng hết!
Sóng lặng yên mặt nước trắng ngà,
Trên trời xanh vạn tượng sum la,
Đều được hiện rõ ra không sót.
Tự cảm thấy vô cùng khoái huợt,
Lòng lâng lâng chỉ một niềm vui,
Chữ ma ha bát nhã nặc mùi,
Xác cõi tục hồn ngòi cảnh Phật.
Nhìn thấy chúng sanh trên quả đất,
2070. Đang quay cuồng theo vật dục tâm.
Mạnh yên thân còn yếu đập bầm,
Vì sự sống cạnh tranh không ngớt.
Mọi nỗi khổ vẫn chưa thấy bớt,
Sanh rồi già rồi chết nối liền.
Còn bệnh kia tật nọ liên miên,
Đủ cách chết kẻ không hết được.
Chết vì bệnh chết vì bạo ngược,

- Chết thiên tai hoặc chết nhơn tai.
Dù rằng người đủ sức đủ tài,
2080. Cũng không trốn khỏi ngày chết đến.
Thế mà cỡi tục trần cứ mền,
Tạo tác thêm nhiều chuyện bất lành.
Để lưu chuyền mãi nghiệp tử sanh
Và cuộc sống hiện tình thêm khổ.
Không cứu được mẹ cha tông tổ,
Lại còn làm xấu hổ gia môn,
Hại đời mình còn hại nhi tôn,
Thật là một người không hiểu nghĩa.
Nên phản tỉnh đạo màu trau tria,
2090. Cứu độ mình và cả tông môn,
Truyền nghiệp lành cho đám nhi tôn,
Noi theo đó lánh thân khỏi tục.
Mình lục đục cháu con lục đục,
Khiến cả dòng họ mất cơ duyên.
Bật lối đường đi đến Phật Tiên,
Muôn kiếp vẫn còn nguyên tại thế.
Khổ này qua khổ kia liền kế,
Lặn hụp trong sâu bể không ngừng.
Càng ngày càng u ám tinh thần,
2100. Không còn sức quày chân trở lại.
Khi có cuộc tang điền thương hải,
Các nạn tai đổ giải trên mình,
Thân sống cam trôi nổi linh đình,
Linh hồn cũng gập ghình mây gió.
Sống hay chết vẫn nằm trong rọ,
Bị nghiệp mê lối cổ đi luôn.
Mang lấy thân sống đại chết cuồng,
Chịu đưng kiếp vào trần ra khổ.
Lặn lộn cảnh sớm khai chiều đổ,

2110. Mang mền đời nay để mai chôn.
Lo miếng cơm chạy chọt bồn chồn,
Vì manh vải cúi lòn bận rộn,
Lúc nào cũng lo như bị nhộn.
Sống trong đời hỗn độn đua chen,
Chỉ làm cho tâm trí tối đen
Chung cuộc vẫn đem chôn xuống đất.
Có cảnh Phật còn hoài không mất,
Mà không tìm qua được cho an.
Ấy là điều cần phải tiếc than,
2120. Cho lòng của thế gian mê muội.
Nên xét kỹ để lo cải hối,
Đuổi theo cho kịp chuỗi ngày qua.
Mượn thuyền từ vượt cảnh phong ba,
Để kịp hội Long Hoa kỳ tới.
Trong thiện tín nữ nam các giới,
Rán tu cho Phật hội tên đề,
Nếu không ngồi chín phẩm Liên huê,
Cũng rán được dựa kê Thánh vị.
Thân tử đệ được tròn đạo lý,
2130. Phận Tổ Thầy cũng phỉ lòng nguyên.
Là những lời của Phật muốn truyền,
Xin nhờ khách hữu duyên nhắc lại.
Đây liền cúi đầu vâng lời dạy,
Mượn bút nghiên kể lại như trên.
Mong người đời chịu khó đọc lên,
Rồi suy nghiệm hư nên tường tận.
Lo tu niệm một lòng tinh tấn,
Cho tâm hồn được sáng suốt ra.
Cõi Di Đà được biết lối qua,
2140. Đường giải thoát thấy ra tỏ rõ.
Về Tịnh độ cho thân hết khổ,

Thanh Sĩ 68 Thần Cơ Thập Luận

Lên Niết Bàn hầu có an cư.
Được kim thân bất hoại bất hư,
Được bốn tánh chơn như thường trụ.
Được tự tại tự do tự chủ,
Được khỏi vòng sanh tử luân hồi,
Được ngồi trên sen báu vui tươi.
Được thông lăm đất trời vạn vật.
Được còn mãi chớ không hề mất.
2150. Ấy là điều đây rất ước mong.
Xin thiện nam tín nữ đại đồng,
2152. Rán tu được thành công đắc quả.

Viết xong tại Đông Kinh

Thanh Sĩ.

(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)

CON THUYỀN ĐẠI ĐẠO

- Vùng trăng khi khuyết khi tròn,
Chợ nay tan vắng mai còn họp đông.
Qua cơn bão táp gió đông,
Con thuyền Đại Đạo xuôi giòng lướt đi.
Sóng nhồi mặc sóng quản chi,
Quyết cầm vững lái để đi lộn về.
Dù cho xa cách Sở Tề,
Tình yêu cố quốc không hề lãng phai.
Nhiều đêm tay trán thờ dài,
10. Mượn nơi giấc mộng hồn bay về nhà.
Thường khi trông thấy mẹ già,
Canh chày thao thức vì là nhớ con.
Tuổi cao có vẻ gầy mòn,
Nhưng lòng thương trẻ vẫn còn như xưa.
Khất khe máy tạo xa đưa,
Con nơi đất khách mẹ chờ trời Nam.
Đền ơn sanh dưỡng chưa kham,
Lòng còn cắn rứt không làm sao vui.
Cánh buồm khi gặp gió xuôi,
20. Bay về gặp mẹ mới nguôi trong lòng.
Dem câu Phật giáo đại đồng,
Để thay chữ hiếu hiện trong buổi này.
Cúi xin mẹ nhận nơi đây,
Thứ cho con trẻ những ngày đi xa.
Tạm ngưng chữ hiếu nơi nhà,
Để lo hiếu khắp người ta hoàn cầu.

Thanh Sĩ 2 Con Thuyền Đại Đạo

- Hiếu nhà hứa chẳng mất đâu,
Nếu bề hiếu đạo hoàn cầu làm xong.
Cúi xin mẹ hãy vui lòng,
30. Hiếu con cho khắp đại đồng nhơn sinh.
Dem câu thế giới hòa bình,
Để thay cho việc hiếu tình cá nhân.
Nếu hòa bình khắp xa gần,
Hiếu nhà tất cũng lây phần an vui.
Mẹ nên thương khắp mọi người,
Còn lòng thương trẻ nên nguôi ít nhiều.
Tinh thần Phật giáo cao siêu,
Luôn luôn mở rộng tình yêu nhơn loài.
Xa nhau việc đáng buồn thay !
40. Nhưng mùi đạo pháp được bay khắp cùng.
Việc tu truyền bá tứ tung,
Mở đường nhơn loại sống chung hòa bình.
Gọi kêu thế giới đồng tình,
Đứng lên ngăn các chiến tranh trong đời.
Làm cho yên tịnh khắp nơi,
Ấy là bổn phận của người biết tu.
Ngôi sao nhơn loại mờ lu,
Bởi mây nguyên tử cứ bu kéo vào.
Tâm hồn đạo đức càng cao,
50. Càng lo thế giới làm sao cho hòa.
Làm cho thiên hạ gần xa,
Người thương người mới gọi là người tu.
Lòng người tu thể trắng thu,
Làm cho sáng mắt hoàn cầu nhơn gian.
Chữ tu nếu được tràn lan,
Thì là chiến họa lại càng bớt đi.
Tinh thần bác ái từ bi,
Hòa bình hạnh phúc không chi sánh bằng.

- Đao binh nhứt thiết cấm ngăn,
60. Là điều Phật giáo thường hằng chủ trương.
Mẹ già chắc cũng tán dương,
Làm người thì phải biết thương loài người.
Xét suy cho cạn sự đời,
Tu là hạnh phúc của người trần gian.
Dù cho tốt bực giàu sang,
Chữ tu không biết như toàn nước vô.
Lấy gian hùng tạo cơ đồ,
Đâu bằng lấy đức Nam mô xây thành.
Của người lấy sức ra tranh,
70. Được nay nhưng khó giữ gìn đến mai.
Mình có tay người có tay,
Thắng thì cũng xê mặt mày chớ không.
Sức không thể thắng được lòng,
Lòng không thắng được chớ hòng bình an.
Người đời nay rất khôn ngoan,
Biết thêm đạo đức như vàng khảm châu.
Thông minh mà thiếu đạo màu,
Uổng thay như cái đèn dầu không tim.
Hoàn cầu đang lúc trọng nghiêm,
80. Nhà tu bó gối ngồi im sao đành.
Đã là người biết tu hành,
Cố nhiên là phải giàu tình thương yêu.
Thấy đời khổ ách còn nhiều,
Ra tay cứu vớt là điều Phật khuyên.
Từ xưa các bực Thánh hiền,
Đã làm như thế không riêng đời này.
Cúi xin mẹ nhận nơi đây,
Là điều con trẻ đang gầy máy chèo.
Từ bi gương ấy quyết theo,
90. Dù cho lao lý khó nghèo cũng cam,

Thanh Sĩ 4 Con Thuyền Đại Đạo

- Mẹ già nơi chốn trời Nam,
Kiếp này con trẻ đành cam lổn niêm.
Nhơn sanh đang lúc đắm chìm,
Con thuyền Đại đạo lo tìm vớt lên.
Tuy là mặt biển mông mênh,
Nhưng mà không thể lạc quên đường về,
Thế nào bốn giác cũng kê,
Mặc dù sóng gió bốn bề ngược xuôi.
Sóng trần không thể đánh lui,
100. Là nhờ bốn phép tùy thời Phật ban.
Đời như cây gỗ rừng hoang.
Pháp mầu như thợ sửa sang thành hình.
Éo le cuộc thế mặc tình,
Cứu đời dù khổ lòng mình vẫn vui.
Biết rằng sóng gió chưa xuôi,
Nhưng vì phước huệ cho người phải đi.
Bình đời đang lúc cấp nguy,
Nếu không trị gấp còn gì mạng căn.
Chưa nguy thì kiếm cách ngăn,
110. Đã nguy thì cứu cho an như thường.
Yêu dân thì phải lo lường,
Áy là bốn phận trên đường tu thân.
Đạo khai vì khắp muôn dân,
Chớ không vì độ riêng thân của mình.
Điều này nếu được trọn tin,
Thì lòng độ thế với mình không xa.
Trong tâm của Phật Thích Ca,
Thấy mình với mọi người là một thôi.
Lo cho mình khỏi luân hồi,
120. Đồng thời cũng độ cho người siêu thăng.
Đạo mầu như thể ánh trăng,
Sáng cho tất cả đâu ngăn riêng mình.

Thanh Sĩ 5 Con Thuyền Đại Đạo

- Tuy bầu trời rộng thình thình,
Nhưng mà cái ánh quang minh kém gì.
Đã nguyên học đạo từ bi,
Độ đời là việc không khi nào ngừng.
Nhứt là trong lúc nạn dân,
Việc đi cứu giúp càng cần nhiều hơn.
Người càng mộ đạo tu chơn,
130. Lòng càng cảm động trước cơn khổ đời.
Mẹ già ở chốn phương Trời,
Điều này chắc đã hiểu rồi phải chăng?
Qui Phật qui Pháp qui Tăng,
Tam qui ngũ giới lòng hằng nhớ ghi.
Nói theo dấu Phật mà đi,
Dựa theo pháp Phật mà tri khỏi lầm.
Tu mà giới luật không cầm,
Như cầu muốn bắt thiếu mầm khó nên.
Thang từ một nấc leo lên,
140. Đạo từ ngũ giới làm nền nhập môn.
Giới răn càng biết trọng tôn,
Những điều tội lỗi càng không phạm vào.
Nhà tu cần phải kêu gào,
Qui y nhớ liệu cách nào cho y.
Xưa kia Phật đã làm gì,
Bây giờ mình cũng phải tùy làm theo.
Đâu đành buộc đổi quăng neo.
Con thuyền Đại đạo phải chèo khắp nơi.
Nếu không cứu được người đời,
150. Từ bi nguyện ấy chưa nguôi trong lòng.
Không phân Nam Bắc Tây Đông,
Nơi nào cũng quyết đực xông dất diu.
Việc không nhắm mắt đánh liều,
Mà là ý định làm theo lòng từ.

Thanh Sĩ 6 Con Thuyền Đại Đạo

- Tâm không thiên chấp vị tư,
Thương yêu tất cả loài người như nhau.
Đem câu bình đẳng gieo vào,
Phá tan cố chấp sắc màu trắng đen.
Giàu sang hay kẻ nghèo hèn,
160. Cũng là người cả nên xem cho đồng.
Chớ nên lấy có dốt thông,
Bẻ bai làm mất lẽ công con người.
Kẻ sanh ra dưới gầm Trời,
Cũng đồng số phận luân hồi như nhau.
Như là quyền thuộc khác nào,
Thương nhau thì được hại nhau sao đành.
Không ai được hưởng trường sanh,
Giúp nhau được sống yên lành tốt hơn.
Ban bằng chiến lũy ngã non,
170. Cho người người được sống gần gũi nhau.
Người ta suốt kiếp khổ đau,
Đâu còn thiếu sót phải đào tạo thêm.
Giúp nhau cho được sống êm,
Chớ làm nhau chịu sống thêm khổ nản.
Hòa nhau cát cũng hóa vàng,
Nghịch nhau vàng cũng nát tan thành bùn.
Hòa nhau cùng được thung dung,
Nghịch nhau cùng đến đường cùng mà thôi.
Làm lành cũng sống được rồi,
180. Đâu cần làm dữ mới nuôi được mình.
Sống cho đúng lẽ công bình,
Của người chớ có sanh tình lấy ngang.
Đồng tâm diệt bạo trừ gian,
Để cho hết cảnh ức oan trong đời.
Cùng làm nghề nghiệp tốt tươi,
Để cho đời sống con người quý cao.

- Thấy hư thì bỏ chừa mau,
Những điều từ thiện đua nhau lo làm.
Một người việc lớn không kham,
190. Nhiều tay hợp lại để làm thì xong.
Cùng chung nam bắc một lòng,
Cõi trần muôn đời Tiên Bồng khó chi.
Rủ nhau làm việc từ bi,
Bao nhiêu cảnh tượng thảm nguy mất lần.
Nếu ai cũng được hiền nhân,
Hòa bình trở lại không cần phải kêu.
Người coi người rẻ như rêu,
Là vì người quá thiếu điều từ bi.
Nếu người lòng có đạo nghi,
200. Sẽ không làm những sự gì hại ai.
Giúp người thì rất sẵn tay,
Hại người thì chối từ ngay không làm.
Đâu chờ những việc siêu phàm,
Người thường cũng có thể làm từ bi.
Để tâm chịu khó xét suy,
Đạo mầu có nghĩa huyền vi vô cùng.
Biết đem lý đạo mà dùng,
Bao nhiêu sàu khổ phá tung không còn.
Đạo mầu nếu giữ cho tròn,
210. Việc nhà việc nước đâu còn trái ngang.
Sự tu quý báu hơn vàng,
Cứu đời vượt khỏi muôn ngàn khổ lao.
Bạc vàng sẽ bị tiêu hao,
Tu hành được phước chẳng bao giờ mòn.
Đức tuy không thấy mà còn,
Tài tuy thấy đó mà mòn không hay.
Đức thì được hưởng lâu dài,
Tài thì chỉ được hưởng xài ngắn mau.

- Người tu việc đức phải trau,
220. Bằng câu niệm Phật bằng bao việc lành.
Tu làm lợi ích nhơn sanh,
Chớ không tu lối ngồi khoanh tay chờ.
Tu cần trừ tánh lu mờ,
Mới là giúp kẻ khác nhờ sự tu.
Phật thì muốn phá lớp ngu,
Nên truyền dạy các pháp tu cho người.
Tu là giác ngộ sự đời,
Chớ không mê muội như hồi chưa tu.
Tánh ngu như thể kẻ thù,
230. Không trừ được nó sự tu không thành.
Tuy là người rất hiền lành,
Nếu không tu cũng khó minh mẫn lòng.
Có tu thì trí mới thông,
Ở đời các việc đục trong biết rành.
Muốn thông nên mới tu hành,
Nào ai lại muốn tu thành dốt ngu.
Tu thông đúng nghĩa chữ tu,
Tu ngu là trái đạo mầu Thích Ca.
Tu thông mới thấy đường ra,
240. Tu ngu luống cuống như gà ban đêm.
Tu mà để bị ngu thêm,
Đó là tại nhận hiểu lầm nghĩa tu.
Chưa tu thì tối như mù,
Tu rồi phải sáng như người thấy ra.
Chưa tu thì Phật cách xa,
Tu rồi phải được Di Đà gần bên.
Chưa tu như thể kên kên,
Tu rồi thì phải như chim phụng hoàng.
Chưa tu còn thói bạo tàn,
250. Tu rồi phải trở nên hàng hiền nhơn.

- Chưa tu hay tánh giận hờn,
Tu rồi thì phải khoan nhơn trong lòng.
Chưa tu như thể muối mòng,
Tu rồi thì phải như tầm nhả tợ.
Chưa tu oán chạ thù nhơ,
Tu rồi thì phải như là Quan Công.
Chưa tu còn quá hẹp lòng,
Tu rồi thì phải rộng trong tánh tình.
Chưa tu cư xử bất minh,
260. Tu rồi thì phải công bình ở ăn.
Chưa tu phạm lỗi thường hằng,
Tu rồi thì phải hiền năng vuông tròn.
Chưa tu đấng tợ bòn hòn,
Tu rồi thì phải ngọt ngon như đường.
Chưa tu cậy thế hùng cường,
Tu rồi thì phải biết đường khiêm cung.
Chưa tu như nọc rắn hung,
Tu rồi như nước miếng rồng trên mây.
Chưa tu nghiệp ác thường gây,
270. Tu rồi thì phải chứa đầy thiện nhân.
Chưa tu lời phải bất cần,
Tu rồi lẽ chánh vui mừng để nghe.
Chưa tu còn tánh khát khe,
Tu rồi lòng phải đổi ra dễ dàng.
Chưa tu thường tánh hoang mang,
Tu rồi lòng phải vững vàng luôn luôn.
Chưa tu dữ tợ câu cuồng,
Tu rồi thì phải hiền dường kỳ lân.
Chưa tu chỉ nghĩ riêng thân,
280. Tu rồi phải nghĩ đến dân khắp cùng.
Chưa tu như cá trong thùng,
Tu rồi như thể chim hồng bay cao.

- Chưa tu như mặt nước xao,
Tu rồi như tuyết bỏ vào hồ châu.
Chưa tu còn loạn trong đầu,
Tu rồi trí não như bầu trời thanh.
Chưa tu mười dũ một lành,
Tu rồi dũ phải đổi thành hiền lương.
Chưa tu hôi tợ cá uơn,
290. Tu rồi như thể hoa hương thơm tho.
Chưa tu tánh nét quanh co,
Tu rồi lòng dạ phải cho thẳng bằng.
Chưa tu bạ nói bạ ăn.
Tu rồi thì phải nấp ngăn nói làm.
Chưa tu mỗi việc mỗi tham,
Tu rồi thì chẳng còn ham sự đời.
Chưa tu thì lấy nặng lời,
Tu rồi thì phải giúp người nhẹ lo.
Chưa tu thì đóng cửa kho,
300. Tu rồi phải bố thí cho kẻ nghèo.
Chưa tu việc quấy còn đeo,
Tu rồi việc phải làm theo mỗi ngày.
Chưa tu khinh nghĩa trọng tài,
Tu rồi trọng nghĩa không hay trọng tiền.
Chưa tu chưa rõ tục tiên,
Tu rồi phải biết đâu thiên đâu không.
Chưa tu còn ở hai lòng,
Tu rồi thì phải thử chung một tình.
Chưa tu hung dữ như tinh,
310. Tu rồi như Phật hiền lành hơn ai.
Chưa tu lời hẹn còn sai,
Tu rồi việc hứa với ai giữ tròn.
Chưa tu việc phước không tròn,
Tu rồi phước chẳng để mòn cứ thêm.

- Chưa tu lòng chẳng hề êm,
Tu rồi tâm trí ngày đêm tịnh bình.
Chưa tu đức hạnh không gìn,
Tu rồi phải giữ tánh tình đoan trang.
Chưa tu còn thói dọc ngang,
320. Tu rồi giữ cách ở ăn kính nhường.
Chưa tu rồi việc cang thường,
Tu rồi sắp đặt gia đường qui mô.
Chưa tu ăn nói hồ đồ,
Tu rồi lời lẽ phải cho đàng hoàng.
Chưa tu khói lạnh trên bàn,
Tu rồi thì phải đèn nhang cho thường.
Chưa tu phai lạc tổ đường,
Tu rồi việc mẹ cha thường chăm nom.
Chưa tu con cháu không dòm,
330. Tu rồi phải dạy tử tôn hiền lành.
Chưa tu danh lợi còn tranh,
Tu rồi coi việc lợi danh như thường.
Chưa tu còn tứ đồ tường,
Tu rồi thì phải một đường Tây qui.
Chưa tu còn thói vô nghi,
Tu rồi đã thọ ân chi phải đền.
Chưa tu tánh nhẫn hay quên,
Tu rồi việc đáng nhin liền nhớ ngay.
Chưa tu vật dục dễ sai,
340. Tu rồi thì hiếu khó lay chuyển lòng.
Chưa tu thấy nặng như đồng,
Tu rồi thấy nhẹ lông hồng còn thua.
Chưa tu còn tánh a dua,
Tu rồi thì chẳng nịnh lừa một ai.
Chưa tu như kẻ tù đày,
Tu rồi như kẻ đứng ngoài tự do.

- Chưa tu sanh tử không lo,
Tu rồi sanh tử không cho đâm chồi
Chưa tu biển khô còn trôi,
350. Tu rồi thì phải lên ngôi tòa sen.
Chưa tu nhiều sự ó hoen,
Tu rồi các việc hư hèn bỏ đi.
Chưa tu kiến nghĩa bất vi,
Tu rồi thấy kẻ lâm nguy giúp liền.
Chưa tu lơ việc xóm riêng,
Tu rồi thì nhớ kết liên xa gần.
Chưa tu chỉ nghĩ riêng thân,
Tu rồi phải biết nhắc cân đến người.
Chưa tu ai quấy thì cười,
360. Tu rồi chỉ dạy cho người chẳng khinh.
Chưa tu gắt gỏng tánh tình,
Tu rồi thì phải lòng mình mở ra.
Chưa tu còn móng việc tà,
Tu rồi phải được bình hòa trong tâm.
Chưa tu còn phạm tà dâm,
Tu rồi thì chẳng để lâm dục tình.
Chưa tu ma quỷ còn tin,
Tu rồi chỉ một lộ trình Phật gia.
Chưa tu không niệm Di Đà,
370. Tu rồi thì phải thường là Nam mô.
Chưa tu còn tưởng mơ hồ,
Tu rồi mỗi niệm phải cho rõ ràng.
Chưa tu ngờ việc Tây phang,
Tu rồi bỏ ngạn mong sang mỗi ngày.
Chưa tu còn bận trần ai,
Tu rồi phải gỡ rảnh tay việc đời.
Chưa tu đạo đức còn lời,
Tu rồi đạo đức lo mơi lo chiêu,

380. Chưa tu đầy tánh ngạo kiêu,
Tu rồi chỉ biết thương yêu một tình.
Chưa tu chỉ biết cho mình,
Tu rồi phải biết nhơn sinh khắp cùng.
Chưa tu cậy lấy sức hùng,
Tu rồi không lấy binh nhung làm cường.
Chưa tu ăn nói không nhường,
Tu rồi thì phải hiền lương ngôn từ.
Chưa tu mộng tưởng hồ tư,
Tu rồi lấy nghĩa chơn như làm nền.
Chưa tu ân nghĩa hay quên,
390. Tu rồi ân nghĩa đáp đền vẹn thân.
Chưa tu còn tánh ngã nhân,
Tu rồi nhân ngã biệt phân không còn.
Chưa tu còn nói dở ngon,
Tu rồi chỉ dụng no lòng để tu.
Chưa tu ai đụng là thù,
Tu rồi phải bỏ chấp câu trong lòng.
Chưa tu phải quấy không thông,
Tu rồi thì việc vạy cong phải rành.
Chưa tu chưa biết trước thanh.
400. Tu rồi thì phải hiểu rành tục tiên.
Chưa tu xiêu vẹo như ghiền,
Tu rồi thì phải hết điên đảo lòng.
Chưa tu bị vật làm ngông,
Tu rồi còn để mê lòng sao nên.
Chưa tu chưa biết đường lên,
Tu rồi phải rón vượt trên lối phàm.
Chưa tu đời đạo lam nham,
Tu rồi đời đạo phải kham mọi bề.
Chưa tu chưa biết giác mê,
410. Tu rồi mê giác nhứt tề phải thông,

- Chưa tu để tối trong lòng,
Tu rồi phải bật đèn hồng tại tim.
Chưa tu Bát nhã chưa tìm,
Tu rồi Đại đạo phải xem cho tường.
Chưa tu như thể mù sương,
Tu rồi như ánh thái dương chiếu vào.
Chưa tu chưa rõ vàng thau,
Tu rồi phải biết đường nào siêu thăng.
Chưa tu để lạc bốn căn,
420. Tu rồi bến cũ phải phăng trở về.
Chưa tu thân trí liệt tê,
Tu rồi thân trí kinh nghệ quật cường.
Chưa tu còn để oan ương,
Tu rồi cực lực mở đường quang minh.
Chưa tu ma quỷ còn khinh,
Tu rồi làm các yêu tinh gục đầu.
Chưa tu giải thoát không cầu,
Tu rồi giải thoát là đầu ý mong.
Chưa tu tạp niệm trong lòng,
430. Tu rồi thì phải dung thông tinh thần.
Chưa tu nhắm mắt đưa chân,
Tu rồi thì phải định phân mới làm.
Chưa tu trăm việc đều phàm,
Tu rồi trăm việc đổi làm thánh nhơn.
Chưa tu tâm chí dễ khờn,
Tu rồi tâm chí keo sơn một màu.
Chưa tu không xét trước sau,
Tu rồi sau trước đón rào kỹ cang.
Chưa tu đủ thứ tham gian,
440. Tu rồi thì chẳng còn màng lợi danh.
Chưa tu chưa biết tử sanh,
Tu rồi sanh tử cố tình vượt qua.

- Chưa tu không sợ ái hà,
Tu rồi sợ nó hơn là dịch ôn.
Chưa tu thì lắm tự tôn,
Tu rồi thì chẳng khoe khôn một lời.
Chưa tu không sợ luật Trời,
Tu rồi nhân quả chẳng hồi nào quên.
Chưa tu làm kẻ khóc rên,
450. Tu rồi chẳng để ai nên nổi sầu.
Chưa tu tình nghĩa không sâu,
Tu rồi tình nghĩa một bầu trời cao.
Chưa tu còn ý gạt nhau,
Tu rồi chẳng một chút nào giả tâm.
Chưa tu còn để người làm,
Tu rồi nghe kẻ mê tâm giúp ngay.
Chưa tu còn nói đấng cay,
Tu rồi lời lẽ thẳng ngay ngọt ngào.
Chưa tu còn nói hỗn hào,
460. Tu rồi mở miệng đầy màu lễ nghi.
Chưa tu còn việc gian phi,
Tu rồi chẳng một hành vi vạy tà.
Chưa tu xài phí xa hoa,
Tu rồi tiết kiệm để mà cho dân.
Chưa tu còn tánh hận sân,
Tu rồi chẳng muốn oán hờn một ai.
Chưa tu chưa biết tội đày,
Tu rồi thấy kiếp trần ai là tù.
Chưa tu chưa biết mình mù,
470. Tu rồi mới biết mộng sâu là đây.
Chưa tu thấy đất trời quây,
Tu rồi mới biết mình say thấy lầm.
Chưa tu tưởng Phật xa xăm,
Tu rồi thấy Phật tại tâm của mình.

- Chưa tu thiếu tánh kiên trinh,
Tu rồi mới thấy lòng mình dẻo dai.
Chưa tu chưa biết mình sai,
Tu rồi mới thấy xưa nay mình làm.
Chưa tu chưa thấy huyền thâm,
480. Tu rồi mới rõ thiên lâm diệu mầu.
Chưa tu như cá mắc câu,
Tu rồi như thể rừng sâu cọp về.
Chưa tu chơn lý bỏ bê,
Tu rồi chơn lý là quê hương mình.
Chưa tu luật đạo không gìn,
Tu rồi luật đạo khắc in trong lòng.
Chưa tu còn tưởng bao đồng,
Tu rồi thông nhứt cõi lòng một nơi.
Chưa tu mê mẩn trần đời,
490. Tu rồi cõi tục lòng rời sạch không.
Chưa tu phí xác phí công,
Tu rồi mượn kiếp trần hồng đi lên.
Chưa tu ngày tháng bỏ quên,
Tu rồi ngày tháng nhớ nên lo lường.
Chưa tu bóng ác xem thường,
Tu rồi thấy nó biết lường số căn.
Chưa tu tánh xấu không dần,
Tu rồi ý quấy biết ngăn biết chừa.
Chưa tu còn nói thiếu thừa,
500. Tu rồi nhứt định phải chừa sàm ngôn.
Chưa tu còn tánh bôn chôn.
Tu rồi thì phải hạnh ngôn dung hòa.
Chưa tu còn lộn Phật ma,
Tu rồi minh việc chánh tà không sai.
Chưa tu chẳng sợ Diêm đài,
Tu rồi ngán việc đầu thai vô cùng.

- Chưa tu có đạo không dùng,
Tu rồi lấy đạo để cung cho đời.
Chưa tu lo việc lỗ lời,
510. Tu rồi lo việc độ người trăm thặng.
Chưa tu việc tội càng tăng,
Tu rồi việc phước phải năng lo làm.
Chưa tu danh lợi còn tham,
Tu rồi chỉ một lòng ham bỏ đề.
Chưa tu đời dễ làm mê,
Tu rồi chẳng để ai bê đỡ lòng.
Chưa tu Phật lộ chưa thông,
Tu rồi giác ngạn trong lòng bàn tay.
Chưa tu tâm địa không cày,
520. Tu rồi tâm địa thảng ngày bón gieo.
Chưa tu ruộng phước leo heo,
Tu rồi ruộng phước dồi dào trái bông.
Chưa tu khô héo trong lòng,
Tu rồi tươi tỉnh từ trong chí ngoài.
Chưa tu chim thiếu cánh bay,
Tu rồi rồng được thêm mây phủ vào.
Chưa tu cao thấp nghèo giàu,
Tu rồi bình đẳng với nhau một niềm.
Chưa tu còn chịu ngòi im,
530. Tu rồi Nam Bắc kiếm tìm chúng sanh.
Chưa tu quên kiếp mỏng mảnh,
Tu rồi thấy kiếp phù sanh vô thường.
Chưa tu gây việc chiến trường,
Tu rồi không ngớt chủ trương hòa bình.
Chưa tu còn muốn sát sinh,
Tu rồi bỏ hết tánh tình hại nhơn.
Chưa tu còn kể công ơn,
Tu rồi cứu giúp không cần đền chi.

- Chưa tu việc phải bỏ đi,
540. Tu rồi việc phải nhớ ghi để làm.
Chưa tu nghe đạo không ham,
Tu rồi nghe đạo như sam không rời.
Chưa tu lo việc ăn chơi,
Tu rồi lo việc đời đời tốt ra.
Chưa tu chỉ biết nô nã,
Tu rồi thì phải hiểu ra thật nhiều.
Chưa tu trí huệ mòn tiêu,
Tu rồi trí huệ phải siêu hơn người.
Chưa tu không biết hổ người,
550. Tu rồi biết thẹn khi người mình sai.
Chưa tu còn phó rủi may,
Tu rồi họa phúc tự tay mình cầm.
Chưa tu để mất đạo tâm,
Tu rồi tìm cách gieo mầm từ bi.
Chưa tu khổ chúng lơ đi,
Tu rồi thấy khổ chúng thì động tâm.
Chưa tu thấy của muốn xâm,
Tu rồi thấy của bỏ nằm cũng ngơ.
Chưa tu để nước nguy cơ,
560. Tu rồi lo gỡ mối tơ dân tình.
Chưa tu sợ khổ cho mình,
Tu rồi sẵn dạ hy sinh cho đời.
Chưa tu dân ý để lơ,
Tu rồi dân ý khắp nơi buộc vào.
Chưa tu còn xé xâu nhau,
Tu rồi tránh việc cò ngao tranh giành.
Chưa tu bỏ việc nhơn sanh,
Tu rồi dân chúng rách lành biết lo.
Chưa tu lo một mình no,
570. Tu rồi lo mọi người cho ấm lòng.

- Chưa tu bỏ phé ruộng đồng,
Tu rồi giục thúc người trồng lúa khoai.
Chưa tu cảnh sông biệt sai,
Tu rồi cảnh sông muốn ai cũng bằng.
Chưa tu còn muốn riêng ăn,
Tu rồi hột muối cũng còn chia đôi.
Chưa tu xã hội bỏ trôi,
Tu rồi xã hội tài bồi phồn vinh.
Chưa tu tưởng đạo làm thình,
580. Tu rồi mới biết đạo hành động luôn.
Chưa tu cho đạo mê cuồng,
Tu rồi biết đạo tỉnh tuồng dường bao.
Chưa tu biết một đồng bào,
Tu rồi biết đến năm châu nhơn loài.
Chưa tu tưởng một mình tài,
Tu rồi biết kẻ cũng hay như mình.
Chưa tu thấy yếu không binh,
Tu rồi thấy yếu động tình chớ che.
Chưa tu lấy mạnh hâm he,
590. Tu rồi lấy mạnh ra che chớ người.
Chưa tu việc nghĩa còn lười,
Tu rồi việc nghĩa không rời lòng lo.
Chưa tu thấy đạo không to,
Tu rồi thấy đạo lớn đo không cùng.
Chưa tu mình lỗi tự dung,
Tu rồi mình lỗi tự trừng trị ngay.
Chưa tu phản tỉnh ít thay,
Tu rồi phản tỉnh mỗi ngày không quên.
Chưa tu ít xét hư nên,
600. Tu rồi tội phước đặt trên tấm lòng.
Chưa tu còn dạ bươi bông,
Tu rồi sống chết một lòng sắt đing.

- Chưa tu ít đọc kệ kinh,
Tu rồi kinh kệ cố tình xem luôn.
Chưa tu uống nước quên nguồn,
Tu rồi ăn trái nhớ ơn người trồng.
Chưa tu tự ái đầy lòng,
Tu rồi lấy lẽ chánh công làm đầu.
Chưa tu hay tách buồn rầu,
610. Tu rồi thường tập lúc nào cũng vui.
Chưa tu như lửa còn vùi,
Tu rồi như nước ngọt bụi trong tâm.
Chưa tu tức giận dễ lâm,
Tu rồi tức giận khó chắm đốt lòng.
Chưa tu ít tách cần phòng,
Tu rồi dè dặt trong lòng nhớ luôn.
Chưa tu như cọp sỏ chuồng.
Tu rồi lấy trí làm cương ngựa lòng.
Chưa tu ít giữ gia phong,
620. Tu rồi chẳng để lỗi trong luân thường.
Chưa tu ít biết kính nhường,
Tu rồi lễ phép luôn luôn giữ gìn.
Chưa tu còn thiếu tự tin,
Tu rồi biết lấy sức mình làm nên.
Chưa tu nhờn đạo còn quên,
Tu rồi nhờn đạo lo đèn đáp xong.
Chưa tu không sửa trau lòng,
Tu rồi lo điếm tô trong tách tình.
Chưa tu hèn yếu lòng mình,
630. Tu rồi cứng cỏi trước tình cảnh nguy.
Chưa tu còn sợ hàn vi,
Tu rồi chỉ sợ đạo nghi dở dang.
Chưa tu thấy khó thì than,
Tu rồi thấy khó cố tràn lướt qua.

- Chưa tu lo hẹp trong nhà,
Tu rồi biết nghĩ rộng xa đến ngoài,
Chưa tu ít giúp đỡ ai,
Tu rồi thì chẳng hờ tay giúp giùm.
Chưa tu nợ thế lùm tum,
640. Tu rồi lo gỡ cho xong nghiệp đời.
Chưa tu còn thích ăn chơi,
Tu rồi chỉ muốn cứu đời trăm luân.
Chưa tu quỵên luyện hồng trần,
Tu rồi cõi thế khi cần bỏ ngay.
Chưa tu chỉ biết đời nay,
Tu rồi biết đến lâu dài đời sau.
Chưa tu không thấy trần lao,
Tu rồi thấy rõ chiêm bao cảnh phàm.
Chưa tu riêng lợi thì ham,
650. Tu rồi riêng lợi không làm chi vui.
Chưa tu đạo chẳng biết mùi,
Tu rồi mùi đạo vô hôi thơm tho.
Chưa tu không biết đường dò,
Tu rồi thấy kệ kinh cho bén bờ.
Chưa tu kinh nghĩa còn mờ,
Tu rồi kinh nghĩa hiểu ra tinh tường.
Chưa tu dễ bước lạc đường,
Tu rồi đạo khắp mười phương không lầm.
Chưa tu sống cảnh mê tâm,
660. Tu rồi sống cảnh giác tâm hữu tình.
Chưa tu chưa thấy Phật linh,
Tu rồi mới thấy Phật minh vô cùng.
Chưa tu hành thiện ngại ngục,
Tu rồi hành thiện vô cùng nhiệt tâm.
Chưa tu giống Phật không ngâm,
Tu rồi giống Phật cố làm cho lên.

- Chưa tu hiểu đạo còn quên,
Tu rồi hiểu đạo ngày đêm nhớ hoài.
Chưa tu chưa thấy lạc loài,
670. Tu rồi thấy rõ kiếp đày lẽ loi.
Chưa tu đời khổ ít soi,
Tu rồi thấy khổ mỗi người chịu riêng.
Chưa tu tạo khổ lưu niên,
Tu rồi biết đoạn nghiệp duyên sau này.
Chưa tu gây nợ không hay,
Tu rồi nợ thế chưa gây biết rồi.
Chưa tu giống ác đâm chồi,
Tu rồi giống ác lân hồi tiêu đi.
Chưa tu ác khí phủ vi,
680. Tu rồi ác khí tâu phi không còn.
Chưa tu tội lớn phước mòn,
Tu rồi phước lớn tội thon nhỏ lần.
Chưa tu như vật thiêu thân,
Tu rồi như phụng chín từng mây cao.
Chưa tu thường rước họa vào,
Tu rồi thì biết đón rào nạn tai.
Chưa tu sống đọa chết đày,
Tu rồi sống ở thác quày về ngôi.
Chưa tu bị nghiệp cuốn lôi,
690. Tu rồi nghiệp chẳng còn nơi bám vào.
Chưa tu vào khổ ra đau,
Tu rồi đau khổ ra vào sạch không.
Chưa tu không chủ được lòng,
Tu rồi tự chủ ở trong tâm hồn.
Chưa tu thần trí ám hôn,
Tu rồi thì phải trí thần quang minh.
Chưa tu còn nhẹ lòng tin,
Tu rồi bình tĩnh phân minh rõ ràng.

- Chưa tu mây vọng chưa tan,
700. Tu rồi phải lột sạch màn vô minh.
Chưa tu chưa thấy lòng mình,
Tu rồi thấy rõ dạng hình của tâm.
Chưa tu bốn vách còn nằm,
Tu rồi bốn vách nhảy phăng ra ngoài.
Chưa tu dễ loạn mắt tai,
Tu rồi tai mắt khó lay chuyển lòng.
Chưa tu như thể bướm ong,
Tu rồi như thể gió đông trên cành.
Chưa tu vật cảm tình sanh,
710. Tu rồi vật cảm trí minh chánh tà.
Chưa tu Phật vắng trong nhà,
Tu rồi Phật chẳng đi xa ngày nào.
Chưa tu vật dục khát khao,
Tu rồi vật dục không nao núng lòng.
Chưa tu như trứng bỏ không,
Tu rồi như trứng nằm trong mẹ gà.
Chưa tu người hóa ra ma,
Tu rồi người đổi thành ra Phật Thần.
Chưa tu xác tục hồn trần,
720. Tu rồi xác tục hồn Thần Phật Tiên.
Chưa tu bị khóa còn xiềng,
Tu rồi mở khóa có thuyền chở đi.
Chưa tu cái buộc cái trì,
Tu rồi lòng chẳng sự chi buộc ràng.
Chưa tu hành động hoang mang,
Tu rồi hành động có đàng lối đi.
Chưa tu hoàn cảnh chỉ huy,
Tu rồi hoàn cảnh khó di chuyển mình.
Chưa tu vì nặng phạm tình,
730. Tu rồi thấy kiếp phù sinh ra gì.

- Chưa tu vì quá mê si,
Tu rồi thấy chẳng vật chi bận lòng.
Chưa tu vì mến bạc đồng,
Tu rồi thấy bạc nó không cứu mình.
Chưa tu chỉ biết hữu hình,
Tu rồi biết đến vô sinh cõi ngoài.
Chưa tu chờ chết qui lai,
Tu rồi chờ mãi kiếp đày Phật qui.
Chưa tu nguồn cội quên đi,
740. Tu rồi nguồn cội biết tri lối về.
Chưa tu lạc vạn đường mê,
Tu rồi thấy rõ kiêng quê khứ hồi.
Chưa tu như cá mê môi,
Tu rồi như thể trăng trôi trên giòng.
Chưa tu đời chẳng hề xong,
Tu rồi đời chẳng đèo bồng sự chi.
Chưa tu đành chịu rã thi,
Tu rồi thi rã nhưng kỳ thật không.
Chưa tu thật tướng khó trông,
750. Tu rồi thật tướng nhìn thông tận nguồn.
Chưa tu khi chết rồi cuồng,
Tu rồi khi chết tỉnh tuồng như không.
Chưa tu chết chẳng thỏa lòng,
Tu rồi chết được yên trong tâm hồn.
Chưa tu chịu mãi vong tồn,
Tu rồi ra được ngoài vòng tử sanh.
Chưa tu chưa khỏi sâu thành,
Tu rồi vĩnh cửu nương mình Lạc bang.
Chưa tu hết hiệp rồi tan,
760. Tu rồi tan hiệp thế gian không còn.
Chưa tu huệ mạng lần mòn,
Tu rồi huệ mạng vuông tròn hiển khai.

- Chưa tu nợ khổ kéo dài,
Tu rồi nợ khổ một ngày ngắn đi.
Chưa tu đọa kiếp trường kỳ,
Tu rồi kiếp đọa mãn đi không còn.
Chưa tu tông tổ héo don,
Tu rồi tông tổ cũng đồng siêu thăng.
Chưa tu lũy thế sào tăng,
770. Tu rồi lũy thế như đăng đốt chuyền.
Chưa tu chẳng tự độ yên,
Tu rồi sẽ được thừa duyên cứu người.
Chưa tu thân rã hồn rời,
Tu rồi thân rã hồn ngồi tòa sen.
Chưa tu thân chiếu tối đen,
Tu rồi thân chiếu hơn đèn sáng trung.
Chưa tu ma quỷ còn gần,
Tu rồi ma quỷ hoảng thân chạy xa.
Chưa tu xa Phật gần ma,
780. Tu rồi gần Phật xa tà ma đi.
Chưa tu chưa rõ huyền vi,
Tu rồi diệu pháp Mâu ni thấm nhuần.
Chưa tu tai mắt như vừng,
Tu rồi thông việc chưa từng được thông.
Chưa tu còn tiểu ti lòng,
Tu rồi mở chí đại đồng từ bi.
Chưa tu kinh kệ bất tri,
Tu rồi kinh kệ khắc ghi trong lòng.
Chưa tu nay bươi mai bông,
790. Tu rồi như thể bá tông luôn xanh.
Chưa tu không thiết sự lành,
Tu rồi sự thiện chặt gìn trong tâm.
Chưa tu giống thiện chưa ngâm,
Tu rồi giống thiện nảy mầm lớn lên.

- Chưa tu việc Phật thường quên,
Tu rồi việc Phật luôn bên đáy lòng.
Chưa tu quên kiếp trần hồng,
Tu rồi nhớ kiếp tạm không lâu bền.
Chưa tu sanh tử bỏ quên,
800. Tu rồi sanh tử là tên đứng đầu.
Chưa tu bỏ ngạn rút cầu,
Tu rồi bỏ ngạn cố bầu cho gầu.
Chưa tu chỉ biết giả thân,
Tu rồi lấy giả độ chân đời mình.
Chưa tu tưởng Phật xa nghìn,
Tu rồi thấy Phật với mình không xa.
Chưa tu tự độ chưa qua,
Tu rồi tự độ, độ tha đầy lòng.
Chưa tu ma Phật không thông,
810. Tu rồi ma Phật được trông thấy rành.
Chưa tu không thấy khổ sanh,
Tu rồi sanh khổ thấy rành từng li.
Chưa tu chưa thấy mê si,
Tu rồi thấy rõ những gì vô minh.
Chưa tu quên mở tâm linh,
Tu rồi lo mở tánh mình không quên.
Chưa tu tâm niệm bấp bênh,
Tu rồi tâm niệm như trên thạch bàn.
Chưa tu buộc nợ lán khang,
820. Tu rồi nợ gỡ không toan buộc vào.
Chưa tu còn tánh hùng hào,
Tu rồi chỉ một lòng giàu từ bi.
Chưa tu nhân quả còn nghi,
Tu rồi nhân quả biết tri ba đời.
Chưa tu tưởng kiếp thành thời,
Tu rồi thấy rõ kiếp đời lao lung.

- Chưa tu để khổ đến cùng,
Tu rồi cố sức vẫy vùng cho ra.
Chưa tu không thấy mình già,
830. Tu rồi thấy kiếp như hoa phải tàn.
Chưa tu không thấy tuần hoàn,
Tu rồi thấy rõ nghiệp oan xây vằn.
Chưa tu tưởng chẳng mất thân,
Tu rồi thấy rõ cái cân thiên đĩnh.
Chưa tu còn dối lòng mình,
Tu rồi mình chẳng để sinh dối lòng.
Chưa tu trời rộng thấy không,
Tu rồi trời rộng thấy đông Thánh Thần.
Chưa tu thân chỉ thấy thân,
840. Tu rồi thân thấy có chơn linh hồn.
Chưa tu chưa rõ vong tồn,
Tu rồi biết chết nhưng hồn không tiêu.
Chưa tu chẳng thiết cầu siêu,
Tu rồi cần độ cho tiêu nghiệp đày.
Chưa tu chẳng thấy đầu thai,
Tu rồi thấy việc sanh lai hồng trần.
Chưa tu cứ để chết dần,
Tu rồi lấy chết đổi thân sống còn.
Chưa tu vào cú ra lòn,
850. Tu rồi lánh kiếp vô thường khiến sai.
Chưa tu ăn một trả hai,
Tu rồi thì chẳng còn vay một điều.
Chưa tu nhiều việc làm liều,
Tu rồi thiện ác bao nhiêu định rành.
Chưa tu khi kẻ tu hành,
Tu rồi thấy kẻ làm lành kính yêu.
Chưa tu ý quấy hay chiều,
Tu rồi ý quấy một điều không theo.

- Chưa tu dữ tợn hùm beo,
860. Tu rồi hiền tợ tượng treo Phật bàn.
Chưa tu không giúp thế gian,
Tu rồi tìm cách mở đàng độ dân.
Chưa tu còn tánh phàm trần,
Tu rồi như tánh Phật Thần từ bi.
Chưa tu mặc kệ ai nguy,
Tu rồi thấy kẻ khổ thì giúp ngay.
Chưa tu vật chất khiến sai,
Tu rồi vật chất không lay được lòng.
Chưa tu còn nhiễm hơi đồng,
870. Tu rồi bạc khó xui lòng bất minh.
Chưa tu hiếu sát đầy tình,
Tu rồi tập tánh hiếu sinh một niềm.
Chưa tu Tịnh độ không tìm,
Tu rồi Tịnh độ ngày đêm cầu về.
Chưa tu trần tục còn mê,
Tu rồi trần tục không hề say sưa.
Chưa tu mỗi việc mỗi ưa,
Tu rồi biết nhịn biết chừa muốn ham.
Chưa tu đầy dẫy tánh tham,
880. Tu rồi tham tánh đời làm thí tâm.
Chưa tu huệ mạng tiêu trầm,
Tu rồi huệ mạng cố làm sáng lên.
Chưa tu còn ngã một bên,
Tu rồi đứng thẳng ngay trên đại đồng.
Chưa tu hoang phế cõi lòng,
Tu rồi lòng có chủ ông tại nhà.
Chưa tu như bệnh trầm kha,
Tu rồi như có ma ha cam lồ.
Chưa tu còn lạc tam đồ,
890. Tu rồi phải vượt khỏi cơ luân hồi.

- Chưa tu chìm nổi không trôi,
Tu rồi thì kiếp lung vơi chẳng còn.
Chưa tu nghiệp tội khó mòn,
Tu rồi nghiệp tội như hòn sương mai.
Chưa tu tâm khó thể khai,
Tu rồi như rút then gài nơi tâm.
Chưa tu đạo chẳng lo tầm,
Tu rồi đi đứng ngồi nằm đều tu.
Chưa tu quên phá trí ngu,
900. Tu rồi cố vệt mây mù trong tâm.
Chưa tu chỉ thấy hương trầm,
Tu rồi hương khói thấy tâm ẩn vào.
Chưa tu lòng chẳng quý bao,
Tu rồi lòng thấy giá cao vô cùng.
Chưa tu xử thể lạnh lùng,
Tu rồi xử thể mặn nồng kính yêu.
Chưa tu còn tánh tự kiêu,
Tu rồi càng phải biết điều tự khiêm.
Chưa tu kim cổ ít tìm,
910. Tu rồi lấy việc cổ kim soi mình.
Chưa tu suy nhược ý tình,
Tu rồi tình ý sắc đing càng cường.
Chưa tu ít chịu suy lường,
Tu rồi thường xét mọi đường thật hư.
Chưa tu biết quấy không trừ,
Tu rồi biết quấy tự cư xử liền.
Chưa tu đời dễ làm ghiền,
Tu rồi không để đời khiên dẫn lòng.
Chưa tu nhớ nhớp chập chồng,
920. Tu rồi thì phải lóng trong tâm hồn.
Chưa tu như lúc huỳnh hôn,
Tu rồi như thể trời cơn minh bình.

- Chưa tu mình chẳng hiểu mình,
Tu rồi mình hiểu rõ tình mình hơn.
Chưa tu còn tiếng ác nhọn,
Tu rồi phải đổi danh thơm sĩ hiền.
Chưa tu tâm niệm đảo điên,
Tu rồi tâm niệm bình yên vững vàng.
Chưa tu ăn nói bướng càng,
930. Tu rồi ăn nói đàng hoàng phân minh.
Chưa tu còn kém đức tin,
Tu rồi tâm đức kiên trinh đủ đầy.
Chưa tu muốn một mình hay,
Tu rồi muốn khắp người tài như nhau.
Chưa tu phân biệt nghèo giàu,
Tu rồi bản phú như nhau đồng quyền.
Chưa tu luật kém hơn tiên,
Tu rồi tiên phải tùng quyền luật nghi.
Chưa tu bốn phận trốn đi,
940. Tu rồi bốn phận biết tri để làm.
Chưa tu phạm cứ để phạm,
Tu rồi phạm cố đổi làm Thánh Tiên.
Chưa tu thấy sống tư riêng,
Tu rồi thấy sống quan liên với người.
Chưa tu xã hội bỏ rơi,
Tu rồi xã hội loài người biết lo.
Chưa tu mặc kẻ đói no,
Tu rồi no đói biết lo cho người.
Chưa tu việc nghĩa biếng lười,
950. Tu rồi việc nghĩa vui tươi lo làm.
Chưa tu còn nói bắc nam,
Tu rồi nam bắc chỉ là một thôi.
Chưa tu non nước bỏ trôi,
Tu rồi non nước tài bồi cho hưng.

- Chưa tu trước nghĩ cho thân,
Tu rồi trước nghĩ cho dân phần nhiều.
Chưa tu lễ nghĩa bỏ liều,
Tu rồi lễ nghĩa sớm chiều giò trau.
Chưa tu còn tiếng hỗn hào,
960. Tu rồi ai cũng ngọt ngào dạ thừa.
Chưa tu còn cảnh gạt lừa,
Tu rồi ai cũng bán mua chơn thành.
Chưa tu bè phái ghét ganh,
Tu rồi bè phái không sanh ghen hờn.
Chưa tu tình nghĩa phai lờn,
Tu rồi tình nghĩa keo sơn một niêm.
Chưa tu khổ chúng để im,
Tu rồi khổ chúng cố tìm cứu ra.
Chưa tu háo chiến hơn hòa,
970. Tu rồi hòa ái hơn là chiến tranh.
Chưa tu bỏ việc nhơn sanh,
Tu rồi tạo việc âm lành cho dân.
Chưa tu trí đức không cần,
Tu rồi trí đức thập phần quan tâm.
Chưa tu còn nạn lấn xâm,
Tu rồi xâm lấn cố làm cho tiêu.
Chưa tu nhơn loại kém yêu,
Tu rồi nhơn loại nâng niu tận tình.
Chưa tu còn muốn đao binh,
980. Tu rồi không muốn cảnh tình can qua.
Chưa tu thấy chết lơ là,
Tu rồi thấy chết xót xa đời người.
Chưa tu tạo khóc hơn cười,
Tu rồi thường muốn cho người đều vui.
Chưa tu tưởng đạo đi lùi,
Tu rồi thấy đạo bảo người tiến xa.

- Chưa tu tưởng đạo quên ma,
Tu rồi thấy đạo vạch ra Phật đài.
Chưa tu đạo chẳng đoái hoài,
990. Tu rồi thấy đạo mở khai đường về.
Chưa tu cho đạo là mê,
Tu rồi thấy đạo là quê cảnh mình.
Chưa tu lời Phật không tin,
Tu rồi lời Phật đem in trong lòng.
Chưa tu tưởng đạo là nông,
Tu rồi thấy đạo khai thông tâm hồn.
Chưa tu tưởng đạo cuồng ngôn,
Tu rồi thấy đạo là chơn pháp mẫu.
Chưa tu đạo chẳng tâm cầu,
1000. Tu rồi thấy đạo cao sâu đáng tìm.
Chưa tu tưởng đạo lim dim,
Tu rồi thấy đạo oai nghiêm nhãn thần.
Chưa tu tưởng đạo làm bản,
Tu rồi thấy đạo giúp dân phú cường.
Chưa tu rời rạt thôn hương,
Tu rồi làng xóm tình thương đậm đà.
Chưa tu chỉ hiểu riêng ta,
Tu rồi được hiểu rộng ra muôn người.
Chưa tu ít biết hổ người,
1010. Tu rồi mình biết chê cười mình hư.
Chưa tu lòng tợ cầu trư,
Tu rồi lòng đổi ra như tiên rồng.
Chưa tu Trời Phật tưởng không,
Tu rồi Trời Phật thấy trong tâm người.
Chưa tu nghe đạo thì cười,
Tu rồi nghe đạo nhận lời cao siêu.
Chưa tu lòng tợ lửa thiêu,
Tu rồi lòng thấy như chiều gió qua.

- Chưa tu người thấy người, ta,
1020. Tu rồi người thấy Phật ma khác lòng.
Chưa tu người chết tưởng không,
Tu rồi người chết thấy tròng kiếp sau.
Chưa tu như cá trong ao,
Tu rồi như cá mình lau suối thân.
Chưa tu ở mãi cõi trần,
Tu rồi nhứt định gởi thân Phật đài.
Chưa tu thân chết vãng lai,
Tu rồi thân chết chạy dài một khi.
Chưa tu vô đạo vô nghi,
1030. Tu rồi hữu đạo hữu tri nghĩa tình.
Chưa tu lòng thật xa mình,
Tu rồi mình được biết tin nơi lòng.
Chưa tu mây án bóng hồng,
Tu rồi thấy tận đáy lòng Hằng Nga.
Chưa tu thấy Phật ở xa,
Tu rồi thấy Phật hiện ra bên mình .
Chưa tu Phật cách muôn nghìn,
Tu rồi Phật trước tâm tình một ly.
Chưa tu lối quỷ thường đi,
1040. Tu rồi đường Phật tập qui một lòng.
Chưa tu Phật có tướng không,
Tu rồi thấy Phật đầy trong hoàn cầu.
Chưa tu không thấy đạo mâu,
Tu rồi thấy đạo cao sâu diệu huyền.
Chưa tu khô hạn tâm điền,
Tu rồi tâm địa trở nên tươi nhuận.
Chưa tu quen lạ còn phân,
Tu rồi quen lạ muốn thân một niềm.
Chưa tu ai giỏi thì dim,
1050. Tu rồi ai giỏi thì tìm học theo.

- Chưa tu còn ý nại xeo,
Tu rồi trách nhiệm biết đeo trong lòng.
Chưa tu nhất trước lẽ công,
Tu rồi công nghĩa lòng không rụt rè.
Chưa tu thấy yếu hiếp đê,
Tu rồi thấy yếu thì che chở dùm.
Chưa tu còn muốn trắng cùm,
Tu rồi không muốn việc công trói ai.
Chưa tu đem kẻ đọa đày,
1060. Tu rồi không muốn cho ai cực hình
Chưa tu giải khổ riêng mình,
Tu rồi giải khổ nhân sinh khắp cùng.
Chưa tu mặc kệ ai hung,
Tu rồi chẳng muốn người lung lạc người.
Chưa tu học kẻ sợ cười,
Tu rồi vui học những người mình thua.
Chưa tu còn chịu nịnh lừa,
Tu rồi không muốn a dua người nào.
Chưa tu ít tánh hiệp hào,
1070. Tu rồi hào hiệp dồi dào trong tâm.
Chưa tu lời phải giả câm,
Tu rồi lời phải thì hăm nói lên.
Chưa tu lẽ phải bỏ quên,
Tu rồi lẽ phải cố bền đến cùng.
Chưa tu ý chí bần dưng,
Tu rồi ý chí nấu nung sẵn sàng.
Chưa tu chỉ biết họ hàng,
Tu rồi biết đến xóm làng gần xa.
Chưa tu chỉ biết có ta,
1080. Tu rồi biết có quốc gia đồng bào.
Chưa tu chỉ muốn mình giàu,
Tu rồi lòng muốn người nào cũng sang.

- Chưa tu đối xử ngỗ ngang,
Tu rồi đối xử biết dàng nghĩa nhân.
Chưa tu quên hạnh phúc dân,
Tu rồi hạnh phúc chừ nhân biết gìn.
Chưa tu thời thế mặc tình,
Tu rồi thời thế thấy mình phải lo.
Chưa tu chỉ để mình no,
1090. Tu rồi biết giúp người cho ấm lòng.
Chưa tu còn thiếu tâm đồng,
Tu rồi nam bắc một lòng thương yêu.
Chưa tu đồng bái đìu hiu,
Tu rồi đồng bái phì nhiêu hoa màu.
Chưa tu ít giúp người nào,
Tu rồi biết giúp đỡ nhau mọi điều.
Chưa tu no sớm đói chiều,
Tu rồi hai bữa chia đều nhau no.
Chưa tu chỉ một mình lo,
1100. Tu rồi được kẻ lo cho với mình.
Chưa tu sau trước vắng tanh,
Tu rồi sau trước có anh em nhiều.
Chưa tu tưởng đạo buồn hiu,
Tu rồi thấy đạo lắm điều vui tươi.
Chưa tu bè bạn thiếu người,
Tu rồi bè bạn khắp trời có đông.
Chưa tu sống giữa gai chông,
Tu rồi sống giữa tấm lòng người ta.
Chưa tu việc ít hiểu ra,
1110. Tu rồi việc được gần xa chỉ giùm.
Chưa tu cảnh sống tối um,
Tu rồi cảnh sống vô cùng sáng choang.
Chưa tu quấy thiếu người can,
Tu rồi quấy có người ngăn cản giùm.

- Chưa tu như thể bụi lùm,
Tu rồi như thể kiếng trong chậu vàng.
Chưa tu sống chết riêng toan,
Tu rồi sống chết xóm làng chung lo.
Chưa tu không biết lối dò,
1120. Tu rồi có kẻ vạch cho bước đường.
Chưa tu gấu ó thôn hương,
Tu rồi làng xóm biết nhường nhịn nhau.
Chưa tu quen biết ít chào,
Tu rồi quen biết gặp nhau hỏi liền.
Chưa tu thường nói vô duyên,
Tu rồi câu chuyện hàn huyên cũng đằm.
Chưa tu tiết tháo không cầm,
Tu rồi tiết tháo biết làm quý cao.
Chưa tu tưởng đạo làm màu,
1130. Tu rồi thấy đạo thật trau trong ngoài.
Chưa tu tưởng đạo sơ sai,
Tu rồi thấy đạo giỏi mài công phu.
Chưa tu chưa rõ nghĩa tu,
Tu rồi thấy đạo cao sâu phi thường.
Chưa tu thì hãy tu bươn,
Tu rồi sẽ thấy rõ đường chơn tu.
Chưa tu kinh nghĩa thấy lu,
Tu rồi kinh nghĩa mỗi câu là đèn.
Chưa tu thấy đá sỏi đen,
1140. Tu rồi đá sỏi biết nhen lửa hồng.
Chưa tu phó mặc núi sông,
Tu rồi quyết lập Tiên bông thế gian.
Chưa tu tưởng đạo mơ màng,
Tu rồi thấy đạo hoàn toàn có căn.
Chưa tu nên sớm ăn năn,
Tu rồi thấy đạo vô ngần thiêng liêng.

- Chưa tu chưa rõ tục tiên,
Tu rồi phạm thánh hai miền thấy ra.
Chưa tu sợ việc bỏ nhà,
1150. Tu rồi thấy đạo tại gia cũng thành.
Chưa tu hãy rón tu hành,
Tu rồi sẽ thấy đạo lành rất thiêng.
Chưa tu chưa rõ bí huyền,
Tu rồi thấy sự chứng miêng Phật Trời.
Chưa tu tưởng đạo như đời,
Tu rồi thấy đạo khác người đời mê.
Chưa tu tu kéo trễ bê,
Tu rồi thấy rõ sự mê qua rồi.
Chưa tu thì rón tinh hồi,
1160. Tu rồi thấy rõ con người nên tu.
Chưa tu còn muốn ngao du,
Tu rồi muốn giải mộng sầu thế gian.
Chưa tu không thấy khổ nạn,
Tu rồi thấy rõ gian nan người đời.
Chưa tu thường phó cơ trời,
Tu rồi họa phước tự nơi mình cầm.
Chưa tu ít chủ lấy tâm,
Tu rồi tâm hạnh được làm chủ luôn.
Chưa tu vui chính là buồn,
1170. Tu rồi buồn chính là nguồn an vui.
Chưa tu lửa dục còn thui,
Tu rồi lửa dục hết vùi trong tâm.
Chưa tu làm chẳng biết làm,
Tu rồi làm mới khởi tâm biết liền.
Chưa tu chỉ biết nhãn tiền,
Tu rồi biết việc oan khiên ba đời.
Chưa tu mưu việc nhứt thời,
Tu rồi mưu việc lâu đời trường miên.

- Chưa tu tục tưởng là tiên,
1180. Tu rồi lấy tục đối duyên Phật Trời.
Chưa tu chưa thấy mỏng đời,
Tu rồi thấy rõ kiếp người mòn hao.
Chưa tu còn mền trần lao,
Tu rồi chỉ muốn tẩu đảo khỏi mê.
Chưa tu cảnh cũ quên về,
Tu rồi cảnh cũ lo bề hồi qui.
Chưa tu vì chẳng xét suy,
Tu rồi vì bởi chịu tri cội nguồn.
Chưa tu bị vật làm cuồng,
1190. Tu rồi lấy vật làm đường tiện nghi.
Chưa tu cõi tục còn y,
Tu rồi cõi tục biến đi có ngày .
Chưa tu mê khổ kéo dài,
Tu rồi mê khổ kiếp này rửa tiêu.
Chưa tu chớ có nói liều,
Tu rồi thấy rõ những điều đáng tin.
Chưa tu cũng rán sửa mình,
Tu rồi thì phải nhớ gìn đường tu.
Chưa tu cũng phải trượng phu,
1200. Tu rồi càng ở đúng câu thánh hiền.
Chưa tu việc quấy rán kiêng,
Tu rồi việc quấy cố nhiên không làm.
Chưa tu rán bớt tham lam,
Tu rồi phạm tánh muốn ham phải chừa.
Chưa tu cũng chớ gạt lừa,
Tu rồi lừa gạt phải ngừa bỏ xong.
Chưa tu cũng nhớ dẫn lòng,
Tu rồi nhẫn nhục càng không nên rời.
Chưa tu cũng chớ ngạo đời,
1210. Tu rồi càng đối với người khiêm cung.

- Chưa tu cũng ở hiếu trung,
Tu rồi trung hiếu càng nung trong lòng.
Chưa tu rán giữ gia phong,
Tu rồi càng phải vẹn trong luân thường.
Chưa tu cũng rán thiện lương,
Tu rồi lương thiện phải trương xa gần.
Chưa tu cũng giữ đạo nhân,
Tu rồi nhân đạo phải cần treo gương.
Chưa tu cũng chớ bạo cường,
1220. Tu rồi cường bạo là đường cấm ngăn.
Chưa tu tánh nóng nên dần,
Tu rồi càng phải chận ngăn lửa lòng .
Chưa tu cũng ở chánh công,
Tu rồi công chánh càng không thể rời.
Chưa tu cũng phải giữ lời,
Tu rồi hứa hẹn với người không sai.
Chưa tu cũng chớ hại ai,
Tu rồi càng chẳng gây tai họa người.
Chưa tu cũng biết hổ người,
1230. Tu rồi càng thẹn thua nơi mình lắm.
Chưa tu cũng nhớ xét tâm,
Tu rồi trong dạ thường tâm kiếm luôn.
Chưa tu cũng chớ quên nguồn,
Tu rồi uống nước càng thương người đào.
Chưa tu rán nhớ đồng bào,
Tu rồi nòi giống càng giàu lòng thương.
Chưa tu đừng bỏ thôn hương,
Tu rồi làng xóm càng thương nhau nhiều.
Chưa tu cũng ở biết điều,
1240. Tu rồi nhân cách phải nhiều hơn xưa.
Chưa tu cũng chớ thiếu thừa,
Tu rồi lời nói càng lừa lọc hơn.

- Chưa tu cũng rán thi ơn,
Tu rồi việc nghĩa càng cần hy sanh.
Chưa tu thì cũng phải lành,
Tu rồi lành sự càng bành trướng ra.
Chưa tu cũng ở cho hòa,
Tu rồi hòa với muôn nhà cần lo.
Chưa tu cũng chớ bo bo,
1250. Tu rồi càng phải ở cho rộng lòng.
Chưa tu rán chí đại đồng,
Tu rồi chí cả càng trồng gieo xa.
Chưa tu rán mở trí ra,
Tu rồi trí thức phải là khai thông.
Chưa tu cũng rán sạch trong,
Tu rồi trong sạch nơi lòng càng thêm.
Chưa tu cũng phải dịu mềm,
Tu rồi ngôn ngữ càng thêm ngọt ngào.
Chưa tu cũng chớ hỗn hào,
1260. Tu rồi càng chẳng cầu cào ngoỗ ngang.
Chưa tu rán bỏ dối gian,
Tu rồi gian dối lại càng tránh xa.
Chưa tu phải biết người, ta,
Tu rồi mình với người là thường cân.
Chưa tu phải quấy nên phân,
Tu rồi phải quấy càng cần xét suy.
Chưa tu cũng giữ lễ nghi,
Tu rồi lễ nghĩa càng ghi trong lòng.
Chưa tu nhớ gạn đục trong,
1270. Tu rồi trong đục càng không để làm.
Chưa tu cũng rán bình tâm,
Tu rồi tâm giữ hằng năm luôn bình.
Chưa tu cũng chớ bạ tin,
Tu rồi tin tưởng càng gìn giữ hơn.

- Chưa tu ơn phải nhớ ơn,
Tu rồi ơn dẫu chết thân cũng đền.
Chưa tu cũng rán tiến lên,
Tu rồi càng tiến kịp tên thánh hiền.
Chưa tu hút xách chớ ghiền,
1280. Tu rồi hút xách cố nhiên phải trừ.
Chưa tu việc xấu cũng từ,
Tu rồi việc xấu càng trừ sạch không.
Chưa tu ngoài rán tu trong,
Tu rồi càng phải lo xong trong ngoài.
Chưa tu rán ở thẳng ngay,
Tu rồi ngay thẳng sanh nhai một đường.
Chưa tu công lý phải tường,
Tu rồi công lý càng nường không rời.
Chưa tu cũng khéo xử đời,
1290. Tu rồi đời đạo đôi nơi phải rành.
Chưa tu chớ ghét tu hành,
Tu rồi thấy kẻ hiền lành càng thương.
Chưa tu chớ nhạt rau tương,
Tu rồi chay lạt lòng thường kính yêu.
Chưa tu lời quấy chớ chiều,
Tu rồi lời quấy không điều nào nghe.
Chưa tu chớ học ngón lờ,
Tu rồi càng tránh hẳn phe bịp đời.
Chưa tu cũng rán thức thời,
1300. Tu rồi thời cuộc trong đời phải thông.
Chưa tu chớ ở hai lòng,
Tu rồi càng giữ thĩ chung một niềm.
Chưa tu chớ để đắm chìm,
Tu rồi chìm đắm lo tìm vớt ra.
Chưa tu chớ hẹp lòng ta,
Tu rồi tâm đức vị tha càng nhiều.

- Chưa tu nhân loại nên yêu,
Tu rồi cần phải nâng niu loài người.
Chưa tu cũng phải vui tươi,
1310. Tu rồi càng phải nói cười có duyên.
Chưa tu rán tập bút nghiên,
Tu rồi chữ nghĩa càng chuyên học hành.
Chưa tu ăn nói cho thanh,
Tu rồi đối đáp càng rành từng câu.
Chưa tu rán học cho sâu,
Tu rồi càng phải rộng bầu kinh luân.
Chưa tu chớ bỏ lòng dân,
Tu rồi ý kẻ xa gần không quên.
Chưa tu tu được thì nên,
1320. Tu rồi cương quyết tiến lên thì thành.
Chưa tu tưởng đạo khó hành,
Tu rồi thấy đạo hoại thành do tâm.
Chưa tu ra mặt tu thâm,
Tu rồi đi đứng ngồi nằm đều tu.
Chưa tu Phật rán tu Nhu,
Tu rồi Tam giáo gồm thu một đường.
Chưa tu cũng rán trợ tương,
Tu rồi tương trợ mọi phương cho người.
Chưa tu thấy nghĩa chớ lười,
1330. Tu rồi thấy nghĩa rất vui lòng làm.
Chưa tu gia đạo rán kham,
Tu rồi gia đạo thiên lam tu gồm.
Chưa tu cũng giữ cho thơm,
Tu rồi chớ thẹn sen đơm trên bùn.
Chưa tu khuyên phải nên tòng,
Tu rồi khuyên phải vô cùng biết ân.
Chưa tu cũng rán xử thân,
Tu rồi mình tự xử hơn để người.

- Chưa tu cũng tính xong đời,
1340. Tu rồi càng xử phạt người tròn vuông.
Chưa tu cũng phải tính tuồng,
Tu rồi càng chẳng để cuồng loạn tâm.
Chưa tu nhớ tránh lỗi lầm,
Tu rồi làm lỗi càng làm cho tiêu.
Chưa tu làm cũng lựa điều,
Tu rồi càng chọn việc theo chánh đường.
Chưa tu nhớ tránh họa ương,
Tu rồi những việc bất tường không gây.
Chưa tu nên sợ trả vay,
1350. Tu rồi vay trả thường hay răn lòng.
Chưa tu nhân quả răn thông,
Tu rồi nhân quả lòng không thể rời.
Chưa tu cũng kính Phật Trời,
Tu rồi Trời Phật trọn đời tin theo.
Chưa tu chớ tánh hùm beo,
Tu rồi lòng dạ qui yêu phải trừ.
Chưa tu răn bỏ thói hư,
Tu rồi tật xấu trong người chừa ngay.
Chưa tu cũng phải nhơn tay,
1360. Tu rồi càng chẳng gắt gay với người.
Chưa tu cũng răn giúp đời,
Tu rồi lòng cứu độ người càng tăng.
Chưa tu cũng khá ăn năn,
Tu rồi lỗi phạm liền răn sửa lòng.
Chưa tu cũng nhớ tổ tông,
Tu rồi tông tổ hằng mong vẹn đền.
Chưa tu bỏn phạt đừng quên,
Tu rồi bỏn phạt phải nên hoàn thành.
Chưa tu cũng trọng giá danh,
1370. Tu rồi danh giá cao thanh càng gìn.

- Chưa tu chớ lả lơ tình,
Tu rồi đức hạnh càng gìn sạch trong.
Chưa tu cũng chớ bươi bồng,
Tu rồi bỏ thói hai lòng ở ăn.
Chưa tu tánh ác phải răn,
Tu rồi tánh ác cố phăng tận nguồn.
Chưa tu rán chớ hẹn sông,
Tu rồi thì phải luôn luôn thật hành.
Chưa tu rán tập tánh lành,
1380. Tu rồi tánh thiện kết thành ngày đêm.
Chưa tu lỗi bớt đừng thêm,
Tu rồi lỗi chẳng để nên trong lòng.
Chưa tu chớ thói muối mòng,
Tu rồi cần phải mở lòng tầm tơ.
Chưa tu cũng chớ bợn nhờn.
Tu rồi đời sống càng cho thơm lành
Chưa tu nghèo cũng cho thanh,
Tu rồi nghèo chịu không sanh lòng tà.
Chưa tu cũng phải thật thà,
1390. Tu rồi chơn chất vốn là bản căn.
Chưa tu cũng chớ tham ăn,
Tu rồi có cửa lo làm phước duyên.
Chưa tu rán thuận xóm riêng,
Tu rồi cần phải kết liên trong làng.
Chưa tu cũng giúp nghèo nàn,
Tu rồi nghèo khổ lòng càng đỡ nâng.
Chưa tu cũng ở có nhân,
Tu rồi càng lấy đức ân sống đời.
Chưa tu chớ trái đạo người,
1400. Tu rồi công việc ở đời phải minh.
Chưa tu cũng biết nhục vinh,
Tu rồi vinh nhục hơn tình thường nhân.

- Chưa tu cũng phải yêu dân,
Tu rồi yêu chúng dân hơn yêu mình.
Chưa tu cũng phải rộng tình,
Tu rồi càng mở vô nghìn khoan dung.
Chưa tu cũng phải hiếu trung,
Tu rồi trung hiếu phụng cung hơn người.
Chưa tu chớ để đời cười,
1410. Tu rồi càng tốt cho người soi gương.
Chưa tu cũng kính Phật đường,
Tu rồi càng phải trùng dương pháp màu.
Chưa tu đạo lý khá cầu,
Tu rồi đạo lý lúc nào cũng theo.
Chưa tu chánh nghĩa rán đeo,
Tu rồi chánh nghĩa càng gieo sâu dầy.
Chưa tu cũng giúp nhơn loài,
Tu rồi càng phải đoái hoài chúng sanh.
Chưa tu cũng giữ giá danh,
1420. Tu rồi chẳng để hôi tanh đời mình.
Chưa tu cương kỷ cũng gìn,
Tu rồi càng trọng gia đình phong nghi.
Chưa tu cũng niệm A Di,
Tu rồi càng phải thường ghi Phật Đà.
Chưa tu cũng giúp người ta,
Tu rồi càng độ gần xa khốn nàn.
Chưa tu cũng chọn ngay đàng,
Tu rồi càng phải mở mang nẻo lành.
Chưa tu cũng giữ tín thành
1430. Tu rồi càng phải ngôn hành nhưt chơn.
Chưa tu nhơn cũng biết nhơn,
Tu rồi nhơn phải càng hơn nhơn thường.
Chưa tu tà chánh phải tường,
Tu rồi tà chánh càng lường biết xa.

- Chưa tu cũng xét Phật ma,
Tu rồi càng biết rộng ra thẳng trâm.
Chưa tu đường chánh cũng tầm,
Tu rồi đường chánh càng thâm cội nguồn.
Chưa tu nhơn nghĩa đừng buông,
1440. Tu rồi nhơn nghĩa càng thương khắp cùng.
Chưa tu việc nghĩa phải hùng,
Tu rồi việc nghĩa càng cung phụng nhiều.
Chưa tu ác họa đừng chiêu,
Tu rồi ác họa không gieo cho đời.
Chưa tu cũng phải thức thời,
Tu rồi càng tỉnh sự đời nhiều hơn.
Chưa tu tu gấp kịp cơn,
Tu rồi càng chẳng để cơn huốt dò.
Chưa tu đường đạo rán dò,
1450. Tu rồi càng mở thêm to Phật đàng.
Chưa tu chớ quá mê mang,
Tu rồi càng phải đánh tan mộng trần.
Chưa tu cũng rán định thần,
Tu rồi càng phải minh phân tâm hồn.
Chưa tu ác chớ tích tồn,
Tu rồi tiêu giống ác chôn ba đời.
Chưa tu Phật rán tu người,
Tu rồi người Phật đồng thời song tu.
Chưa tu rán phá trí ngu,
1460. Tu rồi càng phải trí mầu khai thông.
Chưa tu rán ở sạch trong,
Tu rồi càng chẳng để lòng bợn nhơ.
Chưa tu rán đọc giảng cơ,
Tu rồi cơ giảng không giờ nào quên.
Chưa tu cũng rán siêu lên,
Tu rồi càng bước tột trên Niết Bàn..

- Chưa tu cũng nhớ họ hàng,
Tu rồi thân tộc gia đàn độ xong.
Chưa tu việc đạo rán thông,
1470. Tu rồi việc đạo ngoài trong phải rành.
Chưa tu cũng rán làm lành,
Tu rồi thiện sự thường hành ngày đêm.
Chưa tu tội giảm chớ thêm,
Tu rồi càng chẳng nên đem tội vào.
Chưa tu thì rán tu mau,
Tu rồi tu tới cho cao đạo trường.
Chưa tu khá chọn chánh đường,
Tu rồi chớ để lạc phường yêu ma.
Chưa tu rán niệm Di Đà,
1480. Tu rồi lục tự không xa trong lòng.
Chưa tu cũng nể Thiên Công,
Tu rồi nhân quả càng không xem thường.
Chưa tu khá rõ sáu đường,
Tu rồi càng tránh mỗi giường trầm luân.
Chưa tu rán tránh ác nhân,
Tu rồi nghiệp dữ càng dừng bước xa.
Chưa tu cũng kiếm lối ra,
Tu rồi rán mở đường qua Phật đài.
Chưa tu rán biết trần ai,
1490. Tu rồi phải rõ nghiệp đày phạm gian.
Chưa tu nợ báo chớ mang,
Tu rồi chớ để buộc ràng oan gia.
Chưa tu đời phải xét ra,
Tu rồi càng thấy nghe xa thế tình.
Chưa tu cũng rán sửa mình,
Tu rồi càng phải giữ gìn thân tâm.
Chưa tu giống thiện rán giâm,
Tu rồi giống thiện quyết làm lên cây.

- Chưa tu tu gấp kiếp này,
1500. Tu rồi chẳng muốn kéo dài đời sau.
Chưa tu, tu kéo mòn hao,
Tu rồi thì rán làm sao sớm thành.
Chưa tu, tu kéo tan tành,
Tu rồi biết kiếp chi mảnh càng lo.
Chưa tu tìm kẻ chỉ cho,
Tu rồi biết lối rán dò đi theo.
Chưa tu việc thiện rán đeo,
Tu rồi gương thiện phải treo cho đời.
Chưa tu, tu tất kịp người,
1510. Tu rồi tu kịp cỗ thời chơn nhơn.
Chưa tu rán xử vẹn thân,
Tu rồi thì phải tứ ân lo đền.
Chưa tu, tu được ắt nên,
Tu rồi thì rán tiến lên mỗi ngày.
Chưa tu khó tránh nghiệp đày,
Tu rồi cố gắng sau này thung dung.
Chưa tu, tu chớ ngại ngừng,
Tu rồi tu đến cuối cùng mới thôi.
Biển trần kiếp tạm nổi trôi,
1520. Không tu khổ mãi chẳng đời nào yên.
Sanh ra trong cõi trần duyên,
Người nào cũng bị nã phiền chẳng không.
Không ai trăm việc vừa lòng,
Mà ai cũng có nã nồng nọ kia.
Dục tâm óc ách như đĩa,
Đem thân ra để làm bia đạn trần.
Biết rằng rót cuộc bỏ thân,
Nhưng mà các dục vọng trần không buông.
Quên rằng tài vật dư muôn,
1530. Bỏ thân tài vật bỏ luôn đâu còn.

Chết thân tan rã lần mòn,
Nhưng bao tội lỗi hồn còn đeo mang.

Xác tan nhưng tội không tan,
Đầu thai trở lại thế gian trả đền.

Vì mê nên kiếp trước quên,
Hay đâu ăn trước nay đền trả sau.

Trả đền hoặc chậm hoặc mau,
Đã vay không một người nào trốn qua.

Chúng sanh nơi cõi Ta Bà,

1540. Sao không nghĩ tới để mà tu thân.

Nếu không trốn khỏi tử thân,

Dù đeo đấm cuộc hồng trần luống công.

Cuối cùng cũng phải tay không,

Đâu bằng tu niệm để hồng siêu sanh.

Đem lòng tham muốn lợi danh,

Đổi ra lòng muốn tu hành quý hơn.

Lợi danh sẽ mất theo thân,

Tu hành sẽ cứu hồn thăng Phật đài.

Càng nhiều tham vọng trần ai,

1550. Càng làm cho kiếp đọa đày đầy thôi.

Hồng trần là cõi bạc vôi,

Nó không chung thĩ với người nào đâu.

Càng theo nó lại càng sâu,

Chúng sanh vì nó bị đầu thai luôn.

Những điều sâu khổ ngàn muôn,

Mỗi người đều mỗi quay cuồng khác nhau.

Người không ai giống ai nào,

Chung qui cũng một đường vào mồ ma.

Ấy là định mạng người ta,

1560. Cuối cùng ai cũng phải là thế ư !

Há không cầu đạo Chơn như,

Để mưu giải thoát kiếp người trần gian.

- Dứt xong ba nẻo sáu đàng,
Quý hơn cái chiếc ngai vàng trần ai.
Ngai vàng khó giữ lâu dài,
Tòa sen Cực lạc ngồi hoài tự do.
Tu hành cần phải sớm lo,
Tử sanh là việc lớn to của người.
Nan tri sống chết nay mới,
1570. Mau tu kéo chẳng kịp Trời kêu tên.
Ta-bà thế giới rộng thênh,
Xưa nay thân chết không quên người nào.
Kiếp này không sớm tâu đảo,
Cõi trần còn phải chui vào chết thêm.
Trước khi chết có đâu êm,
Bao nhiêu đau khổ đổ trên đời mình.
Nào danh nào lợi nào tình,
Mất thì thương tiếc, được gìn hết hơi.
Lo cho đến chết mất đời,
1580. Người nào cũng thiếu không người nào xong.
Dù là kẻ dốt hay thông,
Vẫn làm tôi mọi không công cho đời.
Đề tâm suy xét tốt nơi,
Thấy rằng cái kiếp con người dối ma.
Người thương mấy cũng phải xa,
Vật ưa thích mấy cũng là bỏ đi.
Chạy Trời không khỏi tử qui,
Trăm mưu ngàn kế làm gì bớ ai.
Đâu bằng niệm Phật ăn chay,
1590. Cầu về Cực Lạc hết ngày trầm luân.
Sanh tiền làm phước làm nhân,
Tất nhiên tử hậu quả trần hết đeo.
Giống lành hôm sớm lo gieo,
Thì là hoa phước được treo đầy nhà.

- Nhớ câu nhứt cú Di Đà.
Tâm vô biệt niệm tất là qui Tây.
Tuy còn ở chốn trần ai,
Nhưng trên cửu phẩm liên đài có tên.
Mãn phần thì được bước lên,
1600. Đồng hàng chư Phật lâu bền an vui.
Khắp nơi sen báu nức mùi,
Thân sen cho đến chỗ ngồi cũng sen.
Hào quang thay thế trăng đèn,
Thần thông thay thế tàu thuyền ngựa xe.
Pháp mầu khi muốn được nghe,
Vật chi khi muốn thì là có ngay.
Không già không chết không phai,
Không người đau khổ, không ai luân hồi.
Không làm sao tả hết lời,
1610. Những điều mầu nhiệm ở nơi cõi này.
Cho nên các Phật xưa nay,
Thường khuyên bá tánh Liên-đài cầu sanh.
Pháp cao người khó nổi hành,
Thì là niệm Phật làm lành cũng nên.
Không cần phải niệm to lên,
Niệm thâm trong dạ đừng quên cũng thành.
Trong tâm khởi một niệm sanh,
Mười phương chư Phật nghe rành như vang.
Chớ nghi Phật ở Tây phang,
1620. Không nghe thấu tiếng vái van trong lòng.
Phật nào cũng có lục thông,
Ngồi xa vẫn biết rõ lòng chúng sanh.
Lo mình niệm Phật không rành,
Đừng lo Phật ở xa mình không hay.
Nhứt tâm cầu đạo Như Lai,
Phật trong được rõ Phật ngoài đều thông.

Nam mô sáu chữ thành lòng,
Có ngày sẽ được sáu thông tại trần.

Dù là kẻ phú hay bần,

1630. Đều tu niệm được không phân nghèo giàu.

Nhứt tâm niệm Phật thì mau,

Phóng tâm niệm Phật thế nào cũng lâu.

Mau lâu chẳng tại Phật đâu,

Mà là tại kẻ thật cầu hay không.

Thật cầu thì Phật mau trông,

Giả cầu thì Phật khó mong thấy liền.

Thế gian dụng bạc làm duyên,

Phật Trời dụng tâm lòng thiêng làm căn.

Lòng thiêng nếu để nứt răn,

1640. Thì là không thể bước sang Phật đài.

Nhằm kỳ mạt pháp thời nay,

Niệm Di Đà Phật đủ khai tâm thần,

Ngày đêm niệm Phật chí cần,

Đồng thời bỏ đức thi ân mau thành.

Tu cho tất cả nhơn sanh,

Tốt hơn là việc một mình riêng tu.

Tỏ rời diu dặt kẻ lu,

Mình tu rán độ người tu như mình.

Độ từ trong chốn gia đình,

1650. Độ ra làng nước dân tình khắp nơi.

Phật không riêng độ một người,

Mà là độ hết bầu trời chúng sanh.

Soi theo gương Phật mà hành,

Thì là sẽ được trọn tình từ bi.

Giàu sang hoặc kẻ hàn vi,

Cũng đều có thể tùy nghi độ đời.

Độ công, độ của, độ lời,

Có nhiều cách độ người đời tinh tâm.

- Tại lòng từ mẫn chưa thâm,
1660. Chớ nào tại thiếu phương châm độ đời.
Nhiều khi chỉ một nụ cười,
Đủ làm cảm hóa cho người hồi tâm.
Lấy tâm cương quyết làm mầm,
Tất là xây dựng được thành từ bi.
Tự mình phá sạch lòng nghi,
Mới là độ chúng bước đi tốt đường.
Đạo cao ma khảo là thường,
Chớ nên lấy đó làm buồn chán tâm.
Vỏ dầy thì phải lâu ngâm,
1670. Ánh Trời càng mạnh bóng năm càng xa.
Nhớ câu thiếu Phật đa ma,
Kẻ tu hành bị người ta phá nhiều.
Nếu không chịu đựng búa rìu,
Gỗ ra mặt gỗ long triều đầu nên.
Đạo đời nếu chẳng chí bền,
Việc chi cũng hỏng chẳng nên bao giờ.
Trách mình chớ trách thiên cơ,
Trăng lên không đổi tại giờ mình sai.
Mở bùng đôi mắt chớ lay,
1680. Tất nhiên sẽ được thấy ngay cung thiềm.
Bánh xe tạo hóa không im,
Đổi thay thế sự cổ kim chẳng ngừng.
Dù cho người có bảo đưng,
Mặt trời lặn mọc vẫn tuần tự luôn.
Lo mình bán lộ tay buông,
Chớ lo chị nguyệt quăng thương nửa chừng.
Sự tu ai có bảo đưng,
Cũng lo tu mãi không ngừng ắt nên.
Kiên tâm là trước chớ quên,
1690. Phật xưa nhờ có chí bền thành công.

- Tu hành được chứng hay không,
Đều do nhiều ít trong lòng tưởng tin.
Những điều Phật nói trong kinh,
Là điều Phật đã thật hành rồi ư.
Đã hằng có triệu ức người,
Làm theo lời Phật dứt đời phàm phu.
Ngàn xưa đã có dạy tu,
Chớ nào phải mới bày đâu bây giờ.
Nếu tu chớ có nghi ngờ,
1700. Tu là hết khổ chân chờ còn mê.
Dù cho phú quý vinh huê,
Cuối cùng cũng bỏ khó nê theo mình.
Đâu bằng niệm Phật trì kinh,
Chết rồi niệm ấy được ninh theo hồn.
Vinh huê phú quý bất tồn,
A Di Đà Phật được còn vĩnh niên.
Thôn quê cho đến thị thiêng,
Thiện nam tín nữ khá nguyên tu thân.
Tu không những lợi tinh thần,
1710. Mà bề vật chất bớt phần cạnh tranh.
Của người chẳng những không ganh,
Lại còn tự lấy của mình thí ra.
Đồng tu đời sống cùng hòa,
Khổ là cùng chịu vui là cùng chia.
Tánh lành cũng biết trau tria,
Tất không có cảnh đằm ìa máu roi.
Xét suy cho cạn sự đời,
Không chi quý giá bằng người chơn tu.
Chẳng hay gây oán kết thù,
1720. Chỉ lo làm việc đại từ đại bi.
Nước nguy lo giải cứu nguy,
Dân nghèo tìm cách thoát ly cảnh nghèo.

Lợi danh lòng chẳng mền đeo,
Về bề đạo nghĩa quyết theo một lòng.

Giúp người chẳng chút nệ công,
Làm ơn cho kẻ dạ không mong đền.

Từ bi một mực tiến tên,
Phá tan đau khổ khắp trên trần đời.

Tu là lo cứu độ người,

1730. Phật đâu có bảo tu ngồi tụng suông.

Tu là ban rải tình thương,

Khác hơn các việc bán buôn chợ đời.

Bất kỳ đâu hễ có người,

Chữ tu đều được đề dòi đến trao.

Độ dân không luận sắc màu,

Cũng như nhựt nguyệt chỗ nào cũng soi.

Đề tâm xét kỹ mà coi,

Đạo là để cứu người đời phải chẳng?

Phải nên đối đãi công bằng,

1740. Chớ phân giai cấp đừng rằng trắng đen.

Từ bi bất chấp lạ quen,

Thấy cần nên độ thì liền độ ngay.

Từ bi rộng độ muôn loài,

Ấy là bản nguyện của người chơn tu.

Cửa thiền nay bị mờ lu,

Tại vì người hiểu nghĩa tu hẹp hòi.

Kệ kinh thử đọc lại coi,

Phật xưa chẳng dạy bảo người ngã nhân.

Thương người như thể thương thân,

1750. Ban vui cứu khổ là chân đạo mâu.

Đem câu nhân quả đáo đầu,

Khuyên người chớ tạo khổ sầu cho ai.

Việc mình làm ở ngày nay,

Mai sau nó sẽ hườn lai cho mình.

- Khó mong trốn luật Thiên đình,
Thế gian nên tạo nghiệp lành tốt hơn.
Việc làm nào của thế nhơn,
Cũng đều có cặp mắt Thần ngó coi.
Trong lòng người mới nghĩ thôi,
1760. Tai thần nghe rõ như trời sấm vang.
Người dù lấy núi chận ngang,
Mắt thần cũng thấy rõ ràng như không.
Làm ra hoặc tính trong lòng,
Việc nào cũng có Thánh Thần xét soi.
Trước khi làm hãy nghĩ coi,
Tội hay là phước để rồi làm sau.
Lời ra khó hốt lại nào,
Phạm rồi muốn gỡ dễ dầu gì ư.
Hư rồi dễ bị thêm hư,
1770. Lỗi rồi dễ khiến cho người lỗi thêm.
Cho nên từ cổ chí kim,
Quấy rồi hối được thử tìm mấy ai.
Biết ngăn ngừa ít phạm sai,
Muốn làm chẳng nghĩ tắt hay lỗi lầm.
Một lần để kiếp luân trầm,
Có khi chịu đến muôn năm chưa rời.
Lỡ đi đâu phải dễ bồi,
Bị giòng nước cuốn thêm trôi là thường.
Cho nên mỗi việc phải lường,
1780. Tránh cho mình khỏi thêm đường mê ly.
Tu hành phải giữ luật nghi,
Nam mô thì phải từ bi trong lòng.
Qui y thì phải y tông,
Tụng kinh thì phải rèn lòng như kinh.
Tu thì lời Phật phải tin,
Sửa cho hơn trước khi mình chưa tu.

- Tại mình đạo hạnh còn lu,
Chớ không tại Phật chẳng thấu nhận mình.
Nên trau sửa lại tánh tình,
1790. Đúng như lời Phật tất mình được thấu.
Chơn tu Phật chẳng bỏ đâu,
Dù người đó ở bất câu chỗ nào.
Ngọc tâm sáng chặm hay mau,
Đều do tại sức chùi lau của mình.
Tội hay phước cũng tự tình,
Phật ma đều cũng tùy mình lựa ra.
Được chưa tự hỏi lòng ta,
Tất nhiên biết rõ hơn là hỏi ai.
Luật kinh có sẵn trong tay,
1800. Đo ra thì biết đúng sai thế nào.
Biển tâm còn sóng ba đào,
Thì là chưa thấy được màu minh châu.
Di Đà từ khởi niệm đầu,
Đến khi niệm chót nhiếp thấu một lòng.
Bao nhiêu tạp niệm đều không,
A Di Đà Phật ngưỡng mong một niệm.
Trong tâm khởi phải giữ gìn,
Mà bao vọng tưởng không xen lẫn vào.
Ngày đêm bất luận lúc nào,
1810. Lòng luôn niệm Phật thao thao như nguồn.
Tuy là ở tại trần dương,
Như ngôi nơi cõi Tây Phương khác gì.
Tịnh thần khi được thống qui,
Tức là tự biết những gì siêu nhiên.
Dù cho pháp Tịnh hay Thiền,
Đều cần tâm niệm thống nguyên làm đầu.
Nếu tâm không được nhiếp thấu,
Thì không thể niệm trọn câu Di Đà.

- Niệm đầu thì Phật, đuôi ma,
1820. Đuôi ma đầu Phật loạn ra đủ hình.
Niệm như thế uổng công trình,
Sẽ không thể được kết tinh như lòng.
Như cây nay nhờ mai trồng,
Thì không ra được trái bông mà dùng.
Muốn trong mà đổ thêm bùn,
Tất là nước chẳng thể trong bao giờ.
Phật minh tại chúng tâm mờ,
Tâm mờ phá được sờ sờ Phật minh.
Lấy đây xét lại tâm mình,
1830. Tu nên nhờ có lòng tin đủ đây.
Tin rằng có luật trả vay,
Thì ta không thể nào gây tội tình.
Tu mà lòng chẳng mạnh tin,
Tất là khó giữ cho mình sạch trong.
Tu càng tin mạnh nơi lòng,
Thì đường tu ấy mau xông đến cùng.
Người tu thì phải đại hùng,
Hiểm nguy chẳng sợ khôn cùng không nao.
Dù cho gặp cảnh trạng nào,
1840. Cũng không hề đổi thay màu từ bi.
Ví dù phải bỏ thân đi,
Sự tu cũng nguyện duy trì không buông.
Nghĩ rằng kiếp có dư muôn,
Để gì gặp kiếp biết phương tu hành.
Đây là cơ hội siêu sanh,
Nếu không nắm chặt thì mình chìm luôn.
Rối mà gặp mối gỡ suông,
Mê mà gặp được Phật đường tỉnh ra.
Cuộc đời càng thúc bên ta,
1850. Không tu thì khó giải qua khổ sầu.

Tháng ngày chẳng đợi ai đâu,
Không tu đến lúc đáo đầu hết tu.

Người nên lấy sự hòa nhu,
Để cho đời bớt lo âu tai nạn.

Người đua nhau tạo ác gian,
Sẽ làm cuộc sống mau tàn ích chi.

Trên đời còn lắm hiểm nguy,
Vì lòng tranh chấp ngờ nghi còn nhiều.

Cá nhân, quyền lợi bấy nhiêu,
1860. Sẽ làm thế giới mai chiều ra sao?

Đẹp đi cái thuyết sắc màu,
Cùng nên kêu gọi thương nhau loài người.

Dù cho tiến bộ mấy mươi,
Con người là vẫn con người như nhau.

Chết rồi khó sống lại nào,
Phải nên tôn trọng cùng nhau giữ gìn.

Người nên kính chǎng nên khinh,
Mạng người chǎng phải tạo thành để đâu.

Chớ gây cho kẻ đau sầu,
1870. Nên làm cho khắp địa cầu cùng vui.

Kẻ nghèo không chỗ đút chui,
Com ăn không đủ áo tôi không lành.

Bỏ qua hạng ấy sao đành,
Nên lo giúp họ được lành no thân.

Đói nghèo bịnh hoạn của dân,
Cần nên đối phó trước hơn việc nào.

Giúp cho đời sống như nhau,
Bớt đi được cảnh khổ đau bất bình.

Người không nên nghĩ riêng mình,
1880. Mà nên nghĩ đến chung quanh người đời.

Người càng địa vị hơn người,
Càng nên nghĩ rộng khắp nơi đồng bào.

- Dù người không ở đạo nào,
Làm người thì phải thương nhau là thường.
Huông chi đạo Phật biết nương,
Phải nên mở rộng tình thương xa gần.
Sự tu không những tinh thân,
Mà bề vật chất cũng cần giúp nhau.
Dù là chén cháo nắm rau,
1890. Giúp người buổi đói giá cao hơn vàng.
Thật tâm muốn giúp xóm làng,
Nói không đâu giá trị bằng làm ra.
Hãy nên biểu hiện lòng ta,
Bằng bao hành động lợi tha cho đời.
Chung lo khuyến khích mọi nơi,
Rán làm tốt đẹp như lời nói ra.
Từ gần chí những đến xa,
Khá thương nhau thể một nhà anh em.
Thấy người khổ chớ ngồi xem,
1900. Hãy nên thương xót đua chen giúp giùm.
An nguy cùng biết bọc đùm,
Tâm hồn ấy phải được trùm tứ phương.
Người nào cũng rộng tình thương,
Tất cùng đi một con đường Thích Ca.
Giúp nhau sống được an hòa,
Cùng lo tương trợ cùng tha lỗi lầm.
Của người không nỡ hại xâm,
Người nào cũng lấy lương tâm ở đời.
Cùng nhau đối xử như lời,
1910. Nhà nhà an lạc nơi nơi thái bình.
Thân không vương mắc tội tình,
Hồn còn sẽ được siêu sinh Phật đài.
Dù cho tiêu kiếp trần ai.
Công tu sẽ được còn hoài không tiêu.

- Có tu thì mới được siêu,
Không tu thì khó thể tiêu tội trần.
Tử sanh khó độ xa gần,
Chẳng tu chùng gặp tử thần khó tu.
Tu cho giải kiếp phàm phu,
1920. Tu cho khỏi cảnh lao tù thể gian.
Tu cho khỏi giấc mê man,
Tu cho mình với người tan khối sầu.
Tu cho an lạc hoàn cầu,
Tu cho thế giới năm châu hòa bình.
Tu cho lợi ích nhơn sinh,
Tu cho ai cũng quang minh tâm hồn.
Tu cho đắc quả trường tồn,
Tu cho xác cũng như hồn đều chơn.
Tu cho hết khổ não trần,
1930. Tu cho bệnh lão tử thân không còn.
Không tu để kiếp lần mòn,
Vô thường đến bất không còn phương tu.
Ngọn đèn số mạng lần lu,
Thêm nhiều ngọn gió trần thu ngắn dần,
Thiền môn hãy sớm bước gần,
Để mà đời lấy được thân cho an.
Đạo mầu khắp chốn kêu vang,
Mau tu chớ có nghi nan trong lòng.
Sớm tu sớm khỏi long đong,
1940. Trễ chơn thì sẽ khó trông qua bờ.
Phải nên nhớ lại căn cơ,
Chúng sanh ở đậu ăn nhờ trần gian.
Thuyền từ đã nguyện đưa sang,
Nếu không bước xuống khó toan trở về.
Người mau nhớ lại kiếng què,
Chớ nên quá đời say mê hồng trần.

Ở trần chỉ khổ não thân,
Đâu bằng về cõi Phật Thần thánh thoi.

Ở trần tuy nói ăn chơi,

1950. Trong ăn chơi đó bắt người lo âu.

Sướng vui trong khối buồn rầu,

Ấy là cảnh sống của hầu hết dân.

Khổ tâm hoặc giả khổ thân,

Không ai ở cõi hồng trần được vui.

Được vui nhờ đạo biết mùi,

Nhờ lòng cởi mở hết nơi buộc ràng.

Thế gian vượt khỏi thế gian,

Từ sanh đôi lại Niết Bàn là vui.

Đã tu rán tiến chớ lùi,

1960. Bước chân vào đạo đi xuôi một đàng.

Lợi danh cám dỗ không màng,

Sắc tài cũng mặc đem đàng nọ kia.

Một lòng đạo hạnh trau tria,

Y theo lời Phật sớm khuya tu hành.

Đẹp xong lục tặc tam bành,

Tứ đề Bát chánh thật hành đúng theo.

Gương lành nhứt quyết đem treo,

Để cho kẻ quấy nhìn theo sửa mình.

Cố đem chơn lý ra trình,

1970. Phá tan những thuyết tà tinh mê hồn.

Kết liên cùng khắp hương thôn,

Phổ thông Phật Giáo cho phồn hưng thêm.

Một người thì sức yếu mềm,

Nhiều người hợp lại sức thêm mạnh giàu.

Biết lo đoàn kết với nhau,

Việc chi cũng sẽ đề cao dễ dàng.

Thương nhau thì mọi việc an,

Ghét nhau thì mọi việc càng thêm lo.

- Dù là tức giận mấy kho,
1980. Cũng nên mở lượng thứ cho nhau cùng.
Nghĩ vì việc lợi ích chung,
Thù riêng oán cũ trong lòng bỏ đi.
Đề cùng lo việc đạo nghi,
Những gì của nước, những gì của dân.
Đã mang lấy bốn trọng ân,
Nên lo đền đáp xử phân cho vừa.
Nói theo chí cả người xưa,
Bỏ đi những việc thích ưa thấp hèn.
Nhìn vào đại cuộc đua chen,
1990. Đề khêu cao đượ ngọn đèn sử xanh.
Tùy theo phương tiện mà hành,
Cho tròn đạo Phật cho rành đạo nhân.
Tùy người để đối cho cân,
Tùy theo hoàn cảnh để phân cho hòa.
Tu chùa hoặc kẻ tu nhà,
Con đường giải thoát phải là đi chung.
Kẻ thì sẵn sóc cội thung,
Người thì lo việc bón vun bờ đề.
Hiếu trung báo đáp vẹn bề,
2000. Sau cùng sẽ được trở về gặp nhau.
Người về tới chỗ chậm mau,
Là do ý chí thấp cao của người.
Quyết tâm thì đạo sớm rồi,
Lùng chùng thì suốt một đời không nên.
Nguyện tu thì chớ lãng quên,
Cố đeo cho đến khi nên như nguyên.
Ít người tu được cố kiên,
Nửa chừng bỏ Phật lãng chiêng thì nhiều.
2010. Chớ đâu tại Phật không theo độ mình.
Tại mình thiếu phước không siêu,

- Khuyên đừng để mất đức tin,
Hãy tu theo đúng kệ kinh sẽ tường.
Đạo cao pháp nhiệm khó lường,
Ngôn từ khó tả khi đường khai thông.
Rán lo bồi đức lập công,
Ngày đêm tịnh niệm cho lòng sáng ra.
Biết bao cảnh nghịch cảnh hòa,
Giàu lòng nhẫn nhục để mà lướt đi.
Kẻ thù hai mặt bao vi,
2020. Thù rình ngoại cảnh, thù đi trong lòng.
Một mình tả đột hữu xông,
Phải lòng bình tĩnh, phải lòng hùng anh.
Thù trong thành với ngoài thành,
Thù ngoài dễ giữ, khó gìn thù trong.
Ấy là sáu giặc tại lòng,
Nó thường quen thói tư thông sáu trần.
Người mà lụy kiếp khổ thân,
Cũng vì sáu giặc sáu trần gây nên.
Phải cần để ý chớ quên,
2030. Nếu không thắng nó khó lên Phật đài.
Quyết tu chớ nệ văn dài,
Chí công mài sắt có ngày nên kim.
Khó khăn trong lúc kiếm tìm,
Gặp rồi sẽ được bù đền công lao.
Xin đừng thấy khó mà nao,
Khó mà tu được mới cao đạo màu.
Thích Ca xưa lắm dãi dầu,
Mới thành được Phật chớ đâu dễ gì.
Chớ buồn những lúc hiểm nguy,
2040. Cũng đừng phiền trách thời kỳ lâu xa.
Rán lo vun quén lòng ta,
Càng năng săn sóc càng ra bông nhiều.

Sự đời dù bận lắm điều,
Nhìn ra hai buổi mai chiều dung hương.
Thành lòng lễ bái Tây Phương.
Cầu xin đức Phật mở đường cứu dân.
 Khiến cho bá tánh xa gần,
Họa trời được khỏi, ách trần được tiêu.
 Hưởng đời thanh trị Thuần Nghiêu,
2050. Khấp trong thế giới hết điều lầm than.
 Dân no ấm, nước bình an,
Đủ đầy vật chất mở mang tinh thần.
 Người nào cũng được hiền nhân,
Ở ăn chánh trực xử phân công bình.
 Mỗi người biết tự trị mình,
Không nghe tổ tụng chống kình với nhau.
 Không phân giai cấp thấp cao,
Mỗi người đều quý trọng nhau như mình.
 Tuy là đời sống phong vinh,
2060. Nhưng không ai để cho mình đọa sa.
 Nghiệp phạm phải tạo thêm ra,
Cùng nhau mở lối đi qua Niết Bàn.
 Sống như đời của Tiên Bang,
Nhưng lòng không để buộc ràng sự chi.
 Đúng câu sanh ký tử qui,
Mạn phần cõi Phật liền đi trở về.
 Trần gian lòng chẳng đắm mê,
Nên không duyên có lộn về trần gian.
 Luôn luôn có Bát nhã toàn,
2070. Hạn kỳ khi mãn qui hoàn khó chi.
 Chân đừng hoặc giả chân đi,
Đều tùy duyên nở hoặc khi duyên tàn.
 Tử sanh tuy lắm rộn ràng,
Nhưng lòng được biết rõ đàng tới lui.

Thanh Sĩ 66 Con Thuyền Đại Đạo

- Quyết tình cứu khổ ban vui,
Mặc dù kẻ ấy là người đông tây.
Con thuyền đại đạo, tay gậy,
Nguyện đem lữ khách đó đây qua bờ.
Mau đi chớ có ngồi chờ,
2080. Thuyền qua rồi muốn đưa nhờ muốn thay.
Sắp gần ác lặn tây đoài,
Bóng đen nuốt khắp trần ai không chừa.
Vậy người đã nghĩ đến chưa?
Trong đêm tối ấy gió mưa thế nào?
Khó ngăn được số Thiên Tào,
Gặp khi bất trắc đổ vào cho thân.
Không lo xa cũng lo gần,
Đừng chờ đến việc chân ngàn mới lo.
Chẳng trông thì chẳng trái cho,
2090. Không tu thì Phật không phò hộ đâu.
Nghiep chi cũng phải đáo đầu,
Lành thì được phước, dữ đâu khỏi nản.
Dù là tướng tá vua quan,
Khó mong lấy sức thế gian chống trời.
Xưa nay thường kẻ ở đời,
Càng gian ngoan lắm càng đời họa to.
Cho nên cần phải xét đo,
Ngõ hầu tránh tội ác cho đời mình.
Người tu càng phải giữ gìn,
2100. Tránh điều cố ý vô tình phạm sai.
Nếu không xong được bữa nay,
Cũng là cố gắng đến mai cho rồi.
Cát kia dễ lở còn bồi,
Tất nhiên người quyết chí thời sẽ nên.
Việc chi cũng ở chí bền,
Chí bền ấy vốn là nền thành công.

- Xin đừng cầu cạnh mệnh mông,
Nên hư tự hỏi lấy lòng chắc hơn.
Phàm nơn hoặc giả Thánh nơn,
2110. Từ lòng bền dẻo tiến thân của người.
Không nao núng chẳng biếng lười,
Tất là thành tựu như người ước ao.
Núi cao leo mãi hết cao,
Đường xa bước mãi thì nào còn xa.
Phật khuyên tuy khó làm ra.
Cố làm nay chẳng xong là mai xong.
Miễn là người được thành lòng,
Tất là những việc ước mong sẽ thành.
Muốn sao thì phải y hành,
2120. Không hành thì việc khó thành như tâm.
Tuy là đạo pháp cao thâm,
Lòng người cương quyết thì làm được ngay.
Kệ kinh đã có chỉ bày,
Không tu vì quá mê say tuồng đời.
Khá suy tội phước tội nơi,
Rán lo tu niệm ở người đời nay.
Cuộc đời nay đổi mai thay,
Không tu đến việc trở tay kịp nào.
Ngày Long Hoa Hội muốn vào,
2130. Không do cửa Phật làm sao nhập trường.
Rồng mây nuôn được danh dương,
Ít ra cũng vẹn ngũ thường tam cương.
Cứ lo hung ác bạo tàn,
Chỉ là thân ngắn thời gian sống còn.
Nếu mình ưa thích ngọt ngon,
Chớ nên đem đồ bòn hòn cho ai.
"Đời xưa trả báo còn chầy,
Đời nay trả báo một giây nhãn tiền".

- Từ lâu lời ấy đã truyền,
2140. Người đời ăn ở thảo hiền tốt hơn.
 Ác nơn sẽ gặp ác nơn,
 Lại còn thêm có ác thần họa gieo.
 Làm hung như giỡn với beo,
 Như chơi với lửa như trèo lên chông.
 Ở đâu cũng chẳng an lòng,
 Lúc nào thì cũng phập phồng sợ lo.
 Tuy là mặc ấm ăn no,
 Nhưng không được tiếng thơm tho người đời.
 Mỗi người nguyên rửa một lời,
2150. Đủ làm kiếp sống toi bời ngựa nghiêng.
 Sống thời cũng chẳng sống yên,
 Chết thời cũng chẳng chết thiêng linh hồn.
 Ác nơn thì nghiệp ác tồn,
 Thác còn bị nghiệp dặt hồn đọa sa.
 Sáu đường mê khổ vào ra,
 Hồng trần là cảnh thiết tha vô cùng.
 Chớ nên làm ác làm hung,
 Xin già trẻ rán thử chung làm hiền.
 Bao nhiêu lời lẽ đã khuyên,
2160. Nhận là chánh lý rán chuyên tu hành.
 Muốn đưa người đến cõi lành,
2162. Con Thuyền Đại Đạo sẵn dành nơi đây.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)

ĐÒI MẠT PHÁP

Hình như mộng mà không phải mộng.
Từ đâu đưa đến bóng Từ Bi;
Thốt những lời bất khả tư nghì,
Ngồi tại thế dường đi trong gió.
Thân tứ đại thấy rằng không có,
Ngũ trược đời như bỏ từ lâu;
Lặng lẽ nghe giáo lý nhiệm mầu,
Một bài kệ bắt đầu vang vôi.
Rằng:

10. *Tám muôn bốn ngàn pháp,
Vào thời kỳ mạt kiếp;
Để tu có một môn,
Niệm A Di Đà Phật,
Mọi tội lỗi tiêu tan,
Các vọng tâm biến mất;
Niệm Phật một lòng thành,
Đủ sanh về Phật quốc.*

- Tiếng kệ ấy tai nghe đã dứt,
Lòng còn đang phưởng phất như mơ;
Vừa xét suy vừa cũng đợi chờ,
20. Những gì sẽ được cho nghe nữa.
Không riêng muốn một mình xem sửa,
Muốn cho nhiều người nữa được nghe;
Bởi thấy đời nay quá khát khe,
Ít người chịu tin nghe đạo lý.
Kẻ thì bởi không ai dẫn chỉ,
Người thì vì thế sự buộc ràng;
Đa số người chỉ biết thế gian,
Không tin có thiên đàng địa ngục.
Nên chẳng thiết đến điều tội phúc,
30. Chỉ làm theo sở dục thường ngày;
Có phải chẳng vì lý do này,
Khiến nhân loại đông tây thù ghét.
Lấy đạo nghĩa con người ra xét,
Không khỏi sanh lắm việc lo buồn;
Rồi đời không mấy kẻ gỡ suông,
Trái lại lắm người đương thêm rối.
Kẻ thì tạo rối trong gia nội,

- Người thì gây rối tới bên ngoài;
Trường cạnh tranh cứ mãi kéo dài,
40. Khiến người khắp trần ai đều rối.
Như đã hiểu tâm này mọi nỗi,
Bóng Từ Bi tiếp nói thêm rằng:

- Chúng sanh trong nhà lửa,
Đang say giấc mộng trường;
Nếu không người gọi thức,
Tất bị cháy tan xương.
Chuông Thiền nên động gấp,
Nước Tịnh phải rưới bơn;
50. Độ dân rời hỏa trạch,
Cùng Phật đạo Tây Phương.
Tử sanh không ràng buộc,
Phiền não hết vẫn vương;
Vượt ngoài vòng nhân ngã,
Khỏi hẳn cảnh ghét thương.
Phàm tình không phá phách,
Sự thế hết nhiều nhưong;
Luôn vui không thấy khổ,
Thật tự tại miền trường.
60. Chúng sanh trong hạ giới,
Mau cải ác từng lương;
Giấc mê trần hãy tỉnh,
Cửa Phật pháp mau nương.
Cõi đời là đau khổ,
Kiếp sống vốn vô thường;
Rán tu cho giải thoát,
Ấy là kế thượng phương.*

- Nghe kệ qua không ngót suy lường,
Làm sao gọi kẻ còn mê giấc.
Chạy ra khỏi nhà đưng cháy hực,
70. Giải quyết cho xong cuộc hồng gian;
Nhược bằng không tỉnh kiếp mộng tràng,
Đời khó tránh tiêu tan tro mạt
Lâm tử trận phải tìm lối thoát,
Rớt sông mê bờ giác khá tầm;
Người đời nên sớm biết hồi tâm,

- Chận đứng kiếp thặng trầm thế sự.
 Tin lời Phật chớ nên lưỡng lự,
 Phải nhất tâm bỏ dữ làm lành;
 Tất nhiên là nghiệp khổ chúng sanh,
 80. Chẳng có cơ lôi mình vào đó.
 Việc ấy rất nhiều người biết rõ,
 Nhưng lòng không chịu bỏ cho xong;
 Cứ để cho mờ mịt cõi lòng,
 Năm tháng cứ tùy tùng thị dục.
 Rốt cuộc chỉ để giờ rửa nút,
 Riêng mình thì tiếp tục chịu đày;
 Rừng mê càng sanh mọc thêm dày,
 Biển khổ cứ đào xoay sâu thẳm.
 Giống sanh tử nhiều đời gieo rắc,
 90. Khó nhỏ cho hết đặng nhứt thời;
 Nhờ Từ Bi chỉ dạy cho đời,
 Những đạo pháp hợp thời hiện tại,
 Đây vừa phát tâm cầu thế ấy,
 Liền nghe bài kệ dạy như sau:

- Tất cả tâm lòng thành,
 Gồm vào một niệm Phật;
 Khi niệm ấy phát lên,
 Vang rền trong trời đất.
 Rừng mê cháy sạch không,
 100. Biển khổ lấp bằng mặt;
 Chỉ trong cái hoát nhiên,
 Thấy rõ Tam Thế Phật.***

- Nghe kệ qua như là mở gút,
 Giúp cho người thiếu đức dễ tu;
 Bất luận là kẻ trí người ngu,
 Đều có thể trì câu Lục Tự.
 Thật niệm Phật dứt lòng hung dữ,
 Quyết tu hành bỏ sự gian phi;
 Lợi danh đời lòng chẳng thiết chi,
 110. Đường giải thoát cố đi cho tột.
 Trong nhà lửa mà không bị đốt,
 Ở cõi trần mà vượt khỏi mê;
 Có vinh huê chẳng nhiễm vinh huê,

- Được phú quý không mê phú quý.
Càng có của càng đem bỏ thí,
Càng có quyền càng nghĩ cứu dân;
Giàu sang không phụ bạc cơ bản,
Thông minh chẳng nhạt khinh ngu dại.
Được thân thể lòng càng rộng rãi,
120. Đủ tiện nghi dạ phải khoan dung;
Không thừa cơ chụp giựt hành hung,
Chẳng cậy thế thôi lông tìm vết.
Muốn làm sống không đành làm chết,
Thương người không nỡ ghét hại người;
Tìm làm cho hòa nhã tốt tươi,
Chẳng muốn tạo lỗi thôi gây gổ.
Giữ nhân cách, biết điều thẹn hổ,
Ở thẳng ngay, sống có cương thường;
Nghe khổ người lòng biết xót thương,
130. Thấy đói biết chia cơm sẻ áo.
Ở chòm xóm lấy câu hòa hảo,
Trong gia đình gìn đạo hiếu thân;
Ai cũng đều ăn ở có nhân,
Người đời sẽ bớt phần thống khổ.
Ai cũng biết chung lo tế độ,
Thì ngục môn bẻ ngỗ từ lâu;
Được lạc an khắp cả hoàn cầu,
Đâu đến nỗi khổ sâu tập nập,
Nghe lời Phật lòng lạnh rán tập,
140. Chí công lo niệm Phật tu hành;
Lúc sống không đày đọa thân sanh,
Khi thác được gởi mình cõi Phật.
Ý nghĩ đến đây vừa mới dứt,
Kể nghe bài kệ khác ngâm lên:
Rằng:
- Đi đứng niệm Di Đà,
Nằm ngồi trì Lục Tự;
Thức cũng tưởng A Di.
Ngủ cũng ghi Sáu Chữ.
Nói cũng nhớ Nam Mô,
Nín cũng ôm Phật Sự;
Cực Lạc muốn Vãng Sanh,
Cứ y hành như thử.*
- 150.

- Mật ý bảo rằng dù đa sự,
 Cũng thâm ghi sáu chữ Di Đà;
 Niệm Phật tâm chẳng chút nào xa,
 Tất không chỗ để tà ý khởi.
 Chỉ một niệm cầm lòng đi tới,
 Phật Tây Phương sẽ gọi đến tên;
 Chón Liên Trì sen báu nở lên,
 160. Khi mãn kiếp ngồi trên chín phẩm.
 Người đời khá để lòng suy gẫm,
 Tìm lối ra khỏi cảnh hồng trần;
 Chớ chuốc thêm tội lỗi vào thân,
 Nên cương quyết dứt lằn nghiệp chướng.
 Ở rộng rãi chớ nên hẹp lượng,
 Lo giúp người đừng tưởng riêng mình;
 Đối với ai cũng ở thật tình,
 Chớ đừng có lòng sanh giả dối.
 Rán ngừa tránh đừng cho phạm lỗi,
 170. Lỡ phạm rồi tự hối chừa ngay;
 Được thế là cũng quý lắm thay,
 Người đời có mấy ai toàn thiện.
 Bạc Tiên Thánh trước khi chưa hiền,
 Cũng lỗi làm nhiều chuyện như ai;
 Cũng nhờ lòng cương quyết dẻo dai,
 Nên các việc lầm sai chừa hết.
 Từ những chỗ tâm trần mê mết;
 Đổi ra lòng cầu Phật vãng sanh
 Tuy khó khăn cố gắng sẽ thành,
 180. Vạn sự ở nơi mình trì chí.
 Trong trí não đây còn đang nghĩ,
 Được nghe thêm kệ chỉ cho rằng:

- Ở chỗ vắng không người,
 Cũng như nơi đô hội;
 Bình tĩnh niệm A Di,
 Chăm nom Bồ Đề cội.
 Nếu tà ý còn sanh,
 Bởi Phật tâm còn rối;
 Khéo điều khiển lòng mình,
 Đường Tây Phương một lối.***
- 190.

- Nghe kệ xong nghĩa mầu đã hội,
Tự mình chừa chớ đợi Phật răn;
Chưa trọn lành còn phải ngừa ngăn,
Được toàn thiện khỏi cần xem sửa.
Buổi sơ cơ biết ra công chữa.
Thành quả rồi là thuở nhàn cư;
Khó khăn là từ bước hồng hự,
Mà biết sửa ra người đứng đắn.
Việc khó tạo quyết làm sẽ đặng,
200. Đạo khó tu cố gắng thì thành;
Người chịu hành hay chẳng chịu hành,
Là tất cả mối manh quan trọng.
Biết trừ lúc tâm vừa mới vọng,
Thì tội đâu còn lộng ra ngoài;
Dao lụt mà được bén nhờ mài,
Phàm nên Thánh nhờ hay tu luyện.
Muốn cho Phật Di Đà lai viếng,
Trong lòng đừng vắng tiếng Nam Mô;
Có thật mời thì kẻ mới vô,
210. Không thềm gọi ai mà bước đến.
Mong về Phật cõi phàm chớ mên,
Muốn nên Tiên tách bến hồng trần;
Phải quyết tâm chớ có ngại ngần.
Quang âm cứ xoay vần chẳng đợi.
Chúng sanh ở trong miền hạ giới,
Khá chọn đường đi tới Tây phương;
Để phỉ rồi hết cảnh oan ương,
Và cũng dứt xong đường sanh tử.
Nếu nghiệp ác người còn lo trĩ,
220. Tất là không khỏi sự báo oan.
Vay thế gian phải trả thế gian,
Đi đường Phật thì sang cõi Phật.
Thế gian chịu khổ sâu chát ngất,
Cõi Phật thì khoái lạc vô biên.
Rán tu hành rán chường phước duyên,
Để sớm được trường miên bản mạng.
Kiếp người thấy tợ vùng mây ráng,
Ngọn gió qua đủ tán số căn;
Ham làm chi những việc hung hăng,

230. Để chịu lắm tai nạn kiếp sống.
 Không học Phật cũng gìn đạo Khổng,
 Chẳng tu Tiên cũng sống nên người.
 Lấy lương tâm ra đối xử đời,
 Cho xã hội loài người tốt đẹp.
 Các tật xấu thói hư nên dẹp,
 Rán trau tria tánh nét hiền lành;
 Chớ quá vì mền việc lợi danh,
 Đức liêm sĩ của mình chôn lấp.
 Bề nhờn cách cũng cần tu tập,
240. Việc lễ nghi phải học đàng hoàng.
 Tuy quen thân cũng chớ sỗ sàng,
 Dù cất ruột cũng đừng bướng bả.
 Cách ăn nói chọn lời tao nhã,
 Khi nằm ngồi lựa chỗ khiêm cung.
 Kẻ nhận lầm thì khá thứ dung,
 Người nói đúng nên công nhận phải.
 Khôn ngoan chớ khinh người ngu dại,
 Giàu có đừng bạc đãi nghèo hèn.
 Bất luận người ấy lạ hay quen,
250. Khi hữu sự sẵn sàng giúp đỡ.
 Trước việc nghĩa lòng không hề sợ,
 Ấy những điều cần có nơi người.
 Ở thời kỳ thế kỷ hai mươi,
 Các việc thiện con người khó tập,
 Nhưng cũng rán ra công bồi đắp,
 Để cho ra phẩm cách con người.
 Đời văn minh sống chẳng tốt tươi,
 Thì giá trị con người đâu xứng.
 Xét suy kỹ rồi trau tria phận,
260. Để bớt đi như bản cuộc đời.
 Trong lòng đây còn nghĩ chưa thôi,
 Liền nghe được những lời kẻ khác.
 Rằng:
*Bụi trần tuy bao phủ
 Sơn sắc vẫn một lòng
 Mây qua trăng lại tỏ
 Sóng lặng biển hườn trong
 A Di không ngớt tưởng
 Đà Phật vẫn hằng mong*

270. ***Nguyện sanh về Cực Lạc
Chẳng thích ở trần hồng
Được phát tâm như thế,
Chúng sanh đó thành công.***

Nghe kệ này chứng tỏ cõi lòng,
Dù lẫn lóc cũng không thể mất.
Dứt mê được tức huòn tâm Phật,
Rửa bụi xong vẻ ngọc sáng ra.
Phải tự tin nơi bốn tâm ta,
Rán tìm kiếm cho ra manh mối.
Người khó được có lòng tự hồi,
280. Biết hồi thì tội lỗi đều tiêu.
Đọa quyết tu thì cũng được siêu,
Sớm phạm tục kế chiều Tiên Thánh.
Ma hay Phật tùy lòng bá tánh,
Người cũng nên lựa cảnh mà đi.
Được trở nên Phật chẳng khó gì,
Khó là bởi không y lời Phật.
Lòng này nghĩ đến đây vừa dứt,
Tiếng kệ màu tiếp tục vang lên.
Rằng:

290. ***Niệm A Di Đà Phật
Nói liền không hờ dứt
Lục tặc hết đường sanh
Tam bành không chỗ xuất
Tan dần nẻo ngục môn
Hiện rõ đường Lạc quốc.
Sức màu nhiệm vô cùng,
Khi được chơn công đức.***

Tuy rằng tiếng kệ màu đã dứt,
Lòng chưa ngưng một phút nghỉ ngơi.
Những điều chi Phật đã thốt lời,
300. Cố suy nghiệm để khơi nguồn đạo.
Xét rằng kiếp phàm là khổ não,
Vạn vật là mộng ảo đồng trường.
Việc tử sanh không trốn khỏi đường,
Thật là chẳng khác tuồng con múa.
Nếu không sớm tìm đường sáng sửa,

- Còn muôn đời sống chỗ u minh.
 Bị lợi danh làm mất tâm linh,
 Vì vật chất quên tình cảm tốt.
 Thấy tệ bạc khiến lòng như đốt,
310. Nghe gian ngoan bắt sốt ruột rà.
 Giờ phút nào cũng rất thiết tha,
 Lòng dạ của người ta từ mẫn,
 Bỏ đi tánh hẹp hòi như bản,
 Rèn tập lòng rộng lớn sạch trong,
 Cứu đồng bào bớt cảnh long đong,
 Giúp nhơn loại khỏi vòng tai biến,
 Vì chánh nghĩa riêng thân vui hiến,
 Lo đạo mầu mặc tiếng khen chê,
 Quyết làm cho đời tỉnh giấc mê,
320. Phận mình có quản chi việc khổ.
 Noi chí Phật trọn đời cứu độ,
 Học Từ bi rộng mở lòng thương.
 Kêu gọi người cải ác tùng lương,
 Lo giải thoát là phương cứu cánh.
 Luôn niệm Phật thường trau đức hạnh,
 Chừa ác ngôn với tránh tà tâm;
 Lo ăn năn khi đã lạc lầm,
 Biết nhận lẽ khuyên răn chánh đáng;
 Việc hào hiệp khó làm cũng rán,
330. Ở thẳng ngay khó đặng cũng lo.
 Đường đời tuy có lắm quanh co,
 Rán chiều uốn để lo đạo đức.
 Thấy kẻ yếu liền ra giúp sức,
 Việc lợi dân chẳng chút ngại ngần.
 Thật hành câu vị nghĩa vong thân,
 Đem khêu tỏ tinh thần bác ái.
 Kiếp này chẳng cứu xong nhân loại,
 Thì kiếp sau cũng nổi độ đời.
 Chử từ bi nhứt định không rời,
340. Câu hỷ xả muôn đời chẳng bỏ.
 Đạo Phật quyết tình khai rộng ngõ,
 Pháp tu nguyên vạch rõ nhiều phương,
 Cho nhơn sanh Cực Lạc biết đường
 Sớm giải kiếp trần dương tạm giả.
 Còn đang nghĩ ngợi nhiều trong dạ,

Kể nghe bài kệ tỏ thêm rằng:

350. *Lòng vui chẳng chỗ lường,
Tình thương không vật sánh.
Thật là tâm từ bi,
Thật là ý Phật Thánh.
Hồi kẻ ở hồng trần,
Hồi người ta bà cảnh,
Muốn cùng Phật sanh cư,
Phải vui thương bá tánh;
Nghịệp chướng chớ đeo mang,
Nợ thế gian trả rảnh.
Nhứt tâm niệm Di Đà,
Trì chí lo đạo hạnh.
Trong không rối loạn tâm,
360. Ngoài chẳng bừa dúi cảnh,
Rộng tự khoáng hư không,
Sáng như mặt nhứt ánh.
Đạt đến chỗ này rồi,
Không còn lời so sánh.*

- Tiếng kệ ấy ngân như chuông đánh,
Vẫn còn nghe văng vẳng bên tai.
Người nào dù có lăm ngủ say
Nghe đến cũng mở ngay đôi mắt.
Biết rõ giấc mộng trần mê hoặc,
370. Bừng tỉnh ngay không chút dần dà.
Rất ước mong khắp hết người ta,
Đồng tưởng Phật Di Đà thường niệm.
Học đạo lý trau giồi hạnh kiểm,
Xem giảng kinh kiểm điểm tánh tình.
Ngọn tâm đăng quyết đốt cho mình,
Đề thấy rõ đường sanh Cực Lạc.
Mình biết chỗ mới dìu kẻ khác,
Không rõ đường khó dắt người đi.
Việc thương người phải đúng từ bi,
380. Thương sai chỗ nhiều khi gây họa.
Nên xét kỹ để hành đạo cả,
Hầu giúp cho Phật quả viên dung.
Ngọn lửa trần mỗi bữa cứ nung,

Mong bá tánh để lòng phân tỉnh.
 Gặp chánh đạo rón tu chơn chánh,
 Nghe pháp mầu khá vịn đi theo.
 Khi thuyền kê bở ngạn quăng neo,
 Đến chùng ấy lái lèo khỏi bận.
 Một bài kệ khác liền chỉ dẫn,
 Rằng:

390. *Thật là chơn pháp mầu,
 Thì bất di bất dịch.
 Vạn vật có đổi thay,
 Pháp mầu không xê xích;
 Chúng sanh có mất còn,
 Pháp mầu không sống chết.
 Gọi là chơn pháp mầu,
 Trước sau không dấu vết.
 Hỡi kẻ muốn tu hành,
 Pháp mầu là trước hết.*
400. *Nên tìm kiếm trong tâm,
 Tất pháp mầu thấu triệt.*

Nghe lời kệ rất nên siêu việt,
 Mong rằng ai cũng biết tận tường.
 Lo hồi quang để thấy tâm vương,
 Rón phản chiếu cho tường pháp bửu.
 Việc đạo quả muốn cho thành tựu,
 Người tu nên chung thỉ một lòng,
 Muốn nghĩ thêm chưa kịp nghĩ xong,
 Một bài kệ khác ung dung tiếp.
 Rằng:

410. *Cõi Ta bà đau thương,
 Chúng sanh luân chuyển luôn.
 Phật trông càng thương xót,
 Từ quang chẳng ngớt tuôn.
 Tiếc thay đời mê ngủ,
 Không thấy ánh Thái Dương.
 Mau tỉnh cơn ác mộng,
 Tỉnh xong kiếp quay cuồng.*

Nghe kệ qua suy nghĩ thêm buồn,
 Mình cũng một người trong bể khổ.

420. Từ xưa cũng vì chưa tỉnh ngộ,
Mới nhọc công Thầy Tổ nhiều phen.
Kiếp chúng sanh thật quá đổi hèn,
Không tự giác chờ khuyển mới tỉnh.
Thích Ca chẳng đợi ai mời thỉnh,
Thấy khổ đời tự tỉnh xuất gia,
Mỗi đạo màu nhất quyết tìm ra,
Đề cứu vớt người ta sống khổ;
Tự lòng xót thương đời muốn độ,
Nên sẵn sàng chịu khổ tu hành;
430. Lòng từ bi ấy vốn chơn thành,
Nên Đức Phật bình sanh đặc đạo.
Biết tự giác không chờ ai bảo,
Đáng kính thay Phật Tổ ngàn xưa.
Mình làm sao đền đáp cho vừa,
Ân của Phật tìm ra chánh đạo.
Mong ai cũng tôn sùng Tam Bảo,
Lo tu hành đúng đạo Thích Ca.
Giải quyết xong cảnh khổ ta bà,
Phật khởi nhọc công ra dạy dỗ.
440. Đó là việc đáp ơn Phật Tổ,
Cũng là điều giải khổ cho mình.
Tất nhiên cùng Phật được đồng sinh,
Hết còn chịu linh đình biển ái.
Kể nghe tiếp thêm bài kệ dạy
Rằng:

- Người đời tham đủ thứ,
Rốt cuộc cũng tay không.
Thế mà chưa thấy chán,
Vẫn còn lắm sự mong.
Tội lỗi càng chồng chất,
Đền trả mãi chưa xong.
Hồng trần là tạm giả,
Nên tỉnh ngộ nơi lòng.
Lo tu hành niệm Phật,
Cho khỏi nghiệp cùm gông.
Trọn vui câu giải thoát,
Các nỗi khổ đều không.
Cảnh ấy người muốn đến,
Nghiệp oan chớ đèo bồng.*

460. *Hành y lời Phật thuyết,
Sẽ toại ý người mong.*

- Ý kệ như trách kẻ trần hồng,
Biết vật tạm mà lòng cứ mên.
Rốt cuộc chỉ nảo sâu đưa đến,
Người đời không mãn nguyện bao giờ.
Trong cái vui có cái khổ chờ,
Đang ngày sống sẵn hờ ngày chết.
Cái chi đến cuối cùng cũng hết,
Không vật nào người được giữ còn.
Ví dù là sông biển núi non,
470. Cũng vẫn bị tan mòn khô cạn.
Sanh thì phải tử là định mạng,
Vật hữu hình có hạn số căn;
Nếu không tìm đường lối siêu thăng,
Thì muôn kiếp vẫn còn sanh tử.
Trong lúc sống dù mưu vạn sự,
Khi chết rồi ra thứ bùn lầy;
Từ ngàn xưa cho đến ngày nay,
Ai cũng thế nào ai khỏi được.
Nên cởi mở nghiệp trần thúc phược.
480. Để tử sanh hết buộc trói mình;
Sự giả chơn phải xét cho minh,
Lẽ siêu đọa cũng nên nhớ lại.
Y lời Phật tổ xưa chỉ dạy,
Giải thoát muôn khổ hải Ta Bà;
Cầu vãng sanh cảnh giới Liên Hoa,
Lục đạo khỏi vào ra thọ nạn.
Đồng Bồ Tát Như Lai trường mạng,
Cứu mình còn cứu đặng tổ tiên;
Cũng như là các bậc tiền hiền,
490. Không thẹn kẻ sanh trên mặt đất.
Nếu người chỉ sống theo vật chất,
Thân mất rồi các vật hóa không;
Như đã tràng xe cát biển đông,
Muôn việc đổ theo dòng nước cuốn.
Lo giải thoát cho đời khỏi uổng
Nên làm lành để chẳng phí công;
Hãy mở tâm bác ái đại đồng,

- Cứu giúp kẻ sống trong cảnh khổ.
Nên hòa thuận chớ nên gây gổ,
500. Tha thứ nhau đừng bó buộc nhau;
Người dù là không phải đồng bào,
Cũng đồng loại nữ nào nhiều hại.
Nên giúp đỡ để cùng tồn tại,
Chớ đem lòng phá hoại lẫn nhau;
Tinh thần nhơn loại khá nêu cao,
Lo giải quyết khổ đau đời sống.
Dẹp ích kỷ dẹp lòng tham vọng,
Mở lương tâm mở rộng tình yêu.
Người với người tương trợ mọi điều,
510. Lây thành thật ra nêu trước hết.
Sự vui khổ hoặc bề sống chết,
Lo đỡ nung cứu vớt lẫn nhau;
Đạo làm người cũng biết đổi trao,
Mọi cảnh khổ hoàn cầu được bớt.
Việc cơm áo khá nên chia sẻ,
Cảnh hòa bình cần hợp nhau xây;
Mỗi tình thân thiện giữa nhân loài,
Nên tìm cách tạo gây chặt chẽ.
Giúp nhau các lo âu được nhẹ,
520. Được an cư trên lẽ sống còn;
Suy nghĩ còn tiếp giữa lòng son,
Kê bài kệ khác liền đưa tới.
Rằng:

- Chúng sanh cõi trần lao,
Thiếu lòng cứu trợ nhau;
Sanh ra nhiều tai họa,
Khiến lắm việc buồn đau.
Khổ vô tình thì ít,
Khổ cố ý biết bao;
Bởi ngã nhân làm khổ,
530. Vì ích kỷ gây sầu.
Ngày xưa đã như thế,
Ngày nay có khác đâu;
Dục vọng sanh giết hại,
Tham lam đổ máu đào.
Oán thù vì lợi lớn,
Giận ghét bởi quyền cao;*

540. *Tiền tài quên cốt nhục,
 Danh vị hại đồng bào
 Nguyên nhân của sự khổ,
 Người đã hiểu ra sao;
 Nhưng mà không chịu tránh,
 Trái lại cứ mang vào.
 Khiến cho thêm khổ nạn,
 Đời này đến đời sau;*

550. *Chúng sanh trên thế giới,
 Cần phải biết thương nhau.
 Tiêu diệt cảnh nghèo khổ,
 Tẩy trừ nạn đói đau;
 Cùng chung lo bảo vệ,
 Không phân biệt sắc màu.
 Đói đói nhau thành thật,
 Cùng tôn trọng lẫn nhau;
 Hòa bình chung sức lập,
 Đạo đức cố giữ trau.
 Sống không làm nhau khổ,
 Chết cũng được tiêu dao;
 Loài người trên thế giới,
 Việc ấy khá ghi vào.*

560. *Giúp người vui thì tốt,
 Làm người khổ nữa nào;
 Việc lành nên tạo gấp,
 Điều dữ khá chữa mau.
 Đồng tâm hành thiện sự,
 Đâu còn cảnh binh đao;
 Khổ Ta Bà tất hết,
 Vui Cực Lạc thay vào.*

570. *Đời văn minh tiến bộ,
 Há không nghĩ đến sao?
 Cái vui và cái khổ,
 Người nên lựa cái nào?
 Vui thật hay vui giả,
 Khổ tạm hay khổ lâu;
 Cần để tâm chọn lựa,
 Xây hạnh phúc hoàn cầu.
 Vui cá nhân ngắn ngủi,*

580. *Vui đại chúng dài lâu;
Vui riêng khó tránh khổ
Vui chung tất chẳng sâu.
Thích Ca hỏi thuở trước,
Tại sao bỏ dài lâu?
Thấy vui riêng là khổ,
Vui riêng cũng không lâu.
Nên tìm vui đại chúng,
Thật là vui nhiệm mầu;
Thường tình cho là đại,
Nhưng nào có đại đâu.
Thật là chơn trí thức,
Thật là kẻ hiểu sâu;
Lợi danh không thể gạt,
Tài sắc khó như câu.*
590. *Đời tư đành chịu bỏ,
Để đổi vui nhiệm mầu;
Vui mười phương thế giới,
Vui vạn vật năm châu.
Mẹ cha được vui cả,
Vợ con cũng hết sầu;
Đó là vui chơn thật,
Cũng là vui dài lâu.
Hơn mấy ngàn năm lẻ,
Còn gương sáng mất đâu;
Cái vui ấy bất diệt,
Chúng sanh khá lo cầu.
Đời nay là mat pháp,
Vui chung rất cần âu;
Nếu cá nhân còn nặng,
Thế giới vẫn còn sầu.
Tiêu diệt hay tồn tại,
Do người chẳng do đâu;
Cùng lành cùng sống cả,
Cùng dữ cùng chết mau.*
600. *Không cần hỏi Tiên Phật,
Tự xét biết thế nào.*
- 610.

Nghe kệ này người nghĩ ra sao?
Riêng đây cảm thấy nhiều kích thích.

- Các khổ đau thêm rành tòng tích,
 Con đường lành biết được sâu xa;
 Ngại ngần chi mà chẳng tiến ra,
 Tạo thế giới bình hòa khoái lạc.
 Giúp nhau sống đừng làm nhau thác,
 620. Ấy là điều khao khát nhất trần;
 Nên thương người như thể thương thân,
 Đòi cần có tinh thần tương trợ.
 Làm người kính chớ làm người sợ,
 Nên giúp nhau đừng có hại nhau;
 Nếu người đòi học thức càng cao,
 Càng biết trọng hậu nhau mạng sống.
 Trước đau khổ lấy làm cảm động,
 Đó mới là thật bốn tâm người;
 Nên làm cho ai cũng vui cười,
630. Chớ nên để cho người than khóc.
 Lấy đạo đức ra làm căn gốc,
 Đem khoan nhân đối đáp lẫn nhau;
 Biết tiếc người từng giọt máu đào,
 Biết trọng sức cần lao kẻ khác.
 Tránh tất cả những lời chua chát,
 Các hành vi bạo ác tránh luôn;
 Tránh mọi điều tham vọng điên cuồng,
 Tránh các việc chủ trương phi nghĩa.
 Những hành động khiến đời mai mỉa,
640. Lo tránh xa không để máng vào;
 Việc ngày nay biết nhớ ngày sau,
 Tội với phước thế nào xét kỹ.
 Tránh cử động theo lòng hồ mị,
 Tránh hành vi theo ý nhất thời;
 Tránh hại mình tránh hại người đời,
 Sự chi cũng xét nơi nhân quả.
 Luôn tiêu biểu tinh thần cao cả,
 Tỏ rõ người văn hóa thượng lưu;
 Vui lấy ân ra trả oán cừ,
650. Vui chịu khổ để mưu đại nghĩa.
 Lòng nhân ái thường lo trau tría,
 Việc thiện lương chẳng để lãng quên;
 Các việc vừa lược kẻ nơi trên,
 Đòi văn vật càng nên sớm có.

Còn đang nghĩ thêm điều này nọ,
Kể được nghe bài kệ khác thêm.

Rằng:

660. *Tuy thế giới ngày nay,
Nhiều phát minh rất tài;
Nhưng vấn đề sanh tử,
Vẫn còn dở chưa hay.
Loài người cứ phải chết,
Cái chết không đổi thay.
Thế là phát minh ấy,
Chưa khỏi kiếp trần ai.
Dùng nó giúp nhơn loại,
Song chó có mê say;
Mê say sanh tử mãi,
Tự mãi gây nạn tai.*
670. *Tai nạn bằng khoa học,
Thần Thánh cũng châu mày,
Tình thương nhau nếu mất,
Tiêu diệt chỉ phút giây.
Rán hòa bình thế giới,
Khá bảo vệ nhơn loài.
Sự đại đồng bác ái,
Mau thật hiện đời nay.
Là người thì giúp đỡ,
Chớ phân biệt Đông Tây;
Sanh mạng cần tôn trọng,
Dù rằng khác giống nòi.*
680. *Kẻ khỏe giúp người yếu,
Kẻ dở học người hay;
Mạnh đừng sanh lấn hiếp,
Quyền chớ có ra oai.
Dở không làm mặt giỏi,
Hay chẳng có khoe tài;
Giàu đỡ nâng nghèo khó,
Khôn chỉ bảo ngu ngây.*
690. *Người sanh trên mặt đất,
Đồng giá trị như ai;
Kính trọng đừng khinh bỉ.
Dung thứ chớ gắt gay,
Ấy những điều đáng có,*

- Ngay trên thế gian này;
 Giết hại không ai muốn,
 Thù oán chẳng ai gây.
 Người nào cũng chơn thật,
 Không ai gạt lờng ai;
 Thương nhau như huynh đệ,
 Trọng nhau tựa chơn tay.
 Tinh thần và vật chất,
 Đều nung đỡ cả hai.
 Hòa bình khắp trái đất,
 An lạc cả nơn loài.
 Người sợ người không có,
 Ai cũng chẳng nghi ai.
 Cửa rơi không sợ mất,
 Nhà ngủ khỏi then cài.
 Người đều cao giáo dục,
 Đều trọng nghĩa khinh tài;
 Bề đức hạnh lo sửa,
 Việc trí thức lo khai.
 Thôn quê như thành thị,
 Đều vui vẻ đêm ngày.
 Không còn bị người hiếp,
 Cũng hết kẻ bị đày.
 Quan ô không còn nữa,
 Dân bạo cũng chẳng ai;
 Người tự do như một,
 Được bình đẳng nơn loài.
 Nếu thật là tiến bộ,
 Nếu thật có chơn tài.
 Làm vui cho mọi kẻ,
 Không gây khổ cho ai.
 Mọi người nên phản tỉnh,
 Ở nhân vật đời nay.

- Tiếng kệ tuy đã dứt bên tai,
 Nhưng lòng vẫn còn dài suy nghĩ.
 Cảm ơn đáng siêu hình dẫn chỉ,
 Các điều này nguyện sẽ truyền ra;
 Để cho người đời đạo gần xa,
 Có dịp đọc để mà suy nghiệm.

- Lẽ phải trái tự mình kiểm điểm,
Tránh cho thân khỏi chuyện sai lầm;
Trước là mình khỏi hối hận tâm,
Sau là giúp người thêm phúc lợi.
Thấy chơn chánh làm ngay chẳng đợi,
Vì thời gian theo dõi bên lưng;
Thường việc may ít gặp hai lần,
740. Còn việc rủi gặp luôn không hạn.
Khuyên người sự tu hành phải rán,
Vì ít khi gặp đặng chánh đàng;
Muốn cứu mình hoặc cứu thế gian,
Thiếu chánh đạo khó toan cứu nổi.
Lòng tin tưởng vốn là nguồn cội,
Nhưng tin lầm tội lỗi càng sâu;
Lấy nhiệt tâm sông chẳng đủ đâu,
Cần lấy trí xét cầu mới được.
750. Đâu là tội còn đâu là phước,
Ma thế nào còn Phật thế nào;
Nhứt thiết cần để trí suy vào,
Phân tích kỹ rồi sau quyết định.
Ma giả dối Phật là chơn chánh,
Ma hại người Phật chẳng hại ai;
Ma làm cho nam nữ đọa đày,
Phật cứu độ gái trai giải thoát.
Ma vị kỷ thành ra bạo ác,
Phật xả thân nên rất từ bi;
Ma chỉ làm ngoài mặt tu trì,
760. Phật thì cả trong ngoài đạo đức,
Ấy đại khái việc ma việc Phật,
Còn những điều tội phước sau đây:
Tội là hành động hại Nhơn loài,
Phước là việc tạo gây lợi chúng.
Tội là việc khiến người kinh khủng,
Phước là điều giúp chúng an vui;
Tội là lòng ích kỷ hại người,
Phước là tánh thương đời bố thí.
Tội là việc trái đường đạo lý,
770. Phước là điều hợp với từ tâm;
Tội là xui kẻ tạo sai lầm,
Phước là khiến người làm chánh đáng.

- Tội là kẻ hư đời hại mạng,
 Phước giúp người nên hạnh an thân;
 Tội hại người vật chất tinh thần,
 Phước giúp kẻ linh hồn xác thịt.
 Tội khiến kẻ lạc đường mù mịt,
 Phước giúp người đèn bước quang minh;
 Tội hại người chịu kiếp tử sinh,
 780. Phước giúp kẻ nhẹ mình siêu thoát.
 Tội tóm tắt là điều tà ác,
 Phước kể ra là việc tốt lành;
 Lòng thương mong tất cả chúng sanh,
 Phân tích rõ để hành đúng lẽ.
 Không những cứu mình còn cứu kẻ,
 Khỏi đường ma khỏi lẽ tội tình;
 Giúp thế gian giữ vững an ninh,
 Và cũng giúp nhơn sinh hạnh phúc.
 Dân chúng đã khổ sầu lắm lúc,
 790. Chắc không ai muốn chất khổ thêm;
 Trái lại thường cầu khẩn ngày đêm,
 Cho thiên hạ được êm đời sống.
 Hòa bình mọi nhà đều trông ngóng,
 Giặc giã không ai muốn ước ao;
 Cái thiện tâm bất luận người nào,
 Cũng đều có như nhau tất cả.
 Khác nhau chỗ biết làm khai hóa,
 Hay là không chịu mở ra thôi;
 Lúc mới sanh tánh thiện có rồi,
 800. Làm tội ác từ hồi nhiễm thế.
 Biết tỉnh ngộ quay về cõi rỗi,
 Ngôi Phật Tiên có thể trở nên;
 Tánh thiện mong người chớ bỏ quên,
 Dù sao cũng mau nên nhớ lại.
 Tội lỗi mấy cũng nên hối cải,
 Nghe kệ kinh trai giới tu hành;
 Khuyên lẫn nhau lánh dữ làm lành,
 Cùng giúp đỡ khi sanh khi tử.
 Nơi nào cũng lo hành thiện sự,
 810. Tất trở nên không khí ôn hòa;
 Bạo ác đâu còn có sanh ra,
 Đau khổ kiếp người ta cũng bớt.

Giúp cảnh sống thanh bình khoái huợt,
Còn giúp cho khi thác siêu sanh;
Có phải chẳng là việc tốt lành,
Ai cũng có thể làm nên đượ.
Rất mong mọi nơn dân các nước,
Đồng chủ trương đại cuộc hiền hòa;
Đề giúp cho tất cả người ta,
820. Đượ vui về sống qua ngày tháng.
Một bài kệ khác liền tiếp giảng,
Rằng:

*Chúng sanh khắp bốn phương,
Vì nhỏ hẹp tình thương,
Nên từ hồi vô thủy,
Không ngớt cảnh chiến trường.
Nào là tiểu tai nạn,
Nào là đại họa ương,
Từ sanh cho đến chết,
Thường trong cảnh thê lương.
830. Bao nhiêu điều thống khổ,
Tự tay khách trần dương;
Biết tội không trừ bỏ,
Thấy ác cứ dựa nương.
Phạm tội còn thêm tội,
Đã ác mãi ác trương;
Kẻ thì cố hung dữ,
Người thì thích bất lương.
Tuy khác nòi khác giống,
Không khác tánh bạo cường;
840. Khổ khổ Ta Bà khổ,
Đa số thiếu tình thương.
Tình thương nên mở rộng,
Thương hết kẻ bốn phương;
Thành tâm lo giúp đỡ,
Thật ý ở hiền lương.
Thuận hòa không gây gổ,
Chơn thật chẳng gạt lường;
Hòa bình đồng yêu chuộng,
Nơn đạo đồng chủ trương.
850. Người đượ như thế cả,
Thế gian tức thiên đường.*

- Nghe kệ này cảm kích phi thường,
 Nhận thấy rất thích đương hiện tại.
 Hy vọng khắp năm châu nhơn loại,
 Biết hồi tâm sửa cải như trên;
 Mở tình yêu rộng lớn mông mênh,
 Tạo thế giới hòa bình hạnh phúc.
 Người cùng biết thương nhau từng chút,
 Giúp đỡ nhau mọi cuộc thăng trầm;
860. Ai cũng đều được có từ tâm,
 Không ai có ý làm ai khổ.
 Khi làm quấy tự mình biết hổ,
 Chẳng đợi ai đánh đổ đến mình;
 Đọc sử kinh traу luyện tánh tình,
 Không thẹn với anh minh tiền bối.
 Đường sáng sửa quyết khai rộng lối,
 Giúp cho người lui tới tự do;
 Cảnh bùn lầy được hết sợ lo,
 Cũng khỏi bước lầy dò tằm tối.
870. Học Phật việc từ bi là cội,
 Noi Thánh hiền nhơn ngời là nguồn;
 Thương chúng sanh lo cứu độ luôn,
 Xưa nay vẫn một đường không khác.
 Việc nhơn nghĩa từ bi muốn đạt,
 Thì tinh thần cương quyết phải nhiều;
 Chướng ngại dù có gặp bao nhiêu,
 Cũng chẳng để cho siêu lòng dạ.
 Đem chí lớn ra làm đạo cả,
 Đeo đuôi cho đến thỏa ý nguyện;
880. Khi phải kiên thì đủ nhẫn kiên,
 Khi phải dũng thì liền anh dũng.
 Tùy phương pháp để mà áp dụng,
 Tùy thời cơ để ứng biến quyền;
 Giúp cho người vui vẻ ổn yên,
 Trên đạo lý như trên đời sống.
 Lòng yêu mến nhơn dân càng rộng
 Thì tâm hồn xây dựng càng nhiều;
 Cái tinh thần khiếm nhược càng tiêu,
 Và ý chí cao siêu càng lớn.
890. Thấy ai khổ thì lòng đau đớn,

- Chỉ giúp người chớ chẳng hại người;
Chính đó là tánh của Phật Trời,
Mà tất cả người đời đều có,
Nếu người biết giữ gìn tánh đó,
Không để lòng vị ngã làm tan;
Tất nhiên cùng chư Phật đồng hàng,
Tình thương kẻ thế gian vô tận.
Dứt hết tánh muốn ham như bản,
Cũng không lòng thù hận ghét ganh;
900. Lấy khoan dung đối với nhơn sanh,
Biết giúp đỡ như tình người mẹ.
Thấy hạnh phúc thì lòng vui vẻ,
Nghe khổ đau thì dạ buồn rầu;
Dù đi đâu và ở nơi đâu,
Lòng thương nhớ lo âu đến mãi.
Phật đối với chúng sanh thế giới,
Cũng nhớ thương như vậy khác chi;
Cho nên người học đạo từ bi,
Các điều ấy nên ghi nhớ rõ.
910. Ngôi Tam Bảo quyết làm sáng tỏ,
Thật hiện lòng cứu độ vô biên,
Nêu tinh thần giác ngộ siêu nhiên,
Cho bá tánh tục tiên được thấy.
Nhu thế mới đúng lời Phật dạy,
Và làm cho nhân loại soi chung,
Hầu bỏ đi các việc dữ hung
Giúp nhau được sống trong hòa khí.
Người nào cũng lo gìn đạo lý,
Biết thương nhau biết quý lẫn nhau;
920. Tội lỗi không ai muốn phạm vào,
Ai cũng muốn giới trau công đức.
Tâm ô nhiễm hồng trần lo dứt,
Quyết tu cho giải thoát kiếp mê;
Cõi Niết Bàn khi thác được về,
Nhu thế chẳng vật chi sánh kịp.
Câu chuyện tới đây vừa nghĩ tiếp,
Tai liền nghe kệ khác ngâm lên;
Rằng:
***Chúng sanh đồng giác ngộ,
Nhận rằng đời là khổ;***

930. *Thì bất luận người nào,
Cũng như mình nên độ.
Hoặc độ người bằng công,
Hoặc độ người bằng của;
Giúp nhau có cơm ăn,
Giúp nhau có nhà ở.
Vui sướng cùng sốt chia,
Khổ lao cùng giúp đỡ;
Thông minh giúp đại ngu,
Giàu sang giúp nghèo khó.*
940. *Mạnh mẽ giúp yếu hèn,
Quan quyền giúp dân dã;
Tồn vong cùng chung lo,
An nguy cùng ủng hộ.
Giúp nhau được yên lành,
Giúp nhau hết đau khổ;
Tận tâm thương yêu nhau,
Tận tâm lo dạy dỗ.
Đồng mở rộng trí tài,
Đồng nâng cao trình độ;*
950. *Phá tan hết rình mê,
Lấp bằng hết biển khổ.
Chung lo việc vãng sanh,
Chung lo việc hóa độ;
Đồng tâm niệm Di Đà,
Đồng soi gương Phật Tổ.
Thế giới được quang minh
Nhơn sanh hết thô lỗ;
Ai cũng thiện như nhau,
Cõi Ta Bà hết khổ.*
960. *Chúng sanh ở đời nay,
Sự khổ đau vô số;
Chết nhiều thứ dị kỳ,
Bệnh nhiều chứng quái gở.
Do người tạo gây ra,
Không phải tự nhiên có;
Cùng nhau biết làm lành,
Tắt thanh trời lặng gió.
Các việc ấy rất cần,
Đời nay mau thi thố;*

970. *Nếu để tháng ngày qua,
Kiếp thế gian sụp đổ.
Chừng đó muốn lo toan,
Đã ra người thiên cổ;
Mê ấy vẫn hờn mê,
Khổ kia tồn lại khổ.
Muôn kiếp chịu lăn trôi,
Khó tìm ra bến đỗ;
Vậy chúng sanh đời nay.
Rán tu cho tỏ ngộ.*
980. Nghe kệ qua khiến lòng mừng rỡ,
Nghĩ rằng mình hẳn có duyên chi;
Mới được nghe rộng nghĩa từ bi,
Đường Phật pháp bước đi càng mạnh.
Thêm xác nhận tình thương bá tánh,
Đối với lòng Phật Thánh giống nhau;
Loài người sanh trên cõi trần lao,
Có liên hệ với nhau mật thiết.
Cùng nhờ cậy lẫn nhau mọi việc,
Cho nên cần phải biết thương nhau;
990. Mặc dù là có khác sắc màu,
Hoặc là chẳng cùng nhau nòi giống.
Tình thương phải cần lo mở rộng,
Mới giúp nhau cuộc sống đồng vui;
Cũng chẳng làm xã hội đi lùi,
Biết trao đổi khiến đời đầy đủ.
Một mình chẳng thể nào phong phú,
Phải nhờ người vật nọ vật kia;
Hầu hết do kẻ khác sót chia,
Người mới có mọi bề vật dụng.
1000. Kẻ cày cấy người lo tâm nhộng,
Kẻ cầu đường người đóng tàu xe;
Nhỏ như kim, mỏng tựa lụa the,
Đều nhờ kẻ làm ra mới có.
Ví dụ cái xác thân mình đó,
Cũng là nhờ cha mẹ sanh ra;
Đâu tự nhiên mà có người ta;
Các vật khác cũng là như vậy.
Do vật nọ vật kia hợp lại,

- Mới trở nên tồn tại sanh thành;
 1010. Nào khí trời nào cỏ cây xanh,
 Nào ánh sáng nào dòng nước chảy,
 Đều là giúp sống cho nhơn loại,
 Rất liên quan trọng đại với người;
 Thiếu nó thì không thể sống đời,
 Từ xưa đến hiện thời vẫn thế.
 Người với người có dây quan hệ,
 Vật cùng người toàn thể nương nhau;
 Từ việc nào cho đến việc nào,
 Người với vật nương nhau tất cả.
1020. Nhìn đâu thấy cũng cần cảm tạ,
 Chớ không nên đem dạ phụ phàng;
 Kẻ cho rằng cô lập sống an,
 Là kẻ ấy hoàn toàn phi nghĩa.
 Nếu để ý nhìn ra bốn phía,
 Thấy không nên chia rẽ với người;
 Trái lại nên đoàn kết khắp nơi,
 Mình với kẻ sống đời mới vững.
 Gặp thiên tai cùng nhau cứu chân,
 Nhơn họa thì cùng chặn ngăn nhau;
1030. Sự kết liên chặt chẽ chùng nào,
 Người tránh khỏi khổ lao chùng này.
 Chịu suy nghĩ tất là nhận thấy,
 Sự liên quan nhơn loại ra sao;
 Cho nên làm người phải thương nhau,
 Lo nâng đỡ đổi trao mọi việc;
 Không những đối với người quen biết,
 Mà với ai cũng siết chặt tay,
 Việc bán buôn lòng giữ thẳng ngay,
 Cách đối xử thường ngày thành thật.
1040. Của người mất coi như mình mất,
 Thấy người đau như việc mình đau;
 Sự tham gian trộm cướp đành nào,
 Việc nhiều hại hùng hào đâu nở.
 Lấy lương tâm con người ra ở,
 Sự bất lành rất khó sanh ra;
 Đối với ai cũng có thể hòa
 Cái phẩm giá người ta không mất.
 Dù chẳng biết đạo Tiên đạo Phật,

- Cũng phải gìn tư cách con người;
1050. Cách nói năng cũng phải lựa lời,
Việc làm lụng nên coi thiện ác.
Dù người chẳng có ăn chay lạt,
Nhưng tánh tình phải được hiền lương;
Việc hiếu trung cần phải lo lường,
Bề ân nghĩa cũng nên đền đáp.
Thế nào trái thế nào phù hạp,
Soi gương đời tất được biết ra;
Xung quanh mình đủ hạng người ta,
Tốt xấu lấy đó mà lựa lựa.
1060. Mình được tốt rán làm tốt nữa,
Lỡ xấu thì lo sửa hết đi;
Ai khen chê cũng chẳng quản gì,
Việc thấy phải cứ thi hành tới.
Sức nhẫn nại là nguồn thắng lợi,
Tánh gan lì là mối thành công;
Mỗi người đều đầu não vẫn đồng,
Nhưng bèn chí hay không có khác.
Kẻ bèn chí công thành danh đạt,
Người đổi tâm sặt nghiệp hư thân;
1070. Việc càng to càng khó bao lần,
Càng bèn chí bèn tâm mới được.
Ví dụ sự tu hành chương phước,
Ở đời nay thật rất khó làm;
Xung quanh mình đầy việc tục phạm,
Đầy quyến rũ dễ làm sa ngã.
Nếu người chẳng bèn lòng chặt dạ,
Phước không nên đạo quả chẳng thành;
Đó nói riêng về việc tu hành,
Còn việc khác muốn nên cũng thế.
1080. Lấy bèn chí ra làm cội rễ,
Đem quyết tâm ra thế thần phù;
Để hoàn thành chí hướng trượng phu,
Biết cư xử tròn câu đời đạo.
Nhận thức rõ kiếp người mộng ảo,
Thì phải mau tìm nẻo thoát ly;
Chớ không nên vì lý do gì,
Ngồi im để chờ khi hoại diệt.
Sự đáng bỏ bỏ ngay chớ tiếc,

- Việc nên làm làm riết chớ ngưng;
 1090. Người phải nên tự chủ lấy thân,
 Và cần có tinh thần nhứt định.
 Việc chi cũng phải nên bình tĩnh,
 Để xét suy tà chánh thế nào;
 Biết rõ rồi sẽ quyết định sau,
 Tiến hành đến khi nào kết quả.
 Lòng đã quyết trời gầm không nhà,
 Dám hy sinh hết cả cuộc đời;
 Sớm muộn gì cũng đạt đến nơi,
 Đúng như ý của người mình muốn.
1100. Có nhứt định tất đời không uổng,
 Có hữu tâm thì chẳng phí công;
 Sắt đá không thể cứng hơn lòng,
 Lòng cương quyết thì không chi khó.
 Lôi Âm Tự được vào tận ngõ,
 Nhờ Đường Tăng đầy đủ quyết tâm;
 Việc khó nhưng lòng cố kiếm tầm,
 Quả quyết với người rằng sẽ gặp.
 Dem hết cả thành tâm tu tập,
 Mỗi đạo màu sẽ gặp mỗi manh;
1110. Phật không sai hẹn với chúng sanh,
 Nếu sanh chúng trọn lành tâm ý.
 Chuyện đến đây lòng còn đang nghĩ,
 Bỗng nhiên nghe bài kệ khác thêm,
 Rằng:
- Muốn làm Phật hay Ma,
 Tự hỏi lấy lòng ta;
 Đừng hỏi nơi Phật Tổ,
 Cũng chớ hỏi Di Đà,
 Việc ấy do mình định,
 Phật không tính sao ra;***
1120. ***Siêu đọa thì Phật bảo,
 Làm không vốn tại ta,
 Mình có thể làm Phật,
 Mình có thể làm ma;
 Tự mình nhắm mắt lại,
 Tự mình mở mắt ra.
 Mình phải tự tu lấy,
 Không thể mượn người ta;***

1130. *Tội phước do mình tạo,
Lành dữ do mình ra.
Dù ngồi bên cạnh Phật,
Lòng ma vẫn ra ma;
Gần ma mà lòng Phật,
Chung cuộc thấy Di Đà.
Phật do mình hiện tới,
Phật do mình đi xa;
Chớ nghi ngờ lẫn quẩn,
Đừng gạn hỏi bao la.
Muôn thoát ly cảnh khổ,
Phải tự quyết nhảy ra;*
1140. *Không tham của dương thế,
Chẳng nhiễm cảnh Ta bà.
Nguyện vãng sanh Cực Lạc,
Quyết đợc tọa Liên hoa;
Tâm không rời Phật tổ,
Lòng chẳng cách Di Đà.
Luôn luôn lo tự giác,
Thường thường nhớ giác tha;
Thương người như cật ruột,
Giúp người tợ giúp ta.*
1150. *Lo khai trí Bát nhã
Lo mở tánh Ma-ha;
Việc khó làm làm đợc,
Điều khó nhẫn nhẫn qua.
Vì người vui bố thí,
Vì người vui xuất gia;
Công đức không riêng hưởng,
Công đức cho muôn nhà.
Từ bi khắp thiên hạ,
Chẳng từ bi riêng ta;*
1160. *Khi đợc tâm như thế,
Không gọi Phật cũng ra.
Phật sẵn nơi sanh chúng,
Phật ở khắp Ta bà;
Người đợc lòng như Phật,
Tất cùng Phật hợp hòa.
Người mê không thấy Phật,
Phật giác thấy người ta;*

1170. *Tu ở nơi am tự,
 Hoặc tu ở tại gia.
 Đều là có Phật cả,
 Chớ phân biệt gần xa;
 Thành tựu mau hay chậm,
 Do tâm lực mình ra.
 Lấy đó làm căn bản,
 Để cầu đạo Thích Ca;
 Cũng lấy đó làm chánh,
 Để niệm Phật Di Đà.
 Tu hành được thế ấy,
 Không lầm lạc đường tà;*
1180. *Điều này nên nhớ kỹ,
 Khuyến tấn khắp chư gia.*

- Theo kệ này để bước đi ra,
 Đường tu học sẽ là nên được.
 Muốn bá tánh đều khai huệ phước.
 Bài kệ này hẹn ước truyền sâu;
 Giúp nữ nam sớm thấy đạo mâu,
 Khỏi sợ lạc bước vào tà kiến.
 Nếu tâm đức thường lo trau luyện,
 Tội lỗi không còn diễn lan ra;
1190. Phước biết lo thì tội biết xa,
 Phật biết kính thì ma biết lánh,
 Người có đạo phải nên có hạnh,
 Hạnh không xong đạo chẳng hề rời;
 Đạo hạnh cần nhứt quyết trau giồi,
 Khi toàn thiện là người chánh đạo.
 Tội hay phước đều do mình tạo,
 Cố nhiên đời hay đạo cũng mình;
 Phải cần nên đầy đủ đức tin,
 Tự điều khiển lòng mình trong sạch.
1200. Tâm cứng cõi dám so thiết thạch,
 Tánh sạch trong bì kíp ngọc châu;
 Trong biển đời chẳng để đời câu,
 Sức tự chủ lúc nào cũng có.
 Biết quấy sai thì lòng tự bỏ,
 Biết chánh chơn thì cố tâm làm;
 Được trở nên nhập Thánh siêu phàm,

- Hầu hết cũng nhờ tâm tự quyết.
Việc đời có ai mà chẳng tiếc,
Nhưng không ham vì biết đời tàn;
1210. Lo tu hành cam chịu gian nan,
Vì biết đạo là đàng cứu cánh.
Phàm có thể trở nên Thần Thánh,
Nếu như người bỏ đặng phàm tâm;
Không để lòng tái phạm lỗi lầm,
Từ đó sẽ chứng chơn đạo quả.
Phật cùng người có đâu xa lạ,
Không gặp nhau vì dạ khác nhau;
Nếu cho lòng cùng một sắc màu,
Người cùng Phật hòa nhau tức khắc.
1220. Được thấy Phật thì ma hết bắt,
Đạo khi nên đời tất được xong;
Rán tu cho phước huệ viên thông,
Đừng để uông phí công hương khói.
Như bài kệ vừa qua đã nói,
Làm Phật, Ma tự hỏi lòng mình;
Nếu muốn cho khỏi kiếp tử sinh,
Tự mình phải tu hành chơn chánh.
Mười điều dữ hoàn toàn xa tránh,
Mười điều lành cố gắng làm xong;
1230. Việc hồng trần vọng tưởng cũng không,
Đường Phật pháp một lòng tinh tấn.
Bị sự thế buộc bao nhiêu bận,
Rán gỡ ra cho đặng tự do;
Khổ Ta bà tất chẳng còn lo,
Được khoái lạc vốn là ngày ấy.
Trong lòng này vừa suy đến đấy,
Kể được bài kệ dạy nói thêm
Rằng:
- Chỗ nào có vạn vật,
Chỗ ấy có pháp Phật;
Chúng sanh đếm không cùng,
Pháp Phật tính chẳng hết.
Phật luôn nhớ chúng sanh,
Chúng sanh thường quên Phật;
Di Đà độ không ngừng,
Phật Tổ cứu chẳng dứt.*
- 1240.

- Cả mười phương Như Lai,
 Cùng khắp chư Bồ Tát,
 Nào là lo cứu sanh,
 Nào là lo độ thác.
 1250. Khi độ bằng ngôn từ,
 Khi độ bằng tài vật;
 Tùy phương mà giúp người,
 Tùy người mà nói pháp.
 Vì người mà xả thân,
 Vì người mà nhân nhục;
 Cho chúng sanh từ bi,
 Cho chúng sanh công đức.
 Vì chúng sanh mà sanh,
 Vì chúng sanh mà tịch;
 1260. Phương tiện gieo duyên lành,
 Phương tiện truyền đạo đức.
 Hoặc độ ngay kiếp này,
 Hoặc độ nơi kiếp khác;
 Cứu chúng sanh được vui,
 Cứu chúng sanh khỏi ác.
 Chư Phật cứu độ luôn,
 Dù đến vô số kiếp;
 Phật độ thế đành rồi,
 Thế gian tự độ tiếp.
 1270. Để cho Phật độ không,
 Độ bao giờ cho hết;
 Vui do chúng sanh gây,
 Khổ do chúng sanh diệt.
 Vừa tự độ lấy mình,
 Vừa cầu xin Phật giúp;
 Biết lợi được có thuyên,
 Tất khỏi lo chết ngụp.
 Lợi ích cả hai phương,
 Tự lực và tha lực;
 1280. Chúng sanh có nhiều người,
 Quá ý lại nơi Phật
 Chỉ niệm Phật cho nhiều,
 Không lo hành đạo đức;
 Ngoài miệng niệm Nam Mô,
 Trong lòng còn tích ác.

1290. *Thế là trái tu hành,
Thế là trái lời Phật;
Phật chỉ độ hiền lương,
Phật không độ hung ác.
Trước ác mà sau hiền,
Tất nhiên là Phật giúp;
Trước hiền mà sau hung,
Tất Phật không thể vớt.
Mình biết mình còn hung,
Phật biết thừa mình ác;
Người ôm cái ác tâm,
Thật luống công niệm Phật
Phật tuy rất từ bi,
Không vị tư ai hết;
1300. Phật không giúp người này,
Để làm hại người khác.
Lòng Phật rất công bình,
Phân minh rành thiện ác;
Trông Phật như ý phàm,
Tất là sai tánh Phật
Nên lấy tâm công bình,
Nên lấy lòng chơn chất;
Để mà niệm Di Đà,
Để mà cầu chư Phật
1310. Thế mới gọi nhà tu,
Thế mới gọi đạo đức;
Niệm thế sẽ chứng thành,
Niệm thế sẽ hiệu lực.
Ấy là chơn tu hành,
Ấy là chơn niệm Phật;
Nam nữ cõi thế gian,
Niệm như vậy khỏi lạc.*

- Cách niệm Phật chỉ cho đích xác,
Lòng từ bi phân tách rõ ràng;
1320. Lời kệ qua giúp kẻ thế gian
Càng thêm được vững vàng tin tưởng.
Nếu mình cố gắng lo tu dưỡng,
Tất Phật không hẹp lượng với mình;
Phật từ bi cứu độ chúng sanh,

- Chẳng phụ kẻ hữu tình với Phật.
 Người niệm Phật được lòng thành thật,
 Đương nhiên là có Phật vãng lai;
 Phật không hề bỏ sót một ai,
 Nếu người ấy tâm hoài đến Phật
1330. Trừ những kẻ lòng đầy gian ác,
 Niệm Phật trong giây lát rồi thôi;
 Hoặc những người niệm Phật ngoài môi,
 Trong lòng chẳng thật người tin Phật
 Tu giả dối chỉ thêm tội ác,
 Không bao giờ được Phật hộ trì;
 Chớ tưởng rằng Đức Phật từ bi,
 Độ tất cả bất tri lành dữ.
 Biết niệm Phật rán làm thiện sự,
 Phước sanh thì nghiệp dữ tiêu đi.
1340. Nếu người không gây tội lỗi gì,
 Thêm niệm Phật càng qui Phật chóng.
 Ví như kẻ của tiền dư đọng,
 Mà làm thêm chắc đặng mau giàu;
 Còn người nghèo mà biết cần lao,
 Tất là khỏi bị câu đói rách.
 Như bài kệ qua rồi đã vạch,
 Phật hay ma vốn thật tại mình;
 Người há không trau sửa tánh tình,
 Đề cho được trọn lành như Phật.
1350. Tuy sống giữa đời đầy vật chất,
 Sanh nhai bằng nghề nghiệp chánh chơn;
 Được thể là mới gọi hiền nhơn,
 Và cũng đứng vào hàng trong sạch.
 Nuôi sống cố nhiên là nhiều cách,
 Nhưng nó không bắt buộc làm hung;
 Làm hiền lành chơn chánh hiếu trung;
 Đời sống có thể cung cấp được.
 Tại sao phải làm điều bạo ngược,
 Chẳng những là ô trược thân danh,
1360. Mà còn làm đời sống bất lành,
 Các tội lỗi buộc ràng mỗi bữa.
 Nên xét kỹ tự mình lo sửa,
 Cho lương tâm không hổ với đời;
 Dù người không tin tưởng Phật Trời,

- Cũng phải biết việc người tốt xấu.
Việc tốt đẹp thì nên tạo cầu,
Điều xấu xa thì chớ tập tành;
Luật pháp cần tôn trọng tuân hành,
Việc làm phải tốt lành chơn chánh.
1370. Quyền lợi của người nên trọng kính,
Và nên lo an định quốc dân;
Dù không tu cũng sánh bực Thần,
Đương nhiên quý báu hơn tu dối.
Sống đời chẳng để cho phạm tội,
Tuy người nhưng đáng gọi Thần Tiên;
Ai cũng đều ăn ở lương hiền,
Xã hội chẳng trở nên hỗn loạn.
Giúp cuộc sống cho nhau chính đáng,
Mỗi người đều có bốn phận lo;
1380. Dân hiền hòa cùng được ấm no,
Nước nhà cũng khỏi lo sanh biến.
Nếu đức hạnh của người tiến triển,
Thì sự tu sẽ đến chẳng không;
Đạo lý luôn có sẵn nơi lòng,
Có dịp đến thì trông thấy nó.
Thấy Phật cũng đến từ chỗ đó,
Nếu lòng người đừng có lãng quên;
Cũng như lời kệ đã nói trên,
Người có thể làm nên Tiên Phật.
1390. Tánh tự chủ nếu không để mất,
Thì là không bị vật khiến sai;
Sẽ trở nên người tốt lành ngay,
Dù có lỗi những ngày quá khứ.
Tội nơi tâm lấy tâm trừ khử,
Tự lòng mình đổi dữ ra lành;
Thế cho nên chỉ một khắc canh,
Từ trước đổi ra thanh chẳng khó.
Đã có lắm người như thế đó,
Chỉ phút giây được tỏ đạo màu;
1400. Khác nào như đêm tối đã lâu,
Trong tức khắc trời soi sáng cả.
Quyết tu sẽ có ngày đắc quả,
Đúng như câu vạn sự do tâm;
Học Phật đừng quên chữ thậm thâm,

- Người bền chí sẽ tầm được đạo.
 Lấy nhẫn nhục chịu khi khảo đảo,
 Dem giới răn để bảo vệ lòng;
 Việc khó khăn và lúc gai chông,
 Đủ nghị lực với lòng tin tưởng.
1410. Cảnh xung quanh có nhiều ảnh hưởng,
 Đừng để cho ép uổng được mình;
 Trí huệ đem phán xét sự tình,
 Thiên định lấy ra bình tâm địa.
 Bao nhiêu đó biết lo trau tria,
 Trên đường tu không ngã nửa chừng;
 Chỉ một đời đủ chứng Phật Thần,
 Không cần phải xả thân nhiều kiếp.
 Đến đây tiếng kệ cho nghe tiếp,
 Rằng:
1420. *Cõi Ta Bà thế giới,
 Hữu hình thì tất hoại;
 Vạn vật chung số phận,
 Chẳng phải riêng hơn loại.
 Ai cũng lo nghèo giàu,
 Ai cũng lo thắng bại;
 Giàu nghèo rồi cũng thôi,
 Thắng bại rồi cũng bãi.
 Người đời không trường sanh,
 Sự vật chẳng tồn tại;
 Vật nối nhau tiêu tàn,*
1430. *Người nối nhau chết mãi.
 Cách sống có nhiều phương,
 Cách chết cũng nhiều loại;
 Sống đều sống không lâu,
 Chết đều thân tan hoại.
 Ý dục lớn như non,
 Lòng tham sâu tựa hải;
 Người với người gian lừa,
 Người với người giết hại.
 Ai cũng tưởng khôn ngoan,*
1440. *Không ai cho ngu dại;
 Người là chỗ hơn thua,
 Người là nơi lợi hại.
 Ai cũng muốn thành công,*

1450. *Không ai mong thất bại;
Nào việc dữ việc lành,
Nào việc quấy việc phải.
Mỗi người muốn khác nhau,
Trong thế giới nhơn loại;
Do đó sanh cạnh tranh,
Do đó sanh biến cải.
Vô số cuộc lệ rơi,
Vô số cảnh máu chảy;
Đời là bãi tha ma,
Đời là cái khổ hải.
Khổ chẳng phải tại trời,
Mà khổ do nhơn loại;
Nên khuyên nhau hiền từ,
Nên khuyên nhau hối cải.
Khá làm phước làm nhân,
1460. *Khá tương thân tương ái;
Giúp nhau được sanh tồn,
Giúp nhau khỏi sát hại.
Cho nhau đủ gạo cơm,
Cho nhau có lụa vải;
Vật dụng được đủ đầy,
Phương tiện được rộng rãi.
Không còn kẻ vô liêm,
Không còn người mất dạy;
Học thức được đồng đều,
1470. *Đức hạnh ai như nấy.
Giúp nhau được sướng vui,
Giúp nhau được an thái;
Tạo Thiên đường thế gian,
Tạo Cực Lạc hiện tại.
Ai cũng được từ bi,
Ai cũng lo bác ái;
Mạng người biết kính yêu,
Của người không cướp lấy,
Được tâm hồn cao siêu,
1480. *Được tinh thần quảng đại;
Đời sống hết đói nghèo,
Lòng dạ hết ngu dại.
Người bình đẳng như nhau,****

- Cảnh an ninh được mãi;
 Nghiệp mê người chẳng gây,
 Cõi khổ tất biến cải.
 Có thể dứt luân hồi,
 Có thể ngăn kiếp hoại;
 Sanh tử đổi Niết Bàn,
 Oan khiên đổi tự tại.
 Người người được thanh nhàn,
 Người người không chướng ngại;
 Chúng sanh cõi Ta bà,
 Cũng nên suy xét lại.
 Mau hợp lực đồng tâm,
 Để lấp xong khổ hải;
 Giải thoát là tối cần,
 Tử sanh là trọng đại.
 Ngày giờ qua rất mau,
 Khuyên người chớ trễ nãi;
 Mỗi bữa cố tiến lên,
 Đừng phút nào lùi lại.
 Cần nói chí Phật đà,
 Nên rộng tình hơn loại;
 Lo cho cả hơn sanh,
 Được an vui mãi mãi.***

- Con người sống trong thời hiện tại,
 Mặc dù là thông thái văn minh;
 Nhưng vẫn còn trong cảnh tử sinh,
 1510. Theo định luật hữu hình tất hoại.
 Người vẫn bệnh vẫn già chết mãi,
 Vật có sanh đều hoại đều tàn;
 Khổ não còn đầy giữa thế gian,
 Thân người rốt cuộc hoàn tro bụi.
 Sự vật thay chế nhiều thứ mới,
 Già chết xem còn cũ như xưa;
 Sức lên trời xuống biển có thừa,
 Nhưng thiếu sức ngăn ngừa thân chết.
 Giàu sang bỏ xác rồi cũng hết,
 1520. Nghèo hèn hơi thở dứt cũng thôi;
 Hỏi cái chi là của người đời?
 Trả lời chẳng có gì tất cả.

*Chỉ một cuộc lữ hành xú lạ,
Về rồi thôi không thể mang theo;
Đời khác chi là cảnh bọt bèo,
Không thể tránh khỏi ngày tan rã.
Thật là kiếp con người tạm giả,
Thế gian là mồ mả của người;
Kể từ khi mới có đất trời,*

1530. Kéo dài đến cõi đời hiện tại.
Trái đất của người đang ở đây,
Không chỗ nào chẳng có thầy chôn;
Thầy người này ra đất ra bùn,
Mọc rau cỏ nuôi thân người khác.
Thầy kiếp trước mọc lên rau rác,
Kiếp sau ăn không biết là thường;
Người nói nhau chịu chết một đường,
Dù tài trí không phương cạy gỡ.
Kiếp sống ngắn lo lường vô số,
1540. Ít sự vui sự khổ thì nhiều;
Ngày tháng quanh quẩn có bấy nhiêu,
Xưa nay vẫn một chiều không khác.
Người này thác kể người kia thác,
Sự thác là kết cuộc đời người;
Bất luận ai sống dưới gầm trời,
Không tránh khỏi ngày hơi thở dứt.
Thế thì khá nên tin lời Phật,
Lo tu cho giải thoát kiếp phàm;
Các nghiệp mê cõi thế không làm,
1550. Tất là khỏi bị sanh tử kiếp.
Tạo nghiệp tất nhiên là thọ nghiệp,
Nghiệp nào thì chịu kiếp nấy ra;
Nghiệp người ta sanh kiếp người ta,
Nghiệp thú vật sanh ra thú vật.
Nghiệp ác tất rơi vào chỗ ác,
Nghiệp lành thì được gặp chỗ lành;
Chúng sanh tùy nghiệp tạo mà sanh,
Có sanh tất phải đành có tử.
Việc sanh tử muốn cho rảnh sự,
1560. Nghiệp hồng trần chớ thứ nào gây;
Lo tu hành cầu đạo Như Lai,
Tâm ô nhiễm trần ai giữ sạch.

- Trong lòng tưởng Phật không hờ cách,
 Nhìn thế gian bằng mắt từ bi;
 Thấy khổ lo cứu hết khổ nguy,
 Thấy mê độ mê si được khỏi.
 Làm phước đức không làm tội lỗi,
 Lợi cho đời chẳng hại người đời;
 Ở phạm nhưng phạm tánh đã rời,
 1570. Chắc chắn nghiệp luân hồi hết được.
 Mọi người biết đua nhau làm phước,
 Chẳng những cùng sống được an vui;
 Còn giúp khi thác khỏi luân hồi,
 Nhứt là khỏi sanh nơi thống khổ.
 Người há chẳng cùng nhau tế độ,
 Diu dắt qua khỏi lộ tử sanh,
 Tế độ nhau được sống no lành,
 Là được biết tu hành giải thoát.
 Nghĩ đến đây kể bài kệ khác,
 1580. Cho nghe qua những việc như sau
 Rằng:
- Những điều người đã nghĩ,
 Đúng như lời Phật chỉ;
 Kiếp chúng sanh vô thường,
 Cõi thế gian mộng mị.
 Cứ nói nhau sanh thành,
 Cứ nói nhau tiêu hủy;
 Không phải là mới đây,
 Mà đã từ vô thủy.*
1590. *Khổ lão không thể ngăn,
 Khổ tử không thể trị;
 Thời đại có khác nhau,
 Sống chết vẫn một lý.
 Đen trắng khác mặt mày,
 Vui buồn đồng tánh ý;
 Sống theo lối cảm tình,
 Sống theo lòng ích kỷ.
 Nào tha thiết ái ân,
 Nào mong cầu danh vị;
 Kẻ trẻ chưa vừa lòng,
 1600. Người già chẳng mãn ý.
 Ai cũng muốn trường sanh,*

- Ai cũng muốn phú quý;
Bịnh tật ai cũng ghê,
Chết chóc ai cũng ky.
Nhưng bịnh tật khó lìa,
Nhưng chết chóc khó tị;
Ai cũng tốn công lao,
Ai cũng hao tâm trí,
Thân sống không giữ còn,
1610. Muốn ham chẳng được phí;
Định mạng của người đời,
Xưa nay không sai dị
Người cũng nên tỉnh hồi,
Người cũng nên suy nghĩ;
Giải thoát kiếp vô thường,
Ly khai đời mộng mị.
Bằng cách học từ bi,
Bằng cách tìm chân lý;
Chinh phục máy càn khôn,
1620. Thông qua cõi huyền bí.
Cửa luân hồi hết vào,
Biển tử sanh hết lụy;
Luôn luôn được trường tồn,
Thường thường được như ý.
Ấy mới chon vinh quang,
Ấy mới chon địa vị;
Người đạt tới mức này,
Thật là chon giá trị.
Người đời càng văn minh,
1630. Việc sống chết càng nghĩ;
Tìm cách trừ khổ đau,
Cho người đời hoan hỷ.
Phật cũng vì tử sanh,
Đem pháp tu ra chỉ;
Hiện tại được an vui,
Hậu lai hết khổ lụy,
Nghe lời Phật thì hòa,
Nghe lời Phật hết nguy;
Phật hoàn toàn từ bi,
1640. Phật hoàn toàn chân lý.
Vì chúng sanh mà làm,*

- Vì chúng sanh mà nghĩ;
 Tu cho cả chúng sanh,
 Không tu cho ích kỷ,
 Giúp mọi người phước duyên,
 Giúp mọi người huệ trí;
 Thấy tai nạn lo trừ,
 Thấy bệnh tật lo trị.
 Độ người hết khổ sâu,
 Độ người hết phiền lụy;
 Thật lòng thành mà tu,
 Thật lòng thương mà thí.
 Đó mới thật tu hiền,
 Đó mới thật đạo lý;
 Kẻ học đạo rán hành,
 Người mộ tu khá nghĩ.
 Đạo Phật là chánh minh,
 Đạo Phật không hồ mị;
 Xưa nay chẳng đổi dời,
 Người đời nên xét kỹ.
 Làm theo lời Phật khuyên,
 Đi theo đường Phật chỉ;
 Thống khổ không còn mang,
 Luân hồi không còn bị.
 Thật tự tại tự do,
 Thật tự thân tự trị.***

- Kệ đã qua nhưng lòng còn nghĩ,
 Đạo Phật là chơn lý vô cùng;
 Vì cứu đời vì lợi ích chung
 1670. Thật bác ái thật lòng từ mẫn.
 Nếu sanh tử người không vương vấn,
 Đạo Phật không còn bận khai trương;
 Ngày nào người sanh tử còn vương,
 Ngày ấy vẫn còn trương đạo Phật.
 Kẻ lầm lạc ra tay diu dắt,
 Người đắm chìm ra sức vớt lên;
 Chẳng mong ai nghĩa trả ơn đền,
 Ấy bốn phận thiêng liêng đạo Phật.
 Giúp sanh chúng ấm no vật chất,
 1680. Còn giúp cho sáng suốt tinh thần;

- Biết mở đường lập mạng an thân,
Thoát khỏi cảnh mộng trần tạm kiếp.
Việc độ thể luôn luôn được tiếp,
Thời nọ qua thời khác nối theo;
Cứu chúng sanh khỏi kiếp bọt bèo,
Đó là cái mục tiêu Đạo Phật
Tình yêu chúng không bao giờ mất,
Việc độ đời sau trước một niềm;
Khi bình thì lo độ không im,
1690. Lúc loạn cũng vẫn tìm cứu vớt.
Nếu đau khổ chúng sanh chưa bớt;
Đạo Phật còn cần được rộng khai;
Đem an vui tất cả Nhơn loài,
Đem hòa nhã Đông Tây Nam Bắc.
Giải cứu cảnh sống đời gay gắt,
Phá tan bao thế lực bất công;
Thực hiện cho người được tương đồng,
Hết cách biệt ở trong đời sống.
Mọi người nối liền dây cảm động,
1700. Giúp đỡ nhau kính trọng lẫn nhau;
Cả hai bề trí đức nâng cao,
Đề được khỏi phạm vào tội lỗi.
Đạo Phật giúp người đường phúc lợi,
Đạo Phật cho người lối quang minh;
Đạo Phật là độ tử độ sinh,
Đạo Phật vốn trọn lành trọn sáng.
Đạo Phật chẳng nói làm mù quáng,
Đạo Phật không mê tín dị đoan;
Đạo Phật là cứu khổ thế gian,
1710. Đạo Phật rất minh quang đường lối.
Xưa nay vẫn một niềm cứu rỗi,
Cứu xác thân cứu tới linh hồn;
Đáng kính thay Đức Phật Thế Tôn,
Cho sanh chúng con đường Phật Đạo.
Do đường ấy thoát vòng khổ não,
Dữ hóa lành hung bạo hóa hiền;
Được tỉnh ra khỏi giấc sâu miên,
Từ biển ái được lên bờ giác.
Biết rõ nẻo luân hồi sống thác,
1720. Không còn gây tạo các nghiệp mê;

- Quyết phát tâm cầu đạo Bồ Đề,
 Cho khỏi kiếp u mê trọng trước.
 Nếu không Phật không thầy chỉ trước,
 Đường tử sanh đâu biết chặn ngăn;
 Từ bi thay chừ Phật Pháp Tăng,
 Ân đức ấy biển non khó sánh.
 Rất mong mỗi thập phương bá tánh,
 Nghe kệ kinh được tỉnh ngộ lòng
 Do theo đường Phật giáo lướt xông.
1730. Về Cực Lạc lánh vòng tục lụy.
 Hôm sớm một lòng gìn đạo lý,
 Chịu khó khăn trì chí tu hành;
 Rèn tâm hồn cho được cao thanh,
 Sửa tánh nét trở nên hiền đức.
 Cách ăn nói hoàn toàn chơn chất,
 Công việc làm rất mực thẳng ngay;
 Riêng mình không mưu việc hại ai,
 Cũng chẳng xúi người gây việc dữ.
 Lấy lòng thật đem ra đối xử,
1740. Dùng công tâm xét nghĩ sự đời;
 Thường khoan dung rộng lượng cho người,
 Lo nâng đỡ tài bồi dân chúng.
 Trau thân phận cho đời hữu dụng,
 Ở thanh liêm cho chúng soi gương;
 Hành vi cần giữ được thích đương,
 Tư tưởng phải cho luôn chánh đáng.
 Gặp việc nghĩa cố làm không chán,
 Trên đường tu gai ngạnh chẳng nao;
 Nghĩa càng làm ý chí càng cao,
1750. Tu càng luyện não đầu càng mạnh.
 Lúc nào cũng chủ trong tâm tánh,
 Không để cho ngoại cảnh cầm đầu;
 Luôn luôn đi theo chí nguyện cầu,
 Đó mới thật học câu Phật Giáo.
 Nếu dân chúng đồng tâm hành đạo,
 Đúng như lời Phật bảo trong kinh;
 Tất nhiên là thiên hạ thái bình
 Ai cũng được no lành cơm áo.
 Trong nhà chẳng sanh điều xào xáo,
1760. Ngoài ngõ không loạn bạo xảy ra;

- Chỗ xa gần cũng được an hòa,
Người đây đó đều là vui vẻ.
Biết lễ nghĩa từ già chí trẻ,
Biết khiêm cung chẳng kể nào không;
Luật nước nhà ai cũng biết tòng,
Việc xã hội người đồng lo tới.
Ai cũng biết “đĩ hòa vi quới”,
Ai cũng lo phúc lợi giúp nhau
Cái tinh thần tự giác nâng cao,
1770. Tánh phục thiện lúc nào cũng có.
Trau tâm trí luôn luôn sáng tỏ,
Rèn tánh lành đầy đủ hiền lương;
Cứu giúp người là việc chủ trương,
Giải thoát vốn là đường duy nhất.
Các việc ấy của người đạo Phật,
Rất rõ ràng không chút lu mờ;
Kể từ xưa cho đến bây giờ,
Chơn đạo Phật vẫn là như thế.
Đọc kỹ lại lời trong kinh kệ,
1780. Người sẽ trông thấy rõ mười phần;
Đạo Phật không độc thiện kỳ thân,
Mà đạo Phật là chân đại độ.
Đạo Phật cũng là chân giác ngộ,
Không bao giờ thoái hóa tinh thần;
Luôn luôn là ở sát bên dân,
Phương tiện độ khách trần mọi mặt.
Mình được giác độ cho người giác,
Mình được vui đem sót người vui;
Thật lòng thương giúp đỡ mọi người,
1790. Đó là kẻ tu nơi cửa Phật.
Phật chẳng bảo tu ngồi nhắm mắt,
Phật bảo tu hoạt bát tinh thần;
Mở từ bi tế thế độ dân,
Mở trí huệ đưa thân dắt chúng.
Gặp khi dững phi thường anh dững,
Gặp khi nhu rất đúng hòa nhu;
Ngày đêm lo công đức là tu,
Chơn tu chẳng khi nào yếm thế.
Bao giờ cũng lo bề cứu tế,
1800. Đó mới là thật kẻ tu hành;

- Và tu như vậy sẽ đắc thành,
 Ai còn dám cho rằng vô ích.
 Tu sai cách nên người chỉ trích,
 Tu đúng theo lời Phật ai chê;
 Tu bướng càng tức thị tu mê
 Tu suy xét ấy là tu tỉnh.
 Tu mê chẳng bao giờ kiến tánh,
 Tu tỉnh thì chắc đặng minh tâm;
 Kiến tánh rồi sự vật hết làm,
1810. Minh tâm được huyền thâm rõ thấu.
 Hết làm lạc thì không trần cấu,
 Rõ huyền thâm chẳng bấu tục phạm;
 Trần cấu không thì nghiệp hết giam,
 Tục phạm chẳng tức làm Phật Thánh.
 Tu niệm phải chú nơi kiến tánh,
 Hành đạo cần đạt đến minh tâm;
 Ấy là điều tu sĩ kiếm tâm,
 Dù rằng phải hy sanh cao giá.
 Tu hành cố nhiên cầu đắc quả,
1820. Đắc quả rồi càng độ chúng sanh;
 Độ sống lành độ chết cũng lành,
 Đó là cái chơn tình nhà Phật.
 Mong những kẻ mộ đường đạo đức,
 Rán tìm ra nguồn gốc sự tu;
 Hầu làm cho đạo Phật hết lu,
 Đánh thức kẻ từ lâu lâm hiểu.
 Được thấy đạo Phật không thể thiếu,
 Công đức kia của triệu không bì;
 Đó mới là thật kẻ tu trì,
1830. Đó mới thật người qui y Phật.
 Tu thế mới không xa sự thật,
 Tu thế là hạnh phúc cho đời;
 Xưa nay cho đến suốt hậu thời,
 Tu ấy đáng cho người ghi nhớ.
 Vừa tới đây kẻ nghe kẻ tỏ,
 Rằng:
- Như lời kệ nói qua,
 Hiện tại cõi Ta Bà;
 Nhằm thời kỳ mạt pháp,
 Cửa Phật vắng người ta.*

1840. *Ít người tu chơn chánh,
Nhiều kẻ học ma tà;
Ngoài đường nhiều Phật tử,
Trong chùa lắm sãi ma.
Nhiều kẻ tu tự lợi,
Ít người tu lợi tha;
Chỉ tu nơi cửa miệng,
Hoặc tu ở cà sa.
Không giáo truyền Phật Pháp,
Chẳng cứu độ người ta;*
1850. *Từ bi không thực hiện,
Bố thí chẳng làm ra.
Thấy mê đành ngoảnh mặt,
Nghe khổ nỡ bỏ qua;
Xã hội không màng biết,
Nhơn sanh chẳng thiết tha.
Cách tu như thế đó,
Trái lời của Phật Đà;
Khiến người đời phê phán,
Khiến ngoại đạo kêu ca.*
1860. *Cho tu hành vô ích,
Cho tôn giáo mù lòa;
Gây nghi ngờ bá tánh,
Làm chán nản đàn na.
Lòng tin lần lần kém,
Cửa Phật lần lần xa;
Quay theo đường tội ác,
Trở lại lối yêu ma.
Những tăng ni tu dối,
Những đạo chúng lòng tà;*
1870. *Chớ ỷ dương nương Phật,
Đừng lợi dụng bá gia.
Khá nhớ ơn Tam Bảo,
Nên đáp nghĩa đàn na;
Dùng áo cơm bá tánh,
Phải cứu độ người ta.
Phật pháp lo phổ biến,
Công đức lo tạo ra;
Thuyền từ đưa đây đó,
Đuốc huệ rọi gần xa.*

1880. *Kêu người lo tu tỉnh,
Khuyên kẻ niệm Di Đà;
Thấy chánh khuyên thêm chánh,
Thấy tà khuyên bỏ tà.
Mùi thiền xông khắp chốn,
Nước tịnh rưới muôn nhà;
Tăng cao lòng tin Phật.
Mở rộng đạo Thích Ca.
Đó mới là hành đạo,
Đó mới là thiền gia;*
1890. *Đạo hưng do tăng chánh,
Nước thịnh do dân hòa.
Quan hệ ấy khá nhớ,
Trách nhiệm ấy đừng xa;
Những người tu cư sĩ,
Cũng như kẻ xuất gia.
Bổn phận cần gìn giữ,
Qui tắc chớ bỏ qua;
Cư sĩ tròn cư sĩ,
Xuất gia tròn xuất gia.*
1900. *Lo thoát ly trần tục,
Lo cứu độ người ta;
Mục đích ấy ôm chặt,
Chí nguyện ấy thiết tha.
Gian lao không lùi bước,
Chướng ngại cố vượt qua;
Nếu quyết tu như thế,
Tất nhiên Phật hiện ra.
Đạo quả được mình chứng,
Công đức được bao la;*
1910. *Chúng sanh đời mạt pháp,
Tu như vậy mới là...*

Những lời trong bài kệ nói qua,
Rất mong kẻ gần xa chú ý.
Hạng xuất gia như người cư sĩ,
Đồng nhất tề đạo lý lo xong;
Không thẹn nơi Tam Bảo hội đồng,
Cũng chẳng hổ ở trong bè bạn.
Tâm cố định có ngày hết loạn,

- Đạo cô tu sớm muộn cũng thành;
1920. Tu vốn là quan trọng sự hành,
Hành đạo được là thành quả được.
Muốn tu chớ để lòng nhu nhược,
Phải quyết tâm nỗ lực thi hành;
Lòng thì chung lo việc làm lành,
Luôn nuôi chí cầu sanh Phật Quốc.
Quyết tìm kiếm cho ra cảnh thật,
Khác hơn muôn sự vật tạm trần;
Trước độ mình khỏi chuyển luân thân,
Sau cứu kẻ khác an lạc kiếp.
1930. Nhứt nguyện chẳng tạo gây ác nghiệp,
Dứt con đường tái kiếp phàm phu;
Vẫn biết rằng đạo Phật khó tu,
Nhưng lòng quyết tu cầu cho được.
Nhu lời kệ đã vừa nói trước,
Nay nhằm kỳ mat pháp chơn truyền;
Rất ít người cùng Phật hữu duyên,
Vì lẽ đó cửa thiền vắng khách.
Nếu có kẻ khởi tâm tưởng Phật,
Ấy là do tiền kiếp hữu căn;
1940. Nếu con đường Phật pháp cứ phẳng,
Nhứt định cõi Niết Bàn đến được.
Gặp gai góc nếu không lùi bước,
Tất nhiên là đi được tới nơi;
Sự nên hư do ở lòng người,
Thành bại chớ đổ nơi Trời Phật.
Đời là giả hay là chơn thật,
Đề tâm suy xét tất biết ngay;
Đời chính là một giấc mộng say,
Đời là cõi chôn thân thiên hạ.
1950. Thấy như thật nhưng toàn dối giả,
Không một ai được thỏa tâm lòng;
Rốt cuộc điều chi cũng hóa không,
Dù người có luống công bịn rịn.
Nào phú quý nào mùi chung đỉnh,
Nào công danh nào miếng lợi quyền;
Nhu vùng mây như bọt nước xuyên,
Không thể giữ được thiên tuế nguyệt.
Số định của người là sanh diệt,

- Vạn vật là đồng kiếp vô thường;
 1960. Có lên mây cũng khó ẩn nung,
 Dù xuống đất vô phương trốn thoát.
 Cái chết vẫn luôn luôn đeo sát,
 Dù người không muốn thác mặc tình;
 Thấy rằng trong đời của nhơn sinh,
 Có ẩn súc vô hình chi phối.
 Mang xác thịt không ai tránh nổi,
 Sanh làm người đều phải như nhau;
 Trẻ rồi già rồi yếu rồi đau,
 Rồi phải chết người nào chạy khỏi.
1970. Ấy sự thật không cần phải hỏi,
 Ai cũng đều biết rọi như nhau;
 Há không tìm phương pháp siêu cao,
 Hầu sớm có tầu đào kiếp chết.
 Nghe lời Phật nợ trần trả hết,
 Nghiệp thế gian nhất thiết không gây;
 Tất nhiên đường sanh tử khỏi ngay,
 Không duyên có đầu thai lại nữa.
 Lo tu gấp chớ nên lần lựa,
 Đạo sớm thành nghiệp khổ sớm tan;
1980. Cái chết không biết được thời gian,
 Đợi gần tổng linh sàng thì muộn.
 Khi sắp chết trong lòng luống cuống,
 Không dễ gì niệm tưởng Di Đà;
 Có nhiều người Phật chẳng nhớ ra,
 Chết mê sáng hoặc là bất đắc.
 Như thế tất dứt đường Tiên Phật,
 Dù lai sanh cũng chắc vô duyên;
 Khó được nghe lời Phật pháp truyền,
 Kiếp luân chuyển nối liền không hở.
1990. Việc ấy rất đáng làm lo sợ,
 Hiện thời nên hồi ngộ mau đi;
 Một lòng thành cầu đạo qui y,
 Cho sớm được thoát ly mê khổ.
 Đời biến chuyển nay thành mai đó,
 Sự luân lưu kim cổ một tuồng;
 Kẻ thì vui còn kẻ thì buồn,
 Buồn vui biến đổi luôn tâm trạng.
 Lật sử sách ra tra từ đoạn,

- Thấy tuồng đời như lạng sóng triều;
2000. Bất luận là buổi sớm buổi chiều,
Cứ lên xuống nổi theo không dứt.
Muru sự sống cạnh tranh đặc thât
Được thì vui còn mất thì buồn;
Cứ thế mà tiếp diễn ra luôn,
Rồi phải chết phải buông tất cả.
Kẻ nông phu hay nhà vương giả,
Chung qui đều thế cả không hơn;
Thế cho nên hầu hết chur nhơn,
Khuyên chớ có vị thân vị kỷ.
2010. Vì thân ấy có ngày phải hủy,
Dù gian ngoan cũng chỉ luông công;
Chi bằng nên mở chí đại đồng,
Giúp nhơn loại sống chung hạnh phúc.
Không thù hận không mang ác đức,
Lại cũng không người đục khoét nhau;
Cảnh vui tươi đâu cũng một màu,
Đó có phải là cao thượng nhĩ?
Nhân loại được thế là bình trị.
Đàn áp không khinh thị cũng không;
2020. Lúc sống cùng nhau chẳng ác lòng,
Khi thác tất là không báo oán.
Hồn lẫn xác trong đường tươi sáng,
Phật với người tất chẳng khác nhau;
Có phải chẳng là cảnh siêu cao,
Người nên để tâm vào việc ấy.
Kể nghe kệ khác vang dội lại.
Rằng:

- Ôm lấy chí cứu đời,
Không phải chỉ nhất thời;
Mà lúc nào cũng cứu,
Cứu đến lúc tàn hơi.*
2030. *Lành thì khuyên nên tấn,
Dữ thì khuyên nên thôi;
Người khổ tùy cứu khổ,
Người vui tùy cứu vui,
Hạng nào cũng tiện độ,
Không hạng nào bỏ trôi;
Tì-bi ban chốn chốn,*

2040. *Bác ái rải nơi nơi,
 Gọi người lo đạo đức,
 Khuyên kẻ rán tỉnh hồi;
 Chơn lý không ngớt tiếng,
 Phật pháp chẳng quên lời.
 Cứu độ luôn không nghỉ,
 Hoàng hóa luôn không thôi;
 Ấy thật người phụng Phật,
 Ấy thật kẻ yêu đời.
 Gian nan không chán nản,
 Trở ngại chẳng bồi hồi;
 Ai chê cũng không giận,
 Ai khen cũng không vui.
 Nghe chê cho chưa hiểu,
 Nghe khen cho tường thôi;
 Tu không vì khen ngợi,
 Tu không vì chê cười.
 Tu hành vì giải thoát,
 Cứu độ vì thương người;
 Muốn ai cũng hết khổ,
 Muốn ai cũng được vui
 Ấy là tình chơn Phật
 Ấy là phận cứu đời;
 Không quản cơn lao lý,
 Chẳng phiền lúc tả toì.
 An ninh cũng độ thế,
 Ly loạn cũng cứu đời;
 Tu cứu toàn thiên hạ,
 Đạo hóa khắp mọi nơi.
 Đáng độ không tiếc mạng,
 Đáng nói không tiếc lời;
 Giúp người được giải thoát,
 Giúp người hết nỗi trôi.
 Làm hạnh phúc hơn loại,
 Làm lợi ích mọi người;
 Tùy người đưa đến chốn,
 Tùy kẻ dắt tới nơi.
 Trống xem giờ mà đánh,
 Buồm xem gió mà khơi;
 Lấy trí huệ độ thế,*

- Dùng phương tiện cứu đời.
Mục đích làm tổ ngộ,
Chí nguyện làm an vui;
Người theo tôn chỉ Phật,
Tâm hạnh ấy nên soi.***

- Tuy nói rằng mat pháp rớt đời,
Nhưng lòng Phật thương người không giảm.
Tâm đạo đức người càng u ám,
Sự cứu an Phật Thánh càng tăng;
Tánh từ bi rộng lớn vô ngần (1),
Sức hóa độ chúng sanh không mỏi.
Đáng kính thay! Tâm hồn thượng cõi,
2090. Cao quý thay! Đường lối Phật gia;
Đối với ai cũng rất hải hà,
Lúc nào cũng xông pha cứu vớt.
Khiến người biết mở tâm chia sẻ,
Khiến người sanh lòng biết thương nhau;
Nhu nước làm vạn vật tươi màu,
Nhu trời giúp hoàn cầu ấm áp.
Hết mê muội nhờ ơn Phật pháp,
Khỏi lỗi lầm nhờ đức Thế Tôn;
Được biết đường giải cứu xác hồn,
2100. Là nhờ có chơn ngôn của Phật.
Không riêng chúng sanh nơi quả đất,
Cả chúng sanh ở khắp mười phương;
Cũng là nhờ có Phật chỉ đường,
Mới được biết rõ phương giải thoát.
Những người được về nơi Cực Lạc,
Số đông như là cát sông Hằng;
Đức Phật sâu biển khó lường bằng,
Ân Phật lớn núi không đo kịp.
Nghe lời Phật lo tu hiện kiếp,
2110. Tất nhiên là ác nghiệp hết mang;
Giải quyết xong đời sống thế gian,
Các đau khổ nghiệp oan đều dứt.
Sống khỏi cảnh kẻ giành người giựt,
Thác khỏi lo nợ chực oan chờ;
Hoàn toàn ra khỏi kiếp trước nợ,
Luân hồi hết sợ lo quần quít.

- Được thông thả không điều xiềng xích,
 Được an vui chẳng chút khổ sầu;
 Cảnh ấy người đời khá tâm cầu,
 2120. Nên cương quyết làm sao đạt tới.
 Phật đi trước chỉ cho đường lối,
 Mình làm theo tiếng gọi ắt nên;
 Tuy gốc gai khó nổi bước lên,
 Nếu bèn chí tất thiêng (2) quả được.
 Sự lao khổ phải mang chịu trước,
 Việc an vui sẽ đáp lại sau;
 Cứ ngồi yên một chỗ ước ao,
 Công việc chẳng thể nào thành tựu.
 Nếu người muốn Phật Tiên đến cứu,
 2130. Ít nhất là phải có lòng thành;
 Đạo muốn siêu mà chẳng chịu hành,
 Thì không thể nào thành đạo được.
 Nhớ lịch sử Thích Ca thuở trước,
 Tất nhiên là giải được nghi nan;
 Thích Ca xưa chịu lắm khổ nản,
 Mới là được đắc thành Phật quả.
 Các Tiên Thánh cũng như thế cả,
 Có ai tu thông thả mà thành;
 Người khá soi gương đó tu hành,
 2140. Chắc chắn được chứng minh đạo phẩm.
 Nên đề trí sớm khuya suy gẫm,
 Làm cho thân khỏi đắm chìm thêm;
 Cõi thế gian hết bị kẹt kềm,
 Địa ngục cũng không làm sa đọa.
 Được trường mạng như là Phật cả,
 Không còn mang tạm giả số căn;
 Bạn với chư Bồ Tát ngày hằng,
 Được cụ túc lục thông như ý
 Cảnh chơn thật không điều dối mị,
 2150. Sự cũng chơn mà lý cũng chơn;
 Được thật tâm và cũng thật thân,
 Khác hơn cõi hồng trần huyễn hoặc.
 Rán lập chí tu thân cho đặc,
 Để khỏi mang phàm xác nặng nề;
 Được kim thân ở cõi Liên Huê,
 Sanh tử khổ không hề trôi buộc.

- Tu gấp kéo tháng ngày qua huốt,
Dịp qua rồi muốn gặp khó thay;
Bóng thiêu quang chẳng đợi chờ ai,
2160. Sự tu phải hành ngay mới kịp.
Chết trẻ cũng là qua một kiếp,
Chết già thời cũng hết một đời;
Cái chết không hẹn tuổi hẹn người;
Chớ nên đợi ngày mới sẽ hồi.
Chuyện giờ trước còn không lượng nổi,
Huống chi là chuyện tới ngày mai;
Biết bao người vừa mới sống đây,
Sau đó ít phút giây đã chết.
Đợi hơi thở sắp gần khi hết
2170. Mới lo tu thì việc trễ tràng;
Nay khá tu chớ đợi thời gian,
Sớm đi tất nhiên đàng mau tới.
Mong tín nữ thiện nam các giới,
Mau phát tâm phần khởi tu hành;
Độ cho thân đạo quả đắc thành,
Cứu cha mẹ vãng sanh Phật quốc.
Đồng thời cũng tế nhơn độ vật,
Được siêu thăng hết kiếp luân hồi;
Biển trần không còn bị nổi trôi,
2180. Cảnh khổ của kiếp người cũng khỏi.
Việc đạo lý khá nên học hỏi,
Sự tu hiền cần phải chăm nom;
Giúp tâm hồn thoát cảnh tối om,
Khiến đời sống khỏi vòng tội lỗi.
Giải thoát lấy sự tu làm cội,
Tổ ngộ do biết lối tu hành;
Tu được lòng đầy đủ tín thành,
Đạo sẽ đắc như mình ao ước.
Lòng mình muốn cố làm sẽ được,
2190. Dù việc đời hay việc nhà tu;
Có tâm thành có sức cần cù,
Chí sẽ toại đạo màu sẽ đắc.
Nhìn kim cổ tất là biết chắc,
Thành bại do tâm lực mà ra;
Cương quyết lên chớ có dằn dà,
Lo tu tỉnh để qua khổ ách.

- Trên đường đạo còn nhiều thử thách,
 Người cần tăng nghị lực vượt qua;
 Nhớ niệm luôn sáu chữ Di Đà,
 2200. Lòng cầu đạo đừng xa một phút.
 Lóng trong chớ để cho thêm đục,
 Làm hiền đừng sanh chút nào hung;
 Mản vô minh rán vệt tận cùng,
 Góc vọng tưởng cố khuân cho hết.
 Nhớ luyện tập dù rằng mỗi mệ,
 Lo công phu dù việc khó khăn;
 Y kệ kinh tu niệm thường hằng,
 Lấy giới luật để răn tánh hạnh.
 Thường tự xét trong lòng tà chánh,
 2210. Thường gạn lừa ngôn hạnh tục tiên;
 Thấy sai lầm thì chận ngăn liền,
 Thấy quấy phạm thì nghiêm hỏi lại.
 Lúc nào cũng lo trau sửa mãi,
 Dữ đến đâu cũng phải ra lành;
 Tu được lòng cương quyết lo hành,
 Tất nhiên đạo được thành như nguyện.
 Mong bá tánh chí công tu luyện.
 Để cho mau được hiền đạo mầu;
 Thấy rõ đường Cực Lạc nơi đâu,
 2220. Hầu phương tiện chỉ cho nhơn loại.
 Sớm khỏi cảnh ta bà khổ hải,
 Được hoàn toàn tự tại an vui.

THANH SĨ.

Ghi chú:

- (1) ‘vô ngần’: không ngần mé, không giới hạn.
- (2) ‘thiền’: thành, có bản ghi là ‘thiên’.

LÀ PHẬT TỬ

- Là Phật tử trong lòng tự hỏi,
Nên làm gì trong cõi người ta?
Ngôi yên niệm Phật Di Đà?
Hay là đi độ người ta xa gần?
Là Phật tử xả thân theo Phật,
Ngày đêm lo tự giác giác tha;
Độ mình và độ người ta,
8. Con đường giải thoát ấy là mục tiêu.
Là Phật tử rất yêu nhơn loại,
Lo tìm phương cứu khỏi đau sầu;
Khổ thân chẳng quản chi đâu,
Miễn cho người được hưởng bầu an vui.
Là Phật tử say mùi đạo pháp,
Chẳng còn ham sự vật thế gian;
Chỉ vui thú cảnh Niết Bàn,
16. Duyên trần khi mãn thẳng đàng hồi qui.
Là Phật tử quyết đi bi ngạn,
Vai ném xong gánh nặng hồng trần;
Dù rằng vạn khổ thiên tân,
Bước chân hành giả chẳng dừng lại đâu.
Là Phật tử rõ câu sông thác,
Không để cho đời gạt lừa mình;
Trong lòng đầy đủ đức tin,
24. Cứu đời là gốc, độ mình là căn.
Là Phật tử phải năng tu luyện,
Từ phàm tâm mà chuyển thánh tâm;
Dù khi đi đứng ngồi nằm,
Trong lòng cũng vẫn âm thầm trau tria.
Là Phật tử chẳng lìa tâm Phật,
Mối từ bi thắt chặt nơi lòng;
Đạo mầu quyết được khai thông,
32. Chúng sanh quyết cứu khỏi vòng trầm luân.
Là Phật tử tinh thần cứng cỏi,
Không để cho mòn mỏi đức tin;
Dù cho vạn tướng thiên binh,
Không ngăn cản nổi lộ trình nhà tu.

- Là Phật tử vong xu chẳng quản,
Miễn làm sao cho đặng siêu thăng;
Đinh ninh có một lời rằng:
40. Dem thân hiện tại ra ngăn luân hồi.
Là Phật tử tuồng đời biết rõ,
Biết có ngày phải bỏ xác thân;
Bởi thân là vật tạm trần,
Dù ai cũng phải một lần chết đi.
Là Phật tử trước khi bỏ xác,
Biết chọn đường Cực Lạc đi ra;
Theo chư Phật chẳng theo ma,
48. Linh hồn không để đọa sa Diêm Phù.
Là Phật tử sự tu là vốn,
Tu trong khi lẫn lộn với đời;
Gần bùn mà chẳng tanh hôi,
Tùy phương nhiếp hóa cho người cùng tu.
Là Phật tử không thù ai cả,
Thấy ai nguy thì khá giải nguy;
Như là một vị lương y,
56. Bệnh thì lo trị bất kỳ là ai.
Là Phật tử ra tay tế độ,
Không ngồi lì một chỗ tụng kinh;
Tùy theo thời thế nhen tình,
Đề mà độ tử độ sinh cho người.
Là Phật tử không lười việc đạo,
Hăng hái lo đào tạo phước duyên;
Gian lao chẳng trách không phiền,
64. Quyết làm cho vẹn lòng nguyên tử bi.
Là Phật tử bất kỳ quen lạ,
Lòng kính yêu tất cả mọi người;
Hỏi han đối đáp vui tươi,
Không làm kiêu cách, chẳng lời ngạo khinh.

- Là Phật tử tánh tình rộng rãi,
Thứ tha cho kẻ quấy biết chừa;
Không vì bung bọ mà ưa,
72. Chẳng vì lãnh đạm mà chua lầy hờn.
Là Phật tử không nhân ngã tánh,
Giữ cho tâm bình đẳng thường ngày;
Giàu nghèo bất luận là ai,
Từ bi đối đãi không hai tấm lòng.
Là Phật tử thì không trước chấp (1),
Sự vật không vướng mắc nơi tâm;
Ở đời mà chẳng nhiễm thâm,
80. Pháp tu thường được giữ tâm tự do.
Là Phật tử phải to gan mật,
Dám đương đầu các cuộc hiểm nguy;
Trên đường giải thoát cứ đi,
Quản chi ác thú, sợ gì phong ba.
Là Phật tử mong qua Tịnh độ,
Đi chớ ngồi một chỗ không xong;
Phải cần bồi đức lập công,
88. Để làm phân bón cho lòng Nam Mô.
Là Phật tử bao giờ cũng tỉnh,
Không để cho bị cảnh rối lòng;
Di Đà thường niệm bên trong,
Dù rằng đang bận lăm công việc gì.
Là Phật tử sự chi cũng xét,
Tránh lỗi sanh trong việc bất ngờ;
Dù trong cảnh tợ vò tợ,
96. Cũng suy kỹ chẳng để sơ hở lòng.
Là Phật tử nổi dòng dõi Phật,
Thang Liên Đài từ nấc bước lên;
Quyết lo ân trả nghĩa đền,
Ví dầu nguy hiểm gặp ghèn dường bao.

- Là Phật tử trước sau ngăn đỡ,
 Như tướng binh đang ở trận tiền;
 Hớ hênh thì rớt xuống yên,
104. Lúc nào kẻ địch cũng kiềng bên chân.
 Là Phật tử tinh thần quả cảm,
 Lòng đã nguyên thì chẳng đổi thay;
 Trên đường đi đến Phật đài,
 Vung gươm trí huệ giải vây hồng trần.
 Là Phật tử bước chân sắt đá,
 Đạp sấn lên tất cả gai chông;
 Tim về Cực Lạc một lòng,
112. Mặc dù cách trở núi sông muôn trùng.
 Là Phật tử chí hùng sẵn có,
 Quyết xông pha đây đó cứu đời;
 Sá bao bùn trịn tả toại,
 Huệ dân phước chúng trọn đời hiển thân.
 Là Phật tử sống gần bá tánh,
 Dạy bảo cho đức hạnh hiền từ;
 Làm tròn trách nhiệm nhà sư,
120. Độ người thí chủ, cứu người đàn na.
 Là Phật tử phải hòa đại chúng,
 Tùy theo người mà dụng lời khuyên;
 Khiến cho ai cũng hóa hiền,
 Chung qui đều nối sâu duyên Phật đài.
 Là Phật tử phải khai tâm trí,
 Để biết rành đâu nguy đâu chơn;
 Đáng làm vị hướng đạo nhơn,
128. Giúp người khỏi lạc, giúp thân khỏi lầm.
 Là Phật tử chủ tâm làm gốc,
 Vừa dạy người vừa học nơi người;
 Tuy rằng tiếp xúc mọi nơi,
 Nhưng lòng không để cho đời dặt đi.

- Là Phật tử khác chi dòng nước,
Đường vạy ngay chiều được dễ dàng;
Miễn là tới biển mênh mang,
136. Miễn là nhuần thấm ruộng làng khắp nơi.
Là Phật tử biết người biết cảnh,
Giống từ bi khéo tính cho vừa;
Khi dùng tươi, lúc cấy mưa,
Giúp cây sanh trái, giúp mùa nở bông.
Là Phật tử bóng hồng chẳng phí,
Từ bình sanh đến hủy xác thân;
Tu thân độ chúng không ngừng,
144. Ngày giờ biết quý cho phân hóa duyên.
Là Phật tử cố truyền Phật pháp,
Chẳng sợ ai kích bác giày bừa;
Những điều phạm thánh cứ thừa,
Người đời dù có ghét ưa mặc tình.
Là Phật tử đỉnh ninh việc Phật,
Mặc dù thân còn mất chẳng nao;
Miễn là giúp khách trần lao,
152. Được hồi hương thiện, được vào Phật môn.
Là Phật tử bảo tồn đạo đức,
Không để cho vật chất cuốn lôi;
Gặp khi đạo đức suy đồi,
Quyết tìm đủ cách phục hồi cho hưng.
Là Phật tử hiến thân cho đạo,
Đạo là đường cải tạo nhơn sanh;
Khiến người bỏ dữ theo lành,
160. Từ mê si được trở thành giác minh.
Là Phật tử đem mình làm nghĩa,
Lòng thương người như thể thương thân;
Không làm ích kỷ hại nhơn,
Chỉ làm những việc phước dươn cho đời.

- Là Phật tử không rời tâm đức,
 Chẳng bao giờ làm ác với ai;
 Dù người tà vạy đáng cay,
 168. Cũng là đối đãi thẳng ngay ngọt ngào.
 Là Phật tử giới trau đạo hạnh,
 Không để cho tâm tánh lu mờ;
 Tìm cho thấy mối huyền cơ,
 Để không còn rồi đường tơ hồng trần.
 Là Phật tử tự thân cởi mở,
 Mặc dù ai muốn vớ đeo vào;
 Như nguồn nước chảy thao thao,
 176. Không ai có thể làm sao cho ngừng.
 Là Phật tử ở trần chẳng mến,
 Biết rõ điều rù quên của đời;
 Biết đời là thói lả loi,
 Biết đời là thứ làm người mê si.
 Là Phật tử biết tri biết dụng,
 Dem thân phạm dùm đúng chỗ nơi;
 Hình hài như mọi người đời,
 184. Nhưng trong tâm chí là người siêu nhân.
 Là Phật tử biết cân nhắc kỹ,
 Đâu dài lâu, đâu chỉ nhứt thời;
 Vui nay để khổ ngày mai,
 Ấy là điều đáng khuyên người tránh xa.
 Là Phật tử muốn hòa thiên hạ,
 Muốn cho ai cũng hóa ra hiền;
 No lành, vui vẻ, bình yên,
 192. Khiến cho đời sống nào phiền bớt đi.
 Là Phật tử khổ chi của thế,
 Khi nhìn vào lòng thể kim châm;
 Thương người với mỗi từ tâm,
 Khổ đau chi cũng muốn tầm cứu ra.

- Là Phật tử lòng xa việc thế,
Nhưng đem thân sống kể mọi người;
Giúp cho người được vui tươi,
200. Giúp cho người được biết mùi Phật gia.
Là Phật tử thật thà chơn chất,
Không dối mình, chẳng gạt lừa ai;
Việc làm lời nói thẳng ngay,
Gìn câu đạo đức thường ngày sanh cư.
Là Phật tử nhân từ một mực,
Ác không làm dù ác nhỏ nhen;
Việc làm nhân đức đua chen,
208. Dù ai đem dạ ghét ghen mặc tình.
Là Phật tử lòng tin nhân quả,
Hễ làm hung bị trả lại hung;
Nghiep theo người đến cuối cùng,
Người dù sức mạnh như hùm khó ngăn.
Là Phật tử trầm thẳng biết rõ,
Nên quyết lòng tìm ngộ siêu sanh;
Ngày đêm lo việc tu hành,
216. Lo làm việc phước việc lành cho dân.
Là Phật tử tu thân gìn đạo,
Xử vện câu ngay thảo làm người;
Cho duyên nhà Phật thêm tươi,
Cho hương nhà Phật thêm mùi thơm xa.
Là Phật tử phải là có hạnh,
Làm gương cho bá tánh soi chung;
Đạo thì có hạnh đi cùng,
224. Hạnh không thì Đạo chẳng dùng vào đâu.
Là Phật tử phải cầu tỏ ngộ,
Hết vô minh thấy rõ bốn tâm;
Không còn sót lọt mê lầm,
Hoàn toàn đạt mỗi huyền thâm tròn đầy.

- Là Phật tử không gây nghiệp chướng,
 Chẳng để cho lòng vướng hồng trần;
 Lấy điều chánh đáng nuôi thân,
232. Thân làm xe cộ cho phần chơn linh.
 Là Phật tử tự mình trị lấy,
 Không đợi người khác thấy mới răn;
 Thói hư lo diệt tận căn,
 Để cho đạo hạnh ngày hằng thêm cao.
 Là Phật tử gian lao chẳng quản,
 Miễn tu hành cho đặng viên dung;
 Cứ đi một mạch đến cùng,
240. Không hề khi thẳng khi dùn trong tâm.
 Là Phật tử tình thâm sanh chúng,
 Thấy khổ ai lòng cũng xót thương;
 Sẵn sàng tìm đủ mọi phương,
 Để làm cho kẻ khỏi đường khổ đau.
 Là Phật tử dòi dào bác ái,
 Nhìn nơi người bằng cái thiện tâm;
 Thấy ai còn khổ còn lầm,
248. Liền ra tay cứu không tâm ngại ngần.
 Là Phật tử dĩ ân báo oán,
 Không nỡ gây khổ nạn cho ai;
 Cũng là tránh quả ngày mai,
 Ở trần mà chẳng tạo gây nghiệp trần.
 Là Phật tử lòng nhân tợ biển,
 Không từ nan trước chuyện độ đời;
 Độ đời đến chốn đến nơi,
256. Lòng nhân chẳng lúc nào rời trong tâm.
 Là Phật tử chẳng ham của thế,
 Chỉ ham điều cứu tế nhơn gian;
 Từ bi tình ấy một đàng,
 Vui đem phú quý sát san cho người.

- Là Phật tử nói cười nhã nhặn,
Mặt vui tươi lòng đặng ôn hòa;
Dù người đối đãi xấu xa,
264. Cũng đem tốt đẹp đáp ra cho người.
Là Phật tử độ đời chẳng chán,
Nay chưa xong thì rón mai xong;
Độ đời cho được toại lòng,
Nếu chưa mãn nguyện quyết không yên ngồi.
Là Phật tử luân hồi biết rõ,
Vạch cho đời thấy ngõ siêu thăng;
Biển trần để hết trôi lăn,
272. Cho hồn thoát tục, cho thân thanh nhàn.
Là Phật tử cầu an sanh chúng,
Muốn thế gian đâu cũng thanh bình;
Nơi nào cũng được an ninh,
Người nào cũng được có tình yêu nhau.
Là Phật tử trần lao quyết phá,
Giúp cho đời thông thả an vui;
Người không làm khổ cho người,
280. Cùng vui đạo đức cùng vui công bằng.
Là Phật tử càng tăng đức độ,
Chẳng phiền ai chẳng có giận ai;
Dù rằng người có gắt gay,
Cũng là sẵn dạ ra tay cứu người.
Là Phật tử không vui riêng hưởng,
Muốn cho ai cũng sướng vui chung;
Vui câu đạo pháp vô cùng,
288. Con đường giải thoát muốn đồng được vui.
Là Phật tử chán mùi tục lụy,
Ôm một lòng trực chỉ Tây Phương;
Muốn cho người cõi trần dương,
Cầu sanh Tịnh độ mở đường thoát ly.

- Là Phật tử hành trì Phật pháp,
 Cảnh Lạc bang quyết lập cho đời;
 Không còn nay hiệp mai rời,
 296. Không còn kẻ khổ còn người thì vui.
 Là Phật tử độ người thật sự,
 Độ sanh và độ tử cả hai;
 Độ vui đời sống hằng ngày,
 Độ sau khi chết Liên Đài được lên.
 Là Phật tử nào phiền bỏ cả,
 Gặp trái ngang lòng dạ như thường;
 Tu hành một mực chủ trương;
304. Từ bi cứ vẫn một đường thi vi.
 Là Phật tử chẳng kỳ ai cả,
 Hữu sự thì sẵn dạ giúp cho;
 Vì câu đạo nghĩa mà lo,
 Không vì quyền lợi riêng cho phận mình.
 Là Phật tử hữu tình với thế,
 Không thể ngờ trước kẻ khốn nàn;
 Thấy nguy thì quyết cứu an,
312. Thấy cần nên độ thì toan độ liền.
 Là Phật tử Phật duyên gieo khắp,
 Bằng mọi phương thích hợp nhưn sanh;
 Giúp cho người được an lành,
 Xác thân no ấm, hồn linh nhẹ nhàng.
 Là Phật tử chỉ đàng về Phật,
 Giúp người đời khỏi lạc đường ma;
 Đường ma người bị lạc qua,
320. Tìm phương giúp họ nhớ ra Phật đường.
 Là Phật tử treo gương từ thiện,
 Từ chuyện to đến chuyện nhỏ nhen;
 Không bao giờ để ổ hoen,
 Giúp cho bá tánh đua chen học đời.

- Là Phật tử đuốc soi thiên hạ,
Chính mình lo đạo quả cao siêu;
Ngó sen cảnh Phật chất chiu,
328. Mùi hương cảnh Phật sớm chiều xông ra.
Là Phật tử làm ra hoặc nói,
Hợp đạo mâu, ích lợi nhơn sanh;
Làm cho người được phước lành,
Nói cho người được tu hành hiền lương.
Là Phật tử phải thương tất cả,
Người hiền lành hoặc kẻ hung hăng;
Tùy phương hóa độ cho bằng,
336. Dắt dìu tất cả không đành bỏ ai.
Là Phật tử dẻo dai tâm chí,
Độ thế gian chẳng nghĩ vấn dài;
Độ nay không được thì mai,
Độ mai không được thì ngày mốt kia.
Là Phật tử không lìa bốn nguyện,
Vừa tu vừa lo chuyện độ đời;
Cố làm cho vẹn đôi nơi,
344. Chẳng bao giờ để bỏ rơi phần nào.
Là Phật tử thượng cầu hạ hóa,
Cốt làm cho đạo quả viên dung;
Con đường Bồ Tát chí trung,
Trên thì cầu Phật, dưới tòng độ nhân.
Là Phật tử giả chân biết đủ,
Độ thế gian bằng chủ tâm thân;
Nhiều khi dĩ huyễn độ chân,
352. Mà không bị huyễn làm thân tâm cuồng.
Là Phật tử con đường đã định,
Gió bụi đời khó phỉnh được lòng;
Khi thì đi thẳng đi vòng,
Vẫn về đến chốn chớ không lạc đường.

- Là Phật tử xiển dương Phật pháp,
 Trong rừng mê luôn thấp đuối từ;
 Cho đời thấy rõ thật hư,
360. Lánh ra cho khỏi kiếp người trầm luân.
 Là Phật tử biết nhân duyên rõ,
 Vạn vật đều do đó cấu thành;
 Thường đem ví dụ chứng minh;
 Đề cho người hiểu diệt sanh thế nào.
 Là Phật tử ví vào nhiều thứ,
 Khiến cho người thật sự hiểu ra;
 Hồng trần lòng hết mê sa,
368. Lo tu để có vượt ra khỏi trần.
 Là Phật tử cứu dân lập thế,
 Khấp đó đây đuối huệ soi đường;
 Mặc tình cát bụi phong sương,
 Không bao giờ giảm tình thương người đời.
 Là Phật tử đất trời so chí,
 Độ chúng sanh không chỉ một nơi;
 Mà là độ khắp bầu trời,
376. Lòng không câu chấp là người ở đâu.
 Là Phật tử theo câu Phật chỉ,
 Cố thật hành như ý Phật khuyên;
 Tu cho bá tánh cùng thiêng,
 Chớ không tu để thành riêng một mình.
 Là Phật tử trời thanh một sắc,
 Dù khói mây bốn chất không phai;
 Phủ che vạn vật muôn loài,
384. Cổ kim vẫn một chẳng thay đổi màu.
 Là Phật tử đề cao ý chí,
 Trong lòng luôn lấy lý thẳng tình;
 Cho nên có thể chuyển mình,
 Từ vòng hắc ám ra minh quang đường.

- Là Phật tử thường thường tâm chủ,
Ngoại trần không thể dụ bất ngờ;
Nói làm hợp với căn cơ,
392. Lòng không mà chẳng hờ sơ trong lòng.
Là Phật tử tận trong tâm Phật,
Không hề làm đạo đức bề ngoài;
Tu cho giải kiếp trần ai,
Chớ không tu để chung bày người xem.
Là Phật tử chê khen cũng mặc,
Cứ một lòng phụng Phật độ nhân;
Miễn là khỏi bên mê tân,
400. Tiếng đời này nọ biện phân chẳng màng.
Là Phật tử theo đàng Phật vẽ,
Đông cũng đi quạnh quẽ cũng đi;
Quyết về đến cõi Từ bi,
Ai lời không bỏ, ai trì không buông.
Là Phật tử việc suôn hoặc rối,
Vẫn trần tâm tìm mối để phẳng;
Luôn vui sắc mặt nhà tăng,
408. Mặc dù cảnh huống khó khăn bực nào.
Là Phật tử lên cao xuống thấp,
Nhưng trong tâm một mực thẳng (2) bằng;
Ở nơi nhà lá một căn,
Cũng như ở chốn trăm tầng lầu cao.
Là Phật tử nhắm vào căn tánh,
Chớ không xem ở cảnh bề ngoài;
Đến giàu lòng chẳng mê say,
416. Đến nghèo lòng cũng không hay chán buồn.
Là Phật tử khi vuông vuông đặn,
Gặp khi tròn tròn trặn như khuôn;
Tuy hình thức có tròn vuông,
Nhưng tâm hồn chỉ một đường từ bi.

- Là Phật tử xét suy chu đáo,
 Khi việc đời việc đạo đến mình;
 Không vì việc nhỏ mà khinh,
 424. Chẳng vì việc lớn mà kinh hãi lòng.
 Là Phật tử biết xong mới tín,
 Tín rồi thì nhưt định lo hành;
 Hành cho toại nguyện của mình,
 Ví dù cần phải hy sinh cách nào.
 Là Phật tử giới trau chẳng ngớt,
 Không để cho giảm bớt công tu;
 Dù cho tỏ ngộ đạo mâu,
 432. Cũng là tiếp tục giới trau như thường.
 Là Phật tử biết phương Phật rộng,
 Pháp Phật mâu nhiệm chẳng thể đo;
 Càng tu càng thấy đạo to,
 Thế nên không thể tự cho cao cường.
 Là Phật tử biết nhường biết nhịn,
 Chẳng làm theo tập tánh hàm hồ;
 Tránh điều hậu quả tục thô,
 440. Cho mình và cũng để cho mọi người.
 Là Phật tử không cười kẻ quấy,
 Chỉ xót thương và lấy lời khuyên;
 Khiến cho bỏ dữ làm hiền,
 Từ phòng tục tử đời thiềng đạo hơn.
 Là Phật tử thua hơn chẳng nghĩ,
 Chỉ nghĩ là chánh lý hay không;
 Lúc nào cũng lấy lẽ công,
 448. Chớ không ỷ sức và không ỷ tài.
 Là Phật tử thẳng ngay ngôn hạnh,
 Không bình ai cũng chẳng bỏ ai;
 Công thì cố uôn cho ngay,
 Ngay thì sẵn sóc khởi ngày đôi công.

- Là Phật tử nói không sợ ghét,
Biện minh cho rõ việc chánh tà;
Để cho người được hiểu ra,
456. Mặc tình người ghét hay là người thương.
Là Phật tử trên đường Phật pháp,
Vì độ dân đủ cách biện quyền;
Cốt làm cho hợp cơ duyên,
Để người hướng Phật pháp nguyện qui y.
Là Phật tử duy trì đạo Phật,
Giúp chúng sanh khỏi cuộc luân trầm;
Dùng nhiều hình thức phương châm,
464. Chớ không cố chấp cách làm một phương.
Là Phật tử như lương y giỏi,
Tùy chứng cho thuốc khỏi bệnh căn;
Đạo mẫu tùy kẻ dạy răn,
Khiến người tỉnh ngộ ăn năn tu hành.
Là Phật tử biết danh hay chẳng,
Cũng không màng miễn đặng cứu dân;
Cứu dân như thể cứu thân,
472. Dân cùng mình vốn là chân thể đồng.
Là Phật tử lòng không ích kỷ,
Mà việc chi cũng nghĩ đến người;
Khiến cho đồng được vui tươi,
Về bề vật chất hoặc nơi tinh thần.
Là Phật tử gìn thân khẩu ý,
Không để cho nghiệp quấy sanh ra;
Nếu còn thấy phạm điều tà,
480. Khó khăn mấy cũng rán mà trừ xong.
Là Phật tử đầy lòng cương quyết,
Không rụt rè trước việc đáng làm;
Khi làm thì phải làm kham,
Chớ không để việc lam nham nửa chừng.

- Là Phật tử không xung tài cán,
 Cũng chẳng khoe hình dáng bề ngoài;
 Khiêm nhường với tất cả ai,
 488. Mặc dù thật sự giỏi hay hơn người.
 Là Phật tử ban vui cứu khổ,
 Bất luận là việc nhỏ hay to;
 Giúp cho bá tánh được nhờ,
 Là hoan hỉ nhứt trong giờ phút tu.
 Là Phật tử chẳng mù sự vật,
 Và cũng không ngậy ngát trong lòng;
 Trong ngoài đều phải hiểu thông,
 496. Ngoài không thể ám mà trong chẳng mờ.
 Là Phật tử kiến cơ nhi tác,
 Việc của mình như việc của người;
 Cho tâm cho cảnh đều xuôi,
 Khiến đời hết khổ, khiến vui đạo mầu.
 Là Phật tử minh châu dám sánh,
 Chỗ tối tăm thì sáng chói ra;
 Dù cho nước đục lâu xa,
 504. Để vào nước cũng hóa ra trong ngần.
 Là Phật tử chủ nhân sự vật,
 Sự vật không chủ được lòng mình;
 Đây là sự nhục sự vinh,
 Đây là đường tử đường sinh mình cần.
 Là Phật tử bốn tâm thường trụ,
 Tả không lay mà hữu không nghiêng;
 Gió trần dầu thổi muôn thiên,
 512. Cũng không rung động núi thiền định tâm.
 Là Phật tử không xâm phạm kẻ,
 Mà cũng không muốn để ai xâm;
 Muốn cho ai cũng công tâm,
 Muốn cho ai chẳng nữ làm hại ai.

- Là Phật tử nghĩ ngay quả báo,
Thường tránh xa nghiệp tạo bất lành;
Sạch trong nghèo khổ cũng đành,
520. Hơn giàu như bọn chịu hành phạt sau.
Là Phật tử nhìn vào thế sự,
Nhận biết ngay là thứ cạnh tranh;
Nào tình nào lợi nào danh,
Nhưng không ai được trường sanh bao giờ!
Là Phật tử rõ bờ sanh tử,
Vạn vật đồng một thứ vô thường;
Lâu mau rồi cũng tang thương,
528. Mặc dù người có cự đưng cách nào!
Là Phật tử mở rào sống thác,
Cho chúng sanh đều được tự do;
Sanh già bệnh chết đói no,
Không còn quyền bính trong lò thế gian.
Là Phật tử đường sang Phật quốc,
Quyết một lòng đi dắt người đi;
Để cho hết nghiệp mê si,
536. Khỏi vòng sanh tử hợp ly cảnh trần.
Là Phật tử độ dân không chán,
Dân nhiều màu mình vẫn một tình;
Xem ai ai cũng nhơn sinh,
Người nào cũng trọng, chẳng khinh người nào.
Là Phật tử lòng giàu bác ái,
Yêu người đời bằng cái chơn tâm;
Vạch đường mở ngõ cao thâm,
544. Giúp người khỏi cảnh mê lầm khổ đau.
Là Phật tử lúc nào cũng độ,
Bằng cách này cách nọ đủ phương;
Nhìn đời chỉ một tình thương,
Độ cho sống thác khỏi vương nghiệp đày.

- Là Phật tử không thay đổi chí,
 Dù cho thân lao lý cách nào;
 Chỉ làm cho chí thêm cao,
552. Không bao giờ để cho nao núng lòng.
 Là Phật tử được không tự đắc,
 Mất cũng không bực tức nào phiền;
 Được hay mất cũng thản nhiên,
 Thăng trầm cuộc thế khó điên đảo lòng.
 Là Phật tử ở trong trần thế,
 Vừa tu thân vừa tế độ người;
 Tả xông hữu đột giữa đời,
560. Dễ xao xuyên dạ, dễ rơi bất ngờ.
 Là Phật tử bao giờ cũng tỉnh,
 Không để mê trước cảnh tình nào;
 Biết rằng các nghiệp trần lao,
 Bội lòng không tỉnh mới đào tạo ra.
 Là Phật tử đi qua tất cả,
 Nhưng mà không bận dạ nơi đâu;
 Ví như gió khắp hoàn cầu,
568. Không hề bị một chỗ nào cầm chân.
 Là Phật tử biết trần như mộng,
 Cho nên không tham vọng sự trần;
 Mắt, tai, mũi, lưỡi, ý, thân,
 Đối trần mà chẳng bị trần làm mê.
 Là Phật tử lo bề giải thoát,
 Quyết tu cho hết mắc nợ đời;
 Niết Bàn chưa được đến nơi,
576. Con thuyền đại đạo không ngại mái chèo.
 Là Phật tử làm theo như Phật,
 Nào đại hùng đại lực đại bi;
 Những điều ngôn ngữ hành vi,
 Lợi cho bá tánh chẳng vì lợi riêng.

- Là Phật tử biết kiêng tội ác,
Theo giới răn nhà Phật dạy ra;
Dù ai cám dỗ đường tà,
584. Lòng mình cố giữ đúng nhà chơn tu.
Là Phật tử thấy lu đước Phật,
Cương quyết lo tìm cách khêu lên;
Không hề nín lặng ngồi yên,
Phật đài bụi đồng, cửa thiền nhện giăng.
Là Phật tử lòng hằng nhớ Phật,
Như đứa con thất lạc mẹ cha;
Lúc nào cũng nhớ tưởng ra,
592. Muốn cho sớm gặp mới là ưng tâm.
Là Phật tử âm thầm tưởng Phật,
Không nói ra chẳng phút nào quên;
Mỗi khi ý quấy khởi lên,
Tự mình cảm thấy rất nên thẹn thùa.
Là Phật tử ở chùa hay chẳng,
Sự tu hành cũng vẫn như nhau;
Vô vi chớ chẳng sắc màu,
600. Phật đâu cũng có chỗ nào là không.
Là Phật tử biết lòng có Phật,
Cho nên không cố chấp bề ngoài;
Cố làm tâm Phật đượ khai,
Ấy là cần nhứt của bài qui y.
Là Phật tử nguyện ly thoát tục,
Lóng lạng tâm hết đục hóa trong;
Để cho đạo pháp viên thông,
608. Ngoài không quái ngại trong không nào phiền.
Là Phật tử không điên đảo tánh,
Vững vàng như là đảnh núi to;
Đạo đời dù phải toan lo,
Nhưng mà không để làm cho rối lòng.

- Là Phật tử chữ không là vốn,
 Nhưng phải tùy tiện sống như người;
 Sống đời mà chẳng mê đời,
 616. Chỉ là phải sống để soi đuốc từ.
 Là Phật tử phải trừ vọng chấp,
 Ở trong tâm hay vật ở ngoài;
 Để cho đúng pháp Như Lai,
 Hoàn toàn không bị mảy may buộc ràng.
 Là Phật tử thế gian chẳng mến,
 Nhưng tình thương bá tánh vô cùng;
 Dù người đối đãi dữ hung,
 624. Cũng đem hiền đức cũng dung thứ người.
 Là Phật tử trọn đời phụng Phật,
 Dù cho thân còn mất không nao;
 Xưa kia Phật đã dạy sao,
 Bây giờ mình phải giời trau như lời.
 Là Phật tử khuyên đời bỏ dữ,
 Chung nhau lo làm sự hiền lành;
 Để cùng hưởng cảnh bình thanh,
 632. Để cho đời sống no lành như nhau.
 Là Phật tử chuyên giao lời Phật,
 Cho người trên quả đất đều nghe;
 Biết đường tội phước để dè,
 Biết đời là khổ để mà thoát ly.
 Là Phật tử mê si quyết giải,
 Cho mình, cho cả thầy nhơn sanh;
 Thế nên quyết chí tu hành,
 640. Để cho đắc đạo hoàn thành từ bi.
 Là Phật tử không vì ích kỷ,
 Mà là vì ý chí đại đồng;
 Giúp người chẳng có nệ công,
 Độ người chẳng phải vì mong trả đền.

- Là Phật tử làm nên thiện sự,
Vui thú hơn là thú vàng ròng;
Nhưng mà lặng lẽ bên trong,
648. Không bao giờ có tấm lòng khoe khoang.
Là Phật tử nhẹ nhàng thái độ,
Tượng trưng người dẫn lộ Tây phương;
Ngôn từ thay thế lửa hương,
Đề cho bá tánh thập phương ấm lòng.
Là Phật tử cảm thông dân chúng,
Tùy mỗi người mà dụng mỗi phương;
Khiến cho đời đạo thích đương,
656. gỡ hầu tránh việc buồm trương ngược chiều.
Là Phật tử dặt dìu bá tánh,
Dù phải đương đầu cảnh thế nào;
Tâm hồn trước cũng như sau,
Vẫn lo dìu dắt người vào đường tu.
Là Phật tử rõ phù sanh kiếp,
Khổ hay vui bởi nghiệp sanh ra;
Ấy là định mạng người ta,
664. Đều như thế cả há là riêng ai.
Là Phật tử biết ngày qua chóng,
Đời sống con người cũng rất mau;
Thế mà đầy sự khổ đau,
Nên lo cứu độ cách nào cho nhanh.
Là Phật tử ngôn hành như một,
Đã nguyện tu thì thật chí tu;
Lo làm phước đức công phu,
672. Như lời đã hứa, như câu đã truyền.
Là Phật tử tâm điền khai thác,
Gieo giống nhà Bồ Tát đại bi;
Ngõ hầu nuôi dưỡng Phật nhi,
Khỏi vòng khổ não khỏi si mê đời.

- Là Phật tử biết nơi siêu đọa,
Lo mình siêu giúp cả người siêu;
Siêu là cảnh giới tiêu điều,
680. Đọa là cảnh giới đủ điều tanh hôi.
Là Phật tử luân hồi lo dứt,
Không để cho bị rớt sáu đường;
Sáu đường đầy dẫy thê lương,
Cuối cùng ai cũng thịt xương rã rời.
Là Phật tử gọi đời thức tỉnh,
Chớ say mê nơi cảnh hồng trần;
Người không thể giữ được thân,
688. Huống là vật khác thì đừng hồng chi.
Là Phật tử khuyên đi về Phật,
Thật an vui và thật lâu bền;
Không còn bị kiếp xuống lên,
Tự do trên cái Tòa sen thanh bình.
Là Phật tử định ninh giải thoát,
Giải thoát ngay thân lúc sanh tiền;
Khứ lai đều được tự nhiên,
696. Ở trần nhưng đã ngồi trên Niết Bàn.
Là Phật tử lo ban bố đức,
Nhưng mà lòng đã dứt ngã nhân;
Cho nên mọi cảnh quanh thân,
Oán không thể buộc mà ân chẳng ràng.
Là Phật tử không màng danh vọng,
Sự đời không hề động lòng tham;
Tu là để giải nghiệp phàm,
704. Chớ không tu để mà làm giàu sang.
Là Phật tử không than tu khó,
Chỉ trách mình thiếu cố gắng tâm;
Muốn cho đắc đạo huyền thâm,
Tu hành dù khó cũng làm cho nên.

- Là Phật tử đáp đèn hiếu thảo,
Không những là cơm áo mà thôi;
Mà còn đem đạo siêu vời,
712. Độ cho cha mẹ được ngồi tòa sen.
Là Phật tử lo rèn đạo lý,
Phương tiện đèn đáp tứ trọng ân;
Linh hồn với cả xác thân,
Vẹn tròn hơn nghĩa người trần hiếu ra.
Là Phật tử thấy xa hậu quả,
Biết đời người như đóa phù vân;
Hợp tan là cảnh hồng trần,
720. Nên lo giải thoát cho đừng hợp tan.
Là Phật tử lần tràng chuỗi hạt,
Không phải là niệm Phật riêng mình;
Niệm gồm cho cả chúng sinh,
Nên trong khi niệm đầy tình thiết tha.
Là Phật tử gần xa độ hết,
Chẳng độ riêng thân thiết của mình;
Nhiều khi vì cả chúng sinh,
728. Vui hy sinh cả gia đình vợ con.
Là Phật tử chết còn nhớ nguyện,
Độ chúng sanh khỏi biển trầm luân;
Sẵn sàng chuyển kiếp hóa thân,
Để mà cứu khách hồng trần thoát ly.
Là Phật tử từ bi trước hết,
Đối với ai cũng quyết độ cho;
Phân minh thiện ác để lo,
736. Vạch đường tội phước để dò đi theo.
Là Phật tử thường gieo thiện cảm,
Hung trở hiền, hiền đặng hiền thêm;
Thấm nhuần bằng cách lặng êm,
Giúp cho người được trở nên tu hành.

- Là Phật tử làm lành là gốc,
 Lành cho mình lành hết mọi người;
 Nghiệp thân, nghiệp ý, nghiệp lời,
744. Không cho tạo tác ra mười thứ hung.
 Là Phật tử lòng trung với Phật,
 Tu hành cho đến phút cuối cùng;
 Từ bi hữu thi hữu chung,
 Xâu bồ đề chẳng ném tung giữa đường.
 Là Phật tử cúng dường cho Phật,
 Chẳng phải riêng lễ vật hương hoa;
 Đền như thân mạng cũng là,
752. Sẵn sàng hiến cả cho nhà Từ Bi.
 Là Phật tử trong khi nghe pháp,
 Vui mừng hơn là gặp vàng ròng;
 Pháp mầu cứu khỏi long đong,
 Vàng ròng chẳng giúp khỏi vòng trần ai.
 Là Phật tử giỏi mài kinh kệ,
 Kinh kệ là chỉ vẽ đường đi;
 Muốn đi đúng hướng từ bi,
760. Những lời kinh kệ thường ghi chạm lòng.
 Là Phật tử cầu thông kinh nghĩa,
 Kinh kệ không phải để đọc suông;
 Đọc kinh mà nghĩa không tường,
 Khác nào con kết nhái luôn tiếng người.
 Là Phật tử tin nơi Phật Thánh,
 Nhưng mà không mê tín dị đoan;
 Nếu không minh bạch con đàng,
768. Dù linh nghiệm mấy cũng dang ra ngoài.
 Là Phật tử rất say sưa đạo,
 Say sưa nơi chánh giáo mà thôi;
 Không say sưa các sự đời,
 Vì rằng đời chẳng giúp người thoát ly.

- Là Phật tử thật vì giải thoát,
Giải thoát cho hồn xác hiện nay;
Và còn giải thoát tương lai,
776. Cho không bị nghiệp đầu thai sáu đường.
Là Phật tử chẳng vương ác nghiệp,
Vì thấy rằng nó rất hiểm nguy;
Nay người có trốn khỏi đi,
Sau này cũng bị nó trì lôi ra.
Là Phật tử thấy ta bà khổ,
Không một ai lọt số vô thường;
Do nơi nghiệp trước đã vương,
784. Nên nay chịu kiếp thịt xương tạm trần.
Là Phật tử biết thân trọc giả,
Không vì thân tạo quả khổ sau;
Mà là mượn xác trần lao,
Tu cho hết bị sanh vào cõi mê.
Là Phật tử quyết kẻ bến giác,
Bằng cách tu thân xác tại trần;
Phàm thân quyết đổi Phật thân,
792. Như xưa Đức Thích Ca Tôn đã làm.
Là Phật tử cho kham chí nguyện,
Tất nhiên là toàn thiện đường tu;
Xác phàm mà chẳng phàm phu,
Tây Phương ký hiệu, Diêm Phù rút tên.
Là Phật tử muốn nên đạo cả,
Chịu khó tu chẳng dạ trách than;
Sự tu nếu để dở dang,
800. Cứu mình không được, khó toan cứu người.
Là Phật tử biết đời sống ngắn,
Biết Phật môn khó đặt bước vào;
Cho nên tu niệm cần lao,
Những điều công đức mau mau lo làm.

- Là Phật tử không cam chịu đọa,
 Nên mới đành chịu khổ hạnh tu;
 Khổ mà được khỏi phạm phu,
 808. Hơn vui mà chịu cảnh tù trần gian.
 Là Phật tử khai đàn Tịnh độ,
 Đưa người về tới chỗ thanh nhàn;
 Không còn sống kiếp gian nan,
 Không còn thấy cảnh khô khan cảm tình.
 Là Phật tử hòa bình yêu nhứt,
 Nên luôn luôn giục thúc người hiền;
 Muốn ai ai lúc sanh tiền,
 816. Cũng đều hạnh phúc bình yên vui vậy.
 Là Phật tử lo gây thảo thuận,
 Từ gia đình đến tận quốc dân;
 Người đều tương trợ tương thân,
 Không phân giai cấp chẳng phân nghèo giàu.
 Là Phật tử nhìn vào sanh chúng,
 Thấy ai ai đều cũng như mình;
 Người nào cũng có tánh linh,
 824. Nên ai cũng có thể thành Phật Tiên.
 Là Phật tử Phật duyên thì rắm,
 Còn ma duyên thì chẳng hề gieo;
 Phật duyên sẽ khỏi hiểm nghèo,
 Ma duyên tất bị đùm đeo tai nạn.
 Là Phật tử rộng đàng nhân thiện,
 Từ người gần cho đến kẻ xa;
 Điều nhân lễ thiện giúp ra,
 832. Thương người cũng thể như là thương thân.
 Là Phật tử lo hưng chánh đạo,
 Phước huệ cho người tạo không ngừng;
 Không riêng phước huệ xác thân,
 Mà gồm cả phước huệ chân linh hồn.

- Là Phật tử ngục môn dẹp gác,
Cửa Tây Phương Cực Lạc mở ra;
Ban vui cho khắp muôn nhà,
840. Cứu an cho cả người ta khổ sầu.
Là Phật tử nhớ câu Phật chỉ,
Quyết hành theo như ý Phật truyền;
Ba đời nghiệp báo tương liên,
Thiện duyên thì tạo ác duyên thì đừng.
Là Phật tử lửa sân vừa phát,
Nước Ma-ha liền tạt đến ngay;
Trông chừng không hở phút giây,
848. Rừng thiên chẳng để héo cây Bồ đề.
Là Phật tử theo lẽ luật đạo,
Không để cho xệu xạo đường tu;
Lo bề khai trí phá ngu,
Phước duyên lo tích, công phu lo bồi.
Là Phật tử không thôi việc Phật,
Phật là nhà cứu vớt chúng sanh;
Phật là trọn sáng trọn lành,
856. Phật đem hạnh phúc hòa bình thế gian.
Là Phật tử mở mang thiên hạ,
Ra khỏi vòng cương tỏa phạm phu;
Tâm hồn chẳng để mờ lu,
Lợi danh chẳng để làm ngu cuộc đời.
Là Phật tử cho người vui vẻ,
Chớ chẳng gây buồn tẻ cho ai;
Vui nay còn được vui mai,
864. Từ vui ngắn ngủi đến dài lâu vui.
Là Phật tử ngược xuôi đều tiến,
Khó dễ không thể biến đổi lòng,
Tu hành cố gắng lo xong,
Đạo mầu nhưt quyết cho thông tột cùng.

- Là Phật tử thì chung Phật tử,
Đạo lo tu, Phật sự lo hành;
Trọn đời lánh trước tìm thanh,
872. Cứu mình độ thế là danh cửa thiền.
Là Phật tử sơn xuyên chẳng ngại,
Khách hữu tình thì lại tận nơi;
Dù người nghèo khổ tả tôi,
Cũng vui lấy đạo siêu vời chỉ cho.
Là Phật tử như đồ đưa khách,
Muốn qua sông thì rước đưa ngay;
Mặc dù khách ấy là ai,
880. Đồ mình cũng vẫn vui gây mái chèo.
Là Phật tử thấy bèo bọt kiếp,
Rất xót thương cho nghiệp đời người;
Chỉ cho cách sống an vui,
Bảo cho biết cảnh tốt tươi mà tìm.
Là Phật tử trang nghiêm đạo hạnh,
Nhưng không sợ trước cảnh khổ đau;
Thấy đau khổ phải cứu mau,
888. Ấy là phận sự kẻ vào Phật môn.
Là Phật tử tâm hồn như Phật,
Vì chúng sanh mà dứt đời tu;
Tìm ra đạo pháp chơn như,
Cho sanh chúng biết cách trừ nghiệp mê.
Là Phật tử xứ quê tại Phật,
Ở thế gian là cuộc lữ hành;
Cảnh không quyến rũ được tình,
896. Lòng người du khách vẫn định ninh về.
Là Phật tử biết mê là khổ,
Mê vốn là cái ổ lạc lầm;
Cho nên chẳng để mê tâm,
Giữ cho tư tưởng việc làm tỉnh luôn.

- Là Phật tử chẳng cuồng tin tưởng,
Tin tưởng sau khi lượng xét rành;
Thấy rằng chơn chánh cao thanh,
904. Hoàn toàn cứu vớt chúng sanh đắm chìm.
Là Phật tử trọn niềm với Phật,
Đem hết ra tài sức độ dân;
Quản chi mưa nắng tảo tần,
Miễn cho người được hưởng chân phước màu.
Là Phật tử khẩn cầu Đức Phật,
Chẳng cầu riêng ban phúc cho mình;
Mà cầu phúc cả chúng sinh,
912. Chúng sinh không có thì mình cũng không.
Là Phật tử đầy lòng quảng ái,
Thương mọi người chẳng phải thương riêng;
Mình yên thì giúp người yên,
Mình thiêng Phật giúp người thiêng Phật theo.
Là Phật tử không keo cộ tánh,
Từ cảnh trần đến cảnh Tây phương;
Cảnh trần thì rộng tình thương,
920. Cảnh Tây phương mở rộng đường độ tha.
Là Phật tử gần xa thương hết,
Xem người như thân thiết ruột rà
Cho nên chẳng nghĩ riêng ta,
Mà là thường nghĩ suy ra đến người.
Là Phật tử đạo vui học hỏi,
Phước đức vui tìm tỏi lo làm;
Giàu sang danh vọng chẳng ham,
928. Chỉ ham nhập thánh siêu phàm mà thôi.
Là Phật tử luân hồi lo tránh,
Bởi luân hồi là cảnh tang thương;
Ví dù là bực đế vương,
Có ngày cũng chết không phương sống hoài.

- Là Phật tử cõi này biết giả,
Giả sự đời, giả cả xác thân;
Cuối cùng vật tán người phân,
936. Như sương ngọn cỏ, như vừng mây bay.
Là Phật tử trần ai khó gạt,
Biết trần ai là giấc chiêm bao;
Thấy vui mà chẳng vui nào,
Người càng lưu luyến càng đau khổ nhiều.
Là Phật tử không chịu dục vọng,
Chẳng để cho tâm động bất lành;
Ở nơi uế trược mà thanh,
944. Cảnh tuy hung dữ mà lành được tâm.
Là Phật tử đạo thâm sâu gốc,
Gió mưa đời khó tróc khó nghiêng;
Đúng kỳ hoa quả nở liền,
Mặc dù trong cảnh đảo điên hồng trần.
Là Phật tử chí chân chí chánh,
Tuy thân phạm mà tánh chẳng phạm;
Cho nên những việc muốn ham,
952. Hoàn toàn khác hẳn lòng tham của người.
Là Phật tử nói cười điềm đạm,
Không bao giờ có dáng kiêu căng;
Giữ gìn phẩm hạnh nhà tăng,
Trau dồi tánh nét kẻ chân tu hành.
Là Phật tử phước sanh tội diệt,
Khác hơn đời phước tiết tội sanh;
Phước sanh cho đến trọn lành,
960. Tội trừ cho đến một manh không còn.
Là Phật tử làm con có hiếu,
Làm mẹ cha tiêu biểu hiền nhân;
Vợ chồng thì vẹn ái ân,
Anh em thì vẹn cán cân nghĩa tình.

- Là Phật tử cùng tin cậy lẫn,
Chẳng đem lòng bội phản giữa nhau;
Lòng tin cậy rất quý cao,
968. Được tin cậy tất được mau công thành.
Là Phật tử không ganh tài đức,
Người hơn mình thì rất kính yêu;
Mình hơn người chẳng hề kiêu,
Thấy ai còn kém thì diu dắt lên.
Là Phật tử tiến trên công ích,
Thích việc chung hơn thích việc riêng;
Việc chung thường đặt ưu tiên,
976. Cho nên chẳng lấy việc riêng hiếp người.
Là Phật tử thân vui cho đạo,
Chớ không vui cho ảo mộng đời;
Việc đời chẳng muốn đua bơi,
Chỉ lo việc đạo cho người được siêu.
Là Phật tử độ chiều độ sớm,
Độ tại gia độ chốn am vân;
Độ thành thị, độ thôn lân,
984. Độ tâm hiền đức, độ thân no lành.
Là Phật tử tu hành sáng suốt,
Dân sáng ra, nước được thanh ra;
Ai ai cũng được hiền hòa,
Người người no ấm nhà nhà bình yên.
Là Phật tử vừa chuyên tu luyện,
Vừa làm ra những chuyện người nhờ;
Nhờ cho thân sống hiện giờ,
992. Nhờ cho hồn thác được về Tây phương.
Là Phật tử vô lường cứu tế,
Tình yêu không hạn chế một nơi;
Tình yêu khắp cả bầu trời,
Muốn cho ai cũng hết đời trầm luân.

- Là Phật tử muốn thân thiện khắp,
 Muốn hòa bình được lập năm châu;
 Nắm tay người khắp địa cầu,
 1000. Nạn nghèo nạn đói nạn đau lo trừ.
 Là Phật tử thì tư tưởng rộng,
 Vì toàn dân mà động tác ra;
 Lúc nào cũng rất vị tha,
 Lợi mình mà hại người ta không làm.
 Là Phật tử đời kham đạo vẹn,
 Mạn vô minh đã vén trống không;
 Cảnh không mê hoặc được lòng,
 1008. Tự do theo tánh đại đồng từ bi.
 Là Phật tử hành vi cao thượng,
 Cử động theo lý tưởng Phật gia;
 Giải mê khai ngộ người ta,
 Tâm hồn tự giác giác tha bao trùm.
 Là Phật tử muốn sum họp mãi,
 Cảnh ly tan đổi lại cảnh hòa;
 Tây phương thay cõi Ta bà,
 1016. Trường sanh thay cái khổ già chết thân.
 Là Phật tử xa gần kêu gọi,
 Làm hiền lành cho khỏi họa tai;
 Rán tu cho thấy bản lai,
 Để không còn bị kéo dài kiếp mê.
 Là Phật tử không hề thối chí,
 Có khó khăn đạo lý mới cao;
 Khó khăn càng lắm chùng nào,
 1024. Tu hành càng được dồi dào nhiệt tâm.
 Là Phật tử thật hân mộ đạo,
 Tu từ trong tim não tu ra;
 Như là Phật Tổ Thích Ca,
 Cho nên khổ hạnh coi là như không.

- Là Phật tử chỉ mong giải thoát,
Ngoài ra không khao khát chi hơn;
Nếu chưa giải thoát hồng trần,
1032. Thì là Phật tử chưa ngừng sự tu.
Là Phật tử tâm thu kết lại,
Không để cho bừa bãi trong lòng;
Hồi quang phản chiếu cho thông,
Đề cho ông Chủ Nhơn Ông hết buồn.
Là Phật tử trên đường về Phật,
Dìu người này lo dắt kẻ kia;
Vui cùng hưởng, khổ cùng chia,
1040. Làm cho cảnh Phật người về được đông.
Là Phật tử muốn không ai khổ,
Nên ra tay tế độ không ngừng;
Khổ thân lo tế độ thân,
Khổ hồn lo tế độ chơn linh hồn.
Là Phật tử ngục môn chận ngõ,
Khai mở đường Tịnh độ siêu sanh;
Cho người trường cứu an lành,
1048. Xác thân hết khổ, hồn linh hết mờ.
Là Phật tử thấy cơ tạo chóng,
Lo cho đời người mỏng số căn;
Nếu không sớm biết ăn năn,
Tất là nghiệp khổ nặng oằn kiếp sau.
Là Phật tử nhìn vào ác thế,
Đau đớn lòng như thể kim châm;
Thấy đời tai họa càng thâm,
1056. Bởi tâm thiện ít còn tâm ác nhiều.
Là Phật tử đạo kêu gọi mạnh,
Kêu cho người được tỉnh thức ra;
Có người thì mới có ta,
Vì mình hại kẻ ấy là bất công.

- Là Phật tử nặng lòng với thế,
Lo đỡ nung bát kê ngày đêm;
Nhơn sanh đời sống chưa êm,
1064. Là người Phật tử càng thêm giúp giùm.
Là Phật tử sống đùm đậu tạm,
Sống tu hành sống cảm hóa dân;
Không hề sống bám chặt trần,
Sống hồn thanh tịnh, sống thân nhẹ nhàng.
Là Phật tử lập bằng khổ hải,
Đem tử sanh đổi lấy Niết Bàn;
Ngoài vòng chi phối thế gian,
1072. Thân tâm thường được hoàn toàn tự do.
Là Phật tử tìm cho gặp Phật,
Phật tại trần, Phật đất Tây phương;
Tại trần có Phật không tường,
Thì Tây phương Phật xa đường khó mong.
Là Phật tử tấm lòng biết quý,
Sự vật không giá trị bằng lòng;
Có lòng thì mới thành công,
1080. Không lòng thì chẳng làm xong việc nào.
Là Phật tử thấp cao tại đức,
Không tại nơi tài sức nhỏ to;
Nhìn người lấy đức ra đo,
Không dùng lấy sức tài so với người.
Là Phật tử chịu đời thử thách,
Không trách người chẳng trách thiên công;
Mà thường căn dặn nơi lòng,
1088. Vàng thau muốn biết lửa hồng phải nung.
Là Phật tử thứ dung cho kẻ,
Nhưng lòng không có thể dung mình;
Trong tâm luôn có pháp đình,
Khi mình phạm lỗi đem mình xử ngay.

- Là Phật tử dùng cây thước giới,
Đo lấy mình biết tội hay không;
Luôn luôn chủ định trong lòng,
1096. Không cho ngoại cảnh cuồng nông tâm thần.
Là Phật tử nguyện vung lời Phật,
Lũ tam bành lục tặc dẹp xong;
A Di Đà Phật nắm lòng,
Quấy không còn tướng, ác không còn làm.
Là Phật tử tánh phàm lo sửa,
Sửa cách ăn thói ở thường ngày;
Sửa trong rồi sửa tới ngoài,
1104. Sửa cho đến chẳng còn sai chỗ nào.
Là Phật tử năng trau mau sáng,
Giã nhanh thì gạo trắng cũng nhanh;
Muốn cho đạo quả mau thành,
Sự tu cần phải lo hành cho mau.
Là Phật tử không ngao ngán bước,
Lấy nhiệt tâm làm thước để đo;
Muốn hoa đạo nở thơm tho,
1112. Phải năng vun tưới phải chờ thời gian.
Là Phật tử mưu toan việc lớn,
Nhưng lòng không để bận sự đời;
Sự đời là bọt nước trôi,
Chỉ lo giải quyết cho rồi mới ung.
Là Phật tử biết thân tạm giả,
Thân mình như thân cả người đời;
Sống trong ba cái tác hơi,
1120. Biết hơi khi dứt thì đời cũng tan.
Là Phật tử cầu an thế giới,
Từ Bắc Nam cho tới Đông Tây;
Không còn ai giết hại ai,
Mà người nào cũng ra tay giúp người.

- Là Phật tử khổ bươi tận gốc,
 Khổ bao sâu cũng mọc hết ra;
 Tu không cứu khổ riêng ta,
 1128. Mà tu cứu khổ ta bà thế gian.
 Là Phật tử theo đàn siêu rỗi,
 Nhứt quyết không theo lối đọa đày;
 Đọa đày lo cởi mở ngay,
 Đọa mình hoặc đọa đày ai trên đời.
 Là Phật tử mọi người như một,
 Không biệt phân dân tộc sắc màu;
 Trần lao độ khỏi trần lao,
 1136. Danh không cần biết, nghĩa nào cần ghi.
 Là Phật tử thoát ly khuôn khổ,
 Được hoàn toàn trình độ tự do;
 Chỗ bùn mà vẫn thơm tho,
 Gần nơi tội lỗi khỏi lo phạm vào.
 Là Phật tử khác nào tòng bá,
 Suốt bốn mùa màu lá vẫn xanh;
 Nắng mưa ẩm lạnh mặc tình,
 1144. Màu xanh vẫn được trọn gìn màu xanh.
 Là Phật tử tâm lành chẳng đổi,
 Nghèo cũng lành, phú quí cũng lành;
 Tâm lành trọn lúc bình sanh,
 Bỏ thân thì chịu, bỏ lành thì không.
 Là Phật tử thí công thí của,
 Thí pháp môn, thí cả mạng căn;
 Vì đời mà thí vô ngần,
 1152. Cho người mà chẳng tưởng rằng mình cho.
 Là Phật tử tu do hồi ngộ,
 Không phải tu để có tiếng tu;
 Cho nên đời khó nổi ru,
 Mặc dù đời rất muốn thu hút vào.

- Là Phật tử gặp câu Phật pháp,
N như kẻ chìm thuyền gặp được phao;
Mừng không còn biết ngàn nào,
1160. Trong lòng nhứt quyết nắm vào không buông.
Là Phật tử luôn luôn tịnh niệm,
Lóng sạch lòng cho kiến bốn tâm;
A Di Đà Phật niệm thầm,
Trong khi đi đứng ngồi nằm niệm luôn.
Là Phật tử không buồn số phận,
Vì tin nhân quả chẳng hề sai;
Xưa trông nên có trái nay,
1168. Nếu không thiếu nợ chẳng ai đến đòi.
Là Phật tử vàng thoi chẳng mến,
Chỉ mến tu cho đến đắc thành;
Mến vàng còn bị tử sanh,
Mến tu thì được nhẹ mình siêu thăng.
Là Phật tử đạo tăng chẳng thối,
Thối là phạm, tăng mới Thánh Tiên;
Thánh Tiên mới hết đảo điên,
1176. Phạm trần còn chịu truân chuyên đọa đày.
Là Phật tử trần ai quyết cứu,
Cho nên lo thành tựu đạo mau;
Tu hành chẳng nệ mau lâu,
Muỗi mòng chẳng sợ, tương rau chẳng buồn.
Là Phật tử đoạn nguồn gốc khổ,
Khổ không cho nảy ngó đâm chồi;
Tu cho hết khổ mới thôi,
1184. Khổ đời mình hoặc khổ đời người ta.
Là Phật tử lánh xa tục lụy,
Không để cho mình bị nhiễm vào;
Nhiễm vào là chịu khổ đau,
Thần Tiên cũng chẳng tài nào gỡ ra.

- Là Phật tử lội qua biển khổ,
 Vạn sự đời phải bỏ chớ mang;
 Mang thì bị đắm giữa đàng,
 1192. Bến bờ giải thoát khó toan lội về.
 Là Phật tử còn mê khó đắc,
 Nên cố tu cho giác hết mê;
 Giác thì cùng Phật đồng quê,
 Mê thì cùng quỷ ma về một nơi.
 Là Phật tử biết đời là giả,
 Giả cảnh trần giả cả mạng căn;
 Thế mà thông khổ vô ngần,
 1200. Nếu người nào để tâm thân mê theo.
 Là Phật tử không gieo kiếp giả,
 Cố gắng tu tạo cả kiếp chơn;
 Chơn tâm chơn cảnh chơn thân,
 Thật chơn bất hoại, thật chơn trường tồn.
 Là Phật tử tâm hồn vũ trụ,
 Lo tu hành làm chủ âm dương;
 Khiến sai được quý vô thường,
 1208. Không còn để nó dắt đường âm ty.
 Là Phật tử tu vì sanh tử,
 Sanh tử là đại sự trong đời;
 Đời không ai được thanh-thoi,
 Nếu người chưa giải quyết rồi tử sanh.
 Là Phật tử sâu thành quyết phá,
 Giải vây cho tất cả người đời;
 Cho ai cũng được vui cười,
 1216. Cho ai cũng được hưởng nơi thanh nhàn.
 Là Phật tử không màng danh lợi,
 Lợi danh không buộc trói được lòng;
 Cho nên đường đạo đi thông,
 Việc tu hành sẽ làm xong bốn nguyên.

- Là Phật tử dùng thuyền bát nhã,
Đề đi qua biển cả hồng trần;
Thuyền không chỉ chở riêng thân,
1224. Mà thuyền còn chở khắp dân Ta bà.
Là Phật tử tu là tu mãi,
Tu đến chừng được toại chí tu;
Tu cho sáng suốt hết ngu,
Tu cho thoát tục như cù hóa long.
Là Phật tử hội lòng với Phật,
Cho cả hai cùng một tinh thần;
Nước trong trăng hiện sáng ngần,
1232. Tâm trong tức có Phật Thân cảm giao.
Là Phật tử tu sao tỏ ngộ,
Thì sự tu mới độ được mình;
Độ mình rồi độ chúng sinh,
Xưa nay Phật tử một tình như nhau.
Là Phật tử biết bao ý nguyện,
Ý nguyện không phải chuyện tầm thường;
Mà là nguyện độ thập phương,
1240. Nguyện đem giải thoát thay đường trầm luân.
Là Phật tử muốn dân tích đức,
Muốn cho ai cũng dứt tham sân;
Muốn ai cũng hết ngu đần,
Muốn ai cũng có tinh thần từ bi.
Là Phật tử khuyên đi đường chánh,
Bỏ tà dâm, bỏ tánh lưu manh;
Bỏ điều hại mạng sát sanh,
1248. Ở ăn trong sạch, tánh tình hiền lương.
Là Phật tử lời thường dè dặt,
Không nói sàm, nói ác, nói gian;
Những lời trái đạo không bàn,
Dù ai có bỏ tiền ngàn ra mua.

- Là Phật tử không đua việc ác,
 Mà chỉ đua tạo tác điều lành;
 Đua cho thắng lũ tà tinh,
 1256. Đua cho thắng được lòng mình bất lương.
 Là Phật tử tai ương lo tránh,
 Tránh cho mình tránh đến cho người;
 Tai ương mình chẳng gieo rồi,
 Cũng làm cho kẻ khác thôi như mình.
 Là Phật tử tài khinh nghĩa trọng,
 Trọng công bằng đời sống con người;
 Tiền tài là vật phụ thôi,
 1264. Không nên lấy nó mà bôi công bằng.
 Là Phật tử lo tăng đạo đức,
 Khắp thôn lân, khắp nước non nhà;
 Trẻ cho chí những người già,
 Đều là đạo đức đều là hiền lương.
 Là Phật tử bạo cường tránh hẳn,
 Chỉ dung hòa tránh chẳng dùng oai;
 Muốn không ai áp bức ai,
 1272. Mà là chỉ muốn người hay thương người.
 Là Phật tử muốn đời trật tự,
 Không muốn sanh ra sự hỗn loạn;
 Muốn cho nước thanh nhà an,
 Muốn người nào cũng thanh nhàn âu ca.
 Là Phật tử nghe hòa thì chuộng,
 Nghe gây thì chẳng muốn chút nào;
 Người gây nhau chỉ khổ đau,
 1280. Người hòa nhau mới giúp nhau vui vầy.
 Là Phật tử biết vay phải trả,
 Nên khuyên người chớ có nên vay;
 Trả vay là cảnh trần ai,
 Vì vay trả khiến đầu thai sáu đường.

- Là Phật tử nợ vương lo gỡ,
Không tạo gây thêm nợ hồng trần;
Tu cho toàn giác toàn chơn,
1288. Hết tâm mê muội, hết thân đọa đày.
Là Phật tử bốn lai quán tưởng,
Công đức đem hồi hướng Thế Tôn;
Cầu cho đạt máy càn khôn,
Cầu cho cảnh Phật Thế Tôn được kè.
Là Phật tử cõi mê quyết lánh,
Cố tu cho tâm tánh hết mê;
Hết mê cõi Phật được về,
1296. Còn mê còn mãi ử ê cõi phạm.
Là Phật tử không giam thêm kiếp,
Nguyện đời này dứt nghiệp trầm luân;
Tận tâm hành đạo tu thân,
Gian nan cũng chịu tảo tần cũng cam.
Là Phật tử chỉ làm siêu rồi,
Không làm điều tội lỗi cho mình;
Trong lòng thường muốn siêu sinh,
1304. Nên điều tội lỗi không rinh mó vào.
Là Phật tử lúc nào cũng Phật,
Lòng không cho lẫn lút yêu ma;
Nếu yêu ma có khởi ra,
Trừ ngay chẳng để gây ra tội tình.
Là Phật tử tin mình thành được,
Nếu mình làm đúng mức Phật khuyên;
Tu hành hết sức cần chuyên,
1312. Giới răn chẳng phạm, giáo truyền không sai.
Là Phật tử sanh nhai đơn giản,
Không cầu kỳ như hạng thường tình;
Nuôi thân để có tu hành,
Không nuôi thân để tạo thành bất lương.

- Là Phật tử dọn đường gai góc,
 Cho người đời được bước đi suông;
 Từ phạm đến cõi Tây phương,
 1320. Dây oan hết vướng, vô thường hết kêu.
 Là Phật tử huệ nêu sáng tỏ,
 Khiến thế gian biết rõ lỗi về;
 Được ra khỏi cái rùng mê,
 Thấy nhà Tịnh Độ, thấy quê Niết Bàn.
 Là Phật tử xóm làng dạo khắp,
 Kẻ quên tu thì nhắc cho tu;
 Thế gian như thể cửa tù,
 1328. Tu như chìa khóa để hầu mở ra.
 Là Phật tử tu là tu tới,
 Tu cho thành thì mới nên tu;
 Sáu tu còn được thành cù,
 Người tu sẽ đắc đạo màu chẳng không.
 Là Phật tử định lòng như núi,
 Mưa không trôi, gió thổi không bay;
 Đứng trong bốn phía trần ai,
 1336. Trần ai không thể chuyển lay được lòng.
 Là Phật tử tưởng không chưa đủ,
 Tưởng rồi cần làm cụ thể ra;
 Làm cho rõ nghĩa Phật Đà,
 Làm cho thiết thật là nhà chơn tu.
 Là Phật tử ở đâu cũng giúp,
 Nhưng không đâu câu thúc được mình;
 Nước đâu trắng cũng lộ hình,
 1344. Nhưng mà nước chẳng buộc mình được trắng.
 Là Phật tử biết ngăn khi giận,
 Không để cho lửa hận đốt lòng,
 Lửa lòng nếu chẳng tắt xong,
 Ngàn năm tu luyện thiêu trong một giờ.

- Là Phật tử tạo cơ hồng hóa,
Vì người mà quên cả gian lao;
Không phiền không giận không nao,
1352. Dù người đối đãi cách nào cũng vui.
Là Phật tử lấy mùi đạo lý,
Đem thay cho mùi vị thế gian;
Mùi đời dù có cao sang,
Cũng không sánh kịp mùi nhang Phật đài.
Là Phật tử lo dày công đức,
Công đức là thang bắc lên mây;
Cầu xin Phật Tổ Như Lai,
1360. Ở luôn bên cạnh hầu Ngài nghe kinh.
Là Phật tử cúi mình lạy Phật,
Không cầu xin quyền tước sang giàu,
Chỉ cầu giải thoát trần lao,
Cầu cho được đắc đạo màu độ dân.
Là Phật tử Phật Thần biết kính,
Kính Phật Thần đã tỉnh ngộ mau;
Cho nên khỏi kiếp khổ đau,
1368. Chớ xưa thì cũng thai bào như ai.
Là Phật tử xưa nay một lối,
Tu là vì muốn khỏi luân hồi;
Cảnh trần chỉ dối gạt thôi!
Sanh ra chịu khổ kể rồi chết đi.
Là Phật tử xét suy cạn lẽ,
Đời có ai là kẻ sống hoài;
Thì không nên giết hại ai,
1376. Nên vừa giúp để sống dài thêm ra.
Là Phật tử lo tha thứ trước,
Không hề lo chặt buộc trước đầu;
Biển còn đo được cạn sâu,
Tám lòng quảng đại nhà tu khó lường.

- Là Phật tử đủ phương cứu trợ,
 Cứu nạn tai, cứu gỡ tội tình;
 Cứu cho hết loạn được bình,
 1384. Cứu cho bỏ dữ làm lành như nhau.
 Là Phật tử tình bao phủ cả,
 Người nơi đâu cũng dạ xót thương;
 Muốn cho cùng được hiền lương,
 Muốn cho cùng được biết đường tu thân.
 Là Phật tử bụi trần đã giũ,
 Nhưng mà không hưởng thú tiêu dao;
 Lo đi vớt khách trần lao,
 1392. Lo khuyên bá tánh cùng nhau nên hòa.
 Là Phật tử là nhà tu niệm,
 Việc thế gian chẳng nhiệm đành rồi;
 Nhưng nhìn thấy kẻ đuổi hơi,
 Nhà tu niệm chẳng thể ngồi làm thình.
 Là Phật tử muốn nhìn cảnh sống,
 Không muốn nhìn cảnh đống xương tàn;
 Muốn cho thế giới bình an,
 1400. Không hề muốn có tai nạn binh đao.
 Là Phật tử nữ nào riêng lợi,
 Lợi riêng không khỏi hại cho người;
 Muốn mình cùng kẻ đều vui,
 Lợi mình lợi kẻ cho đôi bên đồng.
 Là Phật tử ác không thể tạo,
 Những hành vi trái đạo không làm;
 Ví dù có thác cũng cam,
 1408. Không làm các việc lỗi lầm dữ hung.
 Là Phật tử chỉ từng thiện sự,
 Ác sự dù một chữ cũng không;
 Làm hiền nghèo cũng thông dong,
 Làm hung có của mà lòng bất an.

- Là Phật tử sợ mang tội lỗi,
Suy xét rồi việc mới thi hành;
 Những điều tổn hại nhơn sanh,
1416. Dù cho có lợi có danh cũng chừa.
 Là Phật tử muối dưa lây lất,
 Miễn tấm lòng cùng Phật đi đôi;
 Thói đời đã hiểu rõ rồi,
Quyết không để nó làm mỗi yêu ma.
 Là Phật tử hiền nhà hiền nước,
 Hiền toàn dân trên mặt địa cầu;
 Không hiền riêng một mình đâu,
1424. Mà là muôn khắp nơi nao cũng hiền.
 Là Phật tử kết liên đại chúng,
 Muốn cho ai đều cũng thức tâm;
 Chừa đi các việc lỗi lầm,
Lo làm chơn chánh lo tâm đường tu.
 Là Phật tử quyết thu được đạo,
 Đạo ở trong tâm não chúng sanh;
 Tìm cho thấy mỗi đạo thành,
1432. Tìm không thấy mỗi đạo hành còn sai.
 Là Phật tử tìm ngay then chốt,
 Đạo tại tâm thì cốt tu tâm;
 Tu cho tâm hết mê lầm,
Không còn vọng tưởng việc phàm như xưa.
 Là Phật tử định chừa chừa hẳn,
 Quyết làm thì làm chẳng lơi thôi;
 Cái tâm quyết định có rồi,
1440. Đường tu sẽ được toại nơi ý nguyện.
 Là Phật tử đầu tiên cải hối,
 Kế đó là thọ giới qui y;
 Lo làm các việc từ bi,
Lo tu cho đạt đến khi trọn lành.

- Là Phật tử có hành mới hạnh,
 Hạnh chơn là nhờ tánh trang nghiêm;
 Ý lung như ngựa rấn kềm,
 1448. Tâm chuyễn như vượn lo xiềng một nơi.
 Là Phật tử sống đời thanh bạch,
 Không theo người sống cách cầu kỳ;
 Sống cho đúng đạo từ bi,
 Sống không trái phép tu trì Phật môn.
 Là Phật tử muốn hồn được nhẹ,
 Nghiệp gỡ ra không để máng vào;
 Máng vào tí nghiệp trần lao,
 1456. Linh hồn cũng bị chìm vào biển mê.
 Là Phật tử muốn về đến bến,
 Chỉ nội trong một chuyến đò thôi;
 Cho nên lo vững vàng người,
 Cho nên lo nhẹ nhàng đời gánh mang.
 Là Phật tử phải toan dứt khoát,
 Trên đường tu giải thoát mới xong;
 Lưng chùng đạo quả khó trông,
 1464. Uổng công lay lục, uổng lòng Nam Mô.
 Là Phật tử tâm Bồ Đề phát,
 Dứt não phiền, độ hết chúng sanh;
 Nguyên rằng Phật quả được thành,
 Nguyên rằng tất cả pháp lành đều thông.
 Là Phật tử thì trông gương Phật,
 Sửa lấy mình cho rất giống y;
 Giống từ ngôn ngữ hành vi,
 1472. Giống luôn đến việc tu trì trong tâm.
 Là Phật tử rất chăm đạo hạnh,
 Lo trau tâm sửa tánh ngày đêm;
 Vạy tà lo giảm không thêm,
 Chánh chơn lo tiến chẳng làm cho lui.

- Là Phật tử rất vui vì đạo,
Nghe đạo mầu khổ não đều quên;
Bạc tiền thì dễ kiếm nên,
1480. Đạo mầu nếu chẳng có duyên khó tầm.
Là Phật tử có tâm tín ngưỡng,
Nhưng mà không tin bướng nghe cần;
Biển to khi muốn đi ngang,
Nếu tin bè chuối đưa sang thì lầm.
Là Phật tử tối tâm quyết lánh,
Không đưa mình vào cảnh hang sâu;
Ví dù lộn lặn bao lâu,
1488. Cũng tìm cho gặp cảnh bầu trời thanh.
Là Phật tử tu hành khai trí,
Sự cũng thông và lý cũng thông;
Tu cho liễu nghĩa đại đồng,
Tu cho thấu suốt cõi lòng viên minh.
Là Phật tử tin mình tin Phật,
Không bao giờ để mất lòng tin;
Tin mình tu sẽ được minh,
1496. Tin nơi Đức Phật độ mình chẳng không.
Là Phật tử giữ lòng rất chắc,
Không để cho ai dấy sai đường;
Theo lời Phật chỉ hướng phương,
Cứ như thế đó mà bươn tới nơi.
Là Phật tử mặc người cười đại,
Chẳng những không buồn lại còn thương;
Thương người quá mền trần dương,
1504. Cho nên mới tưởng hiền lương là khờ.
Là Phật tử khi trợ như gỗ,
Khi như ôm con đở trong lòng;
Nhiệm đời thì nhứt thiết không,
Thương đời thì chẳng phụ lòng một ai.

- Là Phật tử chẳng sai hẹn ước,
 Làm theo lời hứa trước Phật đài;
 Rửa cho sạch bụi trần ai,
 1512. Tu cho hết kiếp đọa đày thế gian.
 Là Phật tử bốn phang gieo đạo,
 Cốt làm cho hòa hảo nhưn sanh;
 Tạo nên thế giới bình thanh,
 Cho ai cũng được no lành an cư.
 Là Phật tử chuông từ động khắp,
 Cho giấc mê kẻ ác tỉnh ra;
 Bỏ đi tánh nết gian tà,
 1520. Bỏ đi các việc làm ra hại người.
 Là Phật tử vì đời mà gọi,
 Không vì mình mà nói đạo mầu;
 Thì lời đạo ấy mới sâu,
 Thì tình ấy mới khác câu thường tình.
 Là Phật tử phải minh ý Phật,
 Phật thì không ngã chấp như đời;
 Qua khi tế độ rồi thôi,
 1528. Lòng không tự phụ là nơi ta làm.
 Là Phật tử cho kham chánh đạo,
 Tất là mãng sẽ tạo nên tre;
 Những lời Phật dạy cố nghe,
 Chúng sanh tức thị Phật Đà chẳng sai.
 Là Phật tử đi ngay tới Phật,
 Mặc dù nhiều quái vật cản ngăn;
 Cũng không thối bước Đường Tăng,
 1536. Ngày kia chỗ Phật chắc rằng tới nơi.
 Là Phật tử tình đời biết rõ,
 Đường họ đi khác ngõ mình đi;
 Mình thì muốn sớm thoát ly,
 Họ thì muốn được ở lý thế gian.

- Là Phật tử thấy rằng đời khổ,
Nhưng người đời cho đó là vui;
Muốn cho họ thấy khổ đời,
1544. Nhà tu cần phải đủ lời biện minh.
Là Phật tử muôn nghìn cách độ,
Độ người qua biển khổ sông mê;
Tây phương dắt chúng sanh về,
Quyết không muôn một mình kê Tây phương.
Là Phật tử một đường với Phật,
Rất từ bi cứu giúp chúng sanh;
Rất là bình đẳng hiền lành,
1552. Chẳng coi sanh chúng với mình khác nhau.
Là Phật tử ở vào hiện tại,
Tu cứu cho thế giới hòa bình;
Không riêng tu cứu hồn linh,
Mà tu cứu cả thân sinh hiện tiền.
Là Phật tử ngồi yên bao nỗi,
Trong khi đời khổ sở chập chồng;
Khổ thân sống, khổ tâm lòng,
1560. Khổ không bình đẳng, khổ không an hòa.
Là Phật tử phải ra tay giúp,
Giúp cho người hạnh phúc tự do;
Giúp người được sống ấm no,
Giúp người khỏi cảnh sợ lo bất bình.
Là Phật tử rất tin tội phước,
Không muốn người bạo ngược với người;
Muốn người đối xử tốt tươi,
1568. Khỏi ngày tội báo, khỏi đời oan gia.
Là Phật tử thật là vì nghĩa,
Vì nghĩa không vì lẽ lợi riêng;
Công bằng bác ái trước tiên,
Ấy là Phật tử thường chuyên tâm làm.

- Là Phật tử thà cam đoai rách,
 Không muốn ham tiền bạc bất lương;
 Sanh nhai trong sạch một đường,
 1576. Những điều trộm cướp gạt lường không ưa.
 Là Phật tử ngăn ngừa tánh xấu,
 Từ ngăn ngừa đến nạo gạt xong;
 Cả thân khẩu ý sạch trong,
 Các điều tệ hại khỏi lòng lo âu.
 Là Phật tử lỗi đâu sửa đó,
 Ví dù là lỗi nhỏ mảy may;
 Xin người chỉ chỗ còn sai,
 1584. Sửa cho đến chẳng còn ai thấy lầm.
 Là Phật tử thấy tâm còn vọng,
 Cố luyện tâm hết động mới thôi;
 Vọng tâm có thể giấu người,
 Nhưng mà không thể giấu nơi lòng mình.
 Là Phật tử khi sanh ác niệm,
 Tự nghe như có tiếng quở răn;
 Rất là xấu hổ ăn năn,
 1592. Tức thì quyết định chặn ngăn diệt trừ.
 Là Phật tử làm như ý định,
 Trên đường tu chẳng tính đổi dời;
 Mục tiêu cố gắng đến nơi,
 Nếu nay chưa đạt thì moi cũng thành.
 Là Phật tử làm lành trọn vẹn,
 Mãn vô-minh quyết vén khỏi ra;
 Đề cho sáng suốt lòng ta,
 1600. Đường về hết lộn, cửa ra hết lầm.
 Là Phật tử xét tâm không hở,
 Quyết làm cho thấy rõ bản tâm;
 Tâm là chủ các việc làm,
 Làm Tiên làm Phật làm phạm do tâm.

- Là Phật tử nếu cảm tâm được,
Huệ cũng nên mà phước cũng nên;
Phật đài chắc chắn được lên,
1608. Tử sanh khỏi bận, não phiền hết đeo.
Là Phật tử dựa theo Phật pháp,
Nhưng tu hành luyện tập nơi tâm;
Tâm không còn sự mê lầm,
Tất nhiên Phật pháp với tâm một nguồn.
Là Phật tử đạo luôn phấn tấn,
Nhưng tùy cơ khi ẩn khi bày;
Khiến đường đạo bớt cần gay,
1616. Khiến người khác có thể quày đầu tu.
Là Phật tử đạo lu khêu tỏ,
Bằng lời lành bằng của bằng thân;
Cốt làm nền đạo chân hưng,
Cửa thiền đông chẳng kém phần chợ mai.
Là Phật tử kêu hoài đạo đức,
Đánh thức đời vật chất đang mê;
Nếu lòng đạo đức bỏ bê,
1624. Tất gây lảm chuyện thảm thê trong đời.
Là Phật tử muốn người an ổn,
Không muốn gây cảnh hỗn loạn nhau;
Từ phong sớm tối thổi vào,
Khiến đời khói thảm mây sầu được tan.
Là Phật tử khổ càng thêm đạo,
Chớ khổ không thể đảo tâm tu;
Mặt mày như đã lờ lu,
1632. Nhưng lòng sáng tợ trăng thu đêm rằm.
Là Phật tử tu tâm làm cội,
Không riêng tu lời nói hình dung;
Cho nên tu được đến cùng,
Lợi danh khó dụ, oai hùng khó ngăn.

- Là Phật tử nói năng làm tướng,
 Đều để tâm suy lượng kỹ càng,
 Ngõ hầu tránh các tệ đoan,
 1640. Cho đời hiện tại, cho đàng tương lai.
 Là Phật tử thà nay chịu khổ,
 Mà được sung sướng ở sau này;
 Không ham sung sướng giờ đây;
 Kê mai một chịu đọa đày gian truân.
 Là Phật tử lòng nhân quảng đại,
 Không vì mình nở hại thế gian;
 Thường lo bá tánh thập phang,
 1648. Muốn cùng sông lạc, thác an linh hồn.
 Là Phật tử Phật môn trực chỉ,
 Biết Phật môn huyền bí siêu nhiên;
 Bước vào hết sự não phiền,
 Từ nơi thống khổ sang miền an vui.
 Là Phật tử đối người ra Phật,
 Thật hoàn toàn đi ngược phạm tình;
 Nếu không có chí hy sinh,
 1656. Thì người chẳng dễ gì thành Phật đâu.
 Là Phật tử đạo mầu biết khó,
 Nhưng tin ai cũng có thể làm;
 Nếu như dám bỏ tánh phàm,
 Tất nhiên người sẽ tu kham đạo mầu.
 Là Phật tử rất sâu tin tưởng,
 Ngày như đêm bồi dưỡng tâm linh;
 Trở nên toàn thiện toàn minh,
 1664. Để cho chư Phật với mình không xa.
 Là Phật tử phải là thật giác,
 Sự mê không tái phát nơi lòng;
 Lỗi lầm khi đó thật không,
 Hoàn toàn siêu thoát, viên thông đạo mầu.

- Là Phật tử lo thân chúng qui,
Chúng qui không thể trị được mình;
Chính mình có đủ oai linh,
1672. Để làm cho lũ tà tinh phục tùng.
Là Phật tử khéo dùng phương tiện,
Giúp cho người tu niệm được nên;
Việc lành giúp kẻ không quên,
Phật đài giúp kẻ muốn lên tột cùng.
Là Phật tử hiền hung độ cả,
Độ cho cùng đặc quả như nhau;
Chúng sanh ở cõi trần lao,
1680. Độ cho hết chẳng người nào bỏ rơi.
Là Phật tử ở thời mạt hạ,
Thấy người đời kém dạ tu hành;
Càng lo tể độ cho nhanh,
Khiến thiên hạ bớt hoành hành lẫn nhau.
Là Phật tử thời nào cũng độ,
Nhưng độ cơn tai khổ nhiều hơn;
Khổ nhiều càng độ không ngừng,
1688. Độ khi ách nước, nạn nhọn, tai trời.
Là Phật tử muốn đời hiền thảo,
Đời thương nhau, đời bảo vệ nhau;
Nhu cầu cần thiết đổi trao,
Không ai muốn đổ máu đào với ai.
Là Phật tử mau tay cứu đỡ,
Lúc nhọn sanh khổ sở nạn tai;
Khổ vì tư tưởng khác sai,
1696. Khổ vì danh lợi quyền oai tranh giành.
Là Phật tử không tranh thế sự,
Và muốn người việc dữ chớ tranh;
Dù người có lắm khôn lanh,
Cũng đừng lấy đó mà sanh hại đời.

- Là Phật tử vạch nơi phải trái,
 Để làm cho nhơn loại cùng hòa;
 Hòa dân hòa nước hòa nhà,
 1704. Hòa trong quốc nội hòa ra nước ngoài.
 Là Phật tử muốn ai cũng phước,
 Phước mình và quyền thuộc phước luôn;
 Phước khi sống ở trần dương,
 Phước sau khi thác hồn nương Phật đài.
 Là Phật tử nghĩ ngay kẻ khác,
 Không muốn gây tội ác cho người;
 Muốn mình trọn vẹn tốt tươi,
 1712. Muốn người cũng được nên người hiền lương.
 Là Phật tử rộng thương rộng độ,
 Thương không cùng, độ có đâu cùng;
 Ngày nào còn kẻ lao lung,
 Tình thương sức độ còn dùng chưa thôi.
 Là Phật tử ở đời văn vật,
 Muốn độ người việc rất khó khăn;
 Ngôn hành cần phải có căn,
 1720. Khiến người có đủ chứng bằng để tin.
 Là Phật tử gặp nghìn cảnh khó,
 Vượt cho qua đâu có dễ gì;
 Phải là thật tánh từ bi,
 Phải là thật chí tu trì mới xong.
 Là Phật tử ngược dòng thế tục,
 Đâu phải là công việc tầm thường;
 Nếu không đủ sức cự đương,
 1728. Bị đời lôi trở lại đường trần gian.
 Là Phật tử thau vàng muốn rõ,
 Đừng than van lửa đỏ hồng trần;
 Nếu không bị thử nhiều lần,
 Thì đâu chứng chắc là chân vàng ròng.

- Là Phật tử tu không nản chí,
Mà càng tu đạo lý càng ưa;
Nhu qua sông gặp đò đưa,
1736. Như trời nắng hạn được mưa xối vào.
Là Phật tử đạo cao ma khảo,
Khảo không rơi thì bảo ma nghe;
Khảo rơi ma chúng đồng phe,
Công tu như bọt nước khe trên nguồn.
Là Phật tử tròn vuông đạo cả,
Phần lớn nhờ vô ngã chấp tâm;
Sự đời đã hết nhiệm tâm,
1744. Nên đời khó gạt cho lâm tội tình.
Là Phật tử đưa mình tới Phật,
Mặc dù là cao ngất sơn phong;
Núi to đực mãi còn thông,
Cố tu nhứt định là công quả thành.
Là Phật tử tử sanh vì đạo,
Đạo quý hơn châu báu ngọc ngà;
Đạo màu của Phật Thích Ca,
1752. Là đường giải thoát Ta bà chúng sanh.
Là Phật tử chí thành chí tín,
Câu kệ kinh nhứt định làm theo;
Tấm lòng thành tín như keo,
Được sang không đổi bị nghèo chẳng thay.
Là Phật tử đường dài sức ngựa,
Việc nên hư đều ở tại mình;
Nên là do sức mình tin,
1760. Hư là vì tại lòng mình lãng xao.
Là Phật tử thì nào trách Phật,
Chỉ trách mình đi trật mà thôi;
Phật là chỉ muốn giác đời,
Phật đâu có muốn cho người còn mê.

- Là Phật tử nhiều bề đối ứng,
 Nghịch thì nhiều còn thuận ít oi;
 Nếu trong tâm chẳng thường soi,
 1768. Một cơn bất giác đủ ngòi ác sanh.
 Là Phật tử gặp lành càng tiến,
 Gặp dữ không thôi chuyên từ tâm;
 Nhờ lòng hiểu đạo rất thâm,
 Nhờ tin quả báo, nhờ ham tu hiền.
 Là Phật tử nếu kiên nhẫn yếu,
 Đòi gheo trêu khó chịu cho qua;
 Được thành Phật hoặc thành ma,
 1776. Chỉ trong giây phút chỉ xa tờ mảnh.
 Là Phật tử không tranh danh lợi,
 Lợi danh không thể xúi được lòng;
 Với điều tham những thì không,
 Với điều bố thí thì lòng có luôn.
 Là Phật tử vì đường giải thoát,
 Không vì mưu bán chất đạo mầu;
 Phàm trần, danh lợi khó cầu,
 1784. Đạo mầu từ trước tới sau một tình.
 Là Phật tử tâm linh lo mở,
 Tránh thói đời cản trở đường tu;
 Không cho đời nó làm mù,
 Lấy đời làm sáng việc tu của mình.
 Là Phật tử khi sanh vì thiện,
 Diệt cũng là vì chuyện tốt lành;
 Sanh vì phước lợi chúng sanh,
 1792. Diệt là cũng bởi vì tình từ bi.
 Là Phật tử lòng vì đại đạo,
 Nhắm chúng sanh mà giáo mà hành;
 Không lo riêng phước riêng thành,
 Ấy là đường lối tu hành Thích Ca.

- Là Phật tử tạo ra phước huệ,
Không hưởng riêng mà để người nhờ;
Chẳng phân biệt kẻ thân sơ,
1800. Phước hay huệ cũng hiến cho đồng đều.
Là Phật tử luôn kêu đạo đức,
Nghe hay không cũng mặc cứ kêu;
Đồng thời gương thiện đem nêu,
Cốt làm cho khắp người đều hiền lương.
Là Phật tử gọi bươn chớ trễ,
Người đời nay qui kế nan tri;
Nếu không lấy đạo từ bi,
1808. Dễ sanh đại họa bất kỳ nay mai.
Là Phật tử đưa tay can gián,
Khi người đời bất mãn lẫn nhau;
Có hòa thì chẳng xáo xào,
Còn gây tất có cấu cào chẳng không.
Là Phật tử rất mong đời tịnh,
Nên muốn người có tính hiếu hòa;
Khiến đời sống khỏi can qua,
1816. Và khi chết khỏi đọa sa linh hồn.
Là Phật tử khuyên khôn giúp dại,
Kẻ trí không nên hại người ngu;
Người gây thân chớ gây thù,
Mạnh nên giúp yếu chớ âu đạ chà.
Là Phật tử muốn tha thứ lẫn,
Không muốn ai gây hấn với ai;
Thứ tha nhau sống lâu dài,
1824. Khắt khe nhau tất giảm ngày tồn sanh.
Là Phật tử không đành hại mạng,
Cũng chẳng gây khốn nạn cho người;
Muốn người được sống được vui,
Muốn người hạnh phúc, muốn người vinh quang.

- Là Phật tử mở đàn thông thả,
 Không muốn người đày đọa con người;
 Vì rằng nhơn loại khắp nơi,
 1832. Khác da khác nước, thân người giống nhau.
 Là Phật tử người đâu cũng thế,
 Vẫn là người không kể sắc màu;
 Phải nên đối đãi như nhau,
 Đồng câu vật chất, đồng câu tinh thần.
 Là Phật tử không phân giai cấp,
 Đối với ai cũng chấp tay chào;
 Xem mình với kẻ đồng nhau,
 1840. Minh tu thành kẻ khác tu cũng thành.
 Là Phật tử chúng sanh là Phật,
 Bởi còn mê chưa đắc vậy thôi;
 Nếu như được tỏ ngộ rồi,
 Chúng sanh tức trở nên ngôi Phật liền.
 Là Phật tử Phật truyền nhớ rõ,
 Rằng chúng sanh đều có Phật tâm;
 Nhưng vì không chịu kiếm tâm,
 1848. Thành ra cái kiếp mê lầm còn đeo.
 Là Phật tử rán leo tới mé,
 Dù từ lâu đã té sông mê;
 Nhà xưa cảnh cũ muốn về,
 Mau lên bến giác kéo bê trề kỳ.
 Là Phật tử không si mê nữa,
 Tánh si mê là lửa thiêu mình;
 Mê danh mê lợi mê tình,
 1856. Mê nào cũng khiến hồn linh đọa đày.
 Là Phật tử thường ngày lo đạo,
 Giải quyết bao khổ não trần gian;
 Khiến cho đời hết lầm than,
 Được no được ấm được an được hòa.

- Là Phật tử đứng ra giáo độ,
Không thể ngồi một chỗ mà tu;
Thế gian trong cảnh rối bù,
1864. Con người đang lúc như mù đi đêm.
Là Phật tử thù hềm lo giải,
Không muốn ai gây lấy oán hờn;
Muốn ai cũng ở có nhơn,
Cho thân khỏi khổ, cho hồn được siêu.
Là Phật tử độ nhiều hoặc ít,
Không bao giờ ngờ việc độ đời;
Dù rằng gần lúc tắt hơi,
1872. Cũng còn phương tiện độ người chẳng không.
Là Phật tử đầy lòng tế độ,
Chẳng bỏ qua việc khổ của người;
Nêu người chưa được an vui,
Thì mình nhứt quyết không ngồi thung dung.
Là Phật tử việc hung khuyến bỏ,
Khuyến thế-gian lớn nhỏ làm hiền;
Làm hung không thể nào yên,
1880. Hung dân, hung nước, hoặc riêng hung nhà.
Là Phật tử hiền là việc trước,
Dân được hiền thì nước được an;
Nước hiền dân khỏi làm than,
Nhà hiền thì cả họ hàng đều vui.
Là Phật tử khuyến người hướng thiện,
Dù gặp cơn nước biển dân loạn;
Cũng đừng làm việc ác gian,
1888. Nên làm lành để bớt đàng thâm thê.
Là Phật tử thấy mê cứu tỉnh,
Thấy khổ thì đem cảnh vui cho;
Đói thì lo giúp được no,
Rách thì lo giúp đỡ cho ấm lành.

- Là Phật tử tu hành tích cực,
 Sẵn lòng lo hạnh phúc nhơn sinh;
 Xác thân cho đến hồn linh,
1896. Cả hai phương diện tận tình giúp cho.
 Là Phật tử không lo riêng sống,
 Đạo hay đời đều cũng lo chung;
 Cùng người chung hưởng thung dung,
 Cùng người chung chịu lao lung khổ nân.
 Là Phật tử an bang tế thế,
 Bằng phương châm mưu kế nhơn từ;
 Không làm trái đạo nhà sư,
1904. Cứu nguy nước được, cứu người khổ qua.
 Là Phật tử là nhà tích thiện,
 Không bao giờ tạo chuyện bất lành;
 Mặc dù giữa cảnh ác sanh,
 Vẫn làm việc thiện, vẫn thanh được lòng.
 Là Phật tử thật trong hết cặn,
 Dù khuấy lên chẳng bọt được tâm;
 Trong khi hành đạo huyền thâm,
1912. Tuy nhiều đụng chạm không làm hoại hư.
 Là Phật tử cũng như viên ngọc,
 Mài giữa nhiều màu sắc càng tươi;
 Khó khăn chẳng những không lùi,
 Mà còn tiến mạnh hơn hồi trước kia.
 Là Phật tử không lia mối đạo,
 Như cầm chèo mà lạo qua sông;
 Buông chèo thuyền ở giữa dòng,
1920. Còn buông mối đạo thì không thoát trần.
 Là Phật tử phạm thân Thánh tánh,
 Thế mới là chơn chánh đường tu;
 Tiếng đời không thể nào ru,
 Lúc nào cũng vệt gút mù trần gian.

- Là Phật tử tuy mang xác tục,
Nhưng mà không ô trược tâm lòng;
Thật là giá sạch tuyệt trong,
1928. Màu đời khó nhuộm, bụi hồng khó đeo.
Là Phật tử khó xeo cho ngã,
Có thể đem núi đá ví vào;
Tu hành trước cũng như sau,
Không thay đổi hướng, chẳng nao núng tình.
Là Phật tử nên hình phải chạm,
Có khổ lao mới đáng an vui;
Đừng buồn những cảnh ngược xuôi,
1936. Nếu tu thành để cõi người hết lâu.
Là Phật tử muốn cầu đắc đạo,
Không kiên tâm khẩn đảo luống công;
Trồng cây gần lúc ra bông,
Bỏ đi chẳng tưới cũng không nên gì.
Là Phật tử cố trì chí mãi,
Tu chừng nào được giải quả căn;
Lỗi lầm thì cố ăn năn,
1944. Chông chênh thì cố ban bằng đi qua.
Là Phật tử thiết tha cõi Phật,
Nơi hoàn toàn bất diệt bất sanh;
Cho nên cố gắng làm lành,
Quyết lòng niệm Phật tu hành sớm khuya.
Là Phật tử bên kia bến giác,
Ấy là nơi ký thác linh hồn;
Ngoài vòng chi phối càn khôn,
1952. Không chịu kiếp nhốt chôn cõi phàm.
Là Phật tử không làm đọa kiếp,
Cố tu cho thoát nghiệp hồng trần;
Hồng trần là chôn mê tân,
Quyết tu cho hết bị thân luân hồi.

- Là Phật tử một lời nguyện chắc,
 Lấy hoại thân đời bất tử thân;
 Cùng chư Phật hưởng trường xuân,
 1960. Không già không bệnh không thân chết đeo.
 Là Phật tử quyết theo tốt đạo,
 Nơi nhiệm mầu Phật giáo đã truyền;
 Hoàn toàn siêu thoát trần duyên,
 Xưa nay đã có vô biên người tâm.
 Là Phật tử qui tâm làm một,
 Không để lòng rời rạt lao chao;
 Tuy đời có lắm sắc màu,
 1968. Nhưng mình thì chỉ sống nâu một đường.
 Là Phật tử hướng phương chẳng đổi,
 Trên đường đi nhiều lối mặc tình;
 Tu hành một dạ kiên trinh,
 Niết Bàn là chỗ gọi mình không quên.
 Là Phật tử quyết nên như Phật,
 Dù hy sinh đến mực độ nào;
 Miễn là ra khỏi trần lao,
 1976. Là nơi chôn xác đã bao nhiêu đời.
 Là Phật tử nhắm nơi giải thoát,
 Lánh xa đường đọa lạc xích xiềng;
 Cho nên học đạo Phật Tiên,
 Không theo học thứ ảo huyền thế gian.
 Là Phật tử rộng đàng lớn việc,
 Đàng từ bi, việc dứt luân hồi;
 Trong lòng còn chút lời thôi,
 1984. Tất hai điều ấy không rời được đâu.
 Là Phật tử đạo mầu muốn đạt,
 Nếu thiếu lòng tự giác khó trông;
 Dốt thì phải học cho thông,
 Mê thì cố tỉnh cho không còn lầm.

- Là Phật tử trì tâm hôm sớm,
Cho đến khi hết bợn nhơ lòng;
Nhu trắng sáng giữa trời không,
1992. Như gương soi mãi vẫn trong một màu.
Là Phật tử càng trau càng tỏ,
Càng gian lao càng rõ chí tu;
Không hề giảm sức công phu,
Không hề giảm tánh đại từ đại bi.
Là Phật tử chết vì tế độ,
Sống cũng vì giác ngộ nhơn sanh;
Sống vì lành, chết vì lành,
2000. Thật tu đại độ, thật hành đại bi.
Là Phật tử phạm vi rộng lớn,
Không vật chi so sánh cho bằng;
Cứu dân độ thế vô ngần,
Dem sanh tử đời Niết Bàn cho dân.
Là Phật tử không ngừng việc Phật,
Nếu thế gian còn một kẻ phạm,
Cũng còn lo độ cho kham,
2008. Quyết không để một ai giam trong trần.
Là Phật tử việc phân sao hết,
Nói không cùng và viết chẳng cùng;
Tu hành là dạ thí chung,
Ban vui cứu khổ do lòng từ bi.
Ấy là những hành vi thường sự,
Đối với hàng Phật tử xưa nay;
Cuộc đời dù có đổi thay,
2016. Từ bi nhà Phật chẳng phai tấm lòng.
Độ bá tánh chẳng trong một lúc,
Cứu thế gian đến phút cuối cùng;
Người đời làm dữ làm hung,
Nhưng nhà Phật tử thí chung làm hiền.

Lúc nào cũng lo khuyên đạo lý,
Buổi loạn ly càng chỉ đường tu;
Giải hòa các mối hận thù,
2024. Xây nền hạnh phúc, tạo cầu hòa bình.
Kêu thế giới đồng tình cứu trợ,
Khuyên người đời rộng mở từ tâm;
Cùng nhau quyền lợi chẳng xâm,
Cùng nhau giúp đỡ áo cơm đủ đầy.
Tâm hồn được thanh bai sáng suốt,
Thân sống không trói buộc khổ đau;
Trong trần mà chẳng trần lao,
2032. Ấy là Phật tử lúc nào cũng mong.
Vấn tất có mấy dòng đã kể,
Dùng bút nghiên không thể cạn lời;
Đây xin nhắc lại người đời,
Nhớ rằng Phật tử là người từ bi.

THANH SĨ.

Ghi chú:

(1) ‘trước’ (từ Hán Việt): dính chặt, không thoát ly được.

(2) ‘thẳng bằng’: không cao thấp lồi lõm,
có bản ghi ‘thẳng bằng’ nghĩa là vững vàng.

TÌNH ĐẠO PHẬT

- Trần tâm hết hồ tư loạn tưởng,
Phản hồi nơi Vô Lượng Thọ Quang (1);
An cư tịch tịnh Niết Bàn,
Không còn trói buộc trong hàng tử sanh.
Chỗ ấy kẻ tu hành tha thiết,
Vui hy sinh mọi việc hồng trần;
Chuông từ cửa Phật còn ngân,
8. Lòng người mộ đạo nên bừng giấc say.
Nhớ lời đức Như Lai chỉ giáo,
Thân huyễn hư đời ảo mộng trần;
Giả đời giả cảnh giả thân,
Ta bà sanh chúng đạo chân khá tìm.
Xưa nay vẫn đắm chìm biển khổ,
Lặn hụp luôn đâu có an vui;
Đời dù có nếm đủ mùi,
16. Cuối cùng cũng chết có người nào không.
Qua rồi kiếp cha ông cũng thế,
Lần lượt đây đến kẻ cháu con;
Nói nhau đi mãi không mòn,
Đường sanh tử cũng vẫn còn tử sanh.
Không ai dạy tự mình cũng rõ,
Nhưng ít người tìm ngõ thoát ly;
Đường trần cứ nhắm mắt đi,
24. Ai sao mình vậy sống li ngày qua.
Nào cái bịnh cái già đục khoét,
Kế sau cùng cái chết đến tha;
Thế là hết kiếp người ta,
Trong đời ai cũng chỉ là thế thôi.
Đề tâm xét kỹ rồi thấy rõ,
Muốn thoát ly cảnh khổ chúng sanh,
Không chi hơn việc tu hành,
32. Xác thân được nhẹ hồn linh được nhàn.
Nặng nề bởi thân mang nợ lắm,
Sâu nã do lòng đắm mê nhiều;
Để hoài muôn kiếp khó tiêu,
Cho nên cần phải lo điều tỉnh tu.
Việc cải hối mặc dù rất khó,
Nhưng quyết tâm thì có thể nên;
Hơn nhau ở cái chí bền,
40. Chớ đời ai khỏi gây nên lỗi lầm.
Kiếp giả tạm khi tâm nhận biết,

- Đời khổ đau lúc xét thấy ra,
 Nên lo tu chớ dần dà.
 Vì rằng ngày tháng trôi qua lẹ làng.
 Khó biết trước thời gian chết đến,
 Cái chết không nhất định trẻ già,
 Đời nhiều cách chết xảy ra,
48. Cho nên thường có tre già khóc măng.
 Việc sanh tử Phật rằng đại sự;
 Còn luân hồi còn tử sanh luân;
 Tử sanh không gỡ cho sông,
 Dù làm đến bậc đế vương ra gì.
 Do lẽ ấy cần qui y Phật,
 Giải quyết xong tạm vật hồng trần;
 Hoàn toàn khỏi cuộc chuyển luân,
56. Không còn mang ngũ trược thân nặng nề.
 Đời nếu chẳng say mê đến nữa,
 Tất nhiên không còn có sanh ra;
 Còn tham ái cõi Ta bà,
 Thì còn phải chịu sanh ra hồng trần.
 Muốn giải thoát phải cần phải cả,
 Chẳng còn lưu trong dạ sự đời;
 Siêu sanh chỉ một lần thôi,
64. Đời dù cám dỗ mặc đời không theo.
 Nghiệp rần gỡ chớ đeo thêm nữa,
 Tội lo chừa đừng có gây thêm,
 Sóng tình cố lóng cho êm,
 Đường trần lùi lại chớ kèm chân lâu.
 Hướng về Phật để cầu hóa độ,
 Ngó lại tâm để mở cõi lòng;
 Cả hai cùng được dung thông,
72. Giúp cho đạo quả như rồng gặp mây.
 Cầu Phật độ phải đầy khẩn thiết,
 Muốn tâm khai phải diệt niệm tà.
 Nếu lòng nửa Phật nửa ma,
 Phật không thể độ tâm nhà khó khai.
 Trăng chẳng thấy vì mây che khuất,
 Phật không trông bởi bức vô minh.
 Phật không ở cách xa mình,
80. Tại mình chẳng thức tướng hình Phật ra.
 Mê mấy cũng rần mà mở mắt,
 Đừng để cho mộng dặt đi sâu,

- Mộng thì tan chẳng còn đâu,
Dù cho mộng ấy dài lâu vinh quang.
Tìm sống thật cho an hồn xác,
Sống mộng chi cho nát thân tâm;
Phải can đảm nhận đời lầm,
88. Quyết bưng tỉnh dậy kiếm tâm đường tu.
Đạo mới giải được câu đời tạm,
Đời vẫn nằm trong phạm vi mê;
Bởi mê thành khổ nhiều bề,
Mà điều chi cũng chẳng hề được lâu;
Thân không thật vật đâu có thật,
Người luống công giành giựt đeo mang;
Hơi tàn mọi vật đều tàn,
96. Dù cho vật ấy nồng nàn thương yêu.
Đời tan hợp là điều khó tránh,
Thân mất còn là cảnh người đời;
Trong khi còn mấy tác hơi,
Nên lo giải thoát hơi người thế gian!
Chớ rằng bận lo toan việc thế,
Mà chẳng lo tìm kế thoát thân.
Đến khi thấy mặt tử thần,
104. Bảo đừng nó chẳng hề đừng cho đâu.
Phải tính trước khỏi câu hận tiếc,
Đợi nguy rồi mới biết muộn màng.
Sớm tu thì sớm được an,
Chỉ tu mới cứu khỏi đàng trầm luân.
Tu là phúc của thân hiện tại,
Tu là vui của cái đời sau.
Tu làm nhẹ kiếp khổ đau,
112. Tu cho hồn khỏi đọa vào đường mê.
Sớm tu được sớm kê Sen báu,
Sớm tu thì phiền não sớm tan;
Mau tu chớ để muộn màng,
Vô thường chẳng đợi thời gian không chờ.
Người khó giữ tuổi thơ trẻ mãi,
Người khó ngăn niên đại già lần;
Khi già khó tránh chết thân.
120. Trẻ, già, chết ấy số phận người ta;
Người hễ có sanh ra có tử,
Dù vua quan dân thứ như nhau.
Ấy là định nghiệp trần lao,

- Từ xưa đã thế chớ nào mới đây.
 Trần là chỗ chôn thân thiên hạ,
 Trần là nơi đầy đọa sanh linh.
 Chung qui nó vẫn phụ mình,
 128. Mặc dù mình có tận tình thương yêu.
 Đau khổ với đời nhiều vô số,
 Rốt cuộc như nước đổ lá môn;
 Thân không một vật nào tồn,
 Chỉ còn tội lỗi để hồn gánh mang.
 Kiếp rồi mới vừa tan xác đó,
 Kế kiếp này cũng bỏ thân luôn,
 Nhưng mê đời vẫn không buông!
136. Biết bao giờ khỏi cái guồng tử sanh?
 Sanh đủ loại đủ hình bất nhứt,
 Tử nhiều phương nhiều cách nan phân.
 Dễ gì sanh được nhơn thân,
 Dễ gì tử được khỏi phần tham thê.
 Làm người được dễ về Tiên Phật,
 Làm súc sanh khó được siêu thăng.
 Há không sớm biết ăn năn,
144. Để cho khỏi mất thiện căn con người.
 Người thú tánh người rơi cõi thú,
 Người ác tâm người thụ ác đời,
 Nhân nào quả nấy người ơi!
 Xin đừng để mất tánh người thiện lương.
 Người muốn được hồn nương cảnh Phật,
 Nên từ tâm như Đức Thích Ca,
 Thương yêu tất cả người ta,
152. Cứu an thân sống, cứu ra biển trần.
 Sớm khuya rán ân cần tu niệm,
 Thân tâm thường kiểm điểm tốt lành,
 Quyết lo lánh trực tầm thanh,
 Lòng không để các lợi danh làm cuồng.
 Giải thoát ấy cội nguồn trên hết,
 Từ bi là công việc thường xuyên;
 Điều lành đem đặt trước tiên,
160. Việc cho người hoặc việc riêng cho mình.
 Tâm trí cố giữ gìn tinh khiết,
 Hành động lo thi thiết nhân từ;
 Ngôn hành chân thật bất hư,
 Nói như Phật bảo làm như Phật hành.

- Hành đạo có nhọc nhàn chẳng quản,
Tu thân dù cay đắng không nao;
Ngày đêm đạo niệm thân trau,
168. Trau cho thân chánh, trau sao đạo thành.
Nếu chưa thật trọn lành trọn sáng,
Sức công phu tinh tấn càng tăng;
Núi nhân ngã phá cho bằng,
Rừng vô minh đốn cho tan không còn,
Các vọng tưởng cho mòn cho giảm,
Các lỗi lầm cho trắng cho trơn,
Hết tà còn một điều chơn,
176. Không còn sợ các tánh trần chen vô.
Trong tâm nào mơ hồ đã sạch,
Ngày đêm luôn minh bạch cõi lòng.
Có đời mà vẫn tâm không,
Như nhiên khỏi phải dụng công giữ gìn.
Chẳng còn sợ tâm sinh niệm quấy,
Cũng hết lo vật ngoại làm mê.
Tự do sống ở thác về,
184. Thân tuy cách Phật, tâm kề Đài sen.
Gió tục khó tắt đèn trí huệ,
Bụi trần không mờ vẻ ngọc tâm;
Động hay tịnh cũng không làm,
Bởi mình được tự chủ tâm của mình.
Trong biển ái sóng tình khó nhận,
Đời bợn nhớ không bản được lòng,
Như là nước đã lọc trong,
192. Có đem khuấy mấy cũng không lên bùn.
Vô ngại lúc sống chung các giới,
Tự chủ khi xử đối mọi điều.
Đạo mầu là cái mục phiêu,
Trong đời dù phải uốn chiều thế nao.
Riêng mình rán trau giới đạo đức,
Với người lo un đức tu hiền.
Xem mình với kẻ tương liên,
200. Cùng khai ngộ đạo, cùng yên vui đời.
Đạo không chỉ độ hồi thác mất,
Mà đạo còn cứu lúc sống còn;
Cứu người khỏi cảnh héo von,
Khỏi thân đau khổ khỏi lòng sợ lo.
Đạo có bốn phận cho vui vẻ,

- Nhà đạo không phải kẻ gây sầu;
 Chỗ mình hay chỗ nào đâu,
 208. Đều đem ánh sáng đạo màu ra soi.
 Mình với kẻ đều coi bình đẳng,
 Lạ hay quen cũng chẳng cách phân,
 Đồng ban lẽ thiện điều nhân,
 Cho tâm cùng tốt, cho thân cùng lành.
 Tu để giúp nhơn sanh hữu phước,
 Đạo để làm ngọn đuốc cho đời.
 Tu không phải để ngồi chơi,
 216. Đạo không phải để làm nơi dưỡng nhàn.
 Đời càng loạn thì càng cần đạo,
 Người càng hung càng bảo nên tu.
 Đạo suy đời rối lu bù,
 Tu thừa thớt tất nhiều người ác gian.
 Đạo mở rộng đời càng sáng tỏ,
 Tu được nhiều người khổ bớt đi.
 Ấy là thật đạo từ bi,
 224. Ấy là thật kẻ tu trì chánh chơn.
 Cứu khổ chẳng chi hơn cửa đạo,
 Giải sầu không gì hiệu bằng tu;
 Đạo màu chớ để cho lu,
 Tu hành chớ để cho mù mờ đi.
 Nên cố gắng phát huy việc đạo,
 Nên dẻo dai nung nấu sự tu.
 Phá tan cái kiếp gặt gù,
 232. Cải lương đời sống âm u đê hèn.
 Đời trắng mặt nhưng đen lòng dạ,
 Người vui ngoài mà khổ bên trong;
 Nếu câu nhân quả không thông,
 Khổ tâm khó dứt đen lòng khó bơi.
 Đạo pháp rõ thì đời bớt khổ,
 Nhân quả thông thì nợ bớt gây.
 Những điều phước huệ lo xây,
 240. Cho vui hiện tại sau này cũng vui.
 Biết rõ kiếp con người tạm giả,
 Tạo ác chi cho quả thêm cay.
 Làm lành cho bớt họa tai,
 Làm hung chỉ khiến thêm đày đọa thân.
 Giúp nhau sống tốt hơn làm chết,
 Cho người vui hơn việc cho buồn;

- Người vui mình được vui luôn,
 248. Người buồn mình cũng lệ tuôn theo người.
 Khiến kẻ khóc mình cười đau nỗi,
 Làm mình vui kẻ khổ sao đành;
 Nên cho nhau được bình thanh,
 Giữa mình với kẻ an lành như nhau.
 Đạo đức đối người nào cũng thế,
 Từ bi không câu nệ Bắc Nam;
 Tình thương rộng lớn bao hàm,
 256. Chúng sanh đâu cũng chỉ làm một thôi.
 Giúp người được là vui hơn cả,
 Không mong ai nghĩa trả ơn đền;
 Thấy ai té cũng đỡ lên,
 Là tình của kẻ tiến trên đường lành.
 Tình nào rộng bằng tình đạo Phật,
 Đức nào cao bằng đức từ bi;
 Nếu người đời chịu hành y,
 264. Thế gian đâu đến đối gì bi quan.
 Tình đạo Phật cứu an thiên hạ, ù
 Đức từ bi giải tỏa hồng trần;
 Làm cho định quốc an dân,
 Làm cho nhân loại không hờn ghét nhau.
 Tình đạo Phật lúc nào cũng ấm,
 Suốt cổ kim đã bám chặt lành;
 Một đường tế độ chúng sanh,
 272. Cảnh đời có đổi Phật tình không thay.
 Tình đạo Phật mấy ai được rõ,
 Mới nhìn qua tưởng nó khô khan;
 Thật ra nó rất dịu dàng,
 Đuộm đà tình cảm ngập tràn yêu đương.
 Tình đạo Phật người thường ít có,
 Có được rồi thấy nó cao siêu;
 Yêu đời khác thói đời yêu,
 280. Yêu siêu thoát chẳng yêu điều trầm luân.
 Tình đạo Phật chí chân chí mỹ,
 Nó từ trong đạo lý mà ra,
 Nó không làm khổ người ta,
 Lúc nào nó cũng chỉ là ban vui.
 Tình đạo Phật nếu người đều có,
 Giữa người không làm khổ lẫn nhau,
 Không gây ra cuộc máu đào,

288. Giúp nhau hạnh phúc giúp nhau thái bình.
 Tình đạo Phật là tình bác ái,
 Chỉ có thương còn hại thì không,
 Thương chung nhân loại đại đồng,
 Thương đời sống khổ thương lòng dạ mê.
 Tình đạo Phật không hề tráo chác,
 Độ sống như độ thác một niềm,
 Nói thì làm chẳng để im,
296. Dù trong cảnh huống bị kiềm kẹp bao.
 Tình đạo Phật xem nhau bình đẳng,
 Giàu không bênh nghèo chẳng bỏ bê,
 Chỉ lo cứu độ một bề,
 Người nhân ngã Phật chẳng hề ngã nhân.
 Tình đạo Phật trên hơn tình thế,
 Yêu khắp nơi bất kể sắc màu,
 Khách trần là kẻ trong lao,
304. Lòng thương cứu giúp làm sao cho lìa.
 Tình đạo Phật ngó về sanh chúng,
 Quyết làm cho ai cũng an vui,
 Độ không bỏ sót một người,
 Dù rằng phải chịu suốt đời hy sinh.
 Tình đạo Phật là tình chung thủy,
 Thời buổi nào cũng chỉ yêu đời,
 Lòng người dù có se lơi,
312. Cũng lo cứu độ không rời bỏ ai.
 Tình đạo Phật dẻo dai hơn cả,
 Không bao giờ tan rã nửa chừng,
 Bánh xe luân chuyển chưa ngưng,
 Còn ra ngăn chặn dù rằng bao lâu.
 Tình đạo Phật rất sâu hơn biển,
 Cao hơn non rộng viễn khắp trời,
 Cho nên dù trải muôn đời,
320. Khỏi tình ấy vẫn như hồi ban sơ.
 Tình đạo Phật bao giờ người có,
 Cõi Ta bà chừng đó mới an,
 Nếu còn tình của thế gian;
 Thì còn đau khổ rối loạn khắp nơi.
 Tình đạo Phật cho đời hạnh phúc,
 Tình thế gian tạo khúc ai bi;
 Cái siêu thoát cái đọa đày,
328. Còn ngờ chi nữa cứ say tình đời.

- Tinh đạo Phật vẫn tươi đẹp mãi,
Dù thế gian muốn cải cách nào,
Khó làm cho nó hư hao,
Chỉ làm cho nó sắc màu thêm tươi.
Tinh đạo Phật cho người hòa lạc,
Cả linh hồn lẫn xác thịt trần,
Nghĩ mình nghĩ đến tha nhân,
336. Cho tâm cùng lạc cho thân cùng hòa.
Tinh đạo Phật gần xa bất chấp,
Đôi đũa đều ẩm áp như nhau;
Tinh đời còn có thấp cao,
Chớ tinh đạo Phật nơi nao cũng đồng.
Tinh đạo Phật vốn không giả dối,
Từ chân tâm ứng đối với người;
Lấy điều đạo nghĩa tốt tươi,
344. Đặt trên hành động hoặc lời nói ra.
Tinh đạo Phật nếu mà được có,
Đời như thuyền gặp gió thổi xuôi,
Không riêng lúc sống được vui,
Mà còn khi thác đầy mùi thiêng liêng.
Tinh đạo Phật nối liền thiên hạ,
Chia khi vui sót sẽ khi buồn,
Trong đời nó vẫn có luôn,
352. Dù đời người ghét hay thương mặc tình.
Tinh đạo Phật muôn hình thức khác,
Nhưng vẫn cùng động tác cứu nhân;
Thương người như thể thương thân,
Giúp cho vật chất tinh thần an vui.
Tinh đạo Phật cho người phước huệ,
Lúc chiến tranh như thể lúc bình,
Luôn luôn bên cạnh nhơn sinh,
360. Bao nhiêu công việc tốt lành đem cho.
Tinh đạo Phật thương lo bá tánh,
No thì vui đói lạnh thì buồn,
Rối loạn lo gỡ cho suông,
Lạc làm lo chỉ cho đường được thông.
Tinh đạo Phật muốn không ai khô,
Dù là người xứ sở Bắc Nam;
Khổ đời khi sống không ham,
368. Khổ hồn khi chết không làm sao vui.
Tinh đạo Phật muốn người hướng thiện,

- Tự bỏ đi các chuyện dữ dằn,
 Một lòng ngay thẳng làm ăn,
 Quấy rồi tự biết ăn năn tức thời.
 Tình đạo Phật cho người hiền đức,
 Nguy cho an khổ cực cho vui,
 Thơm tho hoa khó sánh mùi,
376. Quang minh ám áp mặt trời dăm so.
 Tình đạo Phật bao giờ cũng rộng,
 Tha thứ người cảm động cho người,
 Giúp người với ý tốt tươi,
 Ôn không đợi trả và lời chẳng mong.
 Tình đạo Phật sạch trong đáo để,
 Giữa đời mà tâm thể không nợ,
 Tình đời rồi tự vò tơ,
384. Nhưng tình đạo Phật bao giờ cũng suông.
 Tình đạo Phật từ nguồn trí huệ,
 Không giống như tình thế mê si,
 Tình trong các việc từ bi,
 Không tình ở những điều gì ác gian.
 Tình đạo Phật mở đàng giải thoát,
 Đưa chúng sanh khỏi các cực hình;
 Nếu là thật khách hữu tình,
392. Thì tình đạo Phật hy sinh tận cùng.
 Tình đạo Phật nhắm chung nhân loại,
 Thương khắp cùng chẳng phải riêng ai,
 Tình trong chỗ tỉnh không say,
 Thương trong chỗ cứu không gây hại người.
 Tình đạo Phật cho vui thì có,
 Cho khổ đời thì nó vẫn không;
 Tình gieo khắp cả đại đồng,
400. Giữa mình với kẻ lạnh nồng có nhau.
 Tình đạo Phật người nào cũng có,
 Bị tình đời làm nó mờ đi,
 Dần dần mất tánh từ bi,
 Chỉ còn sanh khởi những gì hung hăng.
 Tình đạo Phật dù rằng khó được,
 Nhưng rán khai cho phước huệ sanh;
 Trước là mình được hiền lành,
408. Sau cho người khác trở thành thiện lương.
 Tình đạo Phật cùng thương cùng giúp,
 Lúc an vui như lúc nguy nàn,

- Mình cùng người rất tương quan,
Lo vinh thân sống lo an linh hồn.
Tinh đạo Phật cần khôn như một,
Nhìn vào ai cũng thốt từ bi,
Muốn ai cũng có đạo nghi,
416. Muốn ai cũng được thoát ly tục trần.
Tinh đạo Phật cá nhân chẳng có,
Chỉ có tình đại độ quần sanh,
Muốn ai cũng được hiền lành,
Muốn ai cũng khỏi quần quanh khổ đời.
Tinh đạo Phật vì người mà có,
Tinh ấy không riêng ngó về mình.
Cho nên nó rất quang minh,
424. Dù rằng thường gặp muôn nghìn cản gay.
Tinh đạo Phật lâu dài chẳng đổi,
Thương bá gia như cội với cành;
Khổ thân mấy dạ cũng đành,
Khổ người thì chẳng ung tình chút nao.
Tinh đạo Phật nơi nào cũng có,
Không sợ giàu chẳng bỏ người nghèo,
Thị thành như chốn cheo leo,
432. Khỏi tinh đạo Phật đều treo khắp cùng.
Tinh đạo Phật thì chung như nhứt,
Chỉ độ tha đến mực cuối cùng,
Khỏi đời dù có lắm un,
Mắt nhà té độ quyết không để mờ.
Tinh đạo Phật kiến cơ nhi tác,
Tùy đời nhưng không lạc đường đời,
Muốn đời khỏi biển chơi vơi,
440. Khi dùng tàu khói khi dùng bè tre.
Tinh đạo Phật không lòe ai cả,
Giúp người là bởi dạ thương người,
Muốn người sống được an vui,
Muốn người thác được khỏi đời trầm luân.
Tinh đạo Phật là thân tất cả,
Hung muốn hiền, hiền khá hiền thêm,
Cõi đời cùng tạo ấm êm,
448. Không ai chúc khổ gây hềm với ai.
Tinh đạo Phật kéo dài hạnh phúc,
Người như mình cùng một tâm cơ,
Gian lao chẳng muốn bao giờ,

- Sướng vui là việc đợi chờ từ lâu.
 Tình đạo Phật không câu chấp kẻ,
 Cũng muốn không bị lẽ nhỏ nhoi,
 Tấm gương bác ái rộng soi,
456. Cho người nào cũng đồng noi lòng lành.
 Tình đạo Phật trường thành khó ví,
 Rộng đường bao bèn bĩ đường bao;
 Tình đời thường bị xuyên xao
 Nhưng tình đạo Phật một màu tự nhiên.
 Tình đạo Phật bạc tiền khó đổi,
 Tình ấy không vì mọi đục trần,
 Mà là vì độ muôn dân,
464. Cho nên vui vẻ hiến thân cho đời.
 Tình đạo Phật khắp nơi đều có,
 Lấy tình phạm tìm nó không ra;
 Nếu dùng tâm niệm Thích Ca
 Người sang hèn cũng đều là hiểu thông.
 Tình đạo Phật vẫn không riêng lợi,
 Mà vốn tình liên đới nhân sanh,
 Tình trong vạn sự yên lành,
472. Không tình ở chỗ tạo sanh khổ đời.
 Tình đạo Phật không rời nhân loại,
 Rất biết rành những cái khổ vui,
 Thấy người khổ dạ không nguôi,
 Cho nên rất muốn mọi người thành thoi.
 Tình đạo Phật tình vui hơn cả,
 Vì lẽ không có dạ riêng tư;
 Khó tình chân thật bất hư,
480. Xem người nào cũng bằng từ thiện tâm.
 Tình đạo Phật tình cầm chắc chắn,
 Dù sang hèn cũng chẳng đổi thay;
 Nguyện lành vẫn một không hai,
 Chết thân cũng chịu đọa đày cũng cam.
 Tình đạo Phật khó làm cho lọt,
 Đối chúng sanh chẳng bớt tình thương;
 Tình thương dù kẻ không tường,
488. Cũng không hề chán trên đường độ sanh.
 Tình đạo Phật lợi danh khó chuộc,
 Thương người không vì buộc mà thương,
 Giúp người do tánh yêu đương,
 Không do mưu lợi cho đường hậu lai.

- Tình đạo Phật với ai không bỏ,
Độ được thì cứ độ liền khi;
Khỏi tình của tánh từ bi,
496. Khác hơn tình thiếu lương tri của đời.
Tình đạo Phật những nơi nào có,
Tất nhiên là chỗ đó rất hòa,
Ở ăn đúng đạo người ta,
Ít nghe thấy việc xấu xa đê hèn.
Tình đạo Phật không ghen ghét lẫn,
Mà chỉ thay tánh giận làm vui;
Thứ tha hơn cố chấp người,
504. Đắng cay đổi lại ngọt bùi cho nhau.
Tình đạo Phật sắc màu bất chấp,
Thân mến không hề cách biệt ai,
Muốn cho khắp cả nhân loài,
Xem nhau như thể chân tay ruột rà.
Tình đạo Phật thiết tha bình đẳng,
Rất muốn không ai nặng nhẹ ai,
Cùng tương trợ chẳng hiếp đày,
512. Dù rằng người ấy ở giai cấp nào.
Tình đạo Phật đồng bào rất mến,
Mà còn thương rộng đến nhân loài,
Chúng sanh ai cũng như ai,
Muốn đồng được bước ra ngoài khổ lao.
Tình đạo Phật đời nào hết được,
Nếu loài người còn cuộc gian truân;
Cho nên từ vạn cổ nhân,
520. Mảnh tình đạo Phật đã từng gieo ra.
Tình đạo Phật tình ma chẳng giống,
Phật an dân ma động loạn dân,
Nên tình đạo Phật có nhân,
Còn tình ma qui không ân nghĩa gì.
Tình đạo Phật chết đi không đổi,
Tình đời chưa chi vội đem thay;
Tình đời chẳng nghĩ ngày mai,
528. Nhưng tình đạo Phật lâu dài biết lo.
Tình đạo Phật hẹn hò cõi Phật,
Không hứa suông tạm vật Ta Bà;
Cái tình ấy rất sâu xa,
Mà trong thiên hạ người ta ít tìm.
Tình đạo Phật rất im mà động,

- Động vì người, chẳng móng vì mình;
 Tình trong khổ thảm nhân sinh,
 536. Nhơn sinh càng khổ Phật tình càng tăng.
 Tình đạo Phật thệ rằng cứu thế,
 Thệ cứu luôn bất kể thời gian;
 Tình đời còn có thể tan,
 Nhưng tình đạo Phật như tràng sơn lâm.
 Tình đạo Phật như tầm rút ruột,
 Ăn của người bao bọc cho người;
 Miễn người được ấm được vui,
 544. Chết đi cũng chẳng ngậm ngùi nợ xưa.
 Tình đạo Phật rước đưa tới chỗ,
 Không nửa chừng ruồng bỏ một ai;
 Đường đi Cực lạc bao ngày,
 Cũng nguyện đưa đến không nài gian nguy.
 Tình đạo Phật trong kỳ mật pháp,
 Tình ấy càng rộng gấp muôn xưa,
 Mới là phù hợp thời cơ,
 552. Nếu không thể chỉ là mơ đêm dài.
 Tình đạo Phật càng say càng tỏ,
 Khác tình đời càng mó càng lu;
 Nếu là thật kẻ chơn tu,
 Mọi tình ấy chẳng chút nào rời xa;
 Tình đạo Phật đúng là tình Phật,
 Yêu đời mà không mắc trong đời;
 Luôn luôn với tánh siêu vời,
 560. Vạch đường giải thoát cho người cùng thông.
 Tình đạo Phật rộng không thể lượng,
 Rộng hơn điều tưởng tượng của người,
 Không riêng rộng cuộc sống đời,
 Mà còn rộng đến ngày mơ linh hồn.
 Tình đạo Phật trọng tôn hai mặt,
 Về phần hồn với xác thân sinh,
 Muốn cho cùng được tinh minh,
 568. Thân sinh không khổ, hồn linh không đày.
 Tình đạo Phật muốn ai cũng sáng,
 Không muốn ai mù quáng đại ngu,
 Cho đời là cảnh lao tù,
 Gỡ cho ra khỏi không câu trói vào.
 Tình đạo Phật lúc nào cũng tỉnh,
 Tình trong đời chẳng dính theo đời,

- Dù đời xuôi ngược lưng vơi,
 576. Nhưng tình ấy vẫn như nơi thạch bàn.
 Tình đạo Phật sót san đạo cả,
 Cho người đời khổ quả hết gieo,
 Đường lành cùng một nhịp theo,
 Tâm mê muội hết, thân nghèo khổ tan.
 Tình đạo Phật sẵn sàng tế độ,
 Dù cho thân gian khổ đến đâu;
 Ngày giờ dài ngắn bao lâu
584. Không thay đổi dạ chẳng nao núng lòng.
 Tình đạo Phật từ trong tánh thiện,
 Khác hơn tình ngoài miệng thế gian,
 Lúc nguy như lúc bình an,
 Vẫn là giữ vẹn một đàng thi chung.
 Tình đạo Phật chỉ dùng nhân ái,
 Không làm điều ngược trái lương tâm,
 Quấy không để dạ nghĩ thầm,
592. Lừa là việc quấy đem làm thật ra.
 Tình đạo Phật chẳng pha tình tục,
 Đời khuấy bao không đục được lòng,
 Tình mà sự thật là không;
 Nên không bị trôi trong vòng trần ai.
 Tình đạo Phật ra ngoài nghiệp ái,
 Không bị ràng buộc cái phàm duyên;
 Tình đời còn bị cuồng điên,
600. Nhưng tình đạo Phật không phiền lụy đâu.
 Tình đạo Phật chẳng cầu vẫn tiếp,
 Nếu khởi tâm phù hiệp Phật trời,
 Lợi đời chẳng có hại đời,
 Thì tình đạo Phật bên người chẳng xa.
 Tình đạo Phật như là tình mẹ,
 Muốn con nên chẳng để con hư;
 Nếu con chí hiếu chí từ,
608. Mẹ càng không thể nào rời bỏ con.
 Tình đạo Phật vẫn còn mãi mãi,
 Dù trải bao biến hải tang điền;
 Không làm tình Phật đảo điên,
 Chỉ làm thêm nặng đạo duyên với đời.
 Tình đạo Phật giữa thời mạt hạ,
 Thâm nhập trong tất cả nhân sanh,
 Khiến đời đời dữ ra lành,

616. Quyết làm biển lửa trở thành đồng sen.
 Tình đạo Phật bạc đen khó nhuộm,
 Dù thế gian muốn uôm cách nào;
 Khó làm tình ấy tiêu hao,
 Chỉ làm cho nó thêm cao tinh thần.
 Tình đạo Phật vì dân vì nước,
 Làm sao cho khỏi cuộc tai nạn,
 Đâu đâu cũng được hòa an,
624. Không nghe tiếng khóc lời than bất bình.
 Tình đạo Phật háo sanh vô tận,
 Không muốn ai gây hận với ai;
 Cố nhiên mình chẳng nghiệt cay,
 Với người nào cũng ưu hoài thiện lương.
 Tình đạo Phật chủ trương giải thoát,
 Cho thân mình cho các nhơn gian;
 Không tình trong cảnh buộc ràng,
632. Nên cần đem nó làm lan rộng nhiều.
 Tình đạo Phật chỉ siêu không đọa,
 Vì nó không lan chạ như đời;
 Nhưng đâu chỉ bấy nhiêu thôi,
 Mà là còn cứu vớt người trầm luân.
 Tình đạo Phật yêu thân yêu chúng;
 Yêu chánh đường chẳng dụng tà tâm,
 Nên tình yêu ấy không lầm,
640. Đáng cho người rán hoảng thâm xa gần.
 Tình đạo Phật là nhân là nghĩa,
 Chỉ gieo lành chẳng tĩa giống hung;
 Khỏi tình ấy rất thử chung.
 Mưu đời không thể nào dùng làm tan.
 Tình đạo Phật mệnh mang khắp cả,
 Rộng dường bao thiên hạ khó lường.
 Khổ còn ở khắp mười phương,
648. Thì tình ấy vẫn còn tương trợ hoài.
 Tình đạo Phật thấy ai không bỏ,
 Dù rằng là kẻ đó bất lương,
 Cũng đem lòng nghĩ xót thương
 Tùy phương tiện cứu khỏi đường tội mê.
 Tình đạo Phật khen chê chẳng có,
 Lành dữ là sự đó đáng phân;
 Khen chê chưa phải là nhân,
656. Dữ lành mới chính là cân diêm phù.

- Tinh đạo Phật trí ngu bất luận,
 Hễ là người thì sẵn lòng thương,
 Chưa tường lo giúp cho tường,
 Còn mê lo chỉ cho đường giải mê.
 Tinh đạo Phật chợ quê bình đẳng,
 Hèn như sang lòng chẳng cách phân;
 Nghĩ rằng mang cái xác thân,
664. Thì ai cũng phải khổ trần như ai.
 Tinh đạo Phật nhìn ngay nghiệp thế,
 Biết đời này đến kẻ đời sau;
 Chơi sơn tất dính đỏ màu,
 Hùng hào sẽ bị hùng hào khỏi đâu.
 Tinh đạo Phật không cầu của tạm,
 Chỉ muốn xa khỏi cạm bẫy đời;
 Dù đời cám dỗ lắm nơi,
672. Không bao giờ để cho rơi lọt vào.
 Tinh đạo Phật muốn mau giải khổ,
 Khổ riêng mình khổ cả thế gian;
 Thế nên cõi tạm không màng,
 Dù cho tài sắc ngọc vàng muôn xe.
 Tinh đạo Phật dù đe với búa,
 Cũng không làm trầy trụa chút nao;
 Càng nhiều đụng chạm gian lao,
680. Càng làm tánh đạo dồi dào tốt tươi.
 Tinh đạo Phật vẹn mười ý thiện,
 Không thể nào bị nghiệp tánh đời;
 Dù đời có đủ trò chơi,
 Cũng không thể khiến rụng rời Phật tâm.
 Tinh đạo Phật muôn năm vẫn tỏ,
 Tỏ đến khi không có bóng đen;
 Nếu còn sống thác úa hèn,
688. Thì tình ấy vẫn còn chen độ điều.
 Tinh đạo Phật muốn tiêu khổ chúng,
 Hy sinh bao lòng cũng ưng vui;
 Miễn sao cứu vớt được người,
 Ấy là ý nguyện từ hồi xưa lâu.
 Tinh đạo Phật rộng sâu vô tận,
 Gặp gian truân chẳng hận một ai;
 Chỉ vui cứu độ muôn loài,
696. Từ đau khổ được ra ngoài an vui.
 Tinh đạo Phật ngược xuôi cũng mặc,

- Thương chúng sanh cảm chắc một lòng;
Giúp đời rất biết gai chong,
Nhưng vui vẻ giúp vẫn không nản tình.
Tinh đạo Phật vốn sinh trong thế,
Bởi thế gian liên kế khổ lao;
Cho nên tình ấy càng cao,
704. Cao không thể lấy thước nào ra đo.
Tinh đạo Phật muôn pho sách để,
Nhưng vẫn còn tiếp kể vô biên;
Mảnh tình ấy rất thiêng liêng,
Yêu thương người chẳng luận miền quê nao.
Tinh đạo Phật phủ bao thiên hạ,
Với niềm thương như dạ nghén thai;
Chăm lo thận trọng từ ngày,
712. Không vì cho mẹ vì hài nhi con.
Tinh đạo Phật từ non chí biển,
Không chỗ nào chẳng hiện rõ tình;
Tinh nơi siêu thoát chánh minh,
Không tình chỗ khiến tử sinh bất bằng.
Tinh đạo Phật tình năng hộ trợ,
Xưa nay không hề sợ nguy nan;
Vì tình thật cứu nhân gian,
720. Cho nên dám chết để đằng sau vui.
Tinh đạo Phật cứu người là phận;
Lòng từ bi đã vẫn từ xưa,
Dù ai nghi kỵ ngăn ngừa,
Tự nhiên nó cũng tìm đưa đến người.
Tinh đạo Phật vui tươi bốn nguyện,
Muốn cho ai cũng thiện như ai,
Người sanh trong thế giới này,
728. Nên thương chớ ghét dù giai cấp nào.
Tinh đạo Phật không sao tất được,
Nếu đời còn trong cuộc khổ đau;
Không phân là kẻ nghèo giàu,
Vẫn thương vẫn giúp như nhau một nhà.
Tinh đạo Phật vị tha là gốc,
Cho nên vui hiến cuộc đời mình;
Miễn là cứu được nhân sinh
736. Quản chi đời sống của mình nọ kia.
Tinh đạo Phật khổ chia vui sót,
Tinh không riêng bù ngọt cho thân;

- Từ phương xa đến nơi gần,
Nó đều thường trực bên thân mọi người.
Tinh đạo Phật không lười việc phước,
Thấy phải thì sấn sớt làm ngay;
Dù cho muôn đấng ngàn cay,
744. Xem như gió bụi mỗi ngày đi ra.
Tinh đạo Phật vẫn là tinh thật,
Dù gặp muôn dối gạt của đời;
Trước sau vẫn một mà thôi,
Không vì người dối gạt rồi dối theo.
Tinh đạo Phật gắng keo với Phật,
Tinh đời không thể rút rời ra;
Tuy là trong cõi người ta,
752. Mà tình ấy vẫn trên tòa Như Lai.
Tinh đạo Phật càng dài càng thắm,
Khiến cho lòng càng ấm càng vui;
Đổi đời trái ngược ra xuôi,
Bắc Nam đâu cũng đầy mùi từ bi.
Tinh đạo Phật từ khi vô thi,
Vẫn là tinh tri kỷ của đời;
Thấy đời sống cảnh chơi vui,
760. Khiến tinh đạo Phật càng khơi thêm nồng.
Tinh đạo Phật tinh trong đại lộ,
Không phải tình gây khổ chúng sanh,
Nên tình luôn được cao thanh,
Trước sau vẫn một niệm lành thiêng liêng.
Tinh đạo Phật vì miền hạ giới,
Điều dụng ra đủ mọi hình hài;
Miễn đời sạch bụi trần ai,
768. Dù thân lẫn lóc bao ngày cũng ung.
Tinh đạo Phật trong chân chánh đạo,
Khác hơn tình tà giáo trong đời;
Cho nên chẳng chút lừa dối,
Mặc dù chung đụng với người trần gian.
Tinh đạo Phật trái ngang dầu gặp,
Không dối tình cố đập lướt qua,
Đề mà độ khắp người ta,
776. Từ vòng ma quỷ bước qua Phật, Thần.
Tinh đạo Phật cự tận như một,
Thời đại nào cũng tốt lành luôn,
Khó làm cho nó quay cuồng,

- Dù đời khoa học đến phương thế nào.
 Tình đạo Phật xét vào căn bản,
 Không chấp nơi hình dạng bề ngoài;
 Xét từ xưa đến ngày nay,
784. Tử sanh bệnh lão vẫn đầy khổ dân.
 Tình đạo Phật thấy thân người khổ,
 Lòng đau như búa bổ kim châm,
 Ngày đêm không ngớt suy tầm,
 Cứu sanh chúng khỏi còn lâm tai nạn.
 Tình đạo Phật thênh thang trời đất,
 Phủ che không bỏ sót một ai;
 Nhưng không mấy kẻ đoái hoài,
792. Khiến tình ấy vẫn còn dài thời gian.
 Tình đạo Phật bạc vàng chẳng chuộng,
 Chỉ quý nơi tư tưởng cao thanh,
 Đưa người đến chỗ tốt lành,
 Dem người phạm tục đổi thành Phật Tiên.
 Tình đạo Phật ác duyên chẳng tạo,
 Vì muốn không bị đảo điên đời;
 Muốn luôn luôn được thanh thoi,
800. Từ thân tạm giả đến nơi linh hồn.
 Tình đạo Phật đại khôn như một,
 Vẫn coi nhau đồng lột con người;
 Sống trong ba cái tác hơi,
 Mà còn gánh chịu khổ đời muôn thiên.
 Tình đạo Phật tự nhiên yêu rộng,
 Không phải vì móng động nợ kia;
 Thế gian sự khổ chưa lia,
808. Khỏi tình ấy vẫn còn chia sót hoài.
 Tình đạo Phật cõi này còn mãi,
 Nếu chúng sanh chưa giải nghiệp sâu;
 Bất kỳ núi thẳm rừng sâu,
 Tình kia dù tốn bao lâu cũng tìm.
 Tình đạo Phật trọn niềm thiên hạ,
 Mặc dù ai có dạ phụ phàng,
 Vẫn lo cứu giúp thế gian,
816. Kiếp này có thác thì hoàn kiếp sau.
 Tình đạo Phật ngọt ngào vô tận,
 Đối với đời luôn nhẫn luôn tha;
 Tình như tình mẹ tình cha,
 Dù là sông biển khó mà đo so.

- Tinh đạo Phật muôn kho sách tả,
Như chỉ là viên đá trong non;
Nói hoài tình ấy vẫn còn,
824. Từ ông cho đến cháu con chưa cùng.
Tinh đạo Phật nếu chung nhau có,
Đời đâu sanh tai khổ dẫy đầy;
Khổ nào cũng giải quyết ngay,
Như là ngọn gió thổi mây tan tành.
Tinh đạo Phật chúng sanh rón tập,
Tuy khó làm nhưng rất hiệu linh;
Nếu như được có Phật tình,
832. Bao nhiêu đau khổ người mình tan đi.
Tinh đạo Phật từ bi là gốc,
Thương đời nhưng chẳng bọc theo đời;
Thương đời vạch rõ tanh hôi,
Không thương che thói đời rồi đọa thân.
Tinh đạo Phật độ dân là chủ,
Không vì tình của thú dục riêng;
Thật là tình của siêu nhiên,
840. Dù lặn lội mấy chẳng nghiêng ngửa lòng.
Tinh đạo Phật chẳng tòng ý thế,
Thường chỉ dùng quyền để giải oan;
Đôi khi như nhuộm trần gian
Thật ra đó chỉ là mang áo màu.
Tinh đạo Phật trước sau tự chủ,
Dù cho đời quyền rũ mọi phương;
Không làm cho ý vẩn vương
848. Chỉ làm nung sức mở đường thoát ly.
Tinh đạo Phật chỉ qui về Phật,
Qui cho mình qui khắp nhân sanh,
Bỏ thân mấy bận cũng đành,
Nguyện không hề để qui mình theo ma.
Tinh đạo Phật thiết tha giải thoát,
Cho hồn linh cho xác thân trần;
Cho mình cho cả muôn dân,
856. Ví dù là phải gian truân cách nào.
Tinh đạo Phật vì bao thiên hạ,
Dám hy sinh tất cả cuộc đời,
Độ người đến phút tắt hơi,
Tượng trưng tình ấy là đời Thích Ca.
Tinh đạo Phật có ta có chúng,

- Mình biết đau người cũng biết đau;
 Nên lòng hằng biết thương nhau,
 864. Không gây tạo những điều nào bất nhân.
 Tình đạo Phật thọ ân lo đáp,
 Làm phước không nom nớp mong đền,
 Miễn là giúp được kẻ nên;
 Miễn là ân nghĩa trả đền cho xong,
 Tình đạo Phật thật không vị kỷ.
 Mà thường là chủ ý vị tha,
 Dám liều chết cứu người ta;
 872. Bất kỳ người ấy ruột rà hay không,
 Tình đạo Phật chỉ mong giải khổ,
 Muốn không ai còn chỗ gian lao;
 Dù người ấy ở cấp nào,
 Cũng đồng an lạc như nhau một đàng.
 Tình đạo Phật là thương tất cả,
 Bất luận người quen lạ cũng thương;
 Chỉ cho người việc thiện lương,
 880. Không bao giờ tạo oan ương cho người.
 Tình đạo Phật vẫn vui vì nghĩa,
 Ai nghi nan xoi xĩa chẳng buồn;
 Tu hành cứ tiến đến luôn,
 Cho thân khổ hết cho cuồng nghiệp tiêu.
 Tình đạo Phật Thuần Nghiêu khó sánh,
 Bởi nó còn thêm tánh thoát trần;
 Ngoài điều hạnh phúc đương thân,
 888. Còn lo giải thoát cho phần hồn linh.
 Tình đạo Phật quang minh vô tận,
 Không như tình đời vẫn u minh;
 Mạnh tình lo cứu sanh linh,
 Khác hơn tình khiến linh đình người đời.
 Tình đạo Phật như lời đã nguyện,
 Cứ chúng sanh là chuyện trước tiên;
 Thi chung vẫn giữ ý nguyện,
 896. Cứu thân đau khổ cứu phiền não tâm.
 Tình đạo Phật không hâm vẫn nóng,
 Dầu rằng trong làn sóng vẫn minh,
 Vẫn là thương xót nhân sinh,
 Thấy ai cũng bị chết rình bên lưng.
 Tình đạo Phật là chân cứu khổ,
 Cứ chúng sanh đến chỗ tốt cùng;

- Luôn luôn có thì có chung,
904. Dù sanh chúng chẳng hiểu lòng từ bi.
Tinh đạo Phật chỉ vì tâm đạo,
Không vì trò hư ảo của đời,
Nếu người tâm đạo không loi,
Thì tinh Phật chẳng hề rời người đâu.
Tinh đạo Phật không cầu vãn giúp,
Giúp thiện tâm giúp bực hiền gia;
Giúp người để giúp người ta,
912. Giúp người vì muốn rộng ra giống từ.
Tinh đạo Phật chỉ ư tinh ngộ,
Muốn cho người tìm lộ siêu sanh;
Cõi đời là chốn đua tranh,
Nhưng hơn thua mấy cũng thành bụi tro.
Tinh đạo Phật mong cho giải nạn,
Nạn mình hay bất hạnh người nào,
Nạn nay hay nạn về sau,
920. Cũng lo cứu cả dù bao công trình.
Tinh đạo Phật cứu mình cứu kẻ,
Cứu tử vong cứu lẽ sanh tồn;
Xác hồn đều rất trọng tôn,
Tùy phương giúp cả hai tròn cảnh vui.
Tinh đạo Phật chẳng lười việc phải,
Vui vẻ làm cả thấy sự lành;
Hoàn toàn nghĩ đến nhân sanh,
928. Không bao giờ thủ lợi danh riêng mình.
Tinh đạo Phật là tình chung cả,
Chỉ gieo vui chẳng dạ gieo buồn;
Với ai cũng muốn tốt luôn,
Dù người ấy có ghét thương thế nào.
Tinh đạo Phật tuy cao chẳng ngạo,
Vì tình trong lý đạo đẳng bình;
Coi mình như cả nhân sinh,
936. Giúp người mà chẳng có tình gì riêng.
Tinh đạo Phật thiêng liêng vô tận,
Cổ như kim đèn vẫn tinh anh;
Đời lành thì nó cũng lành,
Đời hung dữ nó cũng tình thiện lương.
Tinh đạo Phật không cương giới độ,
Nhưng chỉ tình cứu độ mà thôi;
Tinh trong ý nghĩa tuyệt vời,

944. Khác hơn tình của người đời bợn nhơ.
 Tình đạo Phật bao giờ cho mãi,
 Nếu đời chưa hết đoạn đau thương;
 Người còn khổ nợ còn vương,
 Cứu người cho đến sạch đường bi ai.
 Tình đạo Phật mỗi ngày mỗi thấm,
 Thấm trong tâm hơn tấm vải ngoài;
 Mối tình càng thấm càng say,
952. Say nhiều muốn độ trần ai thêm nhiều.
 Tình đạo Phật trong liêu tục có,
 Nhưng ngoài phường phố nó cũng đầy;
 Với ai nó cũng thảo ngay,
 Không bao giờ muốn cho ai mất lòng.
 Tình đạo Phật cảm thông tất cả,
 Nước cũng thông mà đá cũng thông;
 Tùy duyên tùy cảnh tùy lòng,
960. Dùng nhiều phương tiện gieo trồng từ bi.
 Tình đạo Phật vốn qui chánh đạo,
 Giúp chúng sanh hết đảo điên đời;
 Làm người hạnh phúc kiếp người,
 Kiếp người khi mãn an vui Phật đài.
 Tình đạo Phật lâu dài vô tận,
 Tình an vui không vấn âu sầu;
 Bất kỳ kẻ ở nơi đâu,
968. Có tình ấy được hết câu não phiền.
 Tình đạo Phật chẳng nghiêng đầu cả,
 Mà tình bao trùm quả địa cầu;
 Không phân biệt chỗ nào đâu,
 Khổ thì lo cứu bất câu sắc màu.
 Tình đạo Phật phàm nào sánh được,
 Dân cũng tình mà nước cũng tình,
 Tình trong lợi ích chúng sanh,
976. Tình cho thiên hạ chẳng tình cho thân.
 Tình đạo Phật quý thần kinh mặt,
 Vì tình siêu sự vật phàm phu;
 Tình làm cho hết kẻ ngu,
 Tình làm cho hết người tù tội thân.
 Tình đạo Phật tình chân lý thật,
 Tình ở trong chánh giác xuất khai;
 Nên từ xưa chí những nay,
984. Khôi tình ấy chẳng bị ai làm mờ.

- Tinh đạo Phật chớ ngơ rất uổng,
Nhìn kỹ xem đường hướng thế nao,
Nó không đê hạ người nào,
Mà là nó chỉ nung cao mọi người.
Tinh đạo Phật hoa tươi khó sánh,
Đẹp hơn hoa thiên tánh hơn hoa;
Biết yêu nó hết đọa sa,
992. Khác hơn là thứ yêu hoa tầm thường.
Tinh đạo Phật khá nương chớ bỏ,
Nương thì vui bỏ nó thì sầu;
Nếu người ở khắp hoàn cầu,
Có tinh đạo Phật thì đâu khốn nạn.
Tinh đạo Phật mở đàng sáng sửa,
Đọa được siêu còn khổ được vui;
Tinh làm hòa hảo con người,
1000. Không tinh trong cảnh khiến người hờn ghen.
Tinh đạo Phật như đèn sáng tỏ,
Ấm áp như lửa đỏ đêm đông;
Lửa vì bá tánh mà xông,
Đèn vì thiên hạ mà chong đêm ngày.
Tinh đạo Phật xưa nay vẫn mát,
Khiến người vui khiến tắt lửa lòng;
Héo xào khiến có trái bông,
1008. Tử sanh khiến được khỏi vòng trầm luân.
Tinh đạo Phật chưa từng bội nghĩa,
Ở với người giữ lễ thi chung;
Độ thân đến lúc cuối cùng,
Độ hồn đến lúc thung dung Phật đài.
Tinh đạo Phật càng ngày càng rộng,
Thương giúp người bất luận bắc nam;
Từ bi công việc chẳng nhàm,
1016. Cứ khuyên đạo đức cứ làm hiền lương.
Tinh đạo Phật bình thường vẫn đậm,
Lúc nguy nạn càng thấm mạnh hơn;
Người sùng tình Phật chẳng sùng,
Đời càng đau khổ lòng nhân càng nhiều.
Tinh đạo Phật tình siêu tục lụy,
Trong đời mà không bị nhiễm đời;
Mảnh tình có khắp mọi nơi,
1024. Khiến người giác ngộ khiến người an vui.
Tinh đạo Phật tùy người cảm hoá,

- Dung hòa trong tất cả chúng sanh;
 Cho ai cũng được tốt lành,
 Cho ai cũng được tin thành Phật môn.
 Tình đạo Phật vẫn tồn tại mãi,
 Thời đại nào nhân loại cũng cần;
 Nó làm hòa nhả muôn dân,
1032. Nó làm sáng đẹp tinh thần người ta.
 Tình đạo Phật nếu mà biết được,
 Sẽ thấy mình hạnh phúc vô cùng;
 Không đeo nghiệp lúc lâm chung,
 Không gây tội lúc sống trong cõi đời.
 Tình đạo Phật những nơi nào có,
 Nơi ấy dù nghèo khó cũng vui;
 Người nào cũng biết thương người,
1040. Nhà nào cũng thấy tốt tươi thuận hòa.
 Tình đạo Phật không xa dân chúng,
 Khổ cùng chia vui cũng cùng chia;
 Thiên đường thì cũng cùng về,
 Ví dù địa ngục cũng kê bên nhau.
 Tình đạo Phật người mau có được,
 Tất là mau khỏi cuộc đau sầu;
 Tình đời càng vẫn vương lâu,
1048. Những điều thống khổ càng bầu kéo nhiều.
 Tình đạo Phật rộng yêu rộng độ,
 Yêu mọi người độ khổ mọi người;
 Muốn cùng hưởng cảnh tốt tươi,
 Muốn cùng khỏi kiếp con người trầm luân.
 Tình đạo Phật chẳng ngưng thiện sự,
 Tại gia lành am tự cũng lành;
 Lợi dân phước chúng cứ hành,
1056. Không hề quên cái chơn tình từ bi.
 Tình đạo Phật chẳng gì mua được,
 Đối với đời sau trước một niềm;
 Tình đời tìm cổ tìm kim,
 Nhưng tình đạo Phật chỉ tìm chúng sanh.
 Tình đạo Phật lợi danh chẳng mến,
 Dù lợi danh rù quên thế nào;
 Từ xưa nay vẫn một màu,
1064. Khỏi tình ấy đặt chỗ nào cũng nguyên.
 Tình đạo Phật ý nguyện giữ vững,
 Ở đời không làm bạn người đời;

- Giúp đời cùng được thành thoi,
 Sau khi thác mắt như nơi sống còn.
 Tinh đạo Phật người non nước một,
 Đông Tây hòa Nam Bắc cùng chung;
 Thật lòng tương trợ đến cùng,
1072. Trợ thân an lạc trợ hồn siêu thăng.
 Tinh đạo Phật chỉ tăng chẳng giảm,
 Còn người mê còn cảm hóa luôn;
 Riêng mình lao lý chẳng buồn,
 Chỉ buồn cảnh khổ vẫn vương người đời.
 Tinh đạo Phật nếu đời nào thanh,
 Thời ấy người đức hạnh nhân từ;
 Nhà nhà lạc nghiệp an cư,
1080. Ít người trộm cướp ít người bợn nhơ.
 Tinh đạo Phật lu mờ mỗi lúc,
 Là mỗi tăng những phút khổ đau,
 Giữa người ít biết thương nhau,
 Nhà gây rối mãi nước xào xáo luôn.
 Tinh đạo Phật bắt nguồn từ thiện,
 Phước lợi dân chẳng khiến hại dân;
 Cho nên đời cựu đời tân,
1088. Mỗi tinh đạo Phật rất cần sanh sôi.
 Tinh đạo Phật tu bồi đầy đủ,
 Mỗi người đều tự chủ được mình;
 Không làm mất tánh công minh,
 Không làm hư hỏng tâm tình thiêng liêng.
 Tinh đạo Phật nào phiền cõi mở,
 Mình cùng người chung gỡ gút mây;
 Nghiệp mê giống ác không gây,
1096. Đã gây thì hồi chưa gày thì ngăn.
 Tinh đạo Phật càng tăng càng phước,
 Nhưng tình đời càng buộc càng mê;
 Nếu người cõi Phật muốn về,
 Nên tăng tinh đạo chớ mê tình đời.
 Tinh đạo Phật người ơi chớ lạt,
 Sang hèn gì cũng tạc ghi lòng;
 Cho tâm trần sớm được trong,
1104. Cho đường trần sớm được thông Phật đài.
 Tinh đạo Phật chớ hoài nghi nó,
 Xem chơn tình chớ ngó nguy tình;
 Thật tinh đạo Phật rất xinh,

- Thật tình đạo Phật quang minh vô cùng.
 Tình đạo Phật đem dung hòa khắp,
 Những tâm tư thiên chấp đều không;
 Rất là bình đẳng chánh công,
1112. Đại đồng ái hộ đại đồng xử phân.
 Tình đạo Phật chữ nhân đặt trước,
 Tìm cách tha hơn buộc tội người;
 Thấy ai quấy việc quấy lời,
 Nên khuyên nên thứ chẳng cười chẳng chê.
 Tình đạo Phật một bề đạo nghĩa,
 Ai ghét chê mai mỉa mặc tình;
 Trọn lòng cứu giúp nhân sinh,
1120. Giúp người mà chẳng tưởng mình giúp ai.
 Tình đạo Phật giỏi mài chung thủy,
 Dân tâm hòa thiên lý cũng hòa;
 Nghiệp nơi mình chẳng sanh ra,
 Tội cùng người khác cũng là hết đi.
 Tình đạo Phật chỉ duy thiện sự,
 Hoàn cảnh nào cũng cứ làm lành;
 Lành mình lành cả nhân sanh,
1128. Cảnh lành chí đến tâm tình lành luôn.
 Tình đạo Phật nếu muôn người có,
 Không còn ai ở khó với ai;
 Đêm đêm cửa chẳng cần gài,
 Người đầy vui vẻ người đầy ấm no.
 Tình đạo Phật chung lo tất cả,
 Phước cùng chia tai họa cùng che;
 Dữ lành cùng bảo nhau nghe,
1136. Thật tình chẳng có màu mè ngoài môi.
 Tình đạo Phật người đời ít hiểu,
 Khi hiểu rồi sẽ trứu mến ngay;
 Bởi vì nó chẳng phụ ai,
 Mà ai nó cũng vãng lai độ đều.
 Tình đạo Phật thương yêu quảng đại,
 Vì độ đời chẳng ngại gian nguy;
 Độ đời với tánh từ bi,
1144. Danh gì cũng chẳng, lợi gì cũng không.
 Tình đạo Phật ước mong người có,
 Để cuộc đời đây đó yên lành;
 Xóm làng hết kẻ lưu manh,
 Nước nhà cũng chẳng còn sanh tai nạn.

- Tinh đạo Phật chỉ mang phước huệ,
Họa hại không hề để cho ai;
Thấy người khổ quyết cứu ngay,
1152. Thấy người vui quyết giúp dài lâu vui.
Tinh đạo Phật muốn xuôi thuận cả,
Không muốn ai gây họa với ai;
Giúp nhau vui sống lâu dài,
Giúp nhau cùng khỏi đọa đầy trần gian.
Tinh đạo Phật mở đàng về Phật,
Cứu chúng sanh hết kiếp luân hồi;
Nhưng mà cũng mở cuộc đời,
1160. Cho người hạnh phúc cho người tự do.
Tinh đạo Phật vui cho thiên hạ,
Thiên hạ cần sẵn dạ giúp cho;
Bất kỳ công việc nhỏ to,
Lúc nào cũng tận tâm lo cho đời.
Tinh đạo Phật thương người là vốn,
Thương ấy đem hành động ra ngoài,
Để cho bá tánh nhờ ngay,
1168. Nhờ trong khi sống, nhờ ngày chết đi.
Tinh đạo Phật không khi nào dối,
Cứu giúp đời thật mỗi từ tâm;
Ví dầu đời có tướng lầm,
Cũng vui chớ chẳng lấy làm trách ai.
Tinh đạo Phật liên dây bá tánh,
Khổ hay vui mọi cảnh không rời;
Vui thì giúp mãi vui tươi,
1176. Khổ thì giúp sớm được rời khổ đau.
Tinh đạo Phật thời nào cũng thiện,
Thiện tâm tư, thiện đến hành vi;
Quý người châu ngọc chẳng bì,
Kính yêu người chẳng hề khi rẻ người.
Tinh đạo Phật luôn vui cứu độ,
Cứu khổ thân độ khổ tâm hồn;
Sống tôn mà thác cũng tôn,
1184. Đối cùng nhân loại xác hồn đều thương.
Tinh đạo Phật theo đường Đức Phật,
Đưa chúng sanh đến mức tuyệt vời;
Không còn mê lụy trong đời,
Cũng không còn tạo nghiệp nơi hồng trần.
Tinh đạo Phật muốn dân tỏ ngộ,

- Sống như nhau cùng độ lẫn nhau;
 Không phân người cấp giai nào,
 1192. Cũng không luận đến nghèo giàu là chi.
 Tình đạo Phật mê si phá trước,
 Để cho người cùng được giác tâm;
 Hối đi những sự đã làm,
 Chừa đi những việc sắp làm lỗi sau.
 Tình đạo Phật người nào cũng độ,
 Mê giải mê, còn ngộ thêm thông;
 Giác đời rõ lý có không,
 1200. Để cho thấu đáo cõi hồng là chi.
 Tình đạo Phật không ly kẻ thế,
 Bởi thế gian còn hệ tử sanh,
 Và còn thiếu tánh hiền lành,
 Cho nên đạo Phật khối tình còn to.
 Tình đạo Phật ai dò thấu đặng,
 Biết khác hơn người đoán thường tình;
 Tình đầy đại thiện đại minh,
 1208. Lo người hơn việc lo mình dư muôn.
 Tình đạo Phật luôn luôn bác ái,
 Thương đại đồng chẳng phải thương riêng;
 Muôn cho ai cũng bình yên,
 Muốn cho ai cũng lương hiền như nhau.
 Tình đạo Phật trần lao gọi rửa,
 Sanh sống thanh bạch giữa cõi đời,
 Phận người đối xử vẹn nơi,
 1216. Mà không để bị tình đời trói trắng.
 Tình đạo Phật rất năng độ chúng,
 Từ thời xưa lâu cũng như nay;
 Độ không chừa bỏ một ai,
 Dù là người đó ở giai cấp nào.
 Tình đạo Phật không bao giờ cạn,
 Cổ kim luôn lai láng ruộng đời;
 Thấm nhuần tất cả mọi nơi,
 1224. Khiến tươi đời sống khiến vui tấm lòng.
 Tình đạo Phật từ trong bi nguyện,
 Còn tình đời từ biển dục tâm;
 Tình đời càng vượng càng làm,
 Nhưng tình đạo Phật càng thâm càng màu.
 Tình đạo Phật có đâu phải dễ,
 Có được rồi chớ để mất đi;

- Riêng mình cố gắng duy trì,
 1232. Đồng thời khuyên kẻ khác qui hướng cùng.
 Tình đạo Phật nên tung ra khắp,
 Để giống mê không mọc thêm ra;
 Tinh lòng tất cả người ta,
 Biết đâu xiềng xích, đâu là tự do.
 Tình đạo Phật muốn cho giải thoát,
 Giải thoát đường sống chết hồng trần;
 Nhứt là giải thoát khổ thân,
1240. Cho mình cho kẻ hết cơn đọa đày.
 Tình đạo Phật nay mai lo cả,
 Ăn trái còn chừa quả để mai;
 Biết lo thân sống hiện nay,
 Mà còn lo đến ngày mai thân tàn.
 Tình đạo Phật thế gian không cảm,
 Nhưng chẳng hề lãnh đạm với đời,
 Sẵn sàng giúp ích mọi nơi,
1248. Giúp đời cho đến thở hơi cuối cùng.
 Tình đạo Phật biết dung thứ rộng,
 Rộng dung nhưng chẳng phóng tâm trần;
 Dung người do cái lòng nhân,
 Dung người để cảm hóa thân tâm người.
 Tình đạo Phật rất vui việc nghĩa,
 Cũng rất vui trau tría tánh lành;
 Nghĩa làm mà chẳng xưng danh,
1256. Lành trau mà chẳng khoe mình chân tu.
 Tình đạo Phật cương nhu lưỡng dụng,
 Cương vì lành nhu cũng vì lành;
 Lành mình lành cả nhân sanh,
 Lành trong tư tưởng lành hành động ra.
 Tình đạo Phật muốn nhà nước thanh,
 Muốn mọi người lành mạnh ấm no;
 Vì đời chẳng ngớt toan lo,
1264. Lo đời nhưng chẳng hề cho lụy đời.
 Tình đạo Phật như lời Phật thuyết,
 Nói từ bi làm việc từ bi;
 Cuộc đời có thanh có suy,
 Từ bi chẳng có biến di chút nào.
 Tình đạo Phật chẳng nao lúc khổ,
 Gặp buổi nghèo càng độ nhiều hơn;
 Người ăn cơm chẳng thấy lờn,

1272. Tình nhà đạo Phật chẳng sòn từ bi.
 Tình đạo Phật dắt đi đến Phật,
 Nửa chừng đường chẳng dứt dây ai;
 Dù cho gặp lăm chông gai,
 Dù rằng ngày tháng kéo dài bao lâu.
 Tình đạo Phật gìn câu hải thệ,
 Độ chúng sanh như kệ kinh truyền;
 Nếu nay độ chẳng mãn nguyện,
1280. Cũng thề tái độ ngay liền mai sau.
 Tình đạo Phật trào nào cũng Phật,
 Không trào nào tánh chất ra ma;
 Tin không tự ý người ta,
 Chớ tình đạo Phật vẫn là bất di.
 Tình đạo Phật tuy ly thoát tục,
 Nhưng mà không tiêu cực tinh thần;
 Thường lo tế thế độ dân,
1288. Khỏi mê khổ kiếp khỏi luân chuyển đời.
 Tình đạo Phật khuyên người rán có,
 Được có rồi rán mở rộng ra,
 Cho mình cho khắp người ta,
 Sống hòa nhân loại, thác hòa Phật Tiên.
 Tình đạo Phật sâu duyên với Phật,
 Nợ thế gian lần dứt hết đi;
 Không gây những nghiệp mê si,
1296. Cũng không tạo những sự gì trời trăng.
 Tình đạo Phật cố ngăn dục vọng,
 Cố làm cho tâm động ra bình,
 Cố làm chủ được lòng mình,
 Cố làm tan lớp vô minh lâu đời.
 Tình đạo Phật xét nơi mình trước,
 Nhận thức rằng tội phước do mình;
 Người ngoài chỉ để chứng minh,
1304. Việc mình mình phải tự tin lấy lòng.
 Tình đạo Phật vốn không vọng ngoại,
 Tự mình lo ngó lại nơi tâm;
 Tin rằng cái mối huyền thâm,
 Nội tâm sẽ thấy ngoại tâm khó trông.
 Tình đạo Phật hội lòng với Phật,
 Lòng với lòng hòa một không hai;
 Không đi ngược lối Như Lai,
1312. Niết Bàn nhất định có ngày tới nơi.

- Tinh đạo Phật chẳng rời bốn nguyện,
Nguyện độ mình độ đến mẹ cha,
Độ thân tộc, độ người ta,
Quyết tu công đức dù là khổ lao.
Tinh đạo Phật ngày nào chưa toại,
Ngày ấy còn lưu lại hồng trần,
Đưa người khỏi bến mê tân,
1320. Dầu cho lao lý xác thân thế nào.
Tinh đạo Phật chẳng nao việc khó,
Sự đáng làm gắn bó cho thành;
Nhứt là việc giúp nhân sanh,
Gian truân mấy cũng tiến hành không thôi.
Tinh đạo Phật còn đời còn nó,
Nó không bao giờ bỏ người đời;
Nếu đời chưa được thành thoi,
1328. Nó càng tìm cách giúp đời nhiều hơn.
Tinh đạo Phật là chơn tình nghĩa,
Chẳng khi nào bỏ kẻ thế gian;
Thế gian ví có phụ phàng,
Nhưng tinh đạo Phật một đàng yêu thương.
Tinh đạo Phật vui nhường cơm áo,
Vui nhin qua việc bạo lời hung;
Lúc nào cũng rất khoan dung,
1336. Việc lành thì chẳng tiếc cùng một ai.
Tinh đạo Phật chỉ gây phước huệ,
Cho mình và cho kẻ thế gian;
Thà cam chịu sống cơ hàn,
Không ham những thứ giàu sang tội đời.
Tinh đạo Phật xét nơi tội phước,
Không làm càn theo dục tâm phàm;
Vì rằng những việc muốn ham,
1344. Là nguyên nhân khiến người làm khổ đau.
Tinh đạo Phật lo sao giải kiếp,
Không muốn thêm nặng nghiệp hồng trần,
Cho nên cố gắng tu thân,
Ảo huyền quyết tránh, lý chân quyết tìm.
Tinh đạo Phật một niềm tin Phật,
Tin Phật đà siêu thoát tử sanh;
Tin mình có thể tu thành,
1352. Tin muôn việc dữ hay lành tại tâm.
Tinh đạo Phật lỗi làm tự sửa,

- Học lấy gương Phật ở ngàn xưa;
 Thấy sai nay cải mai chừa,
 Nghiệp phạm chẳng để dây dưa nhiều lần.
 Tình đạo Phật chẳng dừng bước đạo,
 Tiến đến khi rớt ráo pháp màu;
 Tiến trên hành động cao sâu,
1360. Tiến trên công việc giải bầu mê ly.
 Tình đạo Phật chẳng gì cản nổi,
 Vượt qua muôn chướng ngại trên đời;
 Làm theo ý muốn siêu vời,
 Làm cho chí nguyện độ người còn mê.
 Tình đạo Phật không hề thối chí,
 Dù đường còn vạn lý xa xôi;
 Cứ đi đến chỗ mới thôi,
1368. Không dừng bước trước cuộc đời gian truân.
 Tình đạo Phật nặng phân đạo lý,
 Đạo lý bao tâm trí đặt vào;
 Y hành đường lối siêu cao,
 Cho mê đời hết, cho sàu dân tan.
 Tình đạo Phật thế gian chẳng nhiễm,
 Nhưng mà không phải yếm thế gian;
 Thường lo cứu khách trần hoàn,
1376. Xây cho đời cảnh bình an no lành.
 Tình đạo Phật tử sanh vẫn Phật,
 Sống Niết Bàn và thác Niết Bàn;
 An vui sống thác hai đàng,
 Thế nên chẳng ngót lo toan cho đời.
 Tình đạo Phật biết mọi bỏ xác,
 Nhưng hôm nay vẫn giúp người ta;
 Đó là chủ nghĩa Thích Ca,
1384. Đó là tâm niệm của nhà từ bi.
 Tình đạo Phật chuyện gì đáng bỏ,
 Quyết bỏ xong chẳng có dần dà;
 Còn điều chi đáng làm ra
 Quyết làm cho được dù là khó khăn.
 Tình đạo Phật luôn căn cứ đạo,
 Việc ở ăn ngay thảo nhân từ;
 Dựa chân lý để suy tư,
1392. Xem người lành dữ để cư xử mình.
 Tình đạo Phật tự tin trước hết,
 Tin nên hư mọi việc tại tâm;

- Mỗi manh đạo pháp cao thâm,
Tin mình có thể sẽ tầm kiếm ra.
Tinh đạo Phật bên tòa sen Phật,
Chẳng bao giờ để mất đức tin;
Càng tin Phật đứng trước mình,
1400. Càng noi theo những hành trình Phật xưa.
Tinh đạo Phật mến ưa Phật pháp,
Mến đến không còn tạp niệm trần;
Lời nào của Phật đã phân,
Tập trung tất cả tinh thần làm theo.
Tinh đạo Phật nghiệp đeo lo dứt,
Giống từ bi tận lực gieo ra;
Học câu Bồ Tát ma ha,
1408. Khổ mình và khổ người ta phá bằng.
Tinh đạo Phật trời trăng dám đo,
Chẳng bao giờ ghét bỏ người nào;
Với ai cũng đối như nhau,
Với ai cũng sẵn sàng trao lời lành.
Tinh đạo Phật chẳng sanh việc ác,
Việc thiện lo tạo tác không ngừng;
Không mưu việc thiện riêng thân,
1416. Mà mưu việc thiện cả dân chúng nhờ.
Tinh đạo Phật không mơ quyền quý,
Chỉ ước mong đạo lý rộng bày;
Nơi mình hết việc phạm sai,
Nơi người cũng chẳng còn ai lỗi lầm.
Tinh đạo Phật đạo tâm làm trọng,
Lấy đạo tâm để sống với đời;
Nói làm suy xét cạn nơi,
1424. Tránh cho mình khỏi bị rơi đường tà.
Tinh đạo Phật lỗi qua biết hối,
Hối lỗi qua chừa lỗi sau này;
Trừ ngay ý tưởng tà tây,
Làm ngay những việc rất hay rất lành.
Tinh đạo Phật thân tình đại chúng,
Khuyến lời lành cung ứng việc lành;
Chỉ đường Tịnh độ vắng sanh,
1432. Ra tay giúp đỡ trong tình cảnh nguy.
Tinh đạo Phật chẳng khi kẻ khó,
Cũng không chê ai có lỗi lầm;
Khó thì cố giúp khỏi lâm,

- Lỗi làm thì cố thức tâm cho người.
 Tình đạo Phật vui tươi hòa nhã,
 Nhìn người bằng tất cả niềm thương;
 Sẵn sàng nhường việc đáng nhường,
 1440. Vui cho những sự người đương thiết cần.
 Tình đạo Phật giả chơn vạch rõ,
 Không làm điều chẳng có phước duyên;
 Mình cùng người rất quan liên,
 Hậu lai hoặc việc đương tiền có nhau.
 Tình đạo Phật đề cao lẽ chánh,
 Chánh nói làm, chánh tánh tâm mình;
 Làm chơn chánh để sống sinh,
 1448. Dù nghèo khổ cũng chẳng chên trong lòng.
 Tình đạo Phật sống thông giới Phật,
 Không sống ngăn cách biệt cõi phàm;
 Sống đời đời chẳng chút tham,
 Sống đời mà chỉ muốn ham đạo mầu.
 Tình đạo Phật đến đâu cũng đạo,
 Việc chánh không ai bảo cũng làm;
 Làm mà danh vọng chẳng ham,
 1456. Vì người hơn việc vì tham cho mình.
 Tình đạo Phật hữu tình hữu độ,
 Nhưng vô tình cũng cố gieo duyên;
 Độ người không có giới biên,
 Nếu còn ai khổ còn nguyên độ cho.
 Tình đạo Phật lòng lo như Phật,
 Lo tìm phương mở gút mê đời;
 Lo cho người sống thanh thoi,
 1464. Lo cho người chết khỏi nơi luân hồi.
 Tình đạo Phật không thôi việc Phật,
 Nếu đời còn trong giấc Nam Kha;
 Tu là cứu độ người ta,
 Người ta còn khổ thì là còn tu.
 Tình đạo Phật chẳng mù sự thế,
 Trong đời mà không để nhiễm đời;
 Nhìn đời qua cuộc đầy voi,
 1472. Vạch đường bắt diệt cho người cùng đi.
 Tình đạo Phật không nghi nhân quả,
 Tin chắc điều vay trả chẳng làm;
 Dù sao cũng vẫn cam tâm,
 Những điều tội ác không làm cho ai.

- Tinh đạo Phật chẳng sai lời Phật,
Phật bảo lành thì quyết làm lành;
Làm lành chẳng quản tử sanh,
1480. Lành cho đúng nghĩa tu hành Phật gia.
Tinh đạo Phật người ta muốn rõ,
Nên đi sâu vào đó mà xem;
Sạch trong chẳng chút luốc lem,
Yêu đời thành thật và đem phúc đời.
Tinh đạo Phật thù người chẳng có,
Ân cho người điều đó có luôn;
Ví dầu bị kẻ ghét buồn,
1488. Cũng không vì đó mà buông tánh lành.
Tinh đạo Phật trọn tin lời Phật,
Nguyện tu thân và quyết độ người;
Sự tu cao thượng tốt tươi,
Chính là ở chỗ độ người độ ta.
Tinh đạo Phật đồng hòa các giới,
Giúp giới nào cũng hội Phật tâm;
Giúp nhau đồng khởi sai lầm,
1496. Giúp nhau đồng tuyệt hết mầm khổ đau.
Tinh đạo Phật chỗ nào cũng sáng,
Sáng đời người sáng bản tâm người;
Đến đâu là đó vui tươi
Khiến đời cùng giúp, khiến đời cùng thương.
Tinh đạo Phật vô thường kiếp rõ,
Nên mau lo đâu đó vẹn tròn;
Hẹn thăm với tấm lòng son,
1504. Vừa là tu Phật, vừa còn tu nhân.
Tinh đạo Phật nghiệp trần quyết gỡ,
Nợ không đeo chỉ mở mà thôi,
Sợ đường sanh tử luân hồi,
Sợ câu quả báo của đời nay mai.
Tinh đạo Phật ngó ngay vào Phật,
Noi con đường siêu thoát Phật đi;
Đi cho khỏi cảnh mê si,
1512. Đi ra ngoài cái phạm vi hồng trần.
Tinh đạo Phật tự thân quyết độ,
Độ mình như chur Tổ ngàn xưa;
Tìm nơi thoàn Bát nhã đưa,
Đồng thời chỉ những người chưa biết đường.
Tinh đạo Phật yêu thương trong giác,

- Không yêu thương trong các tánh mê;
 Vì đường chánh giác lập thề,
 1520. Vì từ bi đạo mà đề đầu nguyên.
 Tình đạo Phật vừa hiền vừa sáng,
 Không dữ không mù quáng tánh tình;
 Quyết làm chủ việc tử sinh,
 Quyết làm chủ những điều mình làm ra.
 Tình đạo Phật quý ma chẳng sợ,
 Và cũng không sợ kẻ ngoài đời;
 Nhưng mình chỉ sợ mình thôi,
 1528. Sợ lòng mình quấy sợ người mình hư.
 Tình đạo Phật, Phật từ tâm phát,
 Mê là phạm còn giác Như Lai;
 Tại mình chẳng phải tại ai,
 Cho nên phải tự dò mài lấy thân.
 Tình đạo Phật tin rằng có Phật,
 Phật từ bi nhưng rất công bằng;
 Phật không thể độ hung hăng,
 1536. Muốn cho Phật độ phải năng làm hiền.
 Tình đạo Phật cố nhiên kính Phật,
 Kính Phật là đại đức đại minh;
 Trong lòng vừa kính vừa tin,
 Tin theo và gắng chí hành động theo.
 Tình đạo Phật, Phật treo gương lớn,
 Soi đó mà rửa bợn như đời;
 Nếu ngày nào cũng nhớ soi,
 1544. Tất là sẽ hết tanh hôi đời mình.
 Tình đạo Phật không tin suôn sẻ,
 Tin rồi là tìm lẽ thật hành;
 Tin sau khi nghĩ suy rành,
 Tin nơi chơn lý không tin mê cuồng.
 Tình đạo Phật biết tuồng đời giả,
 Nhưng mà không bỏ cả người đời;
 Thấy đời sống gợi tất hơi,
 1552. Càng lo cứu giúp cho đời nhiều hơn.
 Tình đạo Phật thân trần tánh Phật,
 Chung với đời tâm đức hơn đời;
 Nghĩ điều tội phước nay mới,
 Giúp người thì có, hại người thì không.
 Tình đạo Phật trong lòng thường xét,
 Xét lòng mình xét việc thế gian;

- Đời như mây tụ rồi tan,
1560. Gìn lòng chẳng để sanh đàng bất lương.
Tinh đạo Phật thẳng đường giác ngộ,
Lúc tiến hành bỏ mạng cũng vui;
Không vì lao khổ mà lùi,
Không vì vật chất mà xuôi theo đời.
Tinh đạo Phật độ người vì đạo,
Chẳng độ người vì gạo vì tiền;
Vì mong giải thoát mà hiền,
1568. Không vì danh lợi mà nguyên lo tu.
Tinh đạo Phật chẳng mù dẫn quáng,
Mà chỉ cho người sáng dẫn mù;
Dẫn cho người biết lỗi tu,
Dẫn cho người khỏi cảnh u mê đời.
Tinh đạo Phật lành lời lành sự,
Lành trong lòng căn cứ trước tiên;
Trọn lành trọn sáng là nguyên,
1516. Ý nguyên ấy vẫn gắn liền trong tâm.
Tinh đạo Phật tự tâm mới thấy,
Chờ luống công nhờ cậy người ngoài;
Tự mình biết đặng biết cay,
Tự mình phải thấy bỏn lai tâm mình.
Tinh đạo Phật lời kinh vạch lối,
Phải tìm trong tâm mới thấy ra;
Những gì là Đức Phật Đà,
1584. Những gì sanh chúng cũng là tại tâm.
Tinh đạo Phật lòng cầm chắc được,
Phật cùng mình kẻ trước người sau;
Quay đầu ngó lại thấy nhau,
Trái thì đã chín, trái màu còn xanh.
Tinh đạo Phật để dành cho thế,
Không dành riêng cho kẻ siêu phàm;
Được rồi đem giúp nữ nam,
1592. Nhược bằng chưa được rán làm cho ra.
Tinh đạo Phật, tình ma khác hẳn,
Phật thì chân, ma chẳng phải chân;
Nếu người thật muốn tu thân,
Tránh tình ma mị lự chân Phật tình.
Tinh đạo Phật tự mình phát khởi,
Phải thẳng qua các mối tình đời;
Lòng thương người rộng muôn nơi,

1600. Giúp qua sông khỏ, giúp rời nghiệp mê.
 Tình đạo Phật đưa về tới Phật,
 Tùy theo người diu dắt khác nhau;
 Hoặc là tới trước tới sau,
 Không hề bỏ một người nào lạc đi.
 Tình đạo Phật chỉ vì đại độ,
 Độ khắp nơi không chỗ nào chừa;
 Đi đâu như hạn cho mưa,
1608. Hữu tâm thì độ chẳng chừa bỏ ai.
 Tình đạo Phật tự khai khai thế,
 Mở sống đời mở bể pháp tâm;
 Sống không còn bị lỗi lầm,
 Tâm không còn bị hãm cầm trong mê.
 Tình đạo Phật bỏ bê sao nữ,
 Xét kỹ đi rồi cố tạo nên;
 Xong câu nghĩa trả ân đền,
1616. Sẽ không vô ích sống trên cõi đời.
 Tình đạo Phật mỗi người nhớ phát,
 Tiến hành đường tự giác giác tha;
 Khiến hồi tâm khắp người ta,
 Người người tỏ ngộ, nhà nhà bình an.
 Tình đạo Phật luận bàn sao hết,
 Ăn sâu nơi sống chết người đời;
 Người đời sống chết chưa thôi,
1624. Thì tình đạo Phật chưa rời thế gian.
 Tình đạo Phật Niết Bàn là vốn,
 Nhưng thế gian là chốn lập công;
 Ở trần nêu chẳng tốt lòng,
 Niết Bàn Cực Lạc chớ hòng sang qua.
 Tình đạo Phật muôn nhà rán có,
 Chớ nói suông đừng ngó lơ là;
 Ít nhiều cũng rán làm ra,
1632. Cho người thỏa dạ, cho ta an lòng.
 Tình đạo Phật không tòng kẻ quấy,
 Mà cũng không tự dấy bất minh;
 Biết răn biết sửa lấy mình,
 Và là biết giác, biết bình người ta.
 Tình đạo Phật tuy là thương rộng,
 Nhưng mà không để phóng tâm trần;
 Thương trong tự chủ tinh thần,
1640. Không hề để bị mê dân trong thương.

- Tinh đạo Phật suy lường trong huê,
Nghĩ tưởng trong ngu trệ thì không;
Lợi danh khó ám ảnh lòng,
Những trò dục lạc càng không thể lừa.
Tinh đạo Phật biết ngừa trước việc,
Biết ăn năn hối tiếc khi lầm;
Bình tâm và biết thức tâm,
1648. Việc làm chẳng rói, lỗi lầm chẳng thêm.
Tinh đạo Phật đáng mềm mềm hẳn,
Đáng cứng thì cứng chẳng chi so;
Cứng mềm đều được tự do,
Không do ngoại lực khiến cho cứng mềm.
Tinh đạo Phật âm êm nhân loại,
Không giống như những thói gây loạn;
Mỗi tình đạo Phật càng lan,
1656. Thì trong xã hội người càng vui tươi.
Tinh đạo Phật mọi người rán tập,
Tập cho lòng Phật pháp thuần thành;
Bạo hành ác niệm hết sanh,
Cõi đời sáng suốt tốt lành thấy ra.
Tinh đạo Phật lớn là lớn quả,
Lớn Phật tình để hóa độ nhơn;
Nếu cần đạo quả viên chơn,
1664. Thì tình đạo Phật phải cần mở to.
Tinh đạo Phật giúp cho nhau có,
Kẻ vạch đường người trở lối đi;
Giúp nhau cảnh khổ thoát ly,
Cùng vì đạo cả, cùng vì từ tâm.
Tinh đạo Phật từ tâm đạo nhỏ,
Bồi dưỡng cho lớn trở trái bông;
Khó khăn nhiều lắm chẳng không,
1672. Phải cần quyết chí bền lòng mới nên.
Tinh đạo Phật không quên đường Phật,
Cổ tiến lên gai góc chẳng nài;
Nếu chưa thấy mặt Như Lai,
Thì còn đi mãi đi hoài không thôi.
Tinh đạo Phật yên ngồi bao nữ,
Trong khi đời rối gỡ chưa xong;
Ít nhiều cũng phải ra công,
1680. Mới là chẳng trái ngược lòng từ bi.
Tinh đạo Phật tùy nghi tế độ,

- Nhưng mà không đua bợ theo đời;
 Cũng không khiếp nhược trước người,
 Tùy phương nhưng vẫn chủ nơi lòng mình.
 Tình đạo Phật chẳng sinh oán ghét,
 Oán ghét làm cháy khét đạo tâm;
 Nghĩa nhân không những dập bầm,
 1688. Mà còn khiến phạm lỗi lầm to hơn.
 Tình đạo Phật cứu nhơn một dạ,
 Lòng từ bi hỷ xả tràn trề;
 Chẳng buồn khi bị người chê,
 Cũng không chấp trách thói mê của người.
 Tình đạo Phật ngược xuôi vẫn Phật,
 Phật trong tâm, Phật thật hành ra;
 Phật mình Phật khắp người ta,
 1696. Nguyễn làm Phật được dù là khó khăn.
 Tình đạo Phật lập ngăn biển khổ,
 Bằng tấm lòng đại độ đại bi;
 Nếu nay ý nguyện chưa y,
 Thì mai thì một vẫn trì cho xong.
 Tình đạo Phật tiến trong khó tiến,
 Tu trong muôn câu chuyện khó tu;
 Sống trong cuộc thế mặc dù,
 1704. Nhưng hành động đúng đạo mầu Thích Ca.
 Tình đạo Phật gieo ra giống Phật,
 Cố sức gieo dầu đất khô khan;
 Không gieo những giống phàm gian,
 Ví dù giống ấy có mang tới mùi.
 Tình đạo Phật khuyên đời lánh dữ,
 Rán làm lành khỏi sự báo oan;
 Bỏ đi ác niệm trần gian,
 1712. Để ngồi sanh tử khổ nản tiêu đi.
 Tình đạo Phật phụng trì Phật pháp,
 Thực hành từ việc một cho nên;
 Không hề Phật pháp để quên,
 Luôn luôn Phật pháp đặt trên cuộc đời.
 Tình đạo Phật theo lời Phật dạy,
 Cố vượt qua biển ái sông mê;
 Ngó theo hướng Phật mà về,
 1720. Dù đời có muốn làm mê cách nào.
 Tình đạo Phật khuyên nhau cải hối,
 Chẳng để cho tội lỗi thêm ra;

- Cùng thương cùng giúp cùng hòa,
Việc lành việc phước thì là cùng lo.
Tinh đạo Phật tạo cho đời tốt,
Không khiến đời ngu dốt khổ nàn;
Sẵn sàng thay khổ thế gian,
1728. Không đành để thế gian mang khổ mình.
Tinh đạo Phật vững tin vững bước,
Tin làm lành được phước không sai,
Tin rằng có cảnh Như Lai,
Bước theo đường Phật có ngày gặp ra.
Tinh đạo Phật vừa là cầu Phật,
Vừa tu thân vừa dắt dìu người;
Giúp người sống được vui tươi,
1736. Chỉ cho người cách lánh đời trầm luân.
Tinh đạo Phật lời chân cứ nói,
Việc chánh thì cứ khởi ra làm;
Lợi người dù khổ cũng cam,
Sự tu nhứt quyết lo kham lòng từ.
Tinh đạo Phật thiện như lời thiện,
Chẳng làm sai câu chuyện nói ra;
Không riêng khuyến thiện người ta,
1744. Mà lời thiện ấy cũng là tự khuyên.
Tinh đạo Phật, Phật duyên chẳng bỏ,
Mình có cho người có như mình;
Thấy ai Phật pháp biết tin,
Tìm phương trợ trưởng cho mình đạo màu.
Tinh đạo Phật kinh cầu liễu nghĩa,
Không đọc suông lấy lệ cho qua;
Lời kinh đem thật hành ra,
1752. Kinh không phải để ngâm nga giải buồn.
Tinh đạo Phật tìm nguồn kiếm nước,
Không leo cây để bắt cá to;
Xem kinh để tự mình lo,
Không chờ kinh thế làm cho việc mình.
Tinh đạo Phật khi minh Phật lý,
Khi tin lời Phật chỉ không lầm;
Tu theo với cả thành tâm,
1760. Khó làm cho bỏ, khó làm cho quên.
Tinh đạo Phật muốn nên đạo cả,
Độ mẹ cha và hóa độ đời;
Đường tu quyết đạt đến nơi,

- Dù người cản trở, dù trời nắng mưa.
 Tình đạo Phật biết thừa cõi tạm,
 Hợp rồi tan như đám bèo mây;
 Ở đời chẳng để đời sai,
1768. Mình cùng người quyết ra ngoài số căn.
 Tình đạo Phật tin rằng tâm Phật,
 Vì mê si làm mất giác quan;
 Cố bình tâm hết rối loạn,
 Để cho ánh sáng dịu dàng hiện ra.
 Tình đạo Phật đèn nhà khêu tỏ,
 Mời cho đèn nhà nọ nhà kia;
 Khóa khi mở phải cần chìa,
1776. Giải mê nhứt định không lia giác tâm.
 Tình đạo Phật cố tầm đạo cả,
 Xem kệ kinh để phá lưới mê;
 Xem kinh để biết đường về,
 Xem kinh để rõ giác mê con người.
 Tình đạo Phật chẳng rời chân lý,
 Lấy lý chân xử trí đạo đời;
 Đời nhân nghĩa chẳng xe lơi,
1784. Đạo siêu thoát chẳng để rời trong tâm.
 Tình đạo Phật xét thâm trong tánh,
 Xem lòng mình sinh thánh hay phàm;
 Tự mình cải sửa cho kham,
 Nay không xong cũng quyết làm mai xong.
 Tình đạo Phật chim lồng quyết sổ,
 Không để thân cầm cố hồng trần;
 Tự làm chủ khẩu, ý, thân,
1792. Không cho tham ác ngu đần sanh ra.
 Tình đạo Phật giúp ta thành Phật,
 Người tu nên bồi đắp cho cao;
 Lập bằng hồ thẳm trần lao,
 Và khai đại lộ tiến vào Như Lai.
 Tình đạo Phật muốn ai cũng Phật,
 Tin rằng ai tu được cũng thành;
 Phật xưa thì cũng chúng sanh.
1800. Chúng sanh giác được là danh Phật Đà.
 Tình đạo Phật nhà nhà nên tập,
 Không khí vui tràn ngập gia đình;
 Cũng làm sáng tỏ nhân sinh,
 Được thông lúc sống, được minh khi tàn.

- Tinh đạo Phật phá tan ngã chấp,
 Chẳng trước tâm không sắc sắc không;
 Từ bi hỷ xả một lòng,
1808. Dùng thuyền Bát Nhã đục xông cứu đời.
 Tinh đạo Phật không rời gốc đạo,
 Lấy nhân từ hiếu thảo vun bồi;
 Khó làm mấy cũng không thôi,
 Cố vun bồi mãi đến hồi trái bông.
 Tinh đạo Phật có trồng có hưởng,
 Khuyên người đời tin tưởng chắc đi;
 Giữ lòng chân chánh tu trì,
1816. Đạo mầu sẽ được đáp y lòng mình.
 Tinh đạo Phật tự bình tâm loạn,
 Sống chánh chân, phán đoán chánh chân;
 Một lòng lập mạng tu thân,
 Minh cùng người quyết nghiệp trần đẹp xong.
 Tinh đạo Phật lấy lòng thấy Phật,
 Không phải riêng lấy mắt hữu vi;
 Lấy lòng để thấy từ bi,
1824. Lấy lòng để có tương tri với lòng.
 Tinh đạo Phật đời thông đạo cảm,
 Chân khuyên tim, giả tạm khuyên xa;
 Gây tình thân khắp người ta,
 Mở đường tịnh độ giữa nhà muôn dân.
 Tinh đạo Phật mượn thân lập đạo,
 Không vì thân để tạo lỗi lầm;
 Đọa siêu thân vốn là mầu,
1832. Thân là thuyền để biển trần lướt qua.
 Tinh đạo Phật cho là thân giả,
 Nhưng mà không hành hạ xác thân;
 Nên hư do ở tâm thần,
 Chớ thân xác chỉ là phần tay sai.
 Tinh đạo Phật biết ai cũng chết,
 Tuy nhiên không khinh miệt một ai;
 Cố làm ai cũng sống dai,
1840. Chỉ cho người cách khỏi đày trần gian.
 Tinh đạo Phật đời càng thấy mỏng,
 Càng thương đời càng động từ tâm;
 Quyết làm hết kiếp u trầm,
 Hết đem thân sống làm mầu tội nợ.
 Tinh đạo Phật không chờ chết đến,

- Không chết vì những chuyện bất lành;
 Tìm không chết lúc còn sanh,
 1848. Lựa làm những việc chết thanh nhàn hân.
 Tình đạo Phật rất tôn kính Phật,
 Kính Phật bao thì giúp người bao;
 Giúp người là việc đạo mau,
 Việc người không giúp Phật nào chứng cho.
 Tình đạo Phật muốn to đạo quả,
 Sự độ đời lòng dạ phải to;
 Độ đời sống được ấm no,
 1856. Độ đời tâm được đổi cho hiền lành.
 Tình đạo Phật đạo hành khắp chỗ,
 Tu tự do tế độ tự do;
 Đáng lo thì cứ việc lo,
 Đáng làm thì cứ làm cho công thành.
 Tình đạo Phật chẳng ganh phú quý,
 Không buồn rầu khi bị nghèo nàn;
 Bàn cùng hay việc giàu sang,
 1864. Chẳng làm cho chí mình toan đổi đời.
 Tình đạo Phật muốn đời toàn thiện,
 Không muốn ai có chuyện bất lành;
 Muốn người cùng giúp sống sanh,
 Muốn người cùng giải sầu thành thế gian.
 Tình đạo Phật trước bàn Tam Bảo,
 Không nguyện cầu đắc đạo riêng thân,
 Mà cầu cho khắp muôn dân,
 1872. Sống tai nạn khỏi thác thần thức siêu.
 Tình đạo Phật chẳng chịu tánh ác,
 Tánh ác sanh tìm cách diệt ngay;
 Ác không những hại mình đây,
 Mà còn khiến kẻ khác lây chịu sầu.
 Tình đạo Phật có đâu riêng phước,
 Thường muốn người cùng được phước chung;
 Không bao giờ nở hành hung,
 1880. Cũng không hề muốn thung dung một mình.
 Tình đạo Phật khi sanh ý quấy,
 Biết mình chưa khỏi cái mê si;
 Mê si nếu chẳng diệt đi,
 Thì là trí huệ làm gì sanh ra.
 Tình đạo Phật khiến ma theo Phật,
 Không để ma dìu dắt Phật theo;

- Tánh ma là mối nguy nghèo,
 1888. Dứt đi không để nó đeo theo mình.
 Tinh đạo Phật nhờ tin nhân quả
 Sự ác gian tất cả đều chừa;
 Việc lành cố gắng sớm trưa,
 Niệm tà chẳng để dây dưa trong lòng.
 Tinh đạo Phật tâm không bỏ luống,
 Cũng không cho phí uổng thời gian;
 Ruộng lòng hôm sớm lo toan,
1896. Để cho khi đến mùa màng nở bông.
 Tinh đạo Phật qua sông mê khổ,
 Không phải dùng thuyền gỗ thế gian,
 Mà dùng chiếc Bát Nhã hoàn;
 Thiếu hoàn Bát Nhã khó sang tới bờ.
 Tinh đạo Phật phụng thờ đức Phật,
 Chẳng phải cầu lợi lộc công danh;
 Chỉ cầu khởi nghiệp tử sanh,
1904. Và cầu học lấy gương lành đại bi.
 Tinh đạo Phật qui y với Phật,
 Nhưng tu hành đạo đức với người;
 Lấy lời Phật dạy tốt tươi,
 Dem ra đối xử với người trần gian.
 Tinh đạo Phật ngoài bàn thờ Phật,
 Còn đem thờ trong tác lòng mình;
 Đi đâu hạnh Phật cũng gìn,
1912. Ở đâu lời Phật cũng tin lo làm.
 Tinh đạo Phật thân phàm chẳng luyến,
 Mượn phàm thân để tiễn người đời;
 Khi đưa khách được tới nơi,
 Lúc nào cũng sẵn sàng rời phàm thân.
 Tinh đạo Phật thoát trần là cội,
 Từ bi là đường lối phải đi;
 Thoát trần mà thiếu từ bi,
1920. Thì trần ấy chẳng dễ gì thoát ra.
 Tinh đạo Phật phải là đại độ,
 Thân thích hay hèm ố cũng thương;
 Tùy người độ có nhiều phương,
 Phương nào cũng dẫn về đường từ bi.
 Tinh đạo Phật chẳng gì hơn Phật,
 Hạnh Phật lành và đức Phật cao;
 Làm như Phật hết khổ lao,

1928. Tuy thân ở thể hồn vào Tây Phương.
 Tình đạo Phật khó lường sức rộng,
 Rộng thương đời rộng công hiến đời;
 Ngày nào còn mấy tác hơi,
 Còn làm sáng suốt thành thơ cho người.
 Tình đạo Phật cho đời thanh tịnh,
 Thanh tịnh luôn ngoại cảnh nội tâm;
 Tâm thanh tịnh Phật lai tầm,
1936. Cảnh thanh tịnh Niết Bàn nằm thế gian.
 Tình đạo Phật ngày càng kêu mãi,
 Kêu cho người trở lại đường lành;
 Đòi đời ô trọc ra thanh,
 Sống không để mất tâm linh con người.
 Tình đạo Phật cho tươi giống Phật,
 Giống Phật không để mục trong đời;
 Đời càng bùn trịnh tanh hôi,
1944. Càng làm giống Phật đậm chồi thêm cao.
 Tình đạo Phật người đau biết xót,
 Người khổ không để mất lạnh lòng;
 Theo đường chư Phật đã dùng,
 Càng tu càng phải sống chung với đời.
 Tình đạo Phật muốn người tu cả,
 Muốn ai tu Phật quả cũng thành;
 Vì lòng muốn độ chúng sanh,
1952. Nên cần gần gũi xung quanh mọi người.
 Tình đạo Phật lấy vui thay khổ,
 Đem Niết Bàn thế chỗ tử sanh;
 Đó là tất cả tâm thành,
 Đó là mục đích việc lành việc tu.
 Tình đạo Phật họa thu nhỏ lại,
 Phước đem làm quảng đại thêm ra;
 Rán tu với khắp người ta,
1960. Không tu với Phật trên tòa làm chi.
 Tình đạo Phật càng ghi nhớ Phật,
 Càng tăng thêm công việc giúp người;
 Giúp người cùng sống cùng vui,
 Giúp người cùng giải thoát đời phàm gian.
 Tình đạo Phật sắt gang dám ví,
 Đời khó làm cho chí mẽ khờ;
 Quyết lòng tu vẹn tứ ân,
1968. Nguyên hành bát chánh đạo phân cho xong.

- Tinh đạo Phật soi lòng chẳng ngớt,
Soi lòng cho thấu tội Phật đài;
Soi cho thấy tánh bản lai,
Soi cho tan hết gút mây hồng trần.
Tinh đạo Phật cả thân tâm đạo,
Đạo không cầu phước báo thế gian;
Chỉ cầu chứng quả Niết Bàn,
1976. Ngoài vòng sanh tử khổ nản trần ai.
Tinh đạo Phật tâm khai đạo ngộ,
Tự do trên con lộ tử sinh;
Muốn đi ai chẳng cấm mình,
Muốn về cũng khỏi phải trình với ai.
Tinh đạo Phật tự say tự tỉnh,
Ngoại vật đều là cảnh phụ thôi;
Tự mình phải biết tỉnh hồi,
1984. Thì con ác mộng trong người mới tan.
Tinh đạo Phật muôn ngàn trợ đạo,
Sự vật nào cũng giáo được mình;
Quán tu đến lúc tinh minh,
Làn mây tiếng sóng đều sinh bờ đề.
Tinh đạo Phật trồng huê cõi Phật,
Nhưng bón vun phân nước tại trần;
Huê tươi hoặc héo nửa chừng,
1992. Do tâm động tịnh, do thân dữ lành.
Tinh đạo Phật tu hành công đức,
Công đức không tự đắc tự cao;
Tâm không vị ngã điều nào,
Vui đem công đức hiến vào chúng sanh.
Tinh đạo Phật không dành ích kỷ,
Sống cho người đạo lý cho người;
Những điều mâu nhiệm tốt tươi,
2000. Không riêng mình hưởng cho người hưởng chung.
Tinh đạo Phật sống dùng tánh Phật,
Không dùng tâm phàm tục cho đời;
Cho đời tánh Phật là vui,
Cho đời phàm tánh là đời buồn đau.
Tinh đạo Phật máu đào biết tiếc,
Không muốn ai nữ giết hại ai;
Muốn người cùng sống lâu dài,
2008. Muốn người cùng được mỗi ngày bình an.
Tinh đạo Phật thế gian thương cả,

- Thương thể gian tạm giả như nhau;
 Tạm gây thêm tạm nữ nào,
 Biết đời là tạm nên giàu lòng thương.
 Tình đạo Phật thiện lương xử thế,
 Giải hòa nhau, tương tế lẫn nhau;
 Cho nhau lời lẽ ngọt ngào,
2016. Cho nhau công việc thanh cao êm đềm.
 Tình đạo Phật khuyên tìm phúc lạc,
 Không khuyên người kiếm các khổ nàn;
 Khuyên cùng giúp được sống an,
 Khuyên cùng giúp mở thông đàng siêu sanh.
 Tình đạo Phật muốn lành khắp chúng,
 Muốn thế gian đâu cũng được vui;
 Muốn đem phước huệ cho người,
2024. Muốn tan đau khổ cho đời mà tu.
 Tình đạo Phật tu chu đáo phận,
 Tu không làm nhơ bản đạo màu;
 Tu không riêng của mình đâu,
 Mà tu bủa khắp hoàn cầu chúng sanh.
 Tình đạo Phật mình lành chưa toại,
 Muốn cho người lành với mới ưng;
 Phước không muốn có riêng thân,
2032. Mà là muốn phước toàn dân cho đồng.
 Tình đạo Phật trong lòng hướng Phật,
 Ngoài nhắm vào hạnh phúc cho người;
 Cho người hết khổ được vui,
 Vui đời hiện tại, vui đời vị lai.
 Tình đạo Phật Diêm Đài lấp ngõ,
 Quyết khai thông Phật lộ cho đời;
 Từ bi chẳng phải nói chơi,
2040. Mà từ bi thật hành nơi hồng trần.
 Tình đạo Phật muốn dân đều tỉnh,
 Trong cõi mê mà tánh không mê;
 Phật gia biết kiếm đường về,
 Tự thân biết phát Bồ Đề chơn tâm.
 Tình đạo Phật muôn năm chẳng lạt,
 Vẫn đây lòng tự giác giác tha;
 Tự tìm tâm Phật cho ra,
2048. Chỉ tâm Phật để người ta cùng tìm.
 Tình đạo Phật trang nghiêm tự phận,
 Luôn tưởng mình trước cảnh Phật đài;

- Trong lòng chẳng dám tà tây,
Ngôn hành chẳng dám để trúa đòi.
Tinh đạo Phật thời thời nhớ Phật,
Nhớ Phật bao đạo đức gìn bao;
Tánh lành chẳng ngót giỏ trau,
2056. Việc lành chẳng ngót giúp vào thập phương.
Tinh đạo Phật bình thường vẫn đạo,
Lúc nguy cơ cũng hảo tâm tu;
Đạo tâm chẳng để mờ lu,
Thời bình thời loạn vẫn tu đồng đều.
Tinh đạo Phật cứ kêu theo Phật,
Người nghe hay không mặc ý người;
Con đường Phật pháp tốt tươi,
2064. Cố kêu cho khắp người đời cùng đi.
Tinh đạo Phật hàn vi vẫn Phật,
Được giàu sang đạo pháp càng lo;
Lo tu phước đức thêm to,
Lo thân giải thoát kịp đò âm dương.
Tinh đạo Phật lòng thương tuy rộng,
Nhưng mà không cảm động điều tà;
Việc mình hay việc người ta,
2072. Điều tà chẳng chứa, lẽ tà không theo.
Tinh đạo Phật lành gieo dữ bỏ,
Dữ lỡ gieo rồi cố nhỏ đi;
Lành gieo bất luận thời kỳ,
Dữ trừ bỏ chẳng kể chi ngày giờ.
Tinh đạo Phật huyền cơ tin có,
Nhưng mối manh sự đó tại lòng;
Tâm thanh huyền bí được thông,
2080. Tâm ô trược tất khó trông cơ màu.
Tinh đạo Phật tu đâu cũng được,
Vì sự tu ấy thuộc trong tâm;
Ở đâu cũng niệm Phật thầm,
Làm chi đạo đức cũng chăm nơi lòng.
Tinh đạo Phật bình xong lục tặc,
Để cửa nhà khỏi gác khỏi canh;
Đi đâu cũng khỏi bận tình,
2088. Muốn làm gì cũng tùy mình tự do.
Tinh đạo Phật tu cho tận thiện,
Tu cho không còn chuyện mê lầm;
Tu cho tỏ ngộ chân tâm,

- Tu cho Tam Thế Phật tầm chứng minh.
 Tình đạo Phật tâm mình ngó lại,
 Thấy suốt qua các cái vọng trần;
 Tự mình gạn lọc lấy thân,
 2096. Lọc cho tâm thật trong ngần như gương.
 Tình đạo Phật thấy sương buổi sáng,
 Nghĩ đến điều thiên quán trong lòng;
 Sương tan do ánh trời nồng,
 Mê tan vọng hết do công quán thiền.
 Tình đạo Phật nhẫn kiên bất bạt,
 Quyết chí tu cho đạt đạo màu;
 Tu cho thấy Phật ở đâu,
 2104. Tu cho hết lớp đại ngu trong lòng.
 Tình đạo Phật muốn thông tất cả,
 Các ngăn che trong dạ đều thông;
 Thông sự có, thông sự không,
 Thông tâm hữu lậu, thông lòng vô minh.
 Tình đạo Phật xem kinh xét tánh,
 Kinh dạy sao tánh hạnh mình sao;
 Lấy tâm mình để độ vào,
 2112. Tự rèn luyện những điều nào chưa xong.
 Tình đạo Phật ngược không trở lái,
 Xuôi cũng không để mái chèo ngo;,
 Quyết đi cho đến bến bờ,
 Trước kia như thể bầy giờ một tâm.
 Tình đạo Phật chẳng năm bảy ý,
 Mọi người đều nhất trí toan lo;
 Lạc bang là chốn hẹn hò.
 2120. Không mưu những việc ngao cò phạm phu.
 Tình đạo Phật chẳng thu hẹp chí,
 Chí mở to vạn lý thiên sơn;
 Chí cho mình với cho non,
 Chí đem Cự Lạc thay trần khổ lao.
 Tình đạo Phật có đâu bó rọ,
 Dễ cũng tu mà khó cũng hành;
 Tu cho địa ngục tan tành,
 2128. Hành cho bá tánh với mình đồng siêu.
 Tình đạo Phật như điều Phật khuyên,
 Vì chúng sanh mà hiển pháp màu;
 Khi huyền khi thật bất câu,
 Giải mê người được là đầu mục tiêu.

- Tinh đạo Phật dắt diu hai mặt,
Tinh thần vui vật chất cũng vui;
Lạc nhân kiếp sống con người,
2136. Định an thân thức khi đời mạng chung.
Tinh đạo Phật tạo khung cảnh thiện,
Cho thế gian các chuyện hiền hòa,
Khiến cho thiện tánh người ta,
Khiến cho việc nước việc nhà thiện luôn.
Tinh đạo Phật là nguồn sống đẹp,
Sống giữa nhau không hẹp lượng lòng;
Sống không ăn ở bất công,
2144. Sống không sát hại cũng không gian tà.
Tinh đạo Phật người ta cùng sống,
Cùng giúp nhau cùng động từ tâm,
Cùng nâng đỡ lúc thăng trầm,
Cùng xây cuộc sống trên mầm đại bi.
Tinh đạo Phật bắt di bắt dịch,
Siêu vô cùng hữu ích vô cùng;
Giúp người giải kiếp lao lung,
2152. Vạch con đường hạnh phúc chung cho đời.
Tinh đạo Phật tu nơi tâm chí,
Đạo hành nơi lân lý gần xa;
Tu cho tâm tánh sáng ra,
Đạo hành cho khắp người ta an lành.
Tinh đạo Phật xét mình độ kẻ,
Mình không vui, người sẽ không vui;
Lấy lương tâm sống với người,
2160. Thì ai cũng có thể ngồi chung nhau.
Tinh đạo Phật thân giao đại chúng,
Ai cũng thương, ai cũng dắt diu;
Khuyên tu cho nghiệp mê tiêu,
Khuyên làm nhân đức để siêu thân phàm.
Tinh đạo Phật nữ nam có thể,
Nhưng mà khai hay bế tại người;
Khai thì sống phúc thác vui,
2168. Bế thì sống khổ, thác chui A-Tỳ.
Tinh đạo Phật người gì cũng được,
Thật tâm tu Phật rước như nhau;
Quý quyền như hạng cần lao,
Được về Phật trước hay sau tại lòng.
Tinh đạo Phật tình đồng đẳng cả,

- Đạo vô biên, Phật quả vô biên;
Do lòng mà được Thánh Tiên,
2176. Thánh Tiên không phải tại hèn hay sang.
Tinh đạo Phật bản hàn vẫn được,
Phú quý càng tu phước tiện hơn;
Bần hay phú cũng là nhơn,
Là nhơn ai cũng có chơn tâm mâu.
Tinh đạo Phật người đâu phân cách,
Chỉ nhắm vào tâm giác hay mê;
Giác mê là đại vấn đề,
2184. Còn ai thì cũng phải nê xác phàm.
Tinh đạo Phật chẳng làm ai khổ,
Khổ của ai cũng độ cho qua;
Đó là tâm chí Thích Ca,
Độ tiêu mê khổ Ta bà chúng sanh.
Tinh đạo Phật không ranh không giới,
Vạn thể không mất mối tình này;
Nếu người nào được liên dây,
2192. Tức là người ấy cũng ngoài giới ranh.
Tinh đạo Phật tự thanh tịnh ý,
Tịnh ý mình rõ lý sự người;
Gương trong vật có thể soi,
Tâm thanh người có thể coi tận lòng.
Tinh đạo Phật rất mong thịnh vượng,
Để cho đời được hưởng vui tươi;
Nếu tinh đạo Phật ít người,
2200. Cõi đời là khổ, khiến đời khổ thêm.
Tinh đạo Phật bỏ êm đời tối,
Khơi lên cho xã hội sáng ra;
Khơi tình đạo Phật hiền hòa,
Khơi tình của thứ quỷ ma hung tàn.
Tinh đạo Phật khá toan sớm mở,
Để họa đời sớm gỡ cho sưng;
Cứu nhau khỏi cảnh đau buồn,
2208. Và cho nhau có con đường vắng sanh.
Tinh đạo Phật rán dành dụm được,
Tội sẽ tiêu và phước sẽ tăng;
Phước tăng biển khổ sẽ bằng,
Lấp bằng biển khổ là thắng Phật đài.
Tinh đạo Phật mỗi ngày rán tập,
Tập đến khi nào thật Phật tình;

- Từ bi trong tánh tự sinh,
2216. Ngày này chừ Phật với mình không xa.
Tinh đạo Phật trẻ già được cả,
Nên trau giồi chớ khá bỏ qua;
Nếu người muốn khỏi đọa sa,
Mà không tinh đạo Phật là khó mong.
Tinh đạo Phật tự lòng mình khởi,
Khởi rộng ngoài ranh giới bản thân;
Tinh cứu thế, tình độ dân,
2224. Tức đồng tình của Phật thân muôn phương.
Tinh đạo Phật là đường cứu mạng,
Khá noi theo cho nạn tai qua;
Khách trần ở cõi Ta bà,
Do con đường ấy về nhà Như Lai.
Tinh đạo Phật chẳng sai lời nguyện,
Nguyện độ đời khỏi bến mê tân;
Muốn ra khỏi kiếp hồng trần,
2232. Nên theo tình Phật, xa lìa tình ma.
Tinh đạo Phật cứu ta cứu kẻ,
Người cùng ta san sẻ tình thương;
Giúp nhau cùng sống cùng nương,
Ấy là tình Phật chủ trương trong đời.
Tinh đạo Phật nơi nơi rón tạo,
Cho người người ở thảo ăn ngay;
Đường trần bớt đoạn cần gầy,
2240. Lòng người cũng bớt chua cay với người.
Tinh đạo Phật cho vui cho ấm,
Cho lòng thanh cho tâm thân an;
Thật tình nhân thiện hoàn toàn,
Người đời xin chớ nghi nan trong lòng.
Tinh đạo Phật thật trong thật sáng,
Làm tiêu tan tâm trạng tối đen;
Khuyên người rón tập cho quen,
2248. Đề đời sống khỏi hư hèn tối tăm.
Tinh đạo Phật không làm chớ ngại,
Nên tu theo cho đại giác khai;
Không riêng mình khỏi đọa đày,
Mà còn cứu kẻ ra ngoài lao lung.
Tinh đạo Phật thi chung vẫn tốt,
Tốt lành trong nòng cốt tự nhiên;
Thật tình tốt đẹp thiêng liêng,

2256. Khuyên người đời rán tự chuyên cho thành.

Tình đạo Phật tập tành thì quý,
Tập theo tình ma quỷ bất tường;
Tập tình Phật được an khương,
Tập tình ma quỷ gặp đường khôn nguy.
Tình đạo Phật nên trì chí mạnh,
Sẽ nhẹ đi mọi cảnh oán thù;
Cuộc đời cũng bớt âm u,

2264. Ấy là hiệu quả sự tu nhân tiên.

Tình đạo Phật nối liền chớ đoạn,
Khó làm bao cũng rán người ơi;
Nên kêu rộng khắp trong đời,
Cho muôn người chỉ một lời từ bi.
Tình đạo Phật phát huy ra được,
Vàng chất cao cả thước khó mua;
Thật không phải chuyện nói đùa,

2272. Khuyên trong bá tánh rán đua nhau làm.

Tình đạo Phật khiến phạm hóa thánh,
Đôi loạn ly ra cảnh thanh bình;
Rất công hiệu rất màu linh,
Muôn người nhứt trí thật hành càng mau.
Tình đạo Phật nên trau nhiều ít,
Nếu bỏ qua đời mịt mù thêm;
Muốn đời bão táp mau êm,

2280. Thì tình đạo Phật nên đem ra dùng.

Tình đạo Phật rán cùng nhau có,
Ngục trần gian sẽ bỏ trống không;
Diêm Vương cũng khỏi bận lòng,
Trên đời ai cũng tốt đồng như ai.
Tình đạo Phật rộng dài càng phước,
Phước cho dân cho nước cho mình;
Không như những thứ phạm tình,

2288. Hay gây họa nước họa mình họa dân.

Tình đạo Phật xa gần rán gọi,
Đồng dựng xây xã hội nhân từ;
Không riêng lạc nghiệp an cư,
Mà còn được tỏ chơn như tâm mình.

Tình đạo Phật nên tin cao cả,
Tin rồi nên đem dạ tu theo;

Trọn đời tình Phật gắn keo,

2296. Những loài quỷ sứ hết theo bắt hồn.

- Tinh đạo Phật trường tồn bất thất,
 Chúng sanh còn đạo Phật còn luôn;
 Chừng nào mê khổ cạn nguồn,
 Thì tinh đạo Phật vai tuồng mới xong.
 Tinh đạo Phật rất mong mãn nguyện,
 Nguyện ấy không riêng chuyện của mình,
 Mà là nguyện độ chúng sinh.
2304. Không còn ai bị cực hình thế gian.
 Tinh đạo Phật không toan việc quấy,
 Lợi cho đời chẳng hại cho đời;
 Người trong thế giới này ơi,
 Nên mau lo rộng mở nơi Phật tình.
 Tinh đạo Phật giúp mình đáng sống,
 Sống đã không hành động lỗi làm,
 Mà còn sống có nhân tâm,
2312. Sống non nước cậy, sống dân chúng nhờ.
 Tinh đạo Phật ban sơ khó tập,
 Nhưng tập ngày một chút sẽ nên;
 Việc chi nên cũng nhờ bên,
 Khuyên người tu Phật rán kiên cố lòng.
 Tinh đạo Phật nếu không ai bỏ,
 Cõi Ta bà đau khổ hết lâu;
 Góc mê cũng chẳng ăn sâu,
2320. Người nào cũng được hưởng câu thanh nhàn.
 Tinh đạo Phật giúp an lạc nhứt,
 Người đời nên đánh thức cho nhau;
 Mối tình đạo Phật đồng trau,
 Hạn nào cũng hết khổ nào cũng tiêu.
 Tinh đạo Phật bao nhiêu cũng tốt,
 Càng nhiều càng sáng suốt cuộc đời;
 Người trong cõi tạm này ơi!
2328. Khôi tinh đạo Phật rán bồi thêm cao.
 Tinh đạo Phật dù sao chớ phụ,
 Hãy để tâm hấp thụ ít nhiều;
 Nhiều tình Phật, kiếp mau siêu;
 Siêu qua cõi Phật hết điều trầm luân,
 Tinh đạo Phật đỡ nâng sanh chúng,
 Thời đại nào cũng thấy rất cần;
 Càng cần những lúc khổ dân,
2336. Càng cần khi kẻ mê tâm còn nhiều.
 Tinh đạo Phật rán yêu rán chuộng,

- Giúp cho nhau không uổng kiếp đời.
 Chẳng làm thế giới ngọt hơi,
 Cũng không tạo chuyện khổ người, nọ kia.
 Tình đạo Phật là chia giải khổ,
 Khổ muốn lìa phải có Phật tình;
 Phật tình nên tự tâm sinh
2344. Mới là chí chánh chí minh chí thành.
 Tình đạo Phật thi hành ra được,
 Được phước to hơn phước tưởng suông;
 Khá đem tình Phật hành luôn,
 Cho đời mau cạn hết nguồn khổ đau.
 Tình đạo Phật khuyên nhau rón mở,
 Mở được tình Phật ở trong tâm;
 Làm theo hạnh Phật Quan Âm,
2352. Nghe ai đau khổ thì tâm cứu ra.
 Tình đạo Phật hải hà vô lượng,
 Thiện làm không phải tưởng suông đâu;
 Thật hành đúng lý cao sâu,
 Từ bi cho thế, nhiệm mầu cho dân.
 Tình đạo Phật tình chân sự thiện,
 Phước lợi đời chẳng biếng nhác lòng;
 Tu gồm cả đức lẫn công,
2360. Tu cho thế giới đại đồng quang minh.
 Tình đạo Phật đem mình cứu thế,
 Thương người như tình mẹ với con;
 Cứu nhau chẳng quản mất còn,
 Thật tình chung thủy sắt son với người.
 Tình đạo Phật rất vui rất đẹp,
 Chẳng hại nhau chẳng bịp lừa nhau;
 Thương yêu giúp đỡ dồi dào,
2368. Sống không riêng sống, tu nào riêng tu.
 Tình đạo Phật để lu đời tối,
 Cuộc thế càng thêm rối nhiều hơn;
 Nhiều người bạo ít người chơn,
 Mạnh ăn hiếp yếu không ơn nghĩa gì!
 Tình đạo Phật rộng suy rộng độ,
 Ở ngày nay như ở ngày mai;
 Không làm việc để hận đời,
2376. Cũng không gây nghiệp luân hồi cho thân.
 Tình đạo Phật lấy ân đáp oán,
 Cho hòa người cho nạn ách tiêu;

- Tuy là kẻ ác không chịu,
 Nhưng phương tiện cứu khỏi điều ác gian.
 Tình đạo Phật nhiều càng thêm tốt,
 Lòng muôn người như một từ bi;
 Đòi lần lượt đến gian nguy,
2384. Vui tươi hạnh phúc có chi sánh bằng.
 Tình đạo Phật nên tăng chớ giảm,
 Để cho người biết cảm lẫn nhau;
 Ác đem việc thiện thế vào,
 Cho đời sống bớt những màu tang thương.
 Tình đạo Phật nên vương vấn nặng,
 Năng Phật tình sẽ chẳng đọa thân;
 Muốn thân ra khỏi biển trần,
2392. Thì tình đạo Phật rất cần mở ra.
 Tình đạo Phật cứu Ta bà khổ,
 Khổ được qua nhờ có Phật tình;
 Phật tình vị pháp hy sinh,
 Phật tình vì độ người thành phải tu.
 Tình đạo Phật trí ngu bất chấp,
 Trí hay ngu quyết tập cũng nên;
 Đài sen muốn được bước lên,
2400. Nữ nam lão ấu chớ quên Phật tình.
 Tình đạo Phật cứu mình chắc chắn,
 Và độ người cũng chẳng gì hơn;
 Muốn cho giải kiếp phàm nhơn,
 Lấy tình đạo Phật làm chơn đưa mình.
 Tình đạo Phật vẫn tình đạo Phật,
 Xưa như nay chỉ một mà thôi;
 Đòi không có thể nào bơi.
2408. Vì tình ấy rất tuyệt vời chánh minh.
 Tình đạo Phật rán gìn rán có,
 Tánh mê si sẽ tỏ ngộ ra;
 Nghiệp oan khổ cũng lần qua,
 Cảnh phiền não cũng sẽ là hết đi.
 Tình đạo Phật diệu y diệu dược,
 Vạn bệnh đời sẽ được trị lành;
 Trị tâm và trị thân sanh,
2416. Nhiệm mầu ấy có thình danh nào bì.
 Tình đạo Phật duy trì chớ lãng,
 Lãng lơ nhiều khổ nạn thêm nhiều;
 Mối tình đạo Phật rán kêu,

Kêu cho bá tánh đồng theo một đảng.
Tinh đạo Phật kêu vang mãi mãi,
Kêu chừng nào nơn loại đồng tình;
Người đều toàn thiện toàn minh,
2424. Lấp xong biển khổ mới đành trong tâm.
Lời kẻ ở xa xăm gửi nhắn,
Gọi là quà đạo tặng cho nhau;
Mở xem rồi khá nếm vào,
2428. Cho hoa đạo nở, cho màu đạo tươi.
THANH SĨ.

Ghi chú:

(1) 'Vô Lượng Thọ Quang': Đức hiệu Phật A Di Đà.

ĐẾN LIÊN HOA

- Liên Hoa đến cũng dễ dàng,
Liên Hoa đến cũng muôn ngàn khó khăn.
Dễ đến bởi tâm hằng nhơn đức,
Khó đến vì tánh rất ác gian;
Liên Hoa nhiều kẻ luận bàn,
Nhưng Liên Hoa thật muốn sang ít người.
Liên Hoa chẳng biết nơi nào đến,
Hoặc biết mà không tiến đạo tâm;
Mãi trong thái độ ngừ ngằm,
10. Đường tiên cũng chất nẻo phàm cũng chua,
Từ kẻ ở trong chùa ngoài ngõ,
Cầu Liên Hoa hỏi có mấy ai?
Tu mong được hưởng hiện nay,
Ít người cầu giải thoát ngày mai sau.
Ngã dục hiện thời đeo nặng trĩu,
Đạo tâm vì đó chịu giả danh;
Thử đem hỏi khắp nhân sanh
18. Tu như thế đó có thành được ư?
Khỏi đáp lại chắc người cũng biết,
Tu vậy không thể diệt nghiệp trần;
Nghiệp trần nếu mãi lần khôn,
Đời chưa rảnh nợ khó gần Phật Tiên.
Nhân nghĩa chẳng, tu hiền cũng chẳng,
Phật khó trông khó đặng Liên Hoa;
Đạo tâm nếu để cách xa,
26. Con đường giải thoát cũng là mất luôn.
Cảnh khô ách như nguồn nước đổ,
Người mê bao cũng cố tỉnh lên;
Rán tu tự cứu mình nên,
Đồng thời cứu kẻ khác lên Phật đài.
Khó tu bởi xưa nay nhiễm thế,
Cố tu ngày gần sẽ thành công;
Rán tu cho khắp đại đồng,
34. Chớ tâm tu hẹp chớ lòng tu riêng.
Tu cho đến Hoa Liên Tịnh Độ
Tu cho chơn giác ngộ trong lòng;
Tu cho tánh Phật khai thông,
Tu cho tâm chúng sanh đồng tỉnh ra.
Tu như vậy mới là chánh giác,
Tu thế là giải thoát muôn dân;

- Liên Hoa người muốn được gần,
 42. Phải tu nhanh chóng chớ chần chờ lâu.
 Tu nếu nhận là cầu siêu thoát,
 Rán tu đừng ngơ ngác trong tâm;
 Nếu tin Thánh trước là phàm,
 Thì mình cũng có thể làm Phật Tiên.
 Kẻ thành đạo nhờ duyên trước lớn,
 Hoặc nhờ tu tinh tấn hiện nay;
 Không duyên mà cố tu hoài,
 50. Phật hay Tiên cũng có ngày được nên.
 Ai người muốn ngồi trên Sen báu,
 Tu phải dùng tâm đạo làm nguồn;
 Đạo tâm suông nghiệp đời suông,
 Cõi phàm qua Thánh bắt nguồn từ đây.
 Tâm là gốc tạo gây vạn sự,
 Lành cũng tâm mà dữ cũng tâm;
 Đường về tới chốn Lô Âm,
 58. Tâm tìm khóa mở, tâm tầm lối đi.
 Người phải tự chỉ huy tâm lấy,
 Khiến tâm đi trong cái quang minh;
 Mình không làm chủ được mình,
 Khác nào những đám lục bình trôi sông.
 Nếu người cứ buộc lòng theo cảnh,
 Bị cảnh làm tâm tánh mãi lo;
 Việc nào cũng đợi cảnh cho,
 66. Cảnh tan người cũng ra tro cuộc đời.
 Chủ được cảnh thì người thông thả,
 Cảnh chủ người thì họa khổ luôn;
 Như vui mà thật là buồn,
 Lúc nào cũng bị rối cuồng trong tâm.
 Cái tâm ấy đã lầm muôn thuở,
 Quen đường trần bợn nợ đường tiên;
 Nếu người thiếu sức nhẫn kiên,
 74. Cảnh nào cũng có thể nghiêng được lòng.
 Tâm nếu mãi đèo bồng sự thế,
 Muôn dây oan trói ké con người;
 Chim lồng cá chậu thế thôi,
 Có bao giờ được về ngồi Liên Hoa.
 Sự đời xét kỹ ra tất biết.
 Bận tâm nhiều thì việc khổ nhiều;

- Khô cho người sướng là siêu,
82. Khô cho mình sướng là chiêu bất lành.
Đường về Phật lợi danh chẳng buộc,
Chôn Liên Hoa chỉ rước từ tâm;
Hỡi ai đường Phật muốn tầm;
Liên Hoa muốn đến phải tâm cho từ.
Ở cõi Phật lành như nhau cả,
Người bất lành không thể đến đây;
Liên Hoa tiêu biểu cõi này,
90. Muốn sang đó chớ tà tây trong lòng.
Lòng được sạch đường thông dễ tới,
Dạ còn như nghệt lối khó đi,
Muốn đi mau tới Liên Trì,
Nên dùng gương trí bình đi giặc lòng.
Tự thân nếu người không bình trị,
Bị loạn trong hơn bị loạn ngoài;
Người gây tội lỗi xưa nay,
98. Phần nhiều tự tạo hơn ai xúi mình.
Tâm bình đặng là minh đạo đặng,
Đạo không minh thì loạn trong tâm;
Loạn tâm khiến vạn sự lầm,
Tiên mà bị rớt lại phạm vì đây.
Ai muốn được về Tây phương Phật,
Việc đầu tiên phải nhứt tâm đi;
Trước kia vọng động những gì,
106. Bây giờ chỉ một từ bi trong lòng.
Tội ác trước lấy công lành trả,
Phước đức nay trừ họa mai sau;
Dữ đừng tạo một mảy hào,
Lành đừng để một việc nào bỏ qua.
Biết kiếp sống người ta là khổ,
Nên thương người chớ có hại người;
Giúp cho người sống an vui,
114. Vạch cho người biết đường lui khỏi trần.
Đời đã giả mà thân cũng giả,
Hiệp rồi tan là cả cuộc đời;
Cuối cùng ai cũng thể thôi!
Hãy nên lấy đó làm nơi răn mình.
Tu cho khỏi nay sinh mai tử,
Tu cho vui khỏi sự khổ buồn;

- Tu cho ác thế khỏi luôn,
 122. Tu cho đôi lốt thịt xương ra vàng.
 Đòi đã khổ ngày càng thêm khổ,
 Chen lấn bao cũng có bấy nhiêu;
 Muốn nhiều tuổi sống không nhiều,
 Ấy là số kiếp trớ trêu người đời.
 Xưa cũng vậy nay thời cũng vậy,
 Chỉ khác tên triều đại mà thôi;
 Loay quay đến chết chưa rồi,
130. Người nào cũng thế có người nào hơn.
 Người mất cái ác nhân còn mãi,
 Ác nhân còn, còn phải luân hồi;
 Trả chùng hết nợ mới thôi,
 Luật Nhân quả chẳng dung người nào đâu.
 Thiện thì được sanh vào thiện giới,
 Ác thì rơi vào cõi ác lung;
 Nghiệp lồi đúng chỗ vô cùng.
138. Dù là nghiệp đã gieo trồng ngàn xưa.
 Tin nhân quả khá chừa ác nghiệp,
 Biết thiên cơ hãy dẹp lòng tà,
 Đừng rằng ai chẳng hiểu ra.
 Riêng mình biết cũng đủ sa lưới rồi.
 Việc thiện có thể người sống được,
 Lựa làm chi những việc hung tàn;
 Hung tàn chỉ một thời gian,
146. Mỗi lo suốt kiếp, đây oan muôn đời.
 Lương tâm của mỗi người đều có,
 Nếu người làm mất nó đi rồi,
 Như cây đã mục gốc chồi,
 Lúc nào cũng héo không hồi nào tươi.
 Đường tội phước nếu người biết nghĩ,
 Việc dữ lành để ý phân ra;
 Không làm trái đạo người ta,
154. Dù cho việc ấy lợi là bao nhiêu.
 Tạo nhân tốt sẽ chiêu quả tốt,
 Và cũng không cần rút lương tâm:
 Bạc muôn người có thể cầm,
 Nhưng điều cao quý ấy làm sao mua?
 Đòi sống khổ nên đưa giải khổ,
 Tạo thêm chi những chỗ đau sâu;

- Biết rằng đời tạm không lâu,
162. Gây vui chớ có gây sầu cho ai,
Nay người khổ ngày mai mình khổ,
Khổ xây vẫn là chỗ thế gian;
Hại người chớ tưởng mình an,
Mà là hại kẻ tức mang hại mình.
Người là giống hữu tình biết sống,
Thấy khổ người biết động tấm lòng;
Tấm lòng ấy có ai không?
170. Nhưng vì ích kỷ đành chôn trong người.
Ai ai cũng nên hồi tỉnh lại,
Lấy tâm người đối đãi với nhau;
Giá con người sẽ tăng cao,
Đời con người sẽ khổ đau bớt dần.
Tánh tốt ấy người cần nên có,
Có nó là có ngộ giải oan;
Nó là hạnh phúc trần gian,
178. Nó là một bước vào hàng từ bi.
Sự sống chẳng thiếu gì cách sống,
Sống sao không hư hỏng con người:
Sống không để phải hổ người,
Ấy là sống biết chọn nơi tốt lành.
Tốt lành sẽ giúp mình vinh hạnh,
Đời sống vui đạo tánh thêm vui;
Không làm nặng kiếp hiện thời,
186. Cũng không để ác nghiệp đời mai sau.
Liên Hoa muốn đến nào phải khó,
Tâm tốt lành là ngộ đưa sang;
Thế gian mà chẳng ác gian,
Không nay thì một mai hoàn Phật Tiên.
Đây còn nhớ lời khuyên buổi nọ,
Của một người trên lộ mộng trung;
Nói qua thế sự sau cùng,
194. Đây nhân tiện hỏi đường thông Liên Đài.
Người rằng nói cho ai cũng rõ,
Đi Liên Đài do lộ từ tâm;
Từ tâm càng rộng càng thâm,
Liên Đài càng dễ khiến tầm tới mau.
Nếu như có người nào hỏi tới,
Đem lời này chỉ lối họ đi;

- Đi mau chớ ngại ngần gì,
 202. Đường này xưa các Từ Bi đã dùng.
 Xưa dùng lộ ấy thông Phật Quốc,
 Nay mượn đường đó trực Liên Hoa;
 Đường gần hoặc vắng đường xa,
 Do từ tâm của người ta ít nhiều.
 Từ tâm ít đường đèo ải chậm,
 Từ tâm nhiều lộ thẳng bằng mau;
 Liên Đài tới trước tới sau,
210. Tại lòng người muốn chớ nào tại ai.
 Muốn đi phải đi ngay kéo trễ,
 Dịp lành qua không dễ kiếm ra;
 Được đi đến chốn Liên Hoa,
 Ấy do tâm của người ta tốt lành.
 Tốt lành nếu tâm mình có được,
 Sẽ khiến cho huệ phước sanh ra;
 Giải xong kiếp khổ người ta,
218. Do lòng lành tốt ấy mà tiến lên.
 Nhà muốn cất phải nền móng trước,
 Người muốn tu phải tốt lành tâm;
 Tốt lành tâm chẳng chịu cầm,
 Như nhà muốn cất mà mầm móng không.
 Thích Ca cũng do lòng lành có.
 Mới động tâm trước khổ của người,
 Muốn người hết khổ được vui,
226. Nên hy sinh cả cuộc đời lo tu.
 Lòng lành có Đạo Mẫu sẽ có,
 Có lòng lành tuy khó rán trau;
 Lành tâm lành sự càng cao,
 Tình người với Phật càng mau nối liền.
 Tâm lành ấy nên khuyên nhau tạo,
 Đời được vui và đạo được siêu;
 Pháp tu thì có rất nhiều,
234. Nhưng môn nào cũng chỉ điều thiện tâm.
 Có tâm thiện mới làm việc thiện,
 Có lòng lành mới khiến tướng lành;
 Có nhân thiện niệm thiện hành,
 Tất nhiên có quả tốt lành mai sau.
 Nói việc thiện người nào cũng biết,
 Nhưng mấy ai làm việc thiện đâu;

- Thường ngày việc ác cứ bầu,
242. Thế nên kết quả thảm sầu nhiều hơn.
Quả tốt xấu do nhân thiện ác,
Giống dữ không thể gặt quả lành;
Ác mà muốn được phước sanh,
Khác nào nấu cát mong thành được cơm.
Muốn làm Phật chớ ôm tánh ác,
Tánh ác còn còn các nguy nan;
Sống trong cảnh sống bất an,
250. Chết trong cảnh chết kinh hoàng sợ lo.
Khởi tâm thiện để cho đời thiện,
Các nghiệp qua cũng khiến tiêu tan;
Đời không thêm những báo oan,
Kiếp đây cũng chẳng còn mang sau này.
Nợ đời nếu chẳng vay chẳng trả,
Giống ác không thì quả ác không;
Mỗi người phải biết răn lòng,
258. Sống đừng gây tội ở trong cuộc đời.
Sống thiện ấy là người biết sống,
Sống nay còn hy vọng ngày mới;
Sống cho mình, sống cho đời,
Đó là sống biết thức thời thức tâm.
Sống trong lẽ sống làm nhân chánh,
Tuy là người mà Thánh trong người;
Ấy là mầm móng an vui,
266. Cũng là nguồn cội giúp người siêu sanh.
Đạo muốn được đắc thành do đó,
Đời muốn siêu nhờ ngộ ấy ra;
Rán kêu gọi khắp người ta,
Sống nhân chánh mới Liên Hoa tên đề.
Người nói dứt giấc mơ liên tỉnh,
Nhưng lời lành còn dính bên tai;
Thấy rằng ấy mới Liên Đài,
274. Nếu ai biết nắm có ngày được lên.
Kẻ hành đạo muốn nên đạo quả,
Lấy đó trau sửa dạ thường ngày;
Đường tu tất chẳng lạc sai,
Tây phương Cực Lạc có ngày tới nơi.
Thật tu rán chiều mới hành thiện,
Thiện càng nhiều đạo tiến càng mau;

- Thiện không phân biệt người nào,
 282. Mà người nào cũng thiện giao tận tình.
 Thiện không những cho mình được có,
 Còn thiện cho người nọ người kia;
 Thiện từ vui khổ sót chia,
 Đến an nguy cũng chẳng lia bỏ nhau.
 Mọi người biết đề cao việc thiện,
 Xã hội đời tai biến không sanh;
 Người nào cũng sống sạch thanh,
290. Xứ nào cũng ở hiền lành tốt tươi.
 Việc thiện chẳng làm người ngu dốt,
 Thiện giúp người sáng suốt mở mang;
 Người hòa và nước được an.
 Là do thượng hạ biết toan điều lành.
 Thiện chẳng phải riêng dành nhà đạo,
 Mà thiện ai muốn tạo cũng nên;
 Liên Hoa có thiện được lên,
298. Dù người ấy chẳng mang tên đạo gì,
 Mang tên đạo mà đi làm dữ,
 Thua người lành chẳng ở phái chi,
 Phật thành do tánh Từ Bi,
 Phật không thành ở qui y bề ngoài.
 Nên hành thiện dù ai cũng được,
 Thật thiện tâm chớ chuốt ngoài môi;
 Tấm lòng thiện ấy có rồi,
306. Thì là sẽ có chỗ ngồi Liên Hoa.
 Rán ở thiện dù là nghèo khó,
 Nên làm lành dù có nguy nan;
 Nghèo hèn hay kẻ giàu sang,
 Lành như nhau cả xóm làng đều vui.
 Tánh hung ác trong người chưa hết,
 Thì tai ương mọi việc chưa thôi;
 Mỗi người nên để ý coi,
314. Đòi sanh lăm họa do người bất lương.
 Nhiều kẻ ác khó lường cho thấu,
 Sống như là beo gấu rừng hoang;
 Biết mình chẳng biết thế gian,
 Gây ra đau khổ muôn ngàn người ta.
 Sống như vậy chỉ là một thử,
 Rồi tiêu ma chớ có lâu đâu;

- Đề cho kẻ oán người sâu,
322. Trả nay không hết còn hầu trả mai.
Sống thế ấy là đày đọa kiếp,
Chỉ gây thêm ác nghiệp đời mình.
Mưu sinh lại hủy kiếp sinh,
Đời nay lắm kẻ sống tình trạng ni.
Lối sống ấy là đi địa ngục,
Quày đầu mau khỏi lúc sa chân;
Sống không riêng cái hiện thân,
330. Mà còn phải sống cho phần đời sau.
Muốn sống ở đời nào cũng tốt,
Xét kỹ ra có một con đường;
Ấy là cách sống thiện lương,
Dù người sống ở trong trường hợp nao.
Nếu biết kiếp như bào như ảnh,
Đừng sống theo ác tánh ác nhân;
Nên gìn cách sống chánh chân,
338. Cho đời sống được có dươn Phật Đài.
Ở cõi tạm nên khai cõi thật,
Trong giấc phàm khá thức tánh phàm;
Sống điều tội lỗi đừng ham,
Xác trần chớ để hồn giam trong trần.
Sống làm chủ cái thân đời hời,
Đừng sống làm tôi mọi cho thân,
Sống cho tánh Phật được gần,
346. Chớ theo lối sống xa lìa Phật Tiên.
Làm người rất có duyên với Phật,
Người dễ tu hơn hết các loài,
Vì nhiều dục vọng đeo đai,
Sống cho đến chết ít ai tu hành.
Chết rồi muốn được sanh người lại,
Ấy khó khăn đâu phải dễ dàng,
Cho nên lúc sống hiện đang,
354. Rán tìm Đạo pháp giải oan sau này.
Người cần tỉnh ngộ ngay lúc sống,
Người cần nên định chôn vãng sanh;
Thành Tiên thành Phật đáng thành,
Thành ma thành quỷ việc đành bỏ đi.
Người bị đọa từ khi vô trí,
Trôi nổi luôn trong bể hồng trần;

- Giờ đây nếu chẳng quày chân,
 362. Thì còn chịu kiếp làm thân muôn loài.
 Kiếp xưa mất kiếp nay cũng mất,
 Phí kiếp luôn giữa cuộc tạm đời;
 Nhưng đâu mấy kiếp làm người,
 Kiếp người là phước nên hồi tâm đi.
 Muôn kiếp khó một kỳ gặp Phật,
 Ngàn đời đâu mấy lúc nghe kinh;
 Nghe kinh gặp Phật không tin,
 370. Biết bao giờ hết linh đình trong trần
 Một đời giác muôn thân thoát khổ,
 Nhứt kiếp mê vạn thuở đeo sầu;
 Mê không riêng đọa mình đâu,
 Mà còn lây tội người bâu quanh mình.
 Đã bao kiếp sống tình cảnh ấy,
 Kiếp này nên hồi cải cuộc đời;
 Cho mình biến khổ khỏi rơi,
 378. Cho người cũng khỏi hãm nơi thành sầu.
 Tu sớm được nghiệp mau tan được,
 Chóng tới nơi nhờ bước đi nhanh;
 Mỗi ngày mỗi hẹp đường sanh,
 Người mau tìm lối tu hành cho siêu.
 Đây còn nhớ lời kêu của Phật,
 Trên đường đi trong giấc mộng vàng;
 Phật rằng kiếp sống thế gian,
 386. Như là khối tuyết dưới làn thái dương.
 Rã là việc tuyết đương chịu lảy,
 Chết là điều người phải đeo đai;
 Vô thường là kiếp trần ai,
 Người mau tu để Liên đài được lên.
 Chư Phật lúc chưa lên ngôi Phật,
 Cũng say mê vật chất như đời,
 Nhưng nhờ quán chiếu tội nơi,
 394. Bao nhiêu ô nhiễm trong người đều tan.
 Giác ngộ được vào hàng Phật được,
 Mê si còn thì kiếp phàm còn,
 Kiếp phàm sống khổ sống mòn,
 Vào hàng chư Phật được tồn tại luôn.
 Đời nhiễm quá khó buông nhứt khắc,
 Nhưng cố mài thì sắt nên kim,

- Tử thân chẳng để người im,
402. Con đường giải thoát phải tìm kiếm mau.
Gương đạo rán chùi lau được vẹn,
Cội lành nên vun quén cho xong,
Đạo gương thấy Chủ Nhân Ông,
Cội lành được trở trái bông Bồ Đề.
Nhơn ông thấy đường mê khởi lạc,
Bồ Đề khai bèn giác được qua;
Bồ Đề cũng tự tâm ta,
410. Nhơn Ông cũng tự mình ra rán tìm.
Kho Phật pháp sẵn niêm trong dạ,
Máy huyền vi có khóa nơi lòng,
Chưa tìm được đạo chưa thông,
Khi tìm thấy được, đạo không còn mờ.
Nên phản chiếu cho cơ đạo ngộ,
Rán hồi quang cho lộ tâm khai;
Quyết tu sẽ đắc có ngày,
418. Đạo thành tự được nhờ đầy lòng tin.
Tin Phật đã tu thành chánh quả,
Tin mình tu đạo cả sẽ thành;
Tin xưa Phật cũng chúng sanh,
Phật siêu kiếp được tin mình cũng siêu.
Tin càng mạnh càng tiêu khiếp nhược,
Tin càng sâu càng được vững tâm;
Có tin mới có dám làm,
426. Không tin phạm vẫn còn phạm như xưa.
Tin rồi phải sớm trưa thực hiện,
Nếu tin suông ý nguyện chẳng thành;
Ta bà thế giới chúng sanh,
Muốn tu chứng quả phải tin đầy lòng.
Đời xô đẩy như giông như bão,
Tu kém tin dễ đảo dễ nghiêng;
Có tin mới có nhẫn kiên,
434. Đức tin là bước đầu tiên tu hành.
Lòng tin có sự thành sẽ có,
Tu tin thành dù khó cũng tu;
Sầu tin thành mới hóa cù,
Người tin thành mới đạo mâu chứng nên.
Có tin chắc mới bền chí tiến,
Không thật tin dễ chuyển thói tâm;

- Có tin làm mới sửa làm,
 442. Có tin đúng mới lo làm đúng thêm.
 Tin nhân quả mới kèm ác niệm,
 Tin luân hồi mới kiếm siêu sanh;
 Tin rằng vạn sự tại mình,
 Muốn về Phật quyết tu hành được ngay.
 Lòng tin ấy ai ai đáng có,
 Nhưng muốn lòng tin đó không làm;
 Trước khi tin phải định tâm,
450. Xét không tà tịch luân trầm sẽ tin.
 Tin không xét muôn nghìn lầm lạc,
 Tin biết suy mọi việc chu toàn;
 Chánh tà nhiều nẻo thế gian,
 Nếu tin không xét dễ dàng đi sai.
 Sai một mối muôn ngày khó gỡ,
 Lạc mấy vòng ngàn thuở khôn về;
 Chúng sanh mê vẫn còn mê,
458. Bời tin sai lạc trăm bề từ lâu.
 Tin theo giả tưởng đâu là thật,
 Cứ tin luôn đến mất linh căn;
 Không tin theo lối siêu thăng,
 Lại tin theo lối khiến thân đọa đày.
 Khách trần vẫn sống ngày thôn mẫn,
 Đòi người luôn trong mộng Nam Kha;
 Hãy nên tự hỏi lòng ta,
466. Khi người hết thở sẽ ra vật gì?
 Thân rớt cuộc chẳng chi tồn tại,
 Chớ vì thân làm hại cho đời;
 Biết dùng thân giúp mọi nơi,
 Trong thân giả của con người ấy chân.
 Chân nhân có trong thân người giả,
 Ở trần nhưng chẳng hóa ra trần;
 Ấy người có ích muôn dân,
474. Cũng là người đáng tượng trưng Phật Đài.
 Ước mong kẻ đời nay hối quá,
 Sống chân nhân trong giả tạm thân;
 Tự thân tội được hết dần,
 Mà đời trước cũng đổi lần ra thanh.
 Chẳng gian ác chẳng sanh tai họa,
 Tội lỗi không phạt vạ sẽ không;

- Tin điều báo ứng chí công,
482. Rán đem giống thiện gieo trồng đời nay.
Kiếp này rán trần ai dứt khoát,
Cho ngày kia cõi hạc tiêu dao;
Mười phương tự tiện ra vào,
Ta bà khổ chẳng điều nào trói trăn.
Xưa tội mấy ăn năn sẽ hết,
Nay mê bao quyết diệt sẽ tiêu;
Sớm ma nhưng kế Phật chiều,
490. Người thành như vậy có nhiều từ xưa.
Tâm không bóng sớm trưa dễ biến,
Chánh tà nên tự chuyển lấy tâm;
Đề tâm phóng túng thì lầm,
Cho tâm định tĩnh là mầm đạo minh.
Tin lợi được khiến mình lợi được,
Tin đồ đưa mới bước sang sông;
Khó thành mà được thành công,
498. Ấy là tất cả do lòng tin sâu.
Y lời Phật mặc dầu rất khó,
Khó nhưng xưa Phật đã làm xong;
Nay tin mình có thể tòng,
Tòng đường của Phật thoát vòng tử sanh.
Sanh tử khỏi thì thành Phật được,
Khổ não tan khi bước Liên đài;
Bao nhiêu khoái lạc ngày mai,
506. Đều do công đức hiện nay tu hành.
Từ người rán trở thành Tiên Phật,
Đừng từ người để rớt thú cầm;
Kỳ thi của cả muôn năm,
Rán leo lên chớ để trảm xuống luôn.
Giống gặp lúc mưa tuôn gieo trúng,
Lạc có sao theo đúng được ra;
Bỏ sao lạc mãi rừng già,
514. Bỏ mùa mưa tất giống nhà khô khan.
Một niệm Phật muôn ngàn duyên đạo,
Một điều lành phước báo trăm thiên;
Muốn cho chín phẩm mau thiên.
Rán thường niệm Phật rán chuyên điều lành.
Niệm Phật có lòng thành Phật độ.
Làm lành không vị ngã phước tăng,

- Cho nên có thể nói rằng,
 522. Cũng thời niệm Phật kẻ thăng người trầm.
 Những lời Phật để tâm xét kỹ,
 Thấy bao nhiêu cũng chỉ vào tâm;
 Phật Tiên tâm cũng là mầm,
 Quỷ ma tâm cũng là làm nguyên nhân.
 Nóng như lửa khi sân nộ khởi,
 Lạnh như đồng khi nổi ghét chê;
 Đeo như đĩa lúc ham mê,
 530. Luôn như rấn rít khi đê tiện lòng.
 Muôn biến hóa ở trong tâm trạng,
 Tâm người luôn sanh tán loạn hình;
 Nếu hình ấy lộ trên mình,
 Chắc ai chẳng dám ngó nhìn đến ai.
 Tâm cứ loạn mỗi ngày như vậy,
 Nhưng ít ai nhận thấy loạn tâm;
 Cứ theo tâm loạn mà làm,
 538. Cứ ôm tâm loạn mà cam sống đời.
 Tâm loạn khiến cho thời thế loạn,
 Loạn tâm không giới hạn người nào;
 Loạn tâm của kẻ quyền cao
 Càng gây đau khổ gấp bao người thường.
 Tâm loạn phải biết đương cự lại,
 Tâm loạn luôn càng hại càng lắm;
 Mỗi người sớm được bình tâm,
 546. Cuộc đời sẽ khỏi những mầm tan thương.
 Tâm loạn chẳng biết đường phải trái,
 Loạn tâm làm cho thấy nghe sai;
 Lỗi lầm do loạn tâm gây
 Loạn tâm còn sẽ còn dài lao đao.
 Tâm người rán làm sao hết loạn,
 Để biết đường trực vãng Tây Phương:
 Để cùng sống có tình thương,
 554. Không gây khổ những người đương sống cùng.
 Người không được thi chung ý nguyện.
 Bởi vì chưa hết chuyện loạn tâm;
 Loạn tâm làm chẳng biết làm,
 Loạn tâm khiến nói với làm khác nhau.
 Khổ nào nhứt khi xao động tánh,
 Tà mà cho là chánh mới nguy,

- Ác nhân mà tướng từ bi,
562. Theo tâm loạn ấy mà đi sai đường.
 Nhớ niệm Đỉnh Tâm Vương Bồ Tát.
 Trong những khi loạn lạc tâm mình;
 Nhớ đem chơn lý chứng minh,
 Khiến tâm loạn ấy được bình tịnh ra.
 Bình tâm được mới là mình được,
 Được mình tâm tội phước không lằm;
 Lúc nào cũng có chủ tâm,
570. Bao nhiêu ngoại cảnh khó xâm lấn vào.
 Quanh mình có biết bao sự vật,
 Không bình tâm thiện ác khó phân;
 Mắt, tai, mũi, lưỡi, ý, thân,
 Khi tâm loạn chúng cũng lần loạn theo.
 Lục tặc có dịp theo từ đó,
 Khiến lục căn sáu ngõ không thông;
 Sống trong đời sống loạn lòng,
578. Thế cho đến chết cõi hồng khó ra.
 Người sở dĩ Trạt hà (1) tội ác,
 Vì nhục thân vì các dục tình;
 Tham tài mến sắc háo danh,
 Ấy từ trong loạn tâm sanh cho người.
 Người bị nó chìm nơi khổ hải,
 Sống chết trong kiếp đại kiếp mê;
 Mà không biết chán biết ghê,
586. Bởi tâm loạn đã làm mê con người.
 Nay gặp lúc thanh thời vật chất,
 Dễ loạn tai, loạn mắt, loạn lòng;
 Tinh thần đạo pháp nếu không,
 Con người dễ bị cuốn trong màn đời.
 Nếu muốn khỏi luân hồi thêm nữa,
 Rán mở thông sáu cửa đang che;
 Những điều Phật bảo nên nghe,
594. Tập trung tâm niệm hướng về Liên Hoa,
 Trần lao rán vượt qua cho khỏi,
 Dây oan đời mau cởi mở xong;
 Con đường giải thoát một lòng,
 Kiếp này có thể đi thông Phật Đài.
 Tu có Phật chỉ bày không lạc,
 Đi có người dẫn dắt không sai;

- Muốn tu thì phải tu ngay,
 602. Đừng chờ đến một đến mai không rồi.
 Sớm tu để khổ đời sớm nhẹ,
 Sớm tu cho nợ thế mau tiêu;
 Nhìn đâu tai ách cũng nhiều,
 Rán tu để bớt những điều thảm thê,
 Tu cho kiết thân về trong xóm,
 Tu cho hung tinh trốn khỏi làng;
 Tu cho hết kẻ ác gian,
610. Tu cho nước thanh nhà an dân lành.
 Tu chẳng những được sanh Phật quốc.
 Mà tu còn được phước tại trần;
 Giữa đời thiên hạ tranh phân,
 Sự tu sẽ khiến tình thân phục hồi.
 Người tu lỗi qua rồi biết hối,
 Và biết lo tránh tội về sau;
 Tâm lòng từ thiện biết trau,
618. Nên người tu đáng đề cao trong đời
 Tu giác ngộ đúng lời Phật Thánh,
 Ấm cho đời như ánh thái dương;
 Sự tu của Phật chủ trương,
 Độ người cùng khắp và thương khắp cùng.
 Tu là vốn để dùng giải khổ,
 Giải khổ đời bất cứ chuyện gì;
 Đường tu người nếu chịu đi,
626. Ngày đau khổ sẽ đổi kỳ an vui.
 Vui nhân hội vui nơi Phật hội,
 Do đường tu làm mối giao liên;
 Dịp may của vạn muôn niên,
 Khổ nhiều nhưng có Phật duyên đời này.
 Nếu muốn có một ngày giải thoát,
 Giờ phút này phải gấp tu hành;
 Nhứt tâm niệm Phật làm lành,
634. Mặc dầu ai có nói mình dại ngu.
 Gặp cơ hội đáng tu nếu bỏ,
 Sau muốn tìm lại khó gặp thay!
 Huống đời khó biết ngày mai,
 Đợi khi lâm trận trở tay muộn màng.
 Việc sanh tử lệ làng như chớp,
 Cảnh khổ đau đầy nghệt như nêm;

- Cuộc đời chẳng lúc nào êm,
642. Thấy vầy há chẳng lo tìm đường tu.
Đường tu mới cứu người hết khổ,
Đường tu là con lộ siêu thăng;
Đời như kẻ lạc hang chần,
Sự tu như thể con đàng thoát thân.
Khổ thăm buổi Hạ Nguơn gấp bội,
Đời người như bọt nổi đầu gành;
Muốn cho kiếp nhẹ hồn thanh,
650. Chỉ còn có cách tu hành mà thôi.
Rán đổi lại cuộc đời lương thiện,
Rán đua nhau làm chuyện nhân từ;
Rán chừa tật xấu thói hư,
Rán trau tánh Phật trong người phạm phu.
Nên rộng chí tu cho hơn loại,
Nên mở tâm bác ái đại đồng;
Nên cùng sống có cảm thông,
658. Nên cùng sống có nghĩa trong con người.
Cùng tạo cảnh an vui đất nước,
Cùng xây nền hạnh phúc dân sanh;
Cùng cho nhau được no lành,
Cùng tương cứu khỏi cảnh tình khổ nguy.
Hãy chỉ bảo nhau khi thất thố,
Hãy thứ tha nhau chỗ lỗi lầm;
Hãy cùng đối đãi thật tâm,
666. Hãy cho nhau có những mầm sống vui.
Giúp nhau biết tỉnh hồi trần mộng,
Giúp nhau qua khỏi cổng Diêm Vương;
Giúp nhau về Phật biết đường,
Giúp nhau nhẹ kiếp vô thường từ đây.
Gây thiện cảm chớ gây ác cảm,
Gieo vui đừng gieo thảm cho ai;
Gieo lòng tương trợ đời này,
674. Gieo tình nhau quyết ra ngoài trần gian.
Đoàn kết đôi tai nạn ra phước,
Đoàn kết xoay bạo ngược ra hiền.
Kết đoàn đôi loạn ra yên,
Kết đoàn biến tục thành tiên cõi đời.
Đồng tình gọi một lời giải khổ,
Đồng tình kêu giác ngộ tâm mê;

- Đồng tình lương thiện nhất tề,
 682. Đồng tình nhau một đời kè Như Lai.
 Người nào cũng ăn ngay ở thật,
 Và người nào cũng đức cũng nhân;
 Ai ai cũng chỉ gây thân,
 Không ai gây những oán hờn cho ai.
 Đó những việc đời nay nên có,
 Đó cũng là sơ bộ đường tu;
 Những điều ấy khó mặc dù,
 690. Nhưng lòng người quyết thì đâu khó gì,
 Sống phải biết nghĩ khi mình chết.
 Chết là điều chung kết đời người;
 Chết trong cảnh khổ hay vui,
 Đều do thiện ác lúc người bình sanh.
 Lúc sống nếu biết dành khi chết,
 Khi chết không hối tiếc cuộc đời;
 Vì rằng chết để thành thời,
 698. Chớ không chết để luân hồi thế gian.
 Tuy mất xác không tan hồn được,
 Nhờ biết tu trong lúc bình sanh;
 Bao nhiêu việc phước việc lành,
 Đều là diệu dược phép linh sau này.
 Sống khổ mấy chớ gây nhân ác,
 Mến đời bao đừng chác tâm trần;
 Tâm trần là mối họa thân,
 706. Ác nhân là gốc sanh muôn khổ đời.
 Nhớ Phật đã có lời chỉ dạy,
 Ác nhân khi chết thấy ma kêu;
 Thiện nhân khi chết Phật diu,
 Ác thì họa kiếp, thiện siêu linh hồn.
 Nghe ma gọi thân hồn phách tán,
 Thấy Phật diu đường sáng cảnh vui;
 Ác nhân có quỷ đến lôi,
 714. Thiện nhân có Phật có Trời mời đi.
 Được Tiên Phật mời thì khoái lạc,
 Bị quỷ ma lôi rất khổ đau;
 Vậy người ở cõi trần lao,
 Chớ nên làm ác hãy mau làm lành.
 Làm việc thiện và sanh ý thiện,
 Lấy kệ kinh làm kiếng soi tâm;

- Dừng cho tái phạm lỗi lầm,
722. Tất nhiên có Phật đến tầm ngày kia.
Khóa không gặp đúng chìa khó mở;
Tu không hành đúng chỗ khó nên,
Điều này bá tánh chớ quên,
Muốn về Phật phải xây nền từ bi.
Từ bi có đường qui Phật có,
Từ bi không chỗ ngộ Phật không;
Muốn lìa khỏi cõi trần hồng,
730. Lấy từ bi để soi thông con đường
Muốn thoát kiếp vô thường thống khổ,
Nên do đường Tịnh Độ mà đi;
Nam Mô Đà Phật A Di,
Bao nhiêu công việc từ bi rón làm.
Ham về Phật chớ ham ở thế,
Độ mình siêu độ mẹ cha siêu;
Tình thương quyến thuộc càng nhiều,
738. Càng tu để cứu khỏi điều trầm luân.
Đền trung hiếu bằng chân công đức,
Đáp nghĩa tình bằng sức tu hành;
Tu hành công đức viên minh,
Hiếu trung sẽ vẹn, nghĩa tình sẽ xong.
Chân công đức tổ tông cứu được,
Sức tu hành quyến thuộc độ qua;
Muốn lìa cảnh khổ Ta Bà;
746. Phải công đức lớn phải là tu cao.
Đức kém độ người đâu nhiều được,
Đò nhỏ không thể rước đông người;
Dừng tu nửa thật nửa chơi,
Nên tu có chí độ đời thật to.
Chí Phật chẳng riêng cho một kẻ,
Chí Phật là cho cả chúng sanh;
Muốn tu như Phật đã thành,
754. Nên noi chí Phật mà hành không sai.
Chí như Phật có ngày thành Phật,
Chí như phạm đến chết cũng phạm;
Chí phạm việc đạo khó kham,
Phải như chí Phật mới làm đạo xong.
Chí Phật có, đạo không thể hoại,
Chí Phật cao, quý quái khó ngăn;

- Đời nay tu niệm khó khăn,
 762. Không nhiều chí Phật dễ dàng bỏ trôi.
 Chí Phật ở mỗi người tự phát,
 Phật không thay phát được cho người;
 Có tâm muốn giải thoát đời,
 Thì là chí Phật trong người phát ra.
 Muốn cứu vớt người ta hết khổ,
 Chí Phật kia cũng có thể sanh;
 Cho nên những kẻ tu hành,
770. Thường do giải thoát với tình từ bi.
 Tâm giải thoát khiến ly trần thế,
 Lòng từ bi khiến tế độ nhân;
 Những người hành đạo tu thân;
 Từ bi giải thoát đều cần cả hai.
 Hỡi những kẻ từ nay tu niệm,
 Hai điều trên chớ khiếm nơi tâm;
 Liên Hoa Cự Lạc muốn tầm,
778. Thì hai điều ấy phải cầm trong tay.
 Nhớ Phật đã có ngày bảo tới,
 Rằng Liên Hoa hạ giới muốn xem,
 Thì tâm trần tục ưa thềm,
 Nên đem nó đổi lòng tìm Liên Hoa.
 Liên Hoa nếu người ta muốn gặp,
 Tất lòng mê trần tục tan dần;
 Tự mình cố gắng tu thân,
786. Có ngày Liên Hội được phân tham gia.
 Liên Hoa nếu nói ra thường tánh,
 Sanh trong bùn mà chẳng hôi bùn;
 Nhưng theo nghĩa của Phật dùng,
 Liên Hoa là chốn không từng trần gian.
 Phật đã chỉ đường sanh Phật Quốc,
 Phật đã cho biết trước cuộc đời;
 Không tu là bởi tại người,
794. Chớ không tại Phật chẳng lời dạy răn.
 Rán tu bó kẻ tăng người tục,
 Rán thắng qua các đục tâm trần;
 Lấy phạm thân đổi Phật thân,
 Chớ vì phạm xác diệt chân linh hồn.
 Tuy mặt pháp kim ngôn được thính,
 Ấy nhờ duyên Phật dính muôn xưa;

- Nếu cho là việc tình cờ,
802. Không tu thì chẳng bao giờ biết tu.
Nay tu một phước thu gấp mấy,
Và đạo màu cũng thấy mau hơn;
Khó tu trong buổi Hạ Ngươn,
Mà tu được ấy là chơn lòng thành.
Tu hành giữa lợi danh câu như,
Tu hành trong thế sự đua bơi;
Vẫn tu không lụy theo đời,
810. Người tu ấy nhưt định ngôi Tòa sen.
Tu không phải yếu hèn tâm lực,
Mà người tu mạnh nhưt tinh thần;
Vừa là tự trị được thân,
Vừa là thắng các trở ngại bên ngoài.
Việc khó bỏ bỏ ngay tức khắc,
Việc khó làm làm được mới thôi;
Quyết tâm không thể đổi đời,
818. Người tu cứng rắn hơn người không tu.
Khi người có việc cầu tha thiết,
Thì tấm lòng cương quyết mạnh lên;
Người tu sở dĩ tu nên,
Nhờ lòng tha thiết tiến lên Phật đài.
Tha thiết mới miệt mài cố gắng,
Tha thiết nên cay đắng không nao;
Miễn là thỏa dạ khát khao,
826. Dù hy sanh đến mực nào cũng vui.
Lòng tha thiết trong người được vậy,
Tu thế nào cũng toại ý nguyện
Hồi người muốn đến Hoa Liên,
Lòng tha thiết ấy phải liền trong tâm.
Nên thường bữa âm thầm tưởng Phật,
Rán ngày đêm tu tập tánh lành;
Chọn nghề sống thiện sống thanh,
834. Chớ nên sống ác sống tanh con người.
Các việc phúc lợi đời rán tạo
Những điều không ngay thảo chớ làm;
Làm người nhân đạo cho kham,
Tu hay là chẳng phải hàng nhà tu.
Sống có nghĩa mặc dù sống khổ,
Ở có nhân tuy ở loạn thời;

- Nghĩa nhân chẳng xấu cho đời,
 842. Nghĩa nhân chỉ tốt cho người mà thôi.
 Lời nhân nghĩa là lời đáng kính,
 Chuyện nghĩa nhân là chuyện đáng thương;
 Không ai kính thứ bất lương,
 Không ai thương kẻ trái đường nghĩa nhân.
 Khá lấy nghĩa kết thân xã hội,
 Nên đem nhân xử đối xóm làng;
 Có nhân nghĩa có dịu dàng,
 850. Khô khan nhân nghĩa khô khan đời người.
 Nhân nghĩa khiến vui tươi cuộc sống
 Nhân nghĩa làm ấm nóng lòng dân;
 Nơi nào coi rẻ nghĩa nhân,
 Tức nơi ấy sống khó khăn trăm đường.
 Nhiều người nghĩa phổ phùng trật tự,
 Nhiều người nhân thế sự an hòa;
 Dù người khác nước khác da,
 858. Nhưng điều nhân nghĩa vẫn là như nhau.
 Nhân nghĩa quý tiền đâu thể đo,
 Nhân nghĩa cao chức khó đem so;
 Ở đời nhân nghĩa nên lo,
 Để không hổ thẹn phận cho làm người.
 Tu càng phải cần nơi nhân nghĩa,
 Nhân nghĩa không trái lẽ nhà tu;
 Đạo người nếu để mờ lu,
 866. Thì là đạo Phật khó tu cho rồi.
 Tu không chỉ với Trời với Phật,
 Mà phải tu với vật với nhân;
 Muốn tu thành Phật thành Thần,
 Phải lo bố đức thi ân cho người.
 Làm một việc, một lời ân đức,
 Hơn ngàn ngày kinh Phật tụng suông;
 Thấy người khổ, động lòng thương,
 874. Đức cao hơn kẻ niệm suông Di Đà.
 Phước do bố thí ra mà có,
 Đức do lòng cứu độ mà sanh;
 Ngôi Tiên quả Phật được thành,
 Do điều bố thí do tình độ dân.
 Muốn Tiên Phật điều nhân không muốn,
 Muốn bao nhiêu cũng luống công phu;

- Tuy người không phải nhà tu,
882. Mà nhiều nhân đức được bù Phật Tiên.
Liên Hoa cũng nối liền tình ấy,
Ai là người muốn thấy Liên Hoa;
Rán tu cứu giúp người ta,
Cứu người giúp kẻ rộng là mau nên.
Ngôi Tiên Phật muôn lên sớm được,
Mau giúp người việc phước việc nhân;
Độ phàm mới khỏi phàm thân,
890. Bởi đường về Phật là nhân đường phàm.
Người chẳng giúp chỉ ham cúng Phật,
Ấy khác nào bỏ gốc, vun hoa;
Phật còn lo độ người ta,
Huống mình theo Phật chẳng ra giúp đời.
Giúp kẻ tối ra nơi sáng tỏ,
Giúp người đang đau khổ được vui;
Tu là để cứu mọi người,
898. Nếu tu không cứu khổ đời ngược tu.
Tu mục đích ở câu giải thoát,
Giải thoát bao khổ ách hồng trần;
Tu không giải thoát riêng thân,
Mà còn tu giải thoát dân khắp trời.
Đạo Phật mở muôn nơi thế giới,
Đạo Phật không phải gọi một phương;
Cho nên tu đúng Phật đường,
906. Phải tu có chí chủ trương đại đồng.
Là sanh chúng Tây Đông cũng vậy,
Vẫn đeo mang tứ đại giả thân;
Cũng đồng sống trọn cõi trần,
Dù sanh chúng ấy có văn minh gì?
Vật chất lắm mê si càng lắm,
Văn minh nhiều ngạo mạn càng nhiều;
Văn minh vật chất bao nhiêu,
914. Cũng không có thể làm tiêu tử thân.
Phật quyết độ kẻ thân tạm giả,
Bất kỳ người quen lạ nơi đâu;
Nếu còn bị quách quan khâu,
Thì là Phật độ bất câu người nào.
Vì Phật chỉ nhắm vào siêu kiếp,
Không như đời chỉ biết giả thân;

- Giả thân bị chết mòn lằn,
 922. Cho nên Phật chủ trương phần siêu sanh.
 Học Phật phải có tình đại độ,
 Mới là người giác ngộ tốt nơi;
 Luận trong Phật pháp nhiều lời,
 Nhưng tình đại độ khắp nơi một điều.
 Đạo Phật rộng tình yêu nhân loại,
 Đạo Phật siêu thế giới Ta Bà;
 Thật người đạo Phật hiểu ra,
930. Sự tu tự giác, giác tha đây lòng.
 Tự giác, giác tha không có được,
 Ấy là tu trái ngược Phật môn,
 Phật môn độ xác độ hồn,
 Xác trong hạnh phúc, hồn trong thanh nhàn.
 Nếu còn kẻ gian nan xác tạm,
 Nếu còn người mờ ám hồn linh,
 Thì là Phật khó ngồi nhìn,
938. Khổ bao Phật cũng quyết tình độ xong.
 Nay khó độ cũng hòng mai độ,
 Dù khổ thân dù có bỏ thân;
 Cũng vui chẳng chút ngại ngần,
 Miễn là độ được khách trần khỏi mê.
 Ý nguyện ấy không hề thay đổi
 Phật xưa nay một lối từ bi;
 Những người đường Phật muốn đi,
946. Phải theo tánh Phật mà tri mà hành.
 Tu Phật phải làm lành như Phật,
 Phải giúp người sống thác mọi bề;
 Giúp người được tỉnh cơn mê,
 Giúp người được khỏi thảm thê cuộc đời.
 Không những giúp người hồi Phật quốc,
 Còn giúp người an lạc tại trần;
 Giúp cho sáng suốt tinh thần
954. Giúp cho vật chất thiết cần sinh nhai.
 Lấy đạo nghĩa làm dây đáp đối,
 Lấy khoan dung làm mối thân giao;
 Lấy lòng ngay thảo với nhau,
 Đó là những việc đáng gào kêu luôn.
 Việc tương trợ là nguồn sống mạnh,
 Mọi người nên có tánh trợ tương;

- Trợ nhau khỏi cảnh tai ương,
962. Trợ nhau qua những đoạn đường gai chông.
Đêm đêm với hương lòng một nén,
Ngó về Tây phương niệm Phật Ngài;
Hồng trần chông chất nạn tai,
Nạn trong thành thị, nạn ngoài hương thôn.
Đời đang sống ở trong cái chết,
Người đưa nhau đến hết con người;
Lòng lang dạ thú nặc mùi
970. Phật ơi ! Xin cứu con người đời nay.
Nếu không Phật ra tay tế độ,
Khó làm cho giác ngộ chúng sinh;
Chúng sinh chỉ biết hiện tình,
Chớ không nghĩ đến nghiệp mình về sau.
Biển khổ chẳng cùng nhau lo lấp,
Chỉ đưa nhau moi móc thêm sâu;
Phật ơi ! Đâu cũng như đâu,
978. Người lo gian ác hơn câu hiền từ.
Nhiều người đối người như con vật,
Vui thì tha buồn giết như chơi;
Hình người lòng chẳng phải người,
Kê sao hết được tánh đời hung hăng.
Đời càng lúc càng tăng tội ác,
Vì sống theo vật chất càng nhiều;
Cho nên tai họa không tiêu,
986. Vì tai họa ấy người chiêu nó vào.
Lòng người nếu ngày nào còn ác,
Thì cõi đời còn các hận thù;
Đạo nhiều nhưng ít người tu,
Cho nên không đủ sức trừ họa dân.
Phật ơi! Hễ mỗi lần nghĩ tới,
Đệ tử lòng muôn nỗi xót xa,
E cho ngày hội Long Hoa,
994. Ít người trong cõi ta bà được xem.
Than với Phật mỗi đêm như vậy,
Chắc Phật Ngài cũng thấy lòng đau;
Mong rằng người cõi trần lao,
Biết nghe lời Phật biết trau tâm lành.
Năm châu chỉ một tình nhân loại,
Chung sức lo thế giới hòa bình;

- Cùng nhau biết trọng mạng sinh,
 1002. Người đều biết kính biết tin nhau cùng.
 Con người vốn sống chung trái đất,
 Nên coi nhau là một loài người;
 Giúp nhau cùng sống cùng vui,
 Không nên người nọ hại đời người kia.
 Người bình đẳng không chia màu sắc,
 Cũng không phân giai cấp nghèo giàu;
 Cùng thương cùng trọng lẫn nhau,
1010. Tất không có cuộc binh đao trong đời.
 Người nữ giết hại người đũ cách,
 Vì giữa người đã mất tình thương;
 Mất tình đồng tộc đồng hương,
 Mất tình nhân loại mất lương tâm người.
 Tình thương ấy không hồi phục được,
 Loài người không hết cuộc máu đào;
 Loài người cần phải thương nhau,
1018. Mới làm tan được khổ đau loài người.
 Tình thương ấy khiến đời an lạc,
 Khiến cho người khỏi các ác nhân;
 Khiến cho thành Phật thành Thần,
 Tình thương ấy cũng gọi rằng từ bi.
 Loài người muốn bớt đi giết hại,
 Việc trước tiên người phải thương người;
 Tình thương nhau thật có rồi,
1026. Sẽ là giải quyết được đời nhiều phương.
 Thương người cũng là đường của Phật,
 Thương người nhiều là đức có nhiều;
 Thương người thì họa sẽ tiêu.
 Tình thương không có khó siêu Phật đài.
 Thương càng rộng nạn tai càng nhẹ,
 Tình thương là mẹ đẻ hòa bình;
 Cho nên Phật gọi chúng sinh,
1034. Hãy thương người thể như mình thương thân.
 Con người tánh ngã nhân quá lớn,
 Sống cho mình hơn sống cho ai;
 Đó là bản chất đời nay,
 Vì tình thương giữa nơn loài mất đi.
 Nơn loại khổ nhiều vì lẽ đó,
 Còn khổ thêm nữa chớ giảm đâu;

- Ngày nào người biết thương nhau,
1042. Thì ngày đó mới khổ đau hết dần.
Điều ấy mỗi người cần xét kỹ,
Có phải là chân lý hay không?
Kêu nhau nên sống đại đồng,
Kêu nhau nên mở rộng lòng thương yêu.
Nên mở lối có nhiều thân thiện,
Đừng vạch đường lắm chuyện ghét vợ;
Sống cho thiên hạ được nhờ,
1050. Thác cho thiên hạ kẻ thờ người thương.
Rán hiểu đạo cho đường sống rộng,
Nên biết tu cho cảnh đời vui;
Người nên sống có đạo người,
Cũng nên sống biết chọn nơi siêu phàm.
Vì sự sống phải làm lắm việc,
Nhưng đừng làm thất tiết ô danh;
Cũng đừng làm việc bất lành,
1058. Đó là người biết sống thanh cuộc đời,
Nên sống có ngày moi hương vị,
Đừng sống không như nhị sau này;
Sống nay ảnh hưởng đến mai,
Sống sao cho khỏi đọa đày người ơi.
Trời đất rộng mà đời sống hẹp,
Đời sống như lưới thép bao quanh,
Nhiều đường tử ít đường sanh,
1066. Vì trong cảnh sống tranh giành lẫn nhau.
Đạo đức bị đẩy sau vật chất,
Nên con người chân thật mấy ai,
Nhìn vào xã hội đời nay,
Ít người tội phước ngày mai để lòng.
Những tai họa đều tòng theo đó,
Làm cho đời đau khổ liên miên;
Tây phương Phật cũng chạnh phiền,
1074. Rằng đời nay chẳng ở hiền với nhau?
Tạo chi những binh đao ác nghiệt,
Gây chi điều tiêu diệt loài người;
Văn minh thế kỷ hai mươi,
Con người đủ cách giết người gớm ghê.
Người đến lúc si mê cùng cực,
Gọi văn minh nhưng thật vô minh;

- Văn minh thì trọng nhân sinh,
 1082. Vô minh nên mới rẻ khinh mạng người.
 Giết hại kẻ mà vui không xót,
 Người ấy đâu còn chất người ta;
 Lòng người ấy thú hay ma,
 Mặc dù người ấy là da thịt người.
 Người như thể hiện thời đang thịnh,
 Nên rất là bất hạnh nhân gian,
 Lời lành cần phải truyền lan,
1090. Nếu không khuyến thiện khổ nạn chưa thôi.
 Đời tiêu diệt hay đời tồn tại,
 Do tay người chẳng phải do ai;
 Người lành thì phước cõi này,
 Người không lành tất là tai họa trần.
 Việc kim cổ định thần xét lại,
 Khổ hay vui hỏi tại đâu ra?
 Mọi điều vốn tại người ta,
1098. Mà người cứ mãi xấu xa với người.
 Lầm lỗi ấy hiện thời thấy rõ,
 Nhưng tật người chịu bỏ mấy ai!
 Con người ai cũng biết sai,
 Nhưng ai chịu nhận đời này hiểm hoi.
 Sai lạc có mà coi không có,
 Mới gây thêm sai nợ sai kia;
 Sai như là khóa sai chìa,
1106. Con người tự dứt đường via người đi.
 Đời đang gặp cảnh nguy thế ấy,
 Nguy cả toàn nhân loại địa cầu;
 Nhưng người hiểu mấy ai đâu?,
 Còn người không hiểu biết bao nhiêu người.
 Lắm kẻ cứ tưởng đời mãi sống,
 Có hay đâu đời giống pháo châm;
 Cái thì nổ cái còn ngậm,
1114. Mà người còn xúm nhau châm lửa vào.
 Trước cảnh khổ xô nhau thêm khổ.
 Không chịu lo cứu độ nhau yên:
 Người nào cũng muốn sống riêng,
 Mới gây nên nổi đảo điên trong đời.
 Người quan hệ với người mọi mặt,
 Nhất là người cùng một giống nòi;

- Khô người cứu chớ ngồi coi,
1122. Bởi vì khô ấy hệ nơi mình nhiều.
Giúp nhau được là điều tốt nhất,
Người giúp nhau mới thật là người.
Héo cây còn muốn làm tươi,
Khô người chẳng giúp sao vui cho đành.
Chớ bảo vệ riêng mình quên kẻ,
Mà phải chung bảo vệ lẫn nhau;
Không ai uy hiếp ai nào,
1130. Cũng không ai ỷ mạnh giàu hơn ai.
Đôi giặc giã ra ngày bình tịnh,
Xoay bàn cùng ra cảnh phong dinh;
Người vô tình phải hữu tình,
Nước suy yếu phải chuyển mình thịnh hưng.
Sống kiến thiết chung đừng phá hoại,
Sống thương đừng sống hại lẫn nhau;
Phải nên kính mến đồng bào,
1138. Đồng thời cũng phải đề cao hơn loài.
Con người phải biết coi nhau trọng,
Và con người phải sống ra người;
Có nhân có nghĩa tốt tươi,
Có đầu óc biết chọn nơi thanh bình.
Sống biết tử biết sinh kiếp sống,
Không buộc hèn trong đồng xác trần;
Biết tìm lối sống siêu nhân,
1146. Ấy là người biết sống chân cuộc đời.
Nay vẫn sống ngày mai vẫn sống,
Sống không ai lay động được mình;
Sống trong đây đủ tự tin,
Tự tin việc tử việc sinh mình cầm.
Người tu phải chủ tâm chắc chắn,
Mới là đem sự thắng về mình;
Người tu nếu thiếu tự tin,
1154. Hướng đi như thể lục bình trôi sông.
Tu như vậy long đong suốt kiếp,
Khó mong gì bên giác được kẻ;
Đời này muôn triệu đường mê,
Chí tu không mạnh khó bề thành công.
Có nhiều kẻ ngã lòng bỏ cuộc,
Dù đường tu đã bước bao năm;

- Nhưng vì thiếu tự tín tâm,
 1162. Cho nên mới bị đời làm bỏ tu.
 Những hôm sớm công phu từ trước,
 Khác nào cây đã được tưới tăn,
 Gần ngày có trái sắp ăn,
 Tự tay người nữ chặt phăng cội cành.
 Coi hai chữ tu hành quá rẻ,
 Ấy là lòng của kẻ đời nay,
 Có tu cũng chỉ bề ngoài,
1170. Ít người chịu khó tu ngay trong lòng.
 Việc đạo lý chỉ thông cửa miệng,
 Còn trong tâm đầy chuyện thế gian;
 Phần nhiều tu ngược đạo tràng,
 Thật là đúng lúc suy tàn Phật môn.
 Như lời đức Thế Tôn nói trước,
 Người đời nay đi ngược đời xưa;
 Xưa nhiều kẻ ác biết chừa,
1178. Nay nhiều thứ ác cứ đua nhau làm.
 Xưa lắm kẻ xác phạm tâm thánh,
 Nay nhiều người ma tánh hình nhân;
 Tội đời càng nặng khó cân,
 Nên nhiều khổ thảm hơn phần an vui.
 Tội nhưng có mấy người biết hối,
 Trái lại còn gây tội thêm nhiều;
 Người này tội lỗi chưa tiêu,
1186. Kế thêm người nợ lại chiêu tội vào.
 Việc tội lỗi đua nhau tạo tác,
 Mới gây thành tội ác đời nay;
 Như vậy nếu mãi kéo dài,
 Loài người khó tránh khỏi ngày diệt vong.
 Thấy đời ác khiến lòng buồn tủi,
 Có một hôm Phật nói như vậy:
 Người cùng người thể chân tay,
1194. Nhưng nhiều người nữ tâm gây hại người.
 Ác tâm ấy đất trời cũng tủi,
 Cứu sao yên thời buổi hiện nay
 Người nay tâm ác còn đây,
 Thì đời còn lắm họa tai ưu sầu.
 Ưu sầu nạn còn dâu hóa biển,
 Ưu sầu tai non biển đồng bằng;

- Bao nhiêu thế sự trăm thăng,
1202. Do người chẳng phải do Thần Phật gây,
Phật muốn cả nhơn loài giải thoát,
Phật không mong khổ ách người nào;
Cho nên Phật thệ từ lâu,
Nếu còn người khổ còn âu độ người.
Độ người nếu chưa rời bốn nguyện,
Phật còn đem thân hiến vào trần;
Bằng muôn pháp huyễn hay chân,
1210. Độ cho sanh chúng được bùng mắt ra.
Nếu tâm của người ta chưa thiện,
Thì đời còn lắm chuyện tai ương;
Muốn cho đời được an khương,
Lòng người cần phải thiện lương một bề.
Lương thiện được đề huề nhau được,
Mình được vui kẻ khác được yên;
Khắp nơi nước tịnh dân hiền,
1218. Không ai ôm mối hận phiền với ai.
Lương thiện ấy đời nay nên trử,
Chớ trử chi những thứ hung sùng;
Hung thì nhất định gặp hung,
Ở như thế chẳng thung dung bao giờ.
Nay được có giảng cơ kêu gọi,
Nên hồi tâm cho khỏi họa đeo;
Nếu đường hung dữ cứ theo,
1226. Cuối cùng mất xác lại tiêu cả hồn.
Người đời chỉ lạnh khôn đường tục,
Nhưng người đời ngu dốt đường tiên;
Khôn đường tục khôn triền miên,
Dốt đường Tiên khổ lưu liên cõi đời.
Đời là khổ ít người xét đến,
Nên nhiều người quá mến sự đời;
Mến đời trong mấy tác hơi,
1234. Có chi khoái lạc hời người trần gian?
Đâu bằng để tâm can theo Phật,
Chọn đường tu lánh các đường phạm;
Quyết tu dầu khổ cũng cam,
Những điều mến thế đời làm mến tu.
Tu chơn chánh đúng như Phật dạy,
Nhất định là khổ hải được qua;

- Tu cho hết sức thiết tha,
 1242. Đạo mầu sẽ được hiện ra trong lòng.
 Kéo tre đến thật nòng tre cháy,
 Thành tâm khi tột đáy tâm minh;
 Nếu tu cho được tận tình,
 Liên Hoa chín phẩm về mình một ngôi.
 Minh chẳng những luân hồi hết buộc,
 Mà tổ tiên cũng được siêu theo;
 Ví như đò một người chèo,
 1250. Nhưng mà có thể rước nhiều khách qua.
 Tu có sức độ tha như vậy,
 Nhưng đời nay có mấy người thông;
 Tưởng ông tu chỉ độ ông,
 Không dè ông độ cả giòng họ siêu.
 Khi mình đã khỏi điều trói buộc,
 Tức rảnh tay gỡ được rồi người;
 Đạo mầu khi giác tột nơi,
 1258. Có năng lực cứu những người khác tu.
 Tuy trái đất sương mù phủ cả,
 Một mặt trời đủ phá tan đi;
 Một người ngộ đạo từ bi,
 Khiến ngàn muôn kẻ hồi qui đường lành.
 Tu có sức độ mình độ chúng,
 Độ thác siêu độ sống được vui;
 Tu là hạnh phúc hai nơi,
 1266. Cho nên già trẻ trong đời rán tu.
 Tu giả dối thành tù âm phủ,
 Tu thật tâm được tự Niết bàn;
 Tu thành do ở tâm can,
 Tu không thành ở chỗ mang bộ đồ.
 Tu quý chẳng chi so sánh nổi,
 Nhưng phải tu đúng lối hiền lành;
 Nếu tu theo lối yêu tinh,
 1274. Chung qui chỉ giết đời mình mà thôi.
 Cho nên hễ là người tu tỉnh,
 Thì phải gìn chơn chính sự tu;
 Gương lành chớ để cho lu,
 Phật môn chớ để bị thu hẹp dần.
 Ngọn cờ đạo phải cần phát trước,
 Đường từ bi phải bước tới luôn,

- Đem vui cho kẻ ưu buồn,
1282. Đem no ấm giúp người đương đói nghèo.
Trong ác thế vẫn treo tánh thiện,
Giữa đời mê vẫn hiển giác tâm,
Ngọn đèn Phật pháp luôn cầm,
Đi nơi đâu cũng vẫn làm sáng ra.
Tu thế mới thật là chánh đạo,
Tự độ thân và giáo độ đời;
Cho đời sạch nợ ngày moi,
1290. Cho đời cảnh sống tốt tươi đương tiền.
Tu quảng ái Phật khuyên như vậy,
Phật không khuyên tu hại người đời;
Bước vào thế kỷ hai mươi.
Nhà tu nhiều kẻ như người chưa tu.
Mượn bộ áo sòng nâu dối thế,
Làm cho đời khinh dễ cửa thiền;
Tự mình làm mất Phật duyên,
1298. Mà còn khiến kẻ khác liên lụy vào.
Kẻ phá đạo ào ào như sóng,
Mà người tu chẳng những không tu,
Lại còn theo thế bạo xu,
Khiến cho cửa đạo mịt mù như sương.
Đời giữa lúc bất lương vô số,
Đạo lu mờ cảnh khổ càng tăng;
Đề tâm suy xét kỹ càng,
1306. Thấy rằng vô phước cho ngàn muôn dân.
Hỡi những kẻ trầm luân muốn khỏi,
Rán giữ gìn hạnh giới đường tu,
Cách tu ấy khó mặc dù,
Rán tu để được cứu người cứu ta.
Đáng tu lúc nhiều nhà quên đạo,
Đáng tu khi kẻ bạo đầy người;
Gặp cơn loạn nước loạn đời,
1314. Càng tu cho nước cho người bình an.
Tu che chở kẻ đang bị hiếp,
Tu cứu người khỏi kiếp ngựa trâu,
Tu cho đâu cũng như đâu,
Người đều hạnh phúc tự do hòa bình.
Tu cho kẻ với mình giải thoát,
Khỏi ách nay khỏi ách về sau;

- Tu cho hết cảnh khổ lao,
 1322. Tu đem trào Phật thay trào yêu ma.
 Tu cho khỏi phải già phải chết,
 Tu cho không còn việc tai nạn;
 Tu cho khỏi lưới trần gian,
 Tu cho cùng Phật Niết Bàn như nhau.
 Người phải tự biết đau khổ lấy,
 Mới phát tâm tìm cái thoát ly;
 Nếu không tự biết mê si,
 1330. Thì là bèn giác để gì kiếm ra,
 Đời thông thả hay là đày đọa,
 Đời vui hay là chả phải vui;
 Xét cho thấy rõ kiếp người,
 Tất đời chẳng mền, mền nơi tu hành.
 Tu phải tự tâm mình xét kỹ,
 Chớ tu chịu theo ý người ta;
 Chịu người thì đạo dễ xa,
 1338. Tự mình phát nguyện mới là vẹn tu.
 Tu không xét là mù đường đạo,
 Tu biết suy là thạo lối tu;
 Thạo tu chớ có tu mù,
 Tu mù bị lạc bị ru sai đàng.
 Đi sai nẻo Tây phang không đạt,
 Đi đúng đường Cực Lạc mới thông;
 Tu thành chớ chẳng phải không;
 1346. Tu không thành bởi tại lòng hành sai.
 Đừng trách Phật đời này không giáng,
 Phật tại tâm ngày tháng có luôn;
 Phật trong tâm nếu người buông,
 Thì là người cũng mất luôn Phật ngoài.
 Phật tâm nội liên dây Phật ngoài,
 Cái này thông tắt cái kia thông,
 Khác nào cái đập ngăn sông,
 1354. Đập khai thì nước ngoài trong liền hòa.
 Khi dọn dẹp lòng ta trống trải,
 Tất nhiên là được thấy Phật ngay;
 Như trời gió thổi hết mây,
 Thì liền thấy được mặt mây cung trăng.
 Không thấy Phật vì ngăn vách tục,
 Chớ Phật đâu có lúc nào không;

- Một khi vách tạc phá xong,
1362. Thì người sẽ thấy Phật đông vô cùng.
Phật ở chốn không trung thân đến,
Hoặc Phật đang thị hiện tại trần;
Phật chuyển kiếp, Phật phân thân,
Phật dùng đủ cách tương ưng độ đời.
Đời càng mỏng Phật Trời càng độ,
Độ hồn hay độ khổ thân phàm;
Tùy duyên hóa độ cho kham,
1370. Bất kỳ là kẻ nữ nam xứ nào.
Người phân biệt nghèo giàu giai cấp,
Phật với ai cũng rất thương đồng;
Nhưng tùy có tội có công;
Mà người thì độ người không thể điều (2).
Phật thì vẫn muốn dìu dắt hết,
Nhưng người không nghe việc Phật khuyên,
Thì đâu Phật có diệu huyền,
1378. Cũng không thể cứu nhân duyên bất lành.
Người muốn thấy phép linh của Phật,
Muốn Phật đưa khỏi kiếp hồng trần;
Tự mình phải biết tu thân,
Ở cho có nghĩa có nhân với đời.
Nên bỏ thí cho người đói rách,
Nên khoan dung kẻ biết lỗi lầm;
Lúc nào cũng lấy từ tâm,
1386. Chớ đem ác ý ra làm cho ai.
Tâm tánh đạo đòi mài mỗi bữa,
Hạnh kiểm tu trau sửa hằng ngày;
Tự mình sửa vạy ra ngay,
Lấy kinh để lượng đúng sai trong lòng.
Luôn tưởng Phật tâm không xao lãng,
Thường chủ tâm để thắng ngoại trần;
Trọn lành cả khẩu ý thân,
1394. Tùy phương tiện đáp bốn ân cho tròn.
Quyết giữ vững lòng son với Phật,
Quyết tu cầu giải thoát trần gian;
Đạo tâm tinh tấn một đàng,
Nhiệm màu được thấy, Tây phang được kê.
Đường xa mấy quyết về cũng tới,
Đất khô bao cổ tưới sẽ mềm;

- Đừng ngờ cõi Phật khó xem,
 1402. Chớ cho đất cứng không đem gieo trồng.
 Vạn sự ở nơi lòng cố gắng,
 Quyết tu thì chắc chắn tu thành;
 Đường tu nếu gặp yêu tinh,
 Có chur hộ pháp bên mình chớ che.
 Người không thấy Phật nghe thấy hết,
 Khi lòng người tha thiết khẩn cầu;
 Mặc dầu Phật ở nơi đâu,
1410. Cũng lai vãng đến để phù hộ cho.
 Phật không ngớt thương lo cho thế,
 Chẳng khác nào người mẹ thương con;
 Khổ con lòng mẹ héo don,
 Khổ đời lòng Phật đau còn chi hơn.
 Không kêu gọi Phật còn cứu độ,
 Huống chi cầu Phật có đâu ngờ;
 Phật nay như Phật ban sơ,
1418. Vãn từ bi chẳng bao giờ bỏ ai.
 Kẻ học Phật chớ sai tánh Phật,
 Phải mở lòng thương hết mọi người;
 Giúp người dù khổ cũng vui,
 Độ người dù phải chịu đời trầm thặng.
 Chưa hiểu Phật khá toan tìm Phật,
 Trước hết nên nắm chặt cõi lòng;
 Rửa lòng trong tợ gương trong,
1426. Sẽ là thấy Phật và thông đạo mâu.
 Liên Hoa muốn được vào được chứng,
 Phải lập công cho xứng tu hành;
 Phải thành tâm quyết siêu sanh,
 Phải lo làm phước làm lành cho dân.
 Phát huệ bởi tâm trần được lặng,
 Chứng đạo do Phật tánh được khai;
 Tu hành bất luận gái trai,
1434. Rán khai tánh Phật chớ khai tâm trần.
 Khai tánh Phật quyến thân hết khổ,
 Khai tâm trần tông tổ thêm đau;
 Những người cõi Phật được vào,
 Là người đã chẳng điều nào trần tâm.
 Tu nên lấy đó làm mực thước,
 Biết mình tu đã được hay chưa;

- Nếu chưa rán sửa rán chừa,
1442. Được rồi tiến tới đến giờ viên thông.
Người đời khá tu không nên trễ,
Tu cải lương cái tệ đời nay;
Tu xây hạnh phúc nhân loài,
Tu làm Nam, Bắc, Đông, Tây hòa bình.
Nhân loại nếu không tin Phật pháp,
Thì vẫn còn đàn áp lẫn nhau,
Hố thù cứ xúi nhau đào,
1450. Ké rồi người tự xô vào chết lây.
Đã lắm cảnh chết thây như rạ,
Đều là do kết quả hận thù;
Con người há chẳng lo tu,
Để cho đời sống khỏi màu tang thương.
Đua nhau thiện còn đường tồn tại,
Đua nhau hung chỉ hại tận đời;
Tận đời làm dễ như chơi,
1458. Làm đời tồn tại vô hồi khó khăn.
Nhân loại phải ăn năn mới được,
Người cùng thương và nước cùng hòa;
Cho đâu cũng được âu ca,
Để cùng thấy cảnh Liên Hoa tại trần.
Nếu ai cũng lòng nhân dạ thảo,
Sẽ đời hiền bạo ra hiền;
Chỗ nào cũng định cũng yên,
1466. Người nào cũng được có điền có gia.
Cùng ở thảo người ta cùng sống,
Cùng làm hiền dân chúng cùng thương;
Thảo hiền cần phải chủ trương;
Để cho nhân loại có đường an vui.
Tánh hiền thảo con người đã mất,
Khiến đời nhiều đạo tặc sát sanh;
Quá vì tư lợi tư danh,
1474. Biết bao nhiêu kẻ nở đàn hành hại nhau.
Làm kẻ chết mình đâu sống mãi,
Gây người nguy mình lợi không bền,
Nhân nào quả nấy chớ quên,
Không nên sống dữ phải nên sống lành.
Chỗ dơ bản phát sanh giới tử,
Lòng xấu xa nảy nở yêu ma;

- Xin khuyên tất cả người ta,
 1482. Không nên nuôi những xấu xa trong lòng.
 Làm ác gặp ác không sai chạy,
 Luật trả vay vạn đại bất di;
 Giàu sang quyền thế bực gì,
 Cũng trong nhân quả khó đi ra ngoài.
 Xem sử tích xưa nay đủ thấy,
 Làm việc gì việc ấy trả cho;
 Đúng như là đã hẹn hò,
1490. Luật trời báo ứng bao giờ cũng linh.
 Cơ thưởng phạt chớ khinh mà mắc,
 Biết bao nhiêu nhân vật đã làm:
 Tưởng rằng chẳng có luật âm,
 Không ngờ quả báo đúng tâm của mình.
 Nên sống thiện nên gìn tâm thiện,
 Chớ hành hung chớ chuyện gian manh;
 Làm lành cho gặp việc lành,
1498. Mọi người lành cả nhơn sanh đều hòa.
 Việc hung ác người ta không tránh,
 Thì đời không có cảnh an vui;
 Chỗ này xâu xé chưa xuôi,
 Kê sanh chỗ khác rồi nùi như tơ.
 Nhiều kẻ ác nhiều cơ đối khổ,
 Nhiều người hiền nhiều chỗ ấm no,
 Ác không thể được phước cho,
1506. Chi hiền mới có thơm tho mang vào.
 Nếu bá tánh cùng nhau hướng thiện,
 Thì đời không có chuyện can qua;
 Rầy rà còn chẳng xảy ra,
 Huống hồ những chuyện người ta giết người.
 Nhớ Phật có một hồi khuyên nhủ,
 Khổ vui không phải tự nhiên sanh;
 Khổ vui quả của dữ lành,
1514. Dữ lành gốc ở tánh tình người ta.
 Tánh dữ khắp trẻ già nên bỏ,
 Tánh lành trong thiên hạ nên trau;
 Làm lành càng rộng càng cao,
 Yên vui càng lớn khổ đau càng mòn.
 Cha mẹ dạy cho con ân hậu,
 Con khuyên cho phụ mẫu hiền hòa;

- Người ngoài như thể người nhà,
1522. Nên đem đạo đức để mà khuyên nhau.
Cuộc tranh chấp muốn mau giải quyết,
Người phải nên rộng xét với người;
Mở lòng chung sống chung vui,
Quyền người cùng trọng mạng người cùng yêu.
Xã hội tốt nhờ điều nhân thiện,
Đời nhẹ nhàn do luyện đạo tâm;
Sống vui và chẳng lỗi lầm,
1530. Do làm nhân thiện do tâm lòng tu.
Chớ để lợi danh mù lương thức,
Đừng cho tư tưởng thuốc nhân tình,
Nhon sinh thì phải hiếu sinh,
Con người thì phải cho mình đạo người.
Không nên nói những lời phi nghĩa,
Không nên làm những lẽ bất nhân;
Đồng bào phải biết tương thân,
1538. Nhân loài phải có tinh thần tương giao.
Lời phi nghĩa khiến nhau đoạn tuyệt
Lẽ bất nhân gây việc thâm sâu;
Nói làm tránh họa về sau,
Ấy là biết xét dài lâu cuộc đời.
Mình có lợi cho người có lợi,
Mình được vui cho mọi người vui;
Tất nhiên hòa được với người,
1546. Sự dầu khó cũng sẽ rồi dễ đi.
Quá riêng lợi chung qui có hại,
Quá riêng vui rồi lại quá buồn;
Rốt đời thêm rồi khó suông,
Việc hòa trái lại sanh luôn bất hòa.
Lợi mình chẳng xét ra kẻ khác,
Dễ chạm người dễ ác với người;
Oán thù từ đó sanh sôi,
1554. Và từ đó khiến kéo lôi trả đền.
Người đã oán muốn quên khó đặt,
Cho nên đừng gây oán với ai;
Làm chi cũng nghĩ ngày mai,
Lợi mang tiếng ác sau này đừng ham.
Con người có tánh tham từ bé,
Cái tánh tham ít kẻ nào không;

- Quá tham thành ác trong lòng,
 1562. Ác lòng nhiều khiến họa sanh ra nhiều.
 Họa muốn dứt phải tiêu lòng ác,
 Lòng ác còn thì các họa còn;
 Họa còn người mãi héo von,
 Nên người cần phải diệt mòn ác tâm.
 Nhưng tâm ác muốn làm cho tuyệt,
 Trước hết là phải diệt tánh tham;
 Tánh tham khi đã trừ kham,
 1570. Thì lòng ác sẽ dễ làm tiêu ngay.
 Sự tranh chấp đời nay quá nặng,
 Vì người nay háo thắng quá nhiều;
 Đầy lòng tự đắc tự kiêu,
 Trọng điều trước mắt khinh điều sau lưng.
 Người đời quá biệt phân nhân ngã,
 Đó cũng do kết quả lòng tham;
 Muốn mình thỏa những thích ham,
 1578. Mới tìm đủ cách để làm người thua.
 Không tránh tội chẳng chừa việc ác,
 Do lòng tham khai thác con người;
 Đang trong đau khổ toi bời
 Mà cười vui thấy lắm người đời nay.
 Phật nơi chôn Liên đài xót ruột,
 Vì Phật nhìn thấy suốt cõi trần;
 Đau lòng cho kẻ ác nhân,
 1586. Không duyên giải thoát không gần Liên Hoa.
 Liên Hoa chẳng phải xa nhân loại,
 Liên Hoa không ngoài cõi Ta bà;
 Con người muốn thấy Liên Hoa,
 Phải là hiếu nghĩa phải là từ bi.
 Hiếu nghĩa chẳng là đi địa ngục,
 Từ bi không là hụp sông mê;
 Khó mong cõi Phật được về.
 1594. Khó mong pháp Phật được kê tai nghe.
 Từ đó kiếp theo khe suối chảy,
 Hoặc từ trong cỏ dại nở khai;
 Hay là từ chôn bào thai,
 Cứ luân hồi mãi biết ngày nào ra.
 Luân hồi mỗi ngày qua mòn mỏi,
 Mòn đến ra mọt mỗi bùn lầy;

- Mòn ra đá mòn ra cây,
1602. Mòn cho đến chẳng còn lay động gì.
Đền như thế còn chi linh tánh,
Có còn chẳng cũng ánh nhỏ nhen;
Nếu không gặp đại nhân duyên,
Thì là khó đốt cho đèn huệ khai.
Cũng vì thế Phật Ngài kêu gọi,
Cả chúng sanh ở cõi đời này;
Muốn cho khỏi kiếp đọa đày,
1610. Phải rời đường ác mau quay đường lành.
Đi đường ác nhứt sanh thập tử,
Đi đường lành vạn sự bình an;
Đường lành ra khỏi thế gian,
Còn đường ác bị buộc ràng trần ai.
Đường lành có Phật Ngài điếm chỉ,
Đường ác thì có quỷ dẫn đầu;
Bị loài quỷ dắt chìm sâu,
1618. Phật Ngài điếm chỉ khỏi câu luân trầm.
Nam nữ khá hồi tâm hướng thiện,
Trẻ già nên đồng khuyến nhau tu;
Nên thân nhau chớ nên thù,
Mượn từ quang Phật phá u ám đời.
Đọa một kiếp này thôi chớ nữa,
Vui sướng chi trong cửa ngục trần;
Phải mau tu để thoát thân,
1626. Dịp lành bỏ mất ngục trần khó ra.
Chịu mãi kiếp sanh già bệnh chết,
Đời này qua kéo lết đời sau;
Khô sâu trùng điệp nối nhau,
Không lo giải thoát chùng nào mới lo?
Đề gần lúc ra tro ra bụi,
Mới giựt mình thì tội nhiều rồi;
Muốn tu nhưng đã muộn hơi,
1634. Thế là có phải uống đời hay không?
Tu càng sớm thì lòng càng vững,
Muốn lập công đức cũng rộng ngày;
Cho nên già trẻ gái trai,
Mau tu chớ đợi thờ dài mới tu.
Tu lấy phước đền bù tội lỗi,
Người đều tu nhân loại đều hòa;

- Những đau khổ kiếp người ta,
 1642. Muốn cho giải thoát thì là phải tu.
 Thuyền bát nhã vượt từ ức kiếp,
 Gươm Kim Cang diệt nghiệp vô biên;
 Gươm Kim Cang, Bát Nhã thuyền,
 Từ trong cái chí tu hiền mà ra.
 Tâm động tịnh phải là tự thấy,
 Hạnh chánh tà cần phải tự mình,
 Tự mình tự thấy được mình,
1650. Mới là rõ đạo mình hành đúng không.
 Tu tự thấy thì thông đạo chóng,
 Tu tự mình thì chứng quả mau;
 Những người cỡi Phật sớm vào,
 Nhờ nhiều tự thấy và nhiều tự mình.
 Xưa Phật cũng tự mình như vậy,
 Phật tự mình tự thấy nơi lòng;
 Mới là từ đục làm trong,
1658. Từ sanh chúng đỗi ra dòng Như Lai.
 Tu như vậy không sai chơn lý,
 Ấy cách tu tự trị lấy mình,
 Khi mình tự thấy tự mình,
 Thì mình mới sửa được mình chỗ sai.
 Niệm Phật được thấy ngay Đức Phật,
 Là niệm không còn chút tình đời;
 Điều này nên nhớ ai ơi!
1666. Phật linh hay chẳng tại nơi lòng mình.
 Nay như thể muôn nghìn năm trước,
 Phật từ người, người Phật không xa,
 Nếu người tâm Phật phát ra,
 Tức nhiên Phật sẽ từ ta có liền.
 Chúng sanh muốn gặp Liên Hoa hội,
 Phải tự tâm phát khởi Phật Đà,
 Người ta siêu tánh người ta,
1674. Tức trong tứ thánh hoặc là trên hơn.
 Muốn khỏi kiếp hồng trần vĩnh viễn,
 Thì lòng đừng lưu luyến thế gian;
 Làm nhân làm phước muôn vàn,
 Cũng đừng mong hưởng tại đàng trần ai.
 Một mực nhắm Như Lai tiến tới,
 Cắt đứt bao nhiêu sợi oan trần;

- Tu cho khỏi trở phàm thân,
1682. Chớ mong tu hưởng phước trần về sau.
Phước trần chỉ sang giàu danh vọng,
Nhưng cũng như giấc mộng không hơn;
Một khi thân chết đến gần,
Giàu sang danh vọng cũng quăng lại đời.
Phước một lúc tội lỗi muôn thuở,
Đó thường là phước ở thế gian;
Vì khi hưởng phước giàu sang,
1690. Bị giàu sang khiến mê man tâm hồn.
Cho nên Đức Thế Tôn đã bảo,
Tu chớ mong phước báo cõi trần;
Bao nhiêu việc đức việc nhân,
Nên nguyên hồi hướng về chân Niết Bàn
Muốn về Phật đừng mang nợ thế,
Nợ thế còn không thể thoát phàm;
Thoát phàm nợ thế phải kham,
1698. Nợ còn dù thánh cũng cam chịu đền.
Nợ tiền phải trả tiền khó trốn,
Nợ mạng thì đền mạng không sai,
Nợ nào trả nấy dầu ai,
Muốn cho giải thoát đừng gây nợ trần.
Nợ còn vướng còn thân lặn đận,
Nợ hết đeo thì phận thanh nhàn;
Người sanh vào cõi thế gian,
1706. Bởi vì xưa đã nợ mang vào mình.
Lấy mắt Phật mà nhìn thế sự,
Biết bao nhiêu thứ nợ người ta;
Cho nên đủ cảnh xảy ra,
Nhưng đời có mấy ai mà tỉnh tâm.
Hết nợ nợ rồi làm nợ khác,
Nợ trước còn kể vác nợ sau;
Nợ qua nợ tới chuyển lao,
1714. Trả hoài không biết chừng nào mới xong.
Cả nhân nợ hay dòng dõi nợ,
Nợ một người hoặc cả muôn người;
Nợ nào cũng chẳng được vui,
Nhứt là nợ máu khiến đời thảm thê.
Nhiều nợ sống như kẻ miệng hổ.
Nhiều nợ đời không có tự do;

- Nợ nào cũng bắt toan lo,
 1722. Cho nên nợ khổ chớ thò với ai.
 Nếu nhận thấy cõi này là khổ,
 Mau thoát ly tìm chỗ siêu sanh;
 Nợ chi cũng phải làm thanh,
 Khổ thân mấy cũng chớ sanh nợ đời,
 Cho phước chớ cho người tội ác,
 Làm sống đừng làm thác một ai;
 Trồng dưa chẳng mọc ớt cay,
1730. Tạo nhân giải thoát quả đày đọa không.
 Muốn ra khỏi cái vòng sanh tử,
 Phải quyết tâm trực chỉ Niết Bàn;
 Lo xong nần nợ thế gian,
 Xây cầu công đức bước sang Phật Đài.
 Sinh tử có từ ngày mạng có,
 Mạng có là có rọ tử sinh;
 Vào sinh tử rọ hằng nghìn,
1738. Lìa sinh tử rọ thật tình ít ai.
 Trong sinh tử vui say sinh tử;
 Lấy tử sinh làm sự tử sinh;
 Đó là cảnh khổ hiện tình,
 Lòng người cứu thế càng nhìn càng đau.
 Tiếng gọi đạo khác nào sấm sét,
 Lời khuyên tu như nước nguồn tuôn;
 Mê không tỉnh nghiệp không buông,
1746. Thì đời còn mãi trong trường hận đau.
 Nhớ Phật có hôm nào tí thí,
 Kiếp chúng sanh như chỉ trong cuộn;
 Tuy là chẳng chịt hằng muôn,
 Kiếm ra một mối gỡ sông vạn vòng.
 Mối ấy ở tâm không ô nhiễm,
 Chỉ một lòng tìm kiếm Như Lai;
 Lòng này chẳng hờ phút giây,
1754. Như Lai sẽ có một ngày thấy ra.
 Mê thế mấy nhưng mà cố tình,
 Mê sẽ tan không dính được đâu;
 Như ngàn năm ở hang sâu,
 Bước ra khỏi cửa thấy bầu trời minh.
 Mê hay tỉnh tự mình định lấy,
 Đọa muốn siêu chỉ cái hồi tâm;

- Cho nên với nghĩa bao hàm
1762. Người nào cũng có thể làm Phật Tiên.
Liên Hoa chẳng dành riêng ai cả,
Liên Hoa ai cũng có thể ngồi;
Người nào đời đạo xong xuôi,
Là người ấy sẽ được ngồi Liên Hoa.
Liên Hoa Phật phải là tánh Phật,
Tánh phàm không ngồi được tòa sen;
Rõ ràng như trắng với đen,
1770. Mặc dù Phật chẳng sang hèn biệt phân.
Phật chẳng biệt phân, nhân quả biệt,
Nhân quả không một việc nào sai;
Nếu ai muốn nự Liên đài,
Phải ôm lòng Phật chớ đai lòng phàm.
Bao nhiêu tấm lòng ham tài sắc,
Đổi ra lòng ham Phật Tây Phương;
Thân trần lòng Phật luôn vương,
1778. Thì là cảnh Phật được nương không lằm.
Nhân nào quả nấy tâm nên nhớ,
Muốn tự do thì nợ phải xong;
Giống sanh tử chớ gieo trồng,
Nên trồng những giống ngoài vòng tử sanh.
Đức Phật đã dạy rành như vậy,
Phật xưa kia cũng lấy đó hành;
Người nay theo đó mà tin,
1786. Và tu chơn chánh sẽ thành chẳng không.
Tu chớ miêng với lòng sai khác,
Cũng chớ cho lòng một dạ hai;
Thân tâm qui nhứt Phật đài,
Một đường tu chớ loay quay đường đời.
Tu chớ để mỗi ngày qua luống,
Mỗi ngày nên sử dụng đường tu;
Chí tâm hành đạo công phu,
1794. Đồng thời phương tiện giúp người phước duyên.
Riêng mình biết làm hiền chưa đủ,
Phải khuyên người lo sự hiền theo;
Giống hiền ai cũng lo gieo,
Cõi đời thứ dữ hết leo bao đồng.
Muốn ai cũng được lòng hiền cả,
Cho an vui trong xã hội đời;

- Lời hiền đem gọi khắp nơi.
1802. Một điều trong phận của người chân tu.
 Lúc nào cũng lo cầu tế thể,
 Tức là không sai lẽ tu hành;
 Tiếng tu cũng chẳng hổ danh,
 Đạo mầu có quả sẵn dành tòa sen.
 Rán hành đạo rán chen độ chúng,
 Chớ tu sông thác lụn ngày qua;
 Dem lòng tưởng niệm Di Đà,
1810. Biến ra hành động giác tha người đời.
 Cảnh báu quý ngày mới muốn thấy,
 Sự tu hành cần phải tinh nghiêm;
 Tâm viên ý mã rán kiem,
 Những điều phước đức nên tìm làm ra.
 Gìn lòng chớ để xa mỗi đạo,
 Các giới răn trí não luôn ghi;
 Mặc dù trong cảnh hưởng gì;
1818. Suy tư tác động từ bi làm nền.
 Tiến đường đạo như thuyền đi ngược,
 Nếu ngưng chèo bị nước đẩy lui;
 Muốn cho thuyền chóng đến nơi,
 Phải chèo luôn chớ để hồi nào ngưng.
 Đường đạo muốn mau gần tới Phật,
 Bước tu đừng để tấp vào đời;
 Đi luôn cho đến tận nơi,
1826. Dù đường hiểm trở, dù người cản ngăn.
 Càng chướng ngại càng tăng sức tiến,
 Càng khó khăn càng luyện đạo tâm;
 Quyết không để lạc hướng tâm,
 Thuyền từ đuốc huệ tự cầm tiến lên.
 Tin Phật sẵn chờ bên cõi ấy,
 Mỗi ngày qua tháng lại thường kêu;
 Thế gian cần được một điều,
1834. Ở trần mà vẫn đi theo Phật đàng.
 Có hôm ấy lời vàng Phật ngỏ,
 Rằng con ơi! Xem cá chấu sành;
 Cá đâu thấy nhót thân mình,
 Mà là cá chỉ thấy mình tự do,
 Nghĩ sanh chúng cũng là như vậy,
 Trong khổ đau mà thấy an nhàn;

- Dù nằm trong cảnh lâm than,
1842. Vẫn ăn chơi chẳng chịu toan giải sầu.
Đời ngu độn khiến đau lòng Phật,
Nên Từ Bi đủ cách độ tha;
Thần cơ khoa học những là,
Đều phương tiện dụng để mà tỉnh dân
Liên Hoa Hội cũng gần bên cạnh,
Hội ấy không tại cảnh Tây Phang,
Mà là hội tại trần gian,
1850. Kẻ tặng người tục nên sang hội này.
Sang hội Phật phải đầy tánh Phật,
Mang tánh phàm bị rớt nửa đường;
Dù cho chư Phật có thương,
Nhưng cân công lý vẫn trưng thẳng bằng.
Cố nhiên Phật vô ngăn bác ái,
Nhưng Phật không nói vạy ra ngay;
Người lành Phật cứu khỏi tai,
1858. Kẻ hung theo luật trả vay tuần huần.
Trong hung có hiền tâm phát khởi,
Khởi tâm hiền với mọi chân thành;
Cũng là được Phật điểm danh,
Những điều trực sẽ hóa thành con người.
Nhớ lời Phật bùi ngùi từ đoạn,
Biết lấy chi đáp đặng ân thâm,
Chỉ còn có cách quyết tâm,
1866. Độ mình độ kẻ Lôi Âm đồng về.
Đó là một lời thề tuyệt đối,
Kẻ chân tu không dối lòng mình;
Từ đây dù tử dù sinh,
Con đường giải thoát một tình quyết đi.
Mặc đời có những gì cám dỗ,
Vẫn xem như là gió thổi qua;
Không hề rời Phật với ta,
1874. Lòng ta với Phật như là nước mây.
Trong mây súc tích đầy những nước,
Trong lòng ta có Đức Phật Đà;
Cho nên giữa Phật với ta,
Muốn cùng nhau gặp chẳng xa cách gì.
Liên hoa đợi đúng kỳ mới trở,
Phật tâm chờ đúng ngộ mới khai;

Người tu phải luyện chiêu mai,
1882. Nhớ câu mài sắt có ngày nên kim.

THANH SĨ.

Ghi chú:

- (1) ‘Trạt hà’: sông Trạt (to rộng dài như sông Trạt).
- (2) ‘điều’: (từ Hán) điều động, sắp đặt, đưa dẫn.